Bundel - Raad van 15 december 2025

Agenda bijlagen
- Transcript raadsvegadering 15 december 2025 gemeente Ameland

1 Opening en mededelingen

2 Definitief vaststellen van de agenda
- Agenda raadsvergadering 15 december 2025

3 Vaststellen besluitenlijst raadsvergadering 24 november 2025
- Besluitenlijst Raad 24 november 2025

4 Voorstel inzake het vaststellen van het Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen gemeente Ameland 2025
- Raadsvoorstel accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen
- Raadsbesluit accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen
- Reactienota Ontwerp Accommodatiebeleid Ameland.def
- Accommodatiebeleid Ameland november 2025
- Vragenhalfuurtje 25-12 extra vragen accommodatiebeleid
- Vragenhalfuurtje 25-12 extra vragen accommodatiebeleid B1
- Vragenhalfuurtje 25-12 extra vragen accommodatiebeleid B2
- Motie Pvda 15 december 2025
- Reactie Dorpsbelang Ballum op bijeenkomst 17 november 2025 t.a.v. accommodatiebeleid
- bijlage bij reactie DB Ballum Onderhoudspunten schoolgebouw en schoolplein
- 2025-12-11 memo aan de raad visie- en participatieproces accommodatiebeleid Nes Buren

5 Voorstel inzake verlenging termijn voor het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2025
- Raadsvoorstel Verlengen GRP 2020-2025
- Raadsbesluit Verlengen GRP 2020-2025

6 Voorstel inzake het vast stellen van de Belastingverordeningen gemeente Ameland 2026
- Raadsvoorstel belastingverordeningen 2026
- Raadsbesluit belastingverordeningen 2026
- Verordening Forensenbelasting 2026, nov 2025
- Verordening Toeristenbelasting 2026, nov. 2025
- Verordening Onroerendezaakbelastingen 2026, nov. 2025
- Verordening Reinigingsheffingen 2026, nov. 2025
- Verordening Riool- en waterzorgheffing 2026, nov. 2025
- Legesverordening 2026, nov. 2025
- Verordening Liggeld 2026, nov. 2025
- Verordening Luchthavengeldregeling 2026, nov. 2025
- Verordening Lijkbezorgingsrechten 2026, nov. 2025
- Verordening Precariobelasting 2026, nov. 2025
- Schriftelijke beantwoording van de vragen uit de commissievergadering van 1 december 2025 belastingverordeningen 2026.

7 Voorstel inzake de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025
- Raadsvoorstel Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025
- Raadsbesluit vaststelling Erfgoedverordening gem. Ameland 2025
- Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025
- Wijzigingstabel Erfgoedverordening 2016 naar 2025
- Vragen onderwerpen raadscommissie VVD extra vragen erfgoed

8 Voorstel inzake vast te stellen de Financiële Verordening gemeente Ameland 2026, Controleprotocol 2025-2028 en het Intern Controleplan 2025-2028 (Financiële documenten gemeente Ameland 2025)
- Raadsvoorstel Financiele documenten 2025 en verder dec. 2025
- Raadsbesluit Financiële documenten 2025 en verder dec. 2025
- Controleprotocol 2025-2028, dec.2025
- Financiele verordening gemeente Ameland 2026, dec. 2025
- Intern controleplan 2025 - 2028, (2), nov. 2025

9 Voorstel inzake vast stellen Slotwijziging Begroting 2025
- Raadsvoorstel Slotwijziging 2025 .def
- Raadsbesluit Slotwijziging 2025.def
- Bijlage 1 Slotwijziging 2025.def

Bijlage 2 aanvullende investeringskredieten 2025.def

10 Voorstel tot afhandeling ingekomen stukken voor de raad tot en met 3 december 2025

Lijst ingekomen brieven aan de raad 15 december 2025
A1 Informatiebrief Raad proces Begeleid wonen
A2 Informatiebrief Raad over verantwoording krediet realisatie Ambla.def
A2 Notitie bouwkosten Ambla.def
A3 Ons welzijn of malaise versus windturbines
A4 Informatiebrief gemeenteraad rioolwateranalyse
A4 bijlage Rioolwateranalyse van drugsgebruik in de gemeente Ameland 2025 versie 1
A5 toiletvriendelijkheid gemeenten
A6 Aanbiedingsbrief rapport gemeenten_getekend_
A6 KOM_rapport Niemand hielp mij 20112025 def
A7 Brief politieke partijen buurtgezinnen
A7 factsheet landelijke effectrapportage voor gemeenten 2025 koppelingen uit 2022
A7 Werkwijze - gemeenten
A7 Whitepaper - Zorg voor elkaar - Informele gezinssteun in lokaal preventiebeleid
A8 Informatiebrief aan de raad over aanpassingen veerdam Nes en sonderen draagvlak aanpassingen parkeren
A9 Informatiebrief aan de raad over openbare toilet KNRM
A10 Informatiebrief Raad subsidieregeling energieondersteuning.def
A11 benoeming leden gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit 2026
A12 Omgaan met de Aziatische Hoornaar - Beleidsnotitie vanuit de Wespenstichting
A13 structurele informele gezinssteun in het lokale preventiebeleid”
A14 Nieuwsbrief FET
A15 begeleidende brief campertoerisme
A15 NKC Ruimte voor de camper 2025
A15 Ruimte voor de camper factsheet (november 2025)
A16 begeleidende brief VRF
A16 Aanbiedingsbrief kaderbrief 2027-2030 Gemeenteraden
A16 Aanbiedingsbrief wijziging GR colleges zienswijze raden
A16 Bijlage a - Ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling Vrf 2025
A16 Bijlage b -Was wordt lijst Gemeenschappelijke regeling Vrf 2025
A16 Bijlage c - Tekst Gemeenschappelijke regeling VRF 2024
A16 Bijlage d - Geconsolideerde tekst Gemeenschappelijke regeling VRF 2025
A16 Concept Kaderbrief 2027 - 2030
A17 15656_1 Aanbiedingsbrief dekkingsplan 2026-2029
A17 BRW Dekkingsplan 2026-2029
A18 Informatiebrief Evaluatie proces inkoop SJH en Wonen
A18 Gemeenteraden Procesevaluatie Inkoop proces SJH en Wonen_encrypted
A18 PPRC Aanbevelingen procesevaluatie inkooptrajecten jeugd SDF
A19 02. melding nevenfunctie van wethouder
E1 reclamebeleid
E1 Foto Reclamebord
E2 Lijst toezeggingen presidium 251208

11 Te bespreken brieven

12 Eventuele moties vreemd aan de orde

13 Sluiting

gemeenteameland_20251215_1.mp4

00:00:05
Voorzitter: Het is 19.30u. Van harte welkom bij de laatste raadsvergadering van 2025. Van harte welkom aan alle raadsleden, de wethouders, de ambtelijke ondersteuning en de ruime belangstelling op de publieke tribune. Erg mooi. Ik open de vergadering. Mevrouw Twickler is afwezig. Voordat we beginnen met de vergadering geef ik het woord aan mevrouw Rijpstra. Aan u het woord.

00:00:34
Mevrouw Rijpstra: Dank u wel, voorzitter. Beste allemaal. Vandaag staan we stil bij een bijzonder mens en een bijzondere prestatie. Als we het hebben over ervaring, toewijding en continuïteit, dan hebben we het over Jacqueline Metz, de langstzittende griffier van Nederland sinds de invoering van het dualisme. Dat is geen kleine titel. Dat is geschiedenis. Jacqueline heeft het dualisme niet alleen zien komen, maar ze heeft het ook helpen vormgeven met kennis, rust en een scherp gevoel voor verhoudingen. Zij weet als geen ander hoe je de raad ondersteunt zonder te sturen en hoe je nabij bent zonder op de voorgrond te treden. Jacqueline is meer dan een indrukwekkende cv. Ze is bovenal een hartelijke vrouw. Iemand bij wie de deur altijd open staat, voor raadsleden, collega's, nieuwkomers en twijfelaars.

00:01:40
Mevrouw Rijpstra: Wie je ook bent, met welke vraag je ook komt, Jacqueline staat klaar met aandacht, humor en oprechte interesse in de mens achter de functie. Laten we eerlijk zijn, die warmte gaat perfect samen met daadkracht. Achter die vriendelijke glimlach zit de stevige professional. Iemand die weet waar ze voor staat en waar de grenzen liggen. Dan is er nog een detail wat haar typeert. Jacqueline rijdt in een snelle bak. Misschien het mooiste bewijs dat ervaring en snelheid prima samengaan en dat je niet hoeft af te remmen om wijs te zijn. Bewijs dat je met vaart en stijl vooruit kunt blijven kijken. Dank je wel voor de afgelopen jaren en we hopen dat er nog een heleboel mooie jaren gaan volgen. Als het goed is komt er nu iets. Dirk en Willian, jullie moeten het aanpakken. Dit is belangrijk. Dat is namens de raad, maar ook namens de organisatie.

00:03:14
Mevrouw Metz: Dank je wel. Dat had ik niet verwacht. [onhoorbaar 00:03:18-00:04:42].

00:04:44
Voorzitter: Een zeer welverdiende intermezzo en een grote verrassing. Het is het allerleukste als de griffier niet weet wat in de raad gaat gebeuren. We gaan verder met de vergadering. We gaan naar het vaststellen van de agenda. Volgens mij kunnen punt elf en twaalf vervallen. Is het met uw welnemen om op die manier de agenda te voeren? Dank. Het is vastgesteld. Dan kijk ik naar de besluitenlijst van 24 november. Heeft imand daarover een opmerking? Niet het geval. Vastgesteld. Dan gaan we naar het hoogtepunt van de avond. Dat gaat over het accommodatiebeleid. Wie wil in de eerste termijn daarover het woord voeren? Die moet je zelf aankondigen. In de eerste termijn kan je de motie aankondigen en toelichten. Dan beginnen we bij mevrouw Rijpstra.

00:05:48
Mevrouw Rijpstra: Dank u wel. We hebben een motie ingediend en dat betreft het accommodatiebeleid. Ik lees hem voor. De raad van de gemeente Ameland, in

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

vergadering bijeen op 15 december 2025. Constaterende en overwegende dat op 14 juli de toezegging gedaan is door de portefeuillehouder dat er geen vertraging zal ontstaan door het participatietraject. Op 14 juli is toegezegd dat er in december mogelijk een aangepaste fasering aan de raad aangeboden zal worden. Er is bij het accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen geen aangepaste fasering aangeboden aan de raad. Pas na afronding van het visie- en participatietraject wordt het globale uitvoeringsplan, indien nodig en gewenst, aangepast. De doorkijk die verstrekt is door de onafhankelijke procesbegeleider geeft nog onvoldoende zicht op hoeverre het participatietraject is.

00:06:38
Mevrouw Rijpstra: Er moet namelijk nog een participatieplan geschreven worden. De oplevering voor het zomerreces is nog niet zeker en er wordt uitloop naar oktober genoemd. Het is belangrijk is dat er genoeg tijd en ruimte geboden wordt aan het participatietraject. Roept het college op de jaartallen in het globaal uitvoeringsprogramma niet te wijzigen. Dit betekent dat er voor fase één minder tijd zal zijn en dat fase twee en drie geen vertraging oplopen. Gaat over tot de orde van de dag. Ballum, 15 december 2025. Ingediend door de fractie van de Partij van de Arbeid. Zoals jullie in de commissievergadering en op 14 juli gemerkt hebben, zijn wij een beetje huiverig dat er vertraging gaat ontstaan door het participatietraject. Wij vinden het belangrijk dat het participatietraject voldoende tijd en ruimte krijgt om doorlopen te worden.

00:07:34
Mevrouw Rijpstra: Vandaar dat we deze motie indienen. We willen niet dat er vertraging optreedt. Dat willen we bereiken door de jaartallen die nu in het accommodatiebeleid staan voor fase één, twee en drie hetzelfde te laten, ook wanneer er een nieuwe fasering aangeboden wordt. Dan zou het kunnen betekenen in de toekomst dat fase één korter zal duren dan fase twee en drie. Dit alles om vertraging in de toekomst te voorkomen. Tot zover.

00:08:03
Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik rond. Wie willen er in de eerste termijn iets zeggen of reageren op de motie? Niet het geval. De heer Teuben, aan u het woord.

00:08:16
De heer Teuben: Het is eerste termijn, incluis de motie. Dank voor het indienen van de motie, mevrouw Rijpstra, Partij van de Arbeid. Ten aanzien van de inhoud kan je constateren dat het stuk in uw vorm nog niet klaar is voor behandeling in deze raad. We zitten op twee sporen te werken. Er loopt nog een traject voor de kant van Nes-Buren. Dan willen we het stuk al vaststellen. Dat hebben wij in een eerder stadium in het presidium al aangegeven. Wij zien graag dat een volledig raadsvoorstel bij ons komt, omdat we dan pas goed kunnen besluiten. Nu kom ik terug bij de motie. We zien nu een motie die vertraging moet voorkomen. De fractie van Ameland '82 vraagt zich af waarom er haast is om dit er op dit moment al doorheen te jassen? Waar zit hem dat in? We kunnen beter een stuk vaststellen wat compleet is en waarin de fases zijn verwerkt?

00:09:19
De heer Teuben: Een doorkijkje naar de financiële vertaling is daarbij van belang. Nu zitten we met een tweesporentraject. In mijn ogen, namens de fractie Ameland '82,

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

hebben we een onvolledig raadsvoorstel. Richting de motie geeft u aan dat het gaat om een aantal stukken die in het voorstel zijn benoemd. Wellicht was een amendement beter geweest. Ik maak me zorgen over de uitvoering en de fasering. Zoals u allen weet, zit voetbalvereniging Geel-Wit al jaren te wachten op uitvoering. Dit vertraagt. We hebben op die bewonersavonden tijdens het participatietraject kunnen zien hoe dat in elkaar steekt. U weet hoe ik erin sta ten aanzien van het traject. Ik vond dat die avonden niet goed zijn opgezet. We zitten met een volle zaal op die avonden, maar het zijn vaak dezelfde mensen die zich daar durven uitspreken. De anderen worden niet gehoord.

00:10:18
De heer Teuben: Je hebt wel de kans, maar dat is maar een deel van het participatietraject. Dan krijg je van die gele post-it papiertjes die je op een wand moet plakken. Toen ben ik afgehaakt en weggegaan. Ik had gelijk, denk ik. Dat ten aanzien van het participatietraject. Wij hebben diverse stukken kunnen lezen. De portefeuillehouder heeft ons ook een memo gestuurd. Daarin kan je het samenvatten. De kernboodschap staat daar. Behoud wat werkt, verbeter wat nodig is en beslis samen. Duurzaamheid en efficiëntie zijn belangrijk, maar de ziel van het dorpen, de leefbaarheid, ontmoetingsplekken en gemeenschap moeten centraal blijven staan. Ik denk dat het op dit moment nog niet zover is om daarover een goed besluit te kunnen nemen. Daarom roep ik de raadsleden op om het stuk aan te houden en te wachten totdat het compleet is, inclusief het afgeronde participatietraject in een goede vorm, en dan pas de besluiten.

00:11:23
De heer Teuben: Het gaat tenslotte straks ook om € 40 miljoen. Dat getal is gevallen. Dat hebben we niet op de plank liggen. Daar moet wat voor komen. Bovendien hebben we een aantal brieven gehad van Dorpsbelang Ballum in deze. Ik heb nog levendig voor de geest dat mevrouw Twickler van de CDA-fractie over het onderhoud sprak van de school 't Ienster in Ballum. Mevrouw Rijpstra heeft daar toen drie keer geïnterrumpeerd en gevraagd wat daar de achtergrond van is. Partij van de Arbeid, u heeft kunnen zien wat er nu is aangeleverd en wat eraan schort. Daar bent u inmiddels van een ruim antwoord voorzien. Ik rond af in eerste termijn. U zult het begrijpen. Ameland '82 staat hier niet met de slingers in de hand om ze op te hangen. Tot zover.

00:12:17
Voorzitter: Dank u wel, heer Teuber. Ik kijk rond. De heer Engels, aan u het woord.

00:12:22
De heer Engels: Voorzitter, dank. In eerste termijn houdt Algemeen Belang Ameland het in eerste instantie bij een reactie op de motie van de Partij van de Arbeid. Jaartallen vaststellen en in beton gieten klinkt in eerste instantie voor onze partij een beetje eng. Dan kun je niets meer wijzigen als iets eventueel eerder zou kunnen in die fasering. Ook willen we dat het geen vertraging oploopt. In die zin zijn we het ermee eens. Het is wat dat betreft sympathiek op papier gezet. We willen horen hoe de wethouder hier tegenover staat, voordat wij kunnen zeggen hoe we dat gaan doen zometeen. Dank u wel.

00:13:02
Voorzitter: Dank u wel. Iemand anders? De heer Metz.

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

gemeenteameland_20251215_1.mp4

00:13:05
De heer Metz: Dank u wel, voorzitter. In dit accommodatiebeleid van de gemeente Ameland gaat het om 36 gebouwen in totaal. Wij zijn altijd voor dit plan en deze visie geweest. Die visie moet er liggen, anders loop je er straks tegenaan. Dat kan op korte termijn zijn. Wat je dan krijgt is dat je niet meer kunt bijsturen. Je kunt het niet meer veranderen. Dat is onmogelijk in die tijd. Het kost veel meer geld. Wat gaat er dan gebeuren? Dan wacht een aantal gebouwen misschien wel de sloop. Dat zal misschien alsnog gebeuren. Dat weten we nog niet. Dat is de consequentie als je deze visie en dit raadsvoorstel niet vast wil stellen en daar niets mee wil. Wij willen daar wel wat mee. De start van dit college was zeer ambitieus, misschien wel iets te. Het bleek dat niet in alle dorpen evenveel draagvlak was. Dat was duidelijk.

00:13:57
De heer Metz: Hollum was vanaf het begin akkoord. Dat cluster is akkoord. Ballum had enige bijsturing nodig en bij Nes en Buren lag het wat anders. Daar lag het veel gevoeliger. Er is stevig op de rem getrapt door het college. Begrijpelijk. Vandaar dat het participatietraject nu voor ons ligt, wat behoorlijk wat tijd zal vergen. Die tijd is er. Dat zal nodig zijn, want alles moet goed gehoord worden. Ik heb dit bureau en deze projectleider opgezocht en gelinkt. Het lijkt mij behoorlijk stevig in elkaar te zitten. Het lijkt een zeer competent persoon te zijn die dit leidt. Dan heb je de begeleidingscommissie. Ze zijn er allemaal bij. Ze gaan iets moois afleveren. Daar gaan we van uit. Dat advies van deze participatie komt naar ons toe. Daar moeten wij nog wat van vinden. Dat komt terug voor een verdere behandeling.

00:14:55
De heer Metz: Dan die motie van de PvdA. Daar heb ik een vraag over. Als we moeten afwijken van de fases, dan komt dit terug bij de raad, zodat er een aanpassing kan komen, neem ik aan. Is deze motie dan niet een forse belemmering voor de voortgang? Tot zover, voorzitter.

00:15:20
Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even rond. De heer De Vries voor de eerste termijn.

00:15:24
De heer De Vries: Klopt. Dank u wel, voorzitter. Ik was bij de commissievergadering niet aanwezig in verband met ziekte. Ik heb wat schriftelijke vragen gesteld. Dank voor de beantwoording op die schriftelijke vragen. De meesten waren erg duidelijk. Over eentje wil ik nog iets zeggen. Dat is de vraag met betrekking tot locatie de Stelp. Ik had gevraagd of die locatie nog in beeld is bij het college als alternatief voor een IKC, in plaats van bij het Ambla. Het antwoord was dat de locatie de Stelp niet in beeld is van IKC Hollum. Het is een onderbouwde afweging om op de locatie van IKC en Ambla een sporthal te realiseren, waardoor er samenwerking en versterking is tussen de verschillende maatschappelijke functies. Dat kan ik begrijpen. Het ook zo besproken met de betrokken gebruikers. Het is gepresenteerd op de bewonersavond in april. Ook dat klopt.

00:16:14
De heer De Vries: Daarnaast komt er een stukje waar ik het niet mee eens ben. Ik wil het wel benoemen. Daarnaast is de gemeenteraad bekend met het feit dat er een contractuele afspraak met Kwadrant bestaat. De gemeente heeft zich heeft

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

gecommitteerd aan sociale woningbouw op de locatie van de oude Stelp. Deze afspraken staan onder toezicht van de Zorgautoriteit. Deze lijn is vertaald in de door de gemeenteraad vastgestelde woonvisie. Dat ben ik niet helemaal mee eens. Je kunt het anders beredeneren. Dat gaat over het anti-speculatiebeding wat in het stuk staat. Ik zal kijken of ik die uitgeschreven heb. De contractuele afspraak met Kwadrant volgens artikel zeventien betrof een anti-speculatiebeding. Daar heb ik een kopie van. Om de waarde van de locatie te bepalen is uitgaan van herontwikkeling van het gebied van sociale huurwoningen.

00:17:10
De heer De Vries: De koopprijs is teruggerekend naar vierkante meterprijs van € 173,83. Gaat de gemeente de grond geheel of gedeeltelijk vervreemden, verkopen dus, en ligt de verkoopprijs per vierkante meter hoger dan het genoemde bedrag, dan vindt er verrekening plaats van de meerwaarde tussen Kwadrant en de gemeente. De verdeling is dat fifty-fifty. Mijn conclusie op basis van het anti-speculatiebeding is dat het niet noodzakelijk is om tot de bouw van sociale huurwoningen over te gaan, maar dat andere opties ook mogelijk zijn. Waaronder bijvoorbeeld de bouw van een IKC. Ik zeg niet dat het dan moet, maar het is een optie. Als er iets is wat minder waarde zal opleveren op de bouwgrond, dan is het het realiseren van de IKC. Daardoor wordt het anti-speculatiebeding sowieso niet geactiveerd. Bij realisatie van verkoopwoningen/percelen, niet zijnde sociale woningbouw, zal het anti-speculatiebeding naar verwachting wel worden geactiveerd.

00:18:05
De heer De Vries: Dan is het een kwestie van het verrekenen van de meerwaarde. Ik kijk anders naar de beantwoording dan het college heeft gegeven. Dan het stuk zelf. We hebben het al een paar keer behandeld. Het definitief vaststellen van het accommodatiebeleid. Ook daar heb ik wat vragen over gesteld over de landschappelijke waarde en de kolommen. Die zijn nu wat duidelijker in beeld gekomen. De kolommen met de leeftijdsopbouw per dorp. Dat vond ik best positief. Je ziet met name in Hollum en Nes dat de kolommen met nul- tot vierjarigen hoger zijn dan de jaren erna. Er zit een stijging in, lijkt het. Dit stuk lijkt mij een redelijk onderbouwd plan voor de gemeentelijke accommodaties en voor ons. Zoals er in het stuk staat, is het een richtinggevend kompas. Er komen op het gebied van gemeentelijk bouwen veel opgaven. Dit accommodatiebeleid dient als richtinggevend kompas om keuzes voor te bereiden.

00:19:05
De heer De Vries: Dit is een mooie zin die erin staat. Die moeten we niet vergeten. Er kunnen echter geen rechten aan worden ontleend. Besluitvorming volgt per project. Op projectniveau komt het college met een voorstel terug bij de gemeenteraad. Daat had ik ook een vraag over gesteld. Daarbij worden individuele projecten zo nodig onderbouwd met bijvoorbeeld een haalbaarheidsstudie en/of locatiestudie. Dit citeer ik. Bij grootschalige projecten en investeringen gebeurt dat op meerdere momenten in het proces waarbij gebruikers betrokken worden. Met andere woorden, met het vaststellen van het accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen zetten we punten op de horizon. In het uitvoeringstraject zullen nog wat hobbels genomen moeten worden. Daarbij moet de financiële situatie van de gemeente steeds in het oog worden gehouden.

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

gemeenteameland_20251215_1.mp4

00:19:47
De heer De Vries: Wat we niet kunnen weten op dit moment, is hoe we er over 10 of 20 jaar voorstaan. We weten wel dat alles de komende jaren duurder wordt. Wat dat betreft zou je zeggen dat we zo snel mogelijk moeten gaan bouwen. Dan vind ik een stuk interessant. Daar hebben we nooit veel over gesproken. Het duurt nog even. Het stuk gaat over de wet Markt en Overheid. Toen ik het stuk doornam had ik al vraagtekens en later kwam het in een stuk terug. Ik was al een beetje voorbarig met dingen uitzoeken en opschrijven. De gemeente leidt op dit moment bij veel gebouwen financieel verlies door de jaarlijkse kosten. Je hebt maatschappelijke waarde, maar je hebt ook financiële waarde. Op dit moment lijdt de gemeente veel verlies doordat de jaarlijkse kosten hoger zijn dan de opbrengsten.

00:20:36
De heer De Vries: Dat terwijl de boekwaarde van veel gebouwen op dit moment erg laag is. Bij nieuwbouw zal die boekwaarde hard stijgen. Wat gebeurt er dan met de opbrengsten? Als die regelgeving volgens die wet Markt en Overheid de gemeente verplicht kosten door te belasten, betekent dat hogere huren. Wat tot de vraag leidt of hogere huren op te brengen zijn door de gebruikers. Het voorbeeld kunnen we terughalen. Een dergelijke casus hadden we ook met de Ambla. Daar waren vierkante meters aangeboden door externe partijen, maar die haakten af door de hoge huur. De Mededingingswet geeft de gemeente de ruimte om niet conform huurprijzen te berekenen onder de noemer van een algemeen belang. In 2014 heeft de gemeenteraad besloten de volgende economische activiteiten te plaatsen in dat algemeen belang.

00:21:27
Voorzitter: Kunt u tot een afronding komen?

00:21:28
De heer De Vries: Daar zitten een aantal dingen in. Bijna alles in gebruik gegeven verhuur en exploitatie van sportaccommodaties, veel maatschappelijk goed en gemeentelijke begraafplaatsen. Het algemeen belang is belangrijk. Het algemeen belang besluit wat er wel of niet onder valt. Als je de gebruiker niet volledig wilt belasten met dekkende huuropbrengsten, dan loopt de gemeente tegen grote verliezen aan op de exploitatie. Vraagt de gemeente wel dekkende huur, dan bestaat de kans dat de huren te hoog worden. Dan kun je bijsturen met subsidies, maar ook dan loop je tegen grote verliezen aan. Met andere woorden, maatschappelijke voorzieningen in de been houden gaat geld kosten. Dat is niet erg, maar het moet op te brengen zijn op lange termijn. Daar zie ik nog een uitdaging in. Tot zover, voorzitter.

00:22:12
Voorzitter: Dank u wel, de heer De Vries.

00:22:14
De heer De Vries: U begon een beetje ongeduldig te worden, geloof ik, maar ik had u gewaarschuwd. Ik heb behoorlijk wat in te halen, mede omdat ik de commissievergadering had gemist.

00:22:21
Voorzitter: Het is prima. Ik geef nu het woord aan de portefeuillehouder. De heer Faber.

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

gemeenteameland_20251215_1.mp4

00:22:29
De heer Faber: Er is verzocht vanuit het college met een standpunt te komen of een reactie ten aanzien van de motie. Inleidend het volgende. Ik denk dat terecht benoemd is door de diverse raadsfracties dat hier een een groot stuk ligt voor alle gemeentelijke gebouwen, 36 stuks. Die zijn sterk verouderd op dit moment. Dat vraagt om een visie naar de toekomst. Ik denk dat het mooi verwoord is door de VVD-fractie. Het gaat hier om een richtinggevend kompas. Daar zal nog veel werk inzitten. Dat zal per project terugkomen bij de gemeenteraad. Dan de vraag waarom er haast is vanavond. Het gaat niet zozeer om haast. Het stuk is twee jaar onderweg. Als we het over de dingen waar we het over eens kunnen zijn vanavond een besluit nemen, dan kan het college morgen naast de dingen die al lopen de uitvoering in gang zetten en zaken voorbereiden.

00:23:28
De heer Faber: Dan hebben we een stukje spreiding van het werk. Straks is het participatietraject Nes-Buren afgelopen. Daar nemen ze nu alle tijd voor. Dat is goed. We weten wat daarna komt. Als men eruit is onderling, is de vraag aan de gemeente wanneer het wordt gerealiseerd? Dan is het goed dat we een stukje werk wat nu al opgepakt kan worden weg gaan zetten nadat het besluit door u genomen is. U bepaalt dat. Dat geeft een stukje spreiding in de uitvoering, wat gunstig is voor veel gebouwen en gebruikers die niet zozeer in de spotlights hebben gestaan in het debat. Het zijn altijd maar enkelen die uitgelicht worden. We hebben het over vele. Het leek me goed om toe te voegen dat het besluit van vanavond, als dat valt, bijdraagt aan de voortgang en spreiding van de uitvoering. Dan de motie. Die roept op tot iets waar we het mee eens zijn.

00:24:36
De heer Faber: De opvatting om tempo te maken en voortgang te houden in de uitvoering. Dat is een goede. Tegelijk moeten we reëel blijven. Hier ligt een groot plan. Ik zei het net al. Er ligt voor 15 tot 20 jaar werk. Dat kan niet in één keer. Wij denken dat we een eind tegemoet kunnen komen aan de motie. Wij willen de toezegging doen dat met name traject 2.1 niet later zal starten dan 2030. Dat gaat om de cluster Hollum. Die staat nu gepland voor 2030. Wat het college betreft hoeft hij niet later te starten. Hij zou wel eerder kunnen starten. Daar zit de crux. We zijn er tot nu toe steeds vanuit gegaan bij de oorspronkelijke planning dat wanneer er een cluster Oost en cluster West zou komen met een IKC en meer zaken daaromheen, dat die niet in één fase zouden kunnen komen.

00:25:34
De heer Faber: Als Nes-Buren met een andere oplossing komt waarbij het niet alles in één cluster zit, ontstaan er nieuwe planningsmogelijkheden. Daarmee willen we terugkomen bij uw gemeenteraad. Wij denken dat het het beste is dat de gemeenteraad dan een oordeel velt over die planning en hoe u daar tegenaan kijkt. De frictie in mijn verhaal en de motie zit hem erin dat de motie uitgaat van de globale planning op pagina 64. Ik hou voor mij. Misschien dat hij herkend wordt. Dat is een globale planning. Wij denken dat de volgende planning waar het college mee komt, nadat Nes-Buren is afgerond en alle puzzelstukjes die een plaatsje moeten krijgen op die planning duidelijk zijn, dat we terugkomen met een planning op gebouwprojectniveau. Daarmee worden de fases minder belangrijk. Als u nu een

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

motie aanneemt gebaseerd op deze globale fases, dan is die straks moeilijk te matchen met een gedetailleerdere planning op gebouwprojectniveau.

00:26:44
Voorzitter: Ik zie dat mevrouw Rijpstra. Dat mag. U heeft het woord.

00:26:50
Mevrouw Rijpstra: Dit is een vraag aan de portefeuillehouder. Als ik goed naar uw verhaal luister, dan gaat u precies dat doen wat er in de motie staat. In 2026 starten met de uitvoering van het accommodatiebeleid. Dat is het enige waar deze motie toe oproept. Start in 2026. Die jaartallen gaan alleen om de fasering in jaartallen. Dat ging niet over de inhoud. Dat staat nergens. Het gaat alleen over jaartallen. Als ik u goed begrijp, kan u vanaf januari beginnen met de uitvoering van dit beleid. Als u dat toe kunt zeggen, dan willen wij de motie intrekken.

00:27:42
Voorzitter: Ik kijk naar de portefeuillehouder om zijn verhaal te vervolgen in de eerste termijn.

00:27:47
De heer Faber: Dat was de toezegging. Bij deze een herhaling. We gaan verder dan die toezegging. We zien kansen dat we voor 2030 kunnen starten. Nu staat genoemd dat we in 2030 starten. Ook niet onbelangrijk, in de reactienota stond dat we komen met een gedeeltelijk voorbereidingskrediet voor de cluster Hollum. Die kunt u begin volgend jaar verwachten. Dat is een gedeeltelijk voorbereidingskrediet, maar die staat in de reactienota. Daarmee zeg ik niets nieuws.

00:28:30
Voorzitter: Dat was de eerste termijn. Dan kijk ik rond voor de tweede termijn. Mevrouw Rijpstra, aan u het woord.

00:28:36
Mevrouw Rijpstra: Bij deze trekken wij de motie in, want de wethouder heeft precies de antwoorden gegeven die wij graag wilden horen. Tot zover.

00:28:46
Voorzitter: Anderen in de tweede termijn? De heer Van der Laag. Aan u het woord.

00:28:52
De heer Van der Laag: Dank u wel, voorzitter. We willen de wethouder graag bedanken voor de beantwoording. Wij staan wel achter dit stuk. We hebben dat in de conceptvaststelling gedeeld. Ik begrijp de zorgen van de heer Teuben. je wil het liefst een compleet plaatje. De zaken liggen voor zoals ze voorliggen. Wij zijn van mening dat het belangrijker is om vaart te houden, dan te wachten tot het plaatje compleet is. De vorige keer hebben we in de commissie gehoord hoelang het gaat duren. Daarnaast een toevoeging. We zijn het er allemaal over eens. Ik ben zelf twee weken geleden er naartoe geweest. Dat is een situatie waar we met elkaar niet meer achter staan. Alles heeft investering nodig. We moeten opschieten met elkaar. Dank u.

00:29:41
Voorzitter: Ik kijk rond. Zijn er nog anderen? De heer Teuben voor de tweede termijn. Aan u het woord.

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

gemeenteameland_20251215_1.mp4

00:29:46
De heer Teuben: Voorzitter. Gehoord hebbende de discussies, opmerkingen en de beantwoording door het college, waarvoor dank, zie ik niet mijn problemen getackeld worden. Integendeel. Ameland '82 is en blijft van mening dat als je een stuk aanbiedt dat het compleet, volledig en naar de toekomst gericht moet zijn. Dat dit een visie is, is duidelijk. Dat moet wel compleet zijn. We zitten met een aantal faseringen die we moeten invullen. Wie weet waar we nog tegenaan lopen in het participatietraject. Gehoord hebbende de opmerkingen vanuit de burgers in Nes-Buren, wordt men daar niet vrolijk van. Ik denk dat haast een slechte raadgever is om dit er nu doorheen te douwen. Dat moet je niet willen en niet doen. Dan hoor ik opmerkingen over een visie en een stip op de horizon. Het is allemaal waar.

00:30:36
De heer Teuben: Richting de fractie van Ameland één, ik denk niet dat wij ergens met de sloop van een gebouw in de maag zitten. Zo snel zal dat niet gaan. Ook met de kredieten heeft het te maken. We zullen straks in de raad voorbereidingskredieten moeten doen. Als je iets niet af hebt, dan kan je daar geen voorbereidingskrediet op inhaken. Je weet het domweg niet. Dan blijft de haast voor ons een relevant gegeven. Wij zien dat niet. Dat er wat moet gebeuren, weet Almelo '82 ook. Wij zien vooral de Amelander opzet bij hoe we het willen hebben. Met elkaar en bij elkaar. Ik heb de kernboodschap in de eerste termijn voorgelezen. Die is geformuleerd door het college. Daar is niets mis mee. Dat zullen we moeten doen. Neem de tijd. Dat is een belangrijk gegeven. Dan kun je pas een goed besluit nemen en een doorkijkje maken richting alle facetten. Je kan het nooit iedereen naar de zin maken, dat weten wij ook.

00:31:35
De heer Teuben: Over de gehele breedte zal je het wel moeten doen. Nog één ding. Dat gaat over de uitvoering en spreiding. De wethouder heeft dat geformuleerd, maar ik kan dat niet volgen. Als je een voorbereiding en spreiding wilt doen op basis van iets wat je nog niet hebt vastgesteld, lijkt me dat een moeilijk gegeven. Dat is zoals het is. Afsluitend. Ameland '82 is niet overtuigd van dit stuk.

00:32:02
Voorzitter: Helder. Dan kijk ik nog even rond. De heer De Vries.

00:32:06
De heer De Vries: Dank, voorzitter. Ik vind het wel een goed plan, al is veel nog niet duidelijk. Er is niet gezegd dat het allemaal duidelijk is. Het is een visie. Wat net ook gezegd is, het is een stip op de horizon. Je moet dat hebben voordat je ergens kunt beginnen. Wat dat betreft vind ik het stuk goed onderbouwd. Je weet nog niet waar je aan toe bent, want dat komt pas in de uitvoerende fase. Dan zullen we per project bekijken wat haalbaar en mogelijk is. Dat zei ik al eerder. Je weet niet hoe de tijd er financieel voor staat over een aantal jaren. Je hebt voorbereidingstijd nodig. Het college en ambtenaren zullen de projecten moeten voorbereiden. Daar zit veel tijd in. Ik vind dat we door moeten met dit traject. Dat is niet om één kant van het cluster voor te trekken ten opzichte van de andere cluster. Je kunt wel aan de slag.

00:32:59
De heer De Vries: Ik denk dat dat verstandig is. Dat hebben we eerder besloten, dat we dit nu zouden behandelen en dat de rest in een participatietraject zou gaan. Dat

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

is niets nieuws. Dat was het besluit van de gemeenteraad. Misschien was niet iedereen het ermee eens. Dat mag, maar dat hebben we toen wel besloten. Er wordt nu vervolg aan gegeven. Wat dat betreft heb ik daar geen kritiek op. De financiën vind ik altijd een belangrijk stuk. We kunnen dat niet zeker weten. Er kunnen mooie dingen ontstaan. Vorige keer zei de heer De Jong dat. Het geeft mooie kansen. Kans op nieuwbouw, kans op betere omstandigheden voor personeel. Dan denk ik aan de scholen en de kinderen die op die school zitten. Het klimaat is niet al te best altijd, dus je moet af en toe wat doen. Hier wordt een duidelijk plan uitgerold, waarbij de kansen in de toekomst benut gaan worden.

00:33:50
De heer De Vries: Dat is een lange periode, maar ik denk dat we daarmee, mits het financieel haalbaar is, goede zaken gaan doen. Dank u, voorzitter.

00:33:58
Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de heer De Jong.

00:34:03
De heer De Jong: Voorzitter. Ik wilde ook reageren. Het is een visie. Dat is belangrijk om te noemen. We zullen ergens naartoe moeten. Waar hebben we het eerder meegemaakt? We hebben de Stelp gehad. Hoeveel jaar heeft het geduurd voordat de schep in de grond ging? We hebben regelmatig gehoord wanneer [onhoorbaar 00:34:20]. We hebben het met huizenbouw meegemaakt. Wanneer gaat de schep in de grond? Het werd maar opgerekt en er werd maar over gepraat. Je zal ergens moeten beginnen, maar je moet ook ergens naartoe werken. Ik denk dat hier een mooie visie ligt. Ik denk dat wij voor het eiland richting de toekomst best mooie ideeën hebben. We hebben soms tijd nodig om tot een goed plan te komen. Dat is een Nes en Buren gebleken. Dat loopt inmiddels ook. Er wordt geparticipeerd. Er zijn avonden geweest.

00:34:53
De heer De Jong: Iedereen kan zijn zegje erover doen. Er is een team opgericht met een projectleider. Ik denk dat er mooie stappen gemaakt worden en dat wij richting de toekomst goed bezig zijn. Door weer op de rem te trappen krijgen we weer praktijken zoals we dat met de Stelp meegemaakt hebben. Dat kost tijd en gigantisch veel geld. De bouw gaat niet goedkoper worden, dat weten we allemaal. We moeten gewoon vooruit. We moeten actie ondernemen. Ik denk dat we meegemaakt hebben dat we iets te voorbarig waren met bepaalde dingen. Daar wordt op geanticipeerd. Er wordt geluisterd naar de mensen op Ameland. Ik denk dat iedereen weet waar we naartoe willen. De meesten hebben hun zegje kunnen doen. We hebben hier ook zienswijzen kunnen zien.

00:35:42
De heer De Jong: Ik denk dat we de goede kant op gaan. Ik hoop dat wij hier een goed vervolg op krijgen. Er zullen stukken terugkomen bij de raad, waar we nog steeds ons zegje over kunnen doen. Ik ben benieuwd voorzitter. Ik hoop dat wij mooie dingen gaan ontwikkelen met elkaar.

00:35:59
Voorzitter: Dank u, heer de Jong. Dan kijk ik rond. Niemand meer, volgens mij. De motie is ingetrokken. Dan gaan we over naar de stemming op dit onderwerp. Wie

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

stemt voor dit voorstel, zoals het nu voorligt? Dat is Ameland Eén, Algemeen Belang Ameland, VVD en de Partij van de Arbeid. Wie stemt tegen? De heer Teuben van Ameland '82. Daarmee heeft het voorstel het gehaald. Negen tegen één. Dank u wel. Dan gaan we over naar het volgende onderwerp op de agenda. Dat is het raadsvoorstel over het verlengen van het gemeentelijk rioleringsplan. Is er iemand die daarover het woord wenst? Dat is niet het geval. Mag ik concluderen dat u akkoord bent met het voorstel? Unaniem. Mooi. Dank u wel. Dan gaan we door naar het raadsvoorstel over de belastingverordeningen. Daar ben ik portefeuillehouder van. Ik ben nieuwsgierig of er een aanleiding is tot vragen. Ik kijk rond. De heer De Vries, aan u het woord.

00:37:23
De heer De Vries: Dank u, voorzitter. Ik heb uit mijn ziekbed zeer geïnteresseerd geluisterd naar de discussie die gevoerd werd over de riool- en waterzorgheffing. Als het mag, wil ik daar nog iets aan toevoegen.

00:37:38
Voorzitter: We gaan hier niet opnieuw een commissiedebat doen. Die heeft u gemist door omstandigheden. Helaas. We gaan hier niet weer een inhoudelijke discussie voeren. Uw vragen zijn voor een deel schriftelijk beantwoord. Leidt dat nog tot vragen? Die sta ik nog toe.

00:38:01
De heer De Vries: Dan sla ik hem over. Het is jammer, want u mist best wat informatie die interessant kan zijn, maar so be it. Ik heb een mooi rekensommetje gemaakt wat de gevolgen kunnen zijn van wat besproken is. Dan kun je misschien op andere gedachten komen. Ik wilde de andere kant benoemen van het verhaal. Er zit geen vraag in. Dat is de andere kant van het verhaal.

00:38:27
Voorzitter: Heeft u verder geen opmerkingen over de voorstellen die nog voorliggen? Het is de eerste termijn.

00:38:35
De heer De Vries: Ik heb wel opmerkingen, maar geen vragen.

00:38:36
Voorzitter: Helder. Zijn er anderen die in eerste termijn over de belastingverordeningen willen spreken? Dat is niet het geval. Nu kijkt iedereen mij aan. Dit is de ingewikkeldheid als je portefeuillehouder bent en voorzitter. Ik kijk even rond. U bent allen akkoord met de voorstellen zoals ze er liggen? Dan hameren we ze af. Dank u wel. Dan zijn wij gekomen bij de hamerstukken. Dat is de erfgoedverordening. Wenst iemand daar een opmerking over te plaatsen? Dat is niet het geval. Akkoord. Dan het voorstel over de financiële verordeningen, de techniek die onder alle financiële voorstellen ligt. Iemand die daar het woord over wenst? Dat is niet het geval. Akkoord. De slotwijziging van de begroting is ook een hamerstuk, geagendeerd door u.

00:39:45
Voorzitter: Niemand die daar een opmerking over wil plaatsen. Ook akkoord. Dan zijn we aangekomen bij de ingekomen stukken. Er zijn geen brieven geagendeerd.

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

Mogelijk leiden sommige brieven tot vragen. Wie zou het woord willen voeren? Mevrouw Rijpstra, aan u het woord.

00:40:06
Mevrouw Rijpstra: Dank u. Het gaat over informatiebrief A1. Dat gaat over het proces begeleid wonen. Deze brief gaat over het oplopen van vertraging, maar deze informatiebrief lijkt ook enigszins vertraagd. Is het definitieve rapport van de ontwerpfase al klaar? Dit zou in november klaar moeten zijn of hebben we iets gemist? Brief A4, de rioolwateranalyse. Wij zijn erg blij dat dit uitgevoerd is. We hebben hier meermaals om gevraagd. Uit de resultaten kunnen we opmaken dat er wel degelijk sprake is van behoorlijk gebruik van verdovende middelen op Ameland. Blijft het bij deze ene analyse of volgen er meer, zodat we kunnen kijken of er sprake is van een patroon? Tot slot brief A9, het toilet KNRM. Ook hier hebben wij eerder vragen over gesteld.

00:40:59
Mevrouw Rijpstra: Er wordt hier gesproken over data van de start en het einde van de monitoring en hoe vaak het gebruikt wordt. Het lijkt ons verstandig om de telling over een jaar te monitoren, met de opmerking dat als er op één dag maar één bezoeker komt, dit voor diegene als een opluchting kan voelen. Tot zover.

00:41:21
Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk rond. Anderen over de ingekomen stukken? De heer Van der Laag.

00:41:27
De heer Van der Laag: Dank u wel, voorzitter. Ik wil ook graag aanhaken op brief A1 op het verhaal van mevrouw Rijpstra. U heeft in de commissie van oktober kunnen merken dat mijn gevoelens de overhand namen. Dat zal ik dit keer niet laten gebeuren. Ik wil vragen of dit het stuk is wat beloofd is voor het einde van het jaar of dat we voor het einde van dit jaar nog een vervolg hierop krijgen. Dank u wel.

00:41:57
Voorzitter: De heer De Jong.

00:41:59
De heer De Jong: Dank u, voorzitter. Brief A12. Dat gaat over de Aziatische hoornaar. Ik was benieuwd of de gemeente Ameland daar al maatregelen voor heeft getroffen, mocht hier een plaag komen dat wij kunnen ingrijpen. Het is voor de bijen een moordenaar. Brief A16 over het college hun voornemen om een zienswijze in te dienen richting de veiligheidsregio. Gemeenschappelijke regeling. A17 gaat over het ondersteuningspeloton op Schiermonnikoog. Daar is te lezen dat er het een en ander goed geregeld is met betrekking tot verzekering en opleiding voor het ondersteuningspeloton. Ik ben nieuwsgierig of het voor Ameland ook mogelijk is om dat te realiseren. Ik weet dat er ondernemers zijn die er belang bij hebben en eventueel willen ondersteunen. Aangezien er nogal een fors bedrag richting de veiligheidsregio gaat, lijkt me dat geen probleem. Dank u wel.

00:43:05
Voorzitter: De heer Boelens.

00:43:06
De heer Boelens: Dank u wel, voorzitter. Ik ga het ook hebben over brief A4, over het

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

drugsgebruik in het rioolwater. Ik lees bij het vervolg dat dit onderzoek vanuit het sociaal domein een waardevol startpunt biedt voor verdere monitoring. Kan het bijdragen aan de vorming van maatregelen tegen middelengebruik? Er was nogal wat uitgespoeld in het riool. Als je naar de datum kijkt waarin het werd afgenomen, de eerste week december, dan kunnen we de toeristen niet de schuld daarvan geven. Wie is er nu aan zet? Gemeente, politie, GGD. Is het wachten op iemand of is dit een gezamenlijk iets? Een paar regels verder lees ik over een voortzetting van de huidige inspanningen, waaronder preventie activiteiten. Daarnaast worden controles op de veerdam en actieve inzet van de wijkagent genoemd.

00:44:02
De heer Boelens: Wat zijn die andere preventieactiviteiten die we blijkbaar al doen? Er staat voortzetting bij. Dan had ik een opmerking over brief A8 over werkzaamheden op de Veerdam. Daar is tekort aan parkeermogelijkheden. Er zijn mooie plannen, maar we worden een beetje tegengehouden door ruimtegebrek. De opstelstroken zijn van Rijkswaterstaat, zoals ik begreep. Als het anders is, hoor ik het graag. Ik begreep dat zij daar niet eentje van af willen staan ten bate van het parkeergelegenheden. Is het een mogelijkheid om met Rijkswaterstaat een afspraak te maken dat fietsers bijvoorbeeld over baan zeven richting de opstelstrook gaan? Fietsers en lopers gaan nu samen over dat stuk pier en rijden elkaar vaak in de weg. Zou je daar een baan kunnen minderen, omdat de fietsers over baan zeven gaan, dan hou je ruimte over om eventueel te parkeren. Ik hoor het graag. Dank u wel.

00:45:15
Voorzitter: Dank u wel. Anderen? De heer Metz.

00:45:19
De heer Metz: Een kleine toevoeging aan brief A4. Als u hem niet kunt beantwoorden is dat geen probleem. Ik ben nieuwsgierig. In de inleiding staat dat 7% van onze bevolking niet is aangesloten op ons rioleringsnet. Wie zijn die mensen of wat zijn dat voor gebouwen? Daar was ik nieuwsgierig naar. Het zijn 266 inwoners. Dank u wel.

00:45:42
Voorzitter: Dank u. De heer Teuben.

00:45:45
De heer Teuben: Ik wilde een mooie opmerking maken richting de heer Metz. Ik ga het niet doen.

00:45:52
Voorzitter: Het goede voornemen gaat nu al in.

00:45:54
De heer Teuben: Het kan niet. Straks. Almelo '82 heeft de vraag ingediend naar aanleiding van eilandbrede reclameborden op openbare wegen en gemeentegrond. Daar hebben wij netjes een antwoord op gehad. Zoals u kunt verwachten stelt dat antwoord stelt mij enigszins teleur. Hoewel wij de afspraken goed hebben geformuleerd in de APV, worden we er hier op gewezen dat we gelijk hebben. Er zit wat in, maar we schieten er weer niets mee op. College, wees helder. Zet erin: je hebt gelijk, maar we gaan er niets aan doen. Wat is excessief bij een reclamebord. Niemand die dat weet. Voordat u hem inkoopt met betrekking tot handhaving op de

firma met auto's, dat is van een andere orde. Hier worden we over de gehele breedte niet vrolijk van. Aspirant raadsleden haken dan af. Dat krijg je.

00:46:53
De heer Teuben: Als je altijd met een kluitje in het riet wordt weggestuurd, dan wordt je daar niet vrolijk van. Die vraag was legitiem. Het was een simpele vraag. Het antwoord zou ook redelijk simpel zijn geweest. Het schijnt dat dat wel mag. Waar een ander niets mag, mag dit wel. Dat stuit je tegen de borst. Dat moest ik kwijt.

00:47:14
Voorzitter: Ik heb geen vraag gehoord. Dan kijk ik naar de overkant. De heer IJnsen.

00:47:26
De heer IJnsen: Een antwoord op de vraag over brief A1 over begeleid wonen. Aan het definitieve rapport wordt hard gewerkt. Het streven is om dat voor het eind van het jaar definitief te krijgen. Er is inmiddels een afspraak gemaakt voor een themabijeenkomst op 19 januari met u. Daar zal een voorlichting worden gegeven door degene die het rapport heeft opgesteld.

00:47:55
Voorzitter: Dat was uw enige vraag. Ik kijk naar uw collega Faber.

00:48:03
De heer Faber: A9. Een vraag van de PvdA over de openbare toiletvoorziening bij de KNRM. De vraag gaat over de periode waarover gemeten wordt. Ik zie de zin waar u op duidt. Tegelijk staat in de brief dat het slot wat erop komt alles permanent gaat registreren. We krijgen sowieso doorlopend gegevens hiervan. Gezien dat je op enig moment wilt evalueren over openingstijden en of die voldoen, moet je die zin lezen. Volgens mij kunnen we met deze permanente meting alle kanten uit. De andere vraag was van Ameland Eén over de aanpassingen Veerdam en de suggestie om baan zeven te betrekken voor ondere andere fietsers. De gemeente trekt al anderhalf jaar aan de bel bij Rijkswaterstaat c.q. Wagenborg.

00:49:14
De heer Faber: Rijkswaterstaat gaat er formeel over, want het concertieterrein is van hen. Als we een andere concessienemer krijgen, dan blijft het terrein van Rijkswaterstaat. Zij willen helaas geen centimeter afstaan. Dat geeft weinig flexibiliteit. Dat betekent dat de gemeente met dat standpunt veroordeeld is tot de ruimte die er is. Wat Rijkswaterstaat zelf gaan doen, is op die avond verteld, dat ze meer ruimte gaan bieden voor de fietsers die opgesteld staan voor de boot, om de ruimte voor de personenwagens daarvoor te benutten. Dan vormen de fietsen die opgesteld staan geen rij op het fietspad en dwars over het voetpad heen, wat weer in de war komt met de mensenstroom die van de boot afkomt. Op zich zien we dat als een verbetering. Er zijn behoorlijk wat eilanders op die avond geweest. Het viel op dat iedereen dezelfde oplossing zag. Baan zeven. Dat sterkt ons om het nog een keer onder de aandacht te brengen.

00:50:25
Voorzitter: Dan waren de brieven. Dan kijk ik naar de rioolwateranalyse. Volgen er meer? Wat het college betreft wel, omdat één meting geen meting is. Het geeft een absolute indicatie dat er wat aan de hand is. Wij zijn overtuigd dat de periode die gekozen is, een goede is geweest. Er werd net naar gevraagd, dus ik kijk zo naar

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

collage IJnsen. In die preventiesfeer binnen het sociaal domein gebeurt er al erg veel. Er wordt veel aandacht gevraagd voor middelengebruik in de brede zin van het woord. Alleen in de handhavingskant hebben we meer informatie nodig over waar het zit. Daar zijn we druk over in gesprek in de Driehoek, om te kijken hoe we naar aanleiding van deze analyse meer handvaten voor onszelf kunnen organiseren om daar gerichter mee aan de slag te gaan. Meer kan ik daar op dit moment niet over zeggen.

00:51:25
Voorzitter: Over de 7% van het riool die wel of niet is aangesloten, daar moet ik het antwoord schuldig blijven. Ik begrijp dat de heer Teuben het antwoord wel heeft, dus dat krijgt u straks. Ik heb nog een vraag openstaan over de Aziatische hoornaar. Dan kijk ik naar de natuurman in ons midden. De heer IJnsen.

00:51:57
De heer IJnsen: Ik dacht dat ik hiermee weg zou komen, maar niet dus.

00:52:01
Voorzitter: U heeft de raad te bedienen.

00:52:03
De heer IJnsen: Het heeft onze aandacht. Ik heb nog niet vernomen dat we hier al belast worden met deze soort. Zowel in Friesland als hier hebben we er aandacht voor. Wanneer het zich voordoet, zullen we actie ondernemen. De heer Boelens vroeg iets over de analyse van het rioolwater en preventieactiviteiten. Eén van de activiteiten is een controle op Veendam en de andere is met boa's. De derde is dat wij op uw verzoek preventie doen voor middelengebruik. Daar hebben we iemand voor aangetrokken. Diegene is druk bezig met deze activiteiten.

00:52:55
Voorzitter: Daarmee zijn de vragen over de ingekomen stukken afgehandeld. Dat is niet het geval. De veiligheidsregio. Neemt u het mij niet kwalijk.

00:53:09
De heer De Jong: Zienswijze veiligheidsregio en ondersteuning veiligheidsregio.

00:53:13
Voorzitter: In het presidium, die staat al in uw agenda, komt er een toelichting en een voorlichting over wat de veiligheidsregio doet. Dan kijk ik naar de griffier. Dat is 6 februari uit mijn hoofd. Dan komt er naar aanleiding van de stukken die u nu heeft gekregen een informatieronde op het gemeentehuis bij u als raad om toe te lichten wat er gaat gebeuren. Ik stel voor dat daar die vraag gesteld wordt.

00:53:40
Mevrouw Metz: De brief zelf komt in de raadsvergadering van januari. Daar komt een collegevoorstel op.

00:53:47
Voorzitter: Dan komen wij met een voorstel.

00:53:50
Mevrouw Metz: Het [onhoorbaar 00:53:51] plan kan besproken worden als de veiligheidsregio hier op bezoek is.

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

gemeenteameland_20251215_1.mp4

00:54:00
Voorzitter: Ik denk dat iemand zich onder de kerstboom erop voor aan het bereiden is. Is dit voldoende antwoord voor nu?

00:54:06
De heer De Jong: Ja.

00:54:09
Voorzitter: Mag ik daarmee concluderen dat we de vragen hebben beantwoord?

00:54:12
De heer De Jong: Ja.

00:54:12
Voorzitter: Prima. Dank daarvoor. Dan gaan we over naar de sluiting van deze vergadering. Dan wens ik jullie allemaal goede kerstdagen en ik hoop jullie gezond en wel in het nieuwe jaar weer te zien. Tot dan.

This speech-to-text was created by www.Amberscript.com

Agenda

Raad

Zaaknummer	467953
Datum vergadering	15 december 2025
Onderwerp	Agenda raadsvergadering
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	T. Willemsma
Griffier	J.M.J. Metz

De voorzitter van de raad van de gemeente Ameland roept de leden van de raad op ter openbare vergadering.

Deze vergadering zal worden gehouden op maandag 15 december 2025 om 19.30 uur in de raadzaal van het gemeentehuis te Ballum.

Voorlopige agenda

1. **Opening en mededelingen**
2. **Definitief vaststellen van de agenda**
3. **Vaststellen besluitenlijst raadsvergadering 24 november 2025**

Discussiestukken

4. **Voorstel inzake het vaststellen van het Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen gemeente Ameland 2025**
5. **Voorstel inzake het verlengen van de termijn voor het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2025**
6. **Voorstel inzake het vaststellen van de Belastingverordeningen gemeente Ameland 2026**

Hamerstukken

7. **Voorstel inzake het vaststellen van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025**
8. **Voorstel inzake het vaststellen van de Financiële Verordening gemeente Ameland 2026, Controleprotocol 2025-2028 en het Intern Controleplan 2025-2028 (Financiële documenten gemeente Ameland 2025)**
9. **Voorstel inzake het vaststellen van de Slotwijziging Begroting 2025**

Overig

10. **Voorstel tot afhandeling ingekomen stukken voor de raad tot en met 3 december 2025**
11. **Te bespreken brieven**
12. **Eventuele moties vreemd aan de orde**
13. **Sluiting**

Besluitenlijst

Raad

Zaaknummer	467953
Datum vergadering	15 december 2025
Onderwerp	Vaststellen besluitenlijst raadsvergadering 24 november 2025

Besluitenlijst

Aanwezig:

- Mevrouw T. Willemsma, voorzitter
- Mevrouw J.M.J. Metz, griffier
- De heer D.F. Metz, AmelandEén
- De heer W.A. de Jong, AmelandEén
- Mevrouw V. Nagtegaal, AmelandEén
- De heer M.P. Boelens, AmelandEén
- De heer D.W. Engels, Algemeen Belang Ameland
- Mevrouw A. Langemaat, Algemeen Belang Ameland
- Mevrouw M. Rijpstra, PvdA
- De heer R.J. Teuben, Ameland’82
- De heer I.J. de Vries, VVD
- Mevrouw S.M.A. Twickler, CDA

Eveneens aanwezig:

- De heer T.E.F.W. Faber, wethouder
- De heer P.J. IJnsen, wethouder
- De heer I.J.W. Valk, secretaris-directeur

Afwezig:

- De heer K.E. van der Laag, Algemeen Belang Ameland

Agenda

De opname van deze vergadering wordt op de website van de Gemeente Ameland geplaatst, waarbij per agendapunt en spreker beluisterd en bekeken kan worden. Voor de inhoudelijke discussie per agendapunt wordt derhalve verwezen naar deze opname.

1 Opening en mededelingen

Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Burgemeester Willemsma heet iedereen welkom; er is een bericht van verhindering van dhr. van der Laag / Algemeen Belang Ameland.

2 Definitief vaststellen van de agenda

Besluit:
Agendapunt 8 komt te vervallen. De agenda wordt conform vastgesteld.

3 Vaststellen besluitenlijst raadsvergadering 27 oktober 2025

Besluit:
De besluitenlijst wordt conform vastgesteld.

4 **Voorstel inzake aanwijzing lokale publieke omroep Ameland / de Waddeneilanden 2026-2030**

Besluit:
Het voorstel wordt met 8:2 aangenomen (voor AmelandEén, Algemeen Belang Ameland, VVD en PvdA, tegen CDA en Ameland'82)

5 **Voorstel inzake Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Ameland 2026**

Besluit:
Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

Toelichting:
Wethouder IJnsen zegt toe dat er gewerkt wordt aan een Voorzieningenwijzer, waarin regelingen en tegemoetkomingen staan (gebundeld) voor burgers om te kunnen zien waar men recht op heeft en bij wie ze daarvoor moeten zijn). De regeling ten aanzien van leerlingenvervoer per bus op het eiland zou daarin ook meegenomen kunnen worden.

6 **Voorstel tot afhandeling ingekomen stukken voor de raad tot en met 12 november 2025**

Besluit:
De ingekomen stukken worden conform de lijst van afhandeling afgehandeld.

7 **Te bespreken brieven**

Besluit:
De brieven A3 en A6 worden conform het voorstel van afhandeling (zie agendapunt 6) afgehandeld.

8 **Eventuele moties vreemd aan de orde**

Besluit:
Vervallen, zie agendapunt 2.

9 **Sluiting**

Besluit:
Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

Ballum, 25 december 2025

T. Willemsma
Burgemeester

J.M.J. Metz
Griffier

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	473339
Vergaderdatum	15 december 2025
Organisatieonderdeel	Staf
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	4

Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen.

Voorstel

1. De reactienota met betrekking tot de inspraakreacties op het Ontwerp Accommodatiebeleid vaststellen.

2. Het Ontwerp Accommodatiebeleid overeenkomstig de voorstellen uit de reactienota aanpassen en het Accommodatiebeleid definitief vaststellen.

Inleiding

In de raadsagenda 2022-2025 heeft u het college van burgemeester en wethouders de volgende opdracht gegeven: “Stel een strategisch plan op voor gemeentelijke gebouwen. In dit plan moet een weging plaatsvinden van het maatschappelijk nut en noodzaak van gebouwen. Zowel nu als in de toekomst. Daarnaast moet een relatie worden gelegd met de duurzaamheidsopgave die de gemeente Ameland heeft.”

Op 14 juli 2025 heeft uw raad het Ontwerp Accommodatiebeleid vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Het Ontwerp Accommodatiebeleid heeft een ruime periode, namelijk van 16 juli tot en met 30 september 2025 (11 weken) ter inzage gelegen. Er zijn vijf inspraakreacties ingediend. Daarnaast zijn tekstuele aanpassingen voorgesteld onder meer vanwege tussentijdse ontwikkelingen.

De perspectieven voor de maatschappelijke functies in de dorpen Nes en Buren zijn nog niet duidelijk. Hiervoor is een visie- en participatietraject opgestart. In de publicatietekst bij de terinzagelegging van het Ontwerp Accommodatiebeleid is aangegeven dat zienswijzen die betrekking hebben op genoemde maatschappelijke functies in Nes en Buren niet nodig zijn vanwege het lopende visie- en participatietraject. In dit traject wordt volop gelegenheid geboden om mee te denken en inspraak te leveren. Het uitgangspunt is dat alle gebruikers, vrijwilligers, bewoners en overige betrokkenen zich gekend en vertegenwoordigd voelen. Na afronding van het visie- en participatietraject Nes-Buren wordt het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen, fasering en financiële doorrekening) van het accommodatiebeleid geactualiseerd. Dit zal dan opnieuw worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Met de informatie vanuit ingediende inspraakreacties op het Ontwerp Accommodatiebeleid, wordt u voorgesteld het Accommodatiebeleid vast te stellen.

Beoogd effect

- Het toekomstbestendig accommoderen van maatschappelijke functies tegen acceptabele kosten.
- Het gemeentelijk vastgoed zo doelmatig, optimaal en duurzaam mogelijk inzetten.

- Een integraal meerjarenplan voor gemeentelijke gebouwen waarmee per gebouw een perspectief wordt geboden en de gemeente hiermee organisatorisch en financieel rekening kan houden.

Argumenten

1.1 Er zijn vijf inspraakreacties ingediend naar aanleiding van het Ontwerp Accommodatiebeleid
Het ontwerp accommodatiebeleid heeft gedurende een periode van 11 weken ter inzage gelegen. In de periode van 16 juli tot en met 30 september 2025 is de gelegenheid geboden een inspraakreactie in te dienen. De termijn van ter inzagelegging en het kunnen indienen van inspraakreacties is verlopen. De vijf inspraakreacties zijn (waar nodig geanonimiseerd) bijgevoegd bij de reactienota.

1.2 Conform de inspraak-en participatieverordening Ameland is er een reactienota gemaakt.
In de reactienota wordt voor alle ingediende inspraakreacties, per inspraakreactie een reactie gegeven en is een voorstel gegeven het Ontwerp Accommodatiebeleid hierop wel of niet aan te passen. Als de raad de voorstellen uit de reactienota overneemt, worden de aanpassingen verwerkt bij de aanpassing van Ontwerp Accommodatiebeleid naar (definitief) Accommodatiebeleid.

2.1 Met dit plan wordt invulling gegeven aan de opdracht van de gemeenteraad uit de raadsagenda 2022-2025.
Het accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen is een integraal en strategisch plan waarin een weging is gemaakt van het maatschappelijk nut en noodzaak van gebouwen en is gekeken hoe de duurzaamheidsambitie van de gemeente Ameland kan worden gerealiseerd.

2.2 Het is een integraal plan voor alle gemeentelijke gebouwen
Het plan geldt voor alle gebouwen in eigendom van de gemeente, met uitzondering van de woningen van het gemeentelijk woningbedrijf. Hiermee wordt voor deze 36 gebouwen een totaaloverzicht gegeven van de uitgangssituatie, de ontwikkelingen en uitdagingen waarmee we te maken hebben en mogelijke maatregelen die de komende jaren genomen kunnen worden. Daarbij is via een globaal faseringplan een voorstel gedaan hoe en wanneer dit uit te voeren.

2.3 Met dit plan wordt bijgedragen aan het voldoen aan wettelijke verplichtingen en worden lokale keuzes ondersteund.
De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor voldoende adequate huisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs en het bijbehorende bewegingsonderwijs en sinds 2025 ook voor voldoende volwaardige openbare bibliotheekvoorzieningen. Daarnaast zijn er maatschappelijke voorzieningen die we tot het basisaanbod van Ameland vinden horen en waarbij een gemeentelijke accommodatie nodig is omdat de samenleving hierin niet voorziet. In dit plan wordt voorgesteld hoe zowel aan de wettelijke verplichtingen van de gemeente als de lokale beleidsambities kan worden voldaan.

2.4 De huidige gebouwen zijn relatief oud, voldoen vaak niet (meer aan functionele eisen) en zijn relatief weinig duurzaam.
Als we de komende jaren niets doen aan deze gebouwen, worden de knelpunten nog groter en schuiven we dit probleem voor ons uit.

2.5 Een door de gemeenteraad vastgesteld perspectief voor alle gemeentelijke gebouwen is noodzakelijk.
Het plan geeft een heldere visie op het sociaal-maatschappelijke belang van accommodaties en een sociaal, kwalitatief en betaalbaar basisaanbod van voorzieningen op Ameland. Daarbij worden ook beleidskaders en spelregels meegegeven. Door hierover, en over het deel van de perspectieven waarvoor er een breder draagvlak is, nu een besluit te nemen, kunt u duidelijkheid geven over wat u met de gemeentelijke gebouwen wil.

2.6 Het plan sluit aan bij de specifieke lokale situatie.
De bijzondere geografische ligging en de eilandsituatie stellen specifieke eisen aan de vastgoedportefeuille van de gemeente Ameland. In dit plan is rekening gehouden met een noodzakelijk basisaanbod aan voorzieningen die aansluit bij de eilandsituatie.

2.7 Na afronding van het visie- en participatietraject Nes-Buren wordt het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen, fasering en financiële doorrekening) van het accommodatiebeleid aangepast.
Dit zal dan opnieuw worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Kanttekeningen

Het accommodatiebeleid is een complexe en ingrijpende opgave. Het optimaliseren van gemeentelijk vastgoed wordt niet alleen inhoudelijk maar ook financieel en organisatorisch een forse uitdaging de komende jaren. Een integraal plan met een fasering is noodzakelijk. Hierdoor kunnen we koppelkansen benutten en een volgordelijkheid voor de uitvoering van maatregelen bepalen. Bij het globale uitvoeringsprogramma is zoveel als mogelijk rekening gehouden met de staat van de gebouwen en de wensen van de huurders en gebruikers, maar er moeten wel keuzes worden gemaakt. De keuzes die qua fasering en realisatie gemaakt worden kunnen van invloed op en tegenstrijdig met elkaar zijn of worden.

Afstemming

Het Ontwerp Accommodatiebeleid heeft conform de Inspraak en participatieverordening gemeente Ameland 2023 ter inzage gelegen. Er is gelegenheid geboden om een formele inspraakreactie te geven. De inspraak en participatieverordening benoemt een termijn van zes weken voor het indienen van een inspraakreactie. Bij het accommodatiebeleid hebben we, mede vanwege de vakantieperiode, gekozen voor een ruimere periode van 11 weken. Er zijn vijf partijen die een inspraakreactie hebben ingediend.

Vervolg

Na uw besluit wordt het beleid geïmplementeerd.

Na uw besluit op 14 juli 2025 is er in overleg en overeenstemming met vertegenwoordigers van Nes en Buren via een zorgvuldig proces een externe onafhankelijke procesleider geworven. De geworven procesleider is begin oktober, na de Amelander herfstvakantie, gestart met haar werkzaamheden. De resultaten van het gestarte visie- en participatietraject worden afgewacht. Na afronding van het visie- en participatietraject Nes-Buren wordt het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen, fasering en financiële doorrekening) van het accommodatiebeleid indien nodig / gewenst aangepast. Dit zal dan opnieuw worden voorgelegd aan uw gemeenteraad.

In overleg en overeenstemming met het bestuur van VV Geel Wit is de tijdelijke uitbreiding met twee kleedruimtes inmiddels gerealiseerd. Hiermee is het bestaande knelpunt met betrekking tot het gebrek aan voldoende kleedruimtes opgelost.

Verder is er contact met het bestuur van dorpshuis ’t Camminghahuus in Ballum over de aanpassingen ter overbrugging naar een definitief plan voor Ballum. De verwachting is dat deze maatregelen ter verbetering van de toegankelijkheid en het realiseren van opslagruime in het eerste kwartaal van 2026 zijn gerealiseerd.

De inhoud van het accommodatiebeleid voor gemeentelijke gebouwen vormt de basis voor maatregelen in gemeentelijke accommodaties. De financiële consequenties van dit plan worden vertaald in de meerjarenbegroting van de gemeente, zodat het plan daadwerkelijk uitvoerbaar is. Dit betekent dat de financiële doorkijk van het accommodatiebeleid jaarlijks wordt meegenomen in de kadernota.

Na vaststelling van het Accommodatiebeleid zal uitvoering worden gegeven aan de maatregelen die hierin zijn opgenomen, zoals het afstoten en verduurzamen van gebouwen, het herijken van afspraken en het voorbereiden van projecten.

Bijlagen

1. Reactienota Ontwerp Accommodatiebeleid (inclusief de ingediende inspraakreacties als bijlage bij de reactienota)
2. Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen (versie waarin de voorstellen uit de Reactienota Ontwerp Accommodatiebeleid zijn verwerkt).

Besluit

Raad

Zaaknummer	473339
Datum vergadering	15 december 2025
Onderwerp	accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	4

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

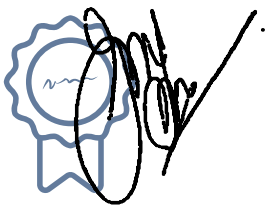
gelet op de ingediende inspraakreacties ten aanzien van het Ontwerp Accommodatiebeleid;

gelet op het advies van de raadscommissie van 1 december 2025;

besluit:

1. De reactienota met betrekking tot de inspraakreacties op het Ontwerp Accommodatiebeleid vast te stellen.
2. Het Ontwerp Accommodatiebeleid overeenkomstig de voorstellen uit de reactienota aan te passen en het Accommodatiebeleid definitief vast te stellen.

Ballum, 15 december 2025

J.M.J. Metz
Griffier

T. Willemsma
Burgemeester

Reactienota Inspraakprocedure Ontwerp Accommodatiebeleid

Advies over de reacties die zijn ingediend naar aanleiding van de terinzagelegging van het Ontwerp Accommodatiebeleid

Op 14 juli 2025 heeft de gemeenteraad het Ontwerp 'Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen van de gemeente Ameland' (hierna 'Ontwerp Accommodatiebeleid') vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Van 16 juli 2025 tot en met 30 september 2025 heeft het ontwerp ter inzage gelegen conform de Inspraak- en participatieverordening gemeente Ameland 2023.

In de publicatietekst bij de terinzagelegging van het Ontwerp Accommodatiebeleid is de volgende tekst opgenomen: *De perspectieven voor de maatschappelijke functies in de dorpen Nes en Buren zijn nog niet duidelijk. Dit betreft de rode teksten in het Ontwerp Accommodatiebeleid en omvat de functies binnensport, buitensport, basisonderwijs, ontmoeting, dorpshuisfuncties, peuterspeelzalen en kinderopvang. Hiervoor is een visie- en participatietraject opgezet waarbij naar verschillende scenario's kan worden gekeken. Zienswijzen op het Ontwerp Accommodatiebeleid die betrekking hebben op genoemde maatschappelijke functies in Nes en Buren, zijn dus niet nodig, maar moeten worden ingebracht in het extra hiervoor opgezette visie- en participatietraject. In dit traject wordt volop gelegenheid geboden om mee te denken en inspraak te leveren, het uitgangspunt is dat alle gebruikers, vrijwilligers, bewoners en overige betrokkenen zich gekend en vertegenwoordigd voelen*.

Er zijn vijf inspraakreacties ontvangen. De reacties worden hierna op volgorde van binnenkomst behandeld. Per binnengekomen reactie wordt kort de inhoud aangegeven, de reactie daarop en een voorstel over het afhandelen daarvan. De volledige inspraakreacties zijn als bijlage toegevoegd. Deze reactienota vormt het eindverslag van de inspraakprocedure zoals opgenomen in artikel 7 van de Inspraak- en participatieverordening gemeente Ameland 2023.

Daarnaast wordt voorgesteld het Ontwerp Accommodatiebeleid aan te passen vanwege tussentijdse ontwikkelingen en zijn tekstuele wijzigingen voorgesteld. Deze voorgestelde aanpassingen zijn opgenomen na behandeling van de vijf inspraakreacties.

Inspraakreactie A: Stichting Medical-Ameland *(ontvangen 18-09-2025)*

<u>Inspraakreactie A:</u>
Kan het gebouw aan de Ballumerweg 38 te Nes (deel van de voormalige Ambulancepost) worden gebruikt voor veiligheidstrainingen van Medical-Ameland?

Reactie op inspraakreactie A:
Het gebouw aan de Ballumerweg 38 wordt grotendeels verhuurd aan de Veiligheidsregio en gebruikt als voorziening voor de brandweer. Het deel waar voorheen de ambulancepost was gehuisvest, is later aangebouwd aan het gebouw. Dit gebouwdeel wordt momenteel in afwachting van het accommodatiebeleid tijdelijk verhuurd als opslagruimte voor de vier gezamenlijke dorpsbelangen (met dorpsbelang Hollum als penvoerder) in het kader van leegstandsverhuur. Het perspectief dat in het accommodatiebeleid is opgenomen voor het gehele gebouw (brandweerkazerne en voormalige ambulancepost) is afstoten. Voor het afstoten van het gebouw aan de Ballumerweg 38 gaat de gemeente in gesprek met de Veiligheidsregio. Om het doel 'afstoten' te kunnen realiseren, worden nu geen nieuwe huurovereenkomsten aangegaan. Als afstoten van het gebouw (nog) niet mogelijk is, kan de gemeente overwegen om opnieuw tijdelijke leegstandsverhuur in te zetten voor het deel van de voormalige ambulancepost. Dit is mede afhankelijk van de verwachte uitvoeringstermijn om tot afstoten te komen.

Als de gemeente tijdelijke leegstandsverhuur wil inzetten, zal er een kader worden gesteld welke activiteiten geschikt worden geacht en zal er een openbare inschrijfprocedure volgen zodat belangstellenden gelijke kansen hebben.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie A:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Suggestie aan indiener inspraakreactie A:
Het accommodatiebeleid zet in op multifunctioneel gebruik van accommodaties. Mogelijk kan Stichting Medical-Ameland gebruik maken van bestaande (maatschappelijke) accommodaties die ruimte beschikbaar hebben om activiteiten van Stichting Medical-Ameland te huisvesten. Hiervoor zou Stichting Medical-Ameland contact kunnen leggen met de huurders of hoofdgebruikers van deze gebouwen.

Inspraakreactie B: Stichting Samenwerkingsbestuur PO West Ameland *(ontvangen 24-09-2025)*

Inspraakreactie B1:
Waardering over het plan dat getuigt van visie, realiteitszin en betrokkenheid bij de leefbaarheid van ons eiland. Herkenning in de uitgangspunten van het voorgestelde beleid: duurzaamheid, multifunctioneel gebruik, clustering van voorzieningen en het principe van samenkracht. Er is bij ons draagvlak bij voor het voorgestelde perspectief voor de twee basisscholen in Hollum: nieuwbouw van een integraal kindcentrum bij de Ambla, waar onderwijs, opvang, zorg, welzijn en sport elkaar kunnen versterken.

Reactie op inspraakreactie B1:
De gemeente bedankt de indiener voor de positieve reactie en steun voor het voorgestelde beleid en perspectief voor de twee basisscholen in Hollum.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie B1*:*
- Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Inspraakreactie B2:
Om verschillende redenen (verouderde schoolgebouwen in Hollum, verantwoordelijkheid voor goed onderwijs, draagvlak voor samenwerking en vernieuwing, beschikbaarheid locatie, nog te doorlopen participatietraject voor gedragen visie voor accommodaties in Nes en Buren) vragen we of de realisatie van het voorzieningencluster in Hollum naar voren kan worden gehaald. We komen graag in 2026 in aanmerking voor een voorbereidingskrediet om te starten met verdere planvorming, haalbaarheidsstudies en participatie.

Reactie op inspraakreactie B2:
Fasering van projecten is nodig om uitvoering financieel en organisatorisch mogelijk te maken. Om verschillende redenen, waaronder de grotere noodzaak voor aanpak van accommodaties in Nes en Buren, is de daadwerkelijke realisatie van het voorzieningencluster in Hollum in fase 2 (2030-2033) opgenomen. Het realiseren van het voorzieningencluster in Hollum is een complex project, onder andere vanwege de bestaande constructie van de sporthal en Ons Hol, de aansluiting op de Ambla en inpassing van de verschillende functies in het gebied, zoals qua gebouw als qua buitenruimte. Dat vraagt ook om het tijdig starten met de voorbereiding van plannen.

Het participatietraject voor Nes en Buren is in oktober 2025 gestart. De uitkomsten hiervan zijn nu nog niet bekend. Om dit participatietraject zorgvuldig te kunnen doorlopen, is geen tijdsdruk opgelegd.
Op dit moment is er daarom geen reden de voorgestelde planning van het uitvoeringsprogramma van het accommodatiebeleid aan te passen. Om het nu aanwezige momentum in Hollum wel te benutten en

tijdig te starten met verdere planvorming, noodzakelijke onderzoeken en participatie voor clustering van functies in Hollum, zijn binnen de in het Ontwerp Accommodatiebeleid geraamde financiële middelen in 2026 dekkingsmogelijkheden voor een gedeeltelijk voorbereidingskrediet voor het voorzieningencluster Hollum. Hiervoor is een integraal voorstel nodig, waarbij niet alleen wordt gekeken naar de twee scholen maar naar de voorbereiding die nodig is om het gehele voorzieningencluster in Hollum te kunnen realiseren. Daarbij moet ook duidelijkheid komen over onder andere de projectorganisatie en taak- en rolverdeling. Op basis van een integraal voorstel, kan in 2026 een gedeeltelijk voorbereidingskrediet worden aangevraagd bij de gemeenteraad.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie B2*:*

- Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.
- De raad in 2026 een voorstel voorleggen voor een gedeeltelijk voorbereidingskrediet voor het voorzieningencluster in Hollum.
- Na afronding van het participatietraject in Nes en Buren het faseringsplan (Globaal Uitvoeringsprogramma) van het Accommodatiebeleid waar nodig en/of gewenst aanpassen. Dat kan zowel gelden voor de voorgestelde maatregelen en projecten, als de fasering.

Inspraakreactie B3:

Als de gemeente besluit tot het beschikbaar stellen van krediet voor vervangende nieuwbouw van de scholen in Hollum, stellen we voor met de gemeente in overleg te treden over het temporiseren van onderhoudswerkzaamheden aan het gebouw om desinvesteringen te voorkomen.

Reactie op inspraakreactie B3:

De verantwoordelijkheid voor het gebouwonderhoud van de schoolgebouwen in Hollum ligt bij de stichting Samenwerkingsbestuur PO Ameland West. De stichting is wettelijk verplicht de schoolgebouwen in goede staat te onderhouden. We begrijpen echter het verzoek om te kijken naar het afstemmen van onderhoudswerkzaamheden op het perspectief van de gebouwen. Dit voorstel sluit aan bij de onderhoudsstrategie die de gemeente hanteert voor gemeentelijk gebouwen die de gemeente zelf onderhoudt (pagina 39 van het Ontwerp Accommodatiebeleid).

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie B3:

- Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.
- Het voorstel voor de onderhoudsstrategie van de schoolgebouwen in Hollum meenemen bij uitvoering van het Accommodatiebeleid.

Inspraakreactie B4:

Kan het accommodatiebeleid financieel rekening houden met mogelijke nieuwbouw inclusief verduurzaming van het gebouw van basisschool ’t Ienster in Ballum en hier een (voorlopige) fase voor uitvoering aan toe te kennen, zodat bij een eventueel positieve leerling ontwikkeling de gemeente hier wel op voorbereid is?

Reactie op inspraakreactie B4:

Het accommodatiebeleid biedt wel mogelijkheden voor een investering in basisschool ’t Ienster. Voor een investering is een toekomstbestendige en levensvatbare situatie het uitgangspunt, zie hiervoor ook pagina 45 van het Ontwerp Accommodatiebeleid onder het kopje *‘B. Is een voorziening levensvatbaar?’*. Voor ’t Ienster speelt leerlingontwikkeling op basis van leerlingtellingen en prognoses daarbij een belangrijke rol.

Voor een investering in de huisvesting van ‘t Ienster, zoals aanpassing, verduurzaming, renovatie of vernieuwing, moet het leerlingenaantal op teldatum 1 februari in ieder geval boven het wettelijke minimum uitkomen (momenteel 23 leerlingen). Ook op (middel)lange termijn moet het leerlingaantal volgens actuele leerlingprognose in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomen. De gemeente Ameland heeft in het najaar van 2025 opdracht gegeven aan Planning Verband Groningen om de leerlingprognoses van de scholen op Ameland te maken. Deze worden gedeeld met het bevoegd gezag van de scholen en de gemeenteraad.

De omvang van een mogelijke investering in de huisvesting van ’t Ienster hangt mede af van het (verwachte) leerlingaantal en bijbehorende ruimtebehoefte en het type maatregel. Om een indicatie te geven van een eventuele investering, lijken de maatregelen aanpassen en verduurzamen van het bestaande gebouw op dit moment het meest passend. Op basis van deze maatregelen kan indicatief rekening gehouden worden met een investering van € 500.000 (prijspeil 2025). Bij de keuze om een dergelijke investering te doen, zullen op dat moment alle relevante ontwikkelingen en afwegingen worden betrokken.

Als voorlopige fase voor de uitvoering wordt uitgegaan van Fase 3 (2034-2037). Zodra het visie- en participatietraject voor Nes en Buren is afgerond, wordt gekeken naar eventuele aanpassing van het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen en fasering) en financiële consequenties van het Accommodatiebeleid. Mogelijk kunnen dan, indien gewenst, de maatregelen voor de school en het dorpshuis in Ballum in dezelfde fase worden geplaatst.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie B4:
In het Accommodatiebeleid de volgende aanpassingen doorvoeren:

- **Pagina 50**: tabel aanpassen door ’t Ienster te verwijderen bij ‘IN STAND HOUDEN’ en toe te voegen bij ‘*AANPASSEN*’ en ‘*VERDUURZAMEN’*.
- **Pagina 53**: perspectief ’t Ienster aanpassen van ‘*in stand houden’* naar ‘*aanpassen en verduurzamen*’
- **Pagina 53**: tekst perspectief ’t Ienster aanvullen met de volgende tekst: *Als het leerlingaantal van ’t Ienster in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomt (momenteel 23 leerlingen) en volgens actuele leerlingprognoses op (middel)lange termijn ook blijft, is een gemeentelijke investering in verduurzaming en aanpassing van het schoolgebouw mogelijk, passend bij de ruimtebehoefte van de school*.
- **Pagina 64**: in de tabel bij FASE 3 van het globaal uitvoeringsprogramma onder voorgesteld scenario toevoegen: *eventuele aanpassing en verduurzaming OBS ’t Ienster*.
- **Pagina 69**: het effect van een investering in de huisvesting van OBS ’t Ienster tekstueel verwerken onder het kopje ‘structurele lasten’ door de totaal geraamde investering te wijzingen van 37,5 miljoen euro naar *38 miljoen euro*.
- **Pagina 83***:* ’t Ienster verwijderen onder Perspectief in stand houden, nummering vanaf 8 aanpassen
- **Pagina 83***:* ’t Ienster toevoegen onder Perspectief verduurzamen, nummering aanpassen

Inspraakreactie C: Dorpsbelang Ballum *(ontvangen 25-09-2025)*

Inspraakreactie C1:
Het vliegveld in Ballum is een uniek onderdeel van onze dorpsidentiteit en zorgt voor levendigheid. We missen visie en ambitie ten aanzien van het vliegveld in Ballum. We zien bij het vliegveld kansen om 1) veilige en goede parkeergelegenheid te realiseren voor bezoekers vliegveld en rijstallen langs Strandweg en 2) opslagruimte voor materiaal dorpsbelang, kermis en ambachtelijke dag. Daarnaast maken we ons zorgen over het feit dat er voor het vliegveld slechts een tijdelijke vergunning is afgegeven.

Reactie op inspraakreactie C1:
Het accommodatiebeleid gaat over gemeentelijk vastgoed. Het havenkantoor op het vliegveld valt daaronder. De gemeenteraad heeft in december 2024 een krediet van € 580.000 beschikbaar gesteld voor renovatie en verduurzaming van het vliegveld. Een deel van dit krediet heeft betrekking op het luchthavengebouw (havenkantoor). Hiermee wordt voor 20 jaar een perspectief geboden voor dit gebouw. Daarmee onderschrijft de gemeente het belang van deze voorziening voor Ballum specifiek en voor ons eiland als geheel.

De openbare parkeergelegenheid valt buiten de reikwijdte van het accommodatiebeleid. Dit aandachtspunt kan meegenomen worden in de gesprekken die gemeente en dorpsbelang jaarlijks hebben.

Dorpsbelang Ballum heeft geen eigen opslagruimte. De andere drie dorpsbelangen hebben wel een eigen opslagruimte. De gemeente speelt hierbij echter geen rol bij de gebouwen, hooguit als eigenaar van de onderliggende grond en verlener van een opstalrecht, maar niet met financiële steun. Daarmee vallen opslagruimten voor dorpsbelangen buiten de reikwijdte van het Accommodatiebeleid.

Navraag bij indiener van inspraakreactie C1 maakt duidelijk dat met de reactie over de tijdelijke vergunning van het vliegveld wordt gedoeld op het luchthavenbesluit. De verantwoordelijkheid voor het vaststellen van een luchthavenbesluit voor Ameland Airport ligt bij de provincie Friesland. Het vaststellen van een nieuw luchthavenbesluit voor Ameland Airport is nog steeds in voorbereiding bij de provincie. Dit is een ingewikkeld en langdurig proces dat al jaren loopt. Op dit moment geldt nog steeds het Omzettingsbesluit luchthaven Ameland (zie wetten.nl - Regeling - Omzettingsregeling luchthaven Ameland - BWBR0032025). In december 2021 heeft de gemeente Ameland de aanvraag voor een luchthavenbesluit ingediend bij de provincie. Door ontwikkelingen en capaciteit aan de kant van de provincie, ontwikkelingen bij de gemeente, ontwikkelingen op het gebied van stikstof en door gewijzigde rekenmodellen is er geen beslissing genomen op deze aanvraag. Na de zomer 2023 is een doorstart gemaakt met de aanvraag voor een luchthavenbesluit. Op basis van de nieuwste rekenmodellen (die niet tot andere uitkomsten hebben geleid) is een actualisatie gemaakt van de rapportages die behoren bij de aanvraag. Deze actualisatie is aangeboden als aanvulling op de bestaande aanvraag. De provincie Friesland gaat de aanvraag van Ameland samen met de aanvragen van Drachten en Terschelling voorbereiden in één nieuwe Luchtvaartverordening. De planning om het ontwerp van de complete Luchtvaartverordening gereed te hebben, is iedere keer bijgesteld. Nadat Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland het ontwerp hebben vastgesteld, volgen publicatie, ter inzagelegging en verwerking van zienswijzen. Vervolgens kan de Luchtvaartverordening definitief worden gemaakt en via Gedeputeerde Staten naar Provinciale Staten worden gestuurd die uiteindelijk de verordening moet vaststellen. Daarna moet de gemeente een verklaring veilig gebruik luchtruim aanvragen bij de Inspectie Leefomgeving en Transport.
Als de duur van deze procedure problemen oplevert voor bepaalde (bouw)plannen, bespreken we dat met de provincie. Voor zover deze plannen niet strijdig zijn met de huidige vergunning en de nieuwe aanvraag, hoeft dit op voorhand geen probleem op te leveren.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie C1:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Suggestie aan indiener inspraakreactie C1:
Een opslagruimte voor dorpsbelang kan qua veiligheid en vergunning niet op het terrein van het vliegveld worden gerealiseerd. Buiten het terrein van het vliegveld, bijvoorbeeld bij een parkeerterrein of bij de hangar, zijn hiervoor wel mogelijkheden. De gemeenteraad van Ameland heeft middels een raadsbesluit in 2024 ruimte gegeven voor particulieren om zelf een hangar te realiseren of dit te combineren met de huidige exploitant. Onder voorwaarden, zoals veiligheidscontour, zou dorpsbelang Ballum zich ook kunnen aansluiten bij een particulier initiatief voor deze locatie.

Inspraakreactie C2:
We zijn blij met het voornemen om twee openbare toiletten in / bij Ballum te realiseren. Onze wensen hierbij zijn: 1) gemeentelijke steun voor particuliere initiatieven zoals het realiseren van een openbaar toilet in gebouw van voormalige NH-kerk en 2) duidelijke bebording naar openbaar toilet in Ballumerbocht.

Reactie op inspraakreactie C2:
We waarderen particuliere initiatieven, zeker als deze bijdragen aan het realiseren van gemeentelijk beleid. We zien hiervoor mogelijkheden bij het realiseren van openbare toiletten. Daarom zijn de plek en

wijze waarop deze gerealiseerd worden bewust opengelaten in het Ontwerp Accommodatiebeleid. Na vaststelling van het Accommodatiebeleid moet uitwerking worden gegeven aan het globale uitvoeringsprogramma. Daarbij zal een kader worden opgesteld worden waarmee duidelijk wordt hoe omgegaan wordt met particuliere initiatieven ten aanzien van het realiseren openbare toiletten. In het Ontwerp Accommodatiebeleid is opgenomen dat openbare toiletten goed vindbaar moeten zijn waarbij bewegwijzering van belang is. We gaan dus zorgen voor duidelijke bebording naar openbare toiletten.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie C2:

- **Pagina 52**: Toevoegen onder '8. Toevoegen toilet centrum Hollum' de volgende tekst:
  Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.
- **Pagina 54**: Toevoegen onder '10. Toevoegen toilet centrum Ballum' de volgende tekst:
  Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.
- **Pagina 60**: Toevoegen onder '5. Toevoegen toilet centrum Buren' de volgende tekst:
  Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.

Inspraakreactie C3:
We vragen de gemeente om geld te reserveren voor OBS 't Ienster voor a) onderhoud, b) verduurzaming en c) uitbreiding met andere functies zoals buitenschoolse opvang en dorpshuisfunctie.

Reactie op inspraakreactie C3:
Omdat gebouwonderhoud van 't Ienster geen taak en verantwoordelijkheid van de gemeente is, worden hiervoor ook geen middelen gereserveerd. Het schoolbestuur (Stichting Samenwerkingbestuur PO West Ameland) is verantwoordelijk voor het in standhouden en onderhouden van het schoolgebouw. Tot en met 31 december 2024 lag deze taak bij de bestuurscommissie OPO Ameland en is het onderhoud volgens een actueel meerjaren onderhoudsplan uitgevoerd. Voor de uitvoering van het onderhoud ontvangt het schoolbestuur middelen van het rijk.

Onderstaande aanvullende reactie is overeenkomstig (exact gelijk aan) de reactie op inspraakreactie B4 van Stichting Samenwerkingsbestuur PO West Ameland.

Het accommodatiebeleid biedt wel mogelijkheden voor een investering in basisschool 't Ienster. Voor een investering is een toekomstbestendige en levensvatbare situatie het uitgangspunt, zie hiervoor ook pagina 45 van het Ontwerp Accommodatiebeleid onder het kopje *'B. Is een voorziening levensvatbaar?'*. Voor 't Ienster speelt leerlingontwikkeling op basis van leerlingtellingen en prognoses daarbij een belangrijke rol.

Voor een investering in de huisvesting van 't Ienster, zoals aanpassing, verduurzaming, renovatie of vernieuwing, moet het leerlingenaantal op teldatum 1 februari in ieder geval boven het wettelijke minimum uitkomen (momenteel 23 leerlingen). Ook op (middel)lange termijn moet het leerlingaantal volgens actuele leerlingenprognose in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomen. De gemeente Ameland heeft in het najaar van 2025 opdracht gegeven aan Planning Verband Groningen om de leerlingprognoses van de scholen op Ameland te maken. Deze worden gedeeld met het bevoegd gezag van de scholen en de gemeenteraad.

De omvang van een mogelijke investering in de huisvesting van 't Ienster hangt mede af van het (verwachte) leerlingaantal en bijbehorende ruimtebehoefte en het type maatregel. Om een indicatie te geven van een eventuele investering, lijken de maatregelen aanpassen en verduurzamen van het bestaande gebouw op dit moment het meest passend. Op basis van deze maatregelen kan indicatief rekening gehouden worden met een investering van € 500.000 (prijspeil 2025). Bij de keuze om een dergelijke investering te doen, zullen op dat moment alle relevante ontwikkelingen en afwegingen worden betrokken.

Als voorlopige fase voor de uitvoering wordt uitgegaan van Fase 3 (2034-2037). Zodra het visie- en participatietraject voor Nes en Buren is afgerond, wordt gekeken naar eventuele aanpassing van het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen en fasering) en financiële consequenties van het Accommodatiebeleid. Mogelijk kunnen dan, indien gewenst, de maatregelen voor de school en het dorpshuis in Ballum in dezelfde fase worden geplaatst.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie C3:
In het Accommodatiebeleid de volgende aanpassingen door te voeren:

- **Pagina 50**: tabel aanpassen door 't Ienster te verwijderen bij 'IN STAND HOUDEN' en toe te voegen bij '*AANPASSEN*' en '*VERDUURZAMEN*'.
- **Pagina 53**: perspectief 't Ienster aanpassen van '*in stand houden'* naar '*aanpassen en verduurzamen*'
- **Pagina 53**: tekst perspectief 't Ienster aanvullen met de volgende tekst: *Als het leerlingaantal van 't Ienster in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomt (momenteel 23 leerlingen) en volgens actuele leerlingprognoses op (middel)lange termijn ook blijft, is een gemeentelijke investering in verduurzaming en aanpassing van het schoolgebouw mogelijk, passend bij de ruimtebehoefte van de school*.
- **Pagina 64**: in de tabel bij FASE 3 van het globaal uitvoeringsprogramma onder voorgesteld scenario toevoegen: *eventuele aanpassing en verduurzaming OBS 't Ienster*
- **Pagina 69**: het effect van een investering in de huisvesting van OBS 't Ienster tekstueel verwerken onder het kopje 'structurele lasten' door de totaal geraamde investering te wijzingen van 37,5 miljoen euro naar *38 miljoen euro*.
- **Pagina 83***:* 't Ienster verwijderen onder Perspectief in stand houden, nummering vanaf 8 aanpassen
- **Pagina 83***:* 't Ienster toevoegen onder Perspectief verduurzamen, nummering aanpassen

Inspraakreactie C4:
Twee opties hebben onze voorkeur voor het dorpshuis van Ballum:

1) **Samenwerking met multifunctioneel voormalig kerkgebouw in Camminghastraat**
2) **Clustering met / toevoegen dorpshuisfunctie aan schoolgebouw**

Reactie op inspraakreactie C4:
De genoemde opties sluiten aan bij uitgangspunten uit het Ontwerp Accommodatiebeleid, zoals clustering, multifunctioneel ruimtegebruik en een locatie in de omgeving van de Camminghastraat. Hiermee hebben de inwoners van Ballum nu al belangrijke input geleverd voor de voorgestelde visievorming voor huisvesting van het dorpshuis. Het college krijgt opdracht om over te gaan tot uitvoering van het accommodatiebeleid en bijbehorende uitvoeringsprogramma. Daarbij worden de twee genoemde opties meegenomen. Huisvesting van de dorpshuisfunctie in Ballum staat in het uitvoeringsprogramma opgenomen in fase 2 (2030-2033). Financieel is rekening gehouden met een investering van 750.000 euro (prijspeil 2025). Zodra het visie- en participatietraject voor Nes en Buren is afgerond, wordt gekeken naar eventuele aanpassing van het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen en fasering) en financiële consequenties van het Accommodatiebeleid. Mogelijk kunnen dan, indien gewenst, de maatregelen voor het dorpshuis en de school in Ballum in dezelfde fase worden geplaatst.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie C4:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Inspraakreactie D: Kampeerboerderij De Vallei B.V. *(ontvangen 26-09-2025)*

<u>Inspraakreactie D1:</u>
Een gedegen afweging van scenario's in aanloop naar het Ontwerp Accommodatiebeleid heeft niet plaatsgevonden. Het stimuleren van ontmoetingen en vergroten van sociale cohesie en leefbaarheid is daarbij als oneigenlijk en gezocht argument gebruikt, want in de praktijk is hiervan al sprake op het eiland. Input voor weging van objectieve en subjectieve criteria had in een vroeg stadium van het proces vanuit een brede maatschappelijke discussie verkregen moeten worden. Wij pleiten voor een open en eerlijk participatietraject. Welke speelruimte is er nu nog in het participatietraject Nes en Buren nu dit ontwerpplan met voorkeursscenario er al ligt?

Reactie op inspraakreactie D1:
We begrijpen de zorg dat een brede maatschappelijke discussie en een gedegen scenarioweging in een vroeg stadium van belang worden geacht. In aanloop naar het Ontwerp Accommodatiebeleid is een zorgvuldige aanpak gevolgd. Hierbij zijn verschillende beleidsmatige en praktische scenario's onderzocht en gewogen, met aandacht voor zowel objectieve (zoals duurzaamheid, onderhoudskosten, financiële haalbaarheid en bezettingsgraden) als meer subjectieve criteria (zoals sociaal-maatschappelijke waarde, synergie en ontmoetingsfunctie). Deze afweging is gemaakt binnen de gemeentelijke kaders en is mede gebaseerd op bestaande beleidsstukken, onderzoeken en gesprekken met stakeholders. In dit stadium is geen brede maatschappelijke dialoog gevoerd over mogelijke scenario's. In het Ontwerp Accommodatiebeleid worden zowel de term 'voorkeursscenario' als 'oorspronkelijk voorgesteld scenario' gebruikt. Het was beter geweest hierin eenduidig te zijn. Daarom stellen we voor de term 'indicatief scenario' te hanteren in het Accommodatiebeleid voor de perspectieven die nog niet duidelijk zijn. De inspraakreacties die nu zijn ingediend, vormen een belangrijk onderdeel van de verdere participatie en weging van belangen. Deze worden meegenomen in de vervolgstappen richting het definitieve accommodatiebeleid.

Het participatietraject voor Nes en Buren is in oktober 2025 opgestart. Een selectiecommissie met vertegenwoordigers vanuit de maatschappelijke accommodaties (Kardinaal de Jongschool, De Toel, 't Wantij, VV Geel Wit, sporthal Nes) en dorpsbelangen heeft een onafhankelijke procesbegeleider gekozen voor dit participatietraject. De gemeente heeft dit gefaciliteerd en geassisteerd. De visie en beleidskaders van het Ontwerp Accommodatiebeleid zijn als uitgangspunt meegegeven. Er is geen tijdpad opgelegd. Hiermee wordt alle ruimte geboden om tot een visie op de maatschappelijke accommodatie in Nes en Buren te komen.

<u>Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie D1:</u>
Daar waar in het Ontwerp Accommodatiebeleid na aanpassing van overige wijzigingen (zie 'Voorgestelde wijzigingen vanwege tussentijdse ontwikkelingen en tekstuele punten' vanaf pagina 9) nog de term voorkeursscenario of '(oorspronkelijk) voorgesteld scenario' voorkomt voor perspectieven die nog niet duidelijk zijn, dit aanpassen naar '*indicatief scenario*'.

- **Pagina 8**: rechter kolom, derde alinea
- **Pagina 8**: rechter kolom, vierde alinea
- **Pagina 49**: linker kolom, derde alinea
- **Pagina 50**: linker kolom, eerste alinea
- **Pagina 55**: linker kolom, eerste alinea
- **Pagina 59**: linker kolom, eerste alinea
- **Pagina 62:** eerste alinea onder 'Visietraject maatschappelijke accommodaties Nes-Buren'
- **Pagina 64**: tabel globaal uitvoeringsprogramma
- **Pagina 66**: laatste zin onder 'Bijkomende kosten'
- **Pagina 67**: koptekst 'Doorkijk op basis van voorgesteld scenario' en tweede regel van de tekst
- **Pagina 82**: linker kolom

Inspraakreactie D2:
Vooruitlopend op een mogelijke uitkomst vanuit het participatietraject Nes-Buren, hebben wij de volgende bezwaren ten aanzien van een eventueel voorzieningencluster op de locatie van/bij Geel Wit. Dit betreft bereikbaarheid van onze kampeerboerderij, parkeeroverlast, geluidsoverlast en lichtoverlast.

Reactie op inspraakreactie D2:
Indien er sprake is van uitbreiding van voorzieningen op/bij de locatie van Geel Wit, zullen deze terechte aandachtspunten worden meegenomen bij de uitwerking van planvorming en eventuele ruimtelijke procedures. In een persoonlijk gesprek met de indiener van inspraakreactie D is toegezegd dat direct aanwonenden een eigen positie krijgen in het participatietraject. Dit is aan de indiener van inspraakreactie D schriftelijk bevestigd op 16 mei 2025. De onafhankelijk procesbegeleider van het participatietraject voor Nes en Buren is hiervan op de hoogte gesteld.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie D2:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Inspraakreactie E: Bewoner *(ontvangen 30-09-2025)*

Inspraakreactie E:
Kan de gemeente het schaftlokaal van de KNRM aan de Ballumerweg in Nes aankopen en voor een symbolisch bedrag verhuren aan het Voetbalmuseum Ameland?

Reactie op inspraakreactie E:
De gemeente is eigenaar van de grond onder het gebouw aan de Ballumerweg 34. De formele eigendomsoverdracht van het gebouw van de KNRM naar de gemeente Ameland moet nog plaatsvinden. Op verzoek van de KNRM is de opstal gekocht onder de ontbindende voorwaarde dat de nieuwbouw Ballumerbocht doorgang zou vinden. In het Ontwerp Accommodatiebeleid is als perspectief voor het gebouw ‘afstoten’ opgenomen. De wijze en het tempo waarop dit gerealiseerd wordt, hangt samen met twee relevante gemeentelijke beleidstrajecten. Het eerste betreft het complexbeheerplan van het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) dat momenteel in ontwikkeling is. Hierbij ligt een relatie met een woning van het GWA nabij het KNRM-gebouw. Daarnaast speelt het ontwikkelen van een omgevingsvisie voor het gebied ‘Kattenplas’. Om toekomstige (her)ontwikkeling op deze locatie mogelijk te maken zal deze locatie in principe niet verhuurd worden. De gemeente kan afhankelijk van de verwachte uitvoeringstermijn om tot afstoten te komen overwegen om tijdelijke leegstandsverhuur in te zetten. Dit is een verhuurvorm met een korte opzegtermijn. Als dit het geval is zal er een kader worden gesteld voor welke activiteiten geschikt worden geacht en zal er een openbare inschrijfprocedure volgend zodat belangstellenden gelijke kansen hebben.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie E:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Voorgestelde wijzigingen vanwege tussentijdse ontwikkelingen en tekstuele punten

In de periode tussen het vaststellen van het Ontwerp Accommodatiebeleid en het voorleggen van het definitieve Accommodatiebeleid aan de gemeenteraad, hebben zich enkele ontwikkelingen voorgedaan die om een tekstuele aanpassing in het Accommodatiebeleid vragen. Voorgesteld wordt op basis van deze ontwikkelingen het Accommodatiebeleid tekstueel aanpassen. Dit betreft de volgende ontwikkelingen:

1. De definitieve versie van het Accommodatiebeleid betreft **geen ontwerpplan meer**.
   - **Pagina 7**: Tekst kop 'Van ontwerpplan naar definitief plan' aanpassen naar: *Besluitvorming over het gemeentelijk accommodatiebeleid heeft plaatsgevonden in meerdere stappen. Eerst is een ontwerpplan voorgelegd aan de gemeenteraad. De raad heeft het gemeentelijk accommodatiebeleid in juli 2025 in ontwerp vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Gedurende elf weken is de gelegenheid geboden een inspraakreactie in te dienen. De inspraakreacties zijn verzameld in een reactienota. Deze nota is gedeeld met de gemeenteraad. Het ontwerpplan is bijgesteld tot dit definitieve plan dat is vastgesteld door de gemeenteraad.*

2. Stand van zaken ten aanzien van **communicatie en participatie** actualiseren naar aanleiding van de inspraakprocedure van het Ontwerp Accommodatiebeleid en visie- participatietraject dat is opgestart voor Nes en Buren
   - **Pagina 8**: Tekst onder kop 'Communicatie en participatie'

3. De gemeenteraad heeft krediet beschikbaar gesteld voor **tijdelijke uitbreiding van de kleedkamers bij VV Geel Wit.** In de zomer van 2025 zijn twee tijdelijke kleedkamers aangeschaft door de gemeente Ameland. Deze zijn geplaatst op het terrein naast de huidige kleedkamers. De twee tijdelijke kleedkamers zijn in gebruik genomen door VV Geel Wit.
   - **Pagina 50**: in tabel bij Tijdelijk uitbreiden Kleedkamers VV Geel Wit 'KT' vervangen door *'reeds uitgevoerd'*
   - **Pagina 59**: verwijderen kop '1A Tijdelijke uitbreiden kleedkamers Geel Wit' en bijbehorende tekst
   - **Pagina 59**: toevoegen de volgende tekst onder kop 'Oorspronkelijk voorgesteld scenario: Nieuwbouw accommodatie VV Geel Wit':
     Omdat meerdere wedstrijden tegelijkertijd gespeeld moeten worden vanwege de tijden van de veerdienst en door het meisjes- / vrouwenvoetbal, zijn er meer kleedkamers en velden nodig dan de reguliere KNVB-normen voorschrijven. Hierdoor was er in de praktijk op verschillende momenten een tekort aan kleedkamers. Dat tekort zal nog groter worden indien VV Geel Wit eventueel over gaat naar zaterdagcompetitie. Om het capaciteitsprobleem op te lossen zijn de zomer van 2025 twee tijdelijke kleedkamers aangeschaft door de gemeente en geplaatst bij VV Geel Wit. Deze tijdelijke oplossing heeft geen invloed op de definitieve lange termijn oplossing voor de huisvesting van VV Geel Wit.
   - **Pagina 64**: verwijderen 1.1 Aanpassen en tijdelijk uitbreiden kleedkamers Geel Wit
   - **Pagina 64**: toevoegen nieuwe regel in tabel met *Uitgevoerde projecten* met daaronder *A. Tijdelijke uitbreiding kleedkamers Geel Wit*
   - **Pagina 84**: Toevoegen '*is reeds uitgevoerd'* bij Perspectief (tijdelijk) uitbreiden 1. VV Geel Wit (kleedkamers)

4. De gemeenteraad heeft krediet beschikbaar gesteld voor **aanpassing van dorpshuis 't Camminghahuus in Ballum**. De gemeente geeft in overleg met het bestuur van 't Camminghahuus uitvoering aan dit besluit en de realisatie van een traplift en opslagruimte.
   - **Pagina 50**: in tabel bij Aanpassen Dorpshuis 't Camminghahuus 'KT' vervangen door *'lopend'*
   - **Pagina 53**: laten vervallen kop '4A Aanpassen dorpshuis' en bijbehorende tekst
   - **Pagina 53**: toevoegen de volgende tekst onder kop 'Visievorming huisvesting dorpshuisfunctie': Dorpshuis 't Camminghahuus is in 1995 ontstaan vanuit een initiatief vanuit het dorp Ballum zelf. Reden was het ontbreken van een ontmoetingsplek in het dorp, zoals die er al wel was in Nes en Hollum. De verdieping is nu alleen via een trap bereikbaar. Om de toegankelijkheid van de verdieping van het gebouw te verbeteren, wordt door de gemeente een traplift geplaatst. 't Camminghahuus is qua omvang aanzienlijk kleiner dan de andere dorpshuizen. Dit uit zich onder andere in een tekort aan opslagruimte voor met name stoelen. Voor het creëren van extra

bergruimte wordt door de gemeente in overleg met het bestuur van 't Camminghahuis gewerkt aan een (tijdelijke) oplossing, bijvoorbeeld een berging op het terrein bij 't Camminghahuus. Met het realiseren deze twee aanpassingen worden de knelpunten toegankelijkheid en opslagruimte opgelost.
- **Pagina 64**: laten vervallen bij *Fase 1 (2026-2029) Voorgesteld scenario* '1.2 Aanpassen dorpshuis Ballum (toegankelijkheid, opslagruimte)'
- **Pagina 64**: toevoegen bij *Lopende projecten* '0.3 Aanpassen dorpshuis Ballum (toegankelijkheid, opslagruimte)'
- **Pagina 84**: Toevoegen *'lopend project'* bij Perspectief aanpassen 1. 't Camminghahuus (toegankelijkheid, opslagruimte)

5. Het **participatietraject voor Nes en Buren** is na besluit van de raad over het Ontwerp Accommodatiebeleid in oktober 2025 opgestart. Op de volgende plekken in het Accommodatiebeleid de tekst hierover actualiseren.
   - **Pagina 50**: eerste alinea
   - **Pagina 55**: eerste alinea
   - **Pagina 55**: onder 4. Visievorming sporthal
   - **Pagina 57**: onder 13. Visievorming Kardinaal de Jongschool
   - **Pagina 57**: onder 15. Visievorming De Toel
   - **Pagina 58**: onder 16. Visievorming aula
   - **Pagina 59**: eerste alinea
   - **Pagina 59**: onder 1B. Visievorming accommodatie Geel Wit
   - **Pagina 60**: onder 2. Visievorming dorpshuis 't Wantij
   - **Pagina 62**: onder Visietraject maatschappelijke accommodaties Nes-Buren

6. Omdat het **participatietraject voor Nes en Buren** na besluit van de raad over het Ontwerp Accommodatiebeleid in oktober 2025 is opgestart en de uitkomsten daarvan op een later moment worden verwerkt, de volgende wijzigingen in het Accommodatiebeleid doorvoeren:

   a. De rode teksten die informatie geven over de huidige situatie van de gebouwen zwart maken en toevoegen aan de alinea onder visievorming. De rode teksten over het (oorspronkelijk) voorgestelde scenario verwijderen.
      - **Pagina 57**: onder 13. Visievorming Kardinaal de Jongschool
      - **Pagina 57**: onder 15. Visievorming De Toel
      - **Pagina 58**: onder 16. Visievorming aula
      - **Pagina 59**: onder 1B. Visievorming accommodatie Geel Wit
      - **Pagina 60**: onder 2. Visievorming dorpshuis 't Wantij

   b. Totaaloverzicht perspectieven
      - **Pagina 50:** de rode woorden in de tabel zwart maken
      - **Pagina 50:** rode tekst in legenda bij de tabel verwijderen
      - **Pagina 50:** tekst van tweede alinea wijzigen in:
        Op basis van het indicatieve scenario voor Nes en Buren is voor diverse maatschappelijke accommodaties nieuwbouw als uitgangspunt opgenomen in onderstaande tabel. Dit indicatieve scenario is ook meegenomen in het faseringsplan / globale uitvoeringsprogramma en de financiële doorrekening van de maatregelen. Dit is gedaan om wel een indicatie te geven van de totale opgave van het accommodatiebeleid. De uitkomst van het visie- en participatietraject in Nes en Buren kan echter nog wel tot een eventuele aanpassing hiervan komen. Dit wordt te zijner tijd voorgelegd aan de gemeenteraad. In bijlage 2 is per type maatregel een kaart opgenomen waarop is aangegeven voor welke gebouwen de betreffende maatregel voorgesteld wordt. In de volgende paragrafen worden de maatregelen per dorp toegelicht.

   c. Op de volgende plekken in het Accommodatiebeleid de rode tekst zwart maken en legenda bij tabel aanpassen.
      - **Pagina 64**

d. Verwijderen laatste zin van de alinea, waarin verwezen wordt naar de rode teksten
   - **Pagina 55**
   - **Pagina 59**

e. **Pagina 85**: Rode tekst '2 voorzieningencluster Nes Buren' met bijbehorende functies / accommodaties zwart maken en toevoegen term 'indicatief scenario'.

f. Het oorspronkelijk voorgestelde **korte termijn perspectief** voor de sporthal in Nes in het Accommodatie opnemen als definitieve maatregel met uitvoering in fase 1 (2026-2029). Dit staat het lange termijn perspectief voor de sporthal in Nes niet in de weg, waardoor dit niet van invloed is op het visie- en participatietraject voor Nes en Buren. Met het opnemen van deze maatregel kan wel een slag worden gemaakt in de verduurzaming van de sporthal en kunnen mogelijk ook subsidiemogelijkheden worden benut. In de financiële uitwerking is al rekening gehouden met verduurzaming van de sporthal in Nes in fase 1, omdat dit als indicatief scenario is doorgerekend. aangezien hier.
   - **Pagina 55/56**: alinea '4. Visievorming sporthal' en de bijbehorende alinea's rode tekst over het oorspronkelijk voorgestelde scenario op korte verwijderen
   - **Pagina 55**: toevoegen kop: '4A. Verduurzaming sporthal' met daarbij de volgende tekst: Sporthal De Slenk is in 1979 gerealiseerd. Het complex bestaat uit de sportzaal (via scheidingswand op te delen in twee zaaldelen), kleedkamers en kantine. In 2013 is er een PV-installatie (zonnepanelen) op het dak van de sporthal geplaatst. Deze zijn bestemd voor de naastgelegen Burgemeester Waldaschool (BWS). In 2013 is tussen de sporthal en de BWS ook een ruimte gebouwd voor een houtgestookte ketel. Deze ketel wordt gebruikt door de BWS. De overcapaciteit van de PV-installatie en de houtgestookte ketel wordt benut door de sporthal. Functioneel voldoet de sporthal. Qua duurzaamheid en uitstraling is wel een optimalisering nodig / gewenst. Daarom wordt als korte termijn perspectief rekening gehouden met verduurzaming van de sporthal, waarbij het uitgangspunt is dat de sporthal nog circa 15 jaar in stand wordt gehouden. Voor de verduurzaming van de sporthal wordt een maatwerkadvies opgevraagd via het provinciale 'Klim Op-project' en wordt gekeken naar subsidiemogelijkheden zoals 'Dumava'.
   - **Pagina 83**: Rode tekst '3. Sporthal Nes / SC Nes Buren (korte termijn)' zwart maken.

g. Het oorspronkelijk voorgestelde **lange termijn perspectief** voor de sporthal in Nes verwijderen omdat dit onderdeel is van het visie- en participatietraject voor Nes en Buren.
   - **Pagina 56**: alinea met rode tekst over het oorspronkelijk voorgestelde scenario op lange verwijderen
   - **Pagina 56:** toevoegen kop 'Visievorming sporthal' met daarbij de volgende tekst: De sporthal in Nes, waar onder meer de scholen en SC Nes Buren gebruik van maken, is voor het lange termijn perspectief onderdeel van het participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

7. **Pagina 1**: verwijderen laatste zin: Wij wensen u veel leesplezier toe!

8. **Pagina 8**: afbeelding: term 'definitief plan' is vet gedrukt

9. **Pagina 11**: voetnoot toegevoegd: *De officiële eigendomsoverdracht van het KNRM-gebouw aan de Ballumerweg 34 in Nes moet op het moment van schrijven nog plaatsvinden. Dit gebouw is in dit accommodatiebeleid al wel als gemeentelijk eigendom beschouwd.*

10. **Pagina's 55 en 59**: Onder kop 'Nadere visievorming perspectieven Nes en Buren' het woord 'vertegenwoordigers' vervangen door '*vertegenwoordiging*'.

11. **Nummering aanpassen omdat hoofdstuk 6 ontbreekt in het Ontwerp Accommodatiebeleid**
    - **Pagina 61**: hoofdstuk 7 wordt hoofdstuk 6
    - **Pagina 62:** 7.1 wordt 6.1
    - **Pagina 63:** 7.2 wordt 6.2
    - **Pagina 64:** 7.3 wordt 6.3

- **Pagina 65**: hoofdstuk 8 wordt hoofdstuk 7
- **Pagina 66:** 8.1 wordt 7.1
- **Pagina 68:** 8.2 wordt 7.2
- **Pagina 69:** 8.3 wordt 7.3

12. **Pagina 66:** laatste zin onder kop ‘Bijkomende kosten’ afronden door toevoegen van het woord scenario.

Bijlagen: Volledige inspraakreacties A tot en met E

Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen

GEMEENTE AMELAND
NOVEMBER 2025

HEMM

Voorwoord

De gemeente Ameland telt ruim 3.800 inwoners. Zij wonen in of rondom één van de vier dorpskernen op het eiland: Buren, Nes, Ballum en Hollum. Daarnaast is er nog het buurtschap Kooiplaats ten oosten van Buren. Hoewel we ons allemaal Amelander voelen, hebben de dorpen wel allemaal een eigen identiteit en karakter.

Het feit dat we een Waddeneiland zijn, maakt dat we op veel vlakken verschillen van andere gemeenten. We zijn op onszelf aangewezen. We kunnen niet zomaar uitwijken naar buurgemeenten. Dat maakt ook dat de taken die we als gemeente op ons nemen hier anders kunnen zijn dan aan de vaste wal.

De gemeente Ameland investeert al sinds haar bestaan in maatschappelijk vastgoed. Naast gebouwen voor de gemeentelijke organisatie en historische objecten, zijn dit onder andere scholen, sportaccommodaties en welzijnsgebouwen. Hiermee willen we een goed voorzieningenniveau creëren. Het gaat daarbij niet alleen om de stenen. Deze maatschappelijke accommodaties dragen namelijk in belangrijke mate bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze gemeente. Het maakt dat mensen hier prettig wonen, leven en ontspannen.

Om de volgende generatie ook goede, passende en betaalbare accommodaties te kunnen bieden, moeten we middelen en ruimte optimaal inzetten. Dat kan door investeringen in te zetten daar waar het nodig is en taken en verantwoordelijkheden op de juiste plek neer te leggen.

We vinden het belangrijk om uit te kunnen leggen waarom we als gemeente wel of niet bijdragen aan het faciliteren van activiteiten of het realiseren of in stand houden van een accommodatie. De kaders in dit accommodatiebeleid helpen hierbij. Activiteiten die waardevol zijn en ons beleid ondersteunen, willen we faciliteren in gebouwen die goed onderhouden, functioneel, duurzaam en toegankelijk zijn. Dat zijn de basisvoorzieningen in onze gemeente.

In dit eerste accommodatiebeleidsplan van de gemeente Ameland gaan we uit van ‘samenkracht’. Het is niet vanzelfsprekend dat de gemeente altijd alle rollen en taken op zich neemt bij vastgoed. We kijken ook wat de samenleving zelf kan doen. Daar waar ondersteuning van de gemeente nodig is, maken we daarover duidelijke afspraken. Hiermee kunnen we activiteiten die voor de leefbaarheid van onze gemeente van belang zijn passend accommoderen.

Gemeentehuis

Inhoud

Inleiding	**3**	**Perspectieven**	**47**
Uitgangssituatie	**9**	**Faseringsplan**	**61**
Ontwikkelingen	**24**	**Financiën**	**65**
Ambitie & beleid	**31**	**Bijlagen**	**71**

Vuurtoren

1. INLEIDING

Dit eerste gemeentelijke accommodatiebeleid van Ameland geeft aan waarom, wanneer en hoe wij als gemeente gebouwen inzetten.

Doel van dit beleid is om het gemeentelijke vastgoed zo doelmatig, optimaal en duurzaam mogelijk in te zetten. Dat doen we door een duidelijk perspectief te bieden per gebouw. Hiermee hebben voor al ons vastgoed in beeld wat we op korte, middellange en lange termijn willen. In onze meerjarenplanning kunnen we daar rekening mee houden. Niet alleen financieel, maar ook organisatorisch en ruimtelijk. Daarnaast biedt het duidelijkheid richting huurders en gebruikers van deze gebouwen.

Het realiseren en in stand houden van gemeentelijke gebouwen vraagt een actieve rol van de gemeentelijke overheid. Maar welke (strategische) keuzes maak je hierin? Hoe verantwoord je een rol als gemeente? Doe je dat overal op dezelfde wijze? Hoe weeg je het maatschappelijk nut van gebouwen en de duurzaamheidsopgave waar we voor staan? Dit accommodatiebeleid geeft duidelijkheid over de afwegingen die de gemeente Ameland hierin maakt.

VIA DIT MEERJARENPLAN KAN DE GEMEENTE AMELAND HAAR GEBOUWEN BETER BEHEREN, MAATSCHAPPELIJKE DOELEN REALISEREN EN VERANTWOORD INVESTEREN.

1.1 Wat is de opdracht?

Opdrachtformulering
In de raadsagenda 2022-2025 heeft de gemeenteraad van Ameland het college van B&W de volgende opdracht gegeven:

"Stel een strategisch plan op voor gemeentelijke gebouwen. In dit plan moet een weging plaatsvinden van het maatschappelijk nut en noodzaak van gebouwen. Zowel nu als in de toekomst. Daarnaast moet een relatie worden gelegd met de duurzaamheidsopgave die de gemeente Ameland heeft."

Raakvlakken
Deze opdracht raakt ook andere bestuurlijke ambities die in de raadsagenda 2022-2025 zijn opgenomen, waaronder:

Integrale benadering
Staand beleid en punten uit het raadsakkoord waar mogelijk koppelen.

Waddenprogramma
Inzetten op brede welvaart en leefbaarheid van de Waddeneilanden, benutten van kansen van de RegioDeal.

Excellent onderwijs
Invulling geven aan dit streven samen met zorg, welzijn, sport en maatschappelijk middenveld. De gedachte om tot doorlopende leerlijnen / integrale kindcentra te komen verder bestuderen / uitwerken.

Ameland toegankelijk voor iedereen

Versnellen verduurzamen gebouwen
Ameland wil de klimaatdoelen voor 2050 al in 2035 behaald hebben.

Financiën
Durven investeren, maar tegelijkertijd voorzichtig begroten en op het peil brengen / houden van reserves.

Ameland Participeert
Burgers, bedrijven en organisaties nog meer betrekken bij (beleids)ontwikkelingen. Wat sluit aan bij de behoefte van de diverse doelgroepen?

De perspectieven voor de schoolgebouwen vormen belangrijke input voor een **Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs**. In het voorgenomen wetsvoorstel voor een meer planmatige en doelmatige aanpak van onderwijshuisvesting worden gemeenten en schoolbesturen verplicht om gezamenlijk een IHP op te stellen. Dit IHP moet een lange termijn visie geven voor de huisvesting van scholen met een doorkijk van minimaal 16 jaar. De financiële vertaling voor de eerste vier jaar moet concreet zijn. Een IHP dient als basis voor gezamenlijke afspraken tussen gemeente en schoolbesturen. Hierbij wordt rekening gehouden met richtinggevende uitspraken en eerdere besluiten van de gemeenteraad.

1.2 Waar gaat het gemeentelijke accommodatiebeleid over?

Waar gaat het wel over?

Alle opstallen / onroerende zaken die in bezit zijn van de gemeente Ameland worden beschouwd als gemeentelijk vastgoed. Dit gemeentelijke accommodatiebeleid gaat over een groot deel van het gemeentelijk vastgoed. Hierbij onderscheiden we vier categorieën:

1. Maatschappelijk vastgoed

Gebouwen die ingezet worden voor onderwijs, sport, welzijn, cultuur en/of recreatie. Voor het maatschappelijk vastgoed gaat dit accommodatiebeleid over de manier waarop we invulling geven aan een wettelijke huisvestingstaak die we als gemeente hebben (zoals voor scholen) of aan het instrument 'huisvesting van maatschappelijke activiteiten' bij gebouwen die beleidsondersteunend zijn.

Schoolgebouwen vormen een bijzonder onderdeel van het maatschappelijk vastgoed omdat deze weliswaar door de gemeente worden bekostigd, maar het juridisch eigendom bij schoolbesturen kan liggen. De gemeente draagt dan wel de kapitaallasten, maar de gebouwen worden onderhouden en geëxploiteerd door de schoolbesturen. Hiervoor ontvangen zij financiële middelen van het Rijk. Pas wanneer deze schoolgebouwen hun onderwijsfunctie verliezen, vervalt het eigendom terug aan de gemeente en kan een andere invulling worden gezocht of kan het gebouw worden verkocht of gesloopt.

2. Huisvesting gemeentelijke organisatie

Gebouwen die nodig zijn voor de dienstverlening van de gemeente, zoals het gemeentehuis, de gemeentewerf, milieustraat en ambtswoning.

3. Bijzondere objecten

Gebouwen die een historische waarde hebben zoals torens. Ook gebouwen op begraafplaatsen in Ameland vallen hieronder.

4. Overig vastgoed

Gebouwen die de gemeente Ameland in eigendom heeft maar niet onder één van de overige categorieën vallen. Dit kunnen bijvoorbeeld gebouwen zijn die vanuit historie eigendom zijn van de gemeente of gebouwen die strategisch zijn aangekocht.

Dit gemeentelijke accommodatiebeleid kijkt ook naar gebouwen die door de gemeente worden gehuurd. Indien er sprake is van partijen die door de gemeente Ameland gesubsidieerd worden en deze middelen (deels) inzetten voor huisvesting, worden deze ook betrokken bij het accommodatiebeleid.

Waar gaat het niet over?

Dit gemeentelijke accommodatiebeleid gaat **niet** over:

- Woningen van het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland.
- Gebouwen waarvoor een opstalrecht of erfpacht is verleend door de gemeente, bijvoorbeeld aan een dorpsbelang of Stichting Amelander Musea (STAM).
- Onbebouwd vastgoed zoals sportvelden en speelvoorzieningen, tenzij deze gekoppeld zijn aan een gebouw zoals kleedkamer of kantine en hiermee bij het uitvoeren van een maatregel rekening gehouden moet worden (bijvoorbeeld bij eventuele verplaatsing).
- Maatschappelijke accommodaties van derden, tenzij:
  - er sprake is van een financiële relatie met de gemeente (huur / subsidie), zoals bijvoorbeeld het geval is bij een deel van De Toel in Nes;
  - deze gebouwen betrokken kunnen worden bij een optimalisering van de huisvesting van waardevolle activiteiten.

1.3 Waarom dit accommodatiebeleid?

Om verschillende redenen hebben we dit accommodatiebeleid ontwikkeld.

Veroudering van gebouwen

Het grootste deel van onze gebouwen is ouder dan veertig jaar of wordt dat binnenkort. Deze gebouwen zijn verouderd en financieel soms al volledig afgeschreven, waardoor we hiervoor geen kapitaallasten hebben. Om daar waar het gewenst is vernieuwing van gebouwen mogelijk te maken en daarbij de juiste afwegingen te kunnen maken, is een integrale meerjarenplanning nodig.

Duurzaamheidsambitie

De gemeente Ameland wil koploper zijn in de energietransitie. We hebben de ambitie om in 2035 fossielvrij te zijn en gebruik te maken van lokaal hernieuwbare energie. We willen energie slim opwekken en slim opslaan. Ook voor het gemeentelijke vastgoed zijn maatregelen nodig om aan deze ambitie te kunnen voldoen.

Druk op betaalbaarheid van accommodaties

We krijgen als gemeente steeds meer taken overgeheveld vanuit het Rijk. Deze verantwoordelijkheden moeten vanuit de gemeentelijke begroting worden bekostigd. Daarnaast stijgen de kosten van het (ver)bouwen en in stand houden van gebouwen. We willen goed nadenken over hoe we het gewenste voorzieningenniveau ook naar de toekomst toe betaalbaar kunnen houden voor de gemeente en gebruikers. Dat kan betekenen dat we keuzes moeten maken in wat we wel en niet doen en wanneer we ergens investeren.

Regelgeving

We zijn gehouden aan regelgeving, onder andere het bouwbesluit, het VN-verdrag Handicap en regels en normen rond onderwijshuisvesting en kinderopvang. We willen rekening houden met de consequenties van de vigerende regelgeving voor onze gebouwen. Daarnaast hebben we te maken met regelgeving over het doorbelasten van kosten en het verantwoorden van subsidies. Er mag geen sprake zijn van ongeoorloofde staatssteun en/of verkapte subsidies. Van de uitgaven die we doen, moeten we de doelmatigheid kunnen aantonen.

Veranderende behoefte

Maatschappelijke trends en ontwikkelingen zoals vergrijzing, gezinsverdunning, vereenzaming, digitalisering, individualisering en toename van mobiliteit, aandacht voor mentale gezondheid en ventilatiekwaliteit, kunnen effect hebben op de vraag naar voorzieningen. Daarnaast zijn er nieuwe vormen van bijvoorbeeld onderwijsconcepten, ontmoeting en sport.

Ontbreken integraal beleid

Een integraal accommodatiebeleid ontbreekt voor de gemeente Ameland. Ook in de inhoudelijke gemeentelijke beleidsnota's is niet altijd duidelijk benoemd of en hoe vastgoed als instrument wordt ingezet om beleidsdoelstellingen te behalen en welke rol de gemeente hierin speelt. Het accommodatiebeleid moet hierin een heldere lijn aanbrengen en duidelijk maken welke rol is weggelegd voor de gemeente.

Benutten van koppelkansen

Door integraal te kijken naar maatschappelijke activiteiten en gebouwen, kunnen we mogelijk dingen combineren. Dit soort koppelkansen kunnen zich ook op (middel)lange termijn voordoen. Doordat het accommodatiebeleid een doorkijk biedt naar maatregelen die de komende 15-20 jaar uitgevoerd worden, kunnen we daar nu al wel rekening mee houden.

Onderbouwing bij keuzes en investeringen

Om keuzes te kunnen maken, is het belangrijk te beschikken over de juiste gegevens, scenario's en een totaaloverzicht.

Duidelijk perspectief nodig per gebouw

Beheerders en gebruikers van gebouwen hebben behoefte aan duidelijkheid over het toekomstperspectief voor hun huisvesting. Dit speelt onder meer een rol bij de afwegingen in welke mate een gebouw te onderhouden en/of verduurzamen. Deze informatie is ook van belang voor een goede (financiële) meerjarenplanning.

1.4 Welke status heeft dit plan?

Van ontwerpplan naar definitief plan

Besluitvorming over het gemeentelijk accommodatiebeleid heeft plaatsgevonden in meerdere stappen. Eerst is een ontwerpplan voorgelegd aan de gemeenteraad. De raad heeft het ontwerp accommodatiebeleid in juli 2025 vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Gedurende elf weken is de gelegenheid geboden een inspraakreactie in te dienen. De inspraakreacties zijn verzameld in een reactienota. Deze nota is gedeeld met de gemeenteraad. Het ontwerpplan is bijgesteld tot dit definitieve plan dat is vastgesteld door de gemeenteraad.

Richtinggevend kompas

Er komen op het gebied van gemeentelijke gebouwen veel opgaven op ons af. Dit accommodatiebeleid dient als richtinggevend kompas om keuzes voor te bereiden. Er kunnen echter geen rechten ontleend worden.

Besluitvorming per project

Op projectniveau komt het college altijd met een voorstel terug bij de gemeenteraad voor besluitvorming. Daarbij worden individuele projecten zo nodig onderbouwd met bijvoorbeeld een haalbaarheidsstudie en/of locatiestudie. Bij grootschalige projecten en investeringen gebeurt dit op meerdere momenten in het proces, waarbij gebruikers ook betrokken worden.

Dynamisch document

In dit plan is een globaal uitvoeringsprogramma opgenomen met een grove planning. Er kunnen redenen en ontwikkelingen zijn om in de toekomst af te wijken van de voorstellen in dit plan. Voorstellen hiertoe worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Een voorstel wordt altijd in een breder perspectief geplaatst waarbij ook wordt aangeven of en zo ja in welke mate dit effect heeft op overige projecten in het uitvoeringsprogramma van het accommodatiebeleid.

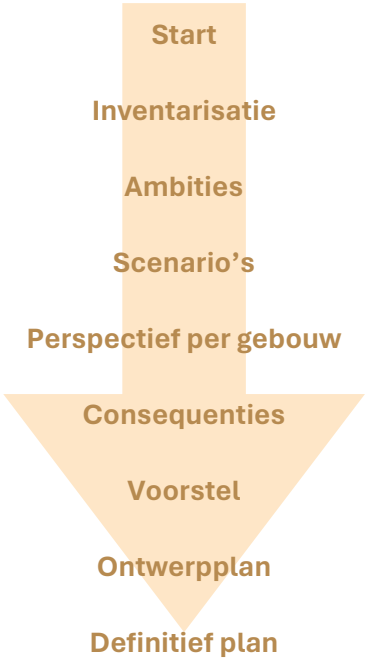
Kadernota

De verwachte financiële consequenties van het voorgestelde accommodatiebeleid worden opgenomen in de gemeentelijke kadernota. Voor de kadernota 2026-2029 is dat nog op globaal niveau gedaan zonder specifieke projecten te benoemen. Hiermee willen we via een ‘ingroei-model’ alvast financiële ruimte creëren in de meerjarenbegroting om de komende jaren te kunnen investeren in gebouwen. Er is hierbij onderscheid gemaakt in verwachte eenmalige en structurele lasten als gevolg van investeringen in gemeentelijke accommodaties. Na het vaststellen van het accommodatiebeleid, zal een meer concrete vertaling hiervan plaatsvinden in de daaropvolgende kadernota’s. Hoewel de kadernota telkens vier jaar vooruit kijkt, wordt wel rekening gehouden met de financiële ruimte die ook in de periode daarna nodig zal zijn.

1.5 Hoe is dit plan tot stand gekomen?

Bouwstenen van het plan

In dit accommodatiebeleid hebben we ontwikkelingen, beleid en ambities, zowel bestaand als nieuw, vertaald naar perspectieven voor de huisvesting en de financiële impact hiervan. Dit geeft inzicht en overzicht en helpt om toekomstige besluiten in een breed perspectief te plaatsen.

Werkwijze en input voor het plan

We zijn het traject begonnen met het verzamelen van allerlei gegevens over de gebouwen, zoals bouwjaar, energielabel, boekwaarde, kostprijs, technische en functionele kwaliteit en bezetting. Deze informatie hebben we onder andere gekregen door gesprekken te voeren met huurders, hoofdgebruikers en de vier dorpsbelangen. Er is input verzameld vanuit beleidsplannen en onderzoeken op het gebied van onderwijs, welzijn en sport. Daarnaast hebben we deelgenomen aan het KlimOp project van de provincie Fryslân. Hierbij is in beeld gebracht welke maatregelen nodig zijn om het energielabel van gebouwen te verbeteren.

Het college heeft uitgangspunten meegegeven waarmee het accommodatiebeleid rekening moet houden. Een aantal daarvan is:

- het stimuleren van ontmoeting
- het belang van activiteiten en maatschappelijk rendement gaat boven individuele accommodaties
- multifunctioneel inzetbare accommodaties en toekomstbestendig en duurzaam huisvesten

De gemeenteraad is gedurende het proces geïnformeerd en om input gevraagd. Tijdens diverse sessies met projectgroep, stuurgroep, college en gemeenteraad is richting gegeven aan de gewenste ambitie en perspectieven. Om te verkennen of een bepaalde clustering van voorzieningen ruimtelijk gezien haalbaar is, is voor twee locaties een massastudie uitgevoerd. Op basis hiervan is tot een indicatief scenario gekomen.

Communicatie en participatie

Informatie over het gemeentelijke accommodatiebeleid is gedeeld via een aparte pagina op de gemeentelijke website en via een huis-aan-huis blad. In gesprekken met huurders, hoofdgebruikers en de vier dorpsbelangen is informatie verkregen over onder andere de huidige situatie, ontwikkelingen, knelpunten en kansen. Het indicatieve scenario is tijdens individuele gesprekken met huurders, hoofdgebruikers en belanghebbenden gedeeld. Vervolgens is dit scenario ook aan bewoners voorgelegd tijdens een bewonersavond in elk dorp.

Voetbalvereniging Geel Wit

2. UITGANGSSITUATIE

De gemeente Ameland heeft op dit moment 36 gebouwen in eigendom. Deze gebouwen hebben verschillende functies: van gemeentelijke dienstverlening en sportaccommodaties tot ontmoetingsplekken. Ook de schoolgebouwen rekenen we hierbij mee, hoewel het juridisch eigendom hiervan bij schoolbesturen ligt.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de huidige situatie van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Daarbij beschrijven we de verschillende categorieën vastgoed, leeftijd en prestaties van gebouwen en spreiding van voorzieningen. Ook wordt de financiële situatie van de gebouwen in beeld gebracht en worden eventuele bijzonderheden of knelpunten benoemd. Dit vormt de basis voor ambities en beleidskeuzes in het gemeentelijke accommodatiebeleid.

DOOR INZICHT TE GEVEN IN DE UITGANGSSITUATIE WORDT DUIDELIJK WELKE OPGAVEN EN KANSEN ER ZIJN VOOR GEMEENTELIJKE ACCOMMODATIES OP AMELAND.

2.1 De samenleving op Ameland

Dorpscultuur

De inwoners van Ameland wonen in één van de vier dorpen of het omliggende buitengebied. Nes en Hollum zijn met 1.220 en 1.195 inwoners de grootste dorpen, gevolgd door Buren (760) en Ballum (430). De vier dorpen hebben elk een duidelijke identiteit en hechte dorpsstructuur. Veel sociale activiteiten vinden in of nabij het dorp plaats. Vaak loopt dit via informele routes zoals vrijwilligerswerk, sportverenigingen en buurtgroepen.

Sociale cohesie

Door de kleinschaligheid en afgezonderde ligging van het eiland, is er sprake van een sterke onderlinge betrokkenheid. Inwoners kennen elkaar vaak persoonlijk. Ze zijn aangewezen op elkaar en de voorzieningen die het eiland biedt. De sociale cohesie en onderlinge hulpvaardigheid op Ameland zijn groot. Mensen zijn er voor elkaar en zijn bereid om zelf de handen uit de mouwen te steken om dingen voor elkaar te krijgen.

Actief verenigingsleven

Ameland heeft een relatief hoog aantal verenigingen (sport, muziek, cultuur, vrijwilligerswerk) waarin veel bewoners actief participeren. Deze verenigingen vormen een belangrijke motor voor de sociale cohesie en het gebruik van maatschappelijke gebouwen.

Behoefte aan ontmoeting en betrokkenheid

Kleinere gemeenschappen zoals op Ameland hechten veel waarde aan ontmoetingsplekken voor de eigen inwoners en betrokkenheid bij besluitvorming. Voor het slagen van projecten is draagvlak onder bewoners erg belangrijk.

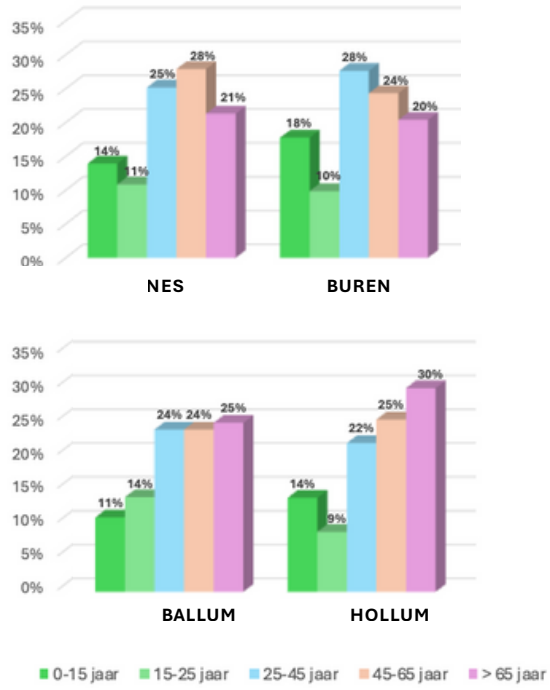
Uitdagingen

De samenleving op Ameland staat voor meerdere uitdagingen:

Vergrijzing, ontgroening en jongerenmigratie

Vergrijzing (meer ouderen) en ontgroening (minder jongeren) spelen een belangrijke rol op Ameland. Dit komt doordat mensen ouder worden en er minder kinderen worden geboren (gezinsverdunning). Ook de uitstroom van jongeren naar de wal voor opleiding of werk zorgt voor een minder diversebevolkingssamen-stelling en soms verminderde dynamiek in de gemeen-schappen. Er zijn er steeds meer mensen van het vaste land nodig om alles draaiende te houden op het eiland. Een afnemend aantal jongeren en een groeiend aandeel ouderen vraagt ook om specifieke voorzieningen, zoals ontmoetingsruimtes en toegankelijke infrastructuur. Buren en Hollum hebben in vergelijking met Nes en Ballum relatief meer jonge inwoners (0-15 jaar). Ballum en Hollum hebben relatief de grootste groep 65-plussers.

Leeftijdsopbouw per dorp

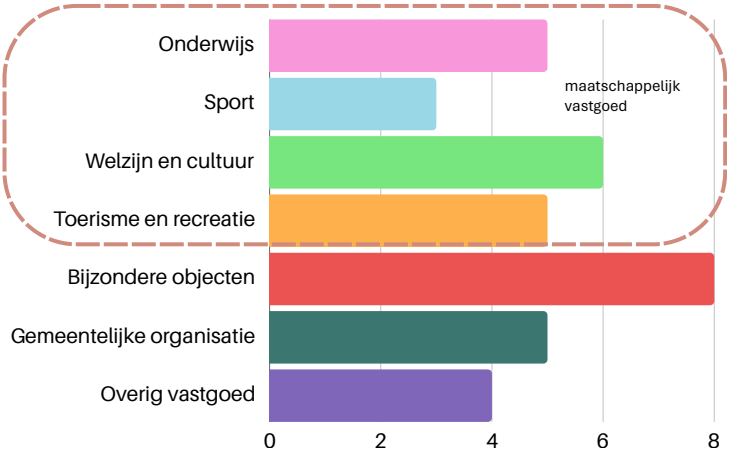
Toerisme

Toerisme is een belangrijke economische pijler van Ameland. Het brengt enerzijds welvaart en reuring op het eiland en draagt bij aan een hoger voorzieningen-niveau dan in niet-toeristische dorpen van vergelijkbare omvang aan de vaste wal. Toerisme kan echter ook zorgen voor druk op leefbaarheid, betaalbaarheid van woningen en sociale infrastructuur. Er kan wrijving ontstaan tussen "vaste bewoners" en tijdelijke bezoekers of tweede woningbezitters. Activiteiten voor toeristen vinden plaats op bijvoorbeeld campings, recreatieparken of het strand, maar ook in gemeentelijke accommodaties. Denk hierbij aan de Kunstmaand of het sportprofiel van Ameland met veel sportevenementen en bezoeken van sportverenigingen en sportieve recreanten. Daarnaast vraagt het grote aantal toeristen dat Ameland bezoekt ook om specifieke voorzieningen, zoals openbare toiletten.

2.2 De gebouwen

Aantal gebouwen van de gemeente

De gemeente Ameland heeft op dit moment 36 (*) gebouwen in eigendom zoals de grafiek hieronder laat zien. Hiervan valt meer dan de helft onder de categorie ‘maatschappelijk vastgoed’. De gebouwen zijn verspreid over het eiland en bevinden zich voornamelijk in één van de vier dorpen. Op de volgende pagina zijn een overzicht en plattegrond met de gemeentelijke eigendommen opgenomen.

Eigendomssituatie

Scholen
Schoolbesturen zijn als bevoegd gezag van de scholen juridisch eigenaar van de schoolgebouwen en bijbehorende ondergrond. Op basis van de wetgeving hebben zij de schoolgebouwen om niet in eigendom gekregen van de gemeente. Op het moment dat een school het gebouw niet meer nodig is, vervalt het eigendom automatisch naar de gemeente via het ‘economisch claimrecht’. Omdat de gemeente Ameland het bevoegd gezag is van de Burgemeester Waldaschool (BWS) op basis van een ‘integrale bestuursvorm voor het openbaar onderwijs’, is de gemeente wel juridisch eigenaar van het schoolgebouw van de BWS.

** De officiële eigendomsoverdracht van het KNRM-gebouw aan de Ballumerweg 34 in Nes moet op het moment van schrijven nog plaatsvinden. Dit gebouw is in dit accommodatiebeleid al wel als gemeentelijk eigendom beschouwd.*

Welzijnsgebouw De Toel
De Toel bestaat uit twee delen. Voor het deel van de voormalige rooms-katholieke basisschool geldt een erfpachtconstructie tussen de gemeente Ameland en de rooms-katholieke parochie (St. Clementsrectoraat te Nes-Ameland). De ondergrond is eigendom van de parochie, het gebouw is eigendom van de gemeente. De huidige erfpachtperiode loopt tot en met 31 december 2031. In dit gebouwdeel zijn ook twee andere adressen gevestigd waar de begrafenisvereniging Nes en de Lokale Omroep Ameland (LOA) samen met de kabelkrant gebruik van maken. Gedurende deze periode ligt de verantwoordelijkheid voor de eigenaarstaken, waaronder het groot onderhoud, bij de gemeente. De gemeente betaalt voor de erfpacht jaarlijks een vergoeding aan de parochie. Het overige deel betreft een gebouwdeel dat fysiek gekoppeld is aan het eerste deel, maar dat volledig eigendom is van de rooms-katholieke parochie. Voor dit deel heeft de gemeente Ameland een huurovereenkomst tot en met 31 december 2027.

Gebouwen die niet van de gemeente zijn

De gemeente Ameland heeft het eigendom van een aantal gebouwen dat is gerealiseerd op gemeentelijke grond via een opstalrecht of erfpachtconstructie neergelegd bij andere partijen. Soms hebben deze partijen het opstal ook zelf (met eigen middelen) gerealiseerd, soms is een bestaand gebouw overgedragen. Gedurende de (lange) looptijd van de afspraken zijn andere partijen verantwoordelijk voor het onderhouden, in stand houden en exploiteren van deze gebouwen. Deze gebouwen maken daardoor geen onderdeel uit van het gemeentelijke accommodatie-beleid, tenzij er koppelkansen liggen of afspraken aflopen.

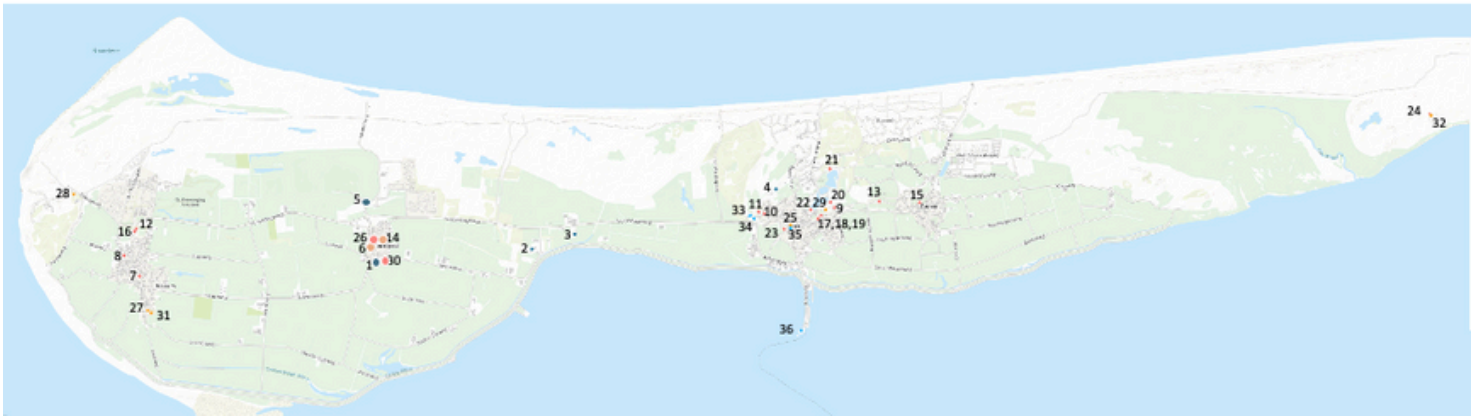
Buren
- Landbouw- en juttersmuseum Swartwoude (STAM)
- Gebouw Dorpsbelang Buren

Hollum
- Cultuurhistorisch Museum Sorgdrager (STAM)
- Maritiem Centrum Abraham Flock (STAM)
- Koren- en mosterdmolen De Verwachting (STAM)
- Gebouw Dorpsbelang Hollum

Nes
- Natuurcentrum Ameland (STAM)
- Amelander Brandspuithuuske (STAM)
- Koren- en oliemolen De Phenix (STAM)

Overzicht gemeentelijke gebouwen

1	Gemeentehuis	10	Burgemeester Waldaschool	19	Aula Nes	28	Vuurtoren Hollum
2	Gemeentewerf	11	Sporthal Nes	20	Openbaar toilet (1) De Vleijen	29	Baarhuisje Nes
3	Milieustraat	12	Sporthal Hollum	21	Openbaar toilet (2) De Vleijen	30	Baarhuisje Ballum
4	Ambtswoning	13	Accommodatie VV Geel-Wit	22	Berging ijsbaanvereniging Nes	31	Baarhuisje Hollum
5	Havengebouw vliegveld	14	Dorpshuis 't Cammingahuus	23	Zelfreinigend toilet Nes	32	Oerdhut
6	OBS 't lenster	15	Dorpshuis 't Wantij	24	Toilet 't Oerd	33	Brandweerkazerne Nes incl. voormalige ambulancestalling
7	OBS De Schakel	16	Ons Hol	25	Toren Nes	34	Voormalig gebouw KNRM
8	CBS Koningin Wilhelmina	17	De Toel	26	Toren Ballum	35	Voormalig gemeentehuis / VVV Nes
9	KBS Kardinaal de Jong	18	Lokale Omroep Ameland (LOA)	27	Toren Hollum	36	Trafogebouw Kop Veerdam

2.3 Taken en rollen gemeentelijke gebouwen

Over het algemeen zijn de hoofdtaken bij de gemeentelijke gebouwen op Ameland verdeeld zoals weergegeven in het schema onderaan deze pagina.

Financiering

De gemeente financiert de realisatie of aankoop van alle gebouwen. Ook voor schoolgebouwen die in juridisch eigendom zijn overgedragen aan schoolbesturen. Als een gebouw nog een boekwaarde heeft, vertaalt zich dit in een jaarlijkse kapitaallast (aflossing en eventueel rente). Als gebouweigenaar betaalt de gemeente ook de opstalverzekering en de onroerende zaakbelasting voor het eigenaarsdeel.

Groot onderhoud

De gemeente heeft als eigenaar de verantwoordelijkheid voor instandhouding, veiligheid en bruikbaarheid van het vastgoed, met name waar het gaat om structurele gebouwelementen zoals dak, gevels, fundering, installaties en riolering. Dit voorkomt dat essentiële voorzieningen wegvallen door achterstallig onderhoud of onveilige situaties. Uitzondering hierop zijn schoolgebouwen waarvan een schoolbestuur juridisch eigenaar is. Momenteel is dat het geval voor alle basisscholen.

Groot onderhoud vergt technische expertise, projectmanagement en juridische kennis. De gemeente heeft hier doorgaans beter toegang toe dan gebruikers of vrijwilligersorganisaties. Daarnaast kan de gemeente schaalvoordeel behalen in aanbesteding en uitvoering van werkzaamheden.

Dagelijks onderhoud, exploitatie en beheer

Deze taken liggen bij de hoofdgebruikers en huurders van gebouwen, zoals schoolbesturen, verenigingen en stichtingen. De gemeente stimuleert burgerparticipatie en zelfredzaamheid. Bewoners hebben een actieve rol bij het beheren en exploiteren van gebouwen met een maatschappelijke functie. Als organisaties of bewoners zélf verantwoordelijk zijn voor het dagelijks beheer, ontstaat meer eigenaarschap en betrokkenheid en een betere aansluiting op de behoeften van bewoners. Door het dagelijks functioneren van gebouwen uit te besteden aan gebruikers, bespaart de gemeente op onder andere personele inzet, dagelijks onderhoud, energiebeheer en schoonmaak.

Voor gebouwen die niet één enkele hoofdgebruiker hebben, zoals openbare toiletten, torens, baarhuisjes, sporthal en bijbehorende kleedkamers, ligt deze taak ook bij de gemeente.

	Financiering	Groot onderhoud	Dagelijks onderhoud	Exploitatie	Beheer
Maatschappelijk vastgoed					
- Onderwijs	GEMEENTE	SCHOOLBESTUUR	SCHOOLBESTUUR	SCHOOLBESTUUR	SCHOOLBESTUUR
- Sportzaal inclusief kleedkamers	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE
- Sportkantine	GEMEENTE	GEMEENTE	HUURDER / GEBRUIKER	HUURDER / GEBRUIKER	HUURDER / GEBRUIKER
- Kleedkamers buitensport	GEMEENTE	GEMEENTE	HUURDER / GEBRUIKER	HUURDER / GEBRUIKER	HUURDER / GEBRUIKER
- Ontmoetingscentra / dorpshuizen	GEMEENTE	GEMEENTE	HUURDER / GEBRUIKER	HUURDER / GEBRUIKER	HUURDER / GEBRUIKER
- Toiletvoorzieningen	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE
Bijzondere objecten	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE
Gebouwen gemeentelijke organisatie	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE	GEMEENTE
Overig vastgoed	GEMEENTE	GEMEENTE	HUURDER	HUURDER	HUURDER

2.3 Kerngegevens gebouwen

Omvang

De 36 gebouwen hebben gezamenlijk een omvang van bijna 19.500 vierkante meter. Dat is gemiddeld circa 540 vierkante meter per gebouw, maar er zijn echter grote verschillen tussen de omvang van bijvoorbeeld een toiletgebouw of baarhuisje enerzijds en het gemeentehuis of een sporthal anderzijds.

Financiële waarden

De totale resterende boekwaarde op de gebouwen is ruim 7 miljoen euro. Dit is grotendeels (circa 5,7 miljoen euro) toe te schrijven aan de gebouwen van de gemeentelijke organisatie en de Burgemeester Waldaschool. De boekwaarden van alle andere 30 gebouwen gezamenlijk bedraagt 1,3 miljoen euro. De resterende boekwaarde vertaalt zich in een jaarlijkse kapitaallast voor de gemeente die bestaat uit rente en aflossing. Een deel van de gebouwen, waaronder de dorpshuizen, heeft geen boekwaarde meer. Dat is aan de ene kant fijn, want daardoor heeft de gemeente ook geen kapitaallasten voor deze gebouwen. Aan de andere kant moet er binnen de meerjarenbegroting van de gemeente wel structurele ruimte gezocht worden om investeringen in deze voorzieningen te kunnen dekken.

De verzekerde waarde van alle gebouwen gezamenlijk bedraagt bijna 47 miljoen euro. Dit zegt iets over kosten om bestaande gebouwen te vervangen. Het wil echter niet zeggen dat hiervoor ook daadwerkelijk een nieuw gebouw met dezelfde functies en volgens de huidige normen gerealiseerd kan worden.

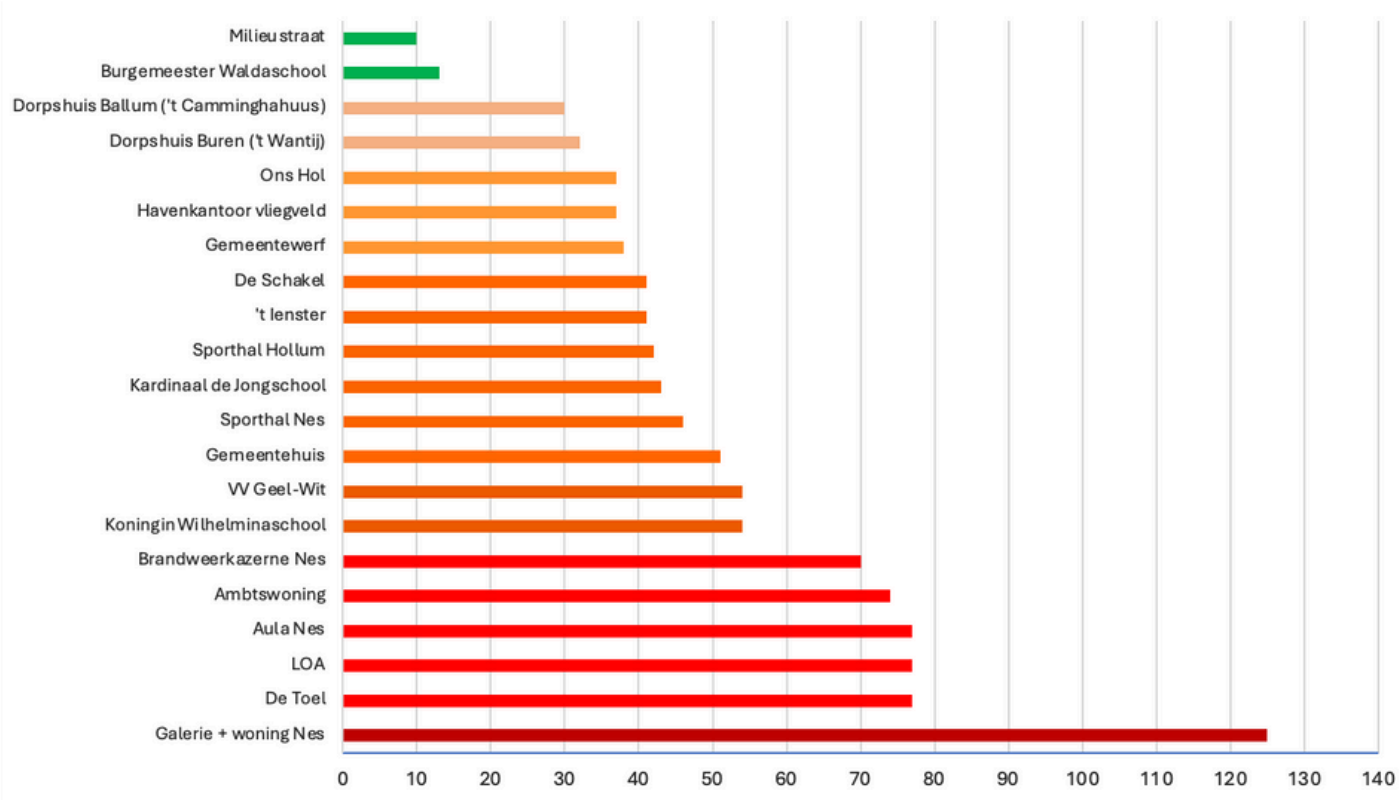
De gemeente heeft in totaal circa 1,6 miljoen euro per jaar aan kosten voor de 36 gebouwen. Welke kostenposten hier onderdeel vanuit maken, verschilt per (type) gebouw. Dit hangt mede af van de taak- en rolverdeling (zie ook de vorige pagina). Hierdoor is een vergelijking tussen de kosten en opbrengsten per gebouw niet zomaar één op één te maken. Gemiddeld kosten de gebouwen de gemeente jaarlijks 93 euro per vierkante meter. Daar staat gemiddeld een huurinkomst van bijna 13 euro per vierkante meter tegenover. De ongelabelde inkomsten die de gemeente voor onderwijshuisvesting van het Rijk ontvangt via de uitkering gemeentefonds zijn hierin niet meegenomen. De opbrengsten voor het vastgoed zijn zeer gering. Voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie en de bijzondere objecten ligt dat ook voor de hand, maar voor het maatschappelijk en overig vastgoed zal een relatie moeten worden gelegd tussen kosten, opbrengen en sociaal-maatschappelijke doelstellingen / beleidswaarde.

Gegevens 2023	Aantal gebouwen	Omvang (m2)	Boekwaarde gebouw	WOZ-waarde	Verzekerde som	Kostprijs per jaar	Gem. kostprijs per m2	Opbrengst per jaar	Saldo opbrengst min kosten
Maatschappelijk vastgoed	**18**	**12.208**	**€ 3.500.000**	**€ 11.130.000**	**€ 26.700.000**	**€ 801.000**	**€ 66**	**€ 92.000**	**€ -709.000**
- Onderwijs	*5*	*5.119*	*€ 3.230.000*	*€ 5.475.000*	*€ 12.750.000*	*€ 378.000*	*€ 74*	*ntb*	*ntb*
- Sport	*3*	*4.125*	*€ 147.000*	*€ 3.760.000*	*€ 9.615.000*	*€ 285.000*	*€ 69*	*€ 92.000*	*€ -193.000*
- Ontmoeting / welzijn	*6*	*2.756*	*€ 110.000*	*€ 1.793.000*	*€ 4.015.000*	*€ 113.000*	*€ 41*		*€ -113.000*
- Toerisme & recreatie	*5*	*208*	*€ 12.000*	*€ 102.000*	*€ 305.000*	*€ 25.000*	*€ 120*		*€ -25.000*
Bijzondere objecten	**8**	**642**	**€ 320.000**	**€ 77.000**	**€ 3.725.000**	**€ 71.500**	**€ 111**	**€ 60.000**	**€ -11.500**
Gemeentelijke organisatie	**5**	**5.547**	**€ 2.950.000**	**€ 7.640.000**	**€ 14.125.000**	**€ 650.000**	**€ 117**	**€ 18.500**	**€ -631.500**
Overig vastgoed	**4**	**1.059**	**€ 268.000**	**€ 868.000**	**€ 2.330.000**	**€ 62.000**	**€ 59**	**€ 78.000**	**€ 16.000**
TOTAAL VASTGOED GEMEENTE AMELAND	36	19.456	€ 7.037.000	€ 19.715.000	€ 46.865.000	€ 1.585.000	€ 81	€ 248.500	€ -1.336.500

2.4 Leeftijd gebouwen

De gemiddelde leeftijd van de gemeentelijke gebouwen, gebaseerd op het oorspronkelijke bouwjaar, is 80 jaar. Als de bijzondere objecten zoals de torens en baarhuisjes niet meegerekend worden, komt de gemiddelde leeftijd uit op **48 jaar**. Bij verschillende gebouwen zijn tussentijds wel (grootschalige) aanpassingen gedaan, zoals de brandweerkazerne en aula in Nes, de ambtswoning en het gemeentehuis. Hierdoor is de kwaliteit van deze gebouwen op verschillende onderdelen verbeterd. Bij andere gebouwen op leeftijd doen zich wel verschillende knelpunten voor, zoals bij Galerie Philadelphia, De Toel, de accommodatie van Geel-Wit, de Koningin Wilhelminaschool en de Kardinaal de Jongschool.

Gebouwen worden over het algemeen in 40 jaar afgeschreven. Dat wil niet zeggen dat ze dan ook rijp zijn voor de sloop, maar vaak is er dan wel meer nodig dan het uitvoeren van planmatig onderhoud om de levensduur van het gebouw te verlengen. Voor een groot deel van de gemeentelijke gebouwen is daarom een perspectief nodig wat er moet gebeuren. Verschillende maatregelen die daarbij in beeld komen zijn onder andere verduurzaming, renovatie of (ver)nieuwbouw. Bij nieuwbouw is ook de vraag op welke locatie dat plaatsvindt .

2.5 Functie en waarde van voorzieningen

Accommodaties met maatschappelijke waarde
Niet alle gemeentelijke eigendommen hebben een maatschappelijke waarde en ontmoetingsfunctie voor inwoners van Ameland. Dat geldt wel voor onderstaande voorzieningen die een belangrijke sociaal-maatschappelijke functie vervullen op Ameland:

- 5 schoolgebouwen
- 2 sporthallen met kleedkamers en kantine
- 1 voetbalaccommodatie met kleedkamers en kantine
- 4 dorpshuizen, waarvan 3 met peuter-/kinderopvang en 1 met functie voor bibliotheek en aula
- 1 aula

Inwoners die mee willen doen en kwetsbaar zijn kunnen elkaar ontmoeten door deel te nemen aan activiteiten in een dorpshuis of bij een (sport)vereniging en/of door zich in te zetten als vrijwilliger. Dit zorgt voor het versterken van de gemeenschapszin, draagt bij aan participatie en voorkomt eenzaamheid.

In de dorpshuizen vinden uiteenlopende activiteiten plaats waarmee geprobeerd wordt verschillende doelgroepen van jong tot oud te bereiken en sociaal te activeren. Hiermee spelen de dorpshuizen ook een rol bij preventie. Vaste activiteiten die plaatsvinden in het dorpshuis zijn onder meer de ouderensoos, biljarten, klaverjassen en sjoelen. De dorpshuizen organiseren verschillende vaste en incidentele activiteiten, zoals ouderensoos, koffiemoment, samen eten, kaarten, biljarten, bingo, muziek, dansen en creatieve activiteiten. Ook worden ruimten verhuurd aan derden om activitieten aan te bieden. De grootste doelgroep bestaat uit ouderen en volwassenen. Het bereiken en betrekken van jeugd is bij alle dorpshuizen een aandachtspunt.

De binnen- en buitensportaccommodaties leven een belangrijke bijdrage aan het stimuleren van sporten en bewegen en de mogelijkheid om vitaal ouder te worden. Daarnaast hebben sportverenigingen ook een hele belangrijke sociaal-maatschappelijke functie. Waarbij hier de jeugd juist wel goed vertegenwoordigd is. In de sporthallen vinden onder meer volleybal, badminton, (ouderen)gym, tennis en voetbal plaats.

Voor de dorpshuizen en sporthallen is in **bijlage 1** inzicht gegeven in de activiteiten die hier plaatsvinden op basis van een recent bezettingsrooster. Paragraaf 2.6 gaat verder in op de bezetting van accomodaties met een maatschappelijke functie.

Om verschillende redenen (zoals geen ruimte beschikbaar, beperkte functionaliteit, kosten, eerder gemaakte afspraken) zijn er momenteel ook maatschappelijke activiteiten van en voor inwoners die nu in andere (niet-gemeentelijke) gebouwen plaatsvinden, maar in principe wel bij een dorpshuis zouden passen. Mogelijk is hierin nog een optimalisering van het gebruik van de dorpshuizen mogelijk. Daarbij zal zeker op het moment dat aanpassing of vernieuwing plaatsvindt onderzoek naar worden gedaan.

Accomodaties zonder ontmoetingsfunctie
Er zijn ook gemeentelijke gebouwen / gebouwdelen die geen algemene ontmoetingsfunctie hebben en beperkt (of door een kleine groep mensen) wordt gebruikt. Dit zijn:

- 1 bergruimte van ijsbaanverening Nes
- 1 gebouwdeel bij De Toel voor Lokale Omroep Ameland
- 3 baarhuisjes

Cultuurhistorische accommodaties

- 3 torens
- 1 vuurtoren

Toeristisch-recreatieve accommodaties

- 4 openbare toiletten
- 1 Oerdhut

Dienstverlenende accomodaties

- 1 gemeentehuis
- 1 ambtswoning
- 1 gemeentewerf (buitendienst)
- 1 milieustraat
- 1 havenkantoor vliegveld
- 1 brandweerkazerne*

Overige accomodaties

- 1 galerie met woning
- 1 trafogebouw
- 1 voormalig KNRM-gebouw

** De brandweerkazerne in Nes is eigendom van de gemeente Ameland en wordt verhuurd aan de Veiligheidsregio. De brandweerkazerne in Hollum is eigendom van de Veiligheidsregio zelf.*

2.6 Bezetting maatschappelijke accommodaties

Scholen

De scholen gebruiken in de praktijk de volledige capaciteit van de schoolgebouwen. De bekostiging die het rijk jaarlijks beschikbaar stelt voor onderwijshuisvesting voor zowel de eigenaarslasten (kapitaalasten, opstalverzekering, OZB-eigenaarsdeel) als de instandhoudingskosten (onderhoud, exploitatie, beheer) is echter gebaseerd op de normatieve ruimtebehoefte. Basisscholen hebben recht op 5,03 m^2 per leerling en een vaste voet van 200 m^2 per school. Voor het voortgezet onderwijs hangt dit samen met het aantal leerlingen per onderwijssoort en het aantal profielen dat wordt aangeboden. Hieronder is een indicatie opgenomen van de aanwezige capaciteit, de normatieve ruimtebehoefte op basis van het huidige aantal leerlingen en het saldo tussen deze twee.

	Aanwezige capaciteit (m2 BVO)	Normatieve ruimtebehoefte (m2 BVO)	Saldo	Bezettings-percentage
Kon. Wilhelmina	459	477	-18	104%
De Schakel	690	396	294	57%
't lenster	450	321	129	71%
Kardinaal de Jong	1.123	1.020	103	91%
Burg. Waldaschool	2.397	2.033	364	85%

Sporthallen

Voor de sporthallen is onderscheid gemaakt in het gebruik van ⅓ zaaldeel en het gebruik van ⅔ zaaldeel. In de praktijk wordt voor de scholen momenteel de gehele sporthal (= drie zaaldelen) ingeroosterd. Normatief heeft één gymgroep echter voldoende aan één zaaldeel. In het rooster wordt ook rekening gehouden met de uren die nodig zijn voor schoonmaak van de sporthal.

In **bijlage 1** is een recent bezettingsrooster van beide sporthallen opgenomen voor een reguliere week. Op basis daarvan is een algemeen bezettingspercentage berekend. Incidentele activiteiten en evenementen zijn niet meegenomen in de berekening van de bezetting van de sporthallen.

Voor het bepalen van de bezetting is gekeken naar het gebruik gedurende een week en niet gedurende een jaar. De scholen zullen maximaal 40 weken per jaar gebruik maken van de sporthal, aangezien er schoolvakanties zijn. Daarnaast gymmen scholen soms ook buiten.

Voor de breedtesport geldt ook dat een seizoen niet het gehele jaar doorloopt. Uitgaan van maximale bezetting gedurende 52 weken per jaar zou dus geen realistisch beeld opleveren.

Bij het berekenen van het bezettingspercentage zijn drie opties in beeld gebracht:

- bezetting door de week: *ma-vr, 08.00-22.00*
- bezetting inclusief zaterdag: *ma-za, 08.00-22.00*
- bezetting door de week buiten schooltijd: *ma-do 16.00-22.00, vrijdag 14.00-22.00*

Hieruit wordt duidelijk dat de sporthal in Nes momenteel een hogere bezetting heeft vanuit de scholen, terwijl de sporthal in Hollum een hogere bezetting heeft vanuit de breedtesport.

	ma. t/m vr. 08.00-22.00	ma. t/m za. 08.00-22.00	door de week buiten schooltijd (= breedtesport)
Sporthal Hollum			
- 1/3 zaaldeel	44%	38%	42%
- 2/3 zaaldeel	54%	49%	66%
totale sporthal	**51%**	**46%**	**58%**
Sporthal Nes			
- 1/3 zaaldeel	65%	58%	31%
- 2/3 zaaldeel	58%	51%	16%
totale sporthal	**60%**	**54%**	**21%**

Dorpshuizen

In **bijlage 1** is een recent bezettingsrooster van de vier dorpshuizen opgenomen. De informatie over de activiteiten per ruimte is aangeleverd door de dorpshuizen. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen:

- **structurele activiteiten** die dagelijks, wekelijks of tweewekelijks plaatsvinden.

- **incidentele activiteiten en evenementen**, waarvoor een inschatting is gemaakt van de frequentie waarop deze plaatsvinden.

Bij het gebruik van de dorpshuizen is niet uitgegaan van uren, maar van dagdelen: ochtend, middag en avond. De dorpshuizen zijn 5 dagen per week open (maandag tot en met vrijdag) en incidenteel bij speciale activiteiten ook in het weekend. Voor het berekenen van het bezettingspercentage is uitgegaan van 48 weken per jaar mogelijke bezetting.

Op basis van het structurele en incidentele gebruik is de gemiddelde bezetting per ruimte berekend. Dat is vervolgens vertaald naar een een algemeen bezettingspercentage voor het gehele dorpshuis. Bij deze algemene vertaling is uitgaan van de gemiddelde bezetting van alle ruimten bij elkaar opgeteld, ongeacht de grootte van ruimten.

	Totale omvang (m2 BVO)	Gemiddelde bezetting
Ons Hol	972	54%
't Camminghahuus	180	21%
De Toel	960	51%
't Wantij	404	61%

2.7 Beoordeling gebouwen

Kwaliteitscriteria

Voor een beoordeling van de staat van gebouwen, is niet alleen gekeken naar leeftijd of technische staat, maar zijn zes verschillende kwaliteitscriteria gebruikt.

Inschaling

De kwaliteit van de gebouwen is ingeschaald op basis van een beoordeling van de gebouwbeheerders van de gemeente Ameland, bezettingsroosters en informatie die is verkregen uit gesprekken met de hoofdhuurders of -gebruikers van gebouwen. Voor elk kwaliteitscriterium zijn vier scores mogelijk: goed, voldoende, matig en slecht. Bijzondere objecten zoals torens en baarhuisjes zijn niet beoordeeld op deze criteria.

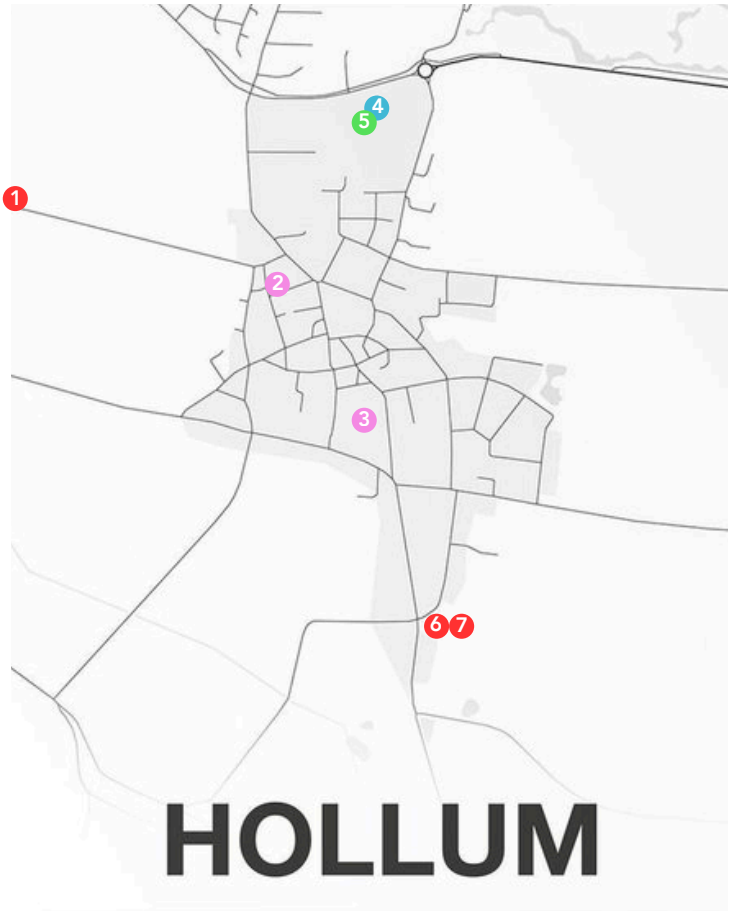
SCORE	CAPACITEIT	FUNCTIONEEL	BOUWKUNDIG	LOCATIE	DUURZAAM	BINNENKLIMAAT
GOED	Passend	Sluit volledig aan op gebruiksvraag	Als nieuw	Zeer geschikt Goed bereikbaar Goed t.o.v. doelgroep	Isolatie Energieopwekking BENG of ENG Gasloos of WKO	Frisse Scholen Klasse B
VOLDOENDE	Inefficiënt gebouw of beperkte leegstand / tekort	Sluit grotendeels aan op gebruiksvraag	Onderhoud conform MJOP	Geschikt	Isolatie Energieopwekking	Natuurlijke toevoer Mechanische afvoer Airco's
MATIG	Zeer inefficiënt gebouw of redelijke leegstand / tekort	Sluit beperkt aan op gebruiksvraag	Onderhoud conform MJOP maar met veroudering	Niet optimaal Knelpunten	Isolatie	Natuurlijke toevoer Natuurlijke afvoer
SLECHT	Aanzienlijke leegstand / tekort	Geen verantwoord onderwijs mogelijk	Algehele onomkeerbare veroudering	Ongeschikt	Geen verduurzaming	Geen van bovenstaand Voldoet niet aan eisen CO_2 gehalte

2.8 Situatie per dorp

Nummer	Gebouw	Functie	Bouwjaar	Leeftijd	Boekwaarde	Kosten gemeente per jaar	Huur-inkomsten gemeente per jaar	Bezetting (normatief of gemiddeld)	Capaciteit	Bouwkundig	Functioneel	Locatie	Duurzaamheid	Binnenklimaat
1	**Vuurtoren Hollum**	bijzondere objecten	1881	144	€ 320.000	€ 46.000	€ 60.000							
2	**OBS De Schakel**	onderwijs	1984	41	€ 43.000	€ 23.000	€ -	57%						
3	**CBS Koningin Wilhelmina**	onderwijs	1971	54	€ 74.000	€ 11.000	€ -	104%						
4	**Sporthal Hollum***	binnensport	1983	42	€ 79.000	€ 104.000	€ 33.000	51%						
5	**Ons Hol****	ontmoeting	1988	37	***	€ 29.000	€ -	54%						
6	**Toren Hollum**	bijzondere objecten	1500	525	€ -	€ 6.000	€ -							
7	**Baarhuisje Hollum**	bijzondere objecten			€ -	€ 1.000	€ -							

* *inclusief kantine omnisportvereniging Amelandia*

** *inclusief kinderdagverblijf Eb & Vloed*

*** *onderdeel van boekwaarde sporthal Hollum*

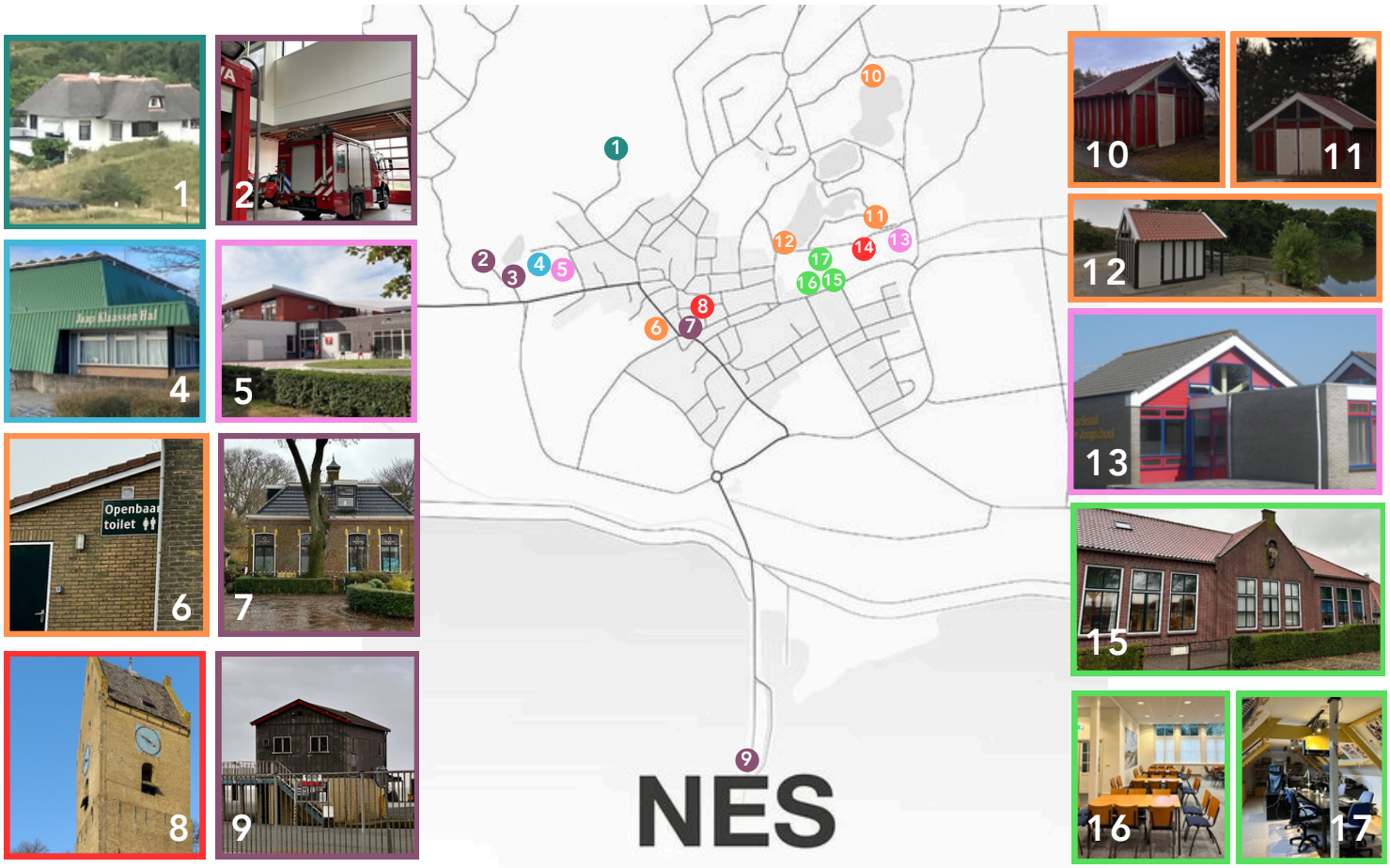

Nummer	Gebouw	Functie	Bouwjaar	Leeftijd	Boekwaarde	Kosten gemeente per jaar	Inkomsten gemeente per jaar	Bezetting (normatief of gemiddeld)	Capaciteit	Bouwkundig	Functioneel	Locatie	Duurzaamhei	Binnenklimaa
1	Havengebouw vliegveld	gemeente	1988	37	€ -	€ 29.000	€ -							
2	Toren Ballum	bijzondere objecten	1755	270	€ -	€ 3.000	€ -							
3	OBS 't Ienster	onderwijs	1984	41	€ 183.000	€ 18.000	€ -	71%						
4	't Camminghahuus	ontmoeting	1995	30	€ -	€ 11.000	€ -	21%						
5	Gemeentehuis	gemeente	1974	51	€ 1.100.000	€ 349.000	€ -							
6	Baarhuisje Ballum	bijzondere objecten	1981	44	€ -	€ 3.000	€ -							
7	Gemeentewerf	gemeente	1987	38	€ 531.000	€ 176.000	€ -							
8	Milieustraat	gemeente	2015	10	€ 161.000	€ 52.000	€ -							

Nummer	Gebouw	Functie	Bouwjaar	Leeftijd	Boekwaarde	Kosten gemeente per jaar	Inkomsten gemeente per jaar	Bezetting (normatief of gemiddeld)	Capaciteit	Bouwkundig	Functioneel	Locatie	Duurzaamheid	Binnenklimaat
1	Ambtswoning	gemeente	1951	74	€ 594.000	€ 44.000	€ 17.000							
2	Brandweerkazerne	overig vastgoed	1955	70	€ 243.000	€ 47.000	€ 58.000							
3	Voormalig KNRM-gebouw	overig vastgoed	2006	19			€ -							
4	Sporthal Nes	binnensport	1979	46	€ 46.000	€ 89.000	€ 41.000	60%						
5	Burg. Waldaschool	onderwijs	2012	13	€ 2.700.000	€ 251.000	€ -	85%						
6	Openbaar toilet Nes	toerisme & recreatie	1950	75	€ -	€ 10.000	€ -							
7	Galerie Philadelphia	overig vastgoed	1900	125	€ 44.000	€ 17.000	€ 20.000							
8	Toren Nes	bijzondere objecten	1664	361	€ -	€ 6.000	€ -							
9	Trafogebouw Veerdam	overig vastgoed	1961	64	€ -	€ 5.000	€ -							
10	Toilet De Vleijen (1)	toerisme & recreatie	1987	38	€ -	€ 3.000	€ -							
11	Toilet De Vleijen (2)	toerisme & recreatie	1987	38	€ -	€ 3.000	€ -							
12	Bergruimte ijsbaan	toerisme & recreatie	1987	38	€ -	€ -	€ -							
13	KBS Kardinaal de Jong	onderwijs	1982	43	€ 188.000	€ 36.000	€ -	91%						
14	Baarhuisje Nes	bijzondere objecten	1952	73	€ -	€ 6.000	€ -							
15	De Toel	ontmoeting	1948	77	€ -	€ 32.000	*€ -	51%						
16	LOA	welzijn	1948	77	€ 55.000	€ 9.000	€ -							
17	Aula Nes	welzijn	1948	77	€ 55.000	€ 10.000	€ -							

*inclusief de kosten voor het gehuurde deel van De Toel

Nummer	Gebouw	Functie	Bouwjaar	Leeftijd	Boekwaarde	Kosten gemeente per jaar	Inkomsten gemeente per jaar	Bezetting (normatief of gemiddeld)	Capaciteit	Bouwkundig	Functioneel	Locatie	Duurzaamheid	Binnenklimaat
1	VV Geel Wit	buitensport	1971	54	€ 21.000	€ 89.000	€ 18.000							
2	Het Wantij	ontmoeting	1993	32	€ -	€ 22.000	€ -	61%						
3	Toilet 't Oerd	toerisme & recreatie	2023	2	€ 12.000	€ 9.000	€ -							
4	Oerdhut	bijzondere objecten	1979	46	€ -	€ 500	€ -							

2.8 Analyse uitgangssituatie gebouwen

Veroudering gebouwen

Bij een groot deel van de gebouwen is veroudering zichtbaar. Dit is ook merkbaar in het gebruik doordat gebouwen niet altijd meer functioneel geschikt zijn voor het gewenste gebruik en ook niet eenvoudig aanpasbaar en flexibel inzetbaar zijn. De veroudering zorgt ook voor hoge onderhoudskosten en exploitatiekosten, omdat de duurzaamheid van gebouwen in veel gevallen beperkt is. De grootste gebouwelijke knelpunten doen zich over het algemeen voor bij de basisscholen, dorpshuizen en sportaccommodaties.

Versnippering

Ameland telt relatief veel gebouwen met een maatschappelijke functie. Deels komt dat doordat voorzieningen zoals scholen en dorpshuizen verspreid zijn over de vier dorpen op het eiland. Deze versnippering zorgt ervoor dat er veel tijd (zowel van professionals als vrijwilligers) en geld nodig is om deze gebouwen te onderhouden, exploiteren en beheren. Opvallend is dat veel gebouwen ook maar één functie huisvesten. Dat betekent dat ruimten nu niet altijd optimaal benut worden, onderlinge samenwerking en ontmoeting beperkt gestimuleerd worden en er een relatief kleine groep vrijwilligers en gebruikers verantwoordelijk is voor een gebouw. Daarnaast valt op dat onderwijs en peuter- en kinderopvang nog nergens fysiek samen zijn gehuisvest. Er zijn acht locaties op het eiland waar onderwijs of opvang wordt aangeboden. Ook zijn er maatschappelijke activiteiten die nu om uiteenlopende redenen niet in een dorpshuis plaatsvinden, maar hiervoor gebruik maken van particuliere gebouwen.

Wet- en regelgeving

De gemeente heeft als gebouweigenaar te maken met allerlei regelgeving, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid en toegankelijkheid, maar ook het verantwoorden van de inzet van gebouwen en het vragen van een vergoeding voor de kosten die de gemeente heeft. Gemeentelijke gebouwen mogen de markt namelijk niet verstoren en er mag geen sprake zijn van ongeoorloofde staatssteun. Om te voldoen aan alle wet- en regelgeving is in sommige gevallen aanpassing van gebouwen en/of afspraken nodig, zoals het toegankelijker maken van gebouwen met een openbare functie.

Lokale ambities

De ambities van de gemeente Ameland (zie ook hoofdstuk 4) sluiten niet altijd aan bij de huidige situatie. Voorbeeld hiervan zijn de energietransitie en verduurzaming van gebouw en het stimuleren van de ontwikkeling van kindcentra, waarbij intensief wordt samengewerkt tussen onderwijs en peuter- en kinderopvang.

Ontbreken perspectief

Voor ieder gemeentelijk gebouw is er een meerjaren onderhoudsplan (MJOP). Ook de schoolgebouwen die juridisch eigendom zijn van schoolbesturen hebben een MJOP. Deze onderhoudsplannen gaan uit van het in stand houden van een gebouw, maar houden geen rekening met bijvoorbeeld aanpassing, renovatie of extra verduurzaming. Het ontbreken van een duidelijk perspectief per gebouw stelt gemeente, huurders en gebruikers nu voor lastige afwegingen bij investeringen in een gebouw.

Basisschool 't Ienster

3. ONTWIKKELINGEN

Sinds de bouw van veel gemeentelijke gebouwen is er van alles veranderd. Andere regels, andere behoeften en andere activiteiten. En ook de komende jaren zullen er ontwikkelingen zijn die effect hebben op de vraag naar en het gebruik van gebouwen. Waar moeten we rekening mee houden bij het opstellen van perspectieven voor onze gebouwen?

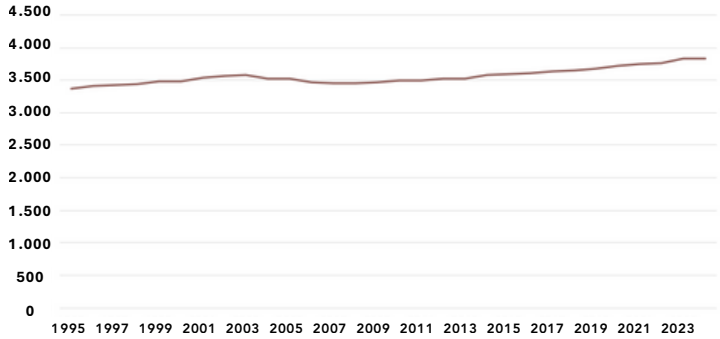
TRENDS EN ONTWIKKELINGEN KUNNEN VAN INVLOED ZIJN OP DE BEHOEFTE AAN MAATSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN EN DE VRAAG NAAR VOORZIENINGEN.

3.1 Demografische ontwikkelingen

Bevolkingsgroei afgelopen jaren

De inwoners van Ameland wonen in één van de vier dorpen of het omliggende buitengebied. Nes en Hollum zijn met 1.220 en 1.195 inwoners de grootste dorpen, gevolgd door Buren (760) en Ballum (430). Het aantal inwoners van Ameland is de afgelopen 30 jaar met 14% (465 personen) toegenomen tot 3.839. Dat is een groei van gemiddeld 16 personen per jaar.

Ontwikkeling aantal inwoners Ameland 1995-2024

Leerlingontwikkeling afgelopen jaren

Door de vergrijzing en ontgroening, is het aantal leerlingen op alle scholen op Ameland de afgelopen tien jaar afgenomen. Voor alle scholen gezamenlijk gaat dit om 107 leerlingen in de periode 2014-2024. Dat is een flinke afname van 20 procent. Er zijn onderling echter wel verschillen. Opvallend is dat het leerlingaantal van de Kardinaal de Jongschool maar met 6 procent (10 leerlingen) is gedaald in deze periode, terwijl dit bij ‘t Ienster een daling van 61 procent (38 leerlingen) was.

	2014	2024	absoluut	relatief
OBS 't Ienster - Ballum	62	24	-38	-61%
OBS De Schakel - Hollum	49	39	-10	-20%
CBS Kon. Wilhelmina - Hollum	74	55	-19	-26%
KBS Kardinaal de Jong - Nes	173	163	-10	-6%
Burgemeester Waldaschool - Nes	166	136	-30	-18%
Totaal leerlingen Ameland	**524**	**417**	**-107**	**-20%**

Oktobertellingen, bron DUO

Veranderende bevolkingssamenstelling

Hoewel de bevolking van Ameland licht groeit, is er wel sprake van vergrijzing en ontgroening. De ontgroening komt doordat de gezinsgrootte kleiner wordt en doordat Ameland te maken heeft met uitstroom van met name jongvolwassenen naar de wal. Daarnaast heeft Ameland een groot aantal ‘tijdelijke’ bewoners, zoals seizoensarbeiders en mensen die een tweede woning op Ameland hebben. Zij kunnen ook gebruik maken van maatschappelijke accommodaties en zetten zich soms ook in als vrijwilliger, alleen geldt voor hen dat dat niet structureel gedurende het hele jaar is. De veranderende bevolkingssamenstelling op Ameland kan leiden tot grotere druk op vrijwilligers en een andere behoefte aan maatschappelijke accommodaties. Dit is onder meer terug te zien in het aantal leerlingen dat de afgelopen tien jaar gedaald is waardoor er minder onderwijscapaciteit nodig is.

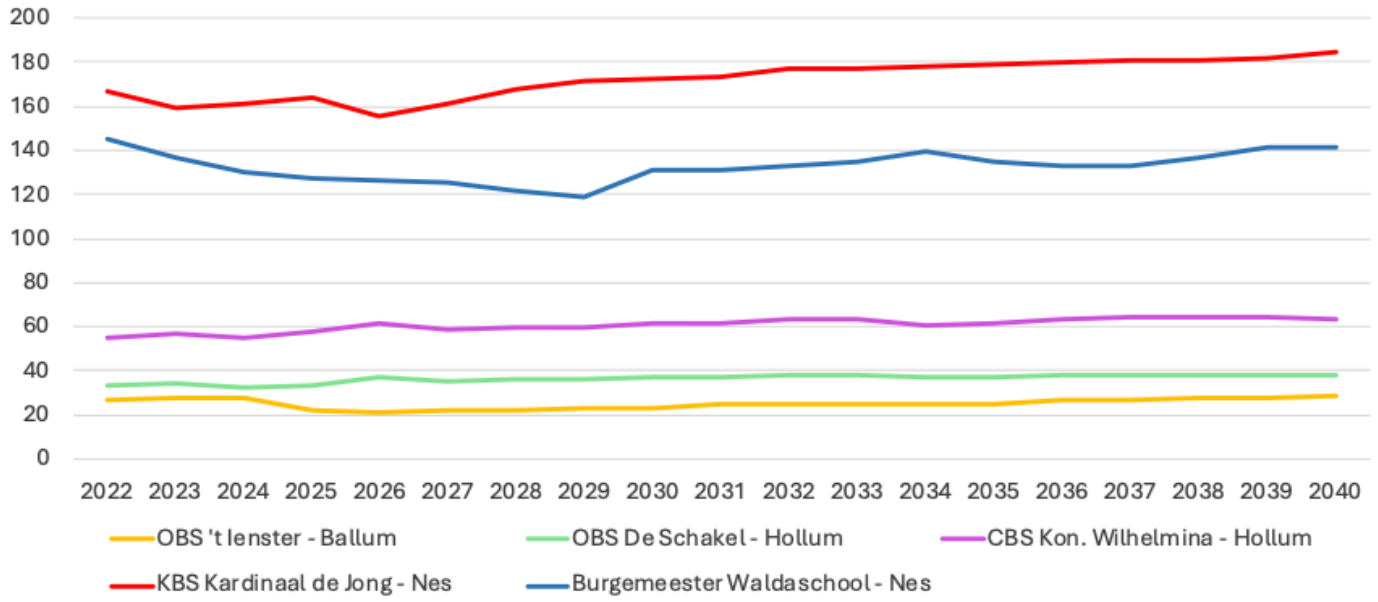
Bevolkingsprognoses

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zal de lichte bevolkingsgroei op Ameland de komende jaren mogelijk doorzetten. Dit hangt onder meer af van woningbouwontwikkeling die overeenkomstig de '*Woonvisie Ameland'* aan de rand de de dorpen plaatsvindt of op eventuele inbreidingslocaties. Daarnaast spelen ook de leefbaarheid en voorzieningenniveau op een eiland een rol bij de aantrekkelijkheid om op het eiland te blijven of komen wonen.

Leerlingprognoses

Planning Verband Groningen heeft in 2023 de leerlingprognoses van de vijf scholen op Ameland geactualiseerd. Dit is gedaan op basis van de 1 oktobertellingen uit 2022, demografische gegevens (bevolkingssamenstelling en geboortecijfers) en woningbouwplanning. Deze prognoses laten op lange termijn voor alle scholen een nagenoeg stabiel aantal leerlingen zien.

Leerlingprognoses scholen Ameland t/m 2040
(bron: Planning Verband Groningen - 2023)

3.2 Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

Ontwikkelingen met mogelijk effect op voorzieningen

Naast demografische ontwikkelingen, kunnen ook maatschappelijke trends en ontwikkelingen effect hebben op de vraag naar voorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Nieuwe vormen van onderwijs, ontmoeting en sport (gepersonaliseerd leren, wandelvoetbal / 'walking football', 7 x 7 voetbal, padel)
- Verdergaande samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang
- Mogelijk gratis maken van kinderopvang
- Trends in sporten en bewegen (populariteit van wandelen en padel, van zondagvoetbal naar zaterdagvoetbal)
- Meer aandacht voor mentale gezondheid en het voorkomen van vereenzaming
- Digitalisering en individualisering
- Toenemende aandacht voor duurzaamheid en ventilatie

Bibliotheek

Gemeenten moeten sinds 2025 zorgen voor voldoende en volwaardige openbare bibliotheekvoorzieningen. Het kabinet wil deze zorgplicht omzetten in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob).

3.3 Lokale ontwikkelingen

Bestuurlijke fusie onderwijs Hollum en Ballum

Mede vanwege het dalende aantal leerlingen de afgelopen tien jaar op de basisscholen in Hollum en Ballum, heeft per 1 januari 2025 een bestuurlijke fusie plaatsgevonden van de besturen openbaar onderwijs Ameland en protestants-christelijk onderwijs Ameland. Het openbaar basisonderwijs van de gemeente Ameland is daarbij tevens verzelfstandigd. Mogelijk heeft dit effect op de vorming van een kindcentrum aan de westkant van het eiland.

Samenwerking dorpshuizen

Er is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend door dorpshuis ‘t Wantij in Buren, dorpshuis ‘t Cammingahuus in Ballum en Sociaal Werk Ameland die verantwoordelijk is voor de dorpshuisfunctie in Nes (De Toel) en Hollum (Ons Hol). Daarnaast is Sociaal Werk Ameland verantwoordelijk voor het bredere sociaal werk (opbouwwerk) in de gemeente Ameland.

Samenwerking damesvoetbal

Sinds 2022-2023 is er bij het damesvoetbal een samenwerkingsteam van VV Geel Wit en SC Amelandia. Dit team maakt wisselend gebruik van de accommodatie van SC Amelandia en Geel Wit.

Bibliotheek

Van een bibliobus die eens per week het eiland aandeed is Ameland in 2009 overgegaan naar twee vaste bibliotheekvoorzieningen. Beide bibliotheek-voorzieningen zijn destijds ondergebracht in gebouwen die geen eigendom zijn van de gemeente Ameland. Door de koppeling met andere voorzieningen waren ruime openingstijden van beide bibliotheekpunten mogelijk. In Nes zit de centrale bibliotheekvoorziening van het eiland in het gebouw van de VVV. Deze locatie is voor toeristen erg prettig door de nabijheid bij de veerboot. De bibliotheek is echter voornamelijk een voorziening voor de inwoners. Daarom is een fysieke koppeling met andere maatschappelijke voorzieningen voor de bibliotheek ook interessant.

De dependance van de bibliotheek zit in Hollum. Deze voorziening is in de eerste helft van 2025 verplaatst van van DA Drogisterij en Parfumerie De Markthal naar het nieuwe zorgcentrum Ambla, dat fysiek gekoppeld is aan dorpshuis Ons Hol.

3.4 Regionale ontwikkelingen

Regio Deal Waddeneilanden
In Regio Deals werken Rijk en regio samen aan een betere woon-, werk- en leefomgeving voor bewoners en ondernemers in de regio, juist op plekken die een extra impuls goed kunnen gebruiken. In 2023 is de Regio Deal voor de Waddeneilanden tot stand gekomen. Onderwerp van de Regio Deal voor de Waddeneilanden is **'Waardevol leven in een kwetsbare omgeving'.** In het bijbehorende convenant staan afspraken om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in de regio De Waddeneilanden te verbeteren.

Het rijk reserveert maximaal 15,5 miljoen euro voor deze Regio Deal. De rijksbijdrage voor uitvoering van de maatregelen uit de Regio Deals is eenmalig. De regio betaalt zelf ook mee voor uitvoering van het convenant. De Regio Deal Waddeneilanden eindigt op 31 december 2027.

Bij het sluiten van een Regio Deal komen de regio's zelf met plannen en ideeën. Die gaan over meerdere beleidsterreinen tegelijk en kunnen bijvoorbeeld te maken hebben met het creëren van banen, de leefbaarheid van een gebied of het bevorderen van veiligheid. De Regio Deals geven regio's, in nauwe samenwerking met het Rijk, nieuwe kansen voor de toekomst. Zij versterken de kracht van het gebied en dragen bij aan een samenleving met veerkracht. Een samenleving waar mensen zich thuis voelen en klaar zijn voor de toekomst. Zo verhogen we samen met inwoners, ondernemers, medeoverheden en kennisinstellingen de 'brede welvaart'.

"De Regio Deal geeft een stevige impuls aan de Waddeneilanden. Vijf bloeiende en levendige gemeenschappen, nu en in de toekomst. Dat is wat de eilanden willen zijn: de plek waar je een leven lang kunt wonen, werken en bijdragen aan je leefomgeving. Daar plukken bewoners, bedrijven én bezoekers de vruchten van."

Van lokale omroep naar streekomroep
Lokale publieke omroepen zijn op advies van gemeenten aangewezen door het Commissariaat voor de Media. De gemeente heeft een bekostigingsplicht voor de lokale omroep en ontvangt hiervoor een bijdrage in het gemeentefonds. Dit stelsel gaat de komende jaren waarschijnlijk op de schop. Een belangrijk onderdeel van de toekomstplannen van het rijk is een professionalisering van de omroepen door de vorming van streekomroepen. Streekomroepen krijgen in de toekomst de aanwijzing van het Commissariaat als publieke omroep (één per streek) en de bijbehorende financiering. Dit heeft veel gevolgen voor de huidige lokale omroepen. Hen wordt gevraagd om over te gaan tot vorming van een streekomroep. Daar zijn verschillende routepaden voor. Lokale omroepen kunnen met elkaar fuseren om zo te komen tot een streekomroep. Actuele situatie voor de Waddeneilanden is dat de stichting Lokale Omroep Texel, RTV NOF en Omroep Zilt in mei 2025 een officiële aanvraag hebben ingediend bij het Commissariaat voor de Media voor het oprichten van een nieuwe streekomroep: de Waddenomroep. De beoogde Waddenomroep zal zich richten op het maken van een lokaal toereikend media-aanbod voor de gehele Waddenregio, van Texel tot Schiermonnikoog. Daarbij zal ook nauw samengewerkt worden met Omrop Fryslân. RTV NOF verzorgt nu al regelmatig nieuws voor Ameland.

Dorpshuis De Toel

4. AMBITIE & BELEID

Enkel op basis van de uitgangssituatie en verwachte ontwikkelingen, kunnen we nog geen perspectieven voor de gemeentelijke gebouwen schetsen. Daarvoor zijn ook de gemeentelijke ambitie en beleidskaders van belang. Wat is het sociaal-maatschappelijke belang en de maatschappelijk meerwaarde van accommodaties? Hoe ziet het gewenste basisaanbod van voorzieningen op Ameland eruit? Wat is onze rol hierbij als gemeente? Wat betekent onze duurzaamheidsambitie voor gebouwen? Wat willen we met onze gebouwen? Het college van B&W heeft hiervoor in februari 2024 beleidsuitgangspunten vastgesteld. Deze uitgangspunten vormen de spelregels hoe om te gaan met gemeentelijke accommodaties en zijn verwerkt in dit hoofdstuk.

WE WILLEN EEN SOCIAAL, KWALITATIEF EN BETAALBAAR BASISAANBOD VAN VOORZIENINGEN DAT PAST BIJ AMELAND.

4.1 Sociaal-maatschappelijk belang van accommodaties

Behouden van vitale en leefbare dorpen

Maatschappelijke accommodaties zijn belangrijk voor de leefbaarheid, omdat het hierdoor mogelijk is dat inwoners en eventueel andere gebruikers prettig op Ameland wonen, ontspannen en elkaar ontmoeten. Maatschappelijke accommodaties dragen bij aan het welzijn en de positieve gezondheid van onze inwoners. Het goed georganiseerde verenigingsleven en sociale netwerk zijn belangrijke krachten van onze gemeente. Dit willen we graag behouden.

Faciliteren en stimuleren van ontmoeting

Een belangrijke functie van maatschappelijke accommodaties is het faciliteren van ontmoeting inclusief sociale activering. Elkaar ontmoeten is essentieel voor het leggen van verbindingen tussen diverse (groepen van) inwoners, verenigingen en vrijwilligers. Een ontmoetingsfunctie is een bindende factor voor sociale cohesie en leefbaarheid. Het zorgt voor het versterken van de gemeenschapszin, draagt bij aan zelfredzaamheid en participatie en voorkomt eenzaamheid. Hiermee speelt ontmoeting ook een rol bij preventie. Ontmoetingsplekken zijn een plek waar informatie wordt gedeeld en signalen vroeg kunnen worden geconstateerd door professionals en vrijwilligers. Ontmoetingsplekken worden afgestemd op de veranderende samenstelling en behoefte van onze inwoners. Waar en de wijze waarop ontmoeting plaatsvindt, kan verschillen per dorp.

Behalen van ambities en beleidsdoelstellingen

Naast het vervullen van onze zorgplicht om te zorgen voor voldoende adequate huisvesting voor het primair en voortzet onderwijs, inclusief het bijbehorende bewegingsonderwijs, willen we dat gemeentelijke accomodaties ook bijdragen aan het behalen van onze gemeentelijke ambitie sen beleidsdoelstellingen.

Beleidskader Sociaal Domein

Het gemeentelijke beleid op het gebied van onderwijs, sport, welzijn en ontmoeting maakt onderdeel van het overkoepelende beleidskader Sociaal Domein. Met het geactualiseerde ‘Beleidskader Sociaal Domein 2023 Regio Noordoost-Friesland’ willen Ameland en de andere gemeenten in deze regio ervoor zorgen dat inwoners vitaal en gezond zijn. Inwoners ondersteunen elkaar hierbij. Als dit niet op eigen kracht lukt, of met behulp van het netwerk, dan draagt de gemeente zorg voor kwalitatief passende ondersteuning.

Het Beleidskader is vertaald naar een Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2024-2025 voor de gemeente Ameland. Ten aanzien van maatschappelijke accommodaties zijn de volgende doelen uit dit Uitvoeringsprogramma van belang:

Integrale kindcentra (IKC) & doorlopende leerlijnen

Kinderen en jongeren kunnen veilig, kansrijk en goed opgroeien en zich naar eigen mogelijkheden ontwikkelen. We investeren in wat jeugd doet ‘bloeien’. Onderwijs en kinderopvang kunnen elkaar versterken. We bevorderen een actieve samenwerking tussen partijen voor ‘Excellent Onderwijs’ en IKC-vorming. onder andere door de inzet van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Vanuit een faciliterende rol willen we als gemeente sturen op IKC-vorming van basisscholen en kinderopvang.

Vitale en gezonde inwoners

We willen de gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving verbeteren. We zetten in op bewegen en sporten voor iedereen. Ouderen vormen een steeds grotere doelgroep op Ameland. We willen mogelijkheden bieden om vitaal ouder te worden op het eiland.

Regio Deal Waddeneilanden

Versterken brede welvaart

Met het sluiten van de Regio Deal voor de Waddeneilanden hebben de betrokken partijen, waaronder de gemeente Ameland, de ambitie uitgesproken om de brede welvaart voor de Waddeneilanden te versterken. Partijen streven ernaar dat de Waddeneilanden bloeiende, levendige en leefbare eilandgemeenschappen zijn, nu en in de toekomst. Eilanden waar het prettig wonen, werken, ondernemen en recreëren is, met goede voorzieningen en een uitstekende bereikbaarheid. En waar duurzaamheid en een circulaire economie vanzelfsprekend zijn. Om de ambitie van de Regio Deal te verwezenlijken, wil de gemeente Ameland onder andere de volgende doelstellingen behalen:

- Maatschappelijke accommodaties optimaliseren
- Kwaliteit van het onderwijs verbeteren
- Werken en leren meer combineren
- Eilander gebouwen sneller verduurzamen
- Gastvrijheidssector verstevigen

Voldoende voorzieningen

Voor de leefbaarheid is het nodig dat de Waddeneilanden blijven beschikken over voldoende passende maatschappelijke voorzieningen. Hierdoor kan iedereen van jong tot als zoveel als mogelijk een leven lang meedoen. Maatschappelijke voorzieningen kunnen ervoor zorgen dat ons eiland aantrekkelijk genoeg blijft voor jongeren, jonge gezinnen en personeel om te blijven of terug te keren. Hiermee kan ontgroening tegen worden gegaan, wat belangrijk is voor de toekomst van Ameland.

Multifunctionele ontmoetingsplekken

Het streven is dat elk Waddeneiland één of meerdere multifunctionele gebouwen en verblijfsgebieden heeft waar kunst, cultuur, welzijn en educatie samenkomen. Een inspirerende plek waar mensen elkaar ontmoeten en waar maatschappelijke voorzieningen en cultuurparticipatie een impuls kunnen krijgen. Daarnaast willen we maatschappelijke organisaties op het gebied van zorg, welzijn, sport en cultuur ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van maatschappelijke voorzieningen. Hiervoor worden de behoeftes van deze organisaties in beeld gebracht en initiatieven (financieel en organisatorisch) opgestart om het voor deze organisaties makkelijker te maken zich bezig te houden met de kernactiviteiten.

Op alle eilanden worden de mogelijkheden voor het stimuleren van innovatie door creatieve broedplaatsen verkend/onderzocht, waar mogelijk in combinatie met andere lopende initiatieven.

Onrendabele-toppenfonds

Er komt een *onrendabele-toppenfonds* voor investeringen in woningen en maatschappelijke voorzieningen. Daarnaast vindt onderzoek plaats naar hoe maatschappelijke voorzieningen en jeugdvoorzieningen behouden en vernieuwd kunnen worden, passend bij de maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften.

4.2 Basisaanbod voorzieningen

Sociaal, kwalitatief en betaalbaar basisaanbod

Om ons eiland en de vier dorpen leefbaar te houden, is een sociaal, kwalitatief en betaalbaar aanbod van basisvoorzieningen nodig dat past bij Ameland. Om dit mogelijk te maken, moeten keuzes worden gemaakt. We kunnen namelijk niet alles aanbieden op ons eiland. En dat is best lastig, want we kunnen voor voorzieningen ook niet zomaar een beroep doen op voorzieningen in andere gemeenten, omdat de afstand daarvoor nou eenmaal te groot is. Anderzijds zorgen de beperkte keuzemogelijkheden er wel voor dat veel mensen lid zijn van dezelfde vereniging en elkaar ontmoeten bij de activiteiten die op het eiland worden aangeboden.

Maatschappelijke voorzieningen die we tot het basisaanbod van Ameland vinden horen zijn en waarbij een gemeentelijke accommodatie nodig is omdat de samenleving hierin niet voorziet zijn:

- basisonderwijs
- voortgezet onderwijs
- bewegingsonderwijs
- peuter- en kinderopvang
- breedtesport *(binnensport, voetbal, tennis en paardensport)*
- dorpshuis
- rouwen en begraven
- openbare toiletten

Bij een aantal van deze basisvoorzieningen wordt geen gebruik gemaakt van een gebouw. Zo faciliteert de gemeente de paardensport met twee paardenbakken (Hollum en Buren). De gemeentelijke tennisbanen (Hollum en Nes) kunnen momenteel gebruik maken van de kleedkamers en kantine in de naastgelegen sporthallen. Er zijn ook maatschappelijke voorzieningen die niet in een gemeentelijke accommodatie zijn gehuisvest, maar door derden worden gefaciliteerd. Zoals de hoofdvestiging van de bibliotheek in het gebouw van de VVV in Nes en de zwembaden in Ballum (De Schalken) en Buren (De Golfslag).

Hoe willen we dat bereiken?

Functies en activiteiten zijn leidend

Eerder was het in stand houden van accommodaties belangrijk, nu staat steeds meer het gebruik centraal. We kijken naar de activiteiten die er plaatsvinden, de bezetting, de functie die vervuld wordt voor inwoners en bezoekers en het maatschappelijk rendement. Deze vormen de verantwoording voor een huisvestingsvraag. Een accommodatie is hierbij slechts een middel om maatschappelijke activiteiten mogelijk te maken.Het behoud van functies en een betaalbaar basisaanbod voor de gemeenschap vinden we belangrijker dan het in stand houden van individuele accommodaties in de verschillende dorpen. Uitzondering hierop zijn gebouwen met een historische en/of monumentale waarde. Die houden we aan vanwege de intrinsieke waarde voor de gemeenschap van het gebouw zelf.

Rol gemeente

De wijze waarop een basisvoorziening wordt gehuisvest en de rol die de gemeente hierbij inneemt, kan per situatie verschillen. Bij het optimaal en efficiënt faciliteren van onze basisvoorzieningen, houden we rekening met de uitgangspunten uit onze visie op maatschappelijke accommodaties (zie ook 4.3 en 4.5), waaronder:

1. Accommodaties staan ten dienste van de gemeenschap, niet per se van één gebruiker.
2. Gedeeld en multifunctioneel gebruik van accommodaties waar mogelijk.
3. Samenkracht: wat kun je zelf, wat samen met anderen en waarvoor is de gemeente nodig?
4. Taken/verantwoordelijkheden zoveel mogelijk bij de samenleving en gebruikers zelf neerleggen.
5. Maatschappelijke accommodaties vervullen een voorbeeldfunctie voor onze inwoners.
6. Waar mogelijk maken we gebruik van bestaande accommodaties (van de gemeente of van derden).

Investeringen die we willen doen

Om het basisaanbod van voorzieningen dat past bij Ameland op orde te krijgen, willen we qua gebouwen investeren in:

1. Realiseren van fysieke kindcentra
2. Vernieuwen van ontmoetingsplekken/dorpshuizen
3. Vernieuwen van de accommodatie van VV Geel Wit
4. Behouden van binnensport (2 sporthallen)
5. Verduurzaming waar nodig en mogelijk
6. Toevoegen van openbare toiletten

4.3 Rol gemeente

Als markt en gemeenschap niet voorzien

Maatschappelijke accommodaties en/of het in eigendom hebben van maatschappelijk vastgoed is in principe geen doel van de gemeente Ameland. Maatschappelijke accommodaties kunnen echter wel een belangrijk instrument zijn voor het functioneren van de gemeente en het behalen van beleidsdoelstellingen. Gemeenten hebben de belangrijke taak om te zorgen voor leefbare dorpen met voldoende voorzieningen. Daar waar de markt niet voorziet in deze voorzieningen, er wel voldoende behoefte is en maatschappelijke partners dit niet alleen kunnen, wil de gemeente Ameland een rol spelen om te zorgen dat deze voorzieningen laagdrempelig toegankelijk zijn / blijven. Het accommoderen van maatschappelijke activiteiten moet dan een effectieve en efficiënte aanvulling zijn op overige instrumenten die ingezet worden om vastgestelde beleidsdoelstellingen te realiseren.

Grip op vastgoed

We willen als gemeente in controle zijn als het gaat over onze gebouwen. Investeringen in gebouwen worden vanuit een totaalafweging gemaakt, waarbij ook rekening worden gehouden met eventuele consequenties voor andere investeringen en /of gebouwen. Om adequaat vastgoedbeleid te kunnen voeren, is het zaak om te beschikken over actuele informatie per gebouw. Inmiddels heeft de gemeente een registratie aangelegd waarin informatie per gebouw is opgenomen, variërend van gebouwgegevens, gebruiksgevens, financiële gegevens, staat van verduurzaming en een kwaliteitswaardering. Deze registratie willen we actueel houden. Van ieder gebouw is een objectkaart gemaakt waarop deze gegevens overzichtelijk zijn weergegeven. Een besluit over een gemeentelijk gebouw wordt altijd vanuit een breed perspectief genomen.

Verantwoording rol gemeente

Het in eigendom hebben van vastgoed is geen doel op zich voor de gemeente Ameland. De gemeente is geen vastgoedbelegger of makelaar. Gebouwen kunnen echter wel een belangrijk instrument zijn voor het functioneren van de gemeente. De gemeente heeft de volgende redenen om een rol te spelen bij vastgoed:

1. Vervullen wettelijke huisvestingsplicht / taak
2. Ondersteunen gemeentelijke beleidsdoelstellingen
3. Huisvesten van de gemeentelijke organisatie
4. Huisvesten van veiligheidsdiensten *(afhankelijk van afspraken hierover met de Veiligheidsregio)*
5. In stand houden bijzondere gebouwen
6. Strategisch belang
7. Onvoorziene omstandigheden waarop (nog) geen beleid van toepassing is

De bijzonderheden van een eiland

Door de ligging op een eiland, hebben we op Ameland soms te maken met andere normen en afwegingen dan op het vaste land. We kunnen geen gebruik maken van de fysieke voorzieningen in buurgemeenten. Het speelveld is kleiner omdat het voor (markt)partijen van het vaste land lastiger is om diensten op het eiland rendabel te krijgen. Daarnaast zijn bepaalde voorzieningen niet alleen gericht op de eigen inwoners, maar houden ze rekening met het grote aantal toeristen dat Ameland bezoekt, zoals de openbare toiletten, gemeentewerf en de milieustraat.

Door de situatie op het eiland heeft de gemeente Ameland diverse bijzondere objecten in eigendom in vergelijking met andere gemeenten, zoals het havengebouw op het vliegveld en de aula in Nes met specifieke voorzieningen voor het bergen van onder andere drenkelingen.

Uitgaan van ‘Samenkracht’

Maatschappelijke accommodaties zijn voorzieningen van en voor de gemeenschap. De middelen van maatschappelijke partijen en de gemeente zijn beperkt. Om maatschappelijke accommodaties nu en in de toekomst betaalbaar te houden, moeten we krachten bundelen. Hierbij gaat we uit van het principe ‘samenkracht’. Eerst kijken we wat je (als organisatie / vereniging) zelf kunt. Daarna kijken we wat je samen met anderen kunt. Tot slot kijken we waarvoor je de gemeente nodig hebt. De rol van de gemeente en de bijbehorende taken kunnen hierdoor verschillen per situatie, maar zijn altijd uitlegbaar. Voor accommodaties waarvoor we als gemeente een wettelijke huisvestingsplicht hebben en taken en verantwoordelijkheden hiervoor in de wet zijn vastgelegd (huisvesting van het (bewegings)onderwijs), geldt dat als uitgangspunt. Bij overige maatschappelijke accommodaties leggen we, als dat mogelijk en verantwoord is, zoveel mogelijk taken en verantwoordelijkheden bij de samenleving en gebruikers van accommodaties zelf neer.

4.4 Duurzaamheidsambitie

Lokale ambitie

Het Klimaatakkoord van Parijs stelt doelen voor 2050. In juni 2019 heeft de gemeenteraad van Ameland de duurzame ambitie van het eiland bekrachtigd: koploper zijn in de energietransitie. Deze ambitie is vertaald naar de concrete doelstelling om al in 2035 in plaats van 2050 de reductie van CO2 te hebben bereikt. Daarnaast wil Ameland in 2035 volledig fossielvrij en energieneutraal zijn. We willen als gemeente zelf het goede voorbeeld geven. We willen voorop lopen in de energietransitie, maar ook realistische keuzes en integrale afwegingen maken. Bij het bepalen van de perspectieven voor onze gebouwen speelt dit ook een belangrijke rol.

Verschillende mogelijkheden verduurzaming

Het verduurzamen van vastgoed kan op verschillende manieren worden gerealiseerd:

Beperken van het aantal vierkante meters

De meest duurzame vierkante meter is de niet te bouwen en niet te exploiteren vierkante meter. Daarom willen we:

- Kritisch kijken naar het aantal benodigde vierkante meters vastgoed, onder meer door multifunctioneel ruimtegebruik en clustering. Hierdoor kunnen ruimten in gebouwen optimaler worden benut en zijn minder gebouwen / vierkante meters nodig.
- ‘Overbodig’ vastgoed / gebouwen die niet nodig zijn afstoten.

Energiemanagement en energiebewustzijn

We willen het energieverbruik in gebouwen optimaliseren door hier slimmer en bewuster mee om te gaan. Het plaatsen van een energiemanagement-systeem (EMS) in gebouwen leidt tot meer inzicht, een betere afstemming van opwek en verbruik, lagere piekbelasting en minder energieverbruik.

Op natuurlijke momenten verduurzamen

Voor gebouwen die we in stand willen houden, kijken we in de meerjaren onderhoudsplannen naar natuurlijke momenten om te verduurzamen. Dat kan bijvoorbeeld het plaatsen van triple glas zijn op het moment dat kozijnen vervangen moeten worden of kiezen voor een hogere isolatiewaarde bij vervanging van daken, vloeren of deuren.

Om de verduurzamingsambitie voor 2035 te halen, is echter ten dele een versnelling nodig en zal ook op buiten-natuurlijke momenten verduurzaamd moeten worden.

Vernieuwen van gebouwen

Via (ver)nieuwbouw of renovatie kan een aanzienlijke impuls worden gegeven aan de duurzaamheid van een gebouw. Het huidige bouwbesluit eist dat renovatie en nieuwbouw moeten voldoen aan de eisen voor ‘bijna energieneutrale gebouwen’ (BENG). Voor de gemeente Ameland is bij nieuwbouw en renovatie het uitgangspunt dat dit een **volledig energieneutraal gebouw (ENG)** moet zijn.

Het is echter niet altijd mogelijk om bestaande gebouwen via renovatie volledig CO2 neutraal te krijgen. Bij renovatie kan er dus een restant opgave voor CO2-reductie blijven bestaan. Dat is niet het geval bij nieuwbouw, maar dat kan weer op gespannen voet staan met het circulair gebruik van bestaande materialen.

Netcongestie

Net als heel Nederland kampt ook Ameland in toenemende mate met netcongestie. Voor een oplossing en uitbreiding van het elektriciteitsnet op Ameland zijn we afhankelijk van netbeheerder Liander, die de planning hiervoor bepaalt. Onze ambitie om in 2035 energieneutraal te zijn kan hierdoor onder druk komen te staan. Desondanks blijven we vastberaden om onze doelstelling na te streven. We zoeken actief naar voor Ameland passende alternatieve oplossingen die de impact van netcongestie kunnen beperken en ons helpen om, ondanks deze uitdaging, onze energieambities te realiseren.

Benutten van subsidiemogelijkheden

Waar mogelijk en wenselijk, maken we aanspraak op subsidiemogelijkheden voor verduurzaming van gebouwen. Voor bestaande gebouwen is dat momenteel bijvoorbeeld de *Dumava-regeling* (zie ook: https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/dumava).

Voor schoolgebouwen loopt de komende jaren het *Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting* (zie ook: https://www.pohv.nl/innovatieprogramma).

4.5 Wat willen we met onze gebouwen?

Optimaliseren van onze vastgoedportefeuille

We willen toewerken naar een vastgoedportefeuille met gebouwen die een goede technische en functionele kwaliteit hebben, passen bij de behoefte, multifunctioneel gebruikt kunnen worden en toegankelijk, aanpasbaar en duurzaam te exploiteren zijn. Om dit te bereiken is een optimaliseringsslag nodig. Dan volstaan we niet met het in stand houden van alle gebouwen met regulier onderhoud. Dit vraagt om andere maatregelen, zoals aanpassing, renovatie, vernieuwing, samenvoeging of afstoting. Minder accommodaties met meer kwaliteit. Deze vernieuwingsslag willen we de komende jaren inzetten.

Passend accommoderen

De gemeente Ameland bestaat uit vier dorpen met culturele diversiteit en een eigen historie. Daarom willen we geen standaardoplossingen. Het voorzieningenniveau wordt bepaald door de specifieke behoefte die aanwezig is. Daarbij houden we rekening met het schaalniveau van verschillende accommodaties: bepaalde accommodaties hebben een functie voor de hele gemeente en daar hoeven we er maar één van te hebben (bijvoorbeeld gemeentehuis, voortgezet onderwijs) terwijl andere accommodaties een functie voor een dorp of twee dorpen gezamenlijk hebben. Verschillen tussen dorpen zijn mogelijk. Per voorziening en activiteit wordt gekeken hoe deze het beste gehuisvest kan worden. Hierbij kijken we onder meer naar de mogelijkheden van medegebruik en flexibele huisvesting, zodat we bij een veranderende behoefte nog steeds passend kunnen accommoderen.

Toekomstbestendig en duurzaam huisvesten

Maatschappelijke activiteiten worden zo efficiënt en toekomstbestendig mogelijk gehuisvest. We willen zoveel mogelijk inspelen op ontwikkelingen en streven naar een goede match tussen de (toekomstige) vraag naar en het aanbod van accommodaties. We willen leegstand van gebouwen, een lage bezetting en onnodige kosten voorkomen. Flexibiliteit en aanpasbaarheid van gebouwen zijn hierbij van belang. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie richting haar inwoners als het gaat om het verantwoord omspringen met geld, energiebronnen en de natuur.

Met de gemeentelijke gebouwen willen we een bijdrage leveren aan het behalen van de duurzaamheidsambitie van de gemeente Ameland (zie 4.4). We zetten de komende jaren in op het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. Hierbij streven we naar het beperken van de energievraag en het benutten van lokaal hernieuwbare energie. Het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed kan door bestaande gebouwen te verduurzamen tot (bijna)energieneutrale gebouwen en (aard)gasloos te maken of door het realiseren van energieneutrale nieuwbouw. En ook het beperken van het benodigde aantal vierkante meters vastgoed draagt bij aan een duurzamere vastgoedportefeuille.

Waar mogelijk gebruik maken van bestaande accommodaties

Voordat overgegaan wordt tot een investering in een gebouw, kijken we welke mogelijkheden bestaande accommodaties hebben. Dit kunnen gemeentelijke eigendommen zijn, maar ook eigendommen van anderen. Deze afweging geldt niet alleen bij de noodzaak van vernieuwing van een accommodatie, maar ook bij nieuwe ruimtevragen of de behoefte aan extra capaciteit. We verwijzen naar medegebruik van andere accommodaties die binnen een passende afstand of binnen een bepaald voedingsgebied aanwezig zijn. Hiermee kunnen ook de bezetting en exploitatie van bestaande accommodaties worden geoptimaliseerd.

Multifunctioneel inzetbare accommodaties

Een gemeentelijke maatschappelijke accommodatie heeft een belangrijke maatschappelijke functie en is bedoeld voor al onze inwoners. Het zijn gemeenschapsaccommodaties die ten dienste staan van de gehele gemeenschap en niet per se van één gebruiker. Dat is ook meteen een belangrijk uitgangspunt om te kunnen zorgen dat we een sociaal, kwalitatief en betaalbaar basisaanbod van voorzieningen behouden / realiseren op Ameland.

Maatschappelijke gebouwen (en bijbehorende terreinen) worden multifunctioneel ingezet, tenzij er goede redenen zijn om dit niet te doen. Hiermee willen we georganiseerde en ongeorganiseerde ontmoeting tussen verschillende doelgroepen, mensen en verenigingen stimuleren. Daarnaast willen we hiermee de bezetting van ruimten optimaliseren.

Gebouwen die multifunctioneel en flexibel inzetbaar zijn, zijn toekomstbestendiger. Ze kunnen zich makkelijker aanpassen aan veranderende behoeften. We kijken samen met gebruikers hoe eventuele knelpunten bij multifunctioneel gebruik van accommodaties, bijvoorbeeld ten aanzien van beheer, toegang en schoonmaak, weggenomen kunnen worden. Multifunctionele inzet van ons vastgoed vergroot zowel het maatschappelijke rendement als de sociale cohesie en de leefbaarheid.

Clustering

Clustering is het bij elkaar situeren van verschillende functies en voorzieningen. Daarmee willen we samenwerking en ontmoeting stimuleren. Bij clustering gaat dat ook om samenwerking en ontmoeting tussen verschillende doelgroepen. En dat kan zowel georganiseerd als ongeorganiseerd plaatsvinden. Dit kan de gemeenschapszin versterken, bijdragen aan zelfredzaamheid en participatie en eenzaamheid voorkomen.

Om multifunctioneel gebruik mogelijk te maken en de bezetting van ruimten te optimaliseren, kunnen verschillende voorzieningen bij elkaar gehuisvest worden. Bij het combineren van functies zoeken we in eerste instantie naar activiteiten en gebruikers die elkaar ook inhoudelijk kunnen versterken. Daarnaast kijken we bij gedeeld gebruik naar de tijden waarop verschillende doelgroepen een accommodatie kunnen gebruiken, zodat ontmoeting gestimuleerd wordt, ruimten zo efficiënt mogelijk ingezet worden en accomodaties betaalbaar kunnen blijven. Hierdoor kan clustering ervoor zorgen dat we een betaalbaar basisaanbod van voorzieningen kunnen behouden. En door in totaal met minder vierkante meters uit te kunnen, draagt clustering ook bij aan verduurzaming.

Investeringen in gebouwen, zoals (ver)nieuwbouw of renovatie, doen we voor een lange periode. Door daarbij voorzieningen te clusteren, is het eenvoudiger om gedurende de levenscyclus van een gebouw in te spelen op ontwikkelingen of veranderende behoeften. Dat betekent ook dat we er bij clustering rekening houden dat gebouwen aanpasbaar en flexibel inzetbaar moeten zijn.

Als gebruikers van verschillende accommodaties genoeg hebben aan een gezamenlijke voorziening en dit past bij het voedingsgebied / schaalniveau van een voorziening, werken we toe naar gedeeld gebruik van één accommodatie. We stimuleren clustering daar waar dat naar verwachting leidt tot inhoudelijke, ruimtelijke, beheersmatige en/of financiële voordelen.

Clustering kan een besparing opleveren op de tijd en middelen die nodig zijn om gebouwen in stand te houden. Dit gaat onder andere over de inzet die nodig is van professionals en vrijwilligers om accommodaties te onderhouden, te exploiteren en te beheren.

Maatschappelijke accommodaties hebben een voorbeeldfunctie

Maatschappelijke accommodaties vervullen een voorbeeldfunctie voor onze inwoners op het gebied van bijvoorbeeld bezetting, toegankelijkheid en bereikbaarheid, duurzaamheid, circulariteit en gezondheid (bijvoorbeeld rookvrij, gezond aanbod eten en drinken, alcoholbeleid, aanwezigheid AED). Accommodaties moeten op het moment van realiseren altijd voldoen aan de eisen van het dan geldende Bouwbesluit. Als we als gemeente een rol spelen bij het accommoderen van maatschappelijke activiteiten, willen we dat ze ook voldoen aan de uitgangspunten die wij vanuit ons beleid meegeven. Afspraken over het gebruik van accommodaties nemen we mee bij het opstellen of herijken van huur- en /of gebruiksovereenkomsten.

4.6 Onderhoudsstrategie

Onderhoud gebouwen

Voor het planmatig onderhoud van alle panden in eigendom van de gemeente zorgt de gemeente voor actuele meerjarenonderhoudsplannen. Uitzondering hierop zijn de schoolgebouwen die in eigendom zijn van een schoolbestuur. Voor deze gebouwen ligt de verantwoordelijkheid voor het onderhoud bij de betreffende schoolbesturen.

De gewenste staat van onderhoud wordt gebaseerd op de NEN 2767. De conditiemeting NEN 2767 gaat uit van een score van 1 tot 6, waarbij 1 zeer goed en 6 zeer slecht is. Uitgangspunt voor onze gebouwen is dat deze een vergelijkbaar onderhoudsniveau hebben met conditiescore 3 van de NEN 2767. Dit onderhoudsniveau wordt naar de maatstaf van de meeste vastgoedeigenaren of gebruikers als ‘voldoende’ ervaren. Voor het niet-kernareaal wordt een lagere gewenste conditiescore gehanteerd, bijvoorbeeld alleen veiligheidsonderhoud of alleen herstel- en optisch onderhoud.

Duurzaam onderhoud

Waar mogelijk wordt de uitvoering van het onderhoud van gebouwen gecombineerd met het doorvoeren van aanvullende duurzaamheidsmaatregelen. Er wordt altijd gekozen voor meest duurzame onderhoudsmaatregelen binnen de beschikbare financiële ruimte. Op die manier draagt ook het reguliere onderhoud bij aan een verbetering van de energieprestaties van een gebouw. In de praktijk passen niet alle duurzaamheidsmaatregelen binnen de beschikbare budgetten, waarbij deze werkwijze maar een kleine bijdrage levert aan de verduurzaming van het vastgoed. Daarom wordt ook gekeken naar andere maatregelen om ons vastgoed te verduurzamen (zie ook 4.4).

Afstemming onderhoud op levensduur

Het onderhoud van gebouwen wordt altijd afgestemd op de verwachte resterende levensduur van het gebouw. Voor gebouwen die binnen een paar jaar gesloopt worden of waarvan de instandhouding op korte termijn nog onzeker is, wordt een beheerstrategie opgesteld. Hierin wordt bepaald welk onderhoud moet plaatsvinden, afgestemd op het perspectief van het gebouw. In de praktijk betekent dit dat de meeste panden die worden gesloopt / herontwikkeld op een minimaal niveau worden onderhouden om aan de wettelijke eisen te voldoen (ook ten aanzien van duurzaamheid) en de veiligheid van eventuele tijdelijke gebruikers te waarborgen. Meer geld uitgeven is in dat geval kapitaalvernietiging.

Voor panden die de gemeente wil verkopen, wordt het onderhoud afgestemd op de verkooppotentie. Soms loont het om iets meer aan het onderhoud te doen als dit zichzelf (meer dan) terugverdient in de verkoopopbrengst.

Natuurlijke afwegingsmomenten

Momenten waarop grootschalig onderhoud staat gepland, zijn natuurlijke afwegingsmomenten voor keuzes ten aanzien van bijvoorbeeld verduurzaming, renovatie en vervangende nieuwbouw.

4.7 Sturen op levenscyclus gebouwen

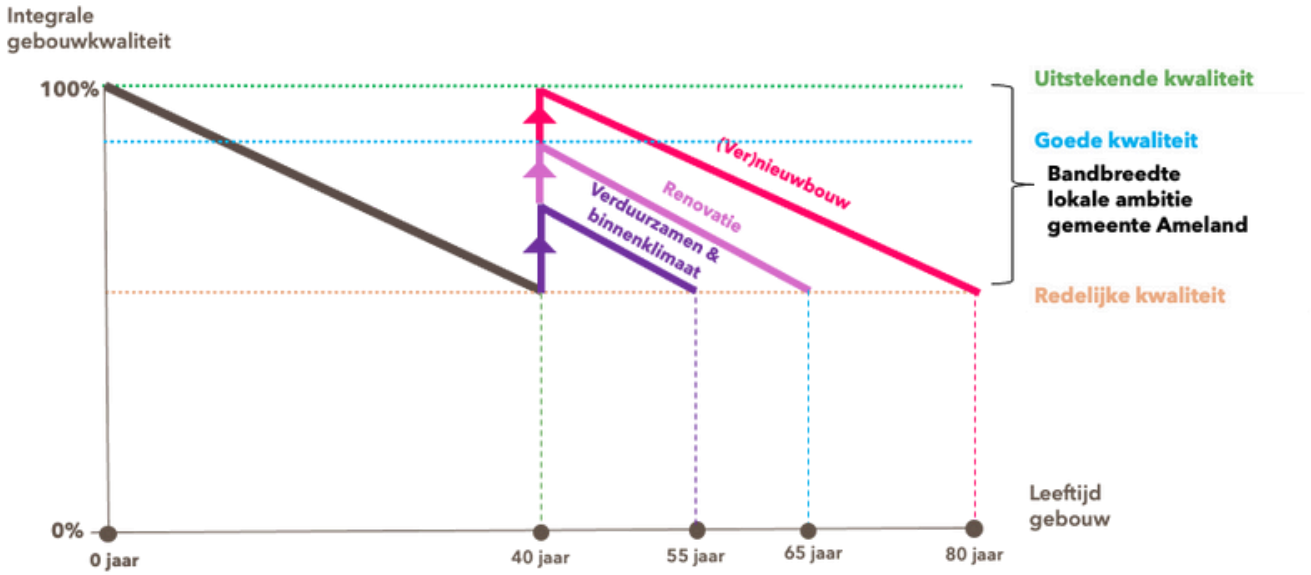
Theoretische levenscyclus gebouwen
Hieronder is de ‘theoretische levensduur’ van een gebouw weergegeven, zoals die in de vastgoedpraktijk gangbaar is. Aan deze technische levensduur kunnen geen rechten worden ontleend, want het blijft theorie. Maar door deze cyclus vanaf nu als basis te nemen voor de vernieuwing van vastgoed in de gemeente, kan via planning en budgettering worden geanticipeerd op de veroudering van gebouwen. Hierdoor kan de kwaliteit van het vastgoed structureel op orde blijven en kunnen stuwmeren naar de toekomst worden voorkomen.

In de kern komt de cyclus erop neer dat een vastgoedobject (de dikke bruine lijn) circa 40 jaar meegaat, voordat het mogelijk in aanmerking komt voor een levensduurverlengende ingreep.

De levensduurverlenging kan plaatsvinden via

- Verduurzamen en/of verbeteren binnenklimaat (afschrijven in 20 jaar)
- Renoveren (afschrijven in 25 jaar)
- Vernieuwbouw (afschrijven in 40 of 50 jaar)
- Nieuwbouw (afschrijven in 40 of 50 jaar)

Na de levensduurverlengengde ingreep kan het gebouw dan weer op verantwoorde wijze in stand worden gehouden tot een volgende levensduurverlengende impuls. Uiteraard vindt levensduurverlenging alleen plaats bij waardevolle gebouwen.

4.8 Wet- en regelgeving

De gemeente Ameland kijkt bij de inzet van accommodaties, het maken van afspraken hierover en het realiseren van voorgestelde perspectieven naar de best mogelijke oplossing binnen de wettelijke kaders. In deze paragraaf is relevante wet- en regelgeving opgenomen. Bij de toepassing daarvan, ligt ook een relatie met paragraaf 4.9 'Kostentransparantie en -toerekening' en het gemeentelijke subsidiebeleid.

Wet Markt en Overheid

Gemeenten zijn ook bij de uitvoering van vastgoedtaken gehouden aan de Wet Markt en Overheid (WM&O). Doel van deze wet is het voorkomen van oneerlijke concurrentie. Voor de gemeente Ameland betekent dit dat zij streeft naar een zo gelijk mogelijke concurrentie-verhouding tussen de gemeente en ondernemers. Dit houdt in dat wanneer de gemeente investeert in vastgoed en dit verhuurt aan marktpartijen, de gemeente hiervoor een integrale kostprijsdekkende huurvergoeding in rekening moet brengen. Doet de gemeente dat niet en ligt de huurprijs onder de integrale kostprijs van de betreffende ruimte(s), dan verstoort de gemeente het eerlijke speelveld in de markt en handelt de gemeente in strijd met de WM&O.

De WM&O schrijft kort gezegd voor dat overheden voor goederen of diensten die zij leveren de integrale kosten van die goederen of diensten in rekening moeten brengen. Wanneer de gemeente Ameland in dit geval geen kostendekkende vergoeding in rekening brengt, kunnen vergelijkbare organisaties bij de civiele rechter daartegen opkomen. Ook kunnen deze partijen dan een handhavingsverzoek indienen bij de Autoriteit Consument & Markt (ACM), waarna de gemeente aan de ACM moet aantonen dat zij de integrale kosten wel degelijk in rekening brengt.

Algemeen Belang Besluit

De gemeente moet -als decentrale overheid- als zij economische activiteiten wil verrichten zoals het verhuren van een sporthal, zich aan diverse gedragsregels houden die vastgelegd zijn in verdragen en wetten. De WM&O is één van deze wetten waarin gedragsregels zijn vastgelegd die voor de gemeente bindend zijn. De Mededingswet (Wem) geeft echter aan dat een gemeente om redenen van algemeen belang bepaalde economische activiteiten kan verrichten zonder dat de mededingingsregels toegepast hoeven te worden.

De uitzonderingsregels zijn vastgelegd in artikel 25 van de Wem. Hiervoor moet een specifiek besluit door de gemeenteraad worden genomen. Dit is het zogeheten Algemeen Belang Besluit. Hierdoor hoeft voor deze economische activiteiten niet het marktconforme tarief worden gehanteerd zoals de integrale kostprijs. In 2014 heeft de gemeenteraad van Ameland besloten de volgende economische activiteiten aan te wijzen als activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang:

1. In gebruik geven, verhuur en exploitatie van sportaccommodaties
2. Verhuur van maatschappelijk vastgoed
3. Gemeentelijke begraafplaatsen

Deze aanwijzing had tot gevolg dat de gedragsregels van de WM&O niet op deze activiteiten van toepassing zijn. Niet valt uit te sluiten dat in de praktijk momenteel situaties bestaan die op gespannen voet staan met deze regelgeving, bijvoorbeeld op het moment dat een dorpshuis wordt gebruikt voor commerciële activiteiten. Mede door een herziening en aanscherping van de wet, moet een algemeen belang besluit / vaststellingsbesluit namelijk deugdelijk worden gemotiveerd en regelmatig worden geactualiseerd. Daarnaast moet aan diverse criteria worden voldaan om een dergelijk besluit te laten nemen door de gemeenteraad, waaronder:

- *Duidelijk maken welk specifiek algemeen belang aan de orde is en of de desbetreffende economische activiteit dat algemeen belang dient.* Per accommodatie moet worden vastgesteld om welk algemeen belang het gaat. Dit moet specifiek benoemd worden en niet te breed worden opgevat. Het aanbieden van de activiteit onder de integrale kostprijs moet noodzakelijk zijn om dit belang te bereiken.

- *Duidelijk maken dat er geen andere marktpartij is die het belang kan vervullen en dat dit is in de praktijk onderzocht.*

- *Bepalen welke gevolgen de vaststelling heeft voor derden, in het bijzonder private ondernemers die concurreren met de overheid.*
  De afweging tussen het algemeen belang en de belangen van de betrokken ondernemers moet redelijk zijn gemaakt.

De gemeente dient bij voorkeur voorwaarden in het algemeen belang besluit op te nemen om het beoogde effect daadwerkelijk te bereiken of het nadeel dat de ondernemers ondervinden te compenseren.

- *Afwegen of het met de activiteit te dienen algemeen belang opweegt tegen de nadelige gevolgen voor belanghebbenden.*
  Deze belanghebbenden mogen niet onevenredig worden getroffen. Dat is bijvoorbeeld wel het geval als de algemeen belang vaststelling niet noodzakelijk is omdat het beoogde doel ook met minder vergaande middelen kan worden bereikt. De belangenafweging moet beperkt zijn tot de belangen van degenen die de WM&O beoogt te beschermen. Dat zijn private ondernemingen die in concurrentie staan met overheden die economische activiteiten uitvoeren in het algemeen belang.

Voor alle beleidsterreinen die te maken hebben met het verrichten van economische activiteiten zijn de WM&O en algemeen belang besluit van belang. Voor een juiste naleving hiervan en een herijking van de huidige afspraken is inzet vanuit deze beleidsterreinen en team Juridische Zaken nodig. Hierbij wordt de volgende procedure doorlopen:

1. *Inventariseren welke huidige economische activiteiten onder de WM&O vallen.*

2. *Bepalen voor welke accommodaties en activiteiten een Algemeen Belang Besluit gewenst is.*
   Indien de keuze wordt gemaakt om een marktconform en minimaal kostendekkend tarief in rekening te brengen, is voor de betreffende accommodatie geen Algemeen Belang Besluit nodig. Dit kan echter wel betekenen dat er wel een nieuwe subsidieafspraak nodig is.

3. *Actualisatie van het huidige Algemeen Belang Besluit van de gemeente Ameland.*
   Daarbij wordt per accommodatie gemotiveerd aangegeven waarom een activiteit het algemeen belang dient. Het vaststellen van het algemeen belang besluit is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Tegen dit besluit kan een bezwaarschrift worden ingediend.

4. *Periodiek heroverwegen / herijken van het Algemeen Belang Besluit.*

5. *Alle nieuwe economische activiteiten toetsen aan de WM&O.*

Didam arrest

De Hoge Raad heeft op 26 november 2021 het ‘Didam-arrest’ gewezen. Dit heeft gevolgen voor de werkwijze van de gemeente Ameland bij vastgoedtransacties. In het Didam-arrest is namelijk bepaald dat gemeenten bij de verkoop van onroerende zaken zoals vastgoed gelegenheid moet bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar deze onroerende zaak. Dit moet als er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop van deze onroerende zaak. Of als redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zijn. De gemeente hoeft deze mededingingsruimte niet te bieden als bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de aankoop of aanhuur. In dat geval moet de gemeente vooraf aan de verkoop of verhuur het voornemen daartoe gemotiveerd bekend maken. Dat moet op een manier waarop iedereen daarvan kennis kan nemen, bijvoorbeeld via de website van de gemeente en/of via de website *www.officielebekendmakingen.nl*.

Toegankelijkheid als norm

Sinds juli 2016 geldt het VN-verdrag Handicap in Nederland. Doel van dit verdrag is het verbeteren van de positie van mensen met een beperking. Naar aanleiding daarvan is per 1 januari 2017 de ‘Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronisch ziekte’ aangepast. Hierin is onder andere een norm opgenomen die gaat over de algemene toegankelijkheid van openbare gebouwen. Deze gebouwen moeten verplicht toegankelijk zijn voor mensen met een beperking of handicap. Naar gelang de behoefte moeten doeltreffende aanpassingen worden gedaan. Uiteindelijke doel is om een samenleving te creëren waarin toegankelijkheid voor iedereen vanzelfsprekend is.

Toegankelijkheid bij nieuwbouw en renovatie gemeentelijke gebouwen

Bij nieuwbouw en renovatie worden de toegankelijkheidseisen meegenomen in het programma van eisen, zodat deze gebouwen voldoen aan de wetgeving rondom toegankelijkheid.

Toegankelijkheid bij bestaande gemeentelijke gebouwen

Wanneer zich bij bestaande gemeentelijke gebouwen problemen voordoen met de toegankelijkheid, wordt gekeken hoe dit opgelost kan worden. Hierbij wordt rekening gehouden met het perspectief van het gebouw.

4.9 Kostentransparantie en -toerekening

Kostprijs per gebouw

In de huidige situatie is bij diverse accommodaties sprake sprake van ‘verborgen subsidies’ op vastgoed. Met het oog op transparante bedrijfsvoering worden alle kosten die zijn gemoeid met realisering, onderhoud, exploitatie en vernieuwing van vastgoed uiterlijk per 1 januari 2027 vertaald in ‘kostprijzen’ voor vastgoed. Kostprijzen helpen de gemeente bij de verantwoording van de inzet van financiële middelen en om te kunnen sturen op het vastgoed.

Inzichtelijk maken kosten per beleidsveld

Gemeentelijke gebouwen faciliteren beleidsvelden en de eigen organisatie via huisvesting. In principe moet de begroting van een gebouw sluitend zijn. De integrale kostprijs van een gebouw wordt daarom inzichtelijk gemaakt. Hiermee wordt duidelijk wat de werkelijke kosten zijn om een ruimtevraag (stenen) mogelijk te maken zodat beleidsondersteunende activiteiten uitgevoerd kunnen worden. Dit geldt ook voor de huisvesting van de eigen organisatie. Deze transparantie draagt bij aan adequate besluitvorming en hiermee wordt het fenomeen van de ‘verborgen subsidies’ tegengegaan.

Bepalen huurprijs

De beleidsvelden en vastgoed bepalen gezamenlijk op basis van een businesscase welk deel van de kostprijs van een gebouw in rekening gebracht wordt bij een huurder / gebruiker en welk deel eventueel wordt gesubsidieerd. Uitgangspunt hierbij is dat een huursom wordt gevraagd die redelijk is en waarbij ook nog een prikkel bij de huurder blijft liggen om efficiënt met kosten om te gaan.

Opties bij het bepalen van een maatschappelijk (kostendekkend) tarief zijn:

Optie 1
Kosten berekenen specifiek op gebouwniveau
De kosten worden per pand uit- en toegerekend. Hiermee kom je tot een hele zuivere kostprijsberekening van een accommodatie, maar heb je wel te maken met allemaal verschillende tarieven.

Optie 2
Kosten berekenen op basis van een gemiddelde
Alle kosten voor een bepaald cluster (bijvoorbeeld binnensport, ontmoeting) worden bij elkaar opgeteld. De gemiddelde kosten die op basis hiervan worden berekend dienen als basis voor de verdeling van de totale kosten. De gemiddelde kosten kunnen worden omgeslagen naar een bedrag per m^2 of bijvoorbeeld een bedrag per zaaldeel (binnensport) of per veld (voetbal).

Marktconform tarief

De huurprijsberekening voor niet-maatschappelijke huurders is volgens de wettelijke kaders minimaal marktconform. Daarbij mag de gemeente niet onder de kostprijs verhuren. Bij een commerciële marktconforme huur is het uitgangspunt dat de huur op hetzelfde niveau ligt als wanneer een huurder een vergelijkbaar object op de particuliere markt zou huren. Een marktconforme huur wordt bepaald door middel van een taxatie. Hierbij wordt door de taxateur gekeken naar de kenmerken van het vastgoed en naar de huren van gelijksoortige objecten in de nabije omgeving. De marktconforme huur wordt periodiek herzien binnen de mogelijkheden van de te sluiten overeenkomst en wordt jaarlijks geïndexeerd, zoals gebruikelijk is in de markt bij het type huurovereenkomst. Bij marktconforme huur zullen de opbrengsten hoger zijn dan de kosten.

Type tarieven

Bij het bepalen van tarieven kan onderscheid worden gemaakt in maatschappelijke tarieven en commerciële tarieven. Bij sportaccommodaties kan daarnaast nog een apart tarief voor onderwijs worden gehanteerd.

4.10 Spelregels bij investeringen in gebouwen

Toetsing kernareaal versus niet-kernareaal

De totale vastgoedportefeuille van de gemeente Ameland bestaat momenteel uit 36 panden. Het is zaak continu te monitoren of al deze panden nog noodzakelijk zijn om in bezit te houden. Hiervoor introduceren we de begrippen ‘kernareaal’ versus ‘niet-kernareaal’.

Het ‘kernareaal’ wordt gevormd door de panden die de gemeente Ameland weloverwogen in eigendom wenst te houden. Het kan hierbij gaan om (1) panden die voor de eigen organisatie worden ingezet, (2) panden die een wettelijke taak dienen zoals onderwijshuisvesting of (3) panden die een (lokaal) beleidsdoel dienen. Om te toetsen of een eigendomsobject behoort tot het kernareaal, worden per gebouw in ieder geval de volgende vier vragen gesteld:

A. Is sprake van waardevolle activiteiten?
Getoetst wordt of de activiteiten die in de betreffende accommodatie plaatsvinden ook daadwerkelijk bijdragen aan de uitvoering wettelijke taken en/of het behalen van beleids- of organisatiedoelen.

B. Is een voorziening levensvatbaar?
Bekeken wordt of er sprake is en naar verwachting blijft van voldoende behoefte, gebruik en bezetting. Daar waar hiervoor normen of regels vastgesteld zijn, bijvoorbeeld bij het (bewegings)onderwijs, wordt daaraan getoetst.

C. Zijn er alternatieve huisvestingsmogelijkheden?
Vanuit vastgoed wordt bekeken of het betreffende object nodig is voor het faciliteren van de activiteit, of dat deze activiteit in een van de andere eigendomspanden of een niet-gemeentelijk pand kan worden gefaciliteerd.

D. Welke vastgoedrol wil de gemeente innemen?
Vanuit het beleid en de organisatie wordt getoetst of de gemeente Ameland perse als gebouweigenaar moet optreden bij het faciliteren van de betreffende activiteit of dat dit bij voorkeur plaatsvindt via huur, privatisering of het verstrekken van een huisvestingssubsidie.

Mogelijkheden voor clustering en gedeeld ruimtegebruik

Om meer ontmoeting te creëren, samenwerking te stimuleren, efficiënt om te gaan met ruimten, voldoende massa te hebben om bepaalde activiteiten en diensten aan aan te bieden en onderlinge groei en krimp makkelijker op te vangen, wordt bij de vernieuwing van gebouwen altijd gekeken naar mogelijkheden voor clustering en multifunctioneel gebruik van ruimte.

Aansturing via prestatieafspraken

Tegenover het inzetten van gemeentelijke gebouwen staan prestaties waarop we sturen. Daarmee willen we bereiken dat onze accommodaties een maatschappelijke meerwaarde hebben en houden. We maken hierover afspraken met de huurders, beheerstichtingen of gebruikersorganisaties van gemeentelijke maatschappelijke accomodaties. Dit kan bijvoorbeeld onderdeel zijn van een huurovereenkomst, gebruiksovereenkomst of subsidieafspraak. Prestatieafspraken kunnen gaan over aantal en type activiteiten, te bereiken doelgroepen, openingstijden, minimale bezetting, tariefstelling en voorbeeldfunctie. Hierdoor houden we als gemeente invloed op de gebouwen, maar zonder ligt de directe verantwoordelijkheid voor de dagelijkse uitvoering bij de gebruikers. Daar kunnen ook prestaties tegenover staan die wij als gemeente en gebouweigenaar moeten leveren, zoals zorgdragen voor goed onderhouden, gezonde, veilige en toegankelijke accommodaties.

Het maken van prestatieafspraken vraagt ook om toetsing van het nakomen van de gemaakte afspraken. Door dit periodiek te doen en hierover in gesprek te gaan met de huurders / hoofdgebruikers, houden we ook op die manier betrokkenheid bij onze maatschappelijke accommodaties.

4.11 Niet-kernareaal

Niet-kernareaal

Het niet-kernareaal wordt gevormd door de panden waarvoor het eindbeeld weloverwogen is gericht op afstoting (sloop, herontwikkeling of verkoop). Het kan hierbij gaan om:

1. Strategisch vastgoed

De gemeente kan panden verwerven of in eigendom houden op locaties staan die in de toekomst mogelijk herontwikkeld kunnen worden.

2. Overig vastgoed

Panden die in gemeentelijk eigendom zijn, maar niet vanwege wettelijke taken, maatschappelijke functie, eigen organisatie of strategische motieven worden aangehouden. Het kan hierbij ook gaan om gebouwen die niet langer meer nodig zijn voor de eigen organisatie of het faciliteren van maatschappelijke activiteiten.

Uitzonderingssituaties

Het kan voorkomen dat gebouwen die worden bestempeld als ‘niet-kernareaal’ toch (langdurig) worden aangehouden, bijvoorbeeld wanneer een ontwikkeling wordt uitgesteld, geen koper voor het vastgoed kan worden gevonden, lopende huurcontracten van toepassing zijn of sprake is van een object dat meer inkomsten genereert dan kosten. Maar dan nog blijven deze panden behoren tot het ‘niet-kernareaal’, met als doel deze indien mogelijk af te stoten.

5. PERSPECTIEVEN

Oerdhut en openbaar toilet

In dit hoofdstuk is het perspectief per gebouw beschreven. Door voor alle gemeentelijke gebouwen gelijktijdig naar het gewenste perspectief te kijken, kunnen onderlinge koppelingen worden gelegd en kansen worden benut. Voor bepaalde gebouwen is het perspectief helder en ligt een concreet voorstel voor. Voor andere gebouwen is nog verdere visievorming en/of een participatietraject nodig, maar wordt hiervoor in dit plan wel een mogelijke richting aangegeven. Ook wordt voor enkele gebouwen onderscheid gemaakt tussen het perspectief op korte termijn en het perspectief op langere termijn.

PERSPECTIEF GEEFT HELDERHEID AAN GEMEENTE, GEBRUIKERS, BEWONERS EN ANDERE BELANGHEBBENDEN.

5.1 Mogelijke perspectieven

Perspectief IN STAND HOUDEN
De komende 15-20 jaar zijn geen grootschalige ingrepen, aanpassing of vernieuwing gepland buiten uitvoering van het onderhoud. Dat gebeurt op grond van feitelijke noodzakelijkheid, waarbij als richtlijn gebruik wordt gemaakt van het meerjarenonderhoudsplan.

Perspectief HERIJKEN AFSPRAKEN
In onderling overleg kunnen afspraken over een gebouw aangepast worden. Dit kan bijvoorbeeld gaan over de uitvoering van het groot onderhoud of opstalrecht.

Perspectief AANPASSEN
Maatregelen aan een bestaand gebouw die niet vallen onder verduurzamen, renoveren of vernieuwbouw, maar waar wel rekening mee gehouden wordt in dit plan. Dat kan bijvoorbeeld een functionele aanpassing zijn om de toegankelijkheid te verbeteren.

Perspectief VERDUURZAMEN
Het gaat hierbij om manieren waarop het energieverbruik via fossiele brandstoffen beëindigd (of gereduceerd) en zelf energie wordt opgewekt. Denk hierbij aan het aanbrengen van isolatie en het gebruik van warmtepompen en zonnepanelen. Bij verduurzamen wordt ook gekeken naar maatregelen ter verbetering van de temperatuur en het binnenklimaat binnen een gebouw.

Perspectief RENOVEREN
Een levensduurverlengende operatie voor meestal 25 jaar. Bij renovatie blijft de hoofdstructuur van een gebouw in tact en wordt de focus gelegd op het verbeteren van de kwaliteit van meerdere elementen, zoals functionaliteit, uitstraling, binnenklimaat en verduurzaming. Het gebouw voldoet na renovatie in ieder geval aan de bepalingen uit het Besluit Bouwwerken Leefomgeving. Dit betekent dat moet worden voldaan aan de eisen voor een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG). Streven is om bij renovatie een Energie Neutraal Gebouw (ENG) te realiseren.

Perspectief VERNIEUWBOUW
Bij vernieuwbouw wordt een bestaand gebouw op nieuwbouwniveau gebracht. Het betreft een combinatie van gedeeltelijke sloop, uitbreiding / herbouw en renovatie van een gebouw. Vernieuwbouw wordt afgeschreven in 40 jaar.

Voor vernieuwbouw geldt dezelfde ambitie als bij nieuwbouw. Dit betekent dat wordt uitgegaan van een Energie Neutraal gebouw (ENG).

Perspectief NIEUWBOUW
Nieuwbouw betreft het volledig nieuw realiseren van een gebouw. Dit wordt afgeschreven in een periode van (minimaal) 40 jaar. Het gebouw voldoet na nieuwbouw in ieder geval aan de bepalingen uit het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL). Bij nieuwbouw zetten we in op het realiseren van Energie Neutrale Gebouwen (ENG). Deze ambitie ligt hoger dan de wettelijke bepalingen uit het BBL die uitgaan van een Bijna Energie Neutraal Gebouwen (BENG).

Perspectief UITBREIDEN
Uitbreiding is aan de orde wanneer de huidige capaciteit van een gebouw niet meer volstaat en ook geen alternatieven voorhanden zijn om deze behoefte elders verantwoord op te vangen. Uitbreiding kan in tijdelijke vorm of in (semi) permanente bouwaard. De keuze hiervoor hangt onder meer af van het perspectief van het bestaande gebouw en de duur waarvoor de capaciteitsuitbreiding naar verwachting nodig is.

Perspectief VOORZIENING TOEVOEGEN
Het toevoegen van accommodaties om hiermee te voldoen aan een aanwezige behoefte. De wijze waarop de accommodatie tot stand komt kan nog nader bepaald worden. Daarbij kan gedacht worden aan het gebruik van een bestaand gebouw, een tijdelijke voorziening of permanente nieuwbouw.

Perspectief AFSTOTEN
Eigendommen waarvan indien mogelijk afscheid wordt genomen vanwege bijvoorbeeld sloop, privatisering, herontwikkeling of het combineren van activiteiten waardoor indikking van het aantal gebouwen mogelijk wordt gemaakt. De mogelijkheid om tot uitvoering van dit perspectief te komen, hangt mede af van de huidige afspraken en instemming van de wederpartij.

Perspectief VISIEVORMING
Dit perspectief geldt voor accommodaties waarvoor nadere visievorming nodig is voordat een definitief perspectief bepaald kan worden. Denk hierbij aan de accomodaties die een rol spelen in het participatietraject voor Nes en Buren.

5.2 Totstandkoming perspectiefkeuze

Proces totstandkoming perspectieven

Bij het bepalen van een perspectief per gebouw, spelen uiteenlopende aspecten een rol. We zijn begonnen met de analyse van de huidige situatie per gebouw (bouwkundige staat, functionaliteit, duurzaamheid, bezetting, etc.). Dit biedt inzicht in onder andere de potentie van een gebouw. Bij veel oudere gebouwen is daarbij de uitkomst dat de mogelijkheden en kosten van renovatie niet opwegen tegen de mogelijkheden en kosten van nieuwbouw, zeker gezien de eisen waaraan onze gebouwen moeten voldoen.

Vervolgens hebben we bepaald of een gebouw tot het kernareaal van de gemeente behoort, aangezien dat van invloed is op het perspectief.

Daarna zijn diverse scenario's bekeken, waarbij in meer of mindere mate onderlinge relaties zijn gelegd tussen verschillende functies en voorstellen voor clustering zijn gedaan. Dit heeft geresulteerd in een indicatief scenario.

Uit gesprekken met hoofdgebruikers en reacties tijdens bewonersavonden blijkt dat voor een voorgesteld voorzieningencluster voor Nes en Buren op dit moment geen draagvlak is. Via een participatietraject onder een brede vertegenwoordiging van inwoners van beide dorpen wordt geprobeerd alsnog tot een visie te komen. Deze visie kan na besluitvorming van de gemeenteraad via een partiële herziening worden verwerkt worden in dit accommodatiebeleid. Dat geldt ook voor het perspectief voor de dorpshuisfunctie in Ballum, aangezien door de huisvesting daarvan op dit moment nog geen concreet voorstel kan worden gegeven.

Integrale afweging bij perspectiefkeuze

De perspectiefkeuze per gebouw is uiteindelijk het het resultaat van een integrale afweging van verschillende aspecten, waaronder (in willekeurige volgorde):

- Maatschappelijke waarde van een voorziening
- Levensvatbaarheid van voorziening
- Gebouwpotentieel
- Eigendomspositie
- Draakvlak bij gebruikers en bewoners
- Geschiktheid qua omvang
- Geschiktheid qua ligging
- Boekwaarde gebouw
- Eerdere uitbreidingen en renovaties
- Mate van verduurzamingspotentie
- Investeringskosten en jaarlasten
- Exploitatielasten
- Tijdelijke huisvesting
- Herontwikkelingspotentie
- Combinatiemogelijkheden met andere functies
- Beschikbaarheid financiële middelen
- Beschikbaarheid alternatieve locatie

Afstemming met andere ontwikkelingen

Waar sprake is van een renovatie, nieuwbouw of vernieuwbouw van een gebouw, wordt altijd bekeken welke andere ontwikkelingen er spelen waarop mogelijk geanticipeerd kan worden, zoals:

- Ruimtelijke ontwikkelingen
- Maatschappelijke ontwikkelingen
- Ontwikkelingen sport, welzijn, cultuur en jeugdzorg
- Regio Deal Waddeneilanden

Afstemming met lokale partners

Per project wordt bekeken welke lokale partners betrokken worden bij het project. Denk hierbij aan partijen als welzijnsinstellingen, kinderopvanginstellingen, schoolbesturen en verenigingen.

5.3 Totaaloverzicht perspectieven

In onderstaand schema is weergegeven welke maatregelen voor welke gebouwen zijn voorgesteld. Een indicatief scenario is gedeeld met gebruikers en bewoners. Dit scenario is overgenomen voor Hollum en Ballum. Voor Nes en Buren is nadere visievorming nodig en is een participatietraject opgestart. Op basis van het indicatieve scenario voor Nes en Buren is voor diverse maatschappelijke accommodaties nieuwbouw als uitgangspunt opgenomen in onderstaande tabel. Dit indicatieve scenario is ook meegenomen in het faseringsplan / globale uitvoeringsprogramma en de financiële doorrekening van de maatregelen. De uitkomst van het visie- en participatietraject in Nes en Buren kan echter nog wel tot een eventuele aanpassing hiervan komen. Dit wordt te zijner tijd voorgelegd aan de gemeenteraad. In **bijlage 2** is per type maatregel een kaart opgenomen waarop is aangegeven voor welke gebouwen de betreffende maatregel voorgesteld wordt. In de volgende paragrafen worden de maatregelen per dorp toegelicht.

	HOLLUM	BALLUM	NES	BUREN
IN STAND HOUDEN	Vuurtoren Toren Baarhuisje	Toren Baarhuisje	Burgemeester Waldaschool Ambtswoning Toilet De Vleijen (1) Toilet De Vleijen (2) Zelfreinigend toilet Toren Baarhuisje	Toilet 't Oerd Oerdhut
HERIJKEN AFSPRAKEN	Vuurtoren			
UITBREIDEN				Kleedkamers VV Geel Wit (reeds uitgevoerd)
AANPASSEN		t Camminghahuus (lopend) 't lenster		
VERDUURZAMEN		Gemeentehuis Gemeentewerf 't lenster	Sporthal / SC Nes-Buren (= korte termijn) *Indicatief: aula Nes*	
RENOVEREN		Havenkantoor vliegveld		
VERNIEUWBOUW	Sporthal / SC Amelandia			
NIEUWBOUW	Dorpshuis Ons Hol Koningin Wilhelminaschool De Schakel Peuter- en kinderopvang		*Indicatief:* *Kardinaal de Jongschool* *Peuteropvang* *Dorpshuis De Toel* *Sporthal / SC Nes-Buren (= lange termijn)*	*Indicatief:* *Accommodatie VV Geel Wit* *Dorpshuis 't Wantij* *Peuter- en kinderopvang*
VOORZIENING TOEVOEGEN	Toilet centrum	Toilet Ballumerbocht Toilet centrum		Toilet centrum
AFSTOTEN			Brandweerkazerne Nes Voormalig KNRM-gebouw Galerie Philadelphia + woning Trafogebouw Kop Veerdam Berging ijsclub Nes	
VISIEVORMING		Dorpshuisfunctie Ballum	Kardinaal de Jongschool Peuteropvang Dorpshuis De Toel Aula LOA Sporthal / SC Nes-Buren	Accommodatie VV Geel Wit Dorpshuis 't Wantij Peuter- en kinderopvang

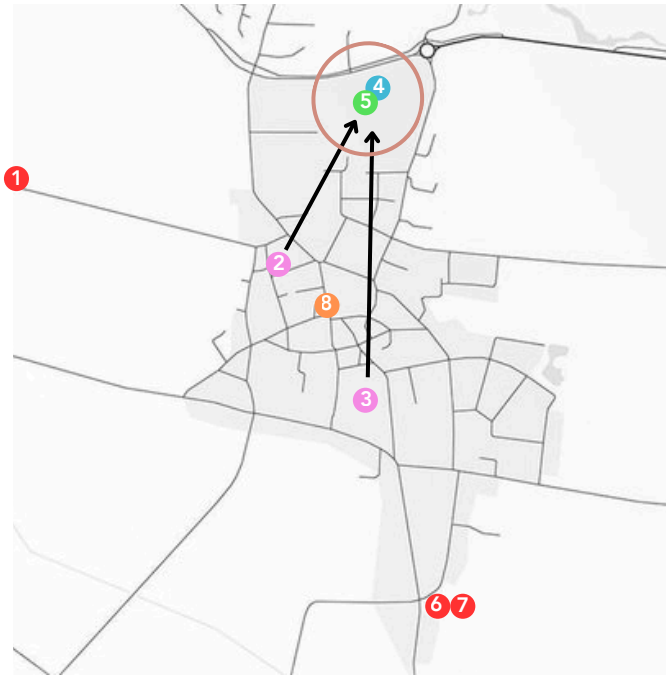
5.4 Perspectieven Hollum

1A. In stand houden vuurtoren

De vuurtoren van Ameland staat in Hollum. Het eigendom is eind 2004 door de gemeente overgenomen van het Rijk. De vuurtoren wordt verhuurd aan de Stichting Amelander Musea (STAM). De huidige huurovereenkomst loopt tot 1-1-2031.

Als de gemeente Ameland de vuurtoren wil verkopen, gelden enkele voorwaarden. Het object moet eerst exclusief te koop worden aangeboden aan het Rijk. Indien het Rijk geen interesse heeft om tot aankoop over te gaan, moet de gemeente toestemming vragen van het Rijk om het object aan een andere partij te verkopen. Daarbij moet rekening worden gehouden met de consequenties van het Didam-arrest (zie ook 4.8 / pagina 42).

Vanwege deze voorwaarden en de staat van de vuurtoren, is het perspectief in stand houden.

1B. Herijken afspraken vuurtoren

In overleg met de STAM (huurder van de vuurtoren) wordt gekeken of herijking van de afspraken over de uitvoering van het groot onderhoud mogelijk is. De STAM doet dit al voor alle gebouwen die zij via erfpacht / een opstalrecht in eigendom hebben. De stichting is dus bekend met de bijbehorende taken en verantwoordelijkheden en is daar reeds op ingericht. Indien deze taak wordt overgedragen aan de STAM, moeten ook de consequenties voor de huurvergoeding worden bepaald, omdat hierin nu ook een component groot onderhoud zit.

2 & 3. Nieuwbouw Koningin Wilhelminaschool & Nieuwbouw De Schakel

Beide scholen hebben de afgelopen tien jaar te maken met een daling van het aantal leerlingen. Bij de christelijke Koningin Wilhelminaschool (KWS) ging dit van 74 naar 55 leerlingen, bij openbare basisschool De Schakel van 63 naar 33 leerlingen. Qua capaciteit is dit op dit moment geen probleem bij de KWS. De school is normatief passend gehuisvest qua vierkante meters. De Schakel heeft echter bijna 300 vierkante meter ‘overcapaciteit’, waarvoor gemeente en schoolbestuur geen vergoeding vanuit het Rijk ontvangen.

De KWS is gehuisvest in een schoolgebouw uit 1971, dat rond 1990 is uitgebreid met een kleuterlokaal.

Het binnenklimaat is een aandachtspunt in dit schoolgebouw. Het gebouw van De Schakel dateert uit 1984. Het gebouw is op zich geschikt om onderwijs te geven, maar wel op traditionele wijze. Doordat de school kleine groepen heeft, vallen de problemen met de ventilatie op dit moment mee.

Om te komen tot een toekomstbestendige voorziening voor het basisonderwijs aan de westzijde van het eiland, gaan we uit van nieuwbouw van een integraal kindcentrum in Hollum. De beide huidige locaties van de scholen zijn hiervoor niet geschikt, onder andere vanwege de beperkte omvang en knelpunten met parkeren. De locatie naast de nieuwe Ambla, waar nu ook de sporthal en dorpshuis Ons Hol (inclusief peuter- en kinderopvang) zijn gesitueerd biedt wel mogelijkheden om een nieuw kindcentrum te realiseren en daarbij ook een koppeling te maken met andere maatschappelijke voorzieningen zoals ontmoeting, binnen- en buitensport.

4. Renovatie sporthal

Sporthal ‘De Slinger’ dateert uit 1983. In 1988 is tegen deze sporthal aan dorpshuis ‘Ons Hol’ gebouwd. De kleedkamers worden zowel gebruikt bij gebruik van de sporthal als van de sportvelden.

De kantine wordt verhuurd aan SC Amelandia, die deze onlangs zelf nog een opknapbeurt heeft gegeven. De sporthal wordt gebruikt door de basisscholen in Hollum en Ballum en voor de breedtesport (volleybal, badminton, tennis, voetbal), Amelandse voetbalschool en incidenteel voor evenementen. De sporthal, kleedkamers en kantine zijn gedateerd, maar nog wel functioneel. Ook de ligging aan de rand van het dorp is goed, mede doordat er hierdoor een fysieke koppeling tussen de binnensport en buitensport (voetbal, tennis) mogelijk is.

Om de sporthal in Hollum te kunnen behouden, is het perspectief een renovatie. Uitgangspunt hierbij is dat de constructie van de zaal behouden blijft en dat gekeken wordt naar de meest geschike optie voor de kleedkamers en kantine (renovaite of (ver)nieuwbouw). Bij de uitwerking van het renovatieplan wordt ook rekening gehouden met de nieuwbouw van de functies die gekoppeld worden aan de te renoveren sporthal. Aandachtspunt tijdens de renovatie is tijdelijke huisvesting.

5. Nieuwbouw dorpshuis Ons Hol

Ons Hol is in 1988 tegen de sporthal aangebouwd. Het gebouw nadert het einde van de afschrijvingstermijn. Op verschillende onderdelen doet zich veroudering voor(technisch, binnenklimaat, duurzaamheid). In 2017 is een interne verbouwing uitgevoerd in het oudere gedeelte van Ons Hol, waarbij onder meer de ruimten voor kinderopvang zijn aangepakt. Sociaal Werk Ameland heeft de functie kinderopvang in Hollum sinds het faillissement van de vorige overgenomen. In 2025 is de nieuwbouw van woonzorgcentrum Ambla in gebruik genomen. Dit complex is gebouwd naast Ons Hol. De Ambla en Ons Hol hebben een gezamenlijke ingang, waardoor er ook een interne doorgang is tussen beide gebouwen. In de praktijk zijn hierdoor al diverse nieuwe gezamenlijke activiteiten ontstaan en zijn er nieuwe doelgroepen die gebruik maken van Ons Hol.

Voor het dorpshuis in Hollum wordt uitgegaan van vervangende nieuwbouw op de huidige locatie, samen met een IKC. Aandachtspunt tijdens de nieuwbouw is tijdelijke huisvesting.

6. In stand houden toren

De toren valt in de categorie bijzondere objecten. Perspectief hiervoor is in stand houden.

7. In stand houden baarhuisje

Het baarhuisje valt in de categorie bijzondere objecten. Perspectief hiervoor is in stand houden.

8. Toevoegen openbaar toilet centrum Hollum

Er wordt rekening gehouden met het toevoegen van een openbaar toilet op een nader te bepalen plek in het centrum van Hollum (de locatie op de kaart is fictief). Dit sluit aan bij de toeristische functie van het eiland en vormt een aanvulling op de plaatselijke horeca. Voor de herkenbaarheid kunnen openbare toiletten op het eiland wellicht een eenduidige uitstraling krijgen. In ieder geval zijn een goede vindbaarheid en bewegwijzering van belang. Daarnaast zal bepaald moeten worden of een vergoeding voor het gebruik van het toilet gevraagd wordt. Hiermee zouden bijvoorbeeld de jaarlijkse exploitatielasten (onderhoud, schoonmaak, water, elektra, etc.) gedekt kunnen worden. Een andere mogelijkheid is de toeristenbelasting hiervoor in te zetten. Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.

5.5 Perspectieven Ballum

1. Renovatie havenkantoor vliegveld

Het gebouw van het ‘havenkantoor’ op het vliegveld in Ballum wordt gebruikt door de havenmeester die in dienst is van de gemeente en door vrijwillige luchtverkeersleiders. Naast de verkeerstoren bestaat het havenkantoor uit een eenvoudige woonruimte. Voor de hangar heeft de gemeente ruimte gegeven aan particulieren en een opstalrecht verleent aan een ondernemer, waardoor deze buiten de reikwijdte van het accommodatiebeleid valt. De huisvesting van het havenkantoor op het vliegveld is op verschillende onderdelen gedateerd. Voor vernieuwbouw van de huisvesting van het havenkantoor op het vliegveld zijn meerdere scenario’s onderzocht, waaronder vervangende nieuwbouw, uitbreiding met appartementen, renovatie en verduurzaming. De gemeenteraad heeft hierover reeds een besluit genomen. Perspectief is verbetering van de huisvesting via een levensduurverlengende renovatie voor 25 jaar en verduurzaming, waarbij het gebouw ook gasloos wordt gemaakt en het terrein wordt aangepast.

2. In stand houden toren

De toren valt in de categorie bijzondere objecten. Perspectief hiervoor is in stand houden.

3. Aanpassen en verduurzamen ‘t Ienster

OBS ‘t Ienster is de basisschool in Ballum. Het schoolgebouw uit 1984 bestaat uit 3 lokalen en een speellokaal. Het lokaal aan de achterzijde is op een later moment aangebouwd. Het gebouw is op zich geschikt om onderwijs te geven, maar wel op traditionele wijze. Het gebouw is niet verduurzaamd. Ook het binnenklimaat is niet aangepakt. Dit is nu geen groot knelpunt doordat er kleinere groepen zijn. Sinds 2014 is er een dalend aantal leerlingen: in 10 jaar tijd van 62 naar 24 leerlingen op 1 oktober 2024 (bron: DUO). Op 4 november 2024 heeft de gemeenteraad besloten onder welke voorwaarden OBS ‘t Ienster in stand wordt gehouden. Als een school op 1 februari - rekening houdend met tussentijdse instroom- langer dan 3 jaar achtereen minder dan 23 leerlingen heeft, stopt de bekostiging van uit het Rijk aan gemeente en schoolbestuur. Op 1 februari 2025 telde ‘t Ienster 29 leerlingen.

Als het leerlingaantal in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomt en volgens actuele leerlingprognoses op (middel)lange termijn ook blijft, is een gemeentelijke investering in verduurzaming en aanpassing van het schoolgebouw mogelijk, passend bij de ruimtebehoefte van de school.

4. Visievorming huisvesting dorpshuisfunctie

Dorpshuis ‘t Camminghahuus is in 1995 ontstaan vanuit een initiatief vanuit het dorp Ballum zelf. Reden was het ontbreken van een ontmoetingsplek in het dorp, zoals die er al wel was in Nes en Hollum. De verdieping is nu alleen via een trap bereikbaar. Om de toegankelijkheid van de verdieping van het gebouw te verbeteren, wordt door de gemeente een traplift geplaatst. ‘t Camminghahuus is qua omvang aanzienlijk kleiner dan de andere dorpshuizen. Dit uit zich onder andere in een tekort aan opslagruimte voor met name stoelen. Voor het creëren van extra bergruimte wordt door de gemeente in overleg met het bestuur van ’t Camminghahuis gewerkt aan een (tijdelijke) oplossing, bijvoorbeeld een berging op het terrein bij ’t Camminghahuus. Met het realiseren deze twee aanpassingen worden de knelpunten toegankelijkheid en opslagruimte opgelost.
We willen de dorpshuisfunctie voor Ballum in stand houden, maar het perspectief voor hoe en waar dit gehuisvest wordt is momenteel nog niet duidelijk.

De huidige locatie heeft diverse knelpunten, waaronder omvang, uitbreidingsmogelijkheden, situering, zichtbaarheid en parkeren. Daarom wordt verdere visievorming over de toekomstige huisvesting van de dorpshuisfunctie van Ballum voorgesteld met als zoekgebied de omgeving van de Camminghastraat. Hierbij worden onder andere het bestuur van het dorpshuis, dorpsbelang Ballum en bewoners betrokken.

5. Verduurzamen gemeentehuis

Het gemeentehuis van Ameland is sinds 1974 gesitueerd in dit gebouw op een historische plek in Ballum. Hier stond vroeger het 'Camminghaslot'. Het binnenklimaat in het gemeentehuis is verbeterd door het aanbrengen van een klimaatinstallatie en mechanische ventilatie. Het gebouw is op onderdelen verduurzaamd, onder meer door het plaatsen van een warmtepomp, WKO-installatie en nieuwe LED-verlichting. In 2024 zijn enkele aanpassingen gedaan om de functionaliteit beter te laten aansluiten op nieuwe manieren van werken en onder meer de kantine multifunctioneler in te kunnen zetten. Waar mogelijk wordt het gebouw nog verder verduurzaamd, aangezien het uitgangspunt is dat het gemeentehuis de komende 15-20 jaar in stand wordt gehouden. Hiervoor wordt een maatwerkadvies opgevraagd via het provinciale 'Klim Op-project' en wordt gekeken naar subsidiemogelijk-heden zoals 'Dumava'.

6. In stand houden baarhuisje

Het baarhuisje valt in de categorie bijzondere objecten. Perspectief hiervoor is in stand houden.

7. Verduurzamen gemeentewerf

Bij de gemeentewerf staan meerdere opstallen met verschillende functies en verschillende bouwjaren. De oorspronkelijke bebouwing stamt uit de jaren '60. In 1995 is de gemeentewerf behoorlijk uitgebreid en rigoureus verbouwd. In 2020 is de loods voor het drogen van houtsnippers en (gedeeltelijke) stalling van voertuigen gebouwd. Geplande aanpassingen voor het terrein bij de gemeentewerf vallen buiten dit accommodatiebeleid. Perspectief is dat de gemeentewerf op de huidige locatie blijft. Ten aanzien van de gebouwen is het perspectief (verdere) verduurzaming van het hoofdgebouw en de werkplaatsen.

Eventuele effecten van verdere elektrificatie van het wagenpark en de ontwikkeling van het Energiepark Ballumerbocht zijn momenteel nog te onduidelijk / onzeker om hiervoor in dit plan rekening te houden met gebouwelijke investeringen bij de gemeentewerf. Hiervoor wordt een maatwerkadvies opgevraagd via het provinciale 'Klim Op-project' en wordt gekeken naar subsidiemogelijkheden zoals 'Dumava'.

8. In stand houden milieustraat

Perspectief voor de opstallen bij de milieustraat is in stand houden. Mogelijk kan nog optimalisering van de milieustraat plaatsvinden bij de ontwikkeling van het Energiepark Ballumerbocht, maar hierover is momenteel nog onvoldoende bekend.

9. Toevoegen openbaar toilet Ballumerbocht

Er wordt een openbaar toilet in de Ballumerbocht gerealiseerd. Dit wordt gecombineerd met de nieuwbouw van het KNRM-reddingsstation in de Ballumerbocht, die momenteel in aanbouw is. Over het krediet voor dit openbare toilet heeft de gemeenteraad in april 2025 een besluit genomen. Dit sluit aan bij de toeristische functie van het eiland. Voor de herkenbaarheid kunnen openbare toiletten op het eiland wellicht een eenduidige uitstraling krijgen. In ieder geval zijn een goede vindbaarheid en bewegwijzering van belang. Daarnaast zal bepaald moeten worden of een vergoeding voor het gebruik van het toilet gevraagd wordt. Hiermee zouden bijvoorbeeld de jaarlijkse exploitatielasten (onderhoud, schoonmaak, water, elektra, etc.) gedekt kunnen worden. Een andere mogelijkheid is de toeristenbelasting hiervoor in te zetten.

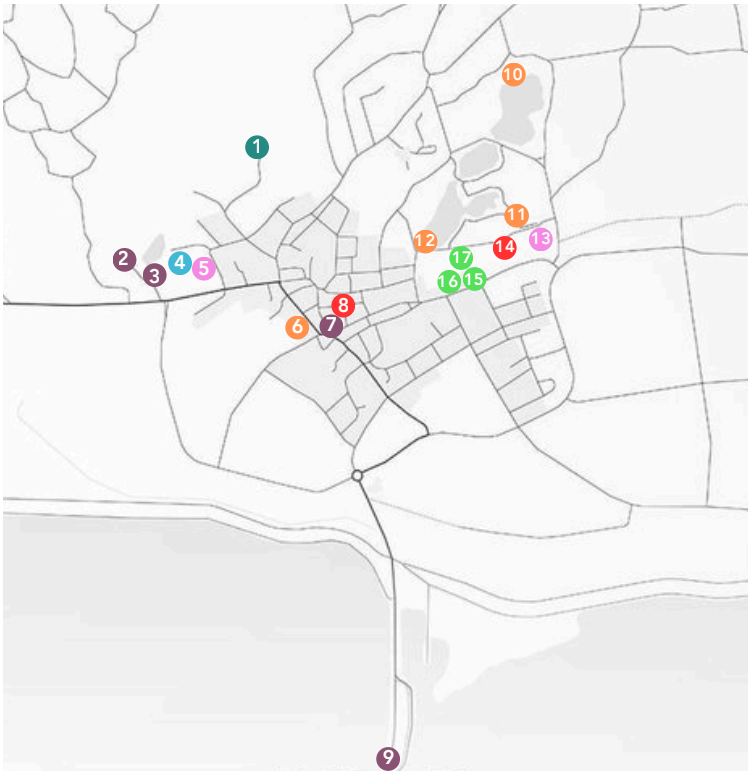
10. Toevoegen openbaar toilet centrum Ballum

Er wordt rekening gehouden met het toevoegen van een openbaar toilet op een nader te bepalen plek in het centrum van Ballum (de locatie op de kaart is fictief). Dit sluit aan bij de toeristische functie van het eiland en vormt een aanvulling op de plaatselijke horeca. Voor de herkenbaarheid kunnen openbare toiletten op het eiland wellicht een eenduidige uitstraling krijgen. In ieder geval zijn een goede vindbaarheid en bewegwijzering van belang. Daarnaast zal bepaald moeten worden of een vergoeding voor het gebruik van het toilet gevraagd wordt.

Hiermee zouden bijvoorbeeld de jaarlijkse exploitatielasten (onderhoud, schoonmaak, water, elektra, etc.) gedekt kunnen worden. Een andere mogelijkheid is de toeristenbelasting hiervoor in te zetten. Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.

5.6 Perspectieven Nes

Nadere visievorming perspectieven Nes en Buren
Om te komen tot een vanuit de bevolking, gebruikers en huurders gedragen voorstel voor de voorzieningen en accommodaties in Nes en Buren, is meer tijd nodig. Via een participatietraject onder een brede vertegenwoordiging van gebruikers en betrokkenen wordt geprobeerd alsnog tot een visie te komen voor de betreffende accommodaties. Daarbij moet duidelijk zijn in welke mate hiervoor draagvlak is. Bij de perspectieven is dit visietraject opgenomen.

1. In stand houden ambtswoning
De ambtswoning uit 1951 wordt uitsluitend gebruikt voor de huisvesting van (het gezin van) de burgemeester. Voorafgaand aan de renovatie en verduurzaming die in 2022 is uitgevoerd, zijn verschillende afwegingen gemaakt met betrekking tot de ambtswoning, waaronder een andere locatie en sloop en nieuwbouw op de huidige locatie. Bij de renovatie zijn ook bouwkundige / structurele voorbereidingen meegenomen zodat de woning wanneer noodzakelijk in de toekomst met tussentijdse aanpassingen geschikt te maken is voor een andere gezinssamenstelling of toegankelijker te maken is. Perspectief voor de ambtswoning is in stand houden.

2. Afstoten brandweerkazerne
Dit voormalige ‘PEB-gebouw’ (Provinciaal Elektriciteits Bedrijf) dateert uit de jaren ‘50 . In 1975 is het verbouwd tot onderkomen van Gemeentewerken, GSW en de brandweer. Nadat gemeentewerken in 1998 naar het gemeentehuis is verhuisd, is het gebouw in 2000 volledig ter beschikking van de brandweer gekomen. In 2003 is het pand uitgebreid met een ambulancestalling die hiervoor tot 2020 is gebruikt. De gemeente verhuurt het gebouw aan de Veiligheidsregio. Naast deze kazerne heeft de Veiligheidsregio ook nog een brandweerkazerne in Hollum. Het complex in Hollum is geen eigendom meer van de gemeente. Perspectief voor de brandweerkazerne in Nes is dat wanneer mogelijk wordt afgestoten / verkocht. De Veiligheidsregio (huidige huurder) is daarbij eerste belanghebbende.

3. Afstoten voormalig KNRM-gebouw
Het voormalig KNRM-gebouw aan Ballumerweg nabij de ‘Katteplas’ (niet te verwarren met de KNRM-loods) is strategisch aangekocht door de gemeente Ameland. De grond bij dit gebouw was al eigendom van de gemeente. Perspectief is afstoten van het gebouw / herontwikkelen van de locatie.

4A. Verduurzaming sporthal (korte termijn)
Sporthal De Slenk is in 1979 gerealiseerd. Het complex bestaat uit de sportzaal (via scheidingswand op te delen in twee zaaldelen), kleedkamers en kantine. In 2013 is er een PV-installatie (zonnepanelen) op het dak van de sporthal geplaatst. Deze zijn bestemd voor de naastgelegen Burgemeester Waldaschool (BWS). In 2013 is tussen de sporthal en de BWS ook een ruimte gebouwd voor een houtgestookte ketel. Deze ketel wordt gebruikt door de BWS. De overcapaciteit van de PV-installatie en de houtgestookte ketel wordt benut door de sporthal. Functioneel voldoet de sporthal. Qua duurzaamheid en uitstraling is wel een optimalisering nodig / gewenst.

Daarom wordt als korte termijn perspectief rekening gehouden met verduurzaming van de sporthal, waarbij het uitgangspunt is dat de sporthal nog circa 15 jaar in stand wordt gehouden. Voor de verduurzaming van de sporthal wordt een maatwerkadvies opgevraagd via het provinciale 'Klim Op-project' en wordt gekeken naar subsidiemogelijkheden zoals 'Dumava'.

4B. Visievorming sporthal

De sporthal in Nes, waar onder meer de scholen en SC Nes Buren gebruik van maken, is voor het lange termijn perspectief onderdeel van het participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

5. In stand houden Burgemeester Waldaschool

Het schoolgebouw van de BWS is in 2012 'vernieuwbouwd'. Daarbij is een oud gebouwdeel gerenoveerd en hieraan gekoppeld is een deel nieuwbouw is gerealiseerd. In het oude gebouwdeel, dat voorzien is van een rieten kap, zijn met name de kantoorruimten en spreekkamers gesitueerd. In het nieuwbouwdeel de lokalen, praktijkruimten en centrale hal. Het schoolgebouw ligt naast de sporthal. Het aantal leerlingen op de BWS daalt sinds schooljaar 2019-2020. Daardoor is er momenteel sprake van een normatieve overcapaciteit van circa 300-400 m^2. Mogelijk kan het gebruik van het gebouw nog geoptimaliseerd worden zodat het nog meer een functie heeft voor hele gemeenschap.

6. In stand houden zelfreinigend toilet

Het gebouw aan het Verdekspad in Nes dateert uit 1950. Het zelfreinigende openbare toilet is hier rond 2006 gerealiseerd. Het toilet wordt zo'n 65.000 keer per jaar gebruikt. Dit is exclusief het gebruik van de urinoirs. Perspectief is instandhouding van het gebouw en de toiletvoorziening. Momenteel wordt geen vergoeding gevraagd voor het gebruik van het zelfreinigende toilet. Wellicht dat dit alsnog wordt doorgevoerd, mede afhankelijk van het beleid ten aanzien van de andere / nieuw te realiseren openbare toiletten.

7. Afstoten galerie Philadelphia en woning

Het gebouw in het centrum van Nes dateert uit 1900. Het gebouw heeft tot de ingebruikname van het huidige gemeentehuis in Ballum dienst gedaan als gemeentehuis. Daarna heeft het de functie van VVV gehad. Het wordt nu al lange tijd verhuurd aan een particulier die het in gebruik heeft als galerie (begane grond) en woning (verdieping). Perspectief voor de galerie in Nes is dat het gebouw wanneer mogelijk wordt afgestoten / verkocht. De huidige huurder is daarbij eerste belanghebbende.

8. In stand houden toren

De toren valt in de categorie bijzondere objecten. Perspectief hiervoor is in stand houden.

9. Afstoten gebouw Kop Veerdam

Het gebouw op de kop van de Veerdam en de bijbehorende ondergrond zijn na een overdracht van Rijkswaterstaat eigendom van de gemeente Ameland. Het trafostation in het gebouw is eigendom van energiebedrijf Kenter (daarvoor Liander). Het gebouw heeft geen andere functie meer dan trafostation. Rijkswaterstaat wil mogelijk een nieuw trafogebouw plaatsen op een andere plek op de Veerdam. Als dit mogelijk is, de huidige plek niet meer als trafostation gebruikt hoeft te worden en de locatie geen strategisch belang heeft, kan dit gebouw worden afgestoten. Tot dit gereed is, moet zorggedragen worden voor een veilige situatie en zal het (noodzakelijk) onderhoud worden afgestemd op perspectief.

10 & 11. In stand houden toilet De Vleijen (1) & In stand houden toilet De Vleijen (2)

De gebouwen met de openbare toiletten in recreatiegebied De Vleijen zijn in 1987 gerealiseerd. Perspectief voor beide toiletgebouwen is instandhouding, tenzij tot een andere inrichting van De Vleijen wordt gekomen en dit effect heeft op de toiletvoorzieningen. Momenteel wordt geen vergoeding gevraagd voor het gebruik van het toilet. Wellicht dat dit alsnog wordt doorgevoerd, mede afhankelijk van het beleid ten aanzien van de andere / nieuw te realiseren openbare toiletten.

12. Afstoten bergruimte ijsvereniging

Het gebouw bij de ijsbaan in recreatiegebied De Vleijen wordt gebruik door ijsvereniging ‘Met Frisschen Moed’ als bergruimte. Hiermee heeft het gebouw geen algemene en openbare functie. De vereniging onderhoud het gebouw zelf. Perspectief is afstoten van dit gebouw door het te verkopen / over te dragen aan de ijsbaanverenging of een opstalrecht te verlenen.

13. Visievorming Kardinaal de Jongschool

Het oudste deel van het gebouw van de katholieke Kardinaal de Jongschool dateert uit 1982. In 2004 is een uitbreiding gerealiseerd in verband met het afbranden van een deel van het schoolgebouw. Dit is echter overeenkomstig het oorspronkelijke ontwerpt gerealiseerd. Het schoolgebouw is daarmee functioneel niet geschikt voor eigentijds onderwijs. Het schoolgebouw heeft energielabel G. Naast verduurzaming, zijn ook het binnenklimaat en hoge onderhouds- en exploitatiekosten een aandachtspunt. Peuteropvang wordt momenteel aangeboden in De Toel en ‘t Wantij. ’t Wantij biedt daarnaast ook kinderdagopvang en buitenschoolse opvang aan. De school heeft een stabiel aantal leerlingen rond 160-170, bijna allemaal afkomstig uit Nes of Buren. De Kardinaal de Jong is onderdeel van het participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

14. In stand houden baarhuisje

Het baarhuisje valt in de categorie bijzondere objecten. Perspectief hiervoor is in stand houden.

15. Visievorming De Toel

Ontmoetingscentrum ‘De Toel’ is gehuisvest in het voormalige gebouw van de katholieke basisschool in Nes (opstalrecht gemeente, grond van de kerk) en een gebouwdeel dat hieraan fysiek gekoppeld is (gehuurd van de rooms-katholieke parochie). Het gebouw van De Toel dateert uit 1948 en is op verschillende onderdelen aanzienlijk verouderd (technisch, functioneel, binnenklimaat, duurzaamheid). Het gebouw heeft een energielabel G en mede hierdoor ook een aanzienlijk energieverbruik en hoge kosten. De oude gangenschool heeft geen efficiënt ontwerp en vormt geen overzichtelijk en compact geheel. Dorpshuis De Toel is onderdeel van het participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

16. Visievorming aula

Het gebouwdeel in de voormalige katholieke basisschool in Nes dat dienst doet als aula, wordt verhuurd aan begrafenisvereniging Nes-Buren. De ruimten zijn gelegen op de begane grond. Het gebouwdeel dateert uit 1948 en bestaat uit een ontmoetingsruimte, een aflegruimte en een opbaarruimte. De opbaarruimte is apart toegankelijk van buiten. Er zijn diverse aanpassingen gedaan aan het gebouw. Het gebouw voldoet functioneel voldoet en de locatie is geschikt. Het gebouw is via een opstalrecht tot 2032 eigendom van de gemeente. De aula in Nes is onderdeel van het participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

17. Visievorming LOA

Huisvesting van de LOA is onderdeel van het voorgestelde participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

5.7 Perspectieven Buren

Nadere visievorming perspectieven Nes en Buren
Om te komen tot een vanuit de bevolking, gebruikers en huurders gedragen voorstel voor de voorzieningen en accommodaties in Nes en Buren, is meer tijd nodig. Via een participatietraject onder een brede vertegenwoordiging van gebruikers en betrokkenen wordt geprobeerd alsnog tot een visie te komen voor de betreffende accommodaties. Daarbij moet duidelijk zijn in welke mate hiervoor draagvlak is. Bij de perspectieven is dit visietraject opgenomen.

1. Visievorming accommodatie Geel Wit

De accommodatie die wordt verhuurd aan voetbalvereniging Geel Wit bestaat uit onder andere zes kleedkamers, een kantine, een bestuurskamer en de velden met bijbehorende voorzieningen. Het complex is goed bereikbaar: het ligt aan de Bureweg en wordt aan twee kanten ontsloten via een fietspad. Aan de zuidkant van de velden zijn parkeerplaatsen gesitueerd. Het oudste gebouwdeel dateert uit 1971. Het gebouw is daarna meerdere malen uitgebreid (1975, 1986, 1996, 2001). Door deze verschillende uitbreidingen is er een onsamenhangend geheel waarbij onder verschillende bouwbesluiten met verschillende regels is gebouwd. De accommodatie is zeer gedateerd en heeft diverse knelpunten waaronder algehele veroudering, geen verduurzaming (energielabel G), tocht en een slecht binnenklimaat. Daarnaast zijn er functionele knelpunten waaronder te weinig en deels te kleine kleedkamers, het ontbreken van een minder validentoilet en een slechte routing. Uit onderzoeken die zijn gedaan naar optimalisatie van het gebouw blijkt dat verduurzamen en/of renoveren van het huidige gebouw complex is en gepaard gaat met aanzienlijke kosten. Dit komt onder andere door het ontbreken van een kruipruimte, de verschillende verdiepingshoogtes en de omvang van de maatregelen die nodig zijn om de accommodatie op een gewenst niveau te krijgen. Omdat meerdere wedstrijden tegelijkertijd gespeeld moeten worden vanwege de tijden van de veerdienst en door het meisjes- / vrouwenvoetbal, zijn er meer kleedkamers en velden nodig dan de reguliere KNVB-normen voorschrijven. Hierdoor was er in de praktijk op verschillende momenten een tekort aan kleedkamers. Dat tekort zal nog groter worden indien VV Geel Wit eventueel over gaat naar zaterdagcompetitie.

Om het capaciteitsprobleem op te lossen zijn de zomer van 2025 twee tijdelijke kleedkamers aangeschaft door de gemeente en geplaatst bij VV Geel Wit. Deze tijdelijke oplossing heeft geen invloed op de definitieve lange termijn oplossing voor de huisvesting van VV Geel Wit.

De accommodatie van voetbalvereniging Geel Wit is onderdeel van het participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

2. Visievorming dorpshuis ‘t Wantij

Dorpshuis ‘t Wantij is -net als het dorpshuis in Ballum- in de eerste helft van de jaren ‘90 ontstaan vanuit een initiatief vanuit het dorp Buren zelf. Reden was het ontbreken van een ontmoetingsplek in het dorp, zoals die er al wel was in Nes en Hollum. Dorpshuis ‘t Wantij is in 1993 gerealiseerd samen met een aantal huurwoningen die oorspronkelijk bestemd waren voor senioren. Het dorpshuis is fysiek verbonden met de huurwoningen en inpandig via een gang bereikbaar. Het gebouw verkeert technisch en functioneel in goede staat, mede door investeringen van het dorpshuis zelf. Het voldoet aan de geldende normen. Ondanks een goed energielabel ervaart het dorpshuis wel een hoog energieverbruik en daardoor ook aanzienlijke energiekosten. In bepaalde ruimten is het binnenklimaat niet optimaal. Dorpshuis ‘t Wantij is onderdeel van het participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

3. In stand houden toilet ‘t Oerd

In 2023 is de toiletvoorziening op ‘t Oerd gerealiseerd. Perspectief is instandhouding van dit openbare toilet. Momenteel wordt geen vergoeding gevraagd voor het gebruik van het toilet.Wellicht dat dit alsnog wordt doorgevoerd, mede afhankelijk van het beleid ten aanzien van de andere / nieuw te realiseren openbare toiletten.

4. In stand houden Oerdhut

De Oerdhut valt in de categorie bijzondere objecten. Perspectief hiervoor is in stand houden.

5. Toevoegen openbaar toilet centrum Buren

Er wordt rekening gehouden met het toevoegen van een openbaar toilet op een nader te bepalen plek in het centrum van Buren (de locatie op de kaart is fictief). Dit sluit aan bij de toeristische functie van het eiland en vormt een aanvulling op de plaatselijke horeca. Voor de herkenbaarheid kunnen openbare toiletten op het eiland wellicht een eenduidige uitstraling krijgen. In ieder geval zijn een goede vindbaarheid en bewegwijzering van belang. Daarnaast zal bepaald moeten worden of een vergoeding voor het gebruik van het toilet gevraagd wordt. Hiermee zouden bijvoorbeeld de jaarlijkse exploitatielasten (onderhoud, schoonmaak, water, elektra, etc.) gedekt kunnen worden. Een andere mogelijkheid is de toeristenbelasting hiervoor in te zetten. Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.

Sporthal ‘De Slinger’ Hollum

6. FASERINGSPLAN

We kunnen onze ambities niet allemaal in één keer realiseren. Qua bemensing en beschikbare middelen is het nodig om daarin een fasering aan te brengen. En in sommige gevallen kan extra tijd ook welkom zijn om tot een toekomstbestendige en gedragen oplossing te komen. Het faseringsplan dat in dit hoofdstuk is opgenomen is een globaal uitvoeringsprogramma. Hiermee geven we richting aan de termijn waarop we maatregelen willen nemen en investeringen willen doen. Dit vormt ook de basis voor de indicatie van de financiële consequenties, die in hoofdstuk 8 aan de orde komen.

HET GLOBALE FASERINGSPLAN GEEFT AAN IN WELKE VOLGORDE WE UITVOERING WILLEN GEVEN AAN DE PERSPECTIEVEN.

6.1 Afwegingen bij fasering

Bepalen prioritering

Bij het wegzetten van maatregelen in de tijd, spelen verschillende afwegingen een rol, zoals (in willekeurige volgorde):

- Omvang van knelpunten van de huidige situatie (capaciteit, bouwkundige staat, functionaliteit)
- Resterende levensduur gebouw
- Eigendomssituatie
- Lopende contracten (erfpacht, opstalrecht, huur)
- Koppelkansen met andere voorzieningen
- Samenwerking tussen partijen
- Bijdrage aan behalen ambities en doelstellingen
- Draagvlak
- Noodzaak / beschikbaarheid tijdelijke huisvesting
- Beschikbaarheid capaciteit elektriciteitsnetwerk
- Resterende boekwaarde
- Herbestemming / herontwikkelingsmogelijkheden vrijkomende locatie
- Financiële middelen

Visietraject maatschappelijke accommodaties Nes-Buren

Voor de maatschappelijke accommodaties in Nes en Buren wordt een visie- en participatietraject doorlopen. De uitkomst hiervan is nu nog niet duidelijk, waardoor het lastig is de betreffende accomodaties in Nes en Buren in de globale planning op te nemen. Het indicatieve scenario gaat uit van vernieuwing van de accomodaties voor basisonderwijs, peuter- en kinderopvang, sporthal, voetbal en ontmoeting / dorpshuis in Nes en Buren in fase 1. Dit onder meer vanwege de huidige staat van diverse gebouwen, het aflopen van huur- en erfpachtovereenkomsten en de mogelijkheid om functies bij elkaar te brengen waardoor ontmoeting en samenwerking gestimuleerd en gefaciliteerd worden.

Na afronding van het visie- en participatietraject Nes-Buren moet het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen en fasering) van het accommodatiebeleid aangepast worden. Dit zal dan ook opnieuw worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Visietraject dorpshuisfunctie Ballum

Ook voor het huisvesten van de dorpshuisfunctie in Ballum is tijd nodig om een visie te ontwikkelen. Met een investering voor het dorpshuis in Ballum wordt nu in fase 2 rekening gehouden.

6.2 Doorlooptijd projecten

Doorlooptijd vernieuwingsprojecten

Voor vernieuwingsprojecten houden we een totale doorlooptijd aan van vier jaren bij renovatie en vijf jaren bij (ver)nieuwbouw. Het gaat hier om tijdspaden zonder vertragende factoren als gevolg van het ontbreken van een geschikte locatie, het vinden van tijdelijke huisvesting, het ontbreken van draagvlak binnen de achterban, wijzigingen in het bestemmingsplan en/of planologische beperkingen. De afgelopen jaren zijn hierbij netcongestie en de moeilijkheid voor het verkrijgen van een nutsaansluiting bijgekomen. Dit kan tot serieuze vertraging leiden als gebouwen bij renovatie of (ver)nieuwbouw gasloos worden en over moeten naar een grootverbruikaansluiting.
De jaartallen die in de routekaart zijn opgenomen betreffen het verwachte jaar van oplevering.

Projectfasen

In de doorlooptijd voor de renovatie- en nieuwbouwprojecten zitten de volgende deelfasen:

1. Initiatieffase (haalbaarheid, locatiestudie)*
2. Definitiefase*
3. Architectenselectie
4. Ontwerpfase (SO, VO, DO)
5. Bestekfase*
6. Aannemersselectie (*)
7. Realisatiefase
8. Ingebruikname

Gedurende deze fasen zijn er in de regel drie ‘go/no go-momenten’ van toepassing. Dit gebeurt na afloop van de met een * aangemerkte fasen. Om grip en sturing te houden op de bouw- of renovatiekosten, worden aanbestedingsresultaten getoetst aan het vastgestelde bouwplan. Bij een tegenvallend aanbestedingsresultaat wordt dit voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarom is dit optionele beslismoment met een (*) is aangegeven.

6.3 Globaal uitvoeringsprogramma

	UITGEVOERDE PROJECTEN
A	Tijdelijke uitbreiding kleedkamers Geel-Wit

	LOPENDE PROJECTEN
0.1	Renovatie havenkantoor vliegveld
0.2	Realiseren openbaar toilet Ballumerbocht
0.3	Aanpassen dorpshuis Ballum (toegankelijkheid, opslagruimte)

	FASE 1 (2026-2029)
1.1	Visievorming: participatietraject Nes en Buren
1.2	Verduurzamen gemeentehuis
1.3	Verduurzamen gemeentewerf
1.4	Verduurzamen sporthal Nes
1.5	Visievorming: perspectiefontwikkeling dorpshuisfunctie Ballum
1.6	Afhankelijk van participatietraject en visievorming Nes-Buren: mogelijk investeren in voorzieningen Nes en Buren *Indicatief scenario: Realiseren Voorzieningencluster Nes-Buren (IKC, dorpshuis, buitensport)*

	FASE 2 (2030-2033)
2.1	Realiseren Voorzieningencluster Hollum (IKC, dorpshuis, binnensport, buitensport)
2.2	Huisvesten dorpshuisfunctie Ballum
2.3	Afhankelijk van participatietraject en visievorming Nes-Buren: mogelijk investeren in (verduurzaming) aula Nes *Indicatief scenario: Verduurzamen aula Nes*

	FASE 3 (2034-2037)
3.1	Realiseren openbare toiletten (Hollum, Ballum, Buren)
3.2	Aanpassing en verduurzaming OBS 't lenster

	FASE 4 (2038-2041)
4.1	Afhankelijk van participatietraject en visievorming Nes-Buren: mogelijk investeren in sporthal Nes *Indicatief scenario: Vervangen en verplaatsen sporthal Nes (naar Voorzieningencluster Nes-Buren)*

7. FINANCIËN

Havenkantoor vliegveld

De komende jaren zijn investeringen nodig om gemeentelijke accommodaties te verduurzamen, bestaande gebouwen qua indeling te verbeteren en gebouwen te vernieuwen via renovatie of (ver)nieuwbouw. Los van het regulier gebouwenonderhoud zoals opgenomen in de meerjaren onderhoudsplannen houdt de begroting van de gemeente Ameland momenteel nog geen rekening met dergelijke investeringen in deze gebouwen. Op basis van de voorgestelde ambitie en fasering, is in dit hoofdstuk een globale indicatie opgenomen van de bijbehorende financiële consequenties. Hoewel nog niet voor alle gebouwen het exacte perspectief en moment van uitvoering vaststaat, is wel duidelijk dat dit in de nabije toekomst een substantieel beslag legt op de gemeentelijke financiën.

HET OPTIMALISEREN VAN GEMEENTELIJKE ACCOMMODATIES WORDT NIET ALLEEN INHOUDELIJK, MAAR OOK FINANCIEEL EEN FORSE UITDAGING DE KOMENDE JAREN.

7.1 Toelichting financiële uitwerking

Lopende projecten
Voor de projecten waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden en krediet is toegekend (renovatie van het havengebouw vliegveld en realisatie toiletvoorziening Ballumerbocht) zijn de financiële consequenties niet meegenomen in deze doorkijk.

Jaarlijks vertaling in meerjarenbegroting
De inhoud van dit accommodatiebeleid vormt de basis voor maatregelen in gemeentelijke accommodaties. De financiële consequenties van dit plan worden vertaald in de meerjarenbegroting van de gemeente, zodat het plan daadwerkelijk uitvoerbaar is. Dit betekent dat de financiële doorkijk van het accommodatiebeleid jaarlijks meegenomen wordt in de Kadernota waarbij ook een voorstel wordt gedaan voor dekkingsmogelijkheden. Voor het eerst zal dit meegenomen worden bij de behandeling van de Kadernota 2026-2029.

Indicatieve bedragen
Genoemde bedragen zijn indicatief. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de in dit plan genoemde bedragen. Per project worden nieuwe calculaties opgesteld gedurende de projectvoorbereiding.

Planvormingskosten
Voor het doorlopen van een initiatieffase en participatietraject en het formuleren van een concreet projectvoorstel, wordt rekening gehouden met planvormingskosten. Deze kosten zijn eenmalig.

Stichtingskosten
De stichtingskosten van renovatie en (ver)nieuwbouw bestaan uit voorbereidingskosten, ontwerpkosten, advieskosten, bouwkosten, begeleidingskosten. De kostenramingen zijn op basis van prijspeil 2025. De bedragen zijn niet geïndexeerd naar het verwachte jaar van realisatie. In de stichtingskosten is rekening gehouden met een eilandtoeslag. De geraamde stichtingskosten zijn inclusief BTW. Voor de stichtingskosten in dit plan wordt uitgegaan van een hoger ambitieniveau dan het huidige Bouwbesluit (Besluit Bouwwerken Leefomgeving, 2024).

Voor nieuwbouw en renovatie wordt uitgegaan van energieneutrale gebouwen (ENG) in plaats van bijna energieneutrale gebouwen (BENG). Er wordt een vast bedrag per vierkante meter BVO als uitgangspunt genomen voor de investeringsramingen ongeacht de omvang van het gebouw.

Voorbereidingskrediet
Omdat vastgoedprojecten een lange doorlooptijd hebben, is rekening gehouden met een ‘voorbereidingskrediet’. Dit voorbereidingskrediet is een percentage van de geraamde totale stichtingskosten. Het wordt aangevraagd bij aanvang van een project. Een voorbereidingskrediet wordt aangewend om een aanbestedingsgereed bouwplan op te stellen en is bestemd voor onder andere ontwerpkosten, advieskosten en planvoorbereiding. Een voorbereidingskrediet wordt in mindering gebracht op de totale stichtingskosten. Een voorbereidings-krediet hoeft niet (volledig) geactiveerd te worden volgens de regels van het *‘Besluit Begroting en Verantwoording’* (BBV), in tegenstelling tot het overige deel van de stichtingskosten.

Bijkomende kosten
Naast de planvormingskosten en stichtingskosten, kan er ook nog sprake zijn van bijkomende kosten. Voorbeelden hiervan zijn kosten voor verwerving, sloop, sanering, tijdelijke huisvesting, infrastructurele aanpassingen en terreininrichting. Hiervoor zijn in de doorkijk nu twee algemene stelposten opgenomen bij het realiseren van het voorzieningencluster in Hollum en bij het indicatieve scenario voor Nes en Buren.

Herontwikkelingsopbrengst
In deze financiële doorkijk is geen rekening gehouden met een eventuele herontwikelingsopbrengst van vrijkomende locaties. Anderszijds is ook geen rekening gehouden met het afboeken van een eventueel nog resterende boekwaarde. Reden hiervoor is dat er nog geen plannen zijn voor eventueel vrijkomende locaties.

Subsidies

Bij de financiële doorrekening van het accommodatiebeleid is nog geen rekening gehouden met eventuele externe subsidies zoals Regio Deal en Dumava.

Besparing op uitvoering groot onderhoud

Bij het opstellen van de perspectieven per gebouw is mede rekening gehouden met het onderhoud dat de komende jaren uitgevoerd moet worden aan bestaande gebouwen. Door gebouwen te vernieuwen via renovatie of (ver)nieuwbouw, kan bespaard worden op de uitvoering van de meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's). Met de kosten voor het geplande groot onderhoud aan bestaande gebouwen is in de begroting van de gemeente nu wel rekening gehouden. Voor de schoolgebouwen ligt deze verantwoordelijkheid bij het schoolbestuur / bevoegd gezag.

Na de oplevering van nieuwe / vernieuwde gebouwen moet ook voor deze gebouwen rekening worden gehouden met planmatig onderhoud. Hoe deze kosten zich verhouden tot het planmatig onderhoud van de huidige gebouwen, hangt onder ander af van het aantal gebouwen, aantal vierkante meters, omvang en type installaties en aanwezige elektrische voorzieningen in de gebouwen zoals elektrische deuren. Bij de concrete voorstellen en/of kredietaanvragen die per project aan de raad voorgelegd worden, wordt de besparing op gepland gebouwonderhoud inzichtelijk gemaakt.

Ter indicatie: voor de gebouwen waarvoor is uitgegaan van vernieuwing de komende tien jaar, kan mogelijk circa 1 tot 1,5 miljoen euro (incl. BTW) bespaard worden op planmatig onderhoud. Dit is een onderhoudsinvestering van gemiddeld 100.000 - 150.000 euro per jaar.

Doorkijk op basis van voorgestelde maatregelen en indicatief scenario

De financiële doorkijk is gemaakt op basis van de voorgestelde maatregelen en het indicatieve scenario voor Nes en Buren met daarbij de voorgestelde fasering. De uitkomst van de visietrajecten kunnen leiden tot wijzigingen in voorgestelde perspectieven en fasering en daarmee ook tot wijzigingen in de financiële consequenties. Dit wordt ook in beeld gebracht indien er een aangepast uitvoeringsprogramma wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

7.2 Gehanteerde parameters

Hieronder zijn de uitgangspunten opgenomen die zijn gehanteerd bij het investeringsoverzicht in de financiële doorrekening van de in dit plan beschreven maatregelen. Bij de stichtingskostenraming is rekening gehouden met een eilandtoeslag.

- **Prijspeil** **2025**
- **Stichtingskosten**
  - nieuwbouw binnensport **€ 4.500 / m² BVO**
  - nieuwbouw overig **€ 4.800 / m² BVO**
  - vernieuwbouw **90% van nieuwbouw**
  - renovatie **62,5% van nieuwbouw**
- **Voorbereidingskrediet** **8% van stichtingskosten**
- **Rekenrente** **2%**
- **Afschrijvingstermijnen**
  - nieuwbouw **40 jaar**
  - vernieuwbouw **40 jaar**
  - uitbreiding (permanent) **40 jaar**
  - uitbreiding (tijdelijk) **5-10 jaar**
  - renovatie **25 jaar**
  - verduurzaming **15 jaar**
  - aanpassing **15 jaar**
- **Afschrijvingsmethode** **lineair**

7.3 Doorkijk financiële consequenties

Financiële ruimte om te investeren

De komende jaren zijn investeringen nodig om gebouwen die eigendom zijn van de gemeente te verduurzamen, bestaande gebouwen qua functionaliteit te verbeteren en wellicht gebouwen te vernieuwen via renovatie of (ver)nieuwbouw. Los van het regulier gebouwonderhoud via meerjaren onderhoudsplannen houdt de begroting momenteel nog geen rekening met dergelijke investeringen in deze gebouwen. Dit integrale accommodatiebeleid is de basis om voor de langere termijn wel rekening te gaan houden met deze investeringen in gebouwen. Hoewel voor een deel van de gebouwen het exacte perspectief en fasering nog niet duidelijk is en hiervoor nog nadere visievorming en participatie nodig zijn, gaat het behoud van ons voorzieningenniveau en op orde brengen van onze accommodaties in de nabije toekomst een substantieel beslag leggen op de gemeentelijke financiën.

Structurele lasten

De structurele kapitaallasten vloeien voort uit de investeringen die worden gedaan in renovatie, (ver)nieuwbouw, verduurzaming en aanpassing en zijn gebaseerd op een inschatting van de rekenrente en afschrijvingstermijnen die horen bij de betreffende investeringen. Voor het uitvoeren van alle voorgestelde maatregelen is nu een totale investering geraamd van bijna **38 miljoen euro** (prijspeil 2025). De kapitaallasten die hieruit voortvloeien lopen op omdat investeringen de komende jaren gefaseerd gedaan worden. Voorgesteld wordt om de komende jaren ‘in te groeien’ naar een verwachte structurele kapitaallast. Hierdoor kan binnen de begroting stapsgewijs ruimte gecreëerd worden voor de extra structurele lasten . Deze budgetten zouden in een bestemmingsreserve voor het accommodatiebeleid opgenomen kunnen worden.

Om het voorgestelde uitvoeringsprogramma uit te kunnen voeren, moet vanaf 2027 rekening worden gehouden met een extra structurele kapitaallast van 300.000 euro die jaarlijks toeneemt met 100.000 euro tot circa 1,2 miljoen euro in 2036.

Voorbereidingskrediet

Door een deel van de benodigde investering als eenmalig voorbereidingskrediet in de begroting op te nemen, vallen de structurele kapitaallasten van het resterende deel van de investering lager uit. Voor de voorbereidingskredieten is nu uitgegaan van een bedrag van in totaal **3 miljoen euro** (prijspeil 2025). Deze voorbereidingskosten zijn nodig een aantal jaar voordat de kapitaallast in de begroting landt. Voor de komende jaren wordt uitgegaan van een gemiddeld bedrag aan voorbereidingskosten van **375.000 euro per jaar.** Vanaf 2032 zullen de voorbereidingskosten op basis van het oorspronkelijke uitvoeringsprogramma beperkt zijn. Alleen rond 2038-2024 zullen er voorbereidingskosten zijn voor eventuele vervanging van de sporthal in Nes.

Bijkomende kosten

Er wordt rekening gehouden met eenmalige kosten van een aantal vernieuwingsprojecten, zoals locatiegebonden kosten en infrastructurele aanpassingen. Deze kosten kunnen uitgespreid worden over meerdere jaren. In totaal is hiervoor nu uitgaan van **2,5 miljoen euro.** Voor de komende jaren wordt uitgegaan van een gemiddeld bedrag aan voorbereidingskosten van **300.000 euro per jaar** tot en met 2033.

Capaciteitskosten

Voor de uitvoering van het projecten uit het accommodatiebeleid wordt rekening gehouden met kosten voor externe proejctleiding. Hiervoor wordt vanaf 2026 **jaarlijks 100.000 euro** geraamd.

Op de volgende pagina is een totaal overzicht opgenomen van de verwachte financiële consequenties.

Financiële doorkijk investeringen accommodatiebeleid (prijspeil 2025)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
extra structurele kapitaallast		€ 300.000	€ 400.000	€ 500.000	€ 600.000	€ 700.000	€ 800.000	€ 900.000
voorbereidingskrediet	€ 375.000	€ 375.000	€ 375.000	€ 375.000	€ 375.000	€ 375.000		
bijkomende kosten	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
projectmanagement	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
planvorming	€ 75.000			€ 100.000				
totaal	**€ 850.000**	**€ 1.075.000**	**€ 1.175.000**	**€ 1.375.000**	**€ 1.375.000**	**€ 1.475.000**	**€ 1.200.000**	**€ 1.300.000**

Financiële doorkijk investeringen accommodatiebeleid (prijspeil 2025)	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
extra structurele kapitaallast	€ 1.000.000	€ 1.100.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000
voorbereidingskrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 720.000	€ -	€ -
bijkomende kosten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
projectmanagement	€ 100.000	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
planvorming	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
totaal	**€ 1.100.000**	**€ 1.200.000**	**€ 1.200.000**	**€ 1.200.000**	**€ 1.920.000**	**€ 1.200.000**	**€ 1.200.000**

BIJLAGE 1. BEZETTING SPORTHALLEN DORPSHUIZEN

Activiteit dorpshuis 't Wantij

Voor de vier dorpshuizen en twee sporthallen op Ameland wordt in deze bijlage inzicht gegeven in de activiteiten die hier plaatsvinden. Dit is gedaan op basis van een recent bezettingsrooster tijdens een reguliere week. Tijdens vakantieperiodes zal het gebruik hiervan verschillen.

Naast structurele activiteiten is voor de dorpshuizen ook een inschatting gegeven van het aantal en type incidentele activiteiten.
Voor de sporthallen is dat niet in het bezettingsrooster opgenomen, maar daar vinden ook diverse evenementen plaats zoals het Stratenvolleybaltoernooi en activiteiten die worden georganiseerd door bijvoorbeeld Sport Promotie Ameland. Kleedkamers van de sporthal in Hollum worden ook gebruikt voor de buitensportactiviteiten van Sportclub Amelandia (voetbal, tennis).

Op basis van de huidige reguliere openingstijden (alleen op werkdagen) is een gemiddeld bezettingspercentage berekend.

ZONDER ACTIVITEITEN EN GEBRUIKERS HEBBEN ACCOMMODATIES GEEN MAATSCHAPPELIJKE WAARDE.

Sporthal Hollum (1/3 zaaldeel)

OPENINGSTIJDEN	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	

Naam ruimte:	1/3 zaaldeel
Eventuele bijzonderheden:	te koppelen aan 2/3 zaaldeel

STRUCTURELE VERHUUR

Naam ruimte	1/3 zaaldeel						
	maandag	**dinsdag**	**woensdag**	**donderdag**	**vrijdag**	**zaterdag**	**zondag**
08.00 - 08.30	schoonmaak		schoonmaak				
08.30 - 09.00	schoonmaak		schoonmaak				
09.00 - 09.30	schoonmaak		schoonmaak				
09.30 - 10.00	schoonmaak		schoonmaak				
10.00 - 10.30	schoonmaak	tennis	schoonmaak				
10.30 - 11.00	schoonmaak	tennis	schoonmaak				
11.00 - 11.30	schoonmaak				OBS De Schakel		
11.30 - 12.00	schoonmaak				OBS De Schakel		
12.00 - 12.30	schoonmaak						
12.30 - 13.00		CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school			
13.00 - 13.30		CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school			
13.30 - 14.00		CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school			
14.00 - 14.30	OBS De Schakel	CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school	OBS De Schakel		
14.30 - 15.00	OBS De Schakel	CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school	OBS De Schakel		
15.00 - 15.30		CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school			
15.30 - 16.00	tennis						
16.00 - 16.30	tennis			tennis			
16.30 - 17.00	tennis	tennis		tennis			
17.00 - 17.30	tennis	tennis		tennis			
17.30 - 18.00	tennis	voetbal		tennis			
18.00 - 18.30	tennis	voetbal		voetbal			
18.30 - 19.00	tennis	voetbal		voetbal			
19.00 - 19.30		voetbal		voetbal			
19.30 - 20.00		tennis		voetbal			
20.00 - 20.30	volleybal	tennis					
20.30 - 21.00	volleybal						
21.00 - 21.30	volleybal						
21.30 - 22.00							

BEZETTINGSPERCENTAGE

door de week	**44%**	

uitgaande van opening maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren

door de week buiten schooltijd	**42%**	

uitgaande van gebruik maandag t/m donderdag vanaf 16.00u en vrijdag vanaf 14.00u en schoonmaakuren

inclusief zaterdag	**38%**	

uitgaande van opening maandag t/m zaterdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren

Sporthal Hollum (2/3 zaaldeel)

OPENINGSTIJDEN	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	

Naam ruimte:	2/3 zaaldeel
Eventuele bijzonderheden:	te koppelen aan 1/3 zaaldeel

STRUCTURELE VERHUUR

Naam ruimte	2/3 zaaldeel						
	maandag	**dinsdag**	**woensdag**	**donderdag**	**vrijdag**	**zaterdag**	**zondag**
08.00 - 08.30	schoonmaak		schoonmaak				
08.30 - 09.00	schoonmaak		schoonmaak				
09.00 - 09.30	schoonmaak		schoonmaak				
09.30 - 10.00	schoonmaak		schoonmaak				
10.00 - 10.30	schoonmaak	tennis	schoonmaak				
10.30 - 11.00	schoonmaak	tennis	schoonmaak				
11.00 - 11.30	schoonmaak				OBS De Schakel		Amelandse voetbalschool
11.30 - 12.00	schoonmaak				OBS De Schakel		Amelandse voetbalschool
12.00 - 12.30	schoonmaak						
12.30 - 13.00		CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school			
13.00 - 13.30		CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school			
13.30 - 14.00		CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school			
14.00 - 14.30	OBS De Schakel	CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school	OBS De Schakel		
14.30 - 15.00	OBS De Schakel	CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school	OBS De Schakel		
15.00 - 15.30		CBS Kon. Wilh. school		CBS Kon. Wilh. school			
15.30 - 16.00	tennis						
16.00 - 16.30	tennis			tennis	volleybal		
16.30 - 17.00	tennis	tennis		tennis	volleybal		
17.00 - 17.30	tennis	tennis		tennis	volleybal		
17.30 - 18.00	tennis	voetbal		tennis	volleybal		
18.00 - 18.30	tennis	voetbal		voetbal	volleybal		
18.30 - 19.00	tennis	voetbal	volleybal	voetbal			
19.00 - 19.30	volleybal	voetbal	volleybal	voetbal			
19.30 - 20.00	volleybal	tennis	badminton	voetbal			
20.00 - 20.30	volleybal	tennis	badminton	volleybal			
20.30 - 21.00	volleybal		badminton	volleybal			
21.00 - 21.30	volleybal			volleybal			
21.30 - 22.00							

BEZETTINGSPERCENTAGE

door de week	**54%**	

uitgaande van opening maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren

door de week buiten schooltijd	**66%**	

uitgaande van gebruik maandag t/m donderdag vanaf 16.00u en vrijdag vanaf 14.00u en schoonmaakuren

inclusief zaterdag	**49%**	

uitgaande van opening maandag t/m zaterdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren

GEMIDDELDE BEZETTING GEHELE SPORTHAL (1/3 zaaldeel en 2/3 zaaldeel) uitgaande van opening maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren	**51%**

Sporthal Nes (1/3 zaaldeel)

OPENINGSTIJDEN	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	

Naam ruimte:	1/3 zaaldeel
Eventuele bijzonderheden:	te koppelen aan 2/3 zaaldeel

STRUCTURELE VERHUUR

Naam ruimte	1/3 zaaldeel						
	maandag	**dinsdag**	**woensdag**	**donderdag**	**vrijdag**	**zaterdag**	**zondag**
08.00 - 08.30	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
08.30 - 09.00	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
09.00 - 09.30	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
09.30 - 10.00	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
10.00 - 10.30	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
10.30 - 11.00	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
11.00 - 11.30	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
11.30 - 12.00	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
12.00 - 12.30	BWS		BWS	schoonmaak	BWS		
12.30 - 13.00	BWS		BWS	schoonmaak	BWS		
13.00 - 13.30	BWS	Kard. de Jongschool	BWS	Kard. de Jongschool	BWS		
13.30 - 14.00	BWS	Kard. de Jongschool	BWS	Kard. de Jongschool	BWS		
14.00 - 14.30	BWS	Kard. de Jongschool	BWS	Kard. de Jongschool	volleybal (SC NB / BWS)		
14.30 - 15.00	BWS	Kard. de Jongschool	BWS	Kard. de Jongschool	volleybal (SC NB / BWS)		
15.00 - 15.30	BWS	Kard. de Jongschool	BWS		volleybal (SC NB / BWS)		
15.30 - 16.00	BWS		BWS		volleybal (SC NB / BWS)		
16.00 - 16.30	gym (SC NB)		bewegen voor ..		volleybal (SC NB / BWS)		
16.30 - 17.00	gym (SC NB)		bewegen voor ..		volleybal (SC NB / BWS)		
17.00 - 17.30	gym (SC NB)				volleybal (SC NB / BWS)		
17.30 - 18.00	gym (SC NB)				volleybal (SC NB / BWS)		
18.00 - 18.30				badminton			
18.30 - 19.00	ouderengym			badminton			
19.00 - 19.30	ouderengym			badminton		volleybal (SC NB)	
19.30 - 20.00				badminton		volleybal (SC NB)	
20.00 - 20.30						volleybal (SC NB)	
20.30 - 21.00						volleybal (SC NB)	
21.00 - 21.30						volleybal (SC NB)	
21.30 - 22.00						volleybal (SC NB)	

BEZETTINGSPERCENTAGE

door de week	**65%**	

uitgaande van opening maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren

door de week buiten schooltijd	**31%**	

uitgaande van gebruik maandag t/m donderdag vanaf 16.00u en vrijdag vanaf 14.00u en schoonmaakuren

inclusief zaterdag	**58%**	

uitgaande van opening maandag t/m zaterdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren

Sporthal Nes (2/3 zaaldeel)

OPENINGSTIJDEN	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	08.00-22.00	

Naam ruimte:	2/3 zaaldeel
Eventuele bijzonderheden:	te koppelen aan 1/3 zaaldeel

Naam ruimte	2/3 zaaldeel						
	maandag	**dinsdag**	**woensdag**	**donderdag**	**vrijdag**	**zaterdag**	**zondag**
08.00 - 08.30	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
08.30 - 09.00	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
09.00 - 09.30	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
09.30 - 10.00	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
10.00 - 10.30	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
10.30 - 11.00	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
11.00 - 11.30	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
11.30 - 12.00	BWS	BWS	BWS	schoonmaak	BWS		
12.00 - 12.30	BWS		BWS	schoonmaak	BWS		
12.30 - 13.00	BWS		BWS	schoonmaak	BWS		
13.00 - 13.30	BWS	Kard. de Jongschool	BWS	Kard. de Jongschool	BWS		
13.30 - 14.00	BWS	Kard. de Jongschool	BWS	Kard. de Jongschool	BWS		
14.00 - 14.30	BWS	Kard. de Jongschool	BWS	Kard. de Jongschool			
14.30 - 15.00	BWS	Kard. de Jongschool	BWS	Kard. de Jongschool			
15.00 - 15.30	BWS	Kard. de Jongschool	BWS				
15.30 - 16.00	BWS		BWS				
16.00 - 16.30							
16.30 - 17.00			zaalvoetbal				
17.00 - 17.30			zaalvoetbal				
17.30 - 18.00			zaalvoetbal				
18.00 - 18.30				badminton			
18.30 - 19.00				badminton			
19.00 - 19.30				badminton		volleybal (SC NB)	
19.30 - 20.00		volleybal (SC NB)		badminton		volleybal (SC NB)	
20.00 - 20.30		volleybal (SC NB)				volleybal (SC NB)	
20.30 - 21.00		volleybal (SC NB)				volleybal (SC NB)	
21.00 - 21.30						volleybal (SC NB)	
21.30 - 22.00						volleybal (SC NB)	

BEZETTINGSPERCENTAGE

door de week	**58%**	

uitgaande van opening maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren

door de week buiten schooltijd	**16%**	

uitgaande van gebruik maandag t/m donderdag vanaf 16.00u en vrijdag vanaf 14.00u en schoonmaakuren

inclusief zaterdag	**51%**	

uitgaande van opening maandag t/m zaterdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren

GEMIDDELDE BEZETTING GEHELE SPORTHAL (1/3 zaaldeel en 2/3 zaaldeel) uitgaande van opening maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 22.00 en schoonmaakuren	**60%**

Dorpshuis Ons Hol (Hollum)

OPENINGSTUDEN

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	alleen bij evenementen	alleen bij evenementen

Naam ruimte	**Grote zaal**	**Tussenzaal**	**Bargedeelte**
(indicatie) omvang in m2	200	70	100
Maximaal aantal personen	250 bezoekers met tussenzaal erbij (en daarnaast mensen die voorstelling verzorgen)		
Specifiek aanwezige voorzieningen	- te koppelen aan tussenzaal - toneel (enige vaste toneelopstelling op Ameland)	te koppelen aan grote zaal	bar, keuken, uitgiftedeel richting tussenzaal
Eventuele bijzonderheden	schuifwand naar tussenzaal		

STRUCTURELE VERHUUR (vaste gebruikers op bepaald dagdeel in de week)

Naam ruimte	*Grote zaal*			*Tussenzaal*			*Bargedeelte*		
	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
Maandag	Chi Neng groep Dagopvang Kwadrant		Vrouwen van Nu (maandelijks)				Dagopvang Kwadrant	Breicafe	
Dinsdag	Dagopvang Kwadrant		Ouderensoos		Schilderkring (2-wekelijks) Geschiedenisgroep (2-wekelijks)		Dagopvang Kwadrant		Ouderensoos
Woensdag	Dagopvang Kwadrant						Dagopvang Kwadrant & Mannen Koffiemoment (uit Hollum)		
Donderdag	Dagopvang Kwadrant						Dagopvang Kwadrant	Timmerclub senioren Fietsclub Hollum-Ballum Repair Cafe	Scrapboeking
Vrijdag	Dagopvang Kwadrant		Drumband en daarna muziekkorps (=eilandbreed)				Dagopvang Kwadrant		Drumband en Korps
Zaterdag									
Zondag									

Toelichting

- Gebruik grote zaal als speelruimte door KDV en PSZ (ochtend) en BSO (middag) gaat in overleg en alleen als grote zaal niet verhuurd is. Materialen staan in aparte kast. Dit gebruik van de grote zaal is nu niet meegerekend in bezettingspercentage.
- Deelnemers dagopvang eten ook in Ons Hol. Is voor alle mensen binnen deze doelgroep op het hele eiland
- De ouderensoos wordt gedaan door vrijwilligers, Ons Hol (Hilda)begeleidt hen
- Ons Hol huurt een dame in om Chi Neng aan te bieden

Bezettingspercentage vanuit structurele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag **5 dagen per week mogelijke bezetting**	**53%**	**7%**	**67%**

INCIDENTELE VERHUUR

per activiteit: aantal keer per jaar gebruik van een ruimte gedurende een dagdeel

Naam ruimte	*Grote zaal*			*Tussenzaal*			*Bargedeelte*		
BESCHRIJVING ACTIVITEIT EN FREQUENTIE	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
Toneelvereniging repetities (di en do avond)			14						
Toneelvereniging voorstelling (generale, vrijdagavond, zaterdagavond en woensdagmiddag)		1	3		1	3		1	3
Vrouwen van Nu (wisselende dag) 8 x per jaar		2	6		2	6		2	6
BHV en EHBO lessen (20 dagdelen per jaar)				6	7	7	6	7	7
Avonden van Ouwe Poale (lezingen) - 3 avonden per jaar									3
Schooluitvoeringen (2 avonden en 8 oefenmomenten 's ochtends), allebei eigen musical (maart OBS en juni CBS)	16		4	16		4	16		4
Jaarlijkse uitvoering Korps en Drumband incl. studieweekend			8			8			8
Calligrafie (6 keer per jaar)						6			
Timmeren voor dames (3 keer per jaar)								3	
3 themamiddagen bloemschikken (herfst, kerst, paas)					3			3	
Zomerprogramma kinderen (5 weken in zomervakantie elke ochtend), meeste kinderen komen uit Hollum-Ballum, maar ook voor kinderen elders van het eiland of bezoekers	5			5			5		
Porselein schilderen (2 keer per jaar maandagmiddag)								2	
Bijeenkomst Tafeltje Dekje overleg (3 keer per jaar)								3	
Gezondheidsmarkt (bewegen, voeding, etc.) - 1 zaterdag per jaar hele dag	3	3		3	3		3	3	
Vergaderingen (gemeente, zangverenigingen, dorpsbelang, begrafenisvereniging, Wagenborg, Rijkswaterstaat, boeren NLTO, Waddenvogels, SWA, gebruikersoverleg Ons Hol, clientoverleg gebiedsteam)	15	15	15	15	15	15			

Bezettingspercentage vanuit incidentele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag, **5 dagen per week en 48 weken per jaar mogelijke bezetting**	**15%**	**17%**	**12%**

Dorpshuis Ons Hol (Hollum)

OPENINGSTIJDEN

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	alleen bij evenementen	alleen bij evenementen

Naam ruimte	**Timmerlokaal**	**Kleedruimte**	**Kinderopvangdeel**
(Indicatie) omvang in m2	40	40	160
Maximaal aantal personen			
Specifiek aanwezige voorzieningen	creatieve ruimte		2 groepsruimten, 2 slaapkamers, keuken, toiletten, verschoonhoek, kantoor, inclusief verkeersruimte
Eventuele bijzonderheden			wordt in principe niet voor andere activiteiten en doelgroepen ingezet

STRUCTURELE VERHUUR (vaste gebruikers op bepaald dagdeel in de week)

Naam ruimte	*Timmerlokaal*			*Kleedruimte*			*Kinderopvangdeel*		
	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
Maandag							KDV en PSZ	BSO	
Dinsdag		Jongens Timmerclub (uit Hollum en Ballum)	Ouderensoos				KDV en PSZ	BSO	
Woensdag		Knutselen / creatieve workshops voor kinderen (uit Hollum en Ballum)					KDV en PSZ	BSO	
Donderdag		Timmerclub senioren Repair Cafe	KleiKring				KDV en PSZ	BSO	
Vrijdag			Modelbouwclub (bootjes en vliegtuigen)			Muzieklles (met name voor kinderen)	KDV en PSZ	BSO	
Zaterdag									
Zondag									

Bezettingspercentage vanuit structurele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag 5 dagen per week mogelijke bezetting	**40%**	**7%**	**67%**

INCIDENTELE VERHUUR

per activiteit: aantal keer per jaar gebruik van een ruimte gedurende een dagdeel

Naam ruimte	*Timmerlokaal*			*Kleedruimte*			*Kinderopvangdeel*		
BESCHRIJVING ACTIVITEIT EN FREQUENTIE	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
Schooluitvoeringen (2 avonden en 8 oefenmomenten 's ochtends), allebei eigen musical (maart OBS en juni CBS)	16		4	16		4			
Uitvoering Korps en Drumband 1 keer per jaar en weekend daarvoor studieweekend (van za ochtend tm zondagmiddag)			8			8			
Timmeren voor dames (3 keer per jaar)			3						
Zomerprogramma kinderen (5 weken in zomervakantie elke ochtend), meeste kinderen komen uit Hollum-Ballum, maar ook voor kinderen elders van het eiland of bezoekers	5			5					
Gezondheidsmarkt (bewegen, voeding, etc.) - 1 zaterdag per jaar hele dag	3	3		3	3				

Bezettingspercentage vanuit incidentele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag,	**6%**	**5%**	**0%**

5 dagen per week en 48 weken per jaar mogelijke bezetting

Mogelijk gebruik in de toekomst:

- Opslagruimte aula
- Kerkdiensten voor bewoners Ambla (overdag door de week)
- Condoleren
- Bloedprikken
- Zaalverhuur aan particulieren

GEMIDDELDE BEZETTING ALLE RUIMTEN GEZAMENLIJK uitgaande van 3 dagdelen per dag,5 dagen per week	**54%**

Dorpshuis ‘t Camminghahuus (Ballum)

Naam ruimte	Vergaderruimte	Multifunctionele ruimte	Biljart- / vergaderruimte
(Indicatie) omvang in m2	22,5	45	72
Maximaal aantal personen			
Specifiek aanwezige voorzieningen		bar	vaste opstelling met [aantal] biljarttafel(s)
Eventuele bijzonderheden	te koppelen aan multifunctionele ruimte via schuifwand	te koppelen aan vergaderruimte via schuifwand	- gelegen op verdieping, alleen via trap te bereiken - schuine wanden / plafond i.v.m. dakconstructie

STRUCTURELE VERHUUR (vaste gebruikers op bepaald dagdeel in de week)

Naam ruimte	*Vergaderruimte*			*Multifunctionele ruimte*			*Biljart- / vergaderruimte*		
	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
Maandag									**biljartvereniging**
Dinsdag				**SlimFit**					**biljartvereniging**
Woensdag						**darten**			
Donderdag				**koffiedrinken**		**zangkoor**			**biljartvereniging**
Vrijdag						**gezellig avondje**			
Zaterdag									
Zondag									

Eventuele toelichting

Bezettingspercentage vanuit structurele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag 5 dagen per week mogelijke bezetting	**0%**	**33%**	**20%**

INCIDENTELE VERHUUR

per activiteit: aantal keer per jaar gebruik van een ruimte gedurende een dagdeel

Naam ruimte	*Vergaderruimte*			*Multifunctionele ruimte*			*Biljart- / vergaderruimte*		
BESCHRIJVING ACTIVITEIT EN FREQUENTIE	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
dorpsbelang			**12**			**6**			
vergadering kermiscommissie			**4**						
vergadering biljarten			**2**						
vergadering begrafenisvereniging			**1**						
vergadering de Zonnebloem			**1**						
bingo						**9**			
sinterklaas dansen						**6**			
kinderdisco / kinderfeestjes					**4**				
TV live Formule 1 - voetbal					**8**	**8**			
spokentocht + organiseren		**4**				**1**			

Bezettingspercentage vanuit incidentele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag, 5 dagen per week en 48 weken per jaar	**3%**	**6%**	**0%**

Mogelijk gebruik in de toekomst:

- Uitbreiden van Slim Fit -> groeiende deelname
- Gezondheid / voeding leefstijl
- Biljarten voor de jeugd

GEMIDDELDE BEZETTING ALLE RUIMTEN GEZAMENLIJK **21%**

uitgaande van 3 dagdelen per dag,5 dagen per week

Dorpshuis De Toel (Nes)

OPENINGSTIJDEN	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	alleen bij evenementen	alleen bij evenementen

Naam ruimte	Grote zaal	Bar	Peuterspeelzaal	Leslokaal
(Indicatie) omvang in m2	160	105	50	52
Maximaal aantal personen				
Specifiek aanwezige voorzieningen	te koppelen aan tussenzaal toneel	gekoppeld aan keuken		
Eventuele bijzonderheden	gekoppeld aan 2 bergruimten			

STRUCTURELE VERHUUR (vaste gebruikers op bepaald dagdeel in de week)

Naam ruimte	*Grote zaal*			*Bar*			*Peuterspeelzaal*			*Leslokaal*		
	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
Maandag			Crescendo (koor)		Samenfietsen	Crescendo (koor)	Peuterspeelzaal			Blokfluiten	Blokfluiten	Klaverjassen
Dinsdag		Zhi Neng	Canite tuba	Koffieochtend	Wandelen	Canite Tuba	Peuterspeelzaal				Quilten	
Woensdag	Ameland Academy	Ameland Academy	Doedelzakband & Inspirit (koor	Ameland Academy	Ameland Academy	Doedelzakband & Inspirit (koor)	Ameland Academy	Ameland Academy		Ameland Academy	Ameland Academy	Inspirit (koor)
Donderdag			Shanty koor	Samen eten		Shantykoor	Peuterspeelzaal			Ouderensoos	Tekenkring & Kinderclub	Shantykoor
Vrijdag												
Zaterdag												
Zondag												

Eventuele toelichting: Peuterspeelzaal maakt soms ook gebruik van de grote zaal op maandag-, dinsdag- en donderdagochtend. Dit is niet meegerekend in de bezetting.

Bezettingspercentage vanuit structurele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag 5 dagen per week mogelijke bezetting	**47%**	**67%**	**33%**	**67%**

INCIDENTELE VERHUUR

per activiteit: aantal keer per jaar gebruik van een ruimte gedurende een dagdeel

Naam ruimte	*Grote zaal*			*Bar*			*Peuterspeelzaal*			*Leslokaal*		
BESCHRIJVING ACTIVITEIT EN FREQUENTIE	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
ACTIVITEITEN												
Hunted vanuit Jongerenwerk		1	1		1	1						
Carnaval		1	1		1	1						
The Passion	1	1	1	1	1	1						
Concert muziekgroep / blokfluit		1	1		1	1						
Rommelmarkt	1	1		1	1							
Tafeltennistoernooi		1	1	1	1	1						
Darttoernooi	1	1	1	1	1	1						
Sunneklaashuuske	2	2	2	2	2	2						
Sinterklaasochtend peuterspeelzaal	1			1								
Ouwe Polle			4			4						
Zonnebloem	2	2		2	2							
Sociaal Cafe				3	3							
Uitvoeringen verenigingen			6			6						
Zangcoach lessen	1	1										
VERGADERINGEN												
Agrarische Waddenvogels		1										
Thuiszorg											1	
ZAT											1	
PVDA-afdeling					1						1	
Zorgcooperatie											1	
Kabel Noord					1							
Vogelwacht											1	
SOS Kinderhulp					1							
BIJEENKOMSTEN												
Ameland 1 Politiek			2									
Begrafenis	6	6		6	6							
PLN-dag	1	1	1	1	1	1						
Dorpsbelang Nes			1			1						

Bezettingspercentage vanuit incidentele verhuur uitgaande 5 dagen per week en 48 weken per jaar mogelijke bezetting	**8%**	**9%**	**0%**	**1%**

Dorpshuis De Toel (Nes)

OPENINGSTIJDEN

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	08.00-24.00	alleen bij evene-menten	alleen bij evenementen

Naam ruimte	Handvaardigheidsruimte	Muzieklokaal	Kleine kantoor	Kantoor / vergaderruimte
(Indicatie) omvang in m2	50	52	24	30
Maximaal aantal personen				
Specifiek aanwezige voorzieningen				
Eventuele bijzonderheden				

STRUCTURELE VERHUUR (vaste gebruikers op bepaald dagdeel in de week)

Naam ruimte	*Handvaardigheidsruimte*			*Muzieklokaal*			*Kleine kantoor*			*Kantoor / vergaderruimte*		
	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
Maandag							Gedragstherapie	Sociaal werk / Gebiedsteam				
Dinsdag		Kleuterclub					Kindertherapeut	Kindertherapeut		Sociaal werk / Gebiedsteam	Sociaal werk / Gebiedsteam	
Woensdag	Ameland Academy	Ameland Academy	KleiKring (t/m mei)	Ameland Academy	Blokfluiten		Kindertherapeut	Kindertherapeut		Sociaal werk / Gebiedsteam	Sociaal werk / Gebiedsteam	
Donderdag	Timmerclub				Muzieklessen		Sociaal werk / Gebiedsteam	Sociaal werk / Gebiedsteam		Sociaal werk / Gebiedsteam	Sociaal werk / Gebiedsteam	
Vrijdag					Muzieklessen		Kindertherapeut	Kindertherapeut		Sociaal werk / Gebiedsteam		
Zaterdag												
Zondag												
Bezettingspercentage vanuit structurele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag 5 dagen per week mogelijke bezetting	**33%**			**27%**			**67%**			**47%**		

INCIDENTELE VERHUUR

per activiteit: aantal keer per jaar gebruik van een ruimte gedurende een dagdeel

Naam ruimte	*Handvaardigheidsruimte*			*Muzieklokaal*			*Kleine kantoor*			*Kantoor / vergaderruimte*		
BESCHRIJVING ACTIVITEIT EN FREQUENTIE	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
ACTIVITEITEN												
The Passion										1	1	1
Zangcoach lessen						10						
VERGADERINGEN												
Agrarische Waddenvogels												4
Weidevogel beheer												4
Thuiszorg												4
ZAT												4
PVDA-afdeling												4
Zorgcooperatie												2
Kabel Noord												2
Vogelwacht												2
SOS Kinderhulp												2
Bezettingspercentage vanuit incidentele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag, 5 dagen per week en 48 weken per jaar mogelijke bezetting	**0%**			**1%**			**0%**			**4%**		

Mogelijk gebruik in de toekomst:

- Biljarten
- Darten (darters hebben nu een ruimte boven een kampeerboerderij)
- Judo (gestopt omdat er geen docent meer was)
- Dansles (gestopt omdat er geen docent meer was)

GEMIDDELDE BEZETTING ALLE RUIMTEN GEZAMENLIJK **51%**
uitgaande van 3 dagdelen per dag,5 dagen per week

Dorpshuis ‘t Wantij (Buren)

Naam ruimte:	Kleine zaal	Grote zaal	Kinderopvangdeel
(Indicatie) omvang in m2	50	50	
Maximaal aantal personen	40	20	
Specifiek aanwezige voorzieningen	- bar - beamer - televisiescherm	- biljarttafels - spelletjes	o.s. groepsruimte, slaapvertrek, toiletten, berging
Eventuele bijzonderheden	schuifwand naar grote zaal		wordt in principe niet voor andere activiteiten en doelgroepen ingezet

STRUCTURELE VERHUUR (vaste gebruikers op bepaald dagdeel in de week)

Naam ruimte	*Kleine zaal*			*Grote zaal*			*Kinderopvangdeel*		
	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
Maandag		Doortrappen			biljarten	biljarten	KDV en PSZ	KDV	
Dinsdag	leesclub	sjoelen	kaarten				KDV en PSZ	KDV	
Woensdag	koffieinloop				biljarten	biljarten	KDV en PSZ	KDV	
Donderdag		gezellige middag				biljarten	PSZ		
Vrijdag		haken (winter)	naaien / breien (winter)				KDV	KDV	
Zaterdag									
Zondag									

Bezettingspercentage vanuit structurele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag 5 dagen per week mogelijke bezetting	**53%**	**33%**	**60%**

INCIDENTELE VERHUUR

per activiteit: aantal keer per jaar gebruik van een ruimte gedurende een dagdeel

Naam ruimte	*Kleine zaal*			*Grote zaal*			*Kinderopvangdeel*		
BESCHRIJVING ACTIVITEIT EN FREQUENTIE	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond	Ochtend	Middag	Avond
GGD elke maand	12	12	12	12	12	12			
Bingo elke maand			12						
Kinderbingo elke maand		12							
Valpreventie 4 x per jaar	4	4	4	4	4	4			
Zwanger fit 8 x per jaar	8	8	8						
Trouw jubileum 2 x per jaar		2	2		2	2			
Verjaardagen 1 x per jaar		1	1		1	1			
Ouderen gymnastiek 10 x per jaar	10								
Dansen met Saco Velt 10 x per jaar	10	10	10	10	10	10			
Biljarten Ameland beker / toernooi 4 avonden						4			
Sunneklaas dansen 4 x in de winter	4	4	4	4	4	4			
Stijldansen 4 x per jaar		4	4						
Diverse eenmalige activiteiten (kerst kado spel, kraak de code, minute to win it		1	1						
Speurtocht 1 x per jaar (buiten)									
Spookentocht 1 x jaar (buiten)									
Vrijmarkt 1 x per jaar (buiten)									

Bezettingspercentage vanuit incidentele verhuur uitgaande van 3 dagdelen per dag, 5 dagen per week en 48 weken per jaar mogelijke bezetting	**23%**	**14%**	**0%**

GEMIDDELDE BEZETTING ALLE RUIMTEN GEZAMENLIJK uitgaande van 3 dagdelen per dag,5 dagen per week	**61%**

BIJLAGE 2. OVERZICHT PER TYPE PERSPECTIEF

Baarhuisje Ballum

In deze bijlage is per type maatregel een kaart opgenomen waarop is aangegeven voor welke gebouwen de betreffende maatregel voorgesteld wordt. Voor Nes en Buren is nadere visievorming nodig en wordt oorgesteld hiervoor een participatietraject te doorlopen. Om wel een beeld te geven voor het oorspronkelijk voorgestelde scenario voor de maatschappelijke accommodaties in Nes en Buren, is dit in het rood opgenomen.

PERSPECTIEF GEEFT HELDERHEID AAN GEMEENTE, GEBRUIKERS, BEWONERS EN ANDERE BELANGHEBBENDEN.

Perspectief **in stand houden**

1. Ambtswoning
2. Milieustraat Nes
3. Burg. Waldaschool
4. Toilet De Vleijen (1)
5. Toilet De Vleijen (2)
6. Zelfreinigend toilet Nes
7. Toilet ‘t Oerd
8. Toren Nes
9. Toren Ballum
10. Toren Hollum
11. Vuurtoren Hollum
12. Baarhuisje Nes
13. Baarhuisje Ballum
14. Baarhuisje Hollum
15. Oerdhut

Perspectief **herijken afspraken**

1. Vuurtoren

Perspectief **verduurzamen**

1. Gemeentehuis
2. Gemeentewerf
3. Sporthal Nes / SC Nes Buren (korte termijn)
4. ‘t Ienster
5. *Indicatief scenario: aula Nes (indien mogelijk en mede afhankelijk van participatietraject Nes-Buren en perspectief gebouw De Toel)*

Perspectief **(tijdelijk) uitbreiden**

1. VV Geel Wit (kleedkamer) - is reeds uitgevoerd

Perspectief **aanpassen**

1. ‘t Camminghahuus (toegankelijkheid, opslagruimte) - lopend project
2. ‘t lenster

Perspectief **renoveren**

1. Sporthal Hollum / SC Amelandia
2. Havenkantoor vliegveld

Perspectief **nieuwbouw**

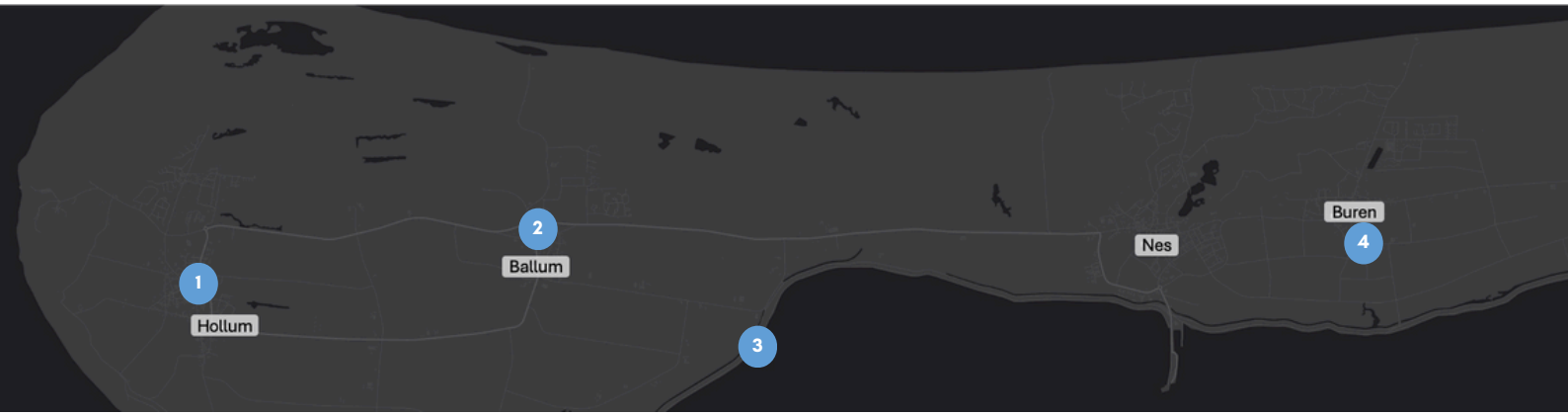

1. **Voorzieningencluster Hollum**
   - IKC met basisonderwijs, peuter- en kinderopvang
   - Dorpshuisfunctie / ontmoetingscentrum (Ons Hol)
   - Bibliotheek

   Fysieke koppeling met binnen- en buitensport en woonzorgcentrum

2. ***Indicatief scenario: voorzieningencluster Nes - Buren***
   - *IKC met basisonderwijs, peuter- en kinderopvang*
   - *Dorpshuisfunctie / ontmoetingscentrum (De Toel & 't Wantij)*
   - *Accommodatie VV Geel Wit*
   - *Sporthal (lange termijn)*

Perspectief **voorziening toevoegen**

1. Openbaar toilet centrum Hollum
2. Openbaar toilet centrum Ballum
3. Openbaar toilet Ballumerbocht
4. Openbaar toilet centrum Buren

Perspectief **afstoten**

1. Brandweerkazerne Nes
2. Voormalig KNRM-gebouw
3. Galerie Philadelphia + woning
4. Trafogebouw Kop Veerdam
5. Berging ijsbaanvereniging Nes ‘Met Frisschen Moed’

Perspectief **visievorming**

1. Dorpshuisfunctie Ballum
2. Sporthal Nes (lange termijn)
3. Aula Nes
4. LOA
5. Dorpshuis / ontmoetingscentrum De Toel
6. Kardinaal de Jongschool
7. VV Geel Wit
8. Dorpshuis / ontmoetingscentrum ‘t Wantij

Schriftelijke vragen VVD m.b.t. de commissievergadering 1 december 2025

Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen

De reactienota vaststellen, kan ik alleen doen, als de volledige reacties A tot en met E, als bijlagen bij de stukken worden toegevoegd. Nu worden namelijk 'delen' van de reacties in de Reactienota genoemd, waarop wordt gereageerd. De 'delen' die eruit worden gehaald, dekken mogelijk niet overal de lading van de reactie, alleen al omdat in communicatie tussen zender (de indiener van de reactie) en ontvanger (de gemeente) ruis kan ontstaan. De context waarin de vraagstelling is genoemd, is belangrijk om het geheel te beoordelen.

Vraag: kan het College de volledig reacties als bijlages toevoegen, zoals ook nog eens aan het einde van de Reactienota op pag. 13 is benoemd, maar niet is gedaan.

Antwoord: dat kan uiteraard. De volledige inspraakreacties hadden inderdaad als bijlage bij de concept reactienota moeten zitten. We zorgen voor een aangepaste versie van de reactienota inclusief volledige inspraakreactie (zie bijlage 1). De volledige inspraakreacties zijn overigens ook al eerder ter beschikking gesteld aan de raad.

Vraag: zijn de reacties van de gemeente (de reactienota) ook aan de indieners gedeeld?

Antwoord: De reactienota is niet actief met alle indieners gedeeld. Dat is ook niet gebruikelijk op basis van de participatieverordening gemeente Ameland 2023. De concept reactienota is wel gepubliceerd via de gemeentelijke website. Alle indieners van een inspraakreactie zijn wel persoonlijk geïnformeerd dat de concept reactienota op de website van de gemeente is te vinden.

Enkele vragen over de inhoud.

1. Wat betreft de 'landschappelijke waarden van ons eiland', waarvan 'ruimtelijkheid' één van die waarden is, zou ik graag een landschapsarchitect betrokken zien worden bij de planvorming van het 'mogelijke' cluster Nes - Buren. ***Kan het College dat toezeggen?***

Antwoord: Er moet nog een uitvoeringsplan worden opgesteld. Ook de Governance met betrekking tot de uit te voeren projecten moet nog worden vastgesteld. Uiteraard zullen daar de noodzakelijke deskundigen bij worden ingeschakeld. Afhankelijk van het project en de locatie kan dit ook een landschapsarchitect zijn om specifiek in te zetten op de landschappelijke waarden van ons eiland. Het is nu echter nog te prematuur om voor projecten die nog een participatieproces doorlopen en waarvoor het eindplaatje nog niet duidelijk is over de Governance van de realisatie al een beslissing te nemen. Het college wil dit dus nu niet toezeggen, maar sluit ook niks uit.

2. Mede uit financiële oogpunten, zal er in fases, afzonderlijke projectvorming plaatsvinden. ***Check:*** Klopt het dat de gemeenteraad bij elke toekomstig project een Raadsvoorstel ontvangt? Dit is o.a. te lezen op pag. 6 van het Accommodatiebeleid Ameland.

Antwoord: Bij alle projecten uit het uitvoeringsprogramma van het Accommodatiebeleid waarvoor een krediet nodig is, wordt inderdaad een voorstel voorgelegd aan de gemeenteraad.

3. De bouw van een nieuwe school in Hollum. De beoogde locatie lijkt in de omgeving van Ambla te zijn. Deze locatie is wat inpasbaarheid van een IKC én dorpshuis én binnensport (sporthal) en niet bebouwing (de sportvelden, parkeervoorzieningen, fietsparkeerplekken) een lastige opgave.

Vraag: Is de vrijkomende locatie 'De Stelp' bij het College nog in beeld als alternatief voor de locatie van een IKC? Voordeel van deze locatie is, dat deze op korte termijn vrijkomt en er genoeg ruimte is voor ontwikkeling en er geen vervangende noodruimten nodig zijn, wat wel het geval zal zijn bij realiseren van een IKC in de omgeving van de Ambla.

Antwoord: de locatie 'De Stelp' is niet in beeld voor een IKC in Hollum. Het is een onderbouwde afweging een IKC op de locatie 'AMBLA-sporthal' te realiseren, waaronder de samenwerking tussen en versterking van verschillende maatschappelijke functies. Dit is zo ook besproken met de betrokken gebruikers en gepresenteerd op de bewonersavonden in april.

Daarnaast is de gemeenteraad bekend met het feit dat er een contractuele afspraak met Kwadrant bestaat waarin de gemeente zich heeft gecommitteerd aan (sociale) woningbouw op de locatie van de (oude) Stelp. Deze afspraken staan onder toezicht van de zorgautoriteit. Deze lijn is ook vertaald in de door de gemeenteraad vastgestelde Woonvisie 2024.

De kolommen met leeftijdsopbouw per dorp geven naar mijn mening niet het beste beeld van de leeftijdsopbouw. Waarom niet? Omdat de eerste kolom van 0 - 15 jaar, 15 jaar bestrijkt, de tweede kolom van 15 - 25 jaar, 10 jaar bestrijkt en de kolommen daarna 20 jaar of meer. Dit geeft een vertekend beeld, dat bovendien nog wordt versterkt door het feit, dat veel 65-plussers in Hollum wonen, doordat daar de Ambla staat. Eerder heeft de gemeente bevolkingspiramides getoond, die een veel beter beeld gaven. ***Vraag:*** kan het College voor een beter overzicht zorgen voor de leeftijdsopbouw?

Antwoord: In het accommodatiebeleid heeft het college met behulp van de cijfers van CBS / Statline een globaal inzicht in de bevolkingsopbouw per dorp willen geven.

Op basis van de feitelijke bevolkingsgegevens per 1 januari 2025 hebben wij een aangepaste tabel bij dit antwoord gevoegd (zie bijlage 2). Het is niet aan het college om het reeds gedane raadsvoorstel nog te wijzigen. Maar we verstrekken u deze tabel graag en die zou prima op pagina 10 van het accommodatiebeleid de bestaande tabel kunnen vervangen als de raad meent dat dit waarde toevoegt (dan zouden overigens ook enkele tekstdelen die naar de cijfers in de tabel verwijzen aanpassing behoeven).

Reactienota Inspraakprocedure Ontwerp Accommodatiebeleid

Advies over de reacties die zijn ingediend naar aanleiding van de terinzagelegging van het Ontwerp Accommodatiebeleid

Op 14 juli 2025 heeft de gemeenteraad het Ontwerp 'Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen van de gemeente Ameland' (hierna 'Ontwerp Accommodatiebeleid') vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Van 16 juli 2025 tot en met 30 september 2025 heeft het ontwerp ter inzage gelegen conform de Inspraak- en participatieverordening gemeente Ameland 2023.

In de publicatietekst bij de terinzagelegging van het Ontwerp Accommodatiebeleid is de volgende tekst opgenomen: *De perspectieven voor de maatschappelijke functies in de dorpen Nes en Buren zijn nog niet duidelijk. Dit betreft de rode teksten in het Ontwerp Accommodatiebeleid en omvat de functies binnensport, buitensport, basisonderwijs, ontmoeting, dorpshuisfuncties, peuterspeelzalen en kinderopvang. Hiervoor is een visie- en participatietraject opgezet waarbij naar verschillende scenario's kan worden gekeken. Zienswijzen op het Ontwerp Accommodatiebeleid die betrekking hebben op genoemde maatschappelijke functies in Nes en Buren, zijn dus niet nodig, maar moeten worden ingebracht in het extra hiervoor opgezette visie- en participatietraject. In dit traject wordt volop gelegenheid geboden om mee te denken en inspraak te leveren, het uitgangspunt is dat alle gebruikers, vrijwilligers, bewoners en overige betrokkenen zich gekend en vertegenwoordigd voelen*.

Er zijn vijf inspraakreacties ontvangen. De reacties worden hierna op volgorde van binnenkomst behandeld. Per binnengekomen reactie wordt kort de inhoud aangegeven, de reactie daarop en een voorstel over het afhandelen daarvan. De volledige inspraakreacties zijn als bijlage toegevoegd. Deze reactienota vormt het eindverslag van de inspraakprocedure zoals opgenomen in artikel 7 van de Inspraak- en participatieverordening gemeente Ameland 2023.

Daarnaast wordt voorgesteld het Ontwerp Accommodatiebeleid aan te passen vanwege tussentijdse ontwikkelingen en zijn tekstuele wijzigingen voorgesteld. Deze voorgestelde aanpassingen zijn opgenomen na behandeling van de vijf inspraakreacties.

Inspraakreactie A: Stichting Medical-Ameland *(ontvangen 18-09-2025)*

<u>Inspraakreactie A:</u>
Kan het gebouw aan de Ballumerweg 38 te Nes (deel van de voormalige Ambulancepost) worden gebruikt voor veiligheidstrainingen van Medical-Ameland?

Reactie op inspraakreactie A:
Het gebouw aan de Ballumerweg 38 wordt grotendeels verhuurd aan de Veiligheidsregio en gebruikt als voorziening voor de brandweer. Het deel waar voorheen de ambulancepost was gehuisvest, is later aangebouwd aan het gebouw. Dit gebouwdeel wordt momenteel in afwachting van het accommodatiebeleid tijdelijk verhuurd als opslagruimte voor de vier gezamenlijke dorpsbelangen (met dorpsbelang Hollum als penvoerder) in het kader van leegstandsverhuur. Het perspectief dat in het accommodatiebeleid is opgenomen voor het gehele gebouw (brandweerkazerne en voormalige ambulancepost) is afstoten. Voor het afstoten van het gebouw aan de Ballumerweg 38 gaat de gemeente in gesprek met de Veiligheidsregio. Om het doel 'afstoten' te kunnen realiseren, worden nu geen nieuwe huurovereenkomsten aangegaan. Als afstoten van het gebouw (nog) niet mogelijk is, kan de gemeente overwegen om opnieuw tijdelijke leegstandsverhuur in te zetten voor het deel van de voormalige ambulancepost. Dit is mede afhankelijk van de verwachte uitvoeringstermijn om tot afstoten te komen.

Als de gemeente tijdelijke leegstandsverhuur wil inzetten, zal er een kader worden gesteld welke activiteiten geschikt worden geacht en zal er een openbare inschrijfprocedure volgen zodat belangstellenden gelijke kansen hebben.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie A:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Suggestie aan indiener inspraakreactie A:
Het accommodatiebeleid zet in op multifunctioneel gebruik van accommodaties. Mogelijk kan Stichting Medical-Ameland gebruik maken van bestaande (maatschappelijke) accommodaties die ruimte beschikbaar hebben om activiteiten van Stichting Medical-Ameland te huisvesten. Hiervoor zou Stichting Medical-Ameland contact kunnen leggen met de huurders of hoofdgebruikers van deze gebouwen.

Inspraakreactie B: Stichting Samenwerkingsbestuur PO West Ameland *(ontvangen 24-09-2025)*

Inspraakreactie B1:
Waardering over het plan dat getuigt van visie, realiteitszin en betrokkenheid bij de leefbaarheid van ons eiland. Herkenning in de uitgangspunten van het voorgestelde beleid: duurzaamheid, multifunctioneel gebruik, clustering van voorzieningen en het principe van samenkracht. Er is bij ons draagvlak bij voor het voorgestelde perspectief voor de twee basisscholen in Hollum: nieuwbouw van een integraal kindcentrum bij de Ambla, waar onderwijs, opvang, zorg, welzijn en sport elkaar kunnen versterken.

Reactie op inspraakreactie B1:
De gemeente bedankt de indiener voor de positieve reactie en steun voor het voorgestelde beleid en perspectief voor de twee basisscholen in Hollum.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie B1*:*
- Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Inspraakreactie B2:
Om verschillende redenen (verouderde schoolgebouwen in Hollum, verantwoordelijkheid voor goed onderwijs, draagvlak voor samenwerking en vernieuwing, beschikbaarheid locatie, nog te doorlopen participatietraject voor gedragen visie voor accommodaties in Nes en Buren) vragen we of de realisatie van het voorzieningencluster in Hollum naar voren kan worden gehaald. We komen graag in 2026 in aanmerking voor een voorbereidingskrediet om te starten met verdere planvorming, haalbaarheidsstudies en participatie.

Reactie op inspraakreactie B2:
Fasering van projecten is nodig om uitvoering financieel en organisatorisch mogelijk te maken. Om verschillende redenen, waaronder de grotere noodzaak voor aanpak van accommodaties in Nes en Buren, is de daadwerkelijke realisatie van het voorzieningencluster in Hollum in fase 2 (2030-2033) opgenomen. Het realiseren van het voorzieningencluster in Hollum is een complex project, onder andere vanwege de bestaande constructie van de sporthal en Ons Hol, de aansluiting op de Ambla en inpassing van de verschillende functies in het gebied, zoals qua gebouw als qua buitenruimte. Dat vraagt ook om het tijdig starten met de voorbereiding van plannen.

Het participatietraject voor Nes en Buren is in oktober 2025 gestart. De uitkomsten hiervan zijn nu nog niet bekend. Om dit participatietraject zorgvuldig te kunnen doorlopen, is geen tijdsdruk opgelegd.
Op dit moment is er daarom geen reden de voorgestelde planning van het uitvoeringsprogramma van het accommodatiebeleid aan te passen. Om het nu aanwezige momentum in Hollum wel te benutten en

tijdig te starten met verdere planvorming, noodzakelijke onderzoeken en participatie voor clustering van functies in Hollum, zijn binnen de in het Ontwerp Accommodatiebeleid geraamde financiële middelen in 2026 dekkingsmogelijkheden voor een gedeeltelijk voorbereidingskrediet voor het voorzieningencluster Hollum. Hiervoor is een integraal voorstel nodig, waarbij niet alleen wordt gekeken naar de twee scholen maar naar de voorbereiding die nodig is om het gehele voorzieningencluster in Hollum te kunnen realiseren. Daarbij moet ook duidelijkheid komen over onder andere de projectorganisatie en taak- en rolverdeling. Op basis van een integraal voorstel, kan in 2026 een gedeeltelijk voorbereidingskrediet worden aangevraagd bij de gemeenteraad.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie B2*:*

- Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.
- De raad in 2026 een voorstel voorleggen voor een gedeeltelijk voorbereidingskrediet voor het voorzieningencluster in Hollum.
- Na afronding van het participatietraject in Nes en Buren het faseringsplan (Globaal Uitvoeringsprogramma) van het Accommodatiebeleid waar nodig en/of gewenst aanpassen. Dat kan zowel gelden voor de voorgestelde maatregelen en projecten, als de fasering.

Inspraakreactie B3:

Als de gemeente besluit tot het beschikbaar stellen van krediet voor vervangende nieuwbouw van de scholen in Hollum, stellen we voor met de gemeente in overleg te treden over het temporiseren van onderhoudswerkzaamheden aan het gebouw om desinvesteringen te voorkomen.

Reactie op inspraakreactie B3:

De verantwoordelijkheid voor het gebouwonderhoud van de schoolgebouwen in Hollum ligt bij de stichting Samenwerkingsbestuur PO Ameland West. De stichting is wettelijk verplicht de schoolgebouwen in goede staat te onderhouden. We begrijpen echter het verzoek om te kijken naar het afstemmen van onderhoudswerkzaamheden op het perspectief van de gebouwen. Dit voorstel sluit aan bij de onderhoudsstrategie die de gemeente hanteert voor gemeentelijk gebouwen die de gemeente zelf onderhoudt (pagina 39 van het Ontwerp Accommodatiebeleid).

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie B3:

- Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.
- Het voorstel voor de onderhoudsstrategie van de schoolgebouwen in Hollum meenemen bij uitvoering van het Accommodatiebeleid.

Inspraakreactie B4:

Kan het accommodatiebeleid financieel rekening houden met mogelijke nieuwbouw inclusief verduurzaming van het gebouw van basisschool ’t Ienster in Ballum en hier een (voorlopige) fase voor uitvoering aan toe te kennen, zodat bij een eventueel positieve leerling ontwikkeling de gemeente hier wel op voorbereid is?

Reactie op inspraakreactie B4:

Het accommodatiebeleid biedt wel mogelijkheden voor een investering in basisschool ’t Ienster. Voor een investering is een toekomstbestendige en levensvatbare situatie het uitgangspunt, zie hiervoor ook pagina 45 van het Ontwerp Accommodatiebeleid onder het kopje *‘B. Is een voorziening levensvatbaar?’*. Voor ’t Ienster speelt leerlingontwikkeling op basis van leerlingtellingen en prognoses daarbij een belangrijke rol.

Voor een investering in de huisvesting van ‘t Ienster, zoals aanpassing, verduurzaming, renovatie of vernieuwing, moet het leerlingenaantal op teldatum 1 februari in ieder geval boven het wettelijke minimum uitkomen (momenteel 23 leerlingen). Ook op (middel)lange termijn moet het leerlingaantal volgens actuele leerlingprognose in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomen. De gemeente Ameland heeft in het najaar van 2025 opdracht gegeven aan Planning Verband Groningen om de leerlingprognoses van de scholen op Ameland te maken. Deze worden gedeeld met het bevoegd gezag van de scholen en de gemeenteraad.

De omvang van een mogelijke investering in de huisvesting van ’t Ienster hangt mede af van het (verwachte) leerlingaantal en bijbehorende ruimtebehoefte en het type maatregel. Om een indicatie te geven van een eventuele investering, lijken de maatregelen aanpassen en verduurzamen van het bestaande gebouw op dit moment het meest passend. Op basis van deze maatregelen kan indicatief rekening gehouden worden met een investering van € 500.000 (prijspeil 2025). Bij de keuze om een dergelijke investering te doen, zullen op dat moment alle relevante ontwikkelingen en afwegingen worden betrokken.

Als voorlopige fase voor de uitvoering wordt uitgegaan van Fase 3 (2034-2037). Zodra het visie- en participatietraject voor Nes en Buren is afgerond, wordt gekeken naar eventuele aanpassing van het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen en fasering) en financiële consequenties van het Accommodatiebeleid. Mogelijk kunnen dan, indien gewenst, de maatregelen voor de school en het dorpshuis in Ballum in dezelfde fase worden geplaatst.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie B4:
In het Accommodatiebeleid de volgende aanpassingen doorvoeren:

- **Pagina 50**: tabel aanpassen door ’t Ienster te verwijderen bij ‘IN STAND HOUDEN’ en toe te voegen bij ‘*AANPASSEN*’ en ‘*VERDUURZAMEN’*.
- **Pagina 53**: perspectief ’t Ienster aanpassen van ‘*in stand houden’* naar ‘*aanpassen en verduurzamen*’
- **Pagina 53**: tekst perspectief ’t Ienster aanvullen met de volgende tekst: *Als het leerlingaantal van ’t Ienster in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomt (momenteel 23 leerlingen) en volgens actuele leerlingprognoses op (middel)lange termijn ook blijft, is een gemeentelijke investering in verduurzaming en aanpassing van het schoolgebouw mogelijk, passend bij de ruimtebehoefte van de school*.
- **Pagina 64**: in de tabel bij FASE 3 van het globaal uitvoeringsprogramma onder voorgesteld scenario toevoegen: *eventuele aanpassing en verduurzaming OBS ’t Ienster*.
- **Pagina 69**: het effect van een investering in de huisvesting van OBS ’t Ienster tekstueel verwerken onder het kopje ‘structurele lasten’ door de totaal geraamde investering te wijzingen van 37,5 miljoen euro naar *38 miljoen euro*.
- **Pagina 83***:* ’t Ienster verwijderen onder Perspectief in stand houden, nummering vanaf 8 aanpassen
- **Pagina 83***:* ’t Ienster toevoegen onder Perspectief verduurzamen, nummering aanpassen

Inspraakreactie C: Dorpsbelang Ballum *(ontvangen 25-09-2025)*

Inspraakreactie C1:
Het vliegveld in Ballum is een uniek onderdeel van onze dorpsidentiteit en zorgt voor levendigheid. We missen visie en ambitie ten aanzien van het vliegveld in Ballum. We zien bij het vliegveld kansen om 1) veilige en goede parkeergelegenheid te realiseren voor bezoekers vliegveld en rijstallen langs Strandweg en 2) opslagruimte voor materiaal dorpsbelang, kermis en ambachtelijke dag. Daarnaast maken we ons zorgen over het feit dat er voor het vliegveld slechts een tijdelijke vergunning is afgegeven.

Reactie op inspraakreactie C1:
Het accommodatiebeleid gaat over gemeentelijk vastgoed. Het havenkantoor op het vliegveld valt daaronder. De gemeenteraad heeft in december 2024 een krediet van € 580.000 beschikbaar gesteld voor renovatie en verduurzaming van het vliegveld. Een deel van dit krediet heeft betrekking op het luchthavengebouw (havenkantoor). Hiermee wordt voor 20 jaar een perspectief geboden voor dit gebouw. Daarmee onderschrijft de gemeente het belang van deze voorziening voor Ballum specifiek en voor ons eiland als geheel.

De openbare parkeergelegenheid valt buiten de reikwijdte van het accommodatiebeleid. Dit aandachtspunt kan meegenomen worden in de gesprekken die gemeente en dorpsbelang jaarlijks hebben.

Dorpsbelang Ballum heeft geen eigen opslagruimte. De andere drie dorpsbelangen hebben wel een eigen opslagruimte. De gemeente speelt hierbij echter geen rol bij de gebouwen, hooguit als eigenaar van de onderliggende grond en verlener van een opstalrecht, maar niet met financiële steun. Daarmee vallen opslagruimten voor dorpsbelangen buiten de reikwijdte van het Accommodatiebeleid.

Navraag bij indiener van inspraakreactie C1 maakt duidelijk dat met de reactie over de tijdelijke vergunning van het vliegveld wordt gedoeld op het luchthavenbesluit. De verantwoordelijkheid voor het vaststellen van een luchthavenbesluit voor Ameland Airport ligt bij de provincie Friesland. Het vaststellen van een nieuw luchthavenbesluit voor Ameland Airport is nog steeds in voorbereiding bij de provincie. Dit is een ingewikkeld en langdurig proces dat al jaren loopt. Op dit moment geldt nog steeds het Omzettingsbesluit luchthaven Ameland (zie wetten.nl - Regeling - Omzettingsregeling luchthaven Ameland - BWBR0032025). In december 2021 heeft de gemeente Ameland de aanvraag voor een luchthavenbesluit ingediend bij de provincie. Door ontwikkelingen en capaciteit aan de kant van de provincie, ontwikkelingen bij de gemeente, ontwikkelingen op het gebied van stikstof en door gewijzigde rekenmodellen is er geen beslissing genomen op deze aanvraag. Na de zomer 2023 is een doorstart gemaakt met de aanvraag voor een luchthavenbesluit. Op basis van de nieuwste rekenmodellen (die niet tot andere uitkomsten hebben geleid) is een actualisatie gemaakt van de rapportages die behoren bij de aanvraag. Deze actualisatie is aangeboden als aanvulling op de bestaande aanvraag. De provincie Friesland gaat de aanvraag van Ameland samen met de aanvragen van Drachten en Terschelling voorbereiden in één nieuwe Luchtvaartverordening. De planning om het ontwerp van de complete Luchtvaartverordening gereed te hebben, is iedere keer bijgesteld. Nadat Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland het ontwerp hebben vastgesteld, volgen publicatie, ter inzagelegging en verwerking van zienswijzen. Vervolgens kan de Luchtvaartverordening definitief worden gemaakt en via Gedeputeerde Staten naar Provinciale Staten worden gestuurd die uiteindelijk de verordening moet vaststellen. Daarna moet de gemeente een verklaring veilig gebruik luchtruim aanvragen bij de Inspectie Leefomgeving en Transport.
Als de duur van deze procedure problemen oplevert voor bepaalde (bouw)plannen, bespreken we dat met de provincie. Voor zover deze plannen niet strijdig zijn met de huidige vergunning en de nieuwe aanvraag, hoeft dit op voorhand geen probleem op te leveren.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie C1:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Suggestie aan indiener inspraakreactie C1:
Een opslagruimte voor dorpsbelang kan qua veiligheid en vergunning niet op het terrein van het vliegveld worden gerealiseerd. Buiten het terrein van het vliegveld, bijvoorbeeld bij een parkeerterrein of bij de hangar, zijn hiervoor wel mogelijkheden. De gemeenteraad van Ameland heeft middels een raadsbesluit in 2024 ruimte gegeven voor particulieren om zelf een hangar te realiseren of dit te combineren met de huidige exploitant. Onder voorwaarden, zoals veiligheidscontour, zou dorpsbelang Ballum zich ook kunnen aansluiten bij een particulier initiatief voor deze locatie.

Inspraakreactie C2:
We zijn blij met het voornemen om twee openbare toiletten in / bij Ballum te realiseren. Onze wensen hierbij zijn: 1) gemeentelijke steun voor particuliere initiatieven zoals het realiseren van een openbaar toilet in gebouw van voormalige NH-kerk en 2) duidelijke bebording naar openbaar toilet in Ballumerbocht.

Reactie op inspraakreactie C2:
We waarderen particuliere initiatieven, zeker als deze bijdragen aan het realiseren van gemeentelijk beleid. We zien hiervoor mogelijkheden bij het realiseren van openbare toiletten. Daarom zijn de plek en

wijze waarop deze gerealiseerd worden bewust opengelaten in het Ontwerp Accommodatiebeleid. Na vaststelling van het Accommodatiebeleid moet uitwerking worden gegeven aan het globale uitvoeringsprogramma. Daarbij zal een kader worden opgesteld worden waarmee duidelijk wordt hoe omgegaan wordt met particuliere initiatieven ten aanzien van het realiseren openbare toiletten. In het Ontwerp Accommodatiebeleid is opgenomen dat openbare toiletten goed vindbaar moeten zijn waarbij bewegwijzering van belang is. We gaan dus zorgen voor duidelijke bebording naar openbare toiletten.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie C2:

- **Pagina 52**: Toevoegen onder '8. Toevoegen toilet centrum Hollum' de volgende tekst:
  Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.
- **Pagina 54**: Toevoegen onder '10. Toevoegen toilet centrum Ballum' de volgende tekst:
  Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.
- **Pagina 60**: Toevoegen onder '5. Toevoegen toilet centrum Buren' de volgende tekst:
  Voor de omgang met particuliere initiatieven bij het realiseren van openbare toiletten wordt door de gemeente een kader opgesteld dat duidelijkheid geeft over voorwaarden en proces.

Inspraakreactie C3:
We vragen de gemeente om geld te reserveren voor OBS 't Ienster voor a) onderhoud, b) verduurzaming en c) uitbreiding met andere functies zoals buitenschoolse opvang en dorpshuisfunctie.

Reactie op inspraakreactie C3:
Omdat gebouwonderhoud van 't Ienster geen taak en verantwoordelijkheid van de gemeente is, worden hiervoor ook geen middelen gereserveerd. Het schoolbestuur (Stichting Samenwerkingbestuur PO West Ameland) is verantwoordelijk voor het in standhouden en onderhouden van het schoolgebouw. Tot en met 31 december 2024 lag deze taak bij de bestuurscommissie OPO Ameland en is het onderhoud volgens een actueel meerjaren onderhoudsplan uitgevoerd. Voor de uitvoering van het onderhoud ontvangt het schoolbestuur middelen van het rijk.

Onderstaande aanvullende reactie is overeenkomstig (exact gelijk aan) de reactie op inspraakreactie B4 van Stichting Samenwerkingsbestuur PO West Ameland.

Het accommodatiebeleid biedt wel mogelijkheden voor een investering in basisschool 't Ienster. Voor een investering is een toekomstbestendige en levensvatbare situatie het uitgangspunt, zie hiervoor ook pagina 45 van het Ontwerp Accommodatiebeleid onder het kopje *'B. Is een voorziening levensvatbaar?'*. Voor 't Ienster speelt leerlingontwikkeling op basis van leerlingtellingen en prognoses daarbij een belangrijke rol.

Voor een investering in de huisvesting van 't Ienster, zoals aanpassing, verduurzaming, renovatie of vernieuwing, moet het leerlingenaantal op teldatum 1 februari in ieder geval boven het wettelijke minimum uitkomen (momenteel 23 leerlingen). Ook op (middel)lange termijn moet het leerlingaantal volgens actuele leerlingenprognose in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomen. De gemeente Ameland heeft in het najaar van 2025 opdracht gegeven aan Planning Verband Groningen om de leerlingprognoses van de scholen op Ameland te maken. Deze worden gedeeld met het bevoegd gezag van de scholen en de gemeenteraad.

De omvang van een mogelijke investering in de huisvesting van 't Ienster hangt mede af van het (verwachte) leerlingaantal en bijbehorende ruimtebehoefte en het type maatregel. Om een indicatie te geven van een eventuele investering, lijken de maatregelen aanpassen en verduurzamen van het bestaande gebouw op dit moment het meest passend. Op basis van deze maatregelen kan indicatief rekening gehouden worden met een investering van € 500.000 (prijspeil 2025). Bij de keuze om een dergelijke investering te doen, zullen op dat moment alle relevante ontwikkelingen en afwegingen worden betrokken.

Als voorlopige fase voor de uitvoering wordt uitgegaan van Fase 3 (2034-2037). Zodra het visie- en participatietraject voor Nes en Buren is afgerond, wordt gekeken naar eventuele aanpassing van het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen en fasering) en financiële consequenties van het Accommodatiebeleid. Mogelijk kunnen dan, indien gewenst, de maatregelen voor de school en het dorpshuis in Ballum in dezelfde fase worden geplaatst.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie C3:
In het Accommodatiebeleid de volgende aanpassingen door te voeren:

- **Pagina 50**: tabel aanpassen door 't Ienster te verwijderen bij 'IN STAND HOUDEN' en toe te voegen bij '*AANPASSEN*' en '*VERDUURZAMEN*'.
- **Pagina 53**: perspectief 't Ienster aanpassen van '*in stand houden'* naar '*aanpassen en verduurzamen*'
- **Pagina 53**: tekst perspectief 't Ienster aanvullen met de volgende tekst: *Als het leerlingaantal van 't Ienster in ieder geval boven het wettelijk minimum uitkomt (momenteel 23 leerlingen) en volgens actuele leerlingprognoses op (middel)lange termijn ook blijft, is een gemeentelijke investering in verduurzaming en aanpassing van het schoolgebouw mogelijk, passend bij de ruimtebehoefte van de school*.
- **Pagina 64**: in de tabel bij FASE 3 van het globaal uitvoeringsprogramma onder voorgesteld scenario toevoegen: *eventuele aanpassing en verduurzaming OBS 't Ienster*
- **Pagina 69**: het effect van een investering in de huisvesting van OBS 't Ienster tekstueel verwerken onder het kopje 'structurele lasten' door de totaal geraamde investering te wijzingen van 37,5 miljoen euro naar *38 miljoen euro*.
- **Pagina 83***:* 't Ienster verwijderen onder Perspectief in stand houden, nummering vanaf 8 aanpassen
- **Pagina 83***:* 't Ienster toevoegen onder Perspectief verduurzamen, nummering aanpassen

Inspraakreactie C4:
Twee opties hebben onze voorkeur voor het dorpshuis van Ballum:

1) **Samenwerking met multifunctioneel voormalig kerkgebouw in Camminghastraat**
2) **Clustering met / toevoegen dorpshuisfunctie aan schoolgebouw**

Reactie op inspraakreactie C4:
De genoemde opties sluiten aan bij uitgangspunten uit het Ontwerp Accommodatiebeleid, zoals clustering, multifunctioneel ruimtegebruik en een locatie in de omgeving van de Camminghastraat. Hiermee hebben de inwoners van Ballum nu al belangrijke input geleverd voor de voorgestelde visievorming voor huisvesting van het dorpshuis. Het college krijgt opdracht om over te gaan tot uitvoering van het accommodatiebeleid en bijbehorende uitvoeringsprogramma. Daarbij worden de twee genoemde opties meegenomen. Huisvesting van de dorpshuisfunctie in Ballum staat in het uitvoeringsprogramma opgenomen in fase 2 (2030-2033). Financieel is rekening gehouden met een investering van 750.000 euro (prijspeil 2025). Zodra het visie- en participatietraject voor Nes en Buren is afgerond, wordt gekeken naar eventuele aanpassing van het globale uitvoeringsprogramma (maatregelen en fasering) en financiële consequenties van het Accommodatiebeleid. Mogelijk kunnen dan, indien gewenst, de maatregelen voor het dorpshuis en de school in Ballum in dezelfde fase worden geplaatst.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie C4:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Inspraakreactie D: Kampeerboerderij De Vallei B.V. *(ontvangen 26-09-2025)*

<u>Inspraakreactie D1:</u>
Een gedegen afweging van scenario's in aanloop naar het Ontwerp Accommodatiebeleid heeft niet plaatsgevonden. Het stimuleren van ontmoetingen en vergroten van sociale cohesie en leefbaarheid is daarbij als oneigenlijk en gezocht argument gebruikt, want in de praktijk is hiervan al sprake op het eiland. Input voor weging van objectieve en subjectieve criteria had in een vroeg stadium van het proces vanuit een brede maatschappelijke discussie verkregen moeten worden. Wij pleiten voor een open en eerlijk participatietraject. Welke speelruimte is er nu nog in het participatietraject Nes en Buren nu dit ontwerpplan met voorkeursscenario er al ligt?

Reactie op inspraakreactie D1:
We begrijpen de zorg dat een brede maatschappelijke discussie en een gedegen scenarioweging in een vroeg stadium van belang worden geacht. In aanloop naar het Ontwerp Accommodatiebeleid is een zorgvuldige aanpak gevolgd. Hierbij zijn verschillende beleidsmatige en praktische scenario's onderzocht en gewogen, met aandacht voor zowel objectieve (zoals duurzaamheid, onderhoudskosten, financiële haalbaarheid en bezettingsgraden) als meer subjectieve criteria (zoals sociaal-maatschappelijke waarde, synergie en ontmoetingsfunctie). Deze afweging is gemaakt binnen de gemeentelijke kaders en is mede gebaseerd op bestaande beleidsstukken, onderzoeken en gesprekken met stakeholders. In dit stadium is geen brede maatschappelijke dialoog gevoerd over mogelijke scenario's. In het Ontwerp Accommodatiebeleid worden zowel de term 'voorkeursscenario' als 'oorspronkelijk voorgesteld scenario' gebruikt. Het was beter geweest hierin eenduidig te zijn. Daarom stellen we voor de term 'indicatief scenario' te hanteren in het Accommodatiebeleid voor de perspectieven die nog niet duidelijk zijn. De inspraakreacties die nu zijn ingediend, vormen een belangrijk onderdeel van de verdere participatie en weging van belangen. Deze worden meegenomen in de vervolgstappen richting het definitieve accommodatiebeleid.

Het participatietraject voor Nes en Buren is in oktober 2025 opgestart. Een selectiecommissie met vertegenwoordigers vanuit de maatschappelijke accommodaties (Kardinaal de Jongschool, De Toel, 't Wantij, VV Geel Wit, sporthal Nes) en dorpsbelangen heeft een onafhankelijke procesbegeleider gekozen voor dit participatietraject. De gemeente heeft dit gefaciliteerd en geassisteerd. De visie en beleidskaders van het Ontwerp Accommodatiebeleid zijn als uitgangspunt meegegeven. Er is geen tijdpad opgelegd. Hiermee wordt alle ruimte geboden om tot een visie op de maatschappelijke accommodatie in Nes en Buren te komen.

<u>Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie D1:</u>
Daar waar in het Ontwerp Accommodatiebeleid na aanpassing van overige wijzigingen (zie 'Voorgestelde wijzigingen vanwege tussentijdse ontwikkelingen en tekstuele punten' vanaf pagina 9) nog de term voorkeursscenario of '(oorspronkelijk) voorgesteld scenario' voorkomt voor perspectieven die nog niet duidelijk zijn, dit aanpassen naar '*indicatief scenario*'.

- **Pagina 8**: rechter kolom, derde alinea
- **Pagina 8**: rechter kolom, vierde alinea
- **Pagina 49**: linker kolom, derde alinea
- **Pagina 50**: linker kolom, eerste alinea
- **Pagina 55**: linker kolom, eerste alinea
- **Pagina 59**: linker kolom, eerste alinea
- **Pagina 62:** eerste alinea onder 'Visietraject maatschappelijke accommodaties Nes-Buren'
- **Pagina 64**: tabel globaal uitvoeringsprogramma
- **Pagina 66**: laatste zin onder 'Bijkomende kosten'
- **Pagina 67**: koptekst 'Doorkijk op basis van voorgesteld scenario' en tweede regel van de tekst
- **Pagina 82**: linker kolom

Inspraakreactie D2:
Vooruitlopend op een mogelijke uitkomst vanuit het participatietraject Nes-Buren, hebben wij de volgende bezwaren ten aanzien van een eventueel voorzieningencluster op de locatie van/bij Geel Wit. Dit betreft bereikbaarheid van onze kampeerboerderij, parkeeroverlast, geluidsoverlast en lichtoverlast.

Reactie op inspraakreactie D2:
Indien er sprake is van uitbreiding van voorzieningen op/bij de locatie van Geel Wit, zullen deze terechte aandachtspunten worden meegenomen bij de uitwerking van planvorming en eventuele ruimtelijke procedures. In een persoonlijk gesprek met de indiener van inspraakreactie D is toegezegd dat direct aanwonenden een eigen positie krijgen in het participatietraject. Dit is aan de indiener van inspraakreactie D schriftelijk bevestigd op 16 mei 2025. De onafhankelijk procesbegeleider van het participatietraject voor Nes en Buren is hiervan op de hoogte gesteld.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie D2:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Inspraakreactie E: Bewoner *(ontvangen 30-09-2025)*

Inspraakreactie E:
Kan de gemeente het schaftlokaal van de KNRM aan de Ballumerweg in Nes aankopen en voor een symbolisch bedrag verhuren aan het Voetbalmuseum Ameland?

Reactie op inspraakreactie E:
De gemeente is eigenaar van de grond onder het gebouw aan de Ballumerweg 34. De formele eigendomsoverdracht van het gebouw van de KNRM naar de gemeente Ameland moet nog plaatsvinden. Op verzoek van de KNRM is de opstal gekocht onder de ontbindende voorwaarde dat de nieuwbouw Ballumerbocht doorgang zou vinden. In het Ontwerp Accommodatiebeleid is als perspectief voor het gebouw ‘afstoten’ opgenomen. De wijze en het tempo waarop dit gerealiseerd wordt, hangt samen met twee relevante gemeentelijke beleidstrajecten. Het eerste betreft het complexbeheerplan van het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) dat momenteel in ontwikkeling is. Hierbij ligt een relatie met een woning van het GWA nabij het KNRM-gebouw. Daarnaast speelt het ontwikkelen van een omgevingsvisie voor het gebied ‘Kattenplas’. Om toekomstige (her)ontwikkeling op deze locatie mogelijk te maken zal deze locatie in principe niet verhuurd worden. De gemeente kan afhankelijk van de verwachte uitvoeringstermijn om tot afstoten te komen overwegen om tijdelijke leegstandsverhuur in te zetten. Dit is een verhuurvorm met een korte opzegtermijn. Als dit het geval is zal er een kader worden gesteld voor welke activiteiten geschikt worden geacht en zal er een openbare inschrijfprocedure volgend zodat belangstellenden gelijke kansen hebben.

Voorstel naar aanleiding van inspraakreactie E:
Op basis van deze reactie het Accommodatiebeleid niet aanpassen.

Voorgestelde wijzigingen vanwege tussentijdse ontwikkelingen en tekstuele punten

In de periode tussen het vaststellen van het Ontwerp Accommodatiebeleid en het voorleggen van het definitieve Accommodatiebeleid aan de gemeenteraad, hebben zich enkele ontwikkelingen voorgedaan die om een tekstuele aanpassing in het Accommodatiebeleid vragen. Voorgesteld wordt op basis van deze ontwikkelingen het Accommodatiebeleid tekstueel aanpassen. Dit betreft de volgende ontwikkelingen:

1. De definitieve versie van het Accommodatiebeleid betreft **geen ontwerpplan meer**.
   - **Pagina 7**: Tekst kop 'Van ontwerpplan naar definitief plan' aanpassen naar: *Besluitvorming over het gemeentelijk accommodatiebeleid heeft plaatsgevonden in meerdere stappen. Eerst is een ontwerpplan voorgelegd aan de gemeenteraad. De raad heeft het gemeentelijk accommodatiebeleid in juli 2025 in ontwerp vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Gedurende elf weken is de gelegenheid geboden een inspraakreactie in te dienen. De inspraakreacties zijn verzameld in een reactienota. Deze nota is gedeeld met de gemeenteraad. Het ontwerpplan is bijgesteld tot dit definitieve plan dat is vastgesteld door de gemeenteraad.*

2. Stand van zaken ten aanzien van **communicatie en participatie** actualiseren naar aanleiding van de inspraakprocedure van het Ontwerp Accommodatiebeleid en visie- participatietraject dat is opgestart voor Nes en Buren
   - **Pagina 8**: Tekst onder kop 'Communicatie en participatie'

3. De gemeenteraad heeft krediet beschikbaar gesteld voor **tijdelijke uitbreiding van de kleedkamers bij VV Geel Wit.** In de zomer van 2025 zijn twee tijdelijke kleedkamers aangeschaft door de gemeente Ameland. Deze zijn geplaatst op het terrein naast de huidige kleedkamers. De twee tijdelijke kleedkamers zijn in gebruik genomen door VV Geel Wit.
   - **Pagina 50**: in tabel bij Tijdelijk uitbreiden Kleedkamers VV Geel Wit 'KT' vervangen door *'reeds uitgevoerd'*
   - **Pagina 59**: verwijderen kop '1A Tijdelijke uitbreiden kleedkamers Geel Wit' en bijbehorende tekst
   - **Pagina 59**: toevoegen de volgende tekst onder kop 'Oorspronkelijk voorgesteld scenario: Nieuwbouw accommodatie VV Geel Wit':
     Omdat meerdere wedstrijden tegelijkertijd gespeeld moeten worden vanwege de tijden van de veerdienst en door het meisjes- / vrouwenvoetbal, zijn er meer kleedkamers en velden nodig dan de reguliere KNVB-normen voorschrijven. Hierdoor was er in de praktijk op verschillende momenten een tekort aan kleedkamers. Dat tekort zal nog groter worden indien VV Geel Wit eventueel over gaat naar zaterdagcompetitie. Om het capaciteitsprobleem op te lossen zijn de zomer van 2025 twee tijdelijke kleedkamers aangeschaft door de gemeente en geplaatst bij VV Geel Wit. Deze tijdelijke oplossing heeft geen invloed op de definitieve lange termijn oplossing voor de huisvesting van VV Geel Wit.
   - **Pagina 64**: verwijderen 1.1 Aanpassen en tijdelijk uitbreiden kleedkamers Geel Wit
   - **Pagina 64**: toevoegen nieuwe regel in tabel met *Uitgevoerde projecten* met daaronder *A. Tijdelijke uitbreiding kleedkamers Geel Wit*
   - **Pagina 84**: Toevoegen '*is reeds uitgevoerd'* bij Perspectief (tijdelijk) uitbreiden 1. VV Geel Wit (kleedkamers)

4. De gemeenteraad heeft krediet beschikbaar gesteld voor **aanpassing van dorpshuis 't Camminghahuus in Ballum**. De gemeente geeft in overleg met het bestuur van 't Camminghahuus uitvoering aan dit besluit en de realisatie van een traplift en opslagruimte.
   - **Pagina 50**: in tabel bij Aanpassen Dorpshuis 't Camminghahuus 'KT' vervangen door *'lopend'*
   - **Pagina 53**: laten vervallen kop '4A Aanpassen dorpshuis' en bijbehorende tekst
   - **Pagina 53**: toevoegen de volgende tekst onder kop 'Visievorming huisvesting dorpshuisfunctie': Dorpshuis 't Camminghahuus is in 1995 ontstaan vanuit een initiatief vanuit het dorp Ballum zelf. Reden was het ontbreken van een ontmoetingsplek in het dorp, zoals die er al wel was in Nes en Hollum. De verdieping is nu alleen via een trap bereikbaar. Om de toegankelijkheid van de verdieping van het gebouw te verbeteren, wordt door de gemeente een traplift geplaatst. 't Camminghahuus is qua omvang aanzienlijk kleiner dan de andere dorpshuizen. Dit uit zich onder andere in een tekort aan opslagruimte voor met name stoelen. Voor het creëren van extra

bergruimte wordt door de gemeente in overleg met het bestuur van 't Camminghahuis gewerkt aan een (tijdelijke) oplossing, bijvoorbeeld een berging op het terrein bij 't Camminghahuus. Met het realiseren deze twee aanpassingen worden de knelpunten toegankelijkheid en opslagruimte opgelost.
- **Pagina 64**: laten vervallen bij *Fase 1 (2026-2029) Voorgesteld scenario* '1.2 Aanpassen dorpshuis Ballum (toegankelijkheid, opslagruimte)'
- **Pagina 64**: toevoegen bij *Lopende projecten* '0.3 Aanpassen dorpshuis Ballum (toegankelijkheid, opslagruimte)'
- **Pagina 84**: Toevoegen *'lopend project'* bij Perspectief aanpassen 1. 't Camminghahuus (toegankelijkheid, opslagruimte)

5. Het **participatietraject voor Nes en Buren** is na besluit van de raad over het Ontwerp Accommodatiebeleid in oktober 2025 opgestart. Op de volgende plekken in het Accommodatiebeleid de tekst hierover actualiseren.
   - **Pagina 50**: eerste alinea
   - **Pagina 55**: eerste alinea
   - **Pagina 55**: onder 4. Visievorming sporthal
   - **Pagina 57**: onder 13. Visievorming Kardinaal de Jongschool
   - **Pagina 57**: onder 15. Visievorming De Toel
   - **Pagina 58**: onder 16. Visievorming aula
   - **Pagina 59**: eerste alinea
   - **Pagina 59**: onder 1B. Visievorming accommodatie Geel Wit
   - **Pagina 60**: onder 2. Visievorming dorpshuis 't Wantij
   - **Pagina 62**: onder Visietraject maatschappelijke accommodaties Nes-Buren

6. Omdat het **participatietraject voor Nes en Buren** na besluit van de raad over het Ontwerp Accommodatiebeleid in oktober 2025 is opgestart en de uitkomsten daarvan op een later moment worden verwerkt, de volgende wijzigingen in het Accommodatiebeleid doorvoeren:

   a. De rode teksten die informatie geven over de huidige situatie van de gebouwen zwart maken en toevoegen aan de alinea onder visievorming. De rode teksten over het (oorspronkelijk) voorgestelde scenario verwijderen.
      - **Pagina 57**: onder 13. Visievorming Kardinaal de Jongschool
      - **Pagina 57**: onder 15. Visievorming De Toel
      - **Pagina 58**: onder 16. Visievorming aula
      - **Pagina 59**: onder 1B. Visievorming accommodatie Geel Wit
      - **Pagina 60**: onder 2. Visievorming dorpshuis 't Wantij

   b. Totaaloverzicht perspectieven
      - **Pagina 50:** de rode woorden in de tabel zwart maken
      - **Pagina 50:** rode tekst in legenda bij de tabel verwijderen
      - **Pagina 50:** tekst van tweede alinea wijzigen in:
        Op basis van het indicatieve scenario voor Nes en Buren is voor diverse maatschappelijke accommodaties nieuwbouw als uitgangspunt opgenomen in onderstaande tabel. Dit indicatieve scenario is ook meegenomen in het faseringsplan / globale uitvoeringsprogramma en de financiële doorrekening van de maatregelen. Dit is gedaan om wel een indicatie te geven van de totale opgave van het accommodatiebeleid. De uitkomst van het visie- en participatietraject in Nes en Buren kan echter nog wel tot een eventuele aanpassing hiervan komen. Dit wordt te zijner tijd voorgelegd aan de gemeenteraad. In bijlage 2 is per type maatregel een kaart opgenomen waarop is aangegeven voor welke gebouwen de betreffende maatregel voorgesteld wordt. In de volgende paragrafen worden de maatregelen per dorp toegelicht.

   c. Op de volgende plekken in het Accommodatiebeleid de rode tekst zwart maken en legenda bij tabel aanpassen.
      - **Pagina 64**

d. Verwijderen laatste zin van de alinea, waarin verwezen wordt naar de rode teksten
   - **Pagina 55**
   - **Pagina 59**

e. **Pagina 85**: Rode tekst '2 voorzieningencluster Nes Buren' met bijbehorende functies / accommodaties zwart maken en toevoegen term 'indicatief scenario'.

f. Het oorspronkelijk voorgestelde **korte termijn perspectief** voor de sporthal in Nes in het Accommodatie opnemen als definitieve maatregel met uitvoering in fase 1 (2026-2029). Dit staat het lange termijn perspectief voor de sporthal in Nes niet in de weg, waardoor dit niet van invloed is op het visie- en participatietraject voor Nes en Buren. Met het opnemen van deze maatregel kan wel een slag worden gemaakt in de verduurzaming van de sporthal en kunnen mogelijk ook subsidiemogelijkheden worden benut. In de financiële uitwerking is al rekening gehouden met verduurzaming van de sporthal in Nes in fase 1, omdat dit als indicatief scenario is doorgerekend. aangezien hier.
   - **Pagina 55/56**: alinea '4. Visievorming sporthal' en de bijbehorende alinea's rode tekst over het oorspronkelijk voorgestelde scenario op korte verwijderen
   - **Pagina 55**: toevoegen kop: '4A. Verduurzaming sporthal' met daarbij de volgende tekst: Sporthal De Slenk is in 1979 gerealiseerd. Het complex bestaat uit de sportzaal (via scheidingswand op te delen in twee zaaldelen), kleedkamers en kantine. In 2013 is er een PV-installatie (zonnepanelen) op het dak van de sporthal geplaatst. Deze zijn bestemd voor de naastgelegen Burgemeester Waldaschool (BWS). In 2013 is tussen de sporthal en de BWS ook een ruimte gebouwd voor een houtgestookte ketel. Deze ketel wordt gebruikt door de BWS. De overcapaciteit van de PV-installatie en de houtgestookte ketel wordt benut door de sporthal. Functioneel voldoet de sporthal. Qua duurzaamheid en uitstraling is wel een optimalisering nodig / gewenst. Daarom wordt als korte termijn perspectief rekening gehouden met verduurzaming van de sporthal, waarbij het uitgangspunt is dat de sporthal nog circa 15 jaar in stand wordt gehouden. Voor de verduurzaming van de sporthal wordt een maatwerkadvies opgevraagd via het provinciale 'Klim Op-project' en wordt gekeken naar subsidiemogelijkheden zoals 'Dumava'.
   - **Pagina 83**: Rode tekst '3. Sporthal Nes / SC Nes Buren (korte termijn)' zwart maken.

g. Het oorspronkelijk voorgestelde **lange termijn perspectief** voor de sporthal in Nes verwijderen omdat dit onderdeel is van het visie- en participatietraject voor Nes en Buren.
   - **Pagina 56**: alinea met rode tekst over het oorspronkelijk voorgestelde scenario op lange verwijderen
   - **Pagina 56:** toevoegen kop 'Visievorming sporthal' met daarbij de volgende tekst: De sporthal in Nes, waar onder meer de scholen en SC Nes Buren gebruik van maken, is voor het lange termijn perspectief onderdeel van het participatietraject om tot een visie voor de maatschappelijke voorzieningen in Nes en Buren te komen.

7. **Pagina 1**: verwijderen laatste zin: Wij wensen u veel leesplezier toe!

8. **Pagina 8**: afbeelding: term 'definitief plan' is vet gedrukt

9. **Pagina 11**: voetnoot toegevoegd: *De officiële eigendomsoverdracht van het KNRM-gebouw aan de Ballumerweg 34 in Nes moet op het moment van schrijven nog plaatsvinden. Dit gebouw is in dit accommodatiebeleid al wel als gemeentelijk eigendom beschouwd.*

10. **Pagina's 55 en 59**: Onder kop 'Nadere visievorming perspectieven Nes en Buren' het woord 'vertegenwoordigers' vervangen door '*vertegenwoordiging*'.

11. **Nummering aanpassen omdat hoofdstuk 6 ontbreekt in het Ontwerp Accommodatiebeleid**
    - **Pagina 61**: hoofdstuk 7 wordt hoofdstuk 6
    - **Pagina 62:** 7.1 wordt 6.1
    - **Pagina 63:** 7.2 wordt 6.2
    - **Pagina 64:** 7.3 wordt 6.3

- **Pagina 65**: hoofdstuk 8 wordt hoofdstuk 7
- **Pagina 66:** 8.1 wordt 7.1
- **Pagina 68:** 8.2 wordt 7.2
- **Pagina 69:** 8.3 wordt 7.3

12. **Pagina 66:** laatste zin onder kop ‘Bijkomende kosten’ afronden door toevoegen van het woord scenario.

Bijlagen: Volledige inspraakreacties A tot en met E

[redacted]

Hollum, 18-09-2025

Betreft: Aanvraag gebruik pand Ballumerweg 38 te Nes als trainingslocatie

Geachte burgemeester en wethouders,

Namens [redacted] richt ik mij tot u met het verzoek om gebruik te mogen maken van het pand aan de Ballumerweg 38 te Nes, de voormalige ambulancepost. Wij zien in dit pand een uitstekende locatie voor onze veiligheidstrainingen, zoals EHBO- en BHV-cursussen.

[redacted] zet zich in om de veiligheid en zelfredzaamheid binnen onze gemeenschap te vergroten. Vanuit maatschappelijk belang bieden wij onze diensten aan: trainingen die niet alleen bijdragen aan de kennis en vaardigheden van inwoners en professionals, maar die tevens de algehele paraatheid en veiligheid op Ameland versterken.

Wij zijn ons ervan bewust dat de gemeente Ameland een accommodatiebeleid hanteert voor het gebruik van gemeentelijke gebouwen. Ons verzoek sluit aan bij de doelstelling om gemeentelijke panden een maatschappelijk waardevolle invulling te geven. Het pand aan de Ballumerweg 38 leent zich bij uitstek om deze rol te vervullen.

Wij zijn vanzelfsprekend bereid om in overleg met u afspraken te maken over het gebruik, onderhoud en de beschikbaarheid van het pand.

Wij hopen dat u ons verzoek positief wilt overwegen en zijn graag bereid een toelichting te geven of hierover met u in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet, Mit freundlichen Grüßen, Best regards,

[redacted]

[redacted]

Nationale Bond EHBO

Reanimatiepartner Hartstichting

Nederlandse Reanimatie Raad

Stichting Samenwerkingsbestuur PO West-Ameland

Schoolstraat 5
9161 BE Hollum

t.a.v. Gemeenteraad Ameland
Jelmeraweg 1
9162 EA Ballum

Betreft: Zienswijze op het ontwerp accommodatiebeleid – huisvesting basisscholen

Datum: 24 september 2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met waardering hebben wij als Stichting Samenwerkingsbestuur PO West-Ameland kennisgenomen van het ontwerp accommodatiebeleid zoals vastgesteld op 14 juli 2025. Het is een zorgvuldig opgebouwd document dat getuigt van visie, realiteitszin en betrokkenheid bij de leefbaarheid van ons eiland. Wij herkennen ons in de uitgangspunten van het beleid: duurzaamheid, multifunctioneel gebruik, clustering van voorzieningen en het principe van samenkracht. Deze sluiten naadloos aan bij onze eigen ambities voor het onderwijs op Ameland.

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor goed onderwijs en onze betrokkenheid bij de gemeenschap, willen wij u vragen om ons in beeld te brengen voor een vervroegde start van fase 2 van het uitvoeringsprogramma. Dat betekent dat we graag voor een voorbereidingskrediet in aanmerking willen komen in 2026.

De gebouwen van de scholen zijn verouderd. De Schakel (1984) kent een aanzienlijke overcapaciteit. De Koningin Wilhelminaschool (1971) is functioneel beperkt en niet toekomstbestendig. 't Ienster (1984) kent ook overcapaciteit en heeft te maken met gestelde voorwaarden. Dit wordt verder toegelicht in het slotgedeelte van deze zienswijze. De gebouwen zijn traditioneel ingericht en voldoen niet aan de eisen van eigentijds onderwijs. Tegelijkertijd is er sinds 1 januari 2025 een bestuurlijke fusie gerealiseerd, waarmee de weg vrij is voor samenwerking en vernieuwing. De teams werken daarom intensiever samen om het onderwijs van de toekomst vorm te geven.

De locatie bij de nieuwe Ambla, waar het dorpshuis Ons Hol, de sporthal en de kinderopvang al samenkomen, biedt een uitgelezen kans om een school/integraal kind centrum (IKC) te realiseren. Een plek waar onderwijs, opvang, zorg, welzijn en sport elkaar versterken. Een plek die niet alleen voldoet aan de ambities uit het accommodatiebeleid, maar ze ook versneld tot leven kan brengen.

Wij zien dat de eerste fase van het uitvoeringsprogramma (2026–2029) zich richt op Nes en Buren, op basis van inhoudelijke afwegingen zoals de staat van de gebouwen en eerdere besluiten. Uiteraard begrijpen wij die afweging goed en sluiten graag aan bij hoe de gemeente dit ziet. Tegelijkertijd constateren wij dat het participatietraject dat daar wordt opgestart mogelijk extra tijd vergt. Tijd die tegenwoordig kostbaar is gezien de alsmaar stijgende bouwkosten. Het benutten van fase 1 kan dus op termijn ook kosten besparen voor de gemeente.

De locatie is beschikbaar, de samenwerking tussen partijen is sterk, en er is draagvlak onder personeel. Binnen onze teams heerst een sterke drive om vooruit te kijken. Er is energie, er zijn ideeën, en er is momentum. Wij willen deze beweging niet laten stollen in afwachting van een latere fase, maar juist benutten om nu stappen te zetten.

Het ontwerpbeleid spreekt over het realiseren van fysieke kindcentra, het bevorderen van excellent onderwijs, het versnellen van verduurzaming en het versterken van brede welvaart. Een IKC in Hollum draagt bij aan al deze doelen. Door clustering ontstaat een voorziening met hoge maatschappelijke waarde, efficiënt ruimtegebruik en een sterke sociale functie.

Ook op het vlak van duurzaamheid kunnen wij bijdragen. Nieuwbouw biedt de mogelijkheid om te voldoen aan de norm van Energie Neutrale Gebouwen (ENG), waarmee wij als gemeenschap bijdragen aan de ambitie om in 2035 fossielvrij te zijn.

Indien het mogelijk is om eerder van start te gaan, verzoeken wij om in 2026 al in aanmerking te komen voor een voorbereidingskrediet zoals opgenomen in het accommodatiebeleid. Dit stelt ons in staat om samen met de gemeente te starten met planvorming, haalbaarheidsstudies en participatie.

Per 1 januari 2025 heeft de gemeente het onderhoud van OBS De Schakel en OBS ’t Ienster overgedragen aan ons als stichtingsbestuur. Wij voeren het onderhoud uit conform het meerjarenonderhoudsplan. Indien uw gemeenteraad in de toekomst besluit tot het beschikbaar stellen van nieuwbouwkrediet, stellen wij voor om in overleg te treden over het temporiseren van onderhoudswerkzaamheden, teneinde desinvesteringen te voorkomen.

Hoewel in het ontwerpbeleid wordt aangegeven dat OBS ’t Ienster behouden blijft, wordt niet vermeld wanneer nieuwbouw inclusief verduurzaming gepland staat. Gezien de huidige situatie begrijpen wij dit enerzijds. Anderzijds stellen wij voor om middelen te reserveren en hier een (voorlopige) fase aan toe te kennen, zodat u voorbereid bent op toekomstige ontwikkelingen.

Op dit moment wordt op OBS ’t Ienster onderwijs verzorgd aan 19 leerlingen. Dit ligt onder de wettelijke opheffingsnorm. Het leerlingenaantal zal substantieel moeten stijgen om uit de gevarenzone te komen.

Wij bevestigen in deze zienswijze dat wij de lijn volgen zoals door uw gemeenteraad besloten op 4 november 2024. In het ontwerpbeleid wordt terecht verwezen naar dit besluit, waarin is opgenomen dat OBS ’t Ienster als zelfstandige locatie behouden blijft, tenzij: “er een gedwongen

sluiting dient plaats te vinden voortvloeiende uit de wet op het primair onderwijs, of onafhankelijk wordt geconstateerd dat er sprake is van een negatief verband tussen de schaal en de omvang van de schoollocatie en de kwaliteit van onderwijs en/of werkdruk voor leerkrachten en/of andere relevante factoren."

Wij verzoeken u om in het accommodatiebeleid middelen op te nemen voor mogelijke nieuwbouw van OBS 't Ienster in Ballum. Hoewel wij begrijpen dat dit op dit moment niet direct aan de orde is, achten wij het van belang dat de gemeente voorbereid is op toekomstige ontwikkelingen.

Wij hopen dat u onze zienswijze met open vizier wilt bekijken en zijn graag bereid om in gesprek te gaan over de mogelijkheden. Wij danken u voor uw inzet en betrokkenheid bij de toekomst van Ameland en zien uit naar een constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet namens bestuur van Stichting Samenwerkingsbestuur PO West-Ameland,

Geert Diever (directeur-bestuurder)

directie@opo-ameland.nl

Brief aan de Gemeenteraad van Ameland

Zienswijze accommodatiebeleid – Blijvend investeren in de toekomst van Ballum

Ballum, 25 september 2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

Als inwoners van Ballum richten wij ons tot u door middel van deze zienswijze met de oproep blijvend te investeren in de publieke voorzieningen van ons dorp. Het gemeentelijke accommodatiebeleid biedt kansen om Ballum duurzaam te versterken als levendig dorp waar verschillende generaties samen wonen, werken, elkaar ontmoeten en zich ontwikkelen.

Waarom publieke voorzieningen cruciaal zijn voor Ballum

Ballum is veel meer dan een verzameling huizen - het is een hechte gemeenschap met een rijke geschiedenis. Onze publieke voorzieningen vormen het kloppende hart van onze dorpsgemeenschap. Ze bieden ontmoetingsplekken, creëren sociale samenhang en maken ons dorp aantrekkelijk voor huidige en toekomstige bewoners en voor toeristen. Zonder sterke voorzieningen dreigt Ballum te verworden van een volwaardig dorp tot een slaperige kern.

Onze wensen en de kansen die wij zien

1. Vliegveld Ballum

Het vliegveld is een uniek onderdeel van onze dorpsidentiteit, zorgt letterlijk en figuurlijk voor levendigheid en is van levensbelang voor het gehele eiland vanwege medische vluchten. Wij missen visie en ambitie in het gemeentelijk accommodatiebeleid, terwijl er volgens ons mooie kansen liggen voor clustering van functies rondom het vliegveld:

- Veilige en goede parkeergelegenheid voor bezoekers van het vliegveld alsmede de rijstallen langs de Strandweg;
- Opslagruimte voor materiaal van Dorpsbelang, Kermis en Ambachtelijke Dag. Dit is een langgekoesterde wens die al eerder door de gemeente is toegezegd. De huidige situatie is afhankelijk van de bereidwilligheid van een particuliere eigenaar. Wij zouden graag zien dat de gemeente samen met Dorpsbelang en andere partijen investeert in een nieuwe opslag/hangar waar particulieren en/of organisaties als de Ambachtelijke Dag gebruik van kunnen maken.

We maken ons verder zorgen over het feit dat op dit moment voor het vliegveld slechts een tijdelijke vergunning is afgegeven.

2. Openbaar toilet

Wij zijn blij met uw voornemen om twee openbare toiletten te realiseren. Dit laat zien dat u begrijpt hoe belangrijk het is dat Ballum voor iedereen goed bereikbaar en toegankelijk is.

Helaas zijn wij als dorpsbewoners niet betrokken geweest bij de plannen rondom de realisatie van een openbaar toilet in de Ballumerbocht en zijn onze ideeën hierover dus niet meegenomen.

Onze wens:

- Gemeentelijke steun voor de particuliere initiatieven, zoals het voorstel van een ondernemer om een openbaar toilet in het gebouw van de voormalige NH-Kerk aan de Camminghastraat toe te voegen.
- Duidelijke bebording aan te brengen in de Ballumerbocht waardoor onze gasten erop geattendeerd worden dat daar een openbaar toilet is.

3. OBS 't Ienster

Het behoud van onze school staat voor ons boven elke discussie! Onze basisschool is niet alleen een onderwijsinstelling - het is de garantie dat Ballum een levend dorp is en blijft waar gezinnen willen wonen en kinderen van verschillende leeftijden met elkaar opgroeien. Uw gemeenteraad heeft eerder steun uitgesproken voor het behoud van onze school. Maar moties en mooie woorden alleen zijn niet genoeg. Als u de school echt wilt behouden, reserveer dan ook de middelen naast het reguliere onderhoud voor verduurzaming om deze school weer toekomstbestendig te maken én te houden. Op geen enkele begroting vinden wij deze gelden nu duidelijk terug.

Wat betreft de toekomst van het schoolgebouw heeft onze duidelijke voorkeur:

Geld reserveren voor verduurzaming, onderhoud én uitbreiding met andere functies zoals:

- Buitenschoolse opvang – dit maakt ons dorp extra aantrekkelijk voor (aanstaande) ouders;
- Dorpshuisfunctie.

Dit past perfect bij uw uitgangspunt binnen het accommodatiebeleid van clustering van functies - alleen dan wél in Ballum, waar dit thuishoort!

4. Dorpshuis

Ons dorpshuis is veel meer dan een gebouw - het is de plek waar jong en oud elkaar ontmoeten, waar feesten gevierd worden, en waar ons geliefde jaarlijkse traditie voortleeft. Begin jaren '90 hebben wij er hard voor gestreden en letterlijk onze mouwen opgestroopt voor de bouw. Met de hulp van veel vrijwilligers is dit pand tot stand gekomen.

Het accommodatiebeleid stelt dat voor de toekomst van het dorpshuis een nieuwe visie en afweging nodig is. Deze twee opties hebben onze voorkeur:

- Samenwerking met het multifunctionele kerkgebouw aan de Camminghastraat: kleine bijeenkomsten kunnen plaatsvinden in een dorpshuis dat wat meer ruimte krijgt door verbouw en verder gerenoveerd en gemoderniseerd wordt. Grote activiteiten kunnen in het vernieuwde kerkgebouw plaatsvinden;
- Clustering met het schoolgebouw: aan het gemoderniseerde en verduurzaamde schoolgebouw of zelfs nieuw gebouwd, kan een dorpshuisfunctie worden toegevoegd. Dit past naadloos in uw beleid en creëert een echt multifunctioneel dorpscentrum voor Ballum.

Een oproep met vertrouwen

Geachte raadsleden, wij komen niet met klachten maar wijzen u op de kansen. Ballum heeft bewezen een actieve en betrokken gemeenschap te zijn. Onze bewonersavond over het accommodatiebeleid van 3 september jl. toont met 45 aanwezigen onze bereidheid om mee te denken en mee te werken. Wij danken u voor uw komst naar de informatieavond in het Dorpshuis en roepen u op gebruik te maken van onze inzet en ideeën!

Wij vragen u Ballum niet als een kostenpost, maar als een investering te zien. Een investering in:

- Duurzame leefbaarheid die gezinnen aantrekt en vasthoudt;
- Toeristische aantrekkingskracht door beleving van een levendig en karakteristiek dorp (de Camminghastraat als de meest historische straat van Ameland);
- Sociale cohesie die onze gemeenschap sterk houdt.

Tot slot

Het gemeentelijke accommodatiebeleid bepaalt niet alleen de toekomst van gebouwen in ons dorp, maar van onze hele gemeenschap. Help ons Ballum te behouden en te versterken als een volwaardig en levendig dorp waar mensen met trots wonen, werken en op bezoek komen. Ballum: niet zomaar een dorp, maar een thuis voor generaties.

Met vertrouwen in een mooie toekomst,

Namens de inwoners van Ballum
Dorpsbelang Ballum

29 SEP 2025

College van Burgemeester en wethouders van de gemeente Ameland

Postbus 22

9160 AA Hollum (Ameland)

Nes (Ameland), 26 september 2025

Betreft: zienswijze Ontwerp Accommodatiebeleid

Geachte college,

Hierbij dienen wij een zienswijze in dat betrekking heeft op het Ontwerp Accommodatiebeleid dat tot en met 30 september 2025 ter inzage ligt. Onze zienswijze spitst zich toe op de volgende twee onderwerpen:

1. Ontbreken van een gedegen weging van scenario's in de aanloop (2023/2024) naar het Ontwerp Accommodatiebeleid en;

2. De relatie tussen de bestaande situering van het Kampeerhuis de Vallei met naastgelegen bedrijfswoning aan de Noordwal 28 in Buren vooruitlopend op en de mogelijke inpassing van een voorzieningencluster Nes-Buren op- en rond de locatie van het huidige terrein van vv Geel-Wit.

1. Ontbreken van een gedegen weging van scenario's in de aanloop (2023/2024) naar het Ontwerp Accommodatiebeleid

In het onderhavige Ontwerp Accommodatiebeleid wordt al een keuze gemaakt voor o.a. multifunctionele inzetbare accommodaties en clustering (pag 38) op basis van begrijpbare, maar louter objectieve harde criteria als het combineren van functies en het zo efficiënt mogelijk inzetten van accommodaties. Wel wordt er nog een oneigenlijk argument bijgehaald zoals het stimuleren van ontmoetingen en het vergroten van de sociale cohesie en leefbaarheid (pag 32). Dit is een gezocht en oneigenlijk argument. Er is immers al een sterke sociale cohesie op het eiland zoals in hetzelfde rapport staat (zie pagina 10, kopje Sociale cohesie). In de praktijk is dat ook het geval.

Alles overziend ontbreekt er een gedegen weging van scenario's zoals die in de aanloop naar de keuze voor de voorkeursvariant (zie ook de tussentijdse terugkoppeling scenario's juli 2024 Accommodatiebeleid Ameland) had moeten plaatsvinden met een Multi criteria analyse waarbij - naast objectieve criteria - de scenario's ook getoetst hadden moeten worden aan meer subjectieve criteria zoals sociaal maatschappelijk draagvlak en behoefte aan versterking sociale cohesie. De input voor die subjectieve criteria had moeten voortkomen uit een brede maatschappelijke discussie en participatietraject. Dat was een passende aanpak geweest voor de relatief grootschalige plannen in onze kleine gemeenschap.

Het is natuurlijk mooi dat er voor de maatschappelijke functies in Nes en Buren achteraf nog een participatietraject wordt opgezet, maar onze vrees is dat de speelruimte daarin voor een open en eerlijk onderzoek naar draagvlak onder bewoners en gebruikers beperkt is. Met dit Ontwerp Accommodatiebeleid wordt immers een keus gemaakt voor multifunctionele inzetbare accommodaties en clustering. De vraag is dan ook gerechtvaardigd wat de speelruimte is voor bewoners en gebruikers van het participatietraject Nes en Buren. Terug gaan naar de tekentafel waarbij bijvoorbeeld scenario 2 (In

stand houden en verduurzamen) - zoals beschreven in de tussentijdse terugkoppeling scenario's juli 2024 Accommodatiebeleid Ameland – is dan ook niet aannemelijk. Of toch wel?. Onze zienswijze moge duidelijk zijn; We pleiten voor een open en eerlijk participatie traject waarbij het gehele speelveld open licht en ook een uitkomst mogelijk is zonder clustering van voorziengen.

2. Mogelijke inpassing van een voorzieningencluster Nes-Buren op- en rond de locatie van het huidige terrein van vv Geel-Wit.

Tijdens de bewonersavonden is door het college te snel een voorkeursvariant met volledige clustering gepresenteerd.

Hoewel de uitkomst van het visietraject/participatietraject voor de maatschappelijke accommodaties in Nes en Buren nog niet duidelijk is, kan de uitkomst van dat traject een clustering van voorzieningen betekenen op- en rond de locatie van het huidige terrein van vv Geel-Wit. Vooruitlopend op die mogelijke uitkomst willen we hierbij onze zienswijze daarover kenbaar maken.

We hebben de volgende bezwaren in geval de uitkomst van het visietraject/participatietraject een voorzieningencluster Nes-Buren betekent op- en rond de locatie van het huidige terrein van vv Geel-Wit op basis van het gepresenteerde voorkeursmodel/inpassingsstudie op de bewonersavond:

A. **Bereikbaarheid**
   Het Kampeerhuis de Vallei met naastgelegen bedrijfswoning is te bereiken via een pad ten westen van het meest westelijke voetbalveld van Geel-Wit. Met de inmiddels door de gemeente (strategisch)aangekochte grond westelijk van het hiervoor genoemde pad ten behoeve van een voetbalveld ontstaat er een situatie waarbij de verkeersontsluiting over het terrein van Geel wit loopt. Dat lijkt ons een onwenselijke situatie.

B. **Parkeren**
   Op basis van de ingetekende inpassing bij volledige clustering met bijbehorende bvo's is het huidige aantal parkeerplaatsen – op basis van algemeen landelijk geaccepteerde parkeernormen - volstrekt onvoldoende. Ruimte voor uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen is niet beschikbaar zonder een ingrijpende verplaatsing (in zuidelijke richting) van de verbindingsweg tussen Nes en Buren. Als deze flankerende maatregelen niet worden getroffen zal er parkeeroverlast ontstaan in de directe omgeving, waaronder mogelijk ook de toegang tot Kampeerhuis de Vallei. De parkeeroverlast zal bovendien de toegang voor hulpdiensten kunnen belemmeren.

C. **Geluidsoverlast en overlast van kunstlicht bij duisternis (verlichte velden)**; Met de komst van clustering van voorzieningen op een relatief klein oppervlak en met voorzieningen die zowel op werkdagen als weekenddagen worden gebruikt ontstaat er gedurende de hele week meer overlast m.b.t. geluid, en licht ten opzichte van de huidige situatie. Dit betekent een aantasting van het woon- en verblijfsklimaat voor bewoners en gebruikers van Kampeerhuis de Vallei met bijbehorende bedrijfswoning dat op relatief korte afstand van het beoogde locatie van vv Geel-wit is gelegen.

Hoogachtend, [redacted]

[redacted]

From: "Frontoffice Ameland" <info@ameland.nl>
Date: Tue, 30 Sep 2025 11:36:39 +0200
To: "KofaxMFAmeland" <kfmfa@leeuwarden.nl>
Subject: FW: KNRM

Van: 5.1.2e <5.1.2e @knid.nl>
Verzonden: dinsdag 30 september 2025 11:33
Aan: Frontoffice Ameland <info@ameland.nl>
Onderwerp: KNRM

Geacht College,

Volgend jaar komt te koop de loods en een schaftlokaal van de KNRM op de Ballumerweg in Nes..

Het schaftlokaal is een mooie lokatie om het “Voetbalmuseum Ameland”in te vestigen.
Dit museum heeft namelijk nog steeds geen plek voor huisvesting.

Eerder is door u vergunning verleend om het museum te huisvesten op de Ballumerweg 40 maar de kosten zijn dermate hoog dat deze plannen even uitgesteld zijn.

Is het een idee dat de gemeente dit gebouwtje/schaftlokaal van de KNRM aankoopt en voor en symbolisch bedrag verhuurt aan het museum?

Met belangstelling zie ik uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet/best regards/mit freundlichen Grüßen,

5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Tel: 5.1.2e

Aan het College
Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Ameland

Nes: 3 okt. 2025

Betreft: KNMR-verblijf Ballumerweg 34 Nes

Geacht College,

Er is contact met uw gemeente geweest deze week over de verblijfsruimte voor personeel van de KNRM op bovenvermeld adres.

Graag wil ik hier nog iets aan toevoegen.

Zoals bekend is bij uw college, hebben wij vergunning gekregen voor een voetbalmuseum op de Ballumerweg 40 maar gezien de hoge bouwkosten staan de plannen op een laag pitje.

Zonder uitzondering was uw college en alle betrokken instanties hartstikke enthousiast over onze plannen en zegde iedereen hun medewerking toe.

Nu doet zich de gelegenheid voor om dit museum wellicht te vestigen in bedoeld KNRM-gebouw. Wij zien dit als een geschenk uit de hemel.

Financieel is dit namelijk goed bereikbaar met ons budget.
Wij kunnen huren maar koop heeft onze voorkeur en ik neem dan aan, gezien de maatschappelijke functie, dat wij bij eventuele koop het ook kunnen overnemen voor hetzelfde bedrag als waar de gemeente het voor in hun bezit heeft gekregen.

De ruimte is een mooi begin maar echter nog niet geheel toereikend voldoende om alles onder te brengen maar misschien biedt de loods van de KNRM nog de passende oplossing.

Voor een goed functionerend museum met alles erop en eraan hebben wij ruim driehonderd vierkante meter nodig.

Ik zie uw reactie met meer dan bijzondere belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

Tel: 5.1.2e

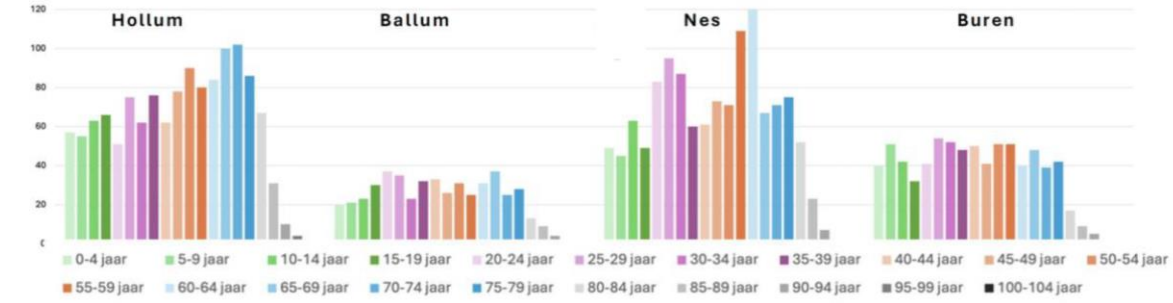
Nes
5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2

Leeftijdsopbouw Ameland per dorp in absolute inwoneraantallen (1-1-2025)

MOTIE

Betreft: Motie

Onderwerp: Accomodatiebeleid

De Raad van de gemeente Ameland, in vergadering bijeen op 15 december 2025

Constaterende en overwegende dat:

- Op 14 juli de toezegging gedaan is door de portefeuillehouder dat er geen vertraging zou ontstaan door het participatietraject;
- Op 14 juli is toegezegd dat er in december mogelijk een aangepaste fasering aan de raad aangeboden zou worden;
- Er bij het Accomodatiebeleid gemeentelijke gebouwen geen aangepaste fasering is aangeboden aan de raad;
- Dat pas na afronding van het visie- en participatietraject het globale uitvoeringsplan indien nodig/gewenst aangepast gaat worden;
- De doorkijk die verstrekt is door de onafhankelijke procesbegeleider nog onvoldoende zicht geeft op hoever het participatietraject is, er moet namelijk nog een participatieplan geschreven worden;
- De oplevering voor het zomerreces nog niet zeker is en er al een uitloop naar oktober genoemd wordt;
- Het belangrijk is dat er genoeg tijd en ruimte geboden wordt aan het participatietraject;

Roept het college op:

De jaartallen in het globaal uitvoeringsprogramma niet te wijzigen. Dit betekent dat er voor fase 1 minder tijd zal zijn en dat fase 2 en 3 geen vertraging oplopen.

En gaat over tot de orde van de dag,

Ballum, 15 december 2025

Ingediend door:

Fractie PvdA

Ballum, 14-12-2025

Aan de gemeenteraad van Ameland

Onderwerp: accommodatiebeleid Ameland.

Geachte raadsleden,

Als eerste willen we de gemeente Ameland bedanken voor de uitgebreide uitleg op het accommodatiebeleid Ameland in het dorpshuis. Graag willen we als bestuur van Dorpsbelang Ballum reageren op de antwoorden die we deze avond gekregen hebben.

Vliegveld Ballum:
Het havenkantoor valt onder het gemeentelijk vastgoed. We zijn zeer positief over de renovatie van het havenkantoor. Toch willen we graag meegeven om bij de renovatie van dit havenkantoor een garage aan vast te plakken voor de brandweerauto. Dit om ervoor te zorgen dat deze direct inzetbaar is en voldoet aan de toekomstige eisen.

Openbare toiletten:
We zijn zeer positief over het plaatsen van en openbaar toilet in de dorpskern, hoe eerder des te beter.

OBS ’t Ienster:
Gebleken is dat de gemeente 500.000 euro aan onderhoudsgeld klaar heeft liggen voor onze basisschool ’t Ienster in Ballum, en dat gewacht wordt op een initiatief van het stichtingsbestuur die nu over de school gaat. We dringen er bij u op aan het geld beschikbaar te stellen voor het hoognodige onderhoud van de school, o.a. t.b.v. de veiligheid en een gezond leer- en werkklimaat. De ouders hebben een lijst met punten opgesteld aangaande het onderhoud van de school, welke is gedeeld met het bestuur. De onderhoudslijst is als bijlage meegestuurd met deze brief. We hebben 9 december jl. contact opgenomen met de directeur, dhr. Geert Diever, die het had over een onderhoudsplan maar in dit gesprek ook aangaf zeer graag van start te willen met het uitvoeren van onderhoud, teneinde de school aantrekkelijk te houden voor de ouders en de kinderen. Een en ander is wel afhankelijk van de beschikbare budgetten. In de conceptreactie staat: “Als het leerlingaantal van ’t Ienster op 1 februari in ieder geval drie jaren achtereen boven het wettelijk minimum uitkomt (momenteel 23 leerlingen) en volgens actuele leerling prognoses op (middel)lange termijn ook blijft, is een gemeentelijke investering in verduurzaming en aanpassing van het schoolgebouw mogelijk, passend bij de ruimtebehoefte van de school.” Wethouder Faber heeft toegelicht dat er eerst een positief toekomstperspectief nodig is, voordat de gemeente wil investeren. Dit begrijpen wij, echter is een goed onderhouden schoolgebouw nodig om ervoor te zorgen dat de leerlingen blijven en ook om nieuwe leerlingen aan te trekken.

Wij willen daarom vragen om de norm voor het onderhoud gelijk te trekken aan de “opheffingsnorm”, dat als het leerlingaantal minimaal eens per drie jaren op of boven het wettelijk minimum uitkomt dit voldoende is om een gemeentelijke investering te doen, zodat we met zijn allen ervoor kunnen zorgen dat de school een positief toekomstbeeld heeft. We willen graag positief vooruit met de school en hopen hierbij op steun van de (gehele) gemeenteraad.

Dorpshuis Ballum:
Het zou wenselijk zijn dat het college beide opties zowel de samenwerking met het voormalig kerkgebouw als clustering met het schoolgebouw meeneemt. Graag in vroege fase de belanghebbenden hierbij betrekken zodat er een goed gedragen plan komt.

Hoogachtend, Dorpsbelang Ballum

Onderhoudspunten schoolgebouw en schoolplein obs ‘t Ienster

Schoolplein & Buitenruimte

- Hek rondom het plein is verrot.
- Bankje ontbreekt bij het muurtje bij de straat.
- Schoolplein, hek en omliggende delen moeten grondig worden gereinigd (veel groene aanslag).
- Pleinverlichting aanbrengen (o.a. om vandalisme tegen te gaan).
- Put op het voetbalveld is verstopt.
- Doeltjes zitten los.
- Her en der steken tegels uit (gevaarlijk).
- Fietsenrekken nodig voor kleine kinderfietsjes.
- Veel modder- en zandplekken naast de tegels op het plein.
- Speeltoestellen zijn verouderd; er is behoefte aan vernieuwing van toestellen, pleinversiering en groenvoorziening op en rondom het plein.
- Erfafscheiding is verrot, o.a. de schutting tussen kerkgebouw en school met klimop.
- Hekje naar het achterplein is verrot.
- Omliggende buitenruimte oogt slecht onderhouden.

Gebouw & Constructie

- Regenpijp en dakgoot zijn lek en kapot.
- Water op het dak loopt vaak niet goed af.
- Dakpannen liggen los, scheef of helemaal niet op hun plek.
- Over het geheel genomen is het onderhoud slecht, los van aandachtspunten rond de constructie van het gebouw.

Sanitair & Hygiëne

- Wc’s en riolering raken regelmatig verstopt.
- Onderhoud aan de toiletten is nodig; ruimtes blijven vies en stinken na schoonmaak.
- Algemene schoonmaak in het gebouw laat te wensen over; er wordt vooral "op het oog" schoongemaakt.
- Muizenoverlast.

Veiligheid

- Oversteekplaats bij het schoolplein is onveilig. Er is ehoefte aan bijvoorbeeld waarschuwingslamp (pas op!) of verkeersborden (let op: overstekende kinderen).
- Ook tijdens het halen en brengen ontstaan zeer onveilige situaties bij de oversteekplaats.

Installaties & Klimaat

- Los van bestaande zichtbare problemen vragen ouders zich af of installaties (verwarming, elektra, ventilatie), hygiëne en brandveiligheid wel op orde zijn, maar zij hebben daar

geen zicht op.

Overig/Structureel

- Daarnaast is er behoefte aan een structureel onderhoudsplan voor het schoolplein en de buitenruimte, inclusief een duidelijke planning voor periodieke schoonmaak, onderhoud, inspecties en verantwoordelijkheden. Door de huidige staat van nalatigheid is het niet helder wie waarvoor verantwoordelijk is, wat wanneer moet gebeuren en hoe vaak zaken worden gecontroleerd. Een vast onderhoudsschema (plein, groen, speeltoestellen, hekwerk, bestrating, reiniging) is noodzakelijk voor de veiligheid en om verdere achteruitgang, dus verwaarlozing te voorkomen.
- Daarnaast is een grondige, volledige inspectie nodig van het gehele schoolgebouw (binnen en buiten), het schoolplein en de buitenruimtes, evenals van hygiëne, veiligheid, installaties en klimaatbeheersing. De huidige lijst bevat waarschijnlijk niet alle knelpunten; een professionele inspectie is noodzakelijk om het totale onderhoudsniveau en eventuele risico's zorgvuldig in kaart te brengen.

Memo

Aan de leden van de raad van gemeente Ameland
Van Hiske de Schiffart, onafhankelijk procesleider visie- en participatieproces voor het accommodatiebeleid voor de dorpen Nes en Buren
11 december 2025

Doel
Met dit memo informeren wij u over de stand van zaken van het visie- en participatieproces voor het accommodatiebeleid in Nes en Buren, de opbrengsten van de bewonersavonden en de vervolgstappen.

Aanleiding
Gemeente Ameland werkt aan het 'Accommodatiebeleid gemeentelijke gebouwen van de gemeente Ameland' (hierna: accommodatiebeleid). Tijdens de bewonersavonden begin april 2025 werd duidelijk dat er in Nes en Buren niet voldoende draagvlak is voor de voorgenomen plannen van de gemeente. Bewoners vonden dat het proces te snel ging en hadden zorgen over de effecten van clustering van de functies binnensport, buitensport, basisonderwijs, ontmoeting, dorpshuisfuncties, peuterspeelzalen en kinderopvang.

De leden van de project- en stuurgroep accommodatiebeleid hebben hiernaar geluisterd. Het college van burgemeester en wethouders wil de dorpen Nes en Buren ruimte en tijd geven die nodig is om via participatie tot een gedragen voorstel te komen. Vanuit de verschillende hoofdgebruikers en dorpsbelangen Nes en Buren is in afstemming met de stuurgroep een sollicitatiecommissie opgericht voor een onafhankelijk procesbegeleider. Deze commissie bestond uit afgevaardigden vanuit de verschillende belanghebbenden uit Buren en Nes. Gemeente Ameland faciliteerde dit proces. Gezamenlijk hebben zij het opdrachtprofiel (functieprofiel) opgesteld en de selectie gedaan. De procesbegeleider startte in oktober met het visie- en participatietraject voor het accommodatiebeleid Nes en Buren.

Stand van zaken tot nog toe
De sollicitatiecommissie is overgegaan in de begeleidingsgroep. De begeleidingsgroep is het eerste aanspreekpunt en adviseur vanuit de dorpen voor de procesbegeleider.
Vanuit gemeente Ameland is de beleidsadviseur participatie het eerste aanspreekpunt voor de procesbegeleider. Uiteraard kunnen de procesbegeleider en begeleidingsgroep ook advies vragen aan de stuurgroep en projectgroep. Tijdens het visie- en participatietraject worden verschillende scenario's bekeken en vergeleken, waaronder ook het voorzieningencluster in de voorgestelde vorm. In dit traject wordt volop gelegenheid geboden om mee te denken en inspraak te leveren. Het uitgangspunt is dat alle gebruikers, vrijwilligers, bewoners en overige betrokkenen zich gekend en vertegenwoordigd voelen.

Bewonersavonden begin november
Als aftrap van het visie- en participatieproces organiseerden we begin november twee bewonersavonden in Buren en Nes. Beide avonden werden goed bezocht. Het doel van de avonden was om de inwoners te laten weten dat het proces gestart is, ideeën en signalen op te halen en laten weten dat er mogelijkheden zijn om tot een oplossing te komen om de functies en activiteiten die in de dorpen zijn duurzaam en toekomstbestendig te huisvesten in gemeentelijke accommodaties. Wel binnen de uitgangspunten die het college in maart 2024 vaststelde.

Opbrengst bewonersavonden
Een aantal aspecten die tijdens de bewonersavonden naar voren kwam:

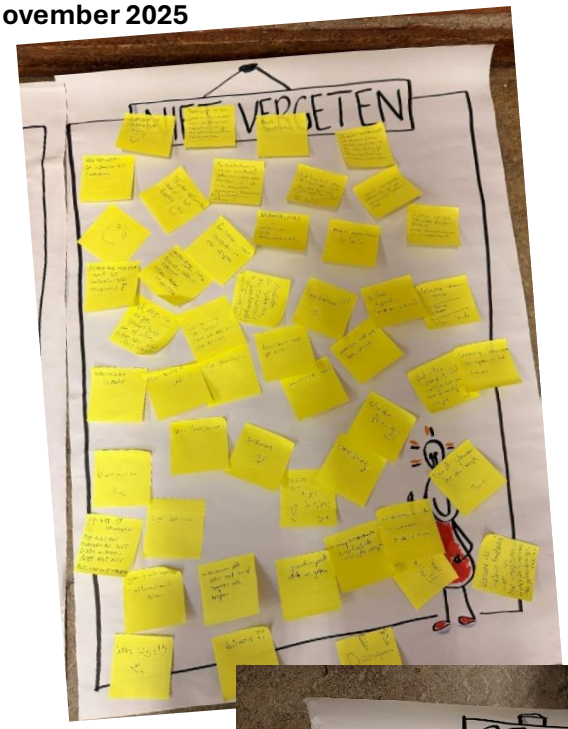
Communicatie: transparantie en tijdige informatievoorziening zijn belangrijk. Eerst informeren, dan beslissen. Terugkoppelen wat er met de inbreng gebeurt, gebruik maken van meerdere communicatiekanalen zoals huis-aan-huis, nieuwsbrieven, sociale media en informatieavonden.
Belangrijk: behoud van de leefbaarheid door minimaal een ontmoetingsplek per dorp, slimme combinaties zoeken en identiteit en schaal bewaken, communicatie, draagvlak, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en parkeergelegenheid, sport is verbindend en moet laagdrempelig zijn, samenwerken waar mogelijk maar niet ten koste van alles, moet landschappelijk passend zijn, leefbaarheid weegt zwaarder dan duurzaamheid, denk ook na over herbestemming van gebouwen die vrijkomen en inzage in financiële gevolgen van de verschillende mogelijkheden.
Niet vergeten: ouderen, jeugd en vrijwilligers niet uit het oog verliezen, vergeet de kleine verenigingen niet, ook verenigingen die nu geen goede plek hebben voor de activiteiten, regelmatig communiceren. Kwaliteit is belangrijker dan snelheid.

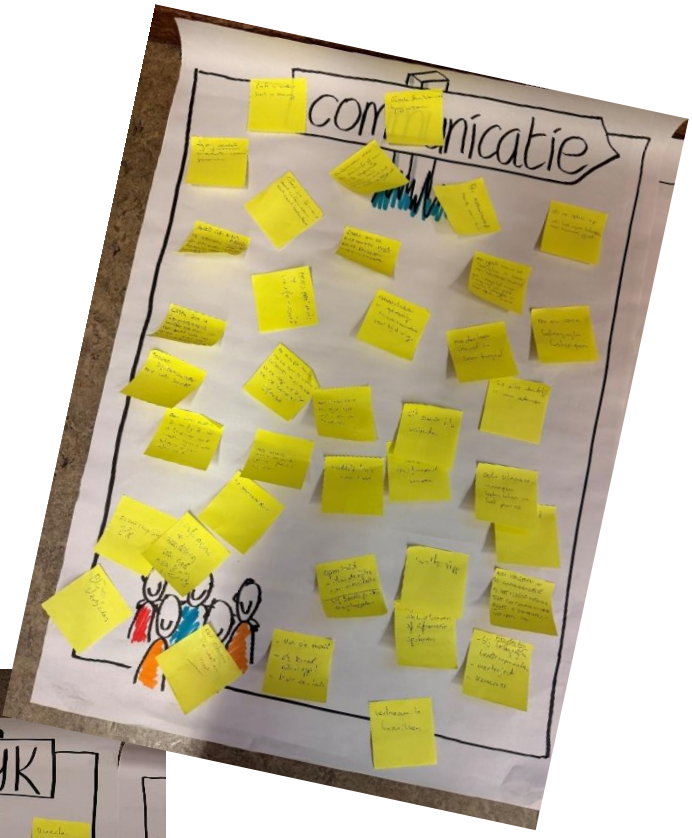
Kernboodschap: behoud wat werkt, verbeter wat nodig is en beslis samen. Duurzaamheid en efficiëntie zijn belangrijk maar de ziel van de dorpen – de leefbaarheid, ontmoetingsplekken en gemeenschap – moeten centraal blijven staan.

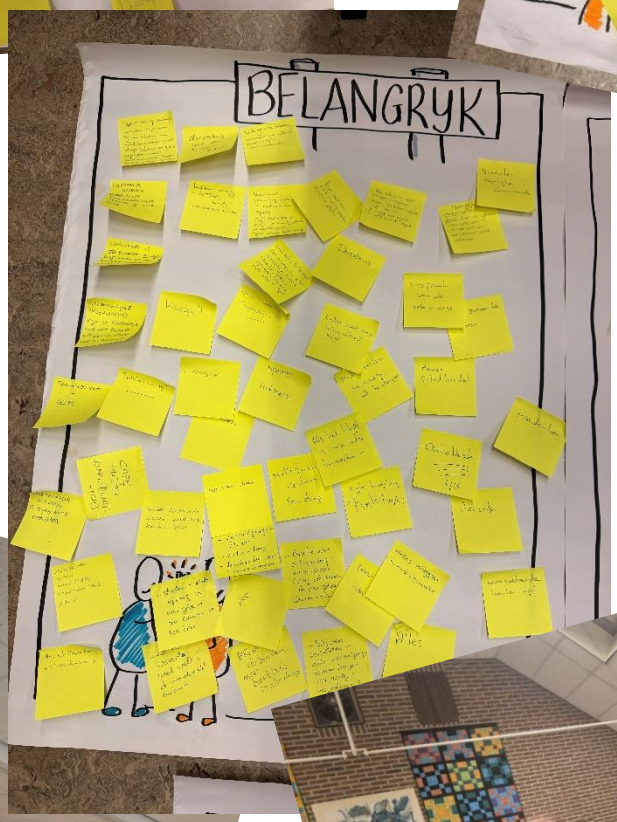
Hoe nu verder?
Deze opbrengst is een mooi begin om verder te kunnen. Met inbreng van de projectgroep accommodatiebeleid en de begeleidingsgroep Nes-Buren stellen we een participatieplan op wat ter informatie aan het college van B&W wordt aangeboden. Doel van het participatieplan is om helder te krijgen op welke trede van de participatieladder we zitten, wat de participatieruimte is, wat de precieze kaders zijn, wie de verschillende stakeholders/doelgroepen zijn en op welke manier die betrokken worden in het proces. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de onafhankelijk procesbegeleider. Hoe duidelijker aan de voorkant is wat we van elkaar mogen verwachten, hoe groter de kans op succesvolle participatie. Omdat kwaliteit uiteindelijk belangrijker is dan tijd, is het lastig om een exacte datum te geven over wanneer het traject afgrond zou moeten zijn.

We werken toe naar oplevering vóór het zomerreces 2026. Als aanvullende participatierondes nodig blijken, kan dit uitlopen tot uiterlijk oktober 2026.

Impressie van de beide bewonersavonden in Nes en Buren
November 2025

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	522965
Vergaderdatum	15 december 2025
Organisatieonderdeel	Fysieke leefomgeving
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	5

Verlenging van de termijn voor het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2025

Voorstel

1. Het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2025 met een jaar te verlengen tot en met 31 december 2026.

Inleiding

Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) loopt eind 2025 af. Actualisatie is nodig om te blijven voldoen aan wettelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater zoals vastgelegd in de Omgevingswet. Het college is voornemens een Programma Water en Riolering (PWR) op te stellen voor de periode 2026-2030 om aan deze zorgplichten te voldoen. Aangezien nog enige voorbereiding nodig zijn om te komen tot een PWR is het nodig het huidige GRP met een jaar te verlengen.
In de nog op te stellen omgevingsvisie worden beleidsmatige uitgangspunten voor de watertaken meegenomen. Deze processen lopen parallel en worden op elkaar afgestemd.

Beoogd effect

Een beleidsmatige basis voor de uitvoering van de rioleringstaken voor het jaar 2026.

Argumenten

1.1 Het huidig GRP loopt tot 31 december 2025
Om continuïteit van beleid en uitvoering te blijven waarborgen is verlenging van het huidige beleid nodig.

1.2 Het PWR wordt in 2026 opgesteld en vastgesteld
Met het opstellen van een PWR wordt voldaan aan de wettelijke zorgplichten voor water uit de Omgevingswet. De mogelijk budgettaire verplichtingen die voortvloeien uit het PWR zullen aan uw raad worden voorgelegd.

Kanttekeningen

1.1 Met de invoering van de Omgevingswet is het verplichte karakter van een GRP opgevolgd door een niet verplicht Programma Water en Riolering (PWR)
Met de invoering van de Omgevingswet zijn zorgplichten opgenomen waardoor betrokkenen zelf kunnen beoordelen hoe ze kunnen voldoen. Daarmee is het verplichtende karakter van een GRP gewijzigd in een mogelijkheid om een programma op te stellen voor het stedelijk water. Het op te stellen PWR geeft een duidelijk beeld over de invulling van de gemeentelijke watertaak in het stedelijke gebied.

1.2 Relatie omgevingsvisie
Naast het opstellen van een PWR zijn er voorbereidingen voor een omgevingsvisie. Deze beleidsdocumenten worden beide in 2026 uitgewerkt en vastgesteld. Uitgangspunten van de omgevingsvisie worden meegenomen in het PWR en andersom zullen elementen van het PWR in de omgevingsvisie meeliften.

1.3 De overige watertaken die spelen binnen de gemeente Ameland kunnen beleidsmatig worden behandeld in een op te stellen integraal waterplan.
De bevoegdheden en uitvoering van de watertaken zijn verdeeld over verschillende overheden en private organisaties. Om samenhang te creëren tussen deze taken kan een integraal waterplan worden opgesteld. Het PWR geeft input voor de gemeentelijke taken in een dergelijk integraal plan. In overleg met de provincie kan een proces worden gestart voor de totstandkoming van een dergelijk plan.

Afstemming

De verlenging van het GRP wordt teruggekoppeld met het Wetterskip Fryslân.

Vervolg

Er wordt een start gemaakt met het opstellen van een PWR.

Bijlagen

N.v.t.

Besluit

Raad

Zaaknummer	522965
Datum vergadering	15 december 2025
Onderwerp	Verlenging van de termijn voor het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020–2025
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	5

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.18 november 2025;

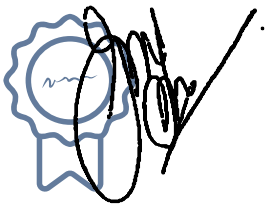
besluit:

De termijn van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2025 met een jaar te verlengen tot en met 31 december 2026.

Ballum, 15 december 2025

T. Willemsma
Burgemeester

J.M.J. Metz
Griffier

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	525106
Vergaderdatum	15 december 2025
Organisatieonderdeel	Financiën
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	6

Onderwerp

Belastingverordeningen 2026.

Voorstel

1. De verordening forensenbelasting 2026 vast te stellen;
2. De verordening toeristenbelasting 2026 vast te stellen;
3. De verordening onroerendezaakbelasting 2026 vast te stellen;
4. De verordening reinigingsheffingen 2026 vast te stellen;
5. De verordening riool- en waterzorgheffing 2026 vast te stellen;
6. De legesverordening 2026 vast te stellen;
7. De liggeldverordening 2026 vast te stellen;
8. De luchthavengeldregeling 2026 vast te stellen;
9. De verordening lijkbezorgingsrechten 2026 vast te stellen;
10. De verordening precariobelasting 2026 vast te stellen.

Inleiding

In de raadsvergadering van 14 juli 2025 heeft de gemeenteraad de Kadernota gemeente Ameland 2025 (met kaders voor de begroting 2026 – 2029) vastgesteld. Hierbij is onder meer besloten om niet tot extra belastingverhogingen te besluiten ten opzichte van hetgeen al in eerdere Kadernota's is besloten.

In de Programmabegroting 2026 – 2029 is hier rekening mee gehouden en ook voor de belastingverordeningen 2026 gelden deze kaders.
Dit betekent dat voor forensenbelasting, toeristenbelasting en onroerendezaakbelastingen een tariefverhoging van 2% is toegepast. Daarnaast zijn in verschillende belastingverordeningen soms enkele tekstuele aanpassingen verwerkt, om zaken te verduidelijken.

Per verordeningen worden de bijzonderheden hier kort genoemd.

<u>Forensenbelasting</u>
Bij de behandeling van de Kadernota 2025 is het voornemen bevestigd om de tarieven forensenbelasting 2026 zodanig vast te stellen dat de opbrengst voor forensenbelasting met 2% toeneemt ten opzichte van 2025.

De tarieven in de verordening zijn daarom verhoogd met 2% ten opzichte van 2025.

In enkele voorgaande jaren is bij dit onderwerp aangegeven dat er eventueel een tariefverlaging wordt toegepast, afhankelijk van de ontwikkeling van WOZ-waarden van recreatiewoningen.
De ervaring leert hier dat het effect van hogere WOZ-waarden op de opbrengst forensenbelasting echter zeer beperkt is.
Een groot deel van de recreatiewoningen valt niet onder de forensenbelasting, maar onder de toeristenbelasting. Voor die groep is deze waardeontwikkeling niet van invloed op de belastingopbrengsten.
Voor de forensenbelasting is er pas sprake van een effect, als een recreatiewoning verschuift naar een hogere tariefgroep. In aantallen gaat dit echter jaarlijks om kleine aantallen en bovendien verschuiven woningen ook wel eens naar een lagere tariefgroep.

Gelet hierop stellen wij voor om niet jaarlijks een ingewikkelde (en arbitraire) rekenexercitie uit te voeren, om tot een kleine tariefverlaging te kunnen besluiten. In plaats daarvan is ons voorstel om eens in de vijf jaar een uitgebreidere totaalanalyse te maken van de opbrengsten forensenbelasting, waarbij tariefontwikkleing en gerealiseerde opbrengsten worden vergeleken en op basis daarvan conclusies kunnen worden getrokken.

Toeristenbelasting
Bij de behandeling van de Kadernota 2025 is besloten het tarief toeristenbelasting 2026 vast te stellen op € 2,08. Dit is in de verordening verwerkt.

Onroerendezaakbelasting
In de Programmabegroting 2026 – 2029 is, als uitwerking van het besluit in de Kadernota 2025, een opbrengst van plus 2% ten opzichte van 2025 opgenomen.

Er wordt verwacht dat de WOZ-waarden van zowel woningen en niet-woningen zullen stijgen, waarbij de stijging boven de 2% uitkomt. In eerste instantie zijn de tarieven in de belastingverordening daarom gelijk gelaten aan 2025.

Wanneer de nieuwe WOZ-waarden begin 2026 bekend zijn, zullen de percentages van de onroerendezaakbelasting eventueel zodanig neerwaarts worden aangepast, dat de opbrengsten onroerendezaakbelastingen 2026 uitkomen zoals begroot voor 2026.

Een aanpassing (verlaging) van de percentages onroerendezaakbelastingen zal via een wijziging op de verordening onroerendezaakbelasting worden aangeboden (net als in eerdere jaren).

Reinigingsheffingen
Binnen de tarieventabel voor de afvalstoffenheffing zijn de tarieven voor het grof snoeiafval en het restafval (artikel 3.2 sub b en c) dat bij de milieustraat wordt gebracht verlaagd tot € 0,00, omdat daarvoor al wordt betaald via de afvalstoffenheffing zoals opgenomen in artikel 2.1.

In de tarieventabel Reinigingsrechten is het tarief voor het ledigen van een 660 liter gft-container geschrapt, omdat dit type container er niet meer is.
Daarnaast is het tarief voor gft-afval dat bedrijfsmatig bij de milieustraat wordt gebracht op € 0,10 per kilogram gesteld (was € 0,05), zodat dit tarief aansluit bij de tarieven voor restafval en grof snoeiafval.

Leges
Met betrekking tot de tarieven zijn geen verhogingen vastgesteld. De tarieven zijn dan ook ongewijzigd ten opzichte van 2025. Dit geldt echter niet voor de wettelijk voorgeschreven tarieven, zoals de tarieven voor rijbewijzen en paspoorten. Voor zover als mogelijk is, zijn de door het Rijk bepaalde maximum tarieven meegenomen in de actualisatie van de verordening.

Er wordt voorgesteld in artikel 1.24 Wegenverkeerswetgeving twee nieuwe tarieven te verwerken (sub b en c). De tarieven gelden voor een wijziging of verlenging van een bestaande ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990. Deze wijziging hangt samen met vernieuwing van het vergunningstelsel. Het gaat om respectievelijk € 15 en € 5 per voertuig.

Daarnaast wordt voorgesteld artikel 2.5a ‘Bouwactiviteit (bouwtechnisch deel) geheel te laten vervallen. Voor het bouwtechnische deel wordt een borger ingeschakeld. Uit de praktijk is gebleken dat de gemeente hier geen werkzaamheden meer voor verricht.

Tenslotte wordt voorgesteld om het tarief van artikel 2.6 ‘Omgevingsplanactiviteit: bouwactiviteit, in stand houden of gebruiken bouwwerk (ruimtelijke deel)’, sub c te verhogen naar € 750 (was € 510,50). De buitenplanse omgevingsplan activiteit vergt meer werk ten opzichte van de binnenplanse omgevingsplan activiteit waarvoor hetzelfde tarief gold. Een tariefverhoging lijkt daarmee op zijn plaats.
Het artikel luidt dan:
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een bouwactiviteit, het in stand houden of gebruiken van het te bouwen bouwwerk, bedraagt het tarief,

onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten: voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit: € 750,00.

Luchthavengeldregeling
De luchthavengeldregeling is besproken met de havenmeester en zijn vervanger. Hierbij is onder meer geconcludeerd dat er sprake is van een erg uitgebreide tarievenstructuur, waarbij de tarieven in vergelijking met enkele andere lokale luchthavens/vliegvelden 'aan de stevige kant zijn'.

Ten opzichte van de vorige regeling zijn daarom de tarieven van artikel 5 (landings- en startgeld voor overlandvluchten, terreinlandingen en lesvluchten) sterk versimpeld door de weekendtarieven te schrappen en iets neerwaarts afgerond op hele euro's. Bovendien zijn enkele kleine redactionele aanpassingen doorgevoerd, onder meer om tegenstrijdigheid met de verordening toeristenbelasting te voorkomen.

Beoogd effect
Rechtsgeldige belastingverordeningen voor het belastingjaar 2026.

Argumenten
1.1 tm 10.1 De gemeenteraad is het bevoegde orgaan om verordeningen vast te stellen
Belastingtarieven hebben pas rechtskracht wanneer de gemeenteraad de belastingverordeningen heeft vastgesteld.

Vervolg
Na vaststelling van de verordeningen dienen de verordeningen juist en tijdig te worden gepubliceerd, zodat de verordeningen rechtskracht hebben vanaf 1 januari 2026.

Op basis van de verordeningen stelt de heffingsambtenaar de aanslagen (of kennisgevingen) gemeentelijke belastingen, heffingen en rechten 2026 vast.

Bijlagen
Tien belastingverordeningen 2026.

Besluit

Raad

Zaaknummer	525106
Datum vergadering	15 december 2025
Onderwerp	Belastingverordeningen 2026
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	6

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op artikel 216, 217 en 219 Gemeentewet

besluit:

1. de verordening forensenbelasting 2026 vast te stellen;
2. de verordening toeristenbelasting 2026 vast te stellen;
3. de verordening onroerendezaakbelasting 2026 vast te stellen;
4. de verordening reinigingsheffingen 2026 vast te stellen;
5. de verordening riool- en waterzorgheffing 2026 vast te stellen;
6. de legesverordening 2026 vast te stellen;
7. de liggeldverordening 2026 vast te stellen;
8. de luchthavengeldregeling 2026 vast te stellen;
9. de verordening lijkbezorgingsrechten 2026 vast te stellen;
10. de verordening precariobelasting 2026 vast te stellen.

Ballum, 15 december 2025

J.M.J. Metz
Griffier

T. Willemsma
Burgemeester

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

F O R E N S E N B E L A S T I N G

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

De raad van de gemeente Ameland,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025

Gelet op artikel 223 van de Gemeentewet;

BESLUIT

Vast te stellen de navolgende verordening:

Verordening op de heffing en de invordering van forensenbelasting 2026

Artikel 1 Definitie

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder woning:

een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet.

Artikel 2 Belastbaar feit en belastingplicht

1. Onder de naam “forensenbelasting” wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zichzelf of hun gezin een woning beschikbaar houden.

2. Of iemand in de gemeente hoofdverblijf heeft, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. Als de woning deel uitmaakt van een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16 Wet WOZ en waarvoor op grond van hoofdstuk IV van die wet een waarde is vastgesteld, wordt de belasting geheven naar de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen, zoals die voor het belastingobject geldt voor het tijdvak waarover de forensenbelasting wordt geheven.

2. In afwijking van het eerste lid wordt de belasting geheven naar de waarde, indien de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen voor het belastingobject waarvan de woning deel uitmaakt voor het belastingjaar is vastgesteld met toepassing van artikel 16, onderdeel d alsmede onderdeel e, van de Wet waardering onroerende zaken.

3. In geval geen heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen is vastgesteld, wordt de belasting geheven naar de waarde.

4. De vaststelling van de waarde bedoeld in het tweede en derde lid geschiedt overeenkomstig de artikelen 220 tot en met 220d van de Gemeentewet.

Artikel 4 Belastingtarieven

De forensenbelasting bedraagt per jaar bij een waarde die:

1.	minder is dan € 50.000,-	**€ 241,10**
2.	€ 50.000,- of meer, maar minder dan € 100.000,-	**€ 530,44**
3.	€ 100.000,- of meer, maar minder dan € 200.000,-	**€ 959,08**
4.	€ 200.000,- of meer, maar minder dan € 300.000,-	**€ 1.387,73**
5.	€ 300.000,- of meer, maar minder dan € 400.000,-	**€ 1.762,79**
6.	€ 400.000,- of meer, maar minder dan € 500.000,-	**€ 1.977,11**
7.	€ 500.000,-of meer, maar minder dan € 600.000,-	**€ 2,084,27**
8.	€ 600.000,-of meer, maar minder dan € 700.000,-	**€ 2.191,43**
9.	€ 700.000,-of meer, maar minder dan € 800.000,-	**€ 2.298,60**
10.	€ 800.000,-of meer, maar minder dan € 900.000,-	**€ 2.405,76**
11.	€ 900.000,-of meer, maar minder dan € 1.000.000,-	**€ 2.512,92**
12.	€ 1.000.000,-of meer, maar minder dan € 1.250.000,-	**€ 2.620,08**
13.	€ 1.250.000,-of meer, maar minder dan € 1.500.000,-	**€ 2.727,24**
14.	€ 1.500.000,-of meer, maar minder dan € 1.750.000,-	**€ 2.833,89**

Vanaf een waarde van € 1.750.000 geldt per € 250.000 waardestijging een stijging van het tarief van € 107,16.

Artikel 5 Belastingjaar

Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 6 Wijze van heffing

De belasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Ontstaan van de belastingschuld

De belasting is verschuldigd op het moment dat de woning meer dan 90 dagen in het belastingjaar beschikbaar is gehouden als bedoeld in artikel 2.

Artikel 8 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in twee gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgende op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de volgende termijn een maand later.

2. In afwijking van het eerste lid geldt, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, dat de aanslagen moeten worden betaald in vier gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgende op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in dit artikel gestelde termijnen.

Artikel 9 Kwijtschelding

Bij de invordering van de forensenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 10 Aanmeldingsplicht

De belastingplichtige als bedoeld in artikel 2, die voor de eerste maal een woning in de zin van artikel 1 beschikbaar houdt, is verplicht om dat onmiddellijk te melden aan de door het college van burgemeester en wethouders aangewezen gemeenteambtenaren, bedoeld in artikel 231, tweede lid, sub b en d, van de gemeentewet.

Artikel 11 Inwerkingtreding en citeertitel

1 De “Verordening forensenbelasting 2025” , wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026.

4. Deze verordening wordt aangehaald als **“Verordening forensenbelasting 2026”.**

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de Raad van de gemeente Ameland,
gehouden op 15 december 2025.

, voorzitter.

, griffier.

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1. Definities

Om duidelijkheid te scheppen over de inhoud van het in de verordening voorkomende begrip 'woning' is een omschrijving opgenomen in artikel 1. Onder woning wordt verstaan een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet.

Over de vraag wat moet worden verstaan onder een gemeubileerde woning is veel jurisprudentie ontstaan. Van belang zijn de bestemming en de geschiktheid voor bewoning. De vraag moet worden beantwoord of de gemeubileerde woning op zich zelf beschouwd zowel bestemd als geschikt is om enigszins duurzaam voor menselijke bewoning te dienen (HR 19 december 1962, nr. 14 905, BNB 1963/95 en Hof Leeuwarden 16 september 1974, nr. 248/74, BNB 1975/106). Voor het duurzaam dienen voor bewoning wordt wel gekeken naar de aanwezige voorzieningen zoals de aansluiting op nutsvoorzieningen en riolering, en de aanwezigheid van verwarming, kookgelegenheid en wasgelegenheid. Het ontbreken van aantal van deze voorzieningen is echter niet altijd doorslaggevend (Hof Arnhem 16 mei 1989, nr. 5/1989 E II, Belastingblad 1989, blz. 418 en Hof Amsterdam 14 juni 1990, nr. 3900/90, Belastingblad 1993, blz. 710).

De gemeubileerde woning hoeft geen woning te zijn in de zin van de Woningwet. Een stacaravan kan ook een gemeubileerde woning zijn (HR 12 januari 1972, nr. 16 560, BNB 1972/41 en HR 4 maart 1987, nr. 24 399, BNB 1987/117, Belastingblad 1987, blz. 315). Ook een woonschip kan een gemeubileerde woning zijn (HR 2 maart 1994, nr. 29 642, BNB 1994/115, Belastingblad 1994, blz. 305, Hof Arnhem 17 juni 1994, nr. 940535, Belastingblad 1995, blz. 138, en Hof Leeuwarden 10 februari 2006, nr. BK 589/04, Belastingblad 2006, blz. 353).

Er zijn echter ook stacaravans en toercaravans die niet beschikken over de meest elementaire voorzieningen voor duurzame bewoning. In dat geval is er geen sprake van een gemeubileerde woning in de zin van artikel 223 van de Gemeentewet (Hof Den Haag 23 oktober 1973, nr 16/1973, BNB 1974/213, Hof Leeuwarden 24 december 1982, nr. 1260/81, BNB 1984/149, Belastingblad 1984, blz. 199, Hof Amsterdam 12 maart 1984, nr 46/33, Belastingblad 1985, blz. 599, Hof Amsterdam 21 oktober 1986, nr 1760/85, Belastingblad 1987, blz. 545, Hof Arnhem 21 maart 1989, nr 1492/1988, Belastingblad 1989, blz. 578, Hof Den Haag 11 mei 1989, nr. 4859/87, Belastingblad 1989, blz. 619).

Het is niet toegestaan om stacaravans uit doelmatigheidsoverwegingen buiten de heffing te laten. Voor het achterhalen van stacaravans die als gemeubileerde woning zijn aan te merken, is weliswaar een omvangrijk onderzoek nodig, maar dit onderzoek is eenmalig. Aan gemeenten staan volgens de belastingrechter voldoende middelen ten dienste om de medewerking van vakantieparken af te dwingen (verwijzingsprocedure Hof Leeuwarden, 12 augustus 1994, nr. 240/94, nog niet gepubliceerd, na Hoge Raad, 9 februari 1994, nr. 29 504, Belastingblad 1994, blz. 373).

Van een gemeubileerde woning, die uitsluitend wordt gebruikt om voor verhuur gereed te maken en te houden, kan niet gezegd worden dat deze door de eigenaar beschikbaar wordt gehouden voor zich of zijn gezin. Indien echter een gemeubileerde woning weliswaar is bestemd voor verhuur maar ook in enige mate door de eigenaar zelf wordt gebruikt, anders dan nodig is om deze voor verhuur gereed te maken en te houden, moet worden aangenomen dat die woning door de eigenaar voor zich of zijn gezin beschikbaar wordt gehouden voor het gedeelte van het jaar dat eigen gebruik niet in verband met verhuur is uitgesloten (HR 24 juli 1995, nr. 30 470, ECLI:NL:HR:1995:AA1657, Belastingblad 1995, blz. 618). Aan een eigenaar die zijn woning (vrijwel) het gehele jaar aan een derde ter beschikking stelt voor verhuur mag slechts dan geen aanslag forensenbelasting worden opgelegd (a) indien die eigenaar in het geheel geen gebruik maakte van zijn woning, althans ander gebruik dan nodig was om deze voor verhuur gereed te maken en te houden, ofwel (b) (ingeval de woning ook in enige mate door die eigenaar zelf werd gebruikt, anders dan nodig was om deze voor verhuur gereed te maken en te houden) indien de som van het aantal dagen van eigen gebruik en van het aantal dagen waarop de woning niet werd gebruikt, maar waarop deze moet worden geacht door die eigenaar beschikbaar te zijn gehouden voor zich of zijn gezin, niet meer dan negentig dagen is (HR 22 december 2006, ECLI:NL:HR:2006:AZ4972).

Ook het beschikbaar stellen van de woning aan kennissen is gebruik dat zodanig is verbonden met de privésfeer dat het is aan te merken als het voor zich beschikbaar houden (Hof Amsterdam, 20 januari 2003, nr. 02/02853, ECLI:NL:GHAMS:2003:AF3407).

Artikel 2. Belastbaar feit en belastingplicht

Belastingplichtig kunnen slechts zijn natuurlijke personen die in de gemeente geen hoofdverblijf hebben. Of er al dan niet sprake is van het hebben van hoofdverblijf moet worden beoordeeld naar de omstandigheden (artikel 223, derde lid, van de Gemeentewet). De inschrijving in de basisregistratie personen (BRP) kan een omstandigheid zijn, maar doorslaggevend is deze niet (HR 9 mei 1984, nr 22 373, BNB 1984/175, Belastingblad 1984, blz. 371). Zie voor van belang zijnde omstandigheden Hof Leeuwarden 14 mei 2004, nr 296/03, ECLI:NL:GHLEE:2004:AO9762, Belastingblad, 2004, blz. 760, Hof Amsterdam 2 december 1992, nr. 92/1085, Belastingblad 1993, blz. 342 en Hof Den Haag 26 februari 1992, nr. 91/0638, Belastingblad 1992, blz. 492.

Het is noodzakelijk om alle natuurlijke personen die aan het belastbaar feit voldoen in de heffing worden betrokken. Dit is een gevolg van het arrest van de Hoge Raad 4 juli 1989, nr. 26 141, Belastingblad 1989, blz. 576. In dat geval kon overigens de forensenbelasting niet worden geheven. Het Hof had als vaststaand aangemerkt dat de woning slechts op basis van afspraken voor de vijf mede-eigenaren zelfstandig en zonder de anderen gebruikt wordt en voorts dat zij niet tot hetzelfde gezin behoorden. In die omstandigheden biedt de wet noch de verordening houvast voor het in de heffing betrekken van de gezamenlijke eigenaren. Over de beschikbaarheid van de woning voor de vijf eigenaren koos overigens het Hof bij gebreke van duidelijkheid daarover waarschijnlijk voor een rekenkundige uitleg. Dit betekent dat bij mede-eigendom van meer dan vier eigenaren nagegaan zal moeten worden hoe de desbetreffende overeenkomst luidt om te constateren of een belastbaar feit heeft plaats gevonden. Hof ’s-Hertogenbosch oordeelde dat heffing van meerdere eigenaren in hetzelfde belastingjaar is toegestaan (Hof 's-Hertogenbosch 13 april 2018, nr. 17/00282, ECLI:NL:GHSHE:2018:1590). Het ging in deze uitspraak om een belanghebbende die in de loop van het kalenderjaar een vakantiewoning verwerft die hij voor meer dan 90 dagen voor eigen gebruik aanhoudt. Zowel belanghebbende als de voormalige eigenaar worden aangeslagen in de forensenbelasting ter zake van de vakantiewoning. Het Hof oordeelt dat die heffing van meerdere eigenaren in hetzelfde jaar is toegestaan.

Uit doelmatigheidsoverwegingen kan de gemeente bepaalde categorieën gemeubileerde woningen buiten de heffing laten (HR 9 februari 1994, nr. 29 504, BNB 1994/109, Belastingblad 1994, blz. 219).

Er hoeft niet te worden gewacht met het opleggen van de aanslag tot het einde van het kalenderjaar. Indien in de loop van het belastingtijdvak de 90 dagen reeds zijn ‘volgemaakt’ staat op dat moment de belastingschuld vast. Zie Hoge Raad 01-05-2020, ECLI:NL:HR:2020:829 (Ameland) waarin de Hoge Raad oordeelde dat uit de bepalingen van de verordening volgt dat forensenbelasting materieel verschuldigd is zodra in een kalenderjaar een woning op meer dan negentig dagen ter beschikking heeft gestaan. Vanaf dat moment kan de hoogte van de forensenbelasting voor dat kalenderjaar worden vastgesteld en kan de definitieve aanslag in de forensenbelasting worden opgelegd.

Artikel 3. Maatstaf van heffing

De heffingsmaatstaf wordt overgenomen zoals deze is vastgesteld voor de onroerendezaakbelastingen. Dat impliceert dat de heffingsmaatstaf betrekking heeft op de woning en alle daarbij behorende gebouwde en ongebouwde eigendommen. De heffingsmaatstaf wordt immers vastgesteld met inachtneming van de objectafbakeningsregels van artikel 16 Wet WOZ.

Door wijziging van de objectafbakening van recreatieterreinen per 1 januari 2005 zal voor een aantal recreatiewoningen geen afzonderlijke WOZ-waarde meer worden vastgesteld. Het tweede lid van dit artikel regelt onder meer dat als een recreatieterrein ingevolge artikel 16, onderdeel e, van de Wet WOZ, als één geheel wordt afgebakend en als één geheel wordt gewaardeerd, de heffingsmaatstaf voor de afzonderlijke woningen voor de forensenbelasting de waarde is.

Omdat het mogelijk is dat bepaalde gemeubileerde woningen voor de forensenbelasting niet onroerend zijn, moet daarvoor een aparte bepaling worden opgenomen. Deze heeft een plaats gekregen in het derde lid.

In het vierde lid is verankerd dat bij toepassing van het tweede en derde lid de objectafbakening en waardering dienen te geschieden overeenkomstig de regels zoals die voor de onroerendezaakbelastingen gelden.

Artikel 7. Ontstaan van de belastingschuld

In dit artikel is geregeld dat de belastingschuld ontstaat indien in de loop van het belastingtijdvak de gemeubileerde woning 90 dagen beschikbaar is gehouden.

Er behoeft niet te worden gewacht met het opleggen van de aanslag tot het einde van het kalenderjaar. Indien in de loop van het belastingtijdvak de 90 dagen reeds zijn ‘volgemaakt’ staat op dat moment de belastingschuld vast. Zie Hoge Raad 01-05-2020, ECLI:NL:HR:2020:829 (Ameland) waarin de Hoge Raad oordeelde dat uit de bepalingen van de verordening volgt dat forensenbelasting materieel verschuldigd is zodra in een kalenderjaar een woning op meer dan negentig dagen ter beschikking heeft gestaan. Vanaf dat moment kan de hoogte van de forensenbelasting voor dat kalenderjaar worden vastgesteld en kan de definitieve aanslag in de forensenbelasting worden opgelegd.

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

T O E R I S T E N B E L A S T I N G

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

De raad van de gemeente Ameland,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025,

Gelet op artikel 224 van de Gemeentewet;

BESLUIT

vast te stellen de volgende verordening:

Verordening op de heffing en de invordering van toeristenbelasting 2026.

Artikel 1 Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

a. **Vakantieonderkomens**

bungalows, appartementen, woningen, gedeelte van een permanent bewoonde woning en andere verblijven, niet-zijnde mobiele kampeeronderkomens of stacaravans, als zelfstandige eenheid, in hoofdzaak bestemd voor dan wel gebruikt als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden;

b. **Hotels/pensions/jeugdherbergen**

gebouwen, woningen en andere verblijven of gedeelten daarvan, niet zijnde vakantieonderkomens, in hoofdzaak bestemd voor dan wel gebezigd als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden, waar slaapplaatsen worden verhuurd, dan wel te huur worden aangeboden;

c. **Mobiele kampeeronderkomens**

tenten, vouwwagens, toercaravans, kampeerauto's, soortgelijke onderkomens dan wel soortgelijke voertuigen die bestemd zijn voor, dan wel gebezigd worden als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden;

d. **Kampeerterrein**

een terrein dat bestemd is om te worden gebruikt voor verblijfsrecreatie, ook wel genoemd camping;

e. **Vaste jaarplaats**

een terrein of terreingedeelte, gelegen op een kampeerterrein, dat bestemd is voor het gedurende één jaar of een groot gedeelte van het jaar plaatsen van een zelfde mobiel kampeeronderkomen of stacaravan, dat doorgaans na afloop van het jaar niet wordt verwijderd;

f. **Vaste seizoenplaats**

een terrein of terreingedeelte, gelegen op een kampeerterrein, dat bestemd is voor het gedurende één jaar of een groot gedeelte van het jaar plaatsen van een zelfde mobiel kampeeronderkomen of stacaravan, dat doorgaans na afloop van het jaar niet wordt verwijderd en waarin het gedurende de winterperiode niet is toegestaan om te overnachten;

g. **Seizoenplaats**

een terrein of terreingedeelte, gelegen op een kampeerterrein, dat bestemd is voor het gedurende een seizoen plaatsen van een zelfde mobiel kampeeronderkomen en dat na afloop van het seizoen van de plaats wordt verwijderd;

h. **Toeristische plaats**

een terrein of terreingedeelte, gelegen op een kampeerterrein, dat bestemd is voor het gedurende één jaar of een groot gedeelte van het jaar plaatsen van steeds wisselende mobiele kampeeronderkomens;

i. **Verhuureenheid**

een mobiel kampeeronderkomen of stacaravan, die de verblijfbieder ter beschikking staat voor, dan wel gebezigd wordt als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden;

j. **Arrangement**

een reservering op een toeristische plaats voor een gezin, echtpaar of samenreizende personen gedurende een vooraf vastgelegde periode van minimaal vier weken voor een vast huurbedrag;

k. **Voorseizoenarrangement**

een arrangement lopend vanaf het begin van het kampeerseizoen en eindigend aan het eind van de maand juni;

l. **Naseizoenarrangement**

een arrangement met een looptijd van ongeveer twee maanden, startend na het hoogseizoen en eindigend bij de afloop van het kampeerseizoen;

m. **Maandarrangement**

een arrangement met een looptijd van één maand gedurende de maand juni of september;

n. **Kamerverhuur**

woningen en andere verblijven of gedeelten daarvan, niet zijnde vakantieonderkomens, hotels/pensions, mobiele kampeeronderkomens of stacaravans, die niet in hoofdzaak bestemd zijn als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden, doch wel in bepaalde perioden van het jaar worden verhuurd, dan wel te huur worden aangeboden;

o. **Groepsaccommodatie**

een verblijfsaccommodatie met het karakter van een vakantieonderkomen, met 20 slaapplaatsen of meer;

p. **Vaartuig**

een vaartuig dat is bestemd of wordt gebezigd voor vakantie- of andere recreatieve doeleinden;

q. **Aankomst**

het anders dan voor directe doorreis op een dag voor de eerste maal aan wal komen althans afmeren, ongeacht de plaats van vertrek. Onder directe doorreis wordt verstaan het binnen 30 minuten na aankomst verlaten van de gemeente, althans vertrekken van de plaats van aankomst om zonder verder oponthoud de gemeente te verlaten. Onder directe doorreis valt eveneens het aan land komen, althans afmeren met als hoofddoel de inname van water en/of brandstof;

r. **Forens**

een persoon, die niet staat ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente Ameland, doch werkzaam is bij een bedrijf dat feitelijk gevestigd is op Ameland en in het bezit is van een geldige Wagenborgpas voor forensen.

s. **Slaapplaats**

ieder (deel van een) bed of ruimte in een logiesaccommodatie waar één persoon kan slapen.

t. **Nachtverblijfregister**

een overzicht waarin van iedereen, waaraan gelegenheid tot het houden van verblijf wordt geboden, de naam, het aantal personen van 4 jaar en ouder, datum van aankomst en vertrek en het aantal overnachtingen wordt bijgehouden.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam 'toeristenbelasting' worden ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven, twee directe belastingen geheven:

a. een belasting terzake van het houden van verblijf tussen 00:00 uur tot 24:00 uur op de dag van aankomst;

b. een belasting terzake van het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in objecten of op plaatsen als genoemd in artikel 1, welk verblijf volgt op het verblijf onder a.

Artikel 3 Belastingplicht

1. Belastingplichtig voor de belasting als bedoeld in artikel 2 sub a is degene die door middel van personenvervoer per vliegtuig naar de gemeente Ameland deze personen gelegenheid biedt tot het houden van verblijf als bedoeld in artikel 2 sub a, alsook degene die verblijf houdt als bedoeld in artikel 2 sub a, door met eigen vervoer per vliegtuig naar de gemeente Ameland te komen.

2. Belastingplichtig voor de belasting als bedoeld in artikel 2 sub a is degene die door middel van personenvervoer, anders dan per vliegtuig, naar de gemeente Ameland deze personen gelegenheid biedt tot het houden van verblijf als bedoeld in artikel 2 sub a, degene die aan een door hem ter beschikking gestelde ligplaats gelegenheid biedt tot het houden van verblijf als bedoeld in artikel 2 sub a, op een vaartuig, alsook degene die verblijf houdt als bedoeld in artikel 2 sub a, door met eigen vervoer, anders dan per vliegtuig, naar de gemeente Ameland te komen.

3. Belastingplichtig voor de belasting als bedoeld in artikel 2 sub b is degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf als bedoeld in artikel 2 sub b in hem ter beschikking staande ruimten, dan wel op hem ter beschikking staande terreinen en degene die aan een door hem ter beschikking gestelde ligplaats gelegenheid biedt tot het houden van verblijf als bedoeld in artikel 2 sub b, op een vaartuig.

4. De belastingplichtige is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene die verblijf houdt als bedoeld in artikel 2.

5. Als met toepassing van het eerste, tweede en derde lid geen belastingplichtige is aan te wijzen, is belastingplichtig degene die verblijf houdt als bedoeld in artikel 2.

Artikel 4 Maatstaf van heffing

1. De belasting bedoeld in artikel 2, sub a, wordt per persoon per aankomst geheven.

2. De belasting bedoeld in artikel 2, sub b, wordt geheven naar het aantal overnachtingen per persoon.

Artikel 5 Vrijstellingen

1. De belasting wordt niet geheven ter zake van het houden van verblijf, al dan niet gevolgd door overnachting, door degene die de leeftijd van vier jaren nog niet heeft bereikt.

2. De belasting wordt niet geheven ter zake van het houden van verblijf als bedoeld in artikel 2 sub b, in een gemeubileerde woning, indien ter zake van het verblijf in of het ter beschikking houden van die woning forensenbelasting is verschuldigd.

3. De belasting wordt niet geheven ter zake van het houden van verblijf als bedoeld in artikel 2 sub a van een forens.

Artikel 6 Forfaitaire berekeningswijze van de maatstaf van heffing

1. Het aantal personen dat heeft overnacht, wordt met betrekking tot:

   a. mobiele kampeeronderkomens op een **seizoenplaats** die worden gebezigd voor uitsluitend recreatief gebruik, bepaald op **2,6**;

   b. mobiele kampeeronderkomens op een **toeristische plaats** die worden gebezigd voor uitsluitend recreatief gebruik, bepaald op:

      1° **2,2** indien sprake is van een voorseizoenarrangement;

      2° **2,2** indien sprake is van een naseizoenarrangement;

      3° **2,1** indien sprake is van een maandarrangement.

2. Het aantal malen dat door de in het eerste lid bedoelde personen is overnacht wordt ingeval van:

   a. het eerste lid, sub a, bepaald op **51,5**;

   b. het eerste lid, sub b, bepaald op:

      1° **30** indien sprake is van een voorseizoenarrangement;

      2° **18** indien sprake is van een naseizoenarrangement;

      3° **12** indien sprake is van een maandarrangement.

Artikel 7 Opteren voor een niet forfaitaire heffingsgrondslag

In afwijking van het bepaalde in artikel 6 wordt op een door de belastingplichtige bij de aangifte gedane aanvraag de maatstaf van heffing vastgesteld op het aantal werkelijke overnachtingen, indien blijkt dat dit aantal lager is dan het op grond van artikel 6 berekende aantal.

Artikel 8 Belastingtarief

1. De belasting bedoeld in artikel 2, sub a, bedraagt per persoon per aankomst **€ 2,08;**

2. De belasting bedoeld in artikel 2, sub b, bedraagt per persoon per overnachting **€ 2,08.**

Artikel 9 Belastingjaar

Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 10 Wijze van heffing

1. De krachtens artikel 3 lid 1 verschuldigd geworden belasting, wordt geheven door middel van een gedagtekende schriftelijke kennisgeving waarop het gevorderde bedrag is vermeld. Het gevorderde bedrag wordt door toezending of uitreiking van de schriftelijke kennisgeving aan de belastingschuldige bekendgemaakt

2. De belasting als bedoeld in artikel 3 lid 2 en artikel 3 lid 3 wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 11 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moeten de definitieve aanslagen worden betaald in twee gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgende op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de volgende termijn een maand later.

2. In afwijking van het eerste lid geldt, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, dat de definitieve aanslagen moeten worden betaald in vier gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgende op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

3. In afwijking van de vorige leden is de krachtens artikel 8, lid 1 verschuldigde belasting, waarbij belasting wordt geheven van degene die op grond van artikel 3 lid 1 door middel van personenvervoer per vliegtuig naar de gemeente Ameland deze personen gelegenheid biedt tot het houden van verblijf en van degene die binnen de gemeente verblijf houdt na aankomst per eigen vliegtuig, direct in één betalingstermijn invorderbaar.

4. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in dit artikel gestelde termijnen.

Artikel 12 Kwijtschelding

Bij de invordering van de toeristenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 13 Aanmeldingsplicht

De belastingplichtige bedoeld in artikel 3, lid 3, is gehouden, voordat hij voor de eerste maal na het in werking treden van deze verordening gelegenheid tot overnachten biedt, zulks schriftelijk te melden aan de door het college van burgemeester en wethouders aangewezen gemeenteambtenaren, bedoeld in artikel 231, tweede lid, sub b en d, van de Gemeentewet.

Artikel 14 Registratieplicht

1. De belastingplichtige bedoeld in artikel 3, lid 3, is gehouden verblijfhoudenden te registreren in een daarvoor bestemd en eventueel door de gemeente kosteloos verstrekt nachtverblijfregister;

2. Het nachtverblijfregister wordt door de belastingplichtige tot drie jaar na afloop van het betreffende kalenderjaar bewaard.

3. De verplichting als bedoeld in de voorgaande leden geldt niet voor zover de belastingplichtige gebruik maakt van de forfaitaire berekeningswijze van de heffingsmaatstaf als bedoeld in artikel 6;

4. De verplichting als bedoeld in voorgaande leden geldt niet voor zover de belastingplichtige een registratie voert waaruit het nachtverblijf van verblijfhoudenden kan worden vastgesteld.

Artikel 15 Inwerkingtreding

1. De “Verordening Toeristenbelasting 2025” wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026.

4. Deze verordening wordt aangehaald als **“Verordening toeristenbelasting 2026”**

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Ameland, gehouden op 15 december 2025.

, voorzitter.

, griffier.

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1 Definities

Om duidelijkheid te scheppen over de inhoud van een aantal in de verordening voorkomende begrippen is daarvan een omschrijving opgenomen in artikel 1.

Met vakantieonderkomens (onderdeel a) wordt gedoeld op zomerhuisjes, recreatiebungalows, appartementen etc., doch ook op één of meer gedeelten van een permanent bewoonde woning of één of meer recreatief in gebruik zijnde bijgebouwen behorende bij een permanent bewoonde woning en gelegen op hetzelfde kadastrale perceel, die als zelfstandige eenheid *(*met keuken, wasgelegenheid, toilet en slaapgelegenheid) voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden worden verhuurd, dan wel te huur worden aangeboden.

Bij hotels/pensions/jeugdherbergen (onderdeel b) wordt gedacht aan situaties waarin slaapplaatsen in gebouwen, woningen of andere verblijven worden verhuurd, zonder dat er sprake is van verhuur van zelfstandige eenheden zoals bedoeld bij onderdeel a. In het algemeen zal er in die situatie sprake zijn van een centrale keukenvoorziening en een gemeenschappelijke eetruimte. Door de woorden ‘in hoofdzaak bestemd’ wordt aangegeven dat het verhuren van kamers/slaapplaatsen gedurende het gehele jaar wordt beoogd, dit als verschil met kamerverhuur zoals bedoeld bij onderdeel n. Meestal zal er bij hotels/pensions/jeugdherbergen sprake zijn van verhuur van slaapplaatsen in het kader van een onderneming of beroep.

Bij vaste jaarplaatsen en vaste seizoenplaatsen (onderdelen e en f) kan worden gedacht aan een terrein(gedeelte) dat door een of meerdere personen wordt gehuurd voor een jaar of een groot gedeelte van het jaar en waar men gedurende deze periode een stacaravan, tent, toercaravan etc. mag plaatsen. Dit terrein(gedeelte) staat deze persoon volledig ter beschikking voor het plaatsen van een door hem gewenst mobiel kampeeronderkomen of stacaravan. De woorden ‘bestemd voor’ geven aan dat een incidenteel ander gebruik van dit terrein(gedeelte) niet van invloed is op het zijn van vaste standplaats. Het mobiel onderkomen of stacaravan wordt na afloop van het jaar in het algemeen niet verwijderd.

Bij seizoenplaatsen (onderdeel g) kan worden gedacht aan een terrein(gedeelte) dat door een of meerdere personen wordt gehuurd voor een seizoen (bijvoorbeeld van april tot november) en waar men gedurende deze periode een stacaravan, tent, toercaravan etc. mag plaatsen. Dit terrein(gedeelte) staat deze persoon volledig ter beschikking voor het plaatsen van een door hem gewenst mobiel kampeeronderkomen of stacaravan. De woorden ‘bestemd voor’ geven aan dat een incidenteel ander gebruik van dit terrein(gedeelte) niet van invloed is op het zijn van seizoenplaats. Het mobiel onderkomen of stacaravan wordt na afloop van het seizoen verwijderd.

Onder verhuureenheden (onderdeel i) worden verstaan mobiele kampeeronderkomens of stacaravans die de verblijfbieder (in het algemeen de exploitant/eigenaar van de camping, boerencamping of andere verhuurlocatie), zelf ter beschikking heeft voor verhuur voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden.

Bij kamerverhuur (onderdeel n) wordt gedoeld op situaties waarin, met een zekere regelmaat of gedurende een bepaalde periode slaapplaatsen in kamers of een (gedeelte van een) (eigen) woning worden verhuurd. Door de woorden ‘niet in hoofdzaak bestemd’ wordt aangegeven dat het verhuren van slaapplaatsen/kamers niet gedurende het gehele jaar wordt beoogd maar alleen gedurende bijvoorbeeld het hoogseizoen.

Bij groepsaccommodaties (onderdeel o) gaat het in het algemeen om grotere vakantieonderkomens, historisch vaak kampeerboerderij of groepsverblijf genoemd, die als zelfstandige eenheid *(*met onder meer een eigen keuken, woonkamer/recreatieruimte, sanitaire ruimten en slaapgelegenheid) worden verhuurd. Hoewel er vaak sprake zal zijn van specifieke doelgroepen (als schoolreisjes, werkweken, etc.), is het aantal slaapplaatsen benoemd als onderscheidend criterium.

Bij slaapplaatsen wordt in de definitie ook een deel van een bed bedoeld. Onder slaapplaats vallen dan ook alle eenpersoonsbedden of andere eenpersoonsslaapplaatsen die als één slaapplaats worden geteld, alsmede bij tweepersoonsbedden ieder deel wordt bedoeld en er dus twee slaapplaatsen worden geteld. Beschikbare slaapbanken tellen als één slaapplaats.

Wanneer vakantieonderkomens zoals bedoeld in artikel 1, sub a van de verordening (zelfstandige eenheden) fysiek kunnen worden samengevoegd, om bijvoorbeeld te worden verhuurd aan een grotere groep personen, waardoor een totale accommodatie ontstaat met 20 slaapplaatsen of meer, wordt voor de belastingheffing nog steeds uitgegaan van de afzonderlijke vakantieonderkomens, zijnde zelfstandig verhuurbare eenheden.

Artikel 2 Belastbaar feit

Ingevolge artikel 224 van de Gemeentewet kan slechts toeristenbelasting geheven worden indien is voldaan aan de volgende eisen:

a er moet binnen de gemeente verblijf worden gehouden door:

b personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisregistratie personen van de gemeente zijn opgenomen.

Het begrip 'verblijf houden' is ruim. Het kan ieder soort verblijf betreffen, zoals het verblijven in een museum, op het strand, in een hotel en een pension, op een vaartuig, of op een kampeerterrein.

De heffing van toeristenbelasting als bedoeld in artikel 2, sub a. heeft betrekking op het houden van verblijf gedurende de eerste dag, of gedeelte van de eerste dag. De heffing van toeristenbelasting als bedoeld in artikel 2 sub b. heeft betrekking op elke volgende dag of gedeelte van een volgende dag.

De toeristenbelasting is aangemerkt als directe belasting. Deze aanwijzing is noodzakelijk om toepassing van de artikelen 31 e.v. van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (hierna: AWR) betreffende de richtige heffing, mogelijk te maken.

Artikel 3 Belastingplicht

Eerste lid

Indien een niet ingezetene Ameland per vliegtuig bereikt wordt de toeristenbelasting geheven van degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf op de dag van aankomst. Afhankelijk van de situatie en gemaakte afspraken omtrent facturering havengeld is dit de vliegtuigmaatschappij die het vliegtuig beschikbaar stelt aan degene die verblijf houdt, de piloot als gebruiker van het toestel, of degene die als eigenaar met zijn eigen vliegtuig op Ameland landt en verblijf houdt.

Tweede lid

Indien de oversteek van Holwerd naar Nes wordt gemaakt met rederij Wagenborg, wordt de belasting geheven van de reder Wagenborg. De directeur van Wagenborg (de reder), alsmede door hem/haar aan te wijzen medewerkers, zijn uit doelmatigheidsoverwegingen door de gemeente als belastingplichtige in de zin van artikel 224 lid 2 Gemeentewet aangemerkt. De reder ontvangt één aanslag toeristenbelasting, die gebaseerd is op het door de reder aan te leveren aantal vervoerde toeristen. De reder is vervolgens bevoegd om de belasting middels het bootkaartje op de individuele toerist te verhalen. Indien de oversteek van Holwerd naar Nes wordt gemaakt met andere vervoerders, als watertaxi's, rondvaartbedrijven en dergelijke, wordt de belasting geheven van het vervoersbedrijf, in het algemeen zijnde de eigenaar van het betreffende vaartuig.

Indien een niet ingezetene Ameland bereikt via de passantenhaven "'t Leije Gat", wordt de toeristenbelasting geheven van de havenmeester van "'t Leije Gat". De havenmeester, alsmede door hem/haar aan te wijzen medewerkers, zijn uit doelmatigheidsoverwegingen door de gemeente als belastingplichtige in de zin van artikel 224 lid 2 Gemeentewet aangemerkt. De havenmeester ontvangt één aanslag toeristenbelasting, die gebaseerd is op het door de havenmeester aan te leveren aantal passanten. De havenmeester is vervolgens bevoegd om de belasting middels een toeslag op het liggeld van de individuele passant/toerist te verhalen.

Derde lid

De belasting wordt geheven van ieder die gelegenheid tot overnachting biedt. In het vervolg van de verordening wordt deze persoon steeds aangeduid als ‘de belastingplichtige’.

De belastingplichtige kan zowel een natuurlijk persoon als een lichaam zijn. Onder de laatstgenoemde categorie valt ook de gemeente zelf voor de eventueel door haar geëxploiteerde ondernemingen. Degene die tegen vergoeding gelegenheid tot overnachten biedt, doch die, omdat zijn eigen bedrijf geheel volgeboekt is, zijn gasten elders onderbrengt en hiervoor een vergoeding ontvangt, wordt eveneens als belastingplichtige aangemerkt. Uit de tekst blijkt dat iemand die meerdere verblijfsaccommodaties beheert, voor het totaal aantal overnachtingen belastingplichtig is.

Onder ‘hem ter beschikking staande ruimten of terreinen’ vallen ook ruimten of terreinen bij derden waarover hij op afroep beschikking kan krijgen. Ook deze staan hem ter beschikking.

Vierde lid

Ingevolge artikel 224, tweede lid, van de Gemeentewet mag de belastingplichtige de belasting als zodanig doorberekenen aan zijn gasten en wel als een extra bedrag dat boven de normale verblijfskosten in rekening wordt gebracht. Zie in dit verband ook HR 8 oktober 1993, nr. 15 101, Belastingblad 1994, blz. 5 (Marken).

Vijfde lid

Het vijfde lid bepaalt dat degene die verblijf houdt zelf belastingplichtig is, indien er geen belastingplichtige is aan te wijzen als bedoeld in artikel 3, derde lid.

Artikel 4 Maatstaf van heffing

Gezien de aard van de toeristenbelasting als verblijfsbelasting is als maatstaf van heffing gekozen voor de duur van het verblijf en het aantal personen dat verblijf houdt (zie ook HR 21 juli 1987, nr. 24.516, BNB 1987/272, Belastingblad 1987, blz. 629).

Artikel 5 Vrijstellingen

Tweede lid

De in het tweede lid opgenomen vrijstelling dient om cumulatie van forensenbelasting en toeristenbelasting te voorkomen. Deze vrijstelling voorkomt dat degene die voor een gemeubileerde woning forensenbelasting is verschuldigd, tevens toeristenbelasting dient af te dragen ter zake van het door derden overnachten tegen vergoeding in deze woning.

Derde lid

Met het derde lid wordt gedoeld op personen die niet in de basisregistratie personen van de gemeente Ameland staan ingeschreven, maar voor hun werk op Ameland regelmatig (vaak enkele malen per week) en gedurende een lange periode, omdat er sprake is van een vast dienstverband, de overtocht naar Ameland moeten maken. De aanvraag voor de hierbij noodzakelijke Wagenborgpas vindt plaats door het bedrijf of de instelling waar de persoon werkzaam is; de uitgifte en controle op het gebruik van deze passen vindt plaats door Wagenborg Passagiersdiensten (WPD).

Artikel 6 Forfaitaire berekeningswijze van de maatstaf van heffing

Soms is het moeilijk en arbeidsintensief het aantal overnachtingen in een jaar exact vast te stellen. Dit geldt voor bijvoorbeeld caravans op seizoensplaatsen of toeristische plaatsen waarvan door een wisselend aantal personen regelmatig gebruik wordt gemaakt. Ter voorkoming van de noodzaak om een zeer uitgebreide en tijdrovende administratie te voeren is in dit artikel een forfaitaire regeling opgenomen.

Artikel 7 Opteren voor een niet-forfaitaire heffingsgrondslag

In dit artikel wordt de belastingplichtige de mogelijkheid geboden om bij het doen van de aangifte te opteren voor toepassing van de hoofdregel in plaats van de forfaitaire regeling, indien blijkt dat het werkelijke aantal overnachtingen lager is dan het forfaitair berekende aantal.

Uit het woord 'blijkt' kan worden afgeleid dat hier een zware vorm van bewijs kan worden verlangd, dit te meer omdat de gemeente achteraf niet meer kan nagaan hoeveel personen werkelijk verblijf hebben gehouden anders dan op grond van de gevoerde administratie. Daarom wordt in artikel 7 duidelijk aangegeven dat moet blijken dat het aantal overnachtingen in werkelijkheid lager is dan het forfaitair berekende aantal overnachtingen. De belastingplichtige kan daarvoor gebruik maken van een nachtverblijfregister of een soortgelijke nachtregistratie.

Overnachtingen in mobiele kampeeronderkomens op een toeristische plaats, niet zijnde tot stand gekomen op basis van een arrangement, worden op basis van werkelijke aantallen overnachtingen afgerekend.

Het verblijf in verhuureenheden wordt afgerekend op basis van het werkelijke aantal overnachtingen.

Artikel 10 Wijze van heffing

Toeristenbelasting wordt geheven bij wege van aanslag.

Een uitzondering hierop geldt voor de krachtens artikel 3 lid 1 verschuldigd geworden belasting indien niet ingezetenen Ameland bereiken per vliegtuig. Deze belasting wordt geheven bij wege van een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een bon, nota of andere schriftuur.

Artikel 13 Aanmeldingsplicht

Ten einde tot een juiste registratie van de belastingplichtigen te komen - zulks mede ten dienste van de uitreiking van aangiftebiljetten en nachtverblijfregisters - is in de verordening een bepaling opgenomen waarbij iedereen die belastingplichtig is of wordt, verplicht wordt hiervan aan de door het college van burgemeester en wethouders aangewezen gemeenteambtenaren, bedoeld in artikel 231, tweede lid, onderdelen b en d, van de Gemeentewet melding te doen. Hij moet dit doen voordat hij voor de eerste maal gelegenheid tot overnachten biedt. Ook degenen die onder de oude verordening reeds belastingplichtig waren op het moment van inwerkingtreding van deze toeristenbelastingverordening, zijn gehouden zich aan te melden. Dit vloeit voort uit de bewoordingen 'voor de eerste maal na het in werking treden van deze verordening'.

Artikel 14 Registratieplicht

Om tot een juiste registratie van het aantal te belasten overnachtingen te komen wordt belastingplichtigen de registratieplicht opgelegd.
Elke verblijfbieder is gehouden een registratie te voeren waaruit blijkt aan welke personen gedurende

welke perioden gelegenheid is geboden tot het houden van nachtverblijf, oftewel de naam, het aantal personen van vier jaar en ouder, de datum van aankomst, de datum van vertrek en het aantal overnachtingen. De registratie kan zijn een geautomatiseerde registratie, maar ook een handmatig bijgehouden format. Aan de hand van de registratie dient de over een kalenderjaar verschuldigde toeristenbelasting te kunnen worden bepaald.

Als een belastingplichtige geen mogelijkheid heeft om een eigen registratie te voeren, kan gebruik worden gemaakt van een gemeentelijk nachtverblijfregister. De gemeente Ameland verstrekt hiertoe op verzoek een papieren of digitale versie van een nachtverblijfregister.

Daar waar gebruik gemaakt wordt van een forfaitaire regeling vervalt de plicht tot het bijhouden van een nachtregistratie.

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

ONROERENDEZAAKBELASTINGEN

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2026

De raad van de gemeente Ameland,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025

Gelet op de artikelen 220 tot en met 220h van de Gemeentewet;

BESLUIT

vast te stellen de navolgende verordening:

Verordening op de heffing en de invordering van onroerendezaakbelastingen 2026

Artikel 1 Belastbaar feit en belastingplicht

1. Onder de naam "onroerendezaakbelastingen" worden ter zake van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

    a. een belasting van degene die - naar de omstandigheden beoordeeld - bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt, verder te noemen: gebruikersbelasting;

    b. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen: eigenarenbelasting.

2. Met betrekking tot de gebruikersbelasting wordt:

    a. gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven.

    b. het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die die onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld; degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.

3. Met betrekking tot de eigenarenbelasting wordt als genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht aangemerkt degene die bij het begin van het kalenderjaar als zodanig in de kadastrale registratie is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 2 Belastingobject

1. Als onroerende zaak wordt aangemerkt de onroerende zaak, bedoeld in hoofdstuk III van de Wet waardering onroerende zaken.

2. Een onroerende zaak dient in hoofdzaak tot woning indien de waarde die op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken is vastgesteld voor die onroerende zaak in hoofdzaak kan worden toegerekend aan delen van die onroerende zaak die dienen tot woning dan wel volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. De heffingsmaatstaf is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde voor het in artikel 1 bedoelde kalenderjaar.

2. Indien met betrekking tot een onroerende zaak geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken wordt de heffingsmaatstaf van die onroerende zaak bepaald met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18 en 20, tweede lid, van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4 Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij het bepalen van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet reeds is geschied bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:

a. ten behoeve van de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;

b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;

c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voortkomende gebouwde eigendommen;

e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;

f. openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;

g. waterverdedigings- en waterbeheersingwerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;

h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool- en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;

i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;

j. straatmeubilair, waaronder begrepen alle zodanige gebouwde eigendommen – niet zijnde gebouwen – welke zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, hekken en palen;

k. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

l. begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning.

2. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de gebruikersbelasting buiten aanmerking gelaten de waarde van gedeelten van de onroerende zaak die in hoofdzaak tot woning dienen dan wel in hoofdzaak dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 5 Belastingtarieven

1. Het tarief van de belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Het percentage bedraagt voor:

   a. bij de gebruikersbelasting **0,1209%;**

   b. bij de eigenarenbelasting

      1. voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen **0,0647%;**

      2. voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen **0,1511%**

2. Belastingaanslagen van minder dan €. 9,-- worden niet opgelegd.

3. Voor de toepassing van het bepaalde in het tweede lid wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen onroerendezaakbelastingen of andere heffingen aangemerkt als één belastingaanslag.

Artikel 6 Wijze van heffing

De belastingen worden bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de volgende termijnen steeds een maand daarop.

2. In afwijking van het eerste lid geldt, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, dat de aanslagen moeten worden betaald in negen gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Kwijtschelding

Bij de invordering van de onroerendezaakbelastingen wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De “Verordening onroerendezaakbelastingen 2025” wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijven op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026

3. De datum van ingang van de heffing is **1 januari 2026.**

4. Deze verordening wordt aangehaald als **“Verordening onroerendezaakbelastingen 2026”.**

Aldus besloten in de openbare vergadering van de **Raad** van de gemeente **Ameland** op 15 december 2025.

, voorzitter.

, griffier.

Toelichting op de verordening onroerendezaakbelastingen 2026

A Algemeen

Wettelijke basis
De verordening onroerendezaakbelastingen is gebaseerd op de tekst van de Gemeentewet (artikelen 220-220h). Voor de waardebepaling gelden ook de bepalingen van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ). In de verordening is gekozen voor een duidelijke scheiding tussen verantwoordelijkheden op waarderingsgebied (geregeld in de Wet WOZ) en op heffingsgebied. Overeenkomstig de Gemeentewet is daarom gekozen voor verwijzing naar de bepalingen in de Wet WOZ en is de tekst van de desbetreffende bepalingen niet overgenomen in de verordening. Ten behoeve van de praktijk wordt in de toelichting bij het betreffende artikel een korte toelichting op de werking van de Wet WOZ gegeven. De verordening en toelichting zijn gebaseerd op de wetteksten zoals die op 1 januari 2021 bekend zijn.

Financiële-verhoudingswet
Er is samenhang tussen de hoogte van de algemene uitkering van een gemeente en haar belastingcapaciteit voor de onroerendezaakbelastingen. De werkelijke hoogte van de tarieven heeft geen invloed op de uitkering uit het gemeentefonds. Het gemeentefonds is te zien als egalisatiefonds voor verschillen in belastingcapaciteit.

Wet WOZ
De Wet WOZ regelt de bepaling en vaststelling van de waarde van onroerende zaken ten behoeve van de belastingheffing door rijk, gemeenten en waterschappen, waaronder ook de onroerendezaakbelastingen. De waardebepaling geschiedt onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waarin de onroerende zaak is gelegen. De waarde wordt door de heffingsambtenaar met een voor bezwaar en beroep vatbare beschikking aan de eigenaar en aan de gebruiker (belanghebbenden) bekendgemaakt. De WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld en is voor woningen openbaar (https://www.wozwaardeloket.nl/).

De WOZ-waarde kan sinds 1 oktober 2015 ook worden verhoogd na bezwaar of beroep. De verhoging heeft echter geen gevolg voor de aanslag OZB. Die blijft op het oorspronkelijke bedrag staan, tenzij er sprake is van een nieuw feit (artikel 27 Wet WOZ) dat tot de verhoging van de WOZ-waarde heeft geleid (Hoge Raad 20-10-2017, ECLI:NL:HR:2017:2656 (Hellevoetsluis)).

Geen macronorm, wel een benchmark
Gemeenten zijn vrij in het vaststellen van de drie tarieven: een eigenarentarief en een gebruikerstarief voor niet-woningen en een eigenarentarief voor woningen. Daarbij gelden geen absolute of relatieve limieten. In 2019 wordt de macronorm voor de laatste keer toegepast. Dit is een norm voor de totale opbrengsten OZB in Nederland. De macronorm wordt vervangen door een benchmark van de woonlasten, uitgevoerd door het COELO. De benchmark is een vergelijking van de tarieven / belastingbedragen die een gemiddeld meerpersoonshuishouden betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing per jaar. Ook wordt een grafiek opgenomen met de mutatie van het totaal van deze lasten t.o.v. het voorgaande jaar. De vergelijking wordt gemaakt met gemeenten per provincie, waarbij een lijn van het provinciegemiddelde en het landelijke gemiddelde is opgenomen. De benchmark zal in 2020 voor het eerst in de COELO-atlas worden opgenomen.

Tarief als percentage van de waarde
De onroerendezaakbelasting wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak.

B Artikelsgewijze toelichting

Aanhef
In de aanhef wordt verwezen naar artikelen 220 tot en met 220h van de Gemeentewet. De toepasselijke artikelen uit de Wet WOZ worden in die artikelen genoemd.

Artikel 1 Belastbaar feit en belastingplicht

Eerste lid
Voor iedere onroerende zaak die binnen de gemeente ligt kan een directe belasting voor het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht worden geheven. De belasting wegens genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht wordt aangeduid als eigenarenbelasting. De belasting wegens het gebruik van een onroerende zaak wordt aangeduid als gebruikersbelasting en wordt alleen geheven ter zake van onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen. De onroerendezaakbelastingen zijn tijdstipbelastingen. Het begin van het kalenderjaar bepaalt de belastingplicht.

Indien het gebruik dan wel het genot krachtens eigendom, bezit of beperkt recht in de loop van het jaar aanvangt of eindigt, heeft dat geen invloed op de belastingplicht. De aanslag wordt dan niet tijdsevenredig verminderd (zie Hof Den Haag 26 januari 2000, nr. 98/02639, Belastingblad 2001, blz.163).

Gebruikersbelasting
De gebruikersbelasting wordt alleen geheven van degene die (naar de omstandigheden beoordeeld) bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient (niet-woning) al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt. Het is daarbij niet van belang waarop het gebruik van de niet-woning is gebaseerd. Ook bij wederrechtelijk gebruik (krakers) is sprake van gebruik (Hoge Raad 10 maart 1982, nr. 20 860, BNB 1982/115, Belastingblad 1982, blz. 148 (Dordrecht)).

Het begrip gebruik
Of er sprake is van gebruik wordt beoordeeld naar de feitelijke omstandigheden. Er is in ieder geval sprake van gebruik als een niet-woning daadwerkelijk wordt gebruikt (Hoge Raad 5 september 1979, nr. 19420, BNB 1979/268 (Uitgeest): “metterdaad bezigt ter bevrediging van zijn eigen behoeften”). Maar er is ook gebruik als een persoon de niet-woning bewust leeg laat staan met de bedoeling die voor bepaalde doeleinden voor zichzelf ter beschikking te houden: Gebruik is aanwezig als de persoon een niet-woning bouwt of laat bouwen op een ongebouwd eigendom. Er is alleen geen sprake is van gebruik als de bevrediging van behoeften door externe belemmeringen wordt geblokkeerd, zoals het wachten op verstrekking van een bouwvergunning na aanvraag daarvan.

Het aanhouden voor handels- of beleggingsdoeleinden levert geen metterdaad bezigen en dus geen gebruik op, aldus Hoge Raad 22 juli 1985, nr. 22649, BNB 1985/258, Belastingblad 1985, blz. 658 (De Bilt). De afwezigheid van de gebruiker van een niet-woning op 1 januari leidt niet zonder meer tot het achterwege laten van heffing van de gebruikersbelasting. Zie Hoge Raad 30 juni 1993, nr. 28345, BNB 1993/265.

Zie voor een uitgebreide uitleg van het begrip gebruik en een toelichting op jurisprudentie: mr M.W. Koenis, Handleiding gebruik in de onroerendezaakbelastingen, Belastingblad 2002, blz. 799. Zie ook de bijlage bij de conclusies van de Advocaat-Generaal van 12 februari 2008 over gebruik bij een pand in aanbouw (Hoge Raad 8 augustus 2008, nrs. 42022 LJN: BC5819 (OZB) en 43349, BC5825 (WOZ)).

Parlementaire geschiedenis leegstand
‘Een leegstaand object, dat wil zeggen een object dat echt leeg staat, en dat dus geen meubilair en dergelijke bevat, wordt ook niet gebruikt in de zin van artikel 219, onderdeel a (thans artikel 220, onderdeel a; VNG) . Dit is slechts anders indien een genothebbende krachtens een zakelijk recht zijn object bewust leeg laat staan met de bedoeling het voor bepaalde doeleinden voor zichzelf ter beschikking te houden.’ (Kamerstukken II, 1989-1990, 21 591, nr. 3, blz. 68).

"Met betrekking tot de suggestie van de leden van de fractie van GroenLinks om het OZB-gebruikersdeel van leegstaande panden (niet-woningen) door de eigenaar te laten betalen (om leegstand vanuit speculatief oogpunt te voorkomen) merken wij op dat de Gemeentewet sedert 1 januari 1995 al de mogelijkheid biedt dat de eigenaar wordt aangeslagen voor leegstaande panden. Sedert deze datum is het begrip "feitelijk gebruik" namelijk gewijzigd in "gebruik" juist om mogelijk te maken dat in meer situaties dan voorheen OZB kan worden geheven. Omdat onder gebruik in deze zin ook kan worden verstaan het voor eigen gebruik ter beschikking houden, zal het bewust leeg

houden van een onroerende zaak voor eigen doeleinden als een vorm van gebruik kunnen worden gezien. De genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is dan tevens de gebruiker als hiervoor bedoeld en zal de gebruikersbelasting voor zijn rekening moeten nemen." (Kamerstukken II, 1996-1997, 25 037, nr. 6, blz. 12)
Om te bepalen of er sprake is van belastbare leegstand moet worden beoordeeld of de zakelijk gerechtigde de niet-woning bewust leeg laat staan. De feitelijke omstandigheden worden daarbij beoordeeld.

De Hoge Raad laat zich in zijn arrest van 7 oktober 1998, nr. 33767, LJN: AA2318, Belastingblad 1998, blz. 878 (Haarlem) voor het eerst uit over het nieuwe begrip gebruik. De Hoge Raad oordeelt dat een woning die op de peildatum in afwachting van een verbouwing 'kaal' is en niet geschikt voor bewoning of enige andere vorm van gebruik, niet wordt gebruikt. Dit oordeel lijkt op gespannen voet te staan met de bedoeling van de wetgever dat onroerende zaken die de eigenaar bewust leeg laat staan in de gebruikersbelasting dienen te worden betrokken, maar beslissend is hier waarschijnlijk geweest dat de eigenaar op de peildatum nog niet in het bezit was van de door hem reeds aangevraagde bouwvergunning. De leegstand is dan niet zozeer toe te schrijven aan de motieven van de eigenaar, maar aan het feit dat de eigenaar formeel niet mag bouwen. Hof 's-Gravenhage heeft in zijn uitspraak van 22 augustus 2000, nr. 99/00456, Belastingblad 2001, blz. 1220, beslist dat een (nagenoeg) leegstaande woning door de eigenaar wordt gebruikt omdat zij hem ter beschikking staat. Er is ook sprake van gebruik wanneer de eigenaar de woning ter beschikking houdt van zijn ouders.

Het begrip gebruiker
Wie de gebruiker van een niet-woning is, zal bijvoorbeeld uit de administratie van nutsbedrijven blijken. Ook kan gebruik worden gemaakt van aangiftebiljetten. Zie voor een nadere invulling van het begrip gebruiker ook hierna bij de toelichting op het tweede lid, onderdeel c

Tweede lid, onderdeel a
In artikel 1, tweede lid, is een aanvullende bepaling voor de gebruikersbelasting opgenomen (zie ook Artikel 220b, eerste lid, van de Gemeentewet): gebruik door degene aan wie een (onzelfstandig) deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven (gebruiker), wordt aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven (gebruikgever). De verhuurder (al of niet tevens eigenaar) is ook belastingplichtig voor de gebruikersbelasting als hij niet zelf gebruiker (van een deel) van de niet-woning is maar het gehele object in onzelfstandige delen verhuurt (Hoge Raad 5 juni 2009, nr. 44103, LJN: BI6157). Bij kantoorverzamelgebouwen met meer dan één gebruiker (die voor de Wet WOZ en de onroerende- zaakbelastingen als één object kunnen gelden), wordt de verhuurder in de heffing van de gebruikersbelasting betrokken. De huurders zijn dan niet belastingplichtig. De bepaling ziet alleen op situaties waarin delen van de onroerende zaak worden gebruikt door afzonderlijke gebruikers, die niet gezamenlijk het geheel gebruiken. De verhuurder van een niet-woning kan niet als gebruiker worden aangemerkt als hij de niet-woning verhuurt aan bijvoorbeeld één onderneming of één persoon. Verhuurt hij de verschillende onzelfstandige delen aan verschillende gebruikers, dan is hij wel belastingplichtig. Verhuurt hij echter de niet-woning als geheel aan meerdere gebruikers (bijvoorbeeld van één onderneming), dan is hij niet belastingplichtig. Hij staat dan immers niet een gedeelte van de niet-woning in gebruik af. De gebruikgever mag de gebruikersbelasting wel verhalen op de gebruiker.

Tweede lid, onderdeel b
Het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik wordt aangemerkt als gebruik door degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld. Dit ziet met name op niet-woningen die voor korte perioden worden verhuurd. In beginsel is de eigenaar degene die de niet-woning ter beschikking stelt voor volgtijdig gebruik. Dit is anders indien gebruik wordt gemaakt van een verhuurorganisatie en deze verhuurorganisatie grotendeels het financiële risico van meer- of minderopbrengsten uit de verhuur draagt. Alleen het uit handen geven van de bemiddeling (al dan niet tegen een beperkt percentage van de verhuurprijs) aan een verhuurorganisatie is niet voldoende om deze verhuurorganisatie als gebruiker aan te merken. Zie ook Hoge Raad 7 februari 2001, nr. 35865, LJN: AA9843, BNB 2001/113, Belastingblad 2001, blz 456, BNB 2001/113, m.n. Snoijink (Wierden) en Hoge Raad 22 november 2002, nr. 37361, LJN: AF0960, BNB 2003/36 m.n. Snoijink (Oostburg). Degene die de niet-woning ter beschikking stelt is bevoegd om de belasting te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.

Derde lid
De vaststelling van de belastingplicht voor het genot baseert de gemeente in het algemeen op de basisregistratie kadaster. De tot belastingplicht leidende beperkte rechten zijn:
- appartementsrecht;
- erfpachtrecht;
- recht van opstal;
- recht van vruchtgebruik;
- recht van beklemming;
- recht van gebruik en bewoning;
- beperkt recht in de zin van artikel 5, derde lid, onderdeel b, van de Belemmeringenwet privaatrecht.

De basisregistratie kadaster geeft in bijna alle gevallen uitsluitsel over de vraag wie de genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is. De gemeente heeft een keuzemogelijkheid indien er naast eigendom ook sprake is van een afgeleid recht (bijvoorbeeld recht van vruchtgebruik). De aanwijzing van een belastingplichtige vindt plaat op basis van beleidsregels die door het college van burgemeester en wethouders of de heffingsambtenaar zijn vastgesteld en bekendgemaakt. Als er meer genothebbenden zijn die met betrekking tot één onroerende zaak in dezelfde hoedanigheid verkeren (bijvoorbeeld in geval van mede-eigendom twee eigenaren) geldt hetzelfde. De gemeente zal bij de keuze van de belastingplichtige handelen volgens vastgestelde en bekendgemaakte beleidsregels.

In de basisregistratie kadaster geeft in een beperkt aantal gevallen niet aan wie de genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is. Op grond van artikel 5:20 BW is de eigenaar van de grond ook eigenaar van alle gebouwen en werken die duurzaam met de grond zijn verenigd, tenzij de wet anders bepaalt of als er sprake is van een bestanddeel van een andere onroerende zaak. Twee wettelijke uitzonderingen op artikel 5:20 BW staan in artikel 5.6 van de Telecommunicatiewet (de aanbieder van een telecommunicatienetwerk is eigenaar daarvan) en in artikel 3 van de Mijnbouwwet (de Staat is eigenaar van de nog niet gewonnen delfstoffen). De uitzondering van het bestanddeel van een andere onroerende zaak heet horizontale natrekking. Bijvoorbeeld als een kelder onder de grond doorloopt over een ander perceel of als een garage gedeeltelijk op een ander perceel staat (Hoge Raad 17 september 2004, nr. 3800, LJN: AR2307, Belastingblad 2004, blz. 1176 (Amsterdam)).

Economische eigendom leidt meestal niet tot genot krachtens bezit. Iemand heeft de economische eigendom van een zaak indien hij niet de juridische eigenaar daarvan is, maar economisch wel belang heeft in die zin dat hij het volle risico voor alle waardeveranderingen en voor het eventuele tenietgaan van die zaak draagt. De juridisch eigenaar is echter genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht. De overdracht van de economische eigendom belet niet dat de juridisch eigenaar in de heffing van de onroerendezaakbelastingen wordt betrokken omdat het objectieve karakter van de onroerende- zaakbelastingen dat met zich meebrengt: door de eigenaar, bezitter of beperkt gerechtigde vrijwillig aanvaarde beperkingen van zijn genot staan niet in de weg aan zijn belastingplicht (Hoge Raad 29 november 1989, nr. 26308, BNB 1990/43, Belastingblad 1991, blz. 63 (Amsterdam)).

Voorbeelden van economisch eigenaarschap zijn huurkoop, maar ook het lidmaatschapsrecht van een coöperatieve flatvereniging kan worden gezien als een vorm van economische eigendom van een flatwoning. In de praktijk bestaat economisch eigendom wanneer een vennoot in een vennootschap onder firma of een aandeelhouder van een NV of BV niet de juridische eigendom, maar alleen het belang bij de onroerende zaak inbrengt. Een huurder of pachter kan daarentegen niet als economisch eigenaar worden aangemerkt, omdat hij niet het volle waarderisico loopt. Dit geldt ook in een bijzonder geval van erfpacht, als een zeer hoge canon moet worden betaald. De erfpachter is ook in dat geval nog de genothebbende. Onder genot wordt dan verstaan de aan het erfpachtrecht ontleende bevoegdheid om de onroerende zaak te gebruiken overeenkomstig de bepalingen van het erfpachtrecht (Hoge Raad 21-02-2001, ECLI:NL:HR:2001:AB0166 (Amsterdam)).

De eigenaar, bezitter of beperkt gerechtigde wordt in de belastingheffing betrokken ongeacht de omvang van zijn genot. Alleen als de eigenaar wederrechtelijk de eigendom is ontnomen, kan hij niet als genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht worden aangemerkt, tenzij die ontneming van voorbijgaande aard is (Hoge Raad 10 maart 1982, nr. 20 860, BNB 1982/115, Belastingblad 1982, blz. 148 (Dordrecht)). Het enkele ingeschreven staan in de basisregistratie

kadaster levert nog geen belastingplicht op (Hoge Raad 4 juni 1986, nr. 23764, BNB 1986/240, Belastingblad 1986, blz. 442 (Amsterdam)).

Het genot kan ook voortvloeien uit een persoonlijk recht. Bijvoorbeeld voor bij een huurafhankelijk recht van opstal. In dat geval worden twee objecten en derhalve twee genothebbenden krachtens eigendom, bezit of beperkt recht onderscheiden, te weten de eigenaar van de grond en de eigenaar van het opstal.
Bij een zelfstandig recht van opstal wordt slechts een genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht onderscheiden: de houder van het recht van opstal (zie Hoge Raad 7 maart 1979, nr. 20 860, BNB 1979/126 (Rotterdam); Hoge Raad 21 oktober 1992, nr. 28 641, BNB 1993/9, Belastingblad 1992, blz. 840 (Tilburg) en Hoge Raad 14 september 1994, nr. 29 871, BNB 1994/322, Belastingblad 1994, blz. 627 en 727 (Rotterdam)).

Artikel 2 Belastingobject

Eerste lid
De voorschriften voor de objectafbakening worden staan in artikel 16 van de Wet WOZ. Daarom wordt voor de afbakening van het belastingobject (de onroerende zaak) in de tekst van de verordening verwezen naar hoofdstuk III van de Wet WOZ.

Voor een uitgebreide toelichting op de waardering van incourante niet-woningen wordt verwezen naar de taxatiewijzers.

Waarderingsinstructie: https://www.waarderingskamer.nl/publicaties/waarderinginstructie/

Vraagbaak Waardebepaling: https://www.waarderingskamer.nl/hulpmiddelen-gemeenten/vraagbaak-waardebepaling-wet-woz-2017/Taxatiewijzers incourant:(www.wozdatacenter.nl).

Tweede lid
Dit lid geeft een definitie van het begrip woning overeenkomstig de bepaling in de Gemeentewet (artikel 220a, lid 2). Een onroerende zaak dient tot woning indien de vastgestelde WOZ-waarde in hoofdzaak kan worden toegerekend aan delen van de onroerende zaak die dienen tot woning dan wel volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden. Het ‘in hoofdzaak-criterium’ wordt uitgelegd als: 70% of meer.

De vraag wat een woningdeel is, is in de jurisprudentie uitgebreid aan de orde geweest. Het gaat vooral om onroerende zaken die voor de Wet WOZ als niet-woning zijn aangemerkt en als zodanig zijn gewaardeerd. In de laatste jaren heeft de Hoge Raad zich uitgesproken over het begrip ‘woning’ bij verzorgings- en verpleeghuizen en bij recreatieterreinen.

Recreatieterrein
Hoge Raad 05-01-2018, ECLI:NL:HR:2018:3 (Valkenswaard)
Vakantieonderkomens (opstallen) die geschikt zijn voor enigszins duurzame menselijke bewoning zijn woningdelen, kampeerterrein is niet-woningdeel; recreatievoorzieningen naar rato toegerekend.

Verzorgings- en verpleeghuis
Hoge Raad 06-06-2014, ECLI:NL:HR:2014:1326 (Epe)
De woonstraten worden meer dan incidenteel tevens gebruikt in verband met het verlenen van (verpleegkundige) hulp. Die ruimten dienen niet tot woning en zijn niet volledig dienstbaar aan woondoeleinden. Het tehuis is daarom een niet-woning (art. 220a Gemeentewet). De woonstraten zijn wel in hoofdzaak dienstbaar aan woondoeleinden. Samen met andere delen is meer dan 70% van de waarde op grond van de woondelenvrijstelling (art. 220e Gemeentewet) vrijgesteld.

ECLI:NL:HR:2022:770 (Dordrecht)
De gezamenlijke woonkamers in een woonzorgcentrum dienen tot woning als ze naar aard en inrichting bestemd en geschikt zijn om enigszins duurzaam voor menselijke bewoning te dienen en daarbij de woonfunctie overheersend is ten opzichte van andere functies. Of dat deel feitelijk duurzaam wordt bewoond is niet van belang. Voor delen die niet tot woning dienen is een ander criterium van toepassing. Bij die delen wordt beoordeeld of die volledig dienstbaar zijn aan

woondoeleinden. Beslissend is of en in hoeverre deze delen feitelijk worden gebruikt ten behoeve van de delen die wel tot woning dienen.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

Algemeen

De term 'maatstaf van heffing' wordt gebruikt in algemene zin. De term 'heffingsmaatstaf' wordt in concrete zin gebruikt (de concrete waarde van een onroerende zaak). Daarom is in de aanhef van artikel 3 van de verordening sprake van 'maatstaf van heffing' en in het vervolg van de verordening steeds over 'heffingsmaatstaf'. Dit correspondeert met de wettekst. De heffingsmaatstaf is de waarde van de onroerende zaak zoals deze is vastgesteld op basis van de Wet WOZ. In het eerste lid is de tekst van artikel 220c van de Gemeentewet overgenomen. Is de waarde middels een WOZ-beschikking vastgesteld, dan kunnen de waardebepalende elementen in een bezwaar- en/of beroepsprocedure tegen de aanslag niet meer aan de orde komen. Anders: Hof Leeuwarden 29 november 2002, nr. BK 440/01, LJN: AF1496 dat in een beroepsprocedure de werktuigenvrijstelling in de beoordeling betrok, ondanks het feit dat de WOZ-beschikking onherroepelijk vaststond.

Eerste lid

Waarde in het economische verkeer

Artikel 17 van de Wet WOZ geeft de regels voor de waardering. Uitgangspunt daarbij is de waarde in het economische verkeer. Dat is de waarde die aan de onroerende zaak kan worden toegekend indien de volle en onbezwaarde eigendom van de onroerende zaak zou kunnen worden overgedragen (overdrachtsfictie) en de verkrijger de zaak in de staat waarin die zich bevindt, onmiddellijk en in volle omvang in gebruik zou kunnen nemen (verkrijgingsfictie). Bij de waardebepaling wordt geen rekening gehouden met eventueel op de onroerende zaak rustende lasten, zoals een anti-speculatiebeding met kettingbeding. Volgens de Hoge Raad dient bij de waardebepaling wel rekening te worden gehouden met een zakelijke of daarmee gelijk te stellen verplichting die de omvang van het genot van de zaak beperkt (Hoge Raad 25 november 1998, nr. 33212, LJN: AA2572, Belastingblad 1999, blz. 93 (Rotterdam)). Voor woningen en rijksmonumenten is de waarde in het economische verkeer altijd van toepassing. Voor niet- woningen daarentegen wordt de gecorrigeerde vervangingswaarde genomen indien deze hoger is dat de waarde in het economische verkeer.

Gecorrigeerde vervangingswaarde

De overdrachts- en verkrijgingsfictie gelden ook voor de gecorrigeerde vervangingswaarde (Hoge Raad 9 juli 1999, nr. 34377, LJN: AA2808, Belastingblad 1999, blz. 622 (kettingbeding met recht van terugkoop)). De gecorrigeerde vervangingswaarde wordt bepaald door de vervangingswaarde van de onroerende zaak te verminderen met de afschrijving wegens technische en functionele veroudering. De afschrijving wegens technische veroudering vindt plaats op grond van de verwachte levensduur van het object en de restwaarde die het object aan het einde van die levensduur zal hebben. De afschrijving wegens functionele veroudering brengt de mate tot uitdrukking waarin nog behoefte bestaat aan de onroerende zaak als gevolg van technische, economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Redenen voor een afschrijving wegens functionele veroudering kunnen bijvoorbeeld gewijzigde bouwtechnieken of bouwtechnische eisen zijn. Daarnaast kan ook worden gedacht aan ondoelmatig ingerichte ruimten alsmede aan een tekort of overschot aan ruimte. Ook economische veroudering als gevolg van algemene conjuncturele ontwikkelingen en ontwikkelingen in de branche kunnen van invloed zijn op de functionele veroudering. De omvang van de functionele veroudering komt onder meer aan bod in het arrest van de Hoge Raad van 8 juli 1992, nr. 27678, BNB 1992/298, Belastingblad 1992, blz. 801 (Veendam). In dit arrest concludeert de Hoge Raad dat bij onroerende zaken die in de commerciële sfeer worden gebezigd, de gecorrigeerde vervangingswaarde niet hoger wordt gesteld dan de bedrijfswaarde, oftewel de waarde die de onroerende zaak in economische zin voor de huidige eigenaar vertegenwoordigt. Zie ook de VNG- circulaire Circ. 92/196 - jurisprudentie onroerendgoedbelastingen (18-09- 1992). De bedrijfswaarde is niet van toepassing op niet-commercieel gebezigde onroerende zaken, zoals bijvoorbeeld een schoolgebouw (Hof Arnhem 18 januari 1994, nr. 931529, Belastingblad 1994, blz. 397) en een kerk (Hoge Raad 5 juni 1996, nr. 30314, LJN: AA1799, BNB 1996/250, Belastingblad 1996, blz. 430 (Amsterdam)) of indien de exploitatie vooral geschiedt om in het algemeen belang gelegen redenen (Hoge Raad 7 februari 2001, nr. 34899, LJN: AA9842, BNB 2001/112 (Leeuwarden)).

Advocaat-Generaal Moltmaker gaf in het arrest van de Hoge Raad van 8 juli 1992, nr. 27678, BNB 1992/298 aan wanneer sprake is van niet-commerciële activiteiten: - de activiteiten kunnen alleen

door middel van subsidies worden gebezigd, of - er wordt bij de activiteiten slechts gestreefd naar kostendekking. In de situatie waarin alle aandelen in handen zijn bij de overheid en deze in het algemeen belang handelt kan toch sprake zijn van toepassing van de bedrijfswaarde, aldus de Hoge Raad 9 mei 2003, nr. 35987, LJN: AD 6058 (Schiphol). De Hoge Raad herhaalt de punten die de A-G in BNB 1992/298 noemt en constateert dat die situaties niet van toepassing zijn.

Wijzigingen na waardepeildatum
De waarde van de onroerende zaak wordt vastgesteld naar de waarde die de zaak heeft op de waardepeildatum en naar de staat waarin de zaak verkeert op het tijdstip van de waardepeildatum. De waardepeildatum ligt één jaar vóór het kalenderjaar waarvoor de waarde wordt vastgesteld. Met wijzigingen tussen deze waardepeildatum en het begin van het kalenderjaar wordt alleen in bepaalde gevallen rekening gehouden. Deze gevallen zijn:
a. een onroerende zaak gaat op in een andere onroerende zaak dan wel in meer onroerende zaken;
b. een onroerende zaak wijzigt als gevolg van hetzij bouw, verbouwing, verbetering, afbraak of vernietiging, hetzij verandering van bestemming;
c. een onroerende zaak ondergaat als gevolg van een andere, specifiek voor de onroerende zaak geldende, omstandigheid een waardeverandering.

Wijzigingen onder a betreffen de objectafbakening. Onder b gaat het om wijzigingen van het object zelf. De wijzigingen onder c betreffen wijzigingen aan het object zelf, maar ook omgevingsfactoren. De waardeverandering wordt meegenomen vanaf het begin van het kalenderjaar wanneer de bedoelde feiten of omstandigheid geheel of gedeeltelijk hun beslag hebben gekregen.

Tweede lid
Het tweede lid is een zogenaamde 'vangnet-bepaling' en voorziet erin dat indien voor een onroerende zaak onverhoopt geen WOZ-beschikking is vastgesteld, toch een aanslag kan worden opgelegd. De memorie van toelichting noemt als voorbeeld het geval dat een WOZ-beschikking door de rechter is vernietigd vanwege een fout in de objectafbakening. Als de WOZ-beschikking wel is vastgesteld, maar niet is bekend gemaakt, dan is de vangnetbepaling niet van toepassing, maar de gewone hoofdregel van het eerste lid van dit artikel (Hoge Raad 13 mei 2005, nr. 39569, LJN: AR6816). De waardebepaling geschiedt in het kader van de vangnetbepaling zoveel mogelijk op gelijke wijze als voor de andere onroerende zaken, waarvoor wel een WOZ-beschikking is vastgesteld. Voor de tekst van de vangnetbepaling is aangesloten bij de tekst van artikel 220d, vierde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 4 Vrijstellingen

Algemeen
De verplichte vrijstellingen zijn opgenomen in artikel 220d van de Gemeentewet. Op grond van jurisprudentie heeft de wetgever bij de Wet materiële belastingbepalingen de opzet van de vrijstellingen gewijzigd. Een object als zodanig wordt niet vrijgesteld maar de waarde van (een gedeelte) van een object wordt buiten aanmerking gelaten. Dit maakt het mogelijk dat een onroerende zaak gedeeltelijk wordt belast en gedeeltelijk wordt vrijgesteld. De vrijstellingen zijn dus eigenlijk geen echte vrijstellingen maar vormen een onderdeel van de maatstaf van heffing. Immers, bij het bepalen van de maatstaf van heffing wordt (een gedeelte van) de waarde buiten aanmerking gelaten. Met nadruk wordt erop gewezen dat een vrijstelling voor de onroerendezaakbelastingen niet inhoudt dat ook de waardering achterwege kan blijven. In het kader van de Wet WOZ kan de waardering (niet de gegevensverzameling) van een onroerende zaak alleen achterwege blijven indien op grond van de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet WOZ de gehele waarde buiten aanmerking kan worden gelaten. In beginsel zijn de vrijstellingen die in de Uitvoeringsregeling staan in de op de beschikking vastgestelde WOZ-waarde meegenomen.

De waarde van de volgende objecten (of objectonderdelen) wordt bij het vaststellen van de WOZ-beschikking vrijgesteld:
- bedrijfsmatige geëxploiteerde cultuurgrond,
- Natuurschoonwetlandgoederen,
- natuurterreinen beheerd door rechtspersonen die zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurterreinen ten doel stellen;
- openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail;

- werktuigen die zonder schade van betekenis kunnen worden afgescheiden van de onroerende zaak en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;
- waterverdedigingswerken en waterbeheersingswerken in beheer bij organen en dergelijke van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van woningen;
- kerken en andere onroerende zaken die in hoofdzaak bestemd zijn voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningsbijeenkomsten van levensbeschouwelijke aard, met uitzondering van woningen;
- rioolzuiverings- en afvalwaterwerken in beheer bij organen en dergelijke van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van woningen.

Alle overige objecten moeten worden gewaardeerd ook al zijn zij voor de onroerendezaakbelastingen (wettelijk of facultatief) vrijgesteld. De enige wettelijke vrijstelling is sinds 1 januari 2005 de kassenvrijstelling. Vanaf 1 januari 2007 is ook de vrijstelling voor woondelen bij niet- woningen verplicht. De uitwerking hiervan is te vinden in het derde lid. De (gedeelten van) objecten zijn vrijgesteld voor de onroerende zaakbelastingen, maar worden niet als uitgezonderd object voor de waardering beschouwd (zie artikel 220d, eerste lid, onderdeel b in vergelijking tot artikel 2 van de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet waardering onroerende zaken). Indien de WOZ-waarde onherroepelijk vaststaat is het niet meer mogelijk om de waardebepalende elementen, waaronder de al dan niet toegepaste vrijstellingen, die in de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten staan, bij bezwaar of beroep tegen de aanslag onroerendezaakbelastingen ter discussie te stellen. Zie echter Hof Leeuwarden 20 december 2002, ECLI:NL:GHLEE:2002:AF1496 Waarin de werktuigenvrijstelling in beroep onderdeel uitmaakt van de procedure ondanks dat de WOZ-beschikking vaststaat. De uitspraak lijkt in strijd met de bedoeling van de wetgever.

Eerste lid onderdeel a
Ingevolge artikel 220d, eerste lid, onderdeel a, van de Gemeentewet is vrijgesteld de ten behoeve van de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond. Men spreekt hier wel van de 'cultuurgrondvrijstelling'. Of er sprake is van landbouw moet sinds 1 september 2007 worden beoordeeld aan de hand van artikel 312 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek. Zie artikel 220d, tweede lid, van de Gemeentewet. In zijn uitspraak van 24 mei 2000 heeft Hof Amsterdam bepaald dat volkstuinverenigingen niet in aanmerking komen voor de cultuurgrondvrijstelling (Hof Amsterdam 24 mei 2000, nr. 99/2643). In het arrest Hoge Raad 9 mei 2003, nr 35987, AD6058 (Schiphol) heeft de Hoge Raad bepaald dat 'set- aside'-gronden onder de cultuurvrijstelling vallen. De vrijstelling is ruimer dan de vrijstelling voor de Wet WOZ, omdat ook de ondergrond van glasopstanden is vrijgesteld. De glasopstanden zelf zijn op grond van onderdeel b vrijgesteld.

Eerste lid onderdeel b
Op grond van artikel 220d, eerste lid, onderdeel b, van de Gemeentewet zijn glasopstanden vrijgesteld waarvan de ondergrond bestaat uit vrijgestelde cultuurgrond. Het gaat hier om de 'kassenvrijstelling'. Zie onder andere Hof 's-Gravenhage 9 september 1980, NR. 36/80, BNB 1982/25, Belastingblad 1982, blz. 69 (Naaldwijk), Hof 's-Gravenhage 26 oktober 1983, nr. 49/83, Belastingblad 1985, blz. 125 (Goes) en Hof 's- Hertogenbosch 21 november 1996, nr. 94/3124, Belastingblad 1997, blz. 119 (Aalburg).

Eerste lid onderdeel c
In onderdeel c is de kerkenvrijstelling geregeld, waarin twee categorieën onroerende zaken zijn opgenomen, te weten:
- onroerende zaken die in hoofdzaak bestemd zijn voor de openbare eredienst;
- onroerende zaken die in hoofdzaak bestemd zijn voor bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, waarbij het niet vereist is dat het bijeenkomsten betreft van genootschappen die rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid zijn.

De onroerende zaak moet 'in hoofdzaak bestemd' zijn voor de omschreven activiteiten. Sinds het arrest van de Hoge Raad van 4 december 1991, nr. 27 661, BNB 1992/47, Belastingblad 1992, blz. 73 (Vlaardingen) geldt dat ten minste 70% van de inhoud van de onroerende zaak aan de omschreven activiteiten moet kunnen worden toegerekend. De vrijstelling geldt niet voor het onzelfstandige gedeelte van de onroerende zaak dat dient als woning (bijvoorbeeld de inpandige, niet zelfstandige kosterswoning).

Eerste lid onderdeel d

Ingevolge artikel 220d, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet is vrijgesteld de onroerende zaak die deel uitmaakt van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 (Stb. 1989, 252) aangewezen landgoed met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen. Deze formulering heeft tot gevolg dat een ongebouwd gedeelte (bijvoorbeeld het erf) wel onder de vrijstelling valt. De werking van de Natuurschoonwet 1928 is per 1 juni 2007 verruimd, maar die verruiming geldt niet voor de Wet WOZ en de Gemeentewet. Daarvoor blijven dezelfde voorwaarden gelden als voorheen: ten minste 30 percent van de oppervlakte van het landgoed is bezet met houtopstanden; of de oppervlakte van het landgoed is voor ten minste 20 percent met houtopstanden bezet waarbij de oppervlakte voorts voor ten minste 50 percent bestaat uit natuurterreinen (artikel 8 Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928). Voor de Wet WOZ en de Gemeentewet moet die engere toets aan de voorwaarden alsnog plaatsvinden.

Eerste lid onderdeel e
De vrijstelling voor natuurterreinen staat in artikel 220d, eerste lid, onderdeel e, van de Gemeentewet. Meestal zal het bij natuurterreinen gaan om gronden die niet of nauwelijks in cultuur zijn gebracht. Dit in tegenstelling tot cultuurgronden die voor land-, tuin- en bosbouw worden gebruikt. Enige grondbewerking in verband met de instandhouding van het natuurterrein hoeft daarbij het karakter van het natuurterrein niet aan te tasten. Het gebruik van de zinsnede 'waaronder mede worden verstaan' houdt in dat ook andere terreinen als natuurterrein zijn aan te merken. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan bossen, vennen, kwelders, rietlanden, wad of grotten. Alleen de natuurterreinen in beheer bij rechtspersonen die het behoud van natuurschoon voor 90% of meer als taak hebben, zijn vrijgesteld. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan Vereniging voor Natuurmonumenten of Stichtingen voor provinciale landschappen. De overheid is niet aan te merken als een rechtspersoon die natuurbehoud als primaire taak heeft (Hof Leeuwarden 20 februari 1981, nr. 545/78, Belastingblad 1986, blz. 373 (Ulrum). Overigens hoeft de eigenaar van het natuurterrein het natuurbehoud niet als primaire taak te hebben. Zo zal een natuurterrein dat eigendom is van het rijk maar wordt beheerd door bijvoorbeeld Natuurmonumenten ook in aanmerking komen voor de vrijstelling (eigenaar en gebruik).

Eerste lid onderdeel f
De vrijstelling van openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail staat in artikel 220d, eerste lid, onderdeel f, van de Gemeentewet. Voor het begrip 'openbare (land)weg' in de zin van de vrijstelling moet aansluiting worden gezocht bij de Wegenwet (Hoge Raad 21 september 2001, nr. 35.502, LJN: AD3522 (Alkmaar). Tot de wegen behoren ook voetpaden, rijwielpaden, molenwegen en kerkwegen en bruggen (artikel 2 van de Wegenwet). Op grond van artikel 4 van de Wegenwet wordt een weg openbaar indien de rechthebbende de weg bestemd tot openbare weg door daaraan die bestemming te geven met noodzakelijke medewerking van de gemeenteraad. Daarnaast wordt een weg openbaar indien een gemeente, waterschap provincie of het Rijk een weg bestemd tot openbare weg (artikel 5 van de Wegenwet). Start- en landingsbanen vallen niet onder deze vrijstelling (Hoge Raad 9 mei 2003, nr. 35987, LJN: AD6058).
Onder banen voor openbaar vervoer per rail worden verstaan de spoorbanen zelf en de bestanddelen daarvan in de zin van artikel 3:4 van het BW alsmede al hetgeen nodig is om die banen te kunnen laten functioneren, dat wil zeggen dat het naar de heden ten dage aan het openbaar railvervoer te stellen eisen het mogelijk moet zijn om over de banen op een goede en veilige manier voertuigen te laten rijden. De spoorbaan zelf, de beveiliging en de verkeersleidingsgebouwen zijn vrijgesteld, maar perrons en stationsgebouwen zijn belast (Hoge Raad 21 september 2001, nr. 35.502, LJN: AD3522 (Alkmaar). Het begrip 'kunstwerk' dient overeenkomstig het spraakgebruik worden uitgelegd. Hieronder vallen onder andere viaducten, aquaducten, bruggen, tunnels en sluizen. Daarbij geldt dat alleen die kunstwerken zijn vrijgesteld die zodanig met openbare land- of waterwegen, dan wel spoorbanen zijn verbonden dat het kunstwerk aan het verkeer over die wegen of banen dienstbaar is en mitsdien nodig is om die wegen of banen als zodanig te kunnen laten functioneren. (Hoge Raad 21 september 2001, nr. 35.502, LJN: AD3522 (Alkmaar). Inzake een ontvangst- en toegangsgebouw voor een veerdienst bevestigde de Hoge Raad de hofuitspraak dat deze onderdeel uitmaakt van de aanleginrichting die als vrijgesteld kunstwerk tussen twee openbare landwegen is aan te merken omdat het kunstwerk zodanig met de openbare land- dan wel waterwegen is verbonden dat het aan het verkeer over die wegen dienstbaar is, en daardoor nodig is om die wegen als zodanig te kunnen laten functioneren. (Hoge Raad 2 november 2001, nr. 36565, LJN: AD5041). Daarentegen is een vuurtoren geen vrijgesteld kunstwerk (Hof 's-Gravenhage 23 augustus 2000, nr. 99/30954, Belastingblad 2001, blz. 935). Een remise is niet te beschouwen als een trambaan en valt derhalve

niet onder de railwegvrijstelling (Hoge Raad 25 september 1996, nr. 31004, Belastingblad 1996/ blz. 798 (Den Haag)).

Eerste lid onderdeel g
De vrijstelling voor waterverdedigings- en waterbeheersingswerken is niet van toepassing op de delen die dienen tot woning. De waarde van de woning dient derhalve in de heffing te worden betrokken. Het begrip “dienen tot woning” is beperkt tot de delen die als woning in gebruik zijn. Delen die dienstbaar zijn aan woondoeleinden vallen er niet onder (Hoge Raad 04-03-2016, ECLI:NL:HR:2016:364 (Nieuwkoop)). De vrijstelling is beperkt tot de kernzone van het waterverdedigingswerk, dat is de dijk (Hoge Raad 10-11-2017, ECLI:NL:HR:2017:2828 (SVHW)). Ook andere opstallen (niet-woningen) die geen waterkerende functie hebben zijn niet vrijgesteld (Hoge Raad 03-06-1998, ECLI:NL:HR:1998:AA2293, Rechtbank Rotterdam 26-10-2016, ECLI:NL:RBROT:2016:8151).

Eerste lid onderdeel h
Ook de vrijstelling voor rioolwaterzuiveringsinstallaties ziet niet op de delen die dienen tot woning zodat ook de vrijstelling voor rioolwaterzuiveringsinstallaties geldt niet voor delen die dienen tot woning. Woningen vallen niet onder de vrijstelling. Ook andere opstallen die geen waterzuiverende functie hebben vallen niet onder de vrijstelling (vergelijk (Hoge Raad 03-06-1998, ECLI:NL:HR:1998:AA2293 voor de waterverdedigingsvrijstelling). De vrijstelling beperkt zich niet alleen tot installaties die zijn gericht op de feitelijke waterzuivering (in biologische zin) of de scheiding van het biologisch gezuiverde water van het slib. Ook andere onroerende zaken die een niet weg te denken functie hebben in het afvalwaterzuiveringsprocédé vallen onder deze vrijstelling (Hof 's-Gravenhage 22 mei 1996, nr. 94/2474, Belastingblad 1996, blz. 758 (Rotterdam). In dezelfde procedure concludeerde het hof tevens dat ook sprake is van een orgaan, instelling of dienst van een publiekrechtelijke rechtspersoon indien de activiteiten plaatsvinden in een vennootschap waarvan uitsluitend overheden aandeelhouder zijn. De vrijstelling vereist dat de installatie in beheer is bij een publiekrechtelijke rechtspersoon (zie ook Hoge Raad 30-09-2016, ECLI:NL:HR:2016:2196 (Midden-Delfland). Hof 's-Gravenhage oordeelde over een rioolzuiveringsinstallatie van een stichting die wel in de heffing werd betrokken, dat het gelijkheidsbeginsel was geschonden. In cassatie oordeelde de Hoge Raad dat het gelijkheidsbeginsel niet was geschonden (arrest van 9 mei 2003, ECLI:NL:HR:2003:AE7337)

Eerste lid onderdeel i
De werktuigenvrijstelling is van toepassing op onroerende werktuigen welke verwijderd kunnen worden met behoud van hun waarde als zodanig en niet op zichzelf bezien als gebouwde eigendommen zijn aan te merken. Zie onder andere Hoge Raad 16 april 1980, nr. 19 727, BNB 1980/183 (Beverwijk), Hoge Raad 17 juni 1992, nr. 27 639, BNB 1992/296, Belastingblad 1992, blz. 577 (Venlo), Hof Arnhem 10 januari 1995, nr. 940837, Belastingblad 1995, blz. 382 (windmolen), Hof Arnhem 28 april 1995, nr. 922262, Belastingblad 1995, blz. 443 (Nijmegen) en Hof Leeuwarden 7 april 1995, nr. 900/92, Belastingblad 1995, blz. 523 (Leeuwarden).
In latere arresten introduceert de Hoge Raad het criterium van de uiterlijke herkenbaarheid.
Hoge Raad 30-06-1999, ECLI:NL:HR:1999:AA2814 (Asfaltmenginstallatie) en Hoge Raad 07-06-2000, ECLI:NL:HR:2000:AA6113 (Franekeradeel).
Van een werktuig is geen sprake indien een bestanddeel in hoofdzaak dienstbaar is aan het gebouw in die zin dat het bestanddeel het gebouw beter geschikt maakt voor gebruik. Zie Hoge Raad 2 maart 1994, nr. 29 559, BNB 1994/113, Belastingblad 1994, blz. 303 (Leeuwarden). De vrijstelling is ook van toepassing op werktuigen die in hoofdzaak voor het medische proces worden gebruikt (Hoge Raad 30-09-2016, ECLI:NL:HR:2016:2198 (Amsterdam)).

Eerste lid onderdelen j tot en met l
In de onderdelen j tot en met l zijn facultatieve vrijstellingen opgenomen. De systematiek van de facultatieve vrijstellingen sluit aan bij de systematiek voor de wettelijke vrijstellingen (zie hiervoor). In het verleden werden deze vrijstellingen opgenomen om waardering van deze objecten achterwege te kunnen laten. Nu deze objecten niet zijn vrijgesteld van waardering in het kader van de Wet WOZ, is dit argument komen te vervallen. De in onderdeel l opgenomen vrijstelling geldt niet voor de delen van begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria die dienen als woning. Hiermee is aansluiting gezocht bij enkele wettelijke vrijstellingen die ook de woning van de vrijstelling uitzonderen.

Tweede lid

Als de waarde van de woondelen van een onroerende zaak minder dan 70% uitmaakt van de totale waarde van die onroerende zaak, is sprake van een niet-woning voor de OZB. De onroerende zaken die als niet-woning worden aangemerkt omdat het percentage woondelen onder de 70% blijft, worden dan naar het tarief voor niet-woningen aangeslagen Bij die onroerende zaken, zoals boerderijen en verpleeg- en verzorgingstehuizen, wordt het woongedeelte vrijgesteld voor de gebruikersbelasting niet-woningen. Dit geldt ook voor gedeelten van de niet-woning die dienstbaar zijn aan woondoeleinden. Tegen een onjuiste toepassing van de vermindering kan dan bezwaar worden gemaakt in het bezwaarschrift tegen de aanslag. Bij de berekening van de aanslag wordt uitgegaan van de WOZ-waarde in de WOZ-beschikking De hoogte van de aanslag is de waarde van de niet-woningdelen van de onroerende zaak (Hoge Raad 26-11-2021, ECLI:NL:HR:2021:1667).

Delen in een verpleeg- of verzorgingshuis die in hoofdzaak eenzelfde functie hebben als de vergelijkbare delen van een woning, zijn aan te merken als woondelen. Het gaat bijvoorbeeld om delen voor dagbesteding, slapen, wassen en eten (Hoge Raad 15-11-2013, ECLI:NL:HR:2013:1125 (Westland)). De vrijstelling geldt ook voor de waarde van recreatiewoningen op een recreatieterrein dat voor de aanslagoplegging en het tarief niet in hoofdzaak tot woning dient.

Artikel 5 Belastingtarieven
Gemeenten zijn vrij in het vaststellen van drie tarieven: een eigenarentarief en een gebruikerstarief voor niet-woningen en een eigenarentarief voor woningen. Daarbij gelden geen absolute of relatieve limieten. Wel is ter voorkoming van een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk een macronorm afgesproken (zie hieronder). De tarieven worden naar een percentage van de waarde berekend. In artikel 2, tweede lid van de verordening is een definitie opgenomen van het begrip “dienen tot woning” voor de OZB (artikel 220a, tweede lid Gemeentewet).

2020 Benchmark
Het Rijk en de VNG hebben afgesproken dat de macronorm verdwijnt. Daarvoor in de plaats komt een benchmark, waarin de OZB, de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken. Er wordt een vergelijking getrokken tussen gemeentelijke woonlasten. Ook wordt de gemeentelijke tariefontwikkeling per provincie gegeven, net als de landelijke en provinciale gemiddelden. Door deze vergelijking worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten inzichtelijk. Het resultaat van de benchmark komt in de COELO-atlas die in maart 2020 uitkomt.

Eerste lid
De tarieven worden berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Voor elke afzonderlijke belasting kan een apart percentage worden vastgesteld dat volgens artikel 220f van de Gemeentewet wel gelijkelijk moet zijn. Vaststellen van een degressief of progressief tarief is niet mogelijk.

Tweede en derde lid
Belastingbedragen tot maximaal € 10 hoeven niet ingevorderd te worden als dat in de verordening is geregeld (artikel 220h, tweede lid Gemeentewet). De gemeente heeft de keuze dit bedrag te hanteren per belastingaanslag of voor alle op één aanslagbiljet verenigde belastingaanslagen.

Artikel 6 Wijze van heffing
Ingevolge artikel 233 van de Gemeentewet worden gemeentelijke belastingen geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte of op andere wijze. Er is gekozen voor de heffing bij wege van aanslag.

Artikel 7 Termijnen van betaling
In het eerste lid is geregeld dat aanslagen die worden opgelegd, 4 vervaltermijnen hebben (de eerste vervalt op de laatste dag van de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de volgende termijn steeds een maand daarop)en indien de verschuldigde bedragen door een automatisch betalingsincasso worden afgeschreven, dan dienen deze betaald te worden in negen gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en de volgende termijnen telkens een maand later liggen.

Artikel 9 Inwerkingtreding en citeertitel
In de verordening is een viertal leden opgenomen die betrekking hebben op de inwerkingtreding en citeertitel van de verordening OZB.
In het eerste lid wordt de oude verordening van de gemeente ingetrokken, in het tweede en derde lid wordt de inwerkingtreding en de datum van ingang van de heffing geregeld en in het vierde de citeertitel.

Eerste lid
Het eerste lid regelt dat de oude verordening wordt ingetrokken met ingang van de datum van ingang van de heffing. De oude verordening blijft van toepassing op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan. Voor die belastbare feiten blijft heffing dus mogelijk op basis van de oude verordening, ook al is die verordening ingetrokken.

Tweede en Derde lid
Ingevolge artikel 139 van de Gemeentewet moeten gemeenten de besluiten tot het vaststellen, wijzigen of intrekken van belastingverordeningen bekend maken. Het niet voldoen aan de bekendmakingsplicht kan leiden tot onverbindendheid van de belastingverordening (HR 31 maart 1993, nr. 28.034, BNB 1993/182, Belastingblad 1993, blz. 274; Hoge Raad 10 augustus 1998, nr. 33.632). Bekendmaking geschiedt door plaatsing van de integrale tekst van het besluit tot vaststelling of wijziging van de belastingverordening in het gemeenteblad, dan wel, bij gebreke daarvan in een andere door de gemeente algemeen verkrijgbaar gestelde uitgave.
Het feit dat de belastingverordening pas in werking treedt na bekendmaking, houdt slechts in dat de gemeente vóór dat tijdstip geen belastingaanslagen kan opleggen. De aanslagen kunnen echter wel betrekking hebben op de periode vanaf de datum van ingang van de heffing. Een voorbeeld kan dit toelichten. Op 1 november 1999 stelt de gemeenteraad de verordening vast met als datum van inwerkingtreding de achtste dag na de bekendmaking en als tijdstip van ingang van de heffing 1 januari 2000. De verordening wordt door de gemeente bekendgemaakt op 16 februari 2000. De verordening treedt in werking op 24 februari 2000 (achtste dag na de dag van bekendmaking). Vanaf dat moment kan de gemeente aanslagen opleggen. Deze aanslagen kunnen echter betrekking hebben op de periode vanaf het tijdstip van ingang van de heffing (in dit geval 1 januari 2000). In het derde lid is de datum van ingang van de heffing opgenomen.

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

R E I N I G I N G S H E F F I N G E N

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

De raad van de gemeente Ameland;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025,

gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet en artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer;

Besluit :

vast te stellen de:

Verordening op de heffing en invordering van reinigingsheffingen 2026

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1 Inleidende bepaling

Krachtens deze verordening worden geheven:

a. een afvalstoffenheffing;

b. reinigingsrechten.

Artikel 2 Definities

Voor de toepassing van deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel wordt verstaan onder:

a. huishoudelijke afvalstoffen: afvalstoffen afkomstig uit particuliere huishoudens, behoudens voor zover het ingezamelde bestanddelen van die afvalstoffen betreft, die zijn aangewezen als gevaarlijke afvalstoffen;

b. perceel: een onroerende zaak, of een gedeelte daarvan, die blijkens indeling en inrichting is bestemd voor het voeren van een particuliere huishouding waarin geregeld afvalstoffen kunnen ontstaan.

c. ‘gebruik maken’ in hoofdstuk II Afvalstoffenheffing: gebruik maken in de zin van artikel 15.33 Wet milieubeheer;

d. grof huishoudelijk afval: huishoudelijke afvalstoffen die te groot en te zwaar zijn om op dezelfde wijze als de andere huishoudelijke afvalstoffen aan de inzameldienst te worden aangeboden;

e. bedrijfsafvalstoffen: afvalstoffen, niet zijnde huishoudelijke afvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen;

f. grof bedrijfsafval: afvalstoffen, met uitzondering van autowrakken, afkomstig van bedrijven en instellingen, welke door aard, omvang of hoeveelheid niet periodiek worden ingezameld;

g. vakantieonderkomen: een vakantieonderkomen in de zin van artikel 2, sub a van de 'Verordening toeristenbelasting 2026 van de gemeente Ameland;

h. kamerverhuur: de verhuur van een kamer in de zin van artikel 2 sub n van de 'Verordening toeristenbelasting 2026 van de gemeente Ameland;

i. slaapplaats: slaapplaats in de zin van artikel 1 sub s van de 'Verordening toeristenbelasting 2026' van de gemeente Ameland;

j. kampeerterrein: kampeerterrein in de zin van artikel 1 sub d van de 'Verordening toeristenbelasting 2026' van de gemeente Ameland;

k. vaste jaarplaats: vaste jaarplaats in de zin van artikel 1 sub e van de 'Verordening toeristenbelasting 2026' van de gemeente Ameland;

l. vaste seizoenplaats: vaste seizoenplaats in de de zin van artikel 1 sub f van de 'Verordening toeristenbelasting 2026' van de gemeente Ameland;

m. mobiel kampeeronderkomen: mobiel kampeeronderkomen in de zin van artikel 1 sub c van de 'Verordening toeristenbelasting 2026 van de gemeente Ameland.

Hoofdstuk II Afvalstoffenheffing

Artikel 3 Aard van de belasting en belastbaar feit

1. Onder de naam 'afvalstoffenheffing' wordt een directe belasting geheven als bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer.

2. De afvalstoffenheffing bedoeld in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel wordt naar afzonderlijke grondslagen geheven ter zake van het gebruik maken van een perceel ten aanzien waarvan krachtens de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

Artikel 4 Belastingplicht

De belasting wordt geheven van degene die in de gemeente naar de omstandigheden beoordeeld al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan ingevolge de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

Artikel 5 Maatstaf van heffing en belastingtarieven

1. De belasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven, opgenomen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 van de bij deze verordening behorende tarieventabel.

2. Voor de berekening van de belasting wordt een gedeelte van een in hoofdstuk 3 van de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.

Artikel 6 Belastingjaar

Met betrekking tot de belasting die per jaar worden geheven is het belastingjaar gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 7 Wijze van heffing

1. De belasting bedoeld in hoofdstuk 2 van de tarieventabel wordt geheven bij wege van aanslag, met dien verstande dat per belastbaar feit een afzonderlijke aanslag kan worden opgelegd.

2. De belasting bedoeld in hoofdstuk 3 van de tarieventabel wordt geheven bij wege van aanslag met dien verstande dat per belastbaar feit een afzonderlijke aanslag kan worden opgelegd.

Artikel 8 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

1. De belasting is verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.

2. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingjaar aanvangt, is de belasting verschuldigd voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.

3. Indien de belastingplicht in de loop van het belastingjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.

4. Het tweede en het derde lid zijn niet van toepassing indien de belastingplichtige binnen de gemeente verhuist en aldaar van een ander perceel gebruik maakt.

Artikel 9 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moeten de in artikel 7, lid 1, genoemde aanslagen worden betaald in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de volgende termijnen telkens een maand later.

2. In afwijking van het eerste lid geldt, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, dat de aanslagen moeten worden betaald in negen gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

3. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moeten de in artikel 7, lid 2, genoemde aanslagen worden betaald binnen 30 dagen na dagtekening van het aanslagbiljet.

4. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in dit artikel gestelde termijnen.

Hoofdstuk III Reinigingsrechten

Artikel 10 Belastbaar feit

Onder de naam "reinigingsrechten" worden rechten geheven zowel voor het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten als voor het gebruik van voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen, werken of inrichtingen die bij de gemeente in beheer of in onderhoud zijn.

Artikel 11 Belastingplicht

De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen, bedoeld in artikel 10, gebruik maakt.

Artikel 12 Maatstaf van heffing en belastingtarieven

1. De rechten worden geheven naar de maatstaven en de tarieven, opgenomen in hoofdstuk 4 van de bij deze verordening behorende tarieventabel.

2. Voor de berekening van de rechten wordt een gedeelte van een in hoofdstuk 4 van de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.

Artikel 13 Wijze van heffing

De rechten bedoeld in hoofdstuk 4 van de tarieventabel worden geheven bij wege van aanslag met dien verstande dat per belastbaar feit een afzonderlijke aanslag kan worden opgelegd.

Artikel 14 Ontstaan van de belastingschuld en de heffing naar tijdsgelang

De rechten bedoeld in hoofdstuk 4 van de tarieventabel zijn verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening of bij de aanvang van het gebruik van de bezittingen, werken of inrichtingen.

Artikel 15 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moeten de voorlopige aanslagen worden betaald binnen 30 dagen na dagtekening van het aanslagbiljet.

2. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moet de definitieve aanslag worden betaald binnen 30 dagen na dagtekening van het aanslagbiljet.

3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in dit artikel gestelde termijnen.

Hoofdstuk IV Aanvullende bepalingen

Artikel 16 Kwijtschelding

1. Bij de invordering van afvalstoffenheffing (Hoofdstuk II) kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de in artikel 2.1 de leden 1a en 2a, van de tarieventabel genoemden belastingen.

2. Bij de invordering van reinigingsrechten (Hoofdstuk III) wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 17 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De Verordening reinigingsheffingen 2025, wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026.

4. Deze verordening wordt aangehaald als **"Verordening reinigingsheffingen 2026".**

Aldus besloten in de openbare vergadering van de **Raad** van de gemeente **Ameland** op 15 december 2025

, voorzitter.

, griffier.

T A R I E V E N T A B E L

B E H O R E N D E B I J D E

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

REINIGINGSHEFFINGEN

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2026

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Algemeen

De bedragen genoemd in deze tarieventabel zijn exclusief omzetbelasting.

Hoofdstuk 2 Maatstaf van heffing en jaarlijkse tarieven Afvalstoffenheffing

Artikel 2.1

De belasting bedraagt per perceel per belastingjaar:

1.	a.	bij gebruik door één persoon	€ 181,67
	b.	bij gebruik door één persoon, waarbij binnen de grenzen van het perceel kamerverhuur plaatsvindt	€ 229,93
2.	a.	bij gebruik door meer dan één persoon	€ 238,66
	b.	bij gebruik door meer dan één persoon, waarbij binnen de grenzen van het perceel kamerverhuur plaatsvindt	€ 286,93

3. Indien bestemd, dan wel gebruikt als vakantieonderkomen of als mobiel kampeeronderkomen of stacaravan op een vaste jaarplaats of vaste seizoenplaats met:

a.	drie of minder beschikbare slaapplaatsen	€ 144,66
b.	vier, vijf of zes beschikbare slaapplaatsen	€ 171,45
c.	zeven of meer beschikbare slaapplaatsen	€ 198,24

Artikel 2.1a

1. Per perceel zoals genoemd in artikel 2.1, lid 1 en 2, kan gebruik worden gemaakt van één container voor het aanbieden van restafval, één container voor gft-afval en één container voor papier.

2. Per perceel zoals genoemd in artikel 2.1, lid 3, sub a en b, voor zover liggende in een dorp, kan gebruik worden gemaakt van één container voor het aanbieden van restafval, één container voor gft-afval en één container voor papier.

3. Per perceel zoals genoemd in artikel 2.1, lid 3, sub c, voor zover liggende in een dorp, kan gebruik worden gemaakt van twee containers voor het aanbieden van restafval, twee containers voor gft-afval en twee containers voor papier.

Artikel 2.1b

In aanvulling op artikel 2.1a geldt een recht voor het gebruik van extra containers voor het aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen bij het gebruik van:

a.	één container	€ 75,00
b.	twee of drie containers	€ 150,00

Artikel 2.2

Het aantal personen, bedoeld in artikel 2.1, lid 1 en 2, dat gebruik maakt van een perceel wordt beoordeeld naar de situatie op 1 januari van het belastingjaar op basis van de gegevens volgens de basisregistratie personen van de gemeente Ameland (BRP).

Artikel 2.3

Indien de belastingplicht aanvangt in de loop van het belastingjaar wordt, in afwijking van artikel 2.2, het aantal personen dat gebruik maakt van een perceel beoordeeld naar de situatie bij aanvang van de belastingplicht.

Artikel 2.4

Indien volgens de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente Ameland bij het begin van het belastingjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht op een perceel niemand staat ingeschreven, terwijl er wel sprake is van gebruik van een perceel in de zin van artikel 15.33 Wet milieubeheer waarvoor krachtens artikel 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afvalstoffen geldt, wordt in afwijking van artikel 2.2 het aantal personen dat gebruik maakt van het perceel vastgesteld op één, tenzij uit de feitelijke omstandigheden blijkt dat er meer personen gebruik maken van het perceel.

Artikel 2.5

Het aantal slaapplaatsen, bedoeld in artikel 2.1, lid 3, wordt beoordeeld naar de situatie op 1 januari van het belastingjaar.

Artikel 2.6

Indien de belastingplicht aanvangt in de loop van het belastingjaar wordt, in afwijking van artikel 2.5, het aantal slaapplaatsen beoordeeld naar de situatie bij aanvang van de belastingplicht.

Artikel 2.7

Het recht, als bedoeld in artikel 2.1b, geldt voor het belastingjaar, of voor een gedeelte van een belastingjaar indien niet het gehele jaar gebruik wordt gemaakt van één of meer extra containers.

Hoofdstuk 3 Maatstaf van heffing en overige tarieven afvalstoffenheffing

Artikel 3.1

De belasting bedraagt voor het op aanvraag verwijderen van huishoudelijke afvalstoffen, inclusief grove huishoudelijke afvalstoffen, per keer	€	73,93

Artikel 3.2

Onverminderd het bepaalde in hoofdstuk 2 van de tarieventabel gelden voor het achterlaten van de in de onderstaande tabel genoemde categorieën van afval op een daartoe door burgemeester en wethouders aangewezen plaats, bestemd en ingericht voor de inzameling van herbruikbaar en niet-herbruikbaar huishoudelijk afval (brengdepot), de daarachter vermelde tarieven (brengtarieven of slagboomtarieven):

a.	groente-, fruit- en tuinafval per kg	€	0,00
b.	grof snoeiafval per kg	€	0,00
c.	restafval per kg	€	0,00
d.	grof huishoudelijk afval per kg	€	0,00
e.	glas per kg	€	0,00
f.	papier per kg	€	0,00
g.	bouw- en sloopafval en overig ongesorteerd afval per kg	€	0,20
h.	puin, per kg	€	0,10
i.	a- en b-hout, per kg	€	0,00
j.	c-hout, per kg	€	0,20
k.	klein chemisch afval per kg	€	0,00
l.	asbest per kg	€	0,00
m.	afgewerkte olie, per liter	€	0,17
n.	metalen per kg	€	0,00

o.	autobanden, per stuk	€	5.35
p.	vrachtautobanden, tractorbanden en dergelijke, per stuk	€	46,60

Hoofdstuk 4 Maatstaf van heffing en tarieven Reinigingsrechten

Artikel 4.1

Het recht voor het verwijderen van bedrijfsafvalstoffen, niet zijnde de in artikel 4.3, sub b, d, e en g tot en met r van deze tarieventabel genoemde afvalstoffen, indien gebruik wordt gemaakt van een door de gemeente Ameland beschikbaar gestelde bedrijfscontainer:

a.	per kilogram restafval	€	0,33
b.	van 240 liter, per lediging van bedrijfs-gft	€	1,54
c.	van 240 liter, per lediging van bedrijfspapier	€	2,57
d.	van 1.100 liter, per lediging van bedrijfspapier	€	4,89

Artikel 4.2

In afwijking van artikel 4.1 bedraagt het recht voor het verwijderen van bedrijfsafvalstoffen, niet zijnde de in artikel 4.3, sub b, d, e en g tot en met r van deze tarieventabel genoemde afvalstoffen, afkomstig van een strandtent indien gebruik wordt gemaakt van:

a.	door de gemeente Ameland beschikbaar gestelde ondergrondse restafvalcontainers per kg restafval	€	0,33
b.	door de gemeente Ameland beschikbaar gestelde ondergrondse papiercontainers per kg afval	€	0,14

Artikel 4.3

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 4.1 en 4.2 van de tarieventabel, gelden voor het achterlaten van de in de onderstaande tabel genoemde categorieën van afval op een daartoe door burgemeester en wethouders aangewezen plaats, bestemd en ingericht voor de inzameling van herbruikbaar en niet-herbruikbaar bedrijfsafval (brengdepot), de daarachter vermelde tarieven (brengtarieven of slagboomtarieven):

a.	groente-, fruit en tuinafval per kg	€	0,10
b.	grof snoeiafval per kg	€	0,10
c.	restafval per kg	€	0,10
d.	grof bedrijfsafval per kg	€	0,10
e.	glas per kg	€	0,00
f.	papier per kg	€	0,00
g.	landbouwplastic en krimpfolie	€	0,00
h.	a- en b-hout, per kg	€	0,10
i.	c-hout, per kg	€	0,20
j.	bouw- en sloopafval en overig ongesorteerd afval per kg	€	0,20
k.	puin per kg (zonder andere componenten dan steen en ongewapend beton komt te vervallen)	€	0,10
l.	klein chemisch afval per kg	€	4,24
m.	asbest per kg	€	0,32
n.	afgewerkte olie per liter	€	0,17
o.	metalen per kg	€	0,00
p.	autobanden, per stuk	€	5,35
q.	vrachtautobanden, tractorbanden en dergelijke, per stuk	€	46,60
r.	hekkelmateriaal per kg	€	0,17

Artikel 4.4

In afwijking van de artikelen 4.1 t/m 4.2 kan het voorkomen dat er met bedrijven specifieke afspraken worden gemaakt over inzamelmethodieken, in het belang van een doelmatige inzameling van bedrijfsafvalstoffen.

Artikel 4.5

Het recht voor het gebruik van door de gemeente Ameland beschikbaar gestelde bedrijfscontainers ten behoeve het verwijderen van bedrijfsafvalstoffen zoals genoemd in artikel 4.1 van de tarieventabel bedraagt:

a.	per container van 240 liter	€ 45,00
b.	per container van 1.100 liter	€ 85,00

Artikel 4.6

Het recht bedraagt voor het gebruik van een gemeentelijke glascontainer voor het aanbieden van glas:

a.	per container	€ 220,00

Artikel 4.7

Het recht bedraagt voor het ledigen alsmede het reinigen van een vetvangput en het verwijderen van de daaruit komende stoffen:

a.	voor het eenmaal per jaar ledigen/reinigen	€ 109,03
b.	voor elke extra lediging/reiniging	€ 68,23

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 15 december 2025

De raad voornoemd,

de griffier de voorzitter,

Artikelgewijze toelichting verordening

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1 Inleidende bepaling

In dit artikel staat vermeld dat er een afvalstoffenheffing (hoofdstuk II) en een reinigingsrecht (hoofdstuk III) wordt geheven.

Artikel 2 Definities

Sub b

Het begrip 'perceel' is in de Wet milieubeheer niet nader gedefinieerd. Wat onder een ‘perceel’ dient te worden verstaan, is niet nader omschreven in wet- en regelgeving en is nader geformuleerd in jurisprudentie. Naar het oordeel van de Hoge Raad in zijn arrest van 18 september 1991 (HR 18 september 1991, nr. 27 597, BNB 1991/333) is slechts dan geen sprake van een perceel, indien het gaat om een gedeelte van een onroerende zaak die blijkens indeling en inrichting niet is bestemd voor het voeren van een particuliere huishouding waarin geregeld afvalstoffen kunnen ontstaan. Onder een huishouden wordt volgens Van Dale verstaan: “het geheel van zaken betreffende de dagelijkse zorg voor een woning en haar bewoners”. Daarbij kan het volgens de Hoge Raad van belang zijn of in het betreffende perceel sprake is van kook-, zit- en slaapgelegenheid en sanitaire voorzieningen (HR 17 oktober 2008, BNB 301). Een perceel heeft als kenmerk een zekere mate van zelfstandigheid.

Sub c

De Wet van 17 maart 2011, Stb. 183 heeft het begrip ‘gebruik maken’ artikel 15.33 van de Wet milieubeheer gewijzigd om problemen met de heffing van afvalstoffen, die zich vooral bij kamerbewoning voordoen op te lossen. Tot 1 januari 2012 diende sprake te zijn van ‘feitelijk gebruik’, thans is het woord ‘feitelijk’ vervallen. De verhuurder kon in het verleden alleen in de heffing worden betrokken als hij zelf gebruik maakte van het perceel (HR 23 mei 1990, nr. 26328, BNB 1990/239). Vanaf 2012 moet de verhuurder van onzelfstandige delen in de heffing worden betrokken zonder dat hij het perceel zelf feitelijk gebruikt. De verhuurder kan de belasting verhalen op de huurders die een deel in gebruik hebben.

Hoofdstuk II Afvalstoffenheffing

Artikel 3 Aard van de belasting en belastbaar feit

De afvalstoffenheffing is vormgegeven als een zogenaamde bestemmingsheffing waardoor de opbrengst is bestemd voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval, ontstaan in een particuliere huishouding.

Op grond van het bepaalde in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en in samenhang met het bepaalde in artikel 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer kan een afvalstoffenheffing worden geheven ter zake van het gebruik van een perceel ten aanzien waarvan de gemeente een inzamelplicht heeft voor de huishoudelijke afvalstoffen die in een particuliere huishouding kunnen ontstaan.

Onder huishoudelijke afvalstoffen wordt volgens de Wet milieubeheer verstaan ‘afvalstoffen afkomstig uit particuliere huishoudens, behoudens voor zover het ingezamelde bestanddelen van die afvalstoffen betreft, die zijn aangewezen als gevaarlijke afvalstoffen’. Bepalend is waar het afval ontstaat. Afval afkomstig van particuliere huishoudens wordt aangemerkt als huishoudelijk afval.

Artikel 4 Belastingplicht

Belastingplichtige is de gebruiker van een perceel. Als gebruiker moet worden aangemerkt degene die naar omstandigheden beoordeelt al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht of persoonlijk recht gebruikmaakt van het perceel ten aanzien waarvan ingevolge de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. Indien er meerdere belastingplichtigen aan te wijzen zijn voor één perceel dan bepalen de beleidsregels wie als belastingplichtige wordt aangewezen.

Indien er sprake is van een recreatiewoning op een recreatieterrein, dan vormt iedere recreatiewoning een afzonderlijk perceel in de zin van de wet milieubeheer. Zie bijvoorbeeld: ECLI: NL: RBNNE: 2017: 1055.

Indien een deel van een perceel voor gebruik is afgestaan, bijvoorbeeld door kamerverhuur, dan wordt diegene die het deel voor gebruik heeft afgestaan aangemerkt als belastingplichtige. Is er sprake van volgtijdig gebruik (bijvoorbeeld indien gemeubileerde recreatiewoningen e.d. voor korte perioden worden verhuurd), dan wordt de verhuurder aangemerkt als gebruiker.

Artikel 5 Maatstaf van heffing en belastingtarieven

Eerste lid
De heffingsmaatstaven en de tarieven zijn opgenomen in de tarieventabel die deel uitmaakt van de verordening. Hier wordt volstaan met de verwijzing naar de toelichting op die tarieventabel.

Tweede lid
De heffingsmaatstaven in hoofdstuk 3 van de tarieventabel zijn veelal gekoppeld aan eenheden. Dit artikellid dient er toe om gedeelten van een eenheid voor de toepassing van de verordening aan te merken als een volle eenheid.

Artikel 6 Belastingjaar

Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 7 Wijze van heffing

Ingevolge artikel 233 van de Gemeentewet kunnen gemeentelijke belastingen worden geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte of op andere wijze. In de verordening is gekozen voor de heffing bij wege van aanslag voor de heffingen als bedoeld in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 van de tarieventabel behorende bij deze verordening.

Artikel 8 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

Eerste lid
De belasting is verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of bij het begin van de belastingplicht, zo dit later is. Hoewel in de verordening is gekozen voor een tijdvakheffing en niet voor een tijdstipheffing, ontstaat de materiële belastingschuld ingevolge dit artikellid niet pas aan het einde van het belastingjaar, doch reeds bij het begin ervan. De belastingschuld kan derhalve in de loop van het belastingjaar worden geformaliseerd. Aangezien de materiële belastingschuld in beginsel ontstaat bij het begin van het belastingjaar, zijn tariefverhogingen in de loop van het belastingjaar niet mogelijk.

Tweede en derde lid
In het tweede en derde lid zijn regels gegeven die betrekking hebben op wijzigingen gedurende het kalenderjaar in de belastingplicht.

Vierde lid

Indien de belastingplichtige binnen de gemeente verhuist en een ander perceel in gebruik neemt, dan blijft het bepaalde in het tweede en derde lid buiten toepassing. Dit betekent dat een tijdsevenredige

herleiding van de belastingschuld dan achterwege kan blijven. Deze herleiding zou slechts louter om formele redenen plaatsvinden. Een materiële wijziging in de belastingschuld zal immers door een verhuizing niet plaatsvinden. Voorwaarde voor toepassing van deze bepaling is overigens wel dat de belastingplichtige het ene perceel verlaat en het volgende perceel in gebruik neemt. Indien een

belastingplichtige op enig moment een tweede perceel in gebruik zou nemen dan vindt het bepaalde in het vierde lid geen toepassing, maar wel het bepaalde in het tweede lid.

Artikel 9 Termijnen van betaling

Eerste lid
Er bestaat een wettelijke regeling omtrent de betaaltermijnen. Deze is opgenomen in artikel 9 van de Invorderingswet 1990. Op grond van artikel 250 van de Gemeentewet kan hiervan in de belastingverordening worden afgeweken.

Vierde lid
De Algemene termijnenwet (ATW) is van toepassing op in een wet gestelde termijnen (artikel 1 ATW). Hiermee wordt de wet in formele zin genoemd. In artikel 9 lid 10 van de Invorderingswet 1990 is bepaald dat de ATW niet van toepassing is op de in de leden 1 tot en met 9 gestelde termijnen, dat wil zeggen dat de ATW niet van toepassing zou zijn bij voorlopige aanslagen, navorderingsaanslagen of naheffingsaanslagen.

Dit volgt ook uit artikel 145 van de Gemeentewet, waarin is bepaald dat de ATW van toepassing is op in een verordening gestelde termijnen, tenzij in de verordening anders is bepaald.

Indien in dit geval in de belastingverordening een afwijkende regeling is getroffen ten aanzien van aanslagen en niet ten aanzien van voorlopige aanslagen, navorderingsaanslagen en/of naheffingsaanslagen dan zouden verschillende termijnen gelden. Teneinde te voorkomen dat voor de verschillende belastingaanslagen een verschillend juridisch regime geldt, is in artikel 9 vijfde lid, overeenkomstig artikel 9, tiende lid, van de Invorderingswet – de ATW buiten toepassing verklaard.

Hoofdstuk III Reinigingsrechten

Artikel 10 Belastbaar feit

De omschrijving van het belastbare feit is gebaseerd op artikel 229, eerste lid, onderdelen a en b, van de Gemeentewet. Hier betreft het inzamelen van bedrijfsafval. De heffingen worden wel aangeduid als respectievelijk gebruiksretributies en genotsretributies.

Onder bedrijfsafvalstoffen wordt volgens de Wet milieubeheer verstaan ‘afvalstoffen, niet zijnde huishoudelijke of gevaarlijke afvalstoffen’. Bepalend is waar het afval ontstaat.

Artikel 11 Belastingplicht

Belastingplichtig met betrekking tot genotsretributies is degene op wiens verzoek dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht. Deze ruime omschrijving van de belastingplicht dient er toe om in alle gevallen dat een dienst wordt verleend een belastingplichtige te kunnen aanwijzen. Met betrekking tot de gebruiksretributies is belastingplichtig degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt.

Artikel 12 Maatstaf van heffing en belastingtarieven

De tariefstelling voor reinigingsrechten is gebaseerd op de in totaliteit voor deze dienst te leveren prestaties en de kosten die hier verband mee houden.

Eerste lid
De heffingsmaatstaven en de tarieven zijn opgenomen in de tarieventabel die deel uitmaakt van de verordening. Hier wordt volstaan met de verwijzing naar de toelichting op die tarieventabel.

Tweede lid
De heffingsmaatstaven in hoofdstuk 4 van de tarieventabel zijn veelal gekoppeld aan eenheden. Dit artikellid dient er toe om gedeelten van een eenheid voor de toepassing van de verordening aan te merken als een volle eenheid.

Artikel 13 Wijze van heffing

Ingevolge artikel 233 van de Gemeentewet kunnen gemeentelijke belastingen worden geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte of op andere wijze. In de verordening is voor de heffingen als bedoeld in hoofdstuk 4 van de tarieventabel behorende bij deze verordening, gekozen voor de heffing bij wege van aanslag.

Artikel 14 Ontstaan van de belastingschuld en de heffing naar tijdsgelang

De rechten als bedoeld in hoofdstuk 4 van de tarieventabel zijn verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening dan wel bij de aanvang van het gebruik van de bezittingen, werken of inrichtingen. Dit betekent dat op dat moment tot heffing kan worden overgegaan.

Artikel 15 Termijnen van betaling

Eerste lid
De reinigingsrechten kunnen worden geheven middels het opleggen van voorlopige aanslagen. Voorlopige aanslagen kunnen na afloop van iedere maand dan wel over een periode van enkele maanden worden opgelegd. Per jaar kunnen er maximaal 12 voorlopige aanslagen worden opgelegd.

Er bestaat een wettelijke regeling omtrent de betaaltermijnen. Deze is opgenomen in artikel 9 van de Invorderingswet 1990. Op grond van artikel 250 van de Gemeentewet kan hiervan in de belastingverordening worden afgeweken.

Tweede lid
Na afloop van het belastingjaar wordt er een definitieve aanslag opgelegd in die gevallen dat er in het belastingjaar ofwel nog geen aanslag dan wel voorlopige aanslagen zijn opgelegd. Ook hierbij wordt afgeweken van artikel 9 van de Invorderingswet 1990.

Derde lid
De Algemene termijnenwet (ATW) is van toepassing op in een wet gestelde termijnen (artikel 1 ATW). Hiermee wordt de wet in formele zin genoemd. In artikel 9 lid 10 van de Invorderingswet 1990 is bepaald dat de ATW niet van toepassing is op de in de leden 1 tot en met 9 gestelde termijnen, dat wil zeggen dat de ATW niet van toepassing zou zijn bij voorlopige aanslagen, navorderingsaanslagen of naheffingsaanslagen.

Dit volgt ook uit artikel 145 van de Gemeentewet, waarin is bepaald dat de ATW van toepassing is op in een verordening gestelde termijnen, tenzij in de verordening anders is bepaald.

Indien in dit geval in de belastingverordening een afwijkende regeling is getroffen ten aanzien van aanslagen en niet ten aanzien van voorlopige aanslagen, navorderingsaanslagen en/of naheffingsaanslagen dan zouden verschillende termijnen gelden. Teneinde te voorkomen dat voor de verschillende belastingaanslagen een verschillend juridisch regime geldt, is in artikel 9 vijfde lid, overeenkomstig artikel 9, tiende lid, van de Invorderingswet – de ATW buiten toepassing verklaard.

Hoofdstuk IV Aanvullende bepalingen

Artikel 16 Kwijtschelding

Bij de invordering van afvalstoffenheffing (Hoofdstuk II) kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de in artikel 2.1 de leden 1a en 2a, van de tarieventabel genoemden belastingen.

Bij de invordering van reinigingsrechten (Hoofdstuk III) wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 17 Inwerkingtreding en citeertitel

Eerste lid
In het eerste lid wordt de oude verordening ingetrokken met ingang van de datum van ingang van de nieuwe verordening. De oude verordening blijft van toepassing op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan. Voor die belastbare feiten blijft heffing dus mogelijk op basis van de oude verordening, ook al is die verordening ingetrokken.

Tweede lid
In het tweede lid wordt de inwerkingtreding geregeld.

Derde lid
In het derde lid wordt de datum van ingang van de heffingen geregeld.

Vierde lid
In het vierde lid wordt de citeertitel van de verordening geregeld.

Artikelgewijze toelichting tarieventabel

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Algemeen

In het onderdeel Algemeen van de tarieventabel is bepaald dat de in de tabel genoemde bedragen exclusief omzetbelasting zijn. Met betrekking tot de verschuldigdheid van omzetbelasting ter zake van de inzameling van afvalstoffen kan het volgende worden opgemerkt.

De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen is bij wet opgedragen aan de gemeenten. Deze wettelijke opdracht is neergelegd in de Wet milieubeheer. Derhalve vormt de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen geen belaste prestatie in de zin van de Wet omzetbelasting.

De staatssecretaris van Financiën heeft in zijn circulaire van 30 september 1977, nr. 27-613774, goedgevonden dat de heffing van *reinigingsrechten* ‘eveneens buiten de omzetbelasting kan blijven voor zover deze reinigingsrechten betrekking hebben op de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. De overige diensten ter zake waarvan reinigingsrechten worden geheven vormen wel belaste prestaties in de zin van de Wet op de omzetbelasting (zoals inzameling bedrijfsafval, legen vetvangput).

Hoofdstuk 2 Maatstaf van heffing en jaarlijkse tarieven Afvalstoffenheffing

Artikel 2.1

De differentiatie in artikel 2.1 is beperkt tot percelen die door één persoon gebruikt worden, percelen die door meer dan één persoon worden gebruikt, percelen die zijn bestemd als vakantieonderkomen of als mobiel kampeeronderkomen of stacaravan op een vaste jaarplaats of vaste seizoenplaats en percelen waarbinnen kamerverhuur plaatsvindt.

Voor lid 1 en 2 van dit artikel wordt gedoeld op permanente bewoning, terwijl lid 3 van toepassing is voor toeristisch gebruik van vakantieonderkomens en mobiele kampeeronderkomens of stacaravans op een vaste standplaats of vaste seizoenplaats.

Artikel 2.1a

In artikel 2.1a is aangegeven van welke door de gemeente beschikbaar gestelde containers gebruik kan worden gemaakt in de aangegeven situaties. In vrij standaard situaties (zoals bedoeld in artikel 2.1 lid 1 en lid 2), waar één of meer personen gebruik maken van een perceel, al dan niet aangevuld met kamerverhuur, stelt de gemeente drie containers beschikbaar voor het aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen, te weten één container voor restafval, één voor gft-afval en één voor (oud) papier.

Wanneer sprake is van een vakantieonderkomen in een dorp geldt dat eveneens gebruik kan worden gemaakt van drie containers beschikbaar voor het aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen, te weten één container voor restafval, één voor gft-afval en één voor (oud) papier. Is er sprake van 7 of meer beschikbare bedden, dan geldt het dubbele aantal containers. Het gaat hier specifiek om vakantieonderkomens in de dorpen, omdat vakantieonderkomens in het zogenaamde buitengebied gebruik maken van gezamenlijke ondergrondse voorzieningen. Voor mobiele kampeeronderkomens of caravans op een vaste standplaats of vaste seizoenplaats gelden eveneens gezamenlijke inzamelvoorzieningen.

Artikel 2.1b

In artikel 2.1b is aangegeven dat het mogelijk is om extra containers van de gemeente te gebruiken. Op verzoek stelt de gemeente deze extra containers beschikbaar. Specifieke situaties, zoals een grote tuin, of iets dergelijks, kunnen hiervoor aanleiding zijn.

Artikel 2.2

In artikel 2.2. is aangegeven dat de datum van 1 januari van het belastingjaar (of het begin van de belastingplicht) bepalend is voor het aantal personen dat gebruik maakt van een perceel. Dit is uit doelmatigheidsoverwegingen gedaan. Er hoeven dan namelijk geen wijzigingen te worden aangebracht indien het aantal personen in de loop van het jaar verandert.

Artikel 2.3

De belastingplicht kan in de loop van het belastingjaar aanvangen door bijvoorbeeld aankoop van een woning, verhuizing naar een andere woning of het betrekken van een nieuwbouw woning.

Artikel 2.4

Voor percelen waarbij het aantal personen dat gebruik maakt van dat perceel niet op grond van de gemeentelijke basisadministratie kan worden vastgesteld is in dit artikel een afwijkende bepaling opgenomen.

De gemeente kan afvalstoffenheffing heffen ten aanzien van de percelen waarvoor krachtens artikel 10.21 Wet milieubeheer een verplichting bestaat voor de gemeente tot inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Dit betreft volgens artikel 10.21 Wet milieubeheer percelen waar geregeld afvalstoffen kunnen ontstaan. Dit heeft de Hoge Raad bevestigd in zijn uitspraak van 30 mei 2001 (HR 30 mei 2001, nr. 36 047, BNB 2001/303), daarbij werd bepaald dat het afsluiten van elektra geen invloed heeft op de belastingplicht voor de afvalstoffenheffing. Hof Amsterdam heeft later bepaald dat ook in het geval een woning leeg staat in afwachting van een sloopvergunning en waarvan alleen de tuin wordt onderhouden ‘gebruik maakt’ in de zin van de afvalstoffenheffing en aldus belastingplichtig is.

Artikel 2.5

In artikel 2.5 is aangegeven dat de datum van 1 januari van het belastingjaar (of het begin van de belastingplicht) bepalend is voor het aantal slaapplaatsen in een vakantiewoning of in een mobiel kampeeronderkomen of stacaravan op een vaste standplaats of vaste seizoenplaats. Dit is uit doelmatigheidsoverwegingen gedaan. Er hoeven dan namelijk geen wijzigingen te worden aangebracht indien het aantal slaapplaatsen in de loop van het jaar verandert.

Artikel 2.6

De belastingplicht kan in de loop van het belastingjaar aanvangen door bijvoorbeeld aankoop van een vakantiewoning, of nieuwbouw.

Artikel 2.7

Indien gebruik wordt gemaakt van één of meer extra containers, geldt hiervoor een recht zoals genoemd in artikel 2.1b van deze tarieventabel. Dit recht geldt voor een geheel jaar, maar ook voor een gedeelte van het jaar, omdat een deel van de kosten die met dit gebruik samenhangen wordt bepaald door het brengen dan wel weer ophalen van containers.

Hoofdstuk 3 Maatstaf van heffing en overige tarieven afvalstoffenheffing

Artikel 3.1

De gemeente zamelt bij elk perceel restafval, gft en papier in. Deze afvalsoorten kunnen eveneens tegen een bedrag per kg. (restafval), dan wel gratis worden achtergelaten op een daartoe van gemeentewege aangewezen plaats. Hierbij kan worden gedacht aan het Overslagstation, maar ook aan inzamelplaatsen op een locatie in de dorpen (clusterplaatsen).

Wanneer deze afvalstoffen (restafval, gft, of papier) op verzoek worden verwijderd bij het perceel, buiten de reguliere inzamelroute om, dan wordt voor de inzet van mens en materieel een bedrag in rekening gebracht, per keer dat deze dienst wordt verricht.

Ingevolge artikel 10.22, eerste lid, onderdeel a van de Wet milieubeheer is de gemeente verplicht bij percelen grove huishoudelijk afvalstoffen in te zamelen. Gemeente Ameland kiest er voor om dit periodiek te doen, waarbij van te voren een melding moet worden gedaan. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden om deze afvalstoffen gratis achter te laten op een daartoe van gemeentewege aangewezen plaats (i.c. het Overslagstation). Wanneer grove huishoudelijke afvalstoffen op verzoek op een ander moment moeten worden verwijderd bij het perceel, dan wordt voor de inzet van mens en materieel een bedrag in rekening gebracht, per keer dat deze dienst wordt verricht.

Overige huishoudelijke afvalstoffen worden op aanvraag niet verwijderd, maar kunnen worden aangeboden op het Overslagstation van de gemeente Ameland.

Artikel 3.2

In artikel 3.2 zijn tarieven aangegeven die gelden wanneer huishoudelijke afvalstoffen worden aangeboden op het Overslagstation (Milieustraat) van de gemeente Ameland.

Onder puin bij letter h wordt niet verstaan gewapend beton, of andere steensoorten die zijn vermengd met betonijzer en andere metalen.

Voor het aanbieden en achterlaten van asbest, bedoeld bij letter l, geldt dat moet worden voldaan aan de regelgeving zoals vastgelegd in het Asbestverwijderingsbesluit 2005.

Onder autobanden, als bedoeld bij letter o, worden verstaan gangbare banden, met een maatvoering tot ongeveer 23 inch. Ook kleinere banden, zoals kruiwagenbanden, vallen onder dit tarief. Onder vrachtautobanden, tractorbanden en dergelijke, zoals bedoeld bij letter p, worden banden verstaan met een grotere doorsnee dan de gangbare autobanden, dus ook shovelbanden, etc.

Hoofdstuk 4 Maatstaf van heffing en tarieven Reinigingsrechten

Artikel 4.1

In artikel 4.1 zijn de tarieven aangegeven voor het inzamelen van bedrijfsafvalstoffen, met uitzondering van enkele specifieke afvalsoorten die zijn benoemd in artikel 4.3 sub b, d, e en sub g tot en met r van de tarieventabel. Aan bedrijven worden hiervoor bedrijfscontainers beschikbaar gesteld en het tarief is bepaald op een bedrag per kilogram, dan wel een tarief per lediging.

Artikel 4.3

In artikel 4.3 zijn tarieven aangegeven die gelden wanneer bedrijfsafvalstoffen worden aangeboden op het Overslagstation van de gemeente Ameland.

Onder letter a, groente-, fruit- en tuinafval, wordt het gft-afval verstaan dat ook via gft-containers kan worden aangeboden. Tuinafval betreft bijvoorbeeld onkruid, gemaaid gras, uitgebloeide bloemen etc.

Onder letter b, grof snoeiafval, worden takken, boomstronken, boomwortels en dergelijke verstaan die normaal gesproken niet in een gft-container passen.

Onder letter g, landbouwplastic wordt bedoeld (zwart) plastic, gebruikt voor bijvoorbeeld het afdekken van wintervoorraad, dat schoon en zonder vervuiling (zoals autobanden, afrasteringsmaterialen, grond, etc.) wordt aangeleverd. Met letter g, krimpfolie, wordt landbouwfolie bedoeld van agrarische bedrijven om bijvoorbeeld gras in te kuilen. Er wordt hier niet gedoeld op allerlei andere soorten plastic, verpakkingsmaterialen, kunststoffen, etc. afkomstig van de detailhandel. Dit afval valt onder restafval.

Voor autobanden en andere soorten banden, zoals bedoeld bij letters p en q, wordt verwezen naar de toelichting op artikel 3.2 van de tarieventabel.

Artikel 4.4

In dit artikel wordt gedoeld op specifiek afspraken over inzameling, bijvoorbeeld over de huur van bijzondere typen containers, of ledigingsfrequenties. Dergelijke afspraken, met een privaatrechtelijk karakter worden zo nodig vastgelegd in overeenkomsten c.q. contracten tussen beide partijen.

Artikel 4.5

In dit artikel wordt gedoeld op de door de gemeente Ameland beschikbaar gestelde bedrijfscontainers die bij bedrijven in gebruik zijn voor het aanbieden van restafval, bedrijfs-gft en bedrijfspapier. Het tarief geldt per jaar of een gedeelte daarvan.

Artikel 4.6

In dit artikel wordt gedoeld op gemeentelijke glascontainers die door bedrijven kunnen worden gehuurd voor het aanbieden van glas. Het tarief geldt per jaar of een gedeelte daarvan.

Artikel 4.7

In dit artikel wordt gedoeld op incidentele diensten die ten behoeve van bedrijven worden verricht.

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

RIOOL- en WATERZORGHEFFING

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

De raad van de gemeente Ameland,
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025,
Gelet op artikelen 216 en 228a van de gemeentewet.

BESLUIT

vast te stellen de volgende verordening:
Verordening op de heffing en de invordering van riool- en waterzorgheffing 2026

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van deze verordening wordt:

a. onder gemeentelijke riolering verstaan: een voorziening of combinatie van voorzieningen voor inzameling, verwerking, zuivering of transport van afvalwater, hemelwater of grondwater, in eigendom, in beheer of onderhoud bij de gemeente, alsmede het voor de openbare dienst bestemde gemeentewater;
b. onder eigendom verstaan een roerende of een onroerende zaak;
c. onder verbruiksperiode verstaan de periode waarop de afrekening van het waterleidingbedrijf betrekking heeft;
d. onder het ‘variabele bedrag’ begrepen het voor een eigendom verschuldigde bedrag wegens het direct dan wel indirect afvoeren van afvalwater;
e. onder het ‘vaste bedrag’ wordt begrepen het verschuldigde bedrag per eigendom;
f. onder veehouder verstaan: degene die als zodanig zijn hoofdberoep per 1 januari van het belastingtijdvak in deze gemeente uitoefent;
g. onder bedrijfsverzamelgebouw verstaan: een eigendom waar meerdere bedrijven in gevestigd zijn dan wel gevestigd kunnen worden, welke bedrijven zich achter dezelfde watermeter bevinden;

Artikel 2 Belastbaar feit en belastingplicht

1. Onder de naam 'rioolheffing' wordt per eigendom een belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater en de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, alsmede het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.
2. De belasting als bedoeld onder het eerste lid, wordt geheven van:
    a. degene die het eigendom naar omstandigheden beoordeeld al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
    b. ingeval er sprake is van volgtijdig gebruik: degene die het eigendom ter beschikking heeft gesteld.
    c. ingeval er sprake is van gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven, degene die dat deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in

gebruik heeft gegeven is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven.

3. Indien gedeelten van een eigendom blijkens hun indeling bestemd zijn om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt, worden de bedragen geheven ter zake van elk als zodanig bestemd gedeelte, met dien verstande dat indien twee of meer van die gedeelten tezamen als een geheel worden gebruikt, deze als één eigendom worden aangemerkt.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. De belasting als bedoeld in artikel 2, wordt geheven naar
   a. een vast bedrag per eigendom.
   b. een variabel bedrag voor het aantal kubieke meters afvalwater dat vanuit het eigendom direct of indirect wordt afgevoerd.
2. Het aantal kubieke meters afvalwater wordt gesteld op het aantal kubieke meters water dat in het belastingtijdvak van waterleidingbedrijf Vitens is betrokken.
3. Ten aanzien van een belastingobject of een gedeelte van een belastingobject, waarin een veehouder zijn bedrijf uitoefent, wordt de overeenkomstig het tweede lid bepaalde hoeveelheid water verminderd tot nihil, wanneer er vanuit het bedrijfsgedeelte geen afvalwater wordt afgevoerd via het gemeenteriool.
4. Bij toepassing van lid 3 wordt het aantal kubieke meters, als bedoeld in lid 2, gesteld op 50 per gezinslid, dan wel anderszins inwonend persoon, wonend op hetzelfde adres als waarop het bedrijf is gevestigd.
5. Als het eigendom deel uitmaakt van een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16 Wet WOZ en waarvoor op grond van hoofdstuk IV van die wet een waarde is vastgesteld, wordt de belasting geheven naar de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen, zoals die voor het belastingobject geldt voor het tijdvak waarover de rioolheffing wordt geheven.
6. In afwijking van het vijfde lid wordt de rioolheffing geheven naar de waarde, indien de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen voor het belastingobject waarvan het eigendom deel uitmaakt voor het belastingjaar is vastgesteld met toepassing van artikel 16, onderdeel d alsmede onderdeel e, van de Wet waardering onroerende zaken.
7. In geval geen heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen is vastgesteld, wordt de rioolheffing geheven naar de waarde.
8. De vaststelling van de waarde bedoeld in het zesde en zevende lid geschiedt overeenkomstig de artikelen 220 tot en met 220d van de Gemeentewet.

Artikel 4 Belastingtarieven

1. Het vaste bedrag als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder a, bedraagt per jaar per eigendom waarvan de waarde zoals bedoeld in artikel 3, vijfde tot en met achtste lid is vastgesteld op:
   a. minder is dan € 50.000 **€ 50,00**
   b. € 50.000 of meer **€ 115,60**
2. Het variabele bedrag als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder b, bedraagt per volle kubieke meter afvalwater **€ 0,50**.

Artikel 5 Belastingtijdvak

1. Voor de heffing als bedoeld in als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder a, is het belastingjaar gelijk aan het kalenderjaar.
2. De heffing als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder b, wordt geheven over een aaneengesloten periode die samenvalt met de verbruiksperiode zoals die voor de betrokken belastingplichtige geldt voor de levering van water door waterleidingbedrijf Vitens.

Artikel 6 Wijze van heffing

1. De belasting als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder a, wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De belasting als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder b, wordt geheven bij wege van een schriftelijke, gedagtekende kennisgeving. Als kennisgeving wordt aangemerkt de afrekennota van waterleidingbedrijf Vitens, waarop het definitief gevorderde bedrag is vermeld.
3. De door waterleidingbedrijf Vitens verzonden voorschotnota's worden aangemerkt als voorlopig gevorderde bedragen. De voorlopig gevorderde bedragen worden met het definitief gevorderde bedrag verrekend.

Artikel 7 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

1. De heffingen als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder a en b, zijn verschuldigd bij de aanvang van het belastingtijdvak of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. Indien de belastingplicht met betrekking tot het eigendom voor de belasting als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder a, in de loop van het belastingtijdvak aanvangt, is de belasting voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
3. Indien de belastingplicht met betrekking tot het eigendom voor de belasting als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder a, in de loop van het belastingtijdvak eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel twaalfde gedeelten van het voor dat jaar verschuldigde belasting als er dat jaar, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
4. Indien de belastingplicht met betrekking tot het eigendom voor de heffingen als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder b, in de loop van het belastingtijdvak aanvangt, zijn de heffingen verschuldigd over zoveel driehonderd vijf en zestigste gedeelten van het voor dat tijdvak verschuldigde heffing als er in dat tijdvak, na het tijdstip van de aanvang van de belastingplicht, nog volle dagen overblijven.
5. Indien de belastingplicht met betrekking tot het eigendom voor de heffingen als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder b, in de loop van het belastingtijdvak eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel drie honderd vijf en zestigste gedeelten van het voor dat tijdvak verschuldigde heffing als er in dat tijdvak, na het einde van de belastingplicht, nog volle dagen overblijven.
6. Het derde lid is niet van toepassing indien de belastingplichtige binnen de gemeente verhuist en aldaar een ander belastingobject in gebruik neemt.

Artikel 8 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moet de in artikel 6 eerste lid genoemde aanslag worden betaald in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de volgende termijnen telkens een maand later.
2. In afwijking van het eerste lid geldt, zolang het verschuldigde bedrag door middel van automatische betalingsincasso kan worden afgeschreven, dat de aanslag moet worden betaald in negen gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. Het voorlopig gevorderde bedrag en het definitief gevorderde bedrag van de heffing als bedoeld in artikel 6 tweede lid, moeten worden voldaan tegelijk met en op dezelfde wijze als die waarop de voorschotnota's c.q. afrekening van waterleidingbedrijf Vitens waarop het voorlopig gevorderde bedrag c.q. definitief gevorderde bedrag is vermeld, moeten worden voldaan.

Artikel 9 Kwijtschelding

Bij de invordering van de rioolheffingen kan kwijtschelding worden verleend.

Artikel 10 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De “Verordening rioolheffing 2025”, wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.
3. De datum van ingang van de heffing is **1 januari 2026**.
4. Deze verordening wordt aangehaald als **“Verordening riool- en waterzorgheffing 2026”.**

Aldus besloten in de openbare vergadering van de **Raad** van de gemeente **Ameland**, gehouden op 15 december 2025.

, voorzitter.

, griffier.

ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1 **Begripsomschrijvingen**

Rioolstelsel: omvat alle met elkaar in verbinding staande open en gesloten riolen, opvangputten, kolken, reservoirs, rioolgemalen enz., waarvan de gemeente de zorg heeft voor de aanleg, het onderhoud en het functioneren.

Artikel 2 **Belastbaar feit en belastingplicht**

Met ingang van 1 januari 2010 is de rioolheffing het aangewezen bekostigingsinstrument voor de gemeentelijke watertaken geworden. Met inwerkingtreding van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken (Staatsblad 2007, 276) is aan de Gemeentewet een nieuw artikel toegevoegd: artikel 228a. Dit artikel maakt het mogelijk onder de naam rioolheffing een belasting te heffen ter bestrijding van de kosten die verbonden zijn aan de door de gemeente te verrichten waterzorgplichten.

Alle voorzieningen die de gemeente treft ter nakoming van nieuwe zorgplichten. zijn dus veel breder dan de riolering in klassieke zin (de buizen). Voorzieningen voor de inzameling, berging en transport van hemelwater en ook grondwater vallen er onder. Dat er toch gekozen is voor het begrip 'riolering' komt omdat artikel 228a Gemeentewet voorschrijft dat de naam van de heffing 'rioolheffing' moet zijn.

Het gaat zoals is aangegeven dus niet meer alleen om de rioolbuizen en het al dan niet hebben van een aansluiting. Zo heeft iedere burger bijvoorbeeld profijt van het feit dat bij regen de openbare weg begaanbaar blijft, dat het water goed wordt afgevoerd. Niet alleen zodat de weg berijdbaar blijft maar ook om te voorkomen dat er wellicht door een slechte riolering de straten zouden verzakken.

Ondanks dat de rioolheffing een bestemmingsheffing is eist artikel 228a geen profijtrelatie meer tussen de belastingplicht en de voorzieningen. Zo brengt de gemeente Hoogeveen (zie onderstaande uitspraak) de heffing in rekening bij alle eigenaren van percelen.

Hof Arnhem – Leeuwarden (ECLI:NL:GHARL:2014:917)oordeelde op 11 februari 2014 dat:
“de heffing niet in strijd is met artikel 228a Gemeentewet. Artikel 228a van de Gemeentewet bevat geen voorschriften over de belastingplicht voor de heffing en de invordering van de rioolheffing. De gemeenteraad is derhalve vrij om aan deze elementen van de rioolheffing in de desbetreffende belastingverordening de invulling te geven die hij wenst. Dit is slechts anders indien deze invulling leidt tot een onredelijke en willekeurige belastingheffing die de wetgever in formele zin bij de toekenning van de bevoegdheid om rioolheffingen in te voeren, niet op het oog kan hebben gehad. De raad van de gemeente Hoogeveen heeft, naar volgt uit artikel 3, lid 1, onderdeel a, van de Verordening, ervoor gekozen iedere genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een perceel te onderwerpen aan de daar als “eigenarendeel” aangeduide belasting. De belastingplicht is dus niet beperkt tot genothebbenden krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van percelen die zijn aangesloten

op de gemeentelijke riolering of anderszins profijt hebben van de in artikel 228a, lid 1, van de Gemeentewet en artikel 2 van de Verordening genoemde activiteiten. Naar het oordeel van het Hof kan niet gezegd worden dat het achterwege laten van deze beperking leidt tot een onredelijke en willekeurige belastingheffing in de hiervoor bedoelde zin.

In deze zaak was er sprake van een burger die stelde geen afvalwater te lozen, noch op het riool noch op door de gemeente te onderhouden oppervlaktewater. De gemeente heeft in dit arrest aangegeven dat:
Anders dan bij de voorheen geheven rioolrechten het geval was, kan de gemeente de rioolheffingen heffen zonder dat er sprake is van een door of vanwege de gemeente aan de belangplichtige geleverde prestatie. De gemeenteraad kon dus, zonder overschrijding van de grenzen van de hem in artikel 228a van de Gemeentewet verleende bevoegdheid, ertoe besluiten iedere genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een perceel in de rioolheffing te betrekken, ongeacht of de gemeente zorg draagt voor de inzameling en het transport van het van het perceel van de genothebbende afkomstige afvalwater en/of voor de inzameling van het van het perceel van de genothebbende afvloeiend hemelwater dan wel het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand te voorkomen of te beperken.

Dit is door het Hof in haar uitspraak bevestigd door aan te geven dat:
“De belastingplicht dus niet beperkt is tot genothebbenden krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van percelen die zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering of anderszins profijt hebben van de in artikel 228a, lid 1, van de Gemeentewet en artikel 2 van de Verordening genoemde activiteiten. Naar het oordeel van het Hof kan niet gezegd worden dat het achterwege laten van deze beperking leidt tot een onredelijke en willekeurige belastingheffing in de hiervoor bedoelde zin”.

De omschrijving van de belastingplicht in de verordening rioolheffing is ook dusdanig verwoord dat ieder eigendom dat belang heeft bij de nakoming van de gemeentelijke waterzorgplichten, belastingplichtig is voor de rioolheffing.

De rioolheffing wordt geheven van de gebruikers van belastingobjecten.
Er doen zich hier twee mogelijkheden voor die zich van elkaar laten onderscheiden door het gebruik van een al dan niet zelfstandig gedeelte van een belastingobject.

Tweede lid, onderdeel a
In onderdeel a gaat het om het gebruik van een eigendom. De gebruiker is dan degene die - naar de omstandigheden beoordeeld - het eigendom al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt. Niet van belang is dus op welke rechtsgrond van het belastingobject gebruik wordt gemaakt. Ook bij wederrechtelijk gebruik (krakers) is sprake van gebruik. Degene die het eigendom voor zich zelf bezigt, moet als gebruiker worden aangemerkt (HR 5 september 1979, nr. 19420, BNB 1979/268 (Uitgeest) waarin werd beslist dat het doen bouwen op een ongebouwd eigendom moet worden aangemerkt als gebruik van het eigendom door de opdrachtgever).

De belasting wordt geheven van degenen die het eigendom feitelijk gebruiken. Niet als feitelijk gebruiker wordt aangemerkt diegene die verantwoordelijk is voor het gebruik (bijvoorbeeld de verhuurder), zonder het belastingobject zelf te gebruiken (HR 23 mei 1990, nr. 26328, BNB 1990/239, Belastingblad 1990, blz. 470 (Tegelen). Na de inwerkingtreding van de Wet materiële belastingbepalingen Gemeentewet (1 januari 1995) is bij de onroerende-zaakbelastingen in bepaalde gevallen een ander dan de feitelijke gebruiker als belastingplichtige van de gebruikersbelasting aangewezen.

Tweede lid, onderdeel b

Het is evenwel verdedigbaar ook bij de rioolheffing bij verhuur voor korte perioden de verhuurder als feitelijk gebruiker aan te merken. Voor de reinigingsrechten en de afvalstoffenheffing heeft de Hoge Raad dat beslist in zijn arresten van 26 februari 1992, nr. 27935, Belastingblad 1992, blz. 389 en van 1 december 1999, nr. 34301, Belastingblad 2000, blz. 57. Hof Arnhem heeft in de uitspraak van 7 mei 2002, nr. 99/00504, LJN: AE4937 (Gramsbergen) voor het rioolrecht in gelijke zin beslist. Bij het volgtijdig ter beschikking stellen aan een huurbemiddelingsbureau dat recreatiebungalows voor rekening en risico van de eigenaar verhuurt aan derden, wordt de eigenaar als gebruiker aangemerkt. Daaraan doet niet af dat de eigenaar zelf geen verblijf kan houden (zie ook Hoge Raad 22 november 2002, nr. 37361, LJN: AF0960, BNB 2003/36, m.n. Snoijink (Oostburg) voor de onroerende-zaakbelastingen). De Hoge Raad heeft omtrent een overeenkomst waarbij vakantiewoningen voor rekening en risico van een huurbemiddelingsbureau werden verhuurd geoordeeld dat de eigenaar in dat geval niet als gebruiker voor het rioolrecht kan worden aangemerkt (Hoge Raad 7 februari 2001, nr. 35865, LJN: AA9843, BNB 2001/113, m.n. Snoijink (Wierden)). Wie de belastingplichtige gebruiker van een woning is, zal veelal kunnen worden bepaald aan de hand van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA). Bij bedrijfsgebouwen en andere niet-woningen is dit uiteraard niet mogelijk. Daar - maar ook bij woningen - kan bijvoorbeeld de administratie van nutsbedrijven een hulpmiddel zijn. Ook het handelsregister kan uitkomst bieden.

Tweede lid, onderdeel c

In onderdeel c gaat het om het gebruik van een niet-zelfstandig gedeelte van een belastingobject. In artikel 2 lid 3 gaat het om de kleinste zelfstandig bruikbare eenheid, terwijl hier sprake is van een niet-zelfstandig gedeelte van een belastingobject. De uitsluiting van het bepaalde in artikel 2 lid 3 is alleen voor de duidelijkheid in de onderhavige bepaling opgenomen. Onderdeel c ziet op de situatie dat de degene die één of meer gedeelten van het belastingobject voor gebruik afstaat, maar, naar de omstandigheden beoordeeld, zelf wel van het belastingobject gebruik blijft maken.

Derde lid

In dit lid gaat het om het gebruik van verschillende zelfstandige gedeelten van een eigendom, die elk als afzonderlijk geheel worden gebruikt, dan wel gezamenlijk als één geheel wordt gebruikt en daarmee als één eigendom worden aangemerkt. De gebruiker is degene die - naar de omstandigheden beoordeeld - het eigendom al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt. Een voorbeeld is een woning met een aangebouwd appartement dat permanent of toeristisch wordt verhuurd. In dat geval is er sprake van twee gedeelten van een eigendom die elk als afzonderlijk geheel worden

gebruikt en waar dus voor beide gedeelten sprake is van een belastingplicht. Wanneer de eigenaar besluit om niet meer (toeristisch) te verhuren, waarmee het appartement feitelijk leegstaat, ontstaat de situatie dat er sprake is van twee gedeelten die de dezelfde gebruiker hebben en voor de heffing van rioolheffing als één eigendom worden aangemerkt.
Niet van belang is op welke rechtsgrond van het belastingobject gebruik wordt gemaakt. Ook bij wederrechtelijk gebruik (krakers) is sprake van gebruik. Degene die het eigendom voor zich zelf bezigt, moet als gebruiker worden aangemerkt (HR 5 september 1979, nr. 19420, BNB 1979/268 (Uitgeest) waarin werd beslist dat het doen bouwen op een ongebouwd eigendom moet worden aangemerkt als gebruik van het eigendom door de opdrachtgever).

Artikel 3 Maatstaf van heffing

Voor de maatstaf van heffing wordt onderscheidt gemaakt tussen twee verschillende heffingen:
Een heffing naar een vast bedrag per eigendom
Een heffing naar het aantal kubieke meters afvalwater dat vanuit het eigendom direct of indirect wordt afgevoerd
De heffing onder punt 1a wordt door de gemeente opgelegd.
De heffing onder punt 1b wordt via de nota van Vitens in rekening gebracht.

Artikel 4 Belastingtarieven

In de verordening rioolheffing legt de gemeente vast welk tarief van toepassing is. Artikel 219 van de Gemeentewet stelt als eis dat de heffing niet afhankelijk mag worden gesteld van inkomen, winst of vermogen. De tariefstelling in de verordening mag niet in strijd zijn met de algemene rechtsbeginselen en niet leiden tot een willekeurige en onredelijke belastingheffing.
De laatste eis aan de tariefstelling is dat de geraamde (netto)opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten die de gemeente heeft geraamd.

Artikel 5 Belastingtijdvak

In dit artikel staat dat wij het tijdvak van de gemeente (van 1 januari tot en met 31 december) laten samenlopen met het tijdvak van waterleidingbedrijf Vitens (1 juli tot en met 30 juni).

Artikel 6 Wijze van heffing

Ingevolge artikel 233 van de Gemeentewet kunnen gemeentelijke belastingen worden geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte of op andere wijze.

Artikel 7 **Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang**

Op grond van het eerste lid is de belasting verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of, zo dit later is, bij het begin van de belastingplicht. Aangezien de materiële belastingschuld in beginsel ontstaat bij het begin van het belastingjaar, zijn tariefverhogingen in de loop van het belastingjaar niet mogelijk.

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

LEGES

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

De raad van de gemeente Ameland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 november 2025,

gelet op de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b van de Gemeentewet en de artikelen 2, tweede lid, en 7 van de Paspoortwet en artikel 13.1a van de Omgevingswet

BESLUIT

Vast te stellen:

Verordening op de heffing en de invordering van leges 2026

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze verordening verstaat onder:

a. **dag:**
de periode van 00.00 uur tot 24.00 uur, waarbij een gedeelte van een dag als een hele dag wordt aangemerkt;

b. **week:**
een aaneengesloten periode van zeven dagen;

c. maand:
het tijdvak dat loopt van de 1e dag in een kalendermaand tot de 1e dag in de volgende kalendermaand;

d. **jaar:**
het tijdvak dat loopt van de 1e dag in een kalenderjaar tot de 1e dag in het volgende kalenderjaar;

e. **kalenderjaar:**
de periode van 1 januari tot en met 31 december.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam ‘leges’ worden rechten geheven voor:

a. het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een dienst of het nemen van een besluit;

b. het verlenen van een dienst op aanvraag; of

c. het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van een document;
een en ander zoals genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 3 Belastingplicht

Belastingplichtig is de aanvrager of degene voor wie de aanvraag is gedaan.

Artikel 4 Vrijstellingen

Leges worden niet geheven voor:

a. diensten waarvan de kosten krachtens afdeling 13.6 van de Omgevingswet zijn of worden verhaald;
b. diensten die ingevolge wettelijk voorschrift zijn vrijgesteld van rechtenheffing of kosteloos moeten worden verleend.

Artikel 5 Maatstaf van heffing en tarieven

1. De leges worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.

2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.

3. De in de tarieventabel genoemde tarieven zijn exclusief B.T.W., voor zover dat van toepassing is of kan zijn.

Artikel 6 Wijze van heffing

1. De leges worden geheven bij wege van aanslag of door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, zegel, nota of andere schriftuur
2. Het gevorderde bedrag wordt mondeling, dan wel door toezending of uitreiking van de aanslag of schriftelijke kennisgeving of langs elektronische weg aan de belastingschuldige bekend gemaakt.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald:
   a. op het moment van het doen van de kennisgeving indien deze mondeling wordt gedaan,
   b. op het moment van uitreiking van de kennisgeving indien deze schriftelijk wordt gedaan,
   c. binnen 30 dagen na dagtekening van de aanslag.

2. In afwijking in zoverre van het eerste lid moeten de leges, indien zij worden geheven voor de afgifte van een stuk of het verstrekken van inlichtingen, worden betaald bij de afgifte van dat stuk of het verstrekken van de inlichtingen.

3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid gestelde termijnen.

Artikel 8 Kwijtschelding

Bij de invordering van de leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Vermindering of teruggaaf

1. Gehele of gedeeltelijke vermindering of teruggaaf van leges ter zake van een in de tarieventabel omschreven dienst, besluit of handeling wordt verleend overeenkomstig een met betrekking tot die dienst, besluit of handeling in de bij deze verordening behorende tarieventabel opgenomen bepaling.

Artikel 10 Overdracht van bevoegdheden

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd tot het wijzigen van deze verordening, indien de wijzigingen:

a. van zuiver redactionele aard zijn;
b. een gevolg zijn van nieuwe of gewijzigde rijksregelgeving die in werking treedt binnen drie maanden na de officiële bekendmaking van de inwerkingtreding ervan in het Staatsblad of de Staatscourant en het de volgende paragrafen of artikelen van hoofdstuk 1 van de tarieventabel betreft:
    1 paragraaf 1.2 (reisdocumenten);
    2. paragraaf 1.3 (rijbewijzen);
    3. artikel 1.15 (papieren verstrekking uit basisregistratie personen);
    4. artikel 1.18 (verklaring omtrent het gedrag);
    5. artikel 1.22 (kansspelen);

    een en ander voor zover met deze wijzigingen niet reeds bij het vaststellen of latere wijziging van deze verordening bij raadsbesluit rekening is gehouden.
c. een gevolg zijn van nieuwe of gewijzigde tarieven van Hûs en Hiem (tarieventabel, hoofdstuk 2, artikel 2.50.

Artikel 11 Inwerkingtreding, overgangsbepaling en citeertitel

1. De “Legesverordening 2025” wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026**.**

4. Deze verordening wordt aangehaald als “Legesverordening 2026”.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Ameland, gehouden op 15 december 2025.

voorzitter, griffier,

T A R I E V E N T A B E L

B E H O R E N D E B I J D E

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

LEGES

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE DIENSTVERLENING

Paragraaf 1.1 Burgerlijke stand

Artikel 1.1 Huwelijksvoltrekking of registratie partnerschap in het gemeentehuis of op een andere door de gemeente aangewezen locatie op een andere tijd dan voor kosteloze voltrekking is bepaald		
Het tarief bedraagt voor de voltrekking van een huwelijk of registratie van een partnerschap op:		
a.	maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag	€ 304,95
b.	zaterdag	€ 636,80
Wanneer het huwelijk of de registratie van het partnerschap in de “Oerdhut’ wordt gesloten, wordt het bovengenoemd tarief vermeerderd met		€ 248.80
Artikel 1.2 Omzetten geregistreerd partnerschap in huwelijk		
Het tarief bedraagt voor het omzetten van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk als daarbij gebruik gemaakt wordt van de trouwzaal of een andere door de gemeente hiertoe aangewezen ruimte op:		
a.	maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag	€ 304,95
b.	zaterdag	€ 636,80
Het tarief voor het omzetten van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk zonder enige ceremonie bedraagt		€ 59,00
Artikel 1.3 Aanwijzing buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand voor één dag		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om bij besluit een buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand aan te wijzen voor één dag:		€ 255,20
Artikel 1.4 Beschikbaar stellen getuige door gemeente		
Het tarief bedraagt voor het door de gemeente beschikbaar stellen van een getuige voor de huwelijksvoltrekking of de registratie van een partnerschap, per getuige:		€ 50,30
Artikel 1.5 Annuleren of wijzigen datum		
Bij annulering van een voorgenomen huwelijk (op maandag tot en met zaterdag), is 25% van het legestarief genoemd onder 1.1 verschuldigd. Een eventueel teveel betaald legesbedrag zal worden terugbetaald.		
Artikel 1.6 Trouwboekje of partnerschapsboekje		
Het tarief bedraagt voor het verstrekken van een trouw- of partnerschapsboekje		€ 28,60

Paragraaf 1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart

Artikel 1.7 Paspoorten of andere reisdocumenten			
Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van:			
a.	een nationaal paspoort:		
	1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	€ 86,85

	2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	€ 65,70
b.	een nationaal paspoort, een groter aantal bladzijden bevattende dan een nationaal paspoort als bedoeld in onderdeel a (zakenpaspoort):		
	1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	€ 86,85
	2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	€ 65,70
c.	een reisdocument ten behoeve van een persoon die op grond van de Wet betreffende de positie van Molukkers als Nederlander wordt behandeld (faciliteitenpaspoort):		
	1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	€ 86,85
	2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	€ 65,70
d.	een reisdocument voor vluchtelingen of een reisdocument voor vreemdelingen:		€ 65,70
Artikel 1.8 Nederlandse identiteitskaart			
Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van:			
a.	een Nederlandse identiteitskaart:		
	1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	€ 78,50
	2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	€ 42,35
b.	een vervangende Nederlandse identiteitskaart voor een persoon met een uitreisverbod, ongeacht de leeftijd van de betrokken persoon:		€ 78,50
Artikel 1.9 Modaliteiten			
1.	Voor de versnelde uitreiking van een in de artikelen 1.7 en 1.8, onder a, genoemd document, geldt een toeslag op de in die artikelen genoemde bedragen		€ 59,10
2.	Indien bij het vaststellen van deze tarieventabel, de tarieven genoemd in de artikelen 1.7, 1.8 en 1.9 lid 1 nog niet zijn aangepast aan de wettelijke maximumtarieven, dan gelden met ingang van 1 januari van het belastingjaar de wettelijke maximumtarieven voor dat belastingjaar (afgerond op 5 cent naar beneden).		

Paragraaf 1.3 Rijbewijzen

Artikel 1.10 Rijbewijzen		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het afgeven, vernieuwen of omwisselen van een rijbewijs:		€ 52,10
Artikel 1.11 Modaliteiten		
1.	Het tarief genoemd in artikel 1.10 wordt bij een spoedlevering vermeerderd met:	€ 39,65
2.	Indien bij het vaststellen van deze tarieventabel, de tarieven genoemd in de artikelen 1.10 en 1.11 lid 1nog niet zijn aangepast aan de wettelijke maximumtarieven, dan gelden met ingang van 1 januari van het belastingjaar de wettelijke maximumtarieven voor dat belastingjaar (afgerond op 5 cent naar beneden).	

Paragraaf 1.4 Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens

Artikel 1.12 Definities				
1.	Voor de toepassing van artikel 1.13 wordt onder één verstrekking verstaan verstrekking van een of meer gegevens over één persoon waarvoor de basisregistratie personen moet worden geraadpleegd.			
2.	Voor de toepassing van artikel 1.14 wordt onder één verstrekking verstaan verstrekking van een of meer gegevens over één persoon die niet zijn opgenomen in de basisregistratie personen.			
Artikel 1.13 Verstrekking van gegevens uit de basisregistratie personen				
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:				
a.	tot het verstrekken van gegevens, per verstrekking:			€ 5,15
b.	tot het afsluiten van een abonnement op het verstrekken van gegevens gedurende de periode van één jaar:			
	1.	voor 100 verstrekkingen:		€ 265,15
c.	tot het verstrekken van een meertalig modelformulier woon- en/of verblijfplaats als bedoeld in artikel 7, eerste lid, van verordening (EU) nr. 2016/1191 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 betreffende de bevordering van het vrije verkeer van burgers door vereenvoudigde overlegging van bepaalde openbare documenten in de Europese Unie en tot wijziging van Verordening nr. 1024/2012 (PbEU 2016, L 200):			€ 11,25
d.	tot het verstrekken van een uittreksel, voor zover dit niet benodigd is ten behoeve van Wagenborg Passagiersdiensten BV, bedraagt			€ 11,25
Artikel 1.14 Verstrekking van aangehaakte gegevens				
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:				
a.	tot het verstrekken van gegevens: per verstrekking			€ 5,15
b.	tot het afsluiten van een abonnement op het verstrekken van gegevens gedurende de periode van één jaar:			
	1.	voor 100 verstrekkingen:		€ 269,40
	2.	voor 500 verstrekkingen:		€ 1.213,30
Artikel 1.15 Schriftelijke verstrekking				
In afwijking van de artikelen 1.13 en 1.14 bedraagt het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het schriftelijk verstrekken van gegevens bedoeld in artikel 17, tweede lid, van het Besluit basisregistratie personen:				€ 7,50
Artikel 1.16 Op aanvraag doornemen basisregistratie personen				
Het tarief bedraagt voor het op aanvraag doornemen van de basisregistratie personen, voor ieder daaraan te besteden kwartier:				€ 26,80

Paragraaf 1.5 Bestuursstukken en algemeen drukwerk

Artikel 1.17 Afschriften van bestuursstukken en algemeen drukwerk		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van fysieke of digitale bestuursstukken en algemeen drukwerk, waaronder een ruimtelijk plan of deel daarvan, een afschrift van of uittreksel uit een in het gemeentearchief, voor zover daarvoor niet elders in de tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen, per zijde:		
a.	Zwart-wit afschrift op A4-formaat	€ 0,30
b.	Zwart-wit afschrift op A3-formaat,	€ 0,55
c.	Zwart-wit afschrift op A2-formaat,	€ 4,30
d.	Zwart-wit afschrift op A1-formaat,	€ 6,60
e.	Zwart-wit afschrift op A0-formaat,	€ 7,75
f.	Kleurenafschrift op A4-formaat,	€ 0,80
g.	Kleurenafschrift op A3-formaat,	€ 2,80
h.	Kleurenafschrift op A2-formaat,	€ 5,75
i.	Kleurenafschrift op A1-formaat,	€ 11,55
j.	Kleurenafschrift op A0-formaat,	€ 23,15
k.	CAD-tekening	€ 9,80

Paragraaf 1.6 Overige publiekszaken

Artikel 1.18 Overige publiekszaken		
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
a.	tot het verstrekken van een verklaring omtrent het gedrag:	€ 41,35
b.	tot het legaliseren van een handtekening:	€ 11,30

Paragraaf 1.7 Gemeentearchief

Artikel 1.19 Naspeuringen in gemeentearchief		
1.	Het tarief bedraagt voor het op aanvraag doen van naspeuringen in de in het gemeentearchief berustende stukken:	
a.	per keer/opdracht met een tijdsbesteding van maximaal één uur	€ 80,60
b.	per keer/opdracht met een tijdsbesteding die uitgaat boven één uur voor het eerste uur	€ 80,60
	plus voor elk volgend uur of gedeelte van een uur	€ 59,00

Paragraaf 1.8 Bijzondere wetten

Artikel 1.20 Huisvestingswet 2014		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
1.	een huisvestingsvergunning als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014:	€ 27,80

Artikel 1.21 Leegstandwet			
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
	a.	een vergunning tot tijdelijke verhuur van leegstaande woonruimte als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Leegstandwet:	€ 105,55
	b.	verlenging van een vergunning tot tijdelijke verhuur van woonruimte als bedoeld in artikel 15, negende lid, van de Leegstandwet:	€ 105,55
2.	Als aanvragen als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, gelijktijdig worden ingediend en woonruimten in hetzelfde gebouw, zoals een flat, een school of een kantoor betreffen, worden de in die onderdelen bedoelde leges slechts eenmaal geheven.		
Artikel 1.22 Wet op de kansspelen			
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een aanwezigheidsvergunning als bedoeld in artikel 30b van de Wet op de kansspelen:		
	a.	voor een periode van twaalf maanden voor één kansspelautomaat:	€ 56,50
	b.	voor een periode van twaalf maanden voor twee of meer kansspelautomaten, voor de eerste kansspelautomaat:	€ 56,50
		en voor iedere volgende kansspelautomaat:	€ 34,00
	c.	voor één kansspelautomaat, welke vergunning geldt voor een periode van meer dan vier jaar of voor onbepaalde tijd:	€ 226,50
	d.	voor twee of meer kansspelautomaten, welke vergunning geldt voor een periode van meer dan vier jaar of voor onbepaalde tijd, voor de eerste kansspelautomaat:	€ 226,50
		en voor iedere volgende kansspelautomaat:	€ 136,00
2.	Het eerste lid, onderdelen a en b, is van overeenkomstige toepassing als de vergunning geldt voor een tijdvak korter dan twaalf maanden of langer dan twaalf maanden maar ten hoogste vier jaar, met dien verstande dat de daar genoemde bedragen naar evenredigheid van het verschil in looptijd van de vergunning verlaagd respectievelijk verhoogd worden.		
3.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Wet op de kansspelen (loterijvergunning):		€ 105,55
4.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning tot het exploiteren of doen exploiteren van een speelgelegenheid als bedoeld in artikel 2:39 van de Algemene plaatselijke verordening		€ 27,95
Artikel 1.23 Telecommunicatiewet			
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van instemming omtrent plaats, tijdstip en wijze van uitvoering van werkzaamheden als bedoeld in artikel 5.4, eerste lid, van de Telecommunicatiewet:		€ 244,35
	a.	als met betrekking tot een melding overleg moet plaatsvinden tussen gemeente, andere beheerders van openbare grond en de aanbieder van het netwerk, verhoogd met:	€ 246,00
	b.	als met betrekking tot een melding onderzoek naar de status van de kabel plaatsvindt, verhoogd met het bedrag van de voorafgaand aan het in behandeling nemen van de melding aan de melder meegedeelde kosten, blijkend uit een begroting die door het college van burgemeester en wethouders is opgesteld.	

2.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning van het verbod om zonder vergunning werkzaamheden uit te voeren in of op openbare gronden inzake de aanleg, instandhouding of opruiming van kabels op grond van artikel 5, lid 1 van de verordening werkzaamheden kabels en leidingen 2014.	€ 244,35
Artikel 1.24 Wegenverkeerswetgeving		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
a.	een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, per voertuig	€ 27,95
b.	een wijziging van een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, per voertuig	€ 15,00
c.	een verlenging van de periode waarvoor een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 geldt, zonder wijzigingen ten aanzien van de eerder verleende ontheffing voor dat voertuig	€ 5,00
d.	een ontheffing als bedoeld in artikel 9.1 van de Regeling voertuigen, per voertuig	€ 27,95
e.	verstrekking van een gehandicaptenparkeerkaart als bedoeld in artikel 49 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW):	€ 74,85

Paragraaf 1.9 Diversen

Artikel 1.25 Diverse vergunningen of beschikkingen		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
a.	tot het verkrijgen van een ontheffing van het verbod tot het plaatsen van voorwerpen op of aan de openbare weg als bedoeld in artikel 2:10 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 105,55
b.	tot het verkrijgen van een ontheffing voor het exploiteren van een paardenverhuurbedrijf als bedoeld in artikel 2:81 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 105,55
c.	tot het verkrijgen van een ontheffing voor het berijden van het strand als bedoeld in artikel 5:33 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 105,55
d.	tot het verkrijgen van een ontheffing voor het uitvoeren van tractorritten op het strand als bedoeld in artikel 2:79 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 105,55
e.	tot het verkrijgen van een ontheffing geluidhinder als bedoeld in artikel 4:6 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 105,55
f.	tot het verkrijgen van een standplaatsvergunning als bedoeld in artikel 5:18 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 264,35
g.	tot het verkrijgen van een exploitatievergunning openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:28 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 459,90
h.	tot het verkrijgen van een verkoopvergunning voor vuurwerk als bedoeld in artikel 2:72 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 157,90
i.	tot het verkrijgen van een ontheffing van het verbod tot het aanleggen van een vuur in de openlucht als bedoeld in artikel 5:34 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 25,95
j.	tot het verkrijgen van een ontheffing inhoudende het verbod om af te meren	€ 27,95
k.	voor het indienen van een melding voor het plaatsen van een schutting, een schutstal of van een opstal bij een groentetuin	€ 70,15
l.	tot het verkrijgen van een vergunning op grond van de Afvalstoffenverordening	€ 105,55

m.	tot het verkrijgen van vergunningen, ontheffingen of toestemmingen, verleend krachtens wet, reglement of verordening, voor zover daarvoor geen wettelijke regeling bestaat of voor zover daarvoor in deze verordening geen bijzondere regeling is opgenomen	€ 105,55
n.	tot het aanpassen van een vergunning of ontheffing van ondergeschikte aard	€ 27,95
Vrijstelling van het betalen van leges kan worden verleend voor:		
o.	het in behandeling nemen van een vergunning voor het houden van een collecte als bedoeld in artikel 5:13 van de Algemene Plaatselijke Verordening	
Bij twijfel of een instelling vrijgesteld kan worden voor het betalen van leges, beslist het college hierover.		
Artikel 1.26 Inzage in bescheiden		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van inzage in bescheiden betreffende een bestaand bouwwerk bedraagt voor elke bouwvergunning met tekeningen		€ 16,05

HOOFDSTUK 2 DIENSTVERLENING EN BESLUITEN IN HET KADER VAN DE OMGEVINGSWET

Paragraaf 2.1 Algemene bepalingen

Artikel 2.1 Definities		
1.	Begripsbepalingen die zijn opgenomen in de bijlage bij de Omgevingswet, in bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving, bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, bijlage I bij het Besluit kwaliteit leefomgeving, bijlage I bij het Omgevingsbesluit en bijlage I bij de Omgevingsregeling en in de bijlagen bij het gemeentelijke omgevingsplan, zijn van toepassing op dit hoofdstuk, tenzij in de legesverordening of deze tarieventabel anders is bepaald.	
2.	In dit hoofdstuk voorkomende begrippen die betrekking hebben op activiteiten waarvoor het toetsingskader in een ander dan een in het eerste lid bedoeld wettelijk voorschrift is uitgewerkt, hebben dezelfde betekenis als in dat wettelijk voorschrift bedoeld, tenzij in de legesverordening of deze tarieventabel anders is bepaald.	
3.	In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:	
	- *binnenplanse omgevingsplanactiviteit*: een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die niet in strijd is met het omgevingsplan;	
	- *binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht*: een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, maar die niet in strijd is met regels voor de toepassing van een wijzigingsbevoegdheid of het voldoen aan een uitwerkingsplicht in het tijdelijke deel van het omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, aanhef en onder a, van de Omgevingswet;	
4.	In aanvulling op de in bijlage I bij de Omgevingsregeling opgenomen omschrijving van het begrip ‘bouwkosten’ betreffen de in die omschrijving: - onder a genoemde *Uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012* de voorwaarden die bekendgemaakt zijn in Staatscourant 2012, 1567; - onder b bedoelde bouwkosten de kosten voor de fysieke realisatie (het bouwen) van het bouwwerk; - onder c bedoelde prijs de prijs exclusief omzetbelasting.	
Artikel 2.2 Dienstverlening en besluiten waarvoor leges worden geheven		
Leges worden geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
a.	omgevingsoverleg;	
b.	een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 5.1 of artikel 22.8 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit;	
c.	een of meer maatwerkvoorschriften als bedoeld in artikel 4.5 van de Omgevingswet;	
d.	toestemming voor het treffen van een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet;	
e.	een wijziging van voorschriften van een omgevingsvergunning;	
f.	intrekking van een omgevingsvergunning;	
g.	wijziging van een besluit als bedoeld in de onderdelen b, c en d;	

h.	een besluit in het kader van de Omgevingswet, anders dan bedoeld in de onderdelen b tot en met g.	
Artikel 2.3 Bepalen tarief		
1.	De in artikel 2.2 bedoelde leges worden geheven naar de tarieven zoals opgenomen in de volgende paragrafen van dit hoofdstuk.	
2.	Als een aanvraag betrekking heeft op meerdere activiteiten, is het tarief opgebouwd uit de som van de verschuldigde leges behorend bij die activiteiten.	
3.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt in voorkomend geval verhoogd met het tarief voor een of meer modaliteiten bedoeld in paragraaf 2.12.	
4.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt in voorkomend geval verminderd overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 2.13.	
5.	Het tarief behorend bij een aanvraag om een maatwerkvoorschrift of bij een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen is niet van toepassing als het onderwerp waarop het maatwerkvoorschrift betrekking heeft of de gelijkwaardige maatregel onderdeel is van een aanvraag om een omgevingsvergunning.	
6.	In afwijking van het tweede en derde lid kan ook per activiteit of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.	

Paragraaf 2.2 Voorfase

Artikel 2.4 Omgevingsoverleg		
Als de aanvraag betrekking heeft op het houden van omgevingsoverleg over een of meer activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving, bedraagt het tarief:		
a.	voor een eerste overleg:	€ 150,00
b.	voor elk volgend overleg:	€ 100,00
	per in te schakelen adviseur verhoogd met de kosten van externe adviseurs die bij de gemeente in rekening worden gebracht.	

Paragraaf 2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken

Artikel 2.5 Bouwactiviteit (bouwtechnische deel)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een bouwactiviteit als bedoeld in paragraaf 2.3.2 van het Besluit bouwwerken leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 0 tot € 25.000:	1,3%
	van de bouwkosten, met een minimum van:	€ 93,70
b.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 25.000 tot € 50.000:	1,3%
	van de bouwkosten;	
c.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 50.000 tot € 200.000:	1,3%
	van de bouwkosten;	
d.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 200.000 tot € 2.500.000:	1,3%
	van de bouwkosten;	
e.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 2.500.000:	1,3%
	van de bouwkosten	

Artikel 2.5a Bouwactiviteit (bouwtechnische deel) vervallen			
Artikel 2.6 Omgevingsplanactiviteit: bouwactiviteit, in stand houden of gebruiken bouwwerk (ruimtelijke deel)			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een bouwactiviteit, het in stand houden of gebruiken van het te bouwen bouwwerk, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:			
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:		€ 318,95
	1.	als moet worden beoordeeld of het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, niet in strijd is met redelijke eisen van welstand, als bedoeld in de gemeentelijke beleidsregels bedoeld in artikel 4.19 van de Omgevingswet en hiervoor geen advies van de gemeentelijke adviescommissie bedoeld in artikel 2.50, eerste lid, aanhef en onder b, nodig is, verhoogd met:	€ 150,00
	2.	als de bouwactiviteit plaatsvindt op een bodemgevoelige locatie en de toelaatbare kwaliteit van de bodem moet worden beoordeeld, verhoogd met:	€ 150,00
	3.	als moet worden beoordeeld of de activiteit niet in strijd is met het in voorbereiding zijnde omgevingsplan respectievelijk het in voorbereiding zijnde omgevingsplan dat voorziet in de bescherming van het stads- en dorpsgezicht, verhoogd met:	€ 150,00
	4	Als welstandbeoordeling door de gemeentelijke adviescommissie bedoeld in artikel 2.50 ‘Advies’ eerste aanhef en onder b, nodig is, voor bouwwerken die bouwtechnisch vergunningsvrij zijn, verhoogd met:	
		- Bij een bouwvolume van 0 – 50 m3	€ 62,00
		- Bij een bouwvolume van 50 – 100 m3	€ 102,00
		- Bij een bouwvolume van 100 – 150 m3	€ 142,00
		- Bij een bouwvolume van 150 – 250 m3	€ 182,00
		- Bij een bouwvolume vanaf 250 m3	€ 222,00
b.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:		€ 510,50
c.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:		€ 750,00
d.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit met een uitgebreide procedure (artikel 3:4 Awb)		€ 3.307,50
Artikel 2.7 Omgevingsplanactiviteit: slopen van een bouwwerk			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een sloopactiviteit, niet zijnde een sloopactiviteit met betrekking tot een monument of beschermd stads- en dorpsgezicht, als bedoeld in paragraaf 2.4, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:			
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:		€ 144,45
b.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:		€ 288,90
c.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:		€ 577,80

Paragraaf 2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed

Artikel 2.8 Omgevingsplanactiviteit: monumenten	
1. Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, met betrekking tot een gemeentelijk monument, provinciaal monument, voorbeschermd gemeentelijk monument of voorbeschermd provinciaal monument, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	
a. voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit of bij toepassing van artikel 14 van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2016 in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit:	
1° voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument:	€ 288,90
2° voor het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht:	€ 288,90
b. voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:	
1° voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument:	€ 288,90
2° voor het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht:	€ 288,90
c. voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	
1° voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument:	€ 577,80
2° voor het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht:	€ 577,80
2. Als de in het eerste lid bedoelde aanvraag een archeologisch monument betreft, worden de in het eerste lid genoemde tarieven verhoogd met:	€ 250,00
3. Het eerste lid, aanhef en onder a, en tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op een aanvraag om een omgevingsvergunning met betrekking tot een monument of archeologisch monument dat op grond van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2016 is aangewezen respectievelijk waarop, voordat het is aangewezen, die verordening van overeenkomstige toepassing is. De vorige volzin is van toepassing: a. als het gaat om een aangewezen monument of archeologisch monument: zolang in het omgevingsplan daaraan nog niet de functie-aanduiding gemeentelijk monument is gegeven; en b. als het gaat om een monument of archeologisch monument waarop voordat het is aangewezen de verordening van overeenkomstige toepassing is: zolang in het omgevingsplan daaraan nog niet de functie-aanduiding gemeentelijk monument is gegeven of het omgevingsplan nog geen voorbeschermingsregel bevat vanwege het voornemen om die functie-aanduiding te geven.	
Artikel 2.9 Rijksmonumentenactiviteit	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een rijksmonumentenactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, met uitzondering van een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een	

archeologisch monument, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument:	€ 288,90
b.	voor het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht:	€ 288,90
Artikel 2.10 Omgevingsplanactiviteit: sloopactiviteit in beschermd stads- of dorpsgezicht		
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een sloopactiviteit in een rijksbeschermd, provinciaal beschermd of gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	
	a. voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit of bij toepassing van artikel 20 van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2016 in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit:	€ 288,90
	b. voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:	€ 288,90
	c. voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 577,80
2.	Het eerste lid, aanhef en onder a, is van overeenkomstige toepassing op een sloopactiviteit die wordt verricht op een locatie waarvoor een op grond van artikel 4.35, eerste lid, van de Invoeringswet Omgevingswet als instructie geldende aanwijzing als beschermd stads- of dorpsgezicht als bedoeld in artikel 35, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 zoals die wet luidde voor de inwerkingtreding van de Erfgoedwet van kracht is, zolang in het omgevingsplan aan die locatie nog niet de functie-aanduiding rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht is gegeven.	
Artikel 2.11 Omgevingsplanactiviteit: overig cultureel erfgoed en werelderfgoed		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een andere activiteit dan die genoemd in de artikelen 2.8, 2.9 en 2.10 en cultureel erfgoed of werelderfgoed betreft, waarvoor in het omgevingsplan met het oog op het behoud van cultureel erfgoed of van de uitzonderlijke universele waarde van werelderfgoed een verbod is opgenomen om zonder omgevingsvergunning deze activiteit te verrichten, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		€ 288,90

Paragraaf 2.5 Milieubelastende activiteiten

Artikel 2.12 Omgevingsplanactiviteit: milieubelastende activiteit	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een milieubelastende activiteit als bedoeld in paragraaf 22.3.26 van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 1.962,50

Artikel 2.13 Activiteiten die bedrijfstakken overstijgen (afdeling 3.2 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten die bedrijfstakken overstijgen als bedoeld in de paragrafen 3.2.1, 3.2.3 tot en met 3.2.15, 3.2.17 tot en met 3.2.19 en 3.2.24 van afdeling 3.2 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten: Bij oprichting of verandering of actualisatie (niet ambtshalve)		
a.	voor één milieubelastende activiteit:	€ 1.962,50
b.	In afwijking van onderdeel a: wanneer het gaat om verbranden van bedrijfsafval met als oogmerk het natuur- en landschapsonderhoud en kampvuren op het strand worden leges als bedoeld in artikel 1.25 lid i geheven.	
Artikel 2.14 Nutssector en industrie (afdeling 3.4 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de categorie nutssector en industrie als bedoeld in de paragrafen 3.4.2, 3.4.4 tot en met 3.4.9 en 3.4.11 van afdeling 3.4 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
	Per milieubelastende activiteit:	
A.	bij oprichting: 1 voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft 2 voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft	 € 5.450,00 € 1.962,50
B	bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve)	€ 1.962,50
C	indien er sprake is van een IPPC installatie, bedraagt het tarief in afwijking van bovenstaande	€ 7.357,50
Artikel 2.15 Afvalbeheer (afdeling 3.5 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de sector afvalbeheer als bedoeld in de paragrafen 3.5.1, 3.5.4, 3.5.7, 3.5.8 en 3.5.11 van afdeling 3.5 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
	Per milieubelastende activiteit:	
A.	bij oprichting: 1 voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft 2 voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft	 € 5.450,00 € 1.962,50
B.	bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve)	€ 1.962,50

Artikel 2.16 Agrarische sector (afdeling 3.6 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de agrarische sector als bedoeld in de paragrafen 3.6.1, 3.6.7 en 3.6.8 van afdeling 3.6 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
	Per milieubelastende activiteit:	
A.	1 voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft 2 voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft	€ 5.450,00 € 1.962,50
B.	bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve)	€ 1.962,50
C.	indien er sprake is van een IPPC installatie, bedraagt het tarief in afwijking van bovenstaande	€ 7.357,50
Artikel 2.17 Dienstverlening, onderwijs en zorg (afdeling 3.7 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een activiteit in de sector dienstverlening, onderwijs en zorg als bedoeld in de paragrafen 3.7.6 en 3.7.10 van afdeling 3.7 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief per milieubelastende activiteit, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten: Per milieubelastende activiteit: A. bij oprichting: 1 voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft 2 voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft B. bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve)		 € 5.450,00 € 1.962,50 € 1.962,50
Artikel 2.18 Transport, logistiek en ondersteuning daarvan (afdeling 3.8 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de sector transport, logistiek en ondersteuning daarvan als bedoeld in de paragrafen 3.8.2, 3.8.3, 3.8.5, 3.8.6, 3.8.8 tot en met 3.8.11 van afdeling 3.8 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
	Per milieubelastende activiteit:	
A.	bij oprichting: 1 voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft 2 voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft	 € 5.450,00 € 1.962,50
B.	bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve)	€ 1.962,50

Artikel 2.19 Sport en recreatie (afdeling 3.9 Besluit activiteiten leefomgeving)	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een activiteit in de sector sport en recreatie als bedoeld in paragraaf 3.9.1 van afdeling 3.9 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief per milieubelastende activiteit, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten: Per milieubelastende activiteit: A. bij oprichting: 1 voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft 2 voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft B. bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve)	 € 5.450,00 € 1.962,50 € 1.962,50
Artikel 2.20 Samenloop van milieubelastende activiteiten	
1. Als bij de toepassing van de artikelen 2.13 tot en met 2.19 dezelfde milieubelastende activiteit onder meer dan een artikel valt, wordt die milieubelastende activiteit slechts eenmaal in de heffing betrokken, waarbij het voor de belastingplichtige meest gunstige van toepassing zijnde tarief wordt toegepast.	
2. Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een kernactiviteit in een bedrijfstak gecombineerd met functioneel ondersteunende activiteiten uit andere bedrijfstakken, dan is, in afwijking van het bepaalde in deze paragraaf, op al deze activiteiten het artikel van toepassing waaronder de bedrijfstak die bepalend is voor de kernactiviteit valt.	

Paragraaf 2.6 Lozingsactiviteiten

Artikel 2.21 Lozingsactiviteit niet afkomstig van milieubelastende activiteit	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij de gemeente, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder c, onder 1, van de Omgevingswet, en het gaat niet om het lozen van water of stoffen afkomstig van een milieubelastende activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 250,00
Artikel 2.22 Lozingsactiviteit afkomstig van milieubelastende activiteit	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een lozingsactiviteit op een oppervlaktelichaam in beheer bij de gemeente, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder c, onder 1, van de Omgevingswet, bestaande uit het lozen van afvalwater, koelwater of stoffen afkomstig van een milieubelastende activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 350,00

Paragraaf 2.7 Aanlegactiviteiten

Artikel 2.23 Omgevingsplanactiviteit: opbreken en graven		
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het opbreken van de verharding in openbaar gebied of het graven in openbaar gebied, anders dan voor het aanleggen, in stand houden of verwijderen van een kabel of leiding, als bedoeld in artikel [**…**] van het omgevingsplan bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 244,35
2.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het aanleggen, in stand houden of verwijderen van een kabel of leiding in openbaar gebied, niet zijnde kabels als bedoeld in artikel 1.1 van de Telecommunicatiewet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 244,35
3.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet bestaande uit het graven in het gebied met archeologische verwachtingswaarde of archeologische verwachtingen, het omgevingsplan, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 244,35
4.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het graven in het beperkingengebied leidingen, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 244,35
5.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het graven in een bijzonder landschapselement of gebied met aardkundige waarde, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 244,35
6.	De in het eerste tot en met vijfde lid genoemde tarieven zijn van toepassing als de aanvraag een binnenplanse omgevingsplanactiviteit betreft. Deze zijn van overeenkomstige toepassing als de aanvraag een buitenplanse omgevingsplanactiviteit betreft en worden in dat geval verhoogd met:	€ 244,35
Artikel 2.24 Omgevingsplanactiviteit: overige activiteiten beperkingengebied leidingen, landschapselement en aardkundige waarde		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, in het beperkingengebied leidingen, in een bijzonder landschapselement of in een gebied met aardkundige waarde, bestaande uit het: a. aanbrengen of verwijderen van diepwortelende beplanting, b. indrijven van voorwerpen, c. ophogen van de grond, of d. verharden van de grond,		

bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 244,35
b.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 488,70
Artikel 2.25 Omgevingsplanactiviteit: geluid weg		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het aanleggen of wijzigen van een weg als op grond van het omgevingsplan of bij omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit een geluidgevoelig gebouw is toegelaten binnen het aandachtsgebied van die weg, als bedoeld in artikel 22.272 van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 244,35
b.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 488,70
Artikel 2.26 Omgevingsplanactiviteit: aanleggen of veranderen weg		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het aanleggen van een weg of verandering brengen in de wijze van aanleg van een weg, bedoeld in artikel 2:11 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		€ 144,45
Artikel 2.27 Omgevingsplanactiviteit: uitweg/uitrit		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het maken, hebben, veranderen of veranderen van het gebruik van een uitweg, bedoeld artikel 2:12 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		€ 144,45
Artikel 2.28 Omgevingsplanactiviteit: overige aanlegactiviteiten		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of een werkzaamheid (aanlegactiviteit), niet zijnde een activiteit die in de voorgaande artikelen van deze paragraaf is benoemd, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 144,45

	en als moet worden beoordeeld of de in het tijdelijke deel van het omgevingsplan bedoelde aanlegactiviteit niet in strijd is met het in voorbereiding zijnde omgevingsplan respectievelijk het in voorbereiding zijnde omgevingsplan dat voorziet in de bescherming van het stads- of dorpsgezicht, als bedoeld in artikel 22.278, tweede lid, van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet, verhoogd met:	€ 288,90
b.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:	€ 144,45
c.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 288,90

Paragraaf 2.8 Overige activiteiten

Artikel 2.29 Omgevingsplanactiviteit: alarminstallatie		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het in, op of aan een onroerende zaak hebben van een alarminstallatie die een voor de omgeving opvallend geluid of lichtsignaal kan produceren, in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		€ 105,55
Artikel 2.30 Omgevingsplanactiviteit: kappen van bomen of vellen van houtopstanden		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het vellen van een houtopstand, bedoeld in artikel 4:11 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		€ 52,25
Artikel 2.31 Omgevingsplanactiviteit: reclame		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit handelsreclame met behulp van een opschrift, aankondiging of afbeelding in welke vorm dan ook, die zichtbaar is vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats, in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, en als niet tevens sprake is van een bouwactiviteit als bedoeld in paragraaf 2.3, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	als de activiteit bestaat uit het op of aan een onroerende zaak maken of voeren van die handelsreclame:	€ 93,70
b.	als de activiteit bestaat uit het als eigenaar, beperkt gerechtigde of gebruiker van een onroerende zaak toestaan of gedogen dat die handelsreclame op of aan die onroerende zaak wordt gemaakt of gevoerd:	€ 93,70

Artikel 2.32 Omgevingsplanactiviteit: opslag van roerende zaken of objecten plaatsen op de weg			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit de opslag van roerende zaken in een aangewezen gedeelte van de gemeente, bedoeld in artikel 2:10 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:			
a.	als de activiteit bestaat uit het daar opslaan van roerende zaken,:		€ 105,55
b.	als de activiteit bestaat uit het als eigenaar, beperkt gerechtigde of gebruiker van een onroerende zaak toestaan of gedogen dat daar roerende zaken worden opgeslagen:		€ 105,55
Artikel 2.33 Omgevingsplanactiviteit: standplaatsen			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het innemen of hebben van een standplaats, bedoeld in artikel 5:18 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:			€ 264,35
Artikel 2.34 Andere activiteiten			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op het verrichten van een andere activiteit dan in deze paragraaf en voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk bedoeld en die activiteit:			
a.	betreft een bij of krachtens artikel 5.1 van de Omgevingswet aangewezen vergunningplichtige activiteit, uitgezonderd de activiteit bedoeld in onderdeel b, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		€ 93,70
b.	betreft een omgevingsplanactiviteit als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
	1°	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 93,70
	2°	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 187,40
	3°	voor een in een gemeentelijke verordening als bedoeld in artikel 22.8 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit aangewezen vergunningplichtige activiteit:	€ 93,70

Paragraaf 2.9 Maatwerkvoorschriften

Artikel 2.35 Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten		
Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een bouw- of sloopactiviteit, bedraagt het tarief:		
a.	voor een maatwerkvoorschrift dat betrekking heeft op: 1. het in stand houden van een bestaand bouwwerk, bedoeld in artikel 3.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving;	€ 93,70

	2. bouwactiviteiten die het bouwen van nieuwe bouwwerken betreffen als bedoeld in artikel 4.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; 3. het gebruik van een bouwwerk, bedoeld in artikel 6.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; of 4. het verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden als bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; per maatwerkvoorschrift:	
b.	in andere gevallen dan bedoeld in onderdeel a, per maatwerkvoorschrift:	€ 93,70
Artikel 2.36 Maatwerkvoorschriften bij milieubelastende activiteiten		
1.	Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving betrekking heeft op:	
	a. één milieubelastende activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief:	€ 93,70
	b. twee tot vijf milieubelastende activiteiten als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief:	€ 197,40
	c. vijf of meer milieubelastende activiteiten als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief:	€ 197,40
2.	Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een andere milieubelastende activiteit dan bedoeld in het eerste lid, bedraagt het tarief per maatwerkvoorschrift:	€ 93,70
Artikel 2.37 Maatwerkvoorschriften bij overige activiteiten		
Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een andere activiteit dan genoemd in de artikelen 2.35 en 2.36, bedraagt het tarief per maatwerkvoorschrift:		€ 93,70

Paragraaf 2.10 Gelijkwaardigheid

Artikel 2.38 Gelijkwaardige maatregel		
1.	Als de aanvraag om toestemming voor een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet betrekking heeft op:	
	a. een bouwactiviteit, bedraagt het tarief, per uur:	€ 80,00
	b. een activiteit met betrekking tot cultureel erfgoed, bedraagt het tarief, per uur:	€ 80,00
	c. een milieubelastende activiteit, bedraagt het tarief, per uur:	€ 80,00
	d. een andere activiteit dan bedoeld in de onderdelen a, b of c, bedraagt het tarief, per uur:	€ 80,00
2.	Het op grond van het eerste lid verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	

Paragraaf 2.11 Overige tarieven

Artikel 2.39 Verlengen tijdelijke omgevingsvergunning bouwactiviteit	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om verlenging van de in een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit gestelde termijn, bedoeld in artikel 10.23, tweede lid, van het Omgevingsbesluit:	€ 93,70
Artikel 2.40 Wijzigen omgevingsvergunning	
Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van een omgevingsvergunning is hetzelfde tarief verschuldigd als op grond van dit hoofdstuk verschuldigd is voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit of activiteiten waarop de aanvraag tot wijziging betrekking heeft.	
Artikel 2.41 Wijzigen voorschriften omgevingsvergunning	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van voorschriften van een omgevingsvergunning:	€ 93,70
Artikel 2.42 Intrekken omgevingsvergunning	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om gehele of gedeeltelijke intrekking van een omgevingsvergunning, tenzij artikel 2.58 van toepassing is:	€ 93,70
Artikel 2.43 Beoordeling aanvullende gegevens	
Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief voor het in behandeling nemen van aanvullende gegevens die worden ingediend nadat de aanvraag om een omgevingsvergunning bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel b, in behandeling is genomen:	€ 93,70
Artikel 2.44 Beoordeling onderzoeksrapporten	
De in artikel 2.49 opgenomen tarieven zijn van overeenkomstige toepassing op het in behandeling nemen van een aanvraag tot het beoordelen van een onderzoeksrapport, zonder dat sprake is van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ander besluit.	
Artikel 2.45 Wijzigen van het omgevingsplan	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het wijzigen van het omgevingsplan:	€ 3.307,50
Artikel 2.46 Niet genoemd besluit op aanvraag	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het nemen van een ander, in dit hoofdstuk niet benoemd besluit op grond van de Omgevingswet, de op die wet gebaseerde algemene maatregelen van bestuur of het omgevingsplan:	€ 93,70

Paragraaf 2.12 Modaliteiten

Artikel 2.47 Achteraf ingediende aanvraag			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit wordt ingediend na aanvang of gereedkomen van de activiteit, worden de op grond van de paragrafen 2.3 tot en met 2.8 verschuldigde leges verhoogd met:			15%
Artikel 2.48 vervallen			
Artikel 2.49 Beoordeling onderzoeksrapporten			
Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als krachtens wettelijk voorschrift voor de betreffende aanvraag een rapport moet worden beoordeeld:			
a.	voor de beoordeling van een milieukundig bodemrapport:		€ 144,45
b.	voor de beoordeling van een archeologisch bodemrapport:		€ 144,45
c.	voor de beoordeling van een geluid- of luchtrapport betreffende de geluid- of luchtbelasting:		€ 144,45
d.	voor de beoordeling van een akoestisch rapport betreffende de interne en externe geluidwering of nagalm van een bouwwerk:		€ 144,45
e.	voor de beoordeling van een ecologisch onderzoeksrapport:		€ 144,45
f.	voor de beoordeling van een milieueffectrapportage (MER):		€ 144,45
g.	voor de beoordeling van een niet in de voorgaande onderdelen genoemd rapport:		€ 144,45
Artikel 2.50 Advies			
1.	Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als een daartoe aangewezen bestuursorgaan of andere instantie advies moet uitbrengen over de aanvraag om een omgevingsvergunning of een ander besluit op grond van de Omgevingswet:		
a		voor een advies van de gemeenteraad:	€ 500,00
b		volgens de regeling van de tarieven van Hûs en Hiem dat uitsluitend betrekking heeft op redelijke eisen van welstand, als bedoeld in de gemeentelijke beleidsregels bedoeld in artikel 4.19 van de Omgevingswet:	
b1		met een bouwsom van € 0 tot en met € 5.000,00:	€ 62,00
b2		met een bouwsom van € 5.001,00 tot en met € 25.000,00:	€ 62,00
		+3,23‰ van de bouwsom boven € 5.000,00	
b3		met een bouwsom van € 25.001,00 tot en met € 100.000,00:	€ 126,00
		+2,97‰ van de bouwsom boven € 25.000,00	
b4		met een bouwsom van € 100.001,00 tot en met € 250.000,00:	€ 350,00
		+2,89‰ van de bouwsom boven € 100.000,00	
b5		met een bouwsom van € 250.001,00 tot en met € 750.000,00:	€ 777,00
		+1,54‰ van de bouwsom boven € 250.000,00	
b6		met een bouwsom vanaf € 750.000,00:	€ 1.547,00
		+1,03‰ van de bouwsom boven € 750.000,00 met een maximum van	€ 3.135,00
		Van de berekende waarde wordt het gehele getal gebruikt, de integere waarde.	

b7	Voor adviezen van vooroverlegplannen, niet zijnde monumentenplannen, betreffende een vooroverleg over de opzet van een plan, worden tarieven gerekend die afhankelijk zijn van de bestede tijd in de lokale commissie:	
	Tot 15 minuten	€ 95,00
	Van 15 tot 30 minuten	€ 130,00
	Van 30 tot 45 minuten	€165,00
	Van 45 tot 60 minuten	€ 200,00
	Bij behandeling van een vooroverlegplan in de bureaucommissie	€ 165,00
	Bij behandeling van een vooroverlegplan in de grote commissie	€ 200,00
b8	In het geval het een ondergeschikte wijziging betreft van een plan waarvoor eerder een positief welstandsadvies is uitgebracht door Hûs en Hiem, bedraagt het tarief	€ 62,00
b9	Wanneer het gaat om een aanzienlijke wijziging binnen het bestaande concept van een plan waarvoor eerder een positief welstandsadvies door Hûs en Hiem is uitgebracht, dan worden de leges over de meerkosten/ minderkosten in rekening gebracht.	
b10	Wanneer het gaat om een wezenlijk ander ontwerp/ andere vormgever van een plan waarvoor eerder een positief welstandsadvies door Hûs en Hiem is uitgebracht, dan worden de legeskosten over de bouwsom in rekening gebracht.	
b11	Tenzij in het geval van volledige omwerking door een andere ontwerper, dan wel in het geval er sprake is van een geheel ander opgezet plan in plaats van een eerder van een positief welstandsadvies door Hûs en Hiem voorzien ontwerp, is voor de voortgezette behandeling van een bouwaanvraag geen extra vergoeding verschuldigd.	
	Voor het uitoefenen van aanvullende adviestaken, bijvoorbeeld op het terrein van de monumentenwet, de monumentenverordening en de Brim (2013) e.d. en van de ontwikkeling van gemeentelijk welstandsbeleid, kan Hûs en Hiem op verzoek van de gemeente adviezen verstrekken, waardoor een uurtarief wordt berekend van:	€ 110,00
2	Onverminderd het bepaalde in onderdeel 2.3.1.1 bedraagt het tarief, indien de brandveiligheid wordt beoordeeld door externen:	1,3%
	van de bouwkosten met een minimumtarief van:	€ 248,85
	en een maximumtarief van:	€ 1.157,60
Artikel 2.51 Instemming		
1.	Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als een aanvraag om een omgevingsvergunning of een ander besluit op grond van de Omgevingswet betrekking heeft op een activiteit waarvoor de beslissing op de aanvraag op grond van artikel 16.16 van de Omgevingswet instemming behoeft van een bestuursorgaan:	
	het bedrag dat dit bestuursorgaan aan rechten zou heffen als het voor de activiteit waarvoor instemming wordt verzocht zelf bevoegd gezag zou zijn.	
2.	Het bedrag bedoeld in het eerste lid wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag	

	waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	
Artikel 2.51a Principeverzoek		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag	
1.	om vooroverleg in verband met het verkrijgen van een indicatie of een voorgenomen project in het kader van de Omgevingswet vergunbaar is:	€ 351,70
2.	tot het verkrijgen van een bestuurlijk standpunt (beginseluitspraak) voorafgaand aan een besluit als bedoeld in:	€ 270,40

Paragraaf 2.13 Vermindering

Artikel 2.52 Vermindering na omgevingsoverleg		
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel b, en zoals nader omschreven in de paragrafen 2.3 tot en met 2.8, is voorafgegaan door een aanvraag om omgevingsoverleg als bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel a, en zoals nader omschreven in paragraaf 2.2, waarop de aanvraag om de omgevingsvergunning betrekking heeft, bestaat onder de in het tweede lid genoemde voorwaarden aanspraak op vermindering van de voor het in behandeling nemen van de aanvraag om de omgevingsvergunning verschuldigde leges. De vermindering bedraagt:	50%
	van de voor het omgevingsoverleg geheven leges.	
2.	Voor de toepassing van het eerste lid wordt de aanvraag om een omgevingsvergunning gedaan: a. voor dezelfde activiteit of activiteiten als waarop het omgevingsoverleg betrekking had; b. in overeenstemming met de uitkomsten van het omgevingsoverleg; en c. binnen 12 maanden na het laatste omgevingsoverleg of, als het omgevingsoverleg volgens afspraak leidt tot een kennisgeving aan de aanvrager, na de dagtekening van de kennisgeving.	
Artikel 2.53 Vermindering bij meervoudige aanvraag		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op vijf of meer activiteiten, bestaat aanspraak op vermindering van leges en het legesdeel dat betrekking heeft op de modaliteiten genoemd in paragraaf 2.12. De vermindering bedraagt:		
a.	bij 5 tot 10 activiteiten:	10%
	van de voor die activiteiten verschuldigde leges;	
b.	bij 10 tot 15 activiteiten:	15%
	van de voor die activiteiten verschuldigde leges;	
c.	bij 15 of meer activiteiten:	20%
	van de voor die activiteiten verschuldigde leges.	

Paragraaf 2.14 Teruggaaf

Artikel 2.54 Teruggaaf bij aanvraag en oordeel geen omgevingsvergunning nodig		
Als het college van burgemeester en wethouders op grond van een aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning oordeelt dat voor de voorgenomen activiteit geen omgevingsvergunning is vereist, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:		85%
van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is gedaan verschuldigde leges.		
Artikel 2.55 Teruggaaf als aanvraag verder buiten behandeling wordt gelaten		
Als na toepassing van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht een aanvraag buiten behandeling wordt gelaten, bestaat aanspraak op teruggaaf. De teruggaaf bedraagt:		85%
van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is gedaan verschuldigde leges.		
Artikel 2.56 Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift bij reguliere procedure		
Als een aanvrager zijn aanvraag om een omgevingsvergunning of aanvraag om een maatwerkvoorschrift op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing is geheel of gedeeltelijk intrekt terwijl het college van burgemeester en wethouders daarover nog geen besluit heeft genomen, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:		
a.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking binnen vier weken na de indiening van de aanvraag:	**75**%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;	
b.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf vier weken tot zes weken na de indiening van de aanvraag:	**50**%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;	
c.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf **zes** weken na de indiening van de aanvraag:	**25**%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.	
Artikel 2.57 Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift bij uitgebreide voorbereidingsprocedure		
Als een aanvrager zijn aanvraag om een omgevingsvergunning of aanvraag om een maatwerkvoorschrift op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is geheel of gedeeltelijk intrekt terwijl het college van burgemeester en wethouders daarover nog geen besluit heeft genomen, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:		
a.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking binnen **zes** weken na de indiening van de aanvraag:	**75**%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;	
b.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf zes weken tot achttien weken na de indiening van de aanvraag:	**50**%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;	
c.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf achttien weken na de indiening van de aanvraag:	25%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.	

Artikel 2.58 Teruggaaf als gevolg van intrekking verleende omgevingsvergunning voor bouw- of milieubelastende activiteiten		
Als het college van burgemeester en wethouders een verleende omgevingsvergunning voor een bouw- of milieubelastende activiteit intrekt op aanvraag van de vergunninghouder, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges, mits deze aanvraag is ingediend binnen 6 maanden na verlening van de vergunning en van de vergunning geen gebruik is gemaakt. De teruggaaf bedraagt:		25%
van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.		
Artikel 2.59 Teruggaaf als gevolg van het weigeren van een omgevingsvergunning voor bouw- of milieubelastende activiteiten		
a.	Als het college van burgemeester en wethouders een omgevingsvergunning voor een bouw- of milieubelastende activiteit weigert, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:	50%
	van de voor de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is geweigerd verschuldigde leges.	
b.	Onder een weigering bedoeld in onderdeel a wordt mede verstaan een vernietiging van de beschikking waarbij de vergunning is verleend bij rechterlijke uitspraak.	
Artikel 2.60 Geen teruggaaf legesdeel modaliteiten		
In afwijking van de voorgaande artikelen van deze paragraaf wordt geen teruggaaf verleend van het legesdeel dat betrekking heeft op de modaliteiten genoemd in paragraaf 2.12.		
Artikel 2.61 Minimumbedrag voor teruggaaf		
Een bedrag minder dan € 50,00 wordt niet teruggegeven.		

Paragraaf 2.15 In dit hoofdstuk niet benoemd besluit

Artikel 2.62 Niet benoemd besluit op aanvraag	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een andere, in dit hoofdstuk niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking:	€ 295,45

HOOFDSTUK 3 DIENSTVERLENING VALLEND ONDER DE DIENSTENRICHTLIJN EN NIET VALLEND ONDER HOOFDSTUK 2

Paragraaf 3.1 Horeca

Artikel 3.1 Exploitatie openbare inrichting		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van:		
a.	een aanvraag om een vergunning tot het exploiteren van een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:28 van de Algemene plaatselijke verordening:	€ 459,90
b.	een aanvraag om een ontheffing van de sluitingstijd voor een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:29, derde lid, van de Algemene plaatselijke verordening:	€ 264,35
Artikel 3.2 Uitoefenen horeca- of slijtersbedrijf		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van:		
a.	een aanvraag om een vergunning op grond van artikel 3 van de Alcoholwet:	€ 974,35
b.	een aanvraag om een ontheffing als bedoeld in artikel 4, vierde lid, van de Alcoholwet:	€ 157,95
c.	een melding als bedoeld in artikel 30 van de Alcoholwet:	€ 150,90
d.	een aanvraag om wijziging van het aanhangsel als bedoeld in artikel 30a, tweede lid, van de Alcoholwet:	€ 27,95
e.	een aanvraag om een ontheffing als bedoeld in artikel 35 van de Alcoholwet:	€ 157,95

Paragraaf 3.2 Seksbedrijven

Artikel 3.3 Vergunning seksbedrijf			
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning of om de verlenging van een vergunning als bedoeld in artikel 3.4 van de Algemene plaatselijke verordening:		
	a.	voor een escortbedrijf:	€ 974,95
	b.	voor andere prostitutiebedrijven dan bedoeld in onderdeel a:	€ 974,95
	c.	voor andere seksbedrijven dan bedoeld in de onderdelen a en b:	€ 974,95

Paragraaf 3.3 Organiseren evenement of markt

Artikel 3.4 Organiseren evenement		
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning voor het organiseren van een evenement als bedoeld in artikel 2.25, eerste lid**,** van de Algemene plaatselijke verordening (evenementenvergunning), als het betreft:	
a.	een bestaand evenement, categorie a (lichte categorie) als bedoeld in het evenementenbeleid van de gemeente Ameland:	€ 27,95
b.	een nieuw evenement, categorie a (lichte categorie) als bedoeld in het evenementenbeleid van de gemeente Ameland:	€ 105,55
c.	een bestaand evenement, categorie b (middelzware categorie) als bedoeld in het evenementenbeleid van de gemeente Ameland:	€ 105,55
d.	een nieuw evenement, categorie b (middelzware categorie) als bedoeld in het evenementenbeleid van de gemeente Ameland:	€ 157,95

e.	een bestaand evenement, categorie c (zware categorie) als bedoeld in het evenementenbeleid van de gemeente Ameland:	€ 157,95
f.	een nieuw evenement, categorie c (zware categorie) als bedoeld in het evenementenbeleid van de gemeente Ameland:	€ 353,25
2.	Voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een melding voor het organiseren van een klein evenement, dat voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 2:25, tweede lid, van de Algemene Plaatselijke Verordening, worden geen leges geheven.	
3.	Vrijstelling van het betalen van leges kan worden verleend voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een dienstverlening zoals genoemd in onderdeel 1, voor zover deze aanvraag is gedaan door een charitatieve of algemeen nut beogende instelling danwel een daaraan gelijk te stelling instelling.	
4.	De vrijstelling van leges voor het in behandeling nemen van de onder onderdeel 1 genoemde aanvragen geldt voor alle aan de dienstverlening gerelateerde vergunningen of ontheffingen.	
5.	Bij twijfel of een instelling vrijgesteld kan worden voor het betalen van leges, beslist het college hierover.	

Paragraaf 3.4 Standplaatsen

Artikel 3.5 Losse standplaatsen	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning voor het innemen of hebben van een standplaats, bedoeld in artikel 5:18 van de Algemene plaatselijke verordening:	€ 105,55

Paragraaf 3.5 Huisvestingswet 2014 en Wet goed verhuurderschap

Artikel 3.6 Vergunning onttrekken woonruimte	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een om woonruimte aan de bestemming tot bewoning te onttrekken of onttrokken te houden, als bedoeld in artikel 21, eerste lid, aanhef en onder a, van de Huisvestingswet 2014:	€ 431,50
Artikel 3.7 Vergunning samenvoegen woonruimte	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning om woonruimte met andere woonruimte samen te voegen of samengevoegd te houden, als bedoeld in artikel 21, eerste lid, aanhef en onder b, van de Huisvestingswet 2014:	€ 431,50
Artikel 3.8 Vergunning omzetten zelfstandige in onzelfstandige woonruimte	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een om zelfstandige woonruimte in onzelfstandige woonruimte om te zetten of omgezet te houden, als bedoeld in artikel 21, eerste lid, aanhef en onder c, van de Huisvestingswet 2014:	€ 431,50
Artikel 3.9 Vergunning verbouwen woonruimte tot meer woonruimten	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning om woonruimte tot twee of meer woonruimten te verbouwen of in die verbouwde staat te houden, als bedoeld in artikel 21, eerste lid, aanhef en onder d, van de Huisvestingswet 2014:	€ 431,50

Artikel 3.10 Splitsingsvergunning	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning om een recht op een gebouw te splitsen in appartementsrechten, als bedoeld in artikel 22, eerste lid van de Huisvestingswet 2014:	€ 431,50
Artikel 3.11 Vergunning of ontheffing toeristische verhuur	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning of ontheffing van het verbod om woonruimte voor toeristische verhuur in gebruik te geven als bedoeld in artikel 23c, eerste, respectievelijk tweede lid, van de Huisvestingswet 2014.	€ 105,55
Artikel 3.12 Verhuurvergunning opkoopbescherming	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning om een woonruimte in gebruik te geven binnen een periode van vier jaar na de datum van inschrijving in de openbare registers van de akte van levering van die woonruimte aan de nieuwe eigenaar, als bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet.	€ 105,55

Paragraaf 3.6 In dit hoofdstuk niet benoemd besluit

Artikel 3.13 Niet benoemd besluit op aanvraag	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een andere, in dit hoofdstuk niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking:	€ 105,55

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 15 december 2025.

De raad voornoemd,
de voorzitter de griffier

Artikelgewijze toelichting tarieventabel

Hoofdstuk 1, Paragraaf 1.5, Artikel 1.17 Bestuursstukken en algemeen drukwerk

In dit artikel gaat het om het in behandeling nemen van een aanvraag voor een afschrift van een bestaand stuk. Dit kan elk document zijn, fysiek aanwezig, of digitaal beschikbaar, tenzij er in deze verordening al een bepaling over dat specifieke document is opgenomen. Het kan dus ook gaan om een afschrift van een eigen stuk van de aanvrager.

Het woord afschrift wordt ook in de breedst mogelijk zin beschouwd. Het kan dus gaan om een kopie, een uitdraai c.q. printje van een document of deel van een document, een lichtdruk, etc.

De in dit artikel genoemde tarieven gelden voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot zowel het fysiek, als digitaal afgeven en/of verstrekken van afschriften. Hiermee wordt het volgende bedoeld. Het in fysieke vorm verstrekken van afschriften betekent het verrichten van werkzaamheden (printen, kopiëren afgeven, frankeren, versturen, etc.). Bovendien worden kosten gemaakt die met deze activiteit samenhangen (papier inkt, apparatuur). De tarieven zijn bedoeld om al deze kosten te dekken. Het digitaal verstrekken van afschriften betekent eveneens dat werkzaamheden moeten worden verricht. Meestal betekent dit het mailen van bestanden, of iets dergelijks, waarvoor documenten moeten worden gescand, soms eerst gekopieerd, etc. De tarieven zijn bedoeld om ook de kosten die hiermee samenhangen te dekken. Waar in dat geval niet op wordt gedoeld zijn stukken die uit hoofde van de publieke functie van de gemeente al digitaal beschikbaar zijn en in het algemeen ook al via de website kunnen worden opgevraagd. Hiervoor worden logischerwijze geen leges in rekening gebracht.

Waar in dit artikel niet op wordt gedoeld zijn stukken die moeten worden samengesteld. De tarieven die daarmee samenhangen zijn aangegeven in artikel 1.9, paragraaf 1.7 van hoofdstuk 1 van de tarieventabel.

Hoofdstuk 1, Paragraaf 1.7, Artikel 1.19 Naspeuringen in het gemeentearchief

Wanneer de gemeente het verzoek krijgt om nasporingen te verrichten, inlichtingen te verstrekken en dergelijke kost dit tijd. Het gaat hier in het algemeen om niet standaard werkzaamheden, waar soms analyses gemaakt moeten worden, zaken aan elkaar gerelateerd moeten worden, overzichten opgesteld moeten worden, met andere woorden, werkzaamheden die buiten de normale werkprocessen vallen en daarmee nogal tijdrovend zijn.

Verzoeken om dit soort werkzaamheden te verrichten kunnen enkelvoudig zijn of een meer samengesteld karakter hebben. Om discussies over de aard van het verzoek, of de hoeveelheid verzoeken of opdrachten te voorkomen, is in de tariefstelling een onderscheid gemaakt in werkzaamheden waaraan maximaal een uur tijd wordt besteed en verzoeken die meer tijd kosten.

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

Liggeld

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

De raad van de gemeente Ameland,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025,

Gelet op de artikelen 216, 219 en 229, aanhef onderdeel a en b van de Gemeentewet;

BESLUIT

Vast te stellen de:

Verordening op de heffing en invordering van liggeld 2026

Artikel 1 Belastbaar feit

Onder de naam liggeld wordt een recht geheven voor het ter beschikking hebben van een ligplaats die eigendom is van de gemeente of die voor rekening van de gemeente wordt onderhouden.

Artikel 2 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. **vaartuigen:**

alle soorten drijvende lichamen, die wegens hun drijfvermogen gebezigd worden, dan wel bestemd of geschikt zijn voor het vervoer te water.

b. **veerdam:**

de veerdam te Nes en de losstoep in Ballum.

c. **ligplaats:**

ligplaats die voor een periode van minimaal vier maanden in gebruik wordt gegeven.

d. **afmeerplaats:**

plaats waar tijdelijk, voor laden en lossen, met een vaartuig kan worden afgemeerd.

e. **vierkante meter:**

de lengte over alles en de grootste breedte van het vaartuig, uitgedrukt in vierkante meters.

f. **ligplaatsperiode:**

de jaarlijkse periode van 1 april tot 1 november.

Artikel 3 Belastingplicht

Het recht wordt geheven van de schipper, de eigenaar of de gebruiker van het vaartuig, voor het beschikken over een ligplaats of afmeerplaats aan de veerdam te Nes en de losstoep te Ballum, met uitzondering van de schipper, de eigenaar of de gebruiker van vaartuigen ten behoeve van de reguliere veerdienst Holwerd-Ameland.

Artikel 4 Maatstaf van heffing

De grondslag voor de berekening van het recht is het aantal vierkante meters van het vaartuig, waarbij een gedeelte van een vierkante meter wordt gerekend voor een hele.

Artikel 5 Tarieven

1. Het tarief voor een ligplaats is **€ 22,45** per vierkante meter per kalenderjaar.
2. Het tarief voor een afmeerplaats is **€ 1,10** per vierkante meter per keer dat wordt afgemeerd, waarbij meerder keren aan- en afmeren binnen een periode van 24 uur voor één keer worden geteld en de periode van afmeren maximaal 24 uur kan bedragen.
3. De in de leden 1 en 2 genoemde tarieven zijn exclusief BTW.

Artikel 6 Wijze van heffing

Het liggeld wordt geheven door middel van een aanslag.

Artikel 7 Ontstaan van de belastingschuld en de heffing naar tijdsgelang voor de jaarlijks verschuldigde rechten

1. De rechten bedoeld in artikel 5, lid 1 zijn verschuldigd bij het begin van de ligplaatsperiode of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. Indien de belastingplicht in de loop van de ligplaatsperiode aanvangt, zijn de rechten verschuldigd naar rato van het aantal gehele kalendermaanden, na de aanvang van de belastingplicht, waarbij een niet volledige eerste kalendermaand voor een volledige maand telt.
3. Indien de belastingplicht in de loop van de ligplaatsperiode eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing van de voor dat kalenderjaar verschuldigde rechten naar rato van het aantal gehele kalendermaanden die er, na het einde van de belastingplicht, nog overblijven.

Artikel 8 Ontstaan van de belastingschuld voor de overige rechten

De rechten bedoeld bij artikel 5, lid 2 zijn verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening.

Artikel 9 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald binnen 30 dagen na dagtekening van het aanslagbiljet.

2. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid gestelde termijnen.

Artikel 10 Kwijtschelding

Bij de invordering van liggelden wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 11 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De “Liggeldverordening 2025” wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026.

4. Deze verordening wordt aangehaald als de “Liggeldverordening 2026”.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de **Raad** van de gemeente **Ameland**, gehouden op 15 december 2025.

, voorzitter.

, griffier.

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1 Belastbaar feit

De gemeente heeft als eigenaar van de veerdam te maken met de kosten van onderhoud. Daarnaast vinden ten behoeve van (plezier)vaartuigen die aan de veerdam afmeren baggerwerkzaamheden plaats. Door deze vaartuigen liggeld te laten betalen, kunnen onderhoudskosten aan de veerdam, bijkomende baggerkosten en dergelijke voor een deel worden gedekt.

Artikel 2 Begripsomschrijvingen

Onder een “vaartuig” wordt verstaan elk drijvend lichaam dat wegens zijn drijfvermogen wordt gebruikt dan wel bestemd of geschikt is voor het vervoer te water van personen of goederen, of voor het dragen van of vervoeren van al dan niet met het drijvende lichaam één geheel uitmakende voorwerpen, zomede elk drijvend lichaam ten dienste van de exploratie of exploitatie van olie- en gasvelden of het winnen van mineralen in de waterbodem.
(Volgens Nationale Havenraad: elk drijvend lichaam dat blijkens zijn constructie is bestemd of wordt gebruikt voor het vervoer te water of voor het dragen van voorwerpen die al dan niet met het drijvende lichaam een geheel uitmaken).
De omschrijving zoals die nu in artikel 2 staat vermeld is voldoende en dekt de typen vaartuigen die worden bedoeld om voor liggeld in aanmerking te komen.

Met “veerdam” wordt bedoeld de veerdam in Nes en de zogenoemde losstoep in de Ballumerbocht te Ballum.

Met “ligplaats” wordt bedoeld de veerdam.
De “afmeerplaats” is dezelfde plaats als genoemd bij “ligplaats”. Met “tijdelijk” wordt hier bedoeld om bijvoorbeeld te kunnen laden en lossen. Dit kan gedurende het hele jaar zijn.

De vierkante meters wordt bepaald door de langste lengte te nemen en waar het schip het breedst is.

De ligplaatsperiode betreft 7 maanden.

Artikel 3 Belastingplicht

De belastingplicht ontstaat wanneer een ligplaats of afmeerplaats door de gemeente in gebruik wordt gegeven. Dit artikel geeft een opsomming van de mogelijk belastingplichtige personen. In het geval van deze gebruiksretributie zal dat de feitelijke gebruiker van het schip zijn, in de meeste gevallen: de schipper. Afhankelijk van de situatie en eventuele afspraken die zijn gemaakt, kan het ook voorkomen dat de eigenaar, of de gebruiker (soms charteraar) als belastingplichtige wordt aangemerkt.

Hoewel bij de toelichting op de begrippen “ligplaats” en “afmeerplaats” al is aangegeven waarop wordt gedoeld, wordt, om misverstanden te voorkomen, nog eens expliciet aangegeven dat de reguliere veerdienst Holwerd-Ameland (Wagenborg, via veerboten, watertaxi’s, sneldiensten, etc.) niet in de heffing wordt betrokken.

Artikel 4 Maatstaf van heffing

Omdat de ruimte die door een vaartuig wordt ingenomen bepalend wordt geacht voor de hoogte van het liggeld, zijn de afmetingen van het vaartuig medebepalend voor de berekening. Om complexe rekenmethodieken te vermijden, is gekozen voor een praktische maatstaf van heffing, namelijk de lengte x de breedte van het vaartuig, uitgedrukt in vierkante meters.

Artikel 5 Tarieven

Eerste lid

Bij “ligplaats” is het tarief per vierkante meter per ligplaatsperiode in een kalenderjaar.

Tweede lid

Bij “afmeerplaats” geldt een tarief per vierkante meter per keer dat wordt afgemeerd. Om de verordening eenvoudig en werkbaar te maken, is er voor gekozen om meerdere keren aan- en afmeren binnen 24 uur te tellen als “één keer”. Eén periode van afmeren duurt daarbij maximaal 24 uur; wanneer er langer wordt afgemeerd, is er sprake van meerdere keren afmeren.

Derde lid

Over de te factureren bedragen wordt BTW in rekening gebracht.

Artikel 6 Wijze van heffing

Wanneer een vaartuig wil afmeren aan de veerdam, is toestemming van de gemeente nodig. Vaartuigen met een vaste ligplaats krijgen jaarlijks een ontheffing van de gemeente. Het gaat hier om een aantal Amelander (rondvaart)bedrijven.
De toestemming voor het afmeren aan een afmeerplaats, kan mondeling of schriftelijk worden verleend, afhankelijk van het tijdstip van aanvragen (dus ook een ontheffing).
Op basis van de juiste gegevens legt de gemeente Ameland een aanslag op aan de belastingplichtige.

Artikel 7 Ontstaan van de belastingschuld en de heffing naar tijdsgelang voor de jaarlijks verschuldigde rechten

Eerste lid

De belasting voor een ligplaats is verschuldigd bij het begin van de ligplaatsperiode, die loopt van april tot en met oktober van een jaar. Daarmee ontstaat de materiële belastingschuld al bij het begin van deze periode en kan daarna worden geformaliseerd.

Tweede en derde lid

In de leden twee en drie zijn regels gegeven die betrekking hebben op wijzigingen gedurende het kalenderjaar in de belastingplicht. Er is gekozen voor een tijdsevenredige herleiding per maand, waarbij gedeelten van een maand wel worden betrokken in de heffing. Omdat de volledige ligplaatsperiode zeven maanden duurt, geldt voor een periode van bijvoorbeeld 15 mei tot 15 oktober een berekening naar 6/7^{e} deel van het bedrag voor de gehele periode (mei en oktober tellen volledig mee).

Artikel 8 Ontstaan van de belastingschuld voor de overige rechten

De rechten voor een afmeerplaats zijn verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening, oftewel wanneer kan worden beschikt over de afmeerplaats. Op dat moment kan een aanslag worden opgelegd.

Artikel 9 Termijnen van betaling

De aanslagen voor ligplaatsen en afmeerplaatsen dienen te worden betaald binnen dertig dagen na dagtekening.

LUCHTHAVENGELDREGELING

VAN HET GEMEENTELIJK VLIEGVELD

A M E L A N D

2 0 2 6

De raad van de gemeente Ameland,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025,

Gelet op de artikelen 216, 219 en 229, aanhef onderdeel a en b van de Gemeentewet;

BESLUIT

Vast te stellen de:

Verordening Luchthavengeldregeling 2026

Artikel 1 Begripsbepalingen

Voor de toepassing van deze regeling wordt verstaan onder:

a. **vliegtuig:**
een luchtvaartuig, zwaarder dan lucht en voorzien van een voortstuwingsinrichting;

b. **zweefvliegtuig:**
een luchtvaartuig, zwaarder dan lucht en niet voorzien van een voortstuwingsinrichting, dat dynamisch in de lucht kan worden gehouden ten gevolge van reactiekrachten op vlakken, die bij een zelfde vliegtoestand niet van stand behoeven te veranderen;

c. **hefschroefvliegtuig:**
een draagschroefvliegtuig (helicopter) met tijdens de vlucht mechanisch aangedreven vlakken;

d. **motorzweefvliegtuig:**
een vleugelvliegtuig, dat voor het uitvoeren van een langdurige vrije vlucht niet afhankelijk is van een voortstuwingsinrichting;

e. **ultra-light vliegtuig:**
een vleugelvliegtuig van eenvoudige constructie met een totaal massa van niet meer dan 390 kg;

f. **vrije ballon:**
een luchtvaartuig, lichter dan lucht, dat niet is voorzien van een voortstuwingsinrichting en niet door middel van een ankerkabel of lijn is bevestigd aan het aardoppervlak;

g. **gewicht:**
het maximum gecertificeerd startgewicht van het vliegtuig, zoals dat blijkt uit het bij het vliegtuig behorende bewijs van luchtwaardigheid;

h. **oppervlakte:**
het product in m2, van de grootste lengte en breedte van het vliegtuig in luchtwaardige toestand, dan wel in een toestand met de vleugels of rotors opgevouwen;

i. **etmaal:**
een tijdsruimte van 24 uren, te rekenen vanaf het tijdstip van landing van een vliegtuig op het luchtvaartterrein;

j. **overlandvlucht:**
een vlucht, waarbij het vliegtuig landt op een ander luchtvaartterrein dan dat, vanwaar het is opgestegen;

k. **terreinvlucht:**
een vlucht, na welke het vliegtuig landt op hetzelfde luchtvaartterrein als waarvan het is opgestegen, zonder een tussenlanding te hebben uitgevoerd op een ander luchtvaartterrein;

l. **lesvlucht:**
een overland- of een terreinvlucht onder leiding van een bevoegde instructeur om vliegvaardigheid te krijgen;

m. **rondvlucht:**
een vlucht, die vervoer door een luchtvaartmaatschappij ten doel heeft, van ten hoogste 60 minuten, welke aanvangt en eindigt op hetzelfde luchtvaartterrein;

n. **fotovlucht:**
een vlucht met het doel om vanuit de lucht fotografische opnamen te maken;

o. **valschermvlucht:**
een vlucht met het doel valschermspringen te laten uitvoeren;

p. **parkeren:**
het in de buitenlucht op het luchtvaartterrein doen verblijven van een vliegtuig;

q. **stallen:**
het in een vliegtuigloods doen verblijven van een vliegtuig;

r. **exploitant:**
het college van burgemeester en wethouders van de Gemeente Ameland;

s. **luchtvaartterrein:**
het door de Minister van Verkeer en Waterstaat aangewezen luchtvaartterrein;

t. **grondtijd:**
de tijd die wordt gerekend in verband met lesvluchten uitgevoerd door een niet op het luchtvaartterrein gevestigde erkende vliegschool tussen de overlandlanding en de overlandstart.

u. **vliegschool:**
een door het Ministerie van Verkeer & Waterstaat divisie Luchtvaart erkende vliegschool;

v. **geluidsklasse-indeling**
de indeling van vliegtuigen in geluidsklassen, zoals gehanteerd door de inspectie Verkeer & Waterstaat divisie Luchtvaart.

Artikel 2 Aard van de heffing

Voor het gebruik door luchtvaartuigen van het luchtvaartterrein te Ballum Ameland worden overeenkomstig de bepalingen van deze regeling rechten geheven onder de naam van luchthavengelden.

Artikel 3 Betalingsplicht

Betalingsplichtig is de eigenaar van het luchtvaartuig, de gebruiker daarvan en degene, die als gemachtigde van de eigenaar of de gebruiker optreedt, met dien verstande dat ieder van de genoemde personen het recht hoofdelijk verschuldigd is en betaling door de één, de andere(n) bevrijdt.

Artikel 4 Wijzen van heffing

1. Het recht voor een landing is verschuldigd terstond nadat de landing is uitgevoerd; de overige rechten zijn bij vooruitbetaling verschuldigd.

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan aan, naar oordeel van de havenmeester of zijn plaatsvervanger, daarvoor in aanmerking komende natuurlijke personen of rechtspersonen toestemming worden verleend tot betaling van de verschuldigde rechten na ontvangst van een daarvoor opgemaakte nota, zulks onder door de exploitant gestelde of nader te stellen voorwaarden.

Artikel 5 Landings- en startgeld

1. Voor het landen en starten met een vliegtuig op het luchtvaartterrein is aan de exploitant een landings- en/of startgeld verschuldigd, waarvan de hoogte wordt bepaald door het gewicht en de geluidsklasse van het vliegtuig.

2. Bij de berekening van de in lid 1 van dit artikel bedoeld recht wordt onderscheid gemaakt naar:

   a. overlandvluchten;
   b. terreinvluchten;
   c. lesvluchten;

a. Overlandvlucht

Ingeval van een **overlandvlucht** bedraagt het verschuldigde recht per landing voor vliegtuigen:

-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 1 en 2	**€ 24,00**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 3-6	**€ 21,00**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 7 en 8	**€ 18,00**
-	met een gewicht van meer dan 1500 kg per 1000 kg of een gedeelte daarvan een toeslag van	**€ 12,50**

b. Terreinlanding

Ingeval van een **terreinlanding** bedraagt het verschuldigde recht per landing voor vliegtuigen:

-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 1 en 2	**€ 20,00**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 3-6	**€ 16,00**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 7 en 8	**€ 12,00**
-	met een gewicht van meer dan 1500 kg per 1000 kg of een gedeelte daarvan een toeslag van	**€ 10,00**

c. Lesvlucht

In geval van een **lesvlucht** bedraagt het recht voor een landing met een vliegtuig, waarmee een lesvlucht wordt uitgevoerd door een niet op het luchtvaartterrein gevestigde erkende vliegschool, en een maximale grondtijd (pauzetijd) van ± 1,5 uur,

Voor de eerste landing:		
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 1 en 2	**€ 22,00**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 3-6	**€ 20,00**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 7 en 8	**€ 18,00**
-	met een gewicht van meer dan 1500 kg per 1000 kg of een gedeelte daarvan een toeslag van	**€ 10,00**
De volgende landingen, c.q. doorstarts:		
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 1 en 2	**€ 6,00**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 3-6	**€ 5,00**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 7 en 8	**€ 4,00**
-	met een gewicht van meer dan 1500 kg per 1000 kg of een gedeelte daarvan een toeslag van	**€ 5,00**

Een niet op het luchtvaartterrein gevestigde niet erkende vliegschool valt niet onder de artikel 5, lid 2 sub c regeling, en is het gewone landingsrecht verschuldigd voor zowel overland-, als terreinlandingen.

Een op het luchtvaartterrein gevestigde erkende vliegschool kan een maandabonnement voor zowel overland-, als terreinlandingen aangaan.

Een tijdelijk op het luchtvaartterrein gevestigde vliegschool (bv. tijdens de erkenningsaanvraag) kan slechts een maandabonnement aangaan voor de terreinlandingen. Dit geldt ook indien voor die vliegschool, de erkenningsaanvraag eventueel niet mocht worden gehonoreerd.

Artikel 6 Startgeld voor motorsleepvliegtuig in combinatie met zweefvliegtuig en landingsgeld voor leslandingen, uitgevoerd door vliegtuigen van niet op het luchtvaartterrein gevestigde vliegscholen

1. a. In afwijking van het bepaalde in artikel 5 bedraagt het recht voor een motorsleepvliegtuig, dat gestart is met een zweefvliegtuig en waarvan het gewicht 1500 kg of minder bedraagt per start **€ 18,80**

   b. Het hiervoor onder a. genoemde startgeld wordt met 100% verhoogd, indien het gewicht van het vliegtuig méér dan 1500 kg. bedraagt

Artikel 7 Parkeergeld

Voor het parkeren van een vliegtuig op het luchtvaartterrein wordt per etmaal of gedeelte daarvan parkeergeld geheven, overeenkomstig het hierna bepaalde.

1.	Het parkeergeld bedraagt voor een vliegtuig:	
	a. met oppervlakte tot en met 80 m²	**€ 12,60**
	b. met een grotere oppervlakte dan 80 m²	**€ 12,60**
	c. voor elke 10 m² oppervlakte of een gedeelte daarvan boven 80 m²	**€ 2,75**
2.	Het parkeergeld bedraagt voor een zweefvliegtuig per etmaal of een gedeelte daarvan	**€ 12,60**

Geen parkeergeld, als bedoeld in lid 1 van dit artikel, wordt geheven, indien het parkeren geschiedt gedurende de daglichtperiode, alsmede in het geval, dat voor een vliegtuig een parkeerabonnement is afgesloten.

Indien een vliegtuig uitsluitend wordt geparkeerd op grond die eigendom is van de eigenaar of gebruiker van het vliegtuig, dan wel waarvoor de exploitant met de eigenaar of gebruiker een huur- of erfpachtovereenkomst heeft aangegaan, wordt, tenzij in die overeenkomst anders is bepaald, geen parkeergeld geheven.

Artikel 8 Stallingsgeld

1. Voor het stallen van een vliegtuig in een vliegtuigloods van de exploitant op het luchtvaartterrein wordt per etmaal of gedeelte daarvan stallingsgeld geheven overeenkomstig het in lid 2 bepaalde.

2. Het stallingsgeld bedraagt voor een vliegtuig:

a.	met een oppervlakte tot en met 80 m²	**€ 11,75**
b.	met een oppervlakte groter dan 80 m²	**€ 11,75**
	vermeerderd met	**€ 0,80**
	voor elke 10 m² oppervlakte of een gedeelte daarvan boven 80 m²	

Artikel 9 Vergoeding voor het doen opstijgen van een vrije ballon

Voor het doen opstijgen of eventueel landen van een vrije bemande ballon vanaf het luchtvaartterrein wordt een recht geheven van **€ 28,60**

Artikel 10 Abonnementen

1. De exploitant kan met de eigenaar of gebruiker van een vliegtuig, waarvan de oppervlakte niet méér dan 200 m² bedraagt, op diens verzoek, een abonnement afsluiten ten behoeve van het parkeren, stallen of landen -- of een combinatie daarvan -- van een vliegtuig op het luchtvaartterrein.

2. Het voor een abonnement, als bedoeld in lid 1 van dit artikel, verschuldigde recht wordt geheven conform de bij deze luchthavengeldregeling behorende bijlage I.

Artikel 11 Rechten zweefvliegen

1. Behoudens hetgeen in de voorgaande artikelen ten aanzien van zweefvliegtuigen is geregeld, bedraagt het recht voor het gebruik van het luchtvaartterrein ten behoeve van een zweefvliegtuig in combinatie met een lier voor het doen opstijgen van een zweefvliegtuig, indien en voor zover daarvoor een abonnement is afgesloten, ongeacht de intensiteit van het gebruik, per maand of gedeelte daarvan **€ 115,40**

2. In geval voor meer dan één zweefvliegtuig of voor meer dan één lier voor het doen opstijgen van een zweefvliegtuig, eveneens volgens abonnement gebruik van het luchtvaartterrein wordt gemaakt, bedraagt het recht, ongeacht de intensiteit van het gebruik, voor:

	elk volgend zweefvliegtuig boven het getal één, per maand of gedeelte daarvan	**€ 78,05**
b.	elke volgende lier boven het getal één, per maand of gedeelte daarvan	**€ 30,75**
c.	In incidentele gevallen kan, wanneer geen abonnement is afgesloten, van het luchtvaartterrein door een zweefvliegtuig gebruik worden gemaakt tegen een dagtarief van	**€ 17,90**

Artikel 12 Overige bepalingen inzake de heffing van rechten

1. Voor de toepassing van de in artikel *5,* onder lid 2, genoemde rechten wordt een schijnlanding (overshoot) gelijkgesteld met een landing.

2. Voor de toepassing van de in de artikelen 5, 6, 7, 8 en 9 genoemde rechten wordt onder vliegtuig mede een hefschroefvliegtuig en een ultra-light vliegtuig begrepen.

3. Indien een vliegtuig, na van het luchtvaartterrein te zijn opgestegen, hierop zonder een ander luchtvaartterrein te hebben aangedaan, wegens slechte weersomstandigheden, motorstoring of andere onvoorziene buitengewone oorzaken, terugkeert, zullen geen rechten, als bedoeld in de artikelen 5, 6 en 7*,* worden geheven.

4. Indien een hefschroefvliegtuig tot geringe hoogte opstijgt voor verplaatsing van dat hefschroefvliegtuig, in verband met het parkeren of het stallen op het luchtvaartterrein, zal dit niet als een terreinvlucht worden aangemerkt.

5. In alle hiervoor genoemde rechten zijn niet begrepen:

   a. de omzetbelasting (BTW) ingevolge de huidige of toekomstige wetgeving;

   b. de kosten voor het verlenen van enigerlei hulp bij het landen, parkeren, (met inbegrip van verankeren), of vertrek van een vliegtuig;

   c. de toeristenbelasting.

Artikel 13 Inning van de rechten

1. Alle krachtens deze regeling verschuldigde rechten of vergoedingen worden geïnd door of namens de havenmeester van het luchtvaartterrein, die deze verantwoordt op de wijze, zoals door de exploitant is bepaald.
   Door of namens de havenmeester wordt voor iedere betaling een bewijs afgegeven, zoals de exploitant dat heeft vastgesteld.

2. Geen terugbetaling van rechten of vergoedingen geschiedt, behalve in geval van overmacht, indien van datgene, waarvoor werd betaald, niet of niet ten volle gebruik wordt gemaakt.

Artikel 14 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De verordening luchthavengeldregeling 2025 wordt ingetrokken met ingang van de in het tweede lid genoemde datum van ingang, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze Luchthavengeldregeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026.

4. Deze regeling wordt aangehaald als **“Luchthavengeldregeling 2026”.**

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de **Raad** van de gemeente **Ameland**,
gehouden op 15 december 2025

, voorzitter.

, griffier.

Behorende bij besluit van 15 december 2025

Bijlage conform artikel 10.

Artikel 1 Maandabonnementen

1 Het recht bij het afsluiten van een maandabonnement bedraagt per maand, indien dit wordt afgesloten ten behoeve van:

A. het parkeren van een vliegtuig op het luchtvaartterrein, zowel binnen als buiten de daglichtperiode:

a.	met een oppervlakte tot en met 80 m2	**€ 186,00**
b.	met een oppervlakte groter dan 80 m2	**€ 186,00**
	vermeerderd met voor elke 10 m2 oppervlakte of een gedeelte daarvan boven de 80 m2	**€ 26,75**

B. het landen met een vliegtuig op het luchtvaartterrein en het parkeren van een vliegtuig op het luchtvaartterrein binnen de daglicht periode:

a.	met een gewicht van ten hoogste 1.500 kg	**€ 262,50**
b.	met een gewicht van meer dan 1.500 kg, per 1.000 kg of een gedeelte daarvan	**€ 262,50**

C. het landen met een vliegtuig op het luchtvaartterrein en het parkeren van een vliegtuig op het luchtvaartterrein zowel binnen als buiten de daglichtperiode:

a.	met een gewicht van ten hoogste 1.500 kg	**€ 261,55**
b.	met een gewicht van meer dan 1.500 kg per 1.000 kg of een gedeelte daarvan	**€ 261,55**

Artikel 2 Landingsgeld

In afwijking van het in artikel 5, onder lid 2, van de Luchthavengeldregeling bepaalde, bedraagt het recht naar gewicht voor een vliegtuig, waarvoor een maandabonnement als bedoeld in artikel 1, onder B en C, is afgesloten:

-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 1 en 2	**€ 9,65**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 3-6	**€ 4,65**
-	tot en met 1500 kg, geluidsklasse 7 en 8	**€ 3,45**
-	met een gewicht van meer dan 1500 kg per 1500 kg of een gedeelte daarvan een toeslag van	**€ 9,65**

Artikel 3

1. Een abonnement, als bedoeld in artikel 1, gaat in op elke gewenste dag van de maand en eindigt op de overeenkomstige dag van de volgende maand.

2. Verlenging van een abonnement geschiedt telkens stilzwijgend voor een periode van een maand, tenzij anders met de exploitant is overeengekomen.

3. De exploitant behoudt zich het recht voor het verzoek van de eigenaar of houder van een vliegtuig voor het afsluiten van een abonnement te weigeren. Een weigering zal met redenen omkleed aan de aanvrager schriftelijk worden meegedeeld.

Aldus vastgesteld in de R**aad** van de gemeente **Ameland**, gehouden op 15 december 2025

, voorzitter

, griffier

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen

Ad. u., grondtijd:

Indien tussen overlandlanding en -start, lokaal starts en landingen worden geoefend is er geen grondtijd. Indien er tussentijds even gepauzeerd wordt en mogelijk even het luchthaventerrein wordt verlaten, is er sprake van grondtijd. Is in de grondtijd meerdere uren + verlaten van het luchtvaartterrein, c.q. een overnachting vervat, dan vervalt de speciale leslandingsregeling conform artikel 5. Het gewone landingsrecht volgens artikel 5, lid 1 en lid 2 sub a-b is dan verschuldigd voor de overlandlandingen.

Artikel 5 Landings- en startgeld

Tweede lid, ad. c. Lesvlucht:

Indien er tussen aankomstlanding en vertrekstart sprake is van een tijdverschil van meer dan 0,5 uur, is op grond van de Verordening toeristenbelasting voor de inzittende toeristenbelasting verschuldigd.

Indien er er tussen aankomstlanding en vertrekstart een nacht is vervat in de grondtijd, kan er in principe niet meer worden gesproken van een normale lesvlucht. In dat geval zijn de gewone landingsrechten verschuldigd voor zowel overland-, als terreinlandingen.

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

LIJKBEZORGINGSRECHTEN

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

De Raad van de gemeente Ameland,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025,

Gelet op de artikelen 216, 219 en 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b van de Gemeentewet.

BESLUIT

Vast te stellen de :

Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2026

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze verordening verstaat onder:

a. **begraafplaats:**
de gemeentelijke begraafplaatsen te Hollum, Ballum en Nes

b. **graf:**
een graf, grafkelder daaronder begrepen, waarvoor voor bepaalde tijd aan een natuurlijk of rechtspersoon het uitsluitend recht is verleend tot:

- het doen begraven en begraven houden van lijken

- het doen bijzetten en bijgezet houden van asbussen met of zonder urnen;

- het doen verstrooien van as;

c. **urnengraf:**
een graf, grafkelder daaronder begrepen, waarvoor voor bepaalde tijd het uitsluitend recht is verleend tot:

- het doen bijzetten en bijgezet houden van asbussen met of zonder urnen;

- het doen verstrooien van as;

d. **asbus:**
een bus ter berging van as van een overledene;

e. **urn:**
een voorwerp ter berging van één of meer asbussen;

f. **verstrooiingsplaats:**
een permanent door de gemeente Ameland daartoe bestemd terrein waarop as wordt verstrooid, dan wel een plaats waarvoor voor bepaalde tijd het recht is verleend om as te doen verstrooien.

g. **kindergraf:**
een graf, bestemd voor het begraven van lijken van personen beneden de leeftijd van 12 jaar.

Artikel 2 Belastbaar feit

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van diensten op alle begraafplaatsen op Ameland.

Artikel 3 Belastingplicht

De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt.

Artikel 4 Maatstaf van heffing en belastingtarieven

De rechten worden geheven naar de maatstaven en de tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.

Artikel 5 Belastingjaar

Met betrekking tot de rechten die per jaar worden geheven is het belastingjaar gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 6 Wijze van heffing

De rechten, genoemd in de tarieventabel, worden geheven bij wege van aanslag.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid van de Invorderingswet 1990 moeten de rechten worden betaald binnen 30 dagen na dagtekening van het aanslagbiljet.
2. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het voorgaande lid gestelde termijn.

Artikel 8 Kwijtschelding

Bij de invordering van de lijkbezorgingsrechten wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De “Verordening lijkbezorgingsrechten 2025” wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

3 De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026

4. Deze verordening wordt aangehaald als de “Verordening lijkbezorgingsrechten 2026”.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de **Raad** van de gemeente **Ameland**, gehouden op 15 december 2025.

, voorzitter.

, griffier.

T A R I E V E N T A B E L

B E H O R E N D E B I J D E

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

LIJKBEZORGINGSRECHTEN

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2026

Artikel 1 Verlenen van rechten

Het recht bedraagt voor:

1.	Het verlenen van het uitsluitend recht op een graf voor een periode van 20 jaar (1e uitgifte)	€ 1.190,70
2.	Het verlenen van het uitsluitend recht op een kinder- of urnengraf voor een periode van 20 jaar (1e uitgifte)	€793,80
3.	Het verlenen van het uitsluitend recht op een graf voor een periode van 10 jaar (verlenging)	€635,00
4.	Het verlenen van het uitsluitend recht op een kinder- of urnengraf voor een periode van 10 jaar (verlenging)	€452,55
5.	Het verlenen van het uitsluitend recht op een graf voor een periode van 5 jaar (verlenging)	€317,50
6.	Het verlenen van het uitsluitend recht op een kinder- of urnengraf voor een periode van 5 jaar (verlenging)	€226,25
7.	Het overschrijven van de rechten op een graf, genoemd onder lid 1 tot en met lid 6, voor elke keer dat een dergelijke overschrijving plaatsvindt, zonder dat het grafrecht wordt verlengd	€ 31,55
8.	Voor het afgeven van een vergunning voor het plaatsen, vernieuwen of wijzigen van een grafmonument	€189,00

Artikel 2 Begraven (grafdelven)

Het recht bedraagt voor:

1.	Het begraven van een lijk van een persoon van 12 jaar of ouder	€649,90
2.	Het begraven van een lijk van een kind beneden 12 jaar	€504,95
3.	Het begraven van een lijk van een kind beneden één jaar	€315,30

Artikel 3 Bijzetten van asbussen en urnen (grafdelven)

Het recht bedraagt voor:

1.	Het plaatsen van een asbus met of zonder urn in een (urnen)graf	€315,30

Artikel 4 Verstrooiingen

Het recht bedraagt voor:

1.	Het verstrooien van as op een verstrooiingsplaats	€100,85

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 15 december 2025

de voorzitter,

de griffier,

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING

VAN

PRECARIOBELASTING

IN DE GEMEENTE

A M E L A N D

2 0 2 6

De raad van de gemeente Ameland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 november 2025;

gelet op de artikelen 216 en 228 van de Gemeentewet;

BESLUIT

vast te stellen de navolgende verordening:

Verordening op de heffing en de invordering van Precariobelasting 2026

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. openbare gemeentegrond: gemeentegrond welke voor de openbare dienst is bestemd;
b. jaar: een kalenderjaar of een gedeelte daarvan;

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van terrassen en/of uitstallingen op openbare gemeentegrond.

Artikel 3 Belastingplicht

De belasting wordt geheven van degene die het terras of uitstalling op openbare gemeentegrond heeft, dan wel van degene ten behoeve van wie dat terras of die uitstalling op openbare gemeentegrond aanwezig zijn.

Artikel 4 Vrijstellingen

De belasting wordt niet geheven voor:

a. het hebben op openbare gemeentegrond van terrassen en/of uitstallingen, welke aan de gemeente of gemeentelijke instellingen in eigendom behoren of die bij de gemeente in gebruik zijn;
b. het hebben op openbare gemeentegrond van wegwijzers en verkeersaanwijzigingen van de Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB en van andere overeenkomstige instellingen;
c. het hebben op openbare gemeentegrond van terrassen en/of uitstallingen, welke daar ingevolge wettelijk voorschrift kosteloos of tegen een bij of krachtens dat voorschrift bepaalde vergoeding moeten worden gedoogd;
d. het hebben van terrassen en/of uitstallingen op openbare gemeentegrond, waarvoor uit andere hoofde betaling aan de gemeente moet geschieden;
e. het hebben van terrassen en/of uitstallingen op openbare gemeentegrond voor niet-commerciële instellingen die diensten verlenen in het kader van sociale, culturele en of educatieve doeleinden;
f. het hebben van terrassen en/of uitstallingen op openbare gemeentegrond door natuurlijke personen voor niet-bedrijfsmatige en/of niet-commerciële particuliere doeleinden.

Artikel 5 Maatstaf van heffing en belastingtarief

De belasting bedraagt voor het hebben van terrassen en/of uitstallingen op openbare gemeentegrond: € 50,- per m² per jaar.

Artikel 6 Berekening van de precariobelasting

1. De belasting wordt berekend naar de oppervlakte van de horizontale projectie op de grond van de terrassen en/of uitstallingen waarbij een gedeelte van een vierkante meter wordt afgerond op één decimaal.

Artikel 7 Wijze van heffing

De belasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 8 Ontstaan van de belastingschuld

De precariobelasting is verschuldigd bij de aanvang van het kalenderjaar of, indien de belastingplicht in de loop van het kalenderjaar aanvangt, bij de aanvang van de belastingplicht.

Artikel 9 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet dient de belasting te worden betaald binnen dertig dagen na dagtekening van het aanslagbiljet.
2. De Algemene Termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 10 Kwijtschelding

Bij de invordering van de precariobelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 11 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De “Verordening Precariobelasting Gemeente Ameland 2025” wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.
3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026.
4. Deze verordening wordt aangehaald als "Verordening Precariobelasting 2026"

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Ameland in zijn openbare vergadering van 15 december 2025,

de griffier, de voorzitter,

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2 Belastbaar feit

'Hebben' kan onder meer zijn: bezitten, beschikken over, in het genot zijn van. Indien de wetgever hier eigendom of een beperkt recht zou hebben bedoeld, zou dit expliciet in artikel 228 van de Gemeentewet zijn opgenomen. Dit is bevestigd in de jurisprudentie. Hof Arnhem overwoog dat het begrip 'hebben' ingevolge de jurisprudentie ruim moet worden geïnterpreteerd, daarbij verwijzend naar het arrest van de Hoge Raad van 7 oktober 1998, nr. 33553, ECLI:NL:HR:1998:AA2314, *Belastingblad* 1998/883, BNB 1998/384 (Leiden). Daaronder moet niet alleen worden verstaan het hebben als eigenaar, maar ook het hebben als huurder of direct belanghebbende (Hof Arnhem 12 juni 2001, nr. 99/00264, ECLI:NL:GHARN:2001:AB2954, *Belastingblad* 2001, blz. 1152 (Nijmegen). In genoemd arrest ging het overigens om reclamebelasting.

Wat wordt er onder terrassen verstaan?
De Hoge Raad oordeelde dat het is toegestaan de oppervlakte van het gehele terras in de heffing te betrekken (HR 17 februari 2017, nr.16/02118, ECLI:NL:HR:2017:257 (Haarlem)). Het is in overeenstemming met de rechtsgrond van de precariobelasting om bij aaneengesloten horeca-terrassen de oppervlakte van het gehele terras in de heffing te betrekken en niet alleen de ruimte die in beslag wordt genomen door het terrasmeubilair. Van een willekeurige en onredelijke belastingheffing is naar het oordeel van de Hoge Raad geen sprake. Daarmee is achterhaald de uitspraak van Hof Amsterdam van 2 maart 1990, nr. 4211/88, *Belastingblad* 1991, blz. 42 (Amsterdam) dat heffing per afzonderlijk voorwerp dient plaats te vinden.

Wat wordt er onder uitstallingen verstaan?
Onder een uitstalling wordt ieder verplaatsbaar voorwerp verstaan, dat tijdelijk op of aan de weg wordt geplaatst, bedoeld om aandacht te vestigen op producten of diensten van een winkel of inrichting voor de verkoop ervan.

De terrassen en/of uitstallingen moeten worden aangetroffen op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De grond moet in eigendom zijn van de gemeente (HR 17 februari 1932, *WvhR* nr. 12414; Hof Den Haag 25 oktober 1973, nr. 91/1973, *BNB* 1974/214 (Gorinchem)). Grond, welke eigendom is van de gemeente, is voor de openbare dienst bestemd indien die grond kan worden gebruikt tot algemeen nut en indien in beginsel een ieder bij die grond belang kan hebben. Niet relevant is de planologische bestemming van de grond (Hof Amsterdam 2 maart 1990, nr. 4211/88, *Belastingblad* 1991, blz. 42, *BNB* 1991/170 (Amsterdam) en Hof Den Haag 11 mei 1994, nr. 93/2846, *FED* 1995/4). Voor de vraag of de gemeente gerechtigd is tot het heffen van precariobelasting maakt het niet uit wat de aard van de civielrechtelijke gerechtigdheid is (Hof Arnhem-Leeuwarden 28-02-2017, nr. 16/00469, ECLI:NL:GHARL:2017:1608). In geval van de vestiging van een opstalrecht is niet de bloot eigenaar, maar de opstalhouder degene die op grond van zijn recht tot de grond het gebruik door een derde kan gedogen. De vestiging van een opstalrecht ten behoeve van de gemeente, of het voorbehoud daarvan bij verkoop van de grond, staat zodoende niet in de weg aan de heffing van precariobelasting; de grond dient alsdan te worden aangemerkt als gemeentegrond. Hetzelfde geldt volgens ons ook wanneer ten behoeve van de gemeente een recht van erfpacht is gevestigd.

Artikel 3 Belastingplicht

Ingevolge artikel 217 van de Gemeentewet dient in de belastingverordening te worden vermeld wie de belastingplichtige is. Er is gekozen voor een ruime omschrijving van de belastingplicht, om te voorkomen dat in bepaalde situaties geen belastingplichtige aangewezen zou kunnen worden. In de eerste zinsnede is aangesloten bij het belastbaar feit voor de precariobelasting, te weten het hebben van voorwerpen. Het gebruik van de woorden ‘dan wel’ is bedoeld om te voorkomen dat ter zake van hetzelfde belastbare feit van twee belastingplichtigen, te weten degene die voorwerpen heeft en degene ten behoeve van wie de voorwerpen aanwezig zijn, precariobelasting zal worden geheven.

In het algemeen wordt de precariobelasting op deze wijze opgelegd aan de gebruiker, oftewel de exploitant van het terras of de uitstalling.

Artikel 6 Berekening van de precariobelasting

Horizontale projectie van de voorwerpen betekent dat projectie van het voorwerp in een horizontaal vlak moet plaatsvinden en dat vervolgens van dat horizontale vlak de oppervlakte wordt bepaald. Wanneer de oppervlakte een gedeelte van een vierkante meter bevat, wordt de oppervlakte afgerond op één decimaal. Bijvoorbeeld 28,65 m² wordt afgerond tot 28,7 m².Voor de aldus berekende oppervlakte wordt de precariobelasting bepaald.

Commissie 1 december 2025	Burgemeester Willemsma	**Belastingverordeningen 2026** De portefeuillehouder zegt toe: - in 2026 in gesprek te gaan met de raad om het systeem van belastingheffing en het berekenen van de tarieven te bespreken; - dat de afdeling nog eens zal kijken naar de omschrijving van "vaartuig" in de liggeldverordening; - na te gaan of er signalen zijn dat de regeling subsidie voor jeugdgroepen te ingewikkeld is.	Het college zal in overleg met de griffier een gesprek plannen en dit inhoudelijk laten voorbereiden. Zo nodig zal een deskundige van buitenaf worden betrokken. De inhoud van een verordening is redelijk vrij, er is dus geen noodzaak of verplichting om met definities aan te sluiten bij andere wetgeving of externe definities. De huidige omschrijving van vaartuig is wat het college betreft een goed werkbare definitie voor de liggeldverordening. Het college heeft hierover geen signalen. Integendeel: er is dit jaar weer meer gebruik gemaakt van de subsidieregeling (2023: bijna 85.000 nachten, 2024: 103.000 nachten, 2025 vooralsnog 113.000 nachten). Ook hebben we in 2025 een enquête gehouden onder aanvragers. De resultaten daarvan zijn nog niet uitgebreid geanalyseerd, maar een eerste blik leert dat er veel Duitse reacties zijn (ruim 40) en dat deze vrijwel zonder uitzondering positief zijn over de regeling. De goede uitvoerbaarheid blijkt ook uit interne evaluaties die het college al eerder heeft gedaan en waarop de regeling actief is aangepast. U bent daarover als raad geïnformeerd bij raadsinformatiebrief van 31-01-2020, 23-12-2021 en 19-12-2023.

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	522634
Vergaderdatum	15 december 2025
Organisatieonderdeel	Fysieke Leefomgeving
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	7

Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025.

Voorstel

1. Vast te stellen de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025 onder intrekking van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2016.

Inleiding

In 2024 is de Omgevingswet inwerking getreden. De Erfgoedverordening van 2016 is nog afgestemd op de regelgeving van voor de invoering van de Omgevingswet.
De Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025 vervangt de verordening van 2016 en is afgestemd en overeenkomstig de Omgevingswet. Verouderde definities en niet meer van toepassing zijnde regelgeving zoals bestemmingsplan, Wet Ruimtelijke Ordening zijn komen te vervallen en omgezet naar de definities zoals genoemd in de Omgevingswet. In de bijgevoegde wijzigingstabel staan de aanpassingen aangegeven. Inhoudelijk zijn er geen wijzigingen.

Beoogd effect

De erfgoedverordening bevat regels voor de bescherming van het cultureel erfgoed binnen de gemeente Ameland, zoals monumenten, archeologische waarden en historische straat- of gevelwanden. De verordening wordt op termijn geïntegreerd in het Omgevingsplan gemeente Ameland.

Argumenten

1.1 Vaststellen van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025.
De Erfgoedverordening van 2016 is nog afgestemd op de regelgeving van voor de invoering van de Omgevingswet en dient omgezet te worden naar de regelgeving van nu de Omgevingswet.
De Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025 vervangt de verordening van 2016 en is in overeenstemming met de Omgevingswet. Definities die niet meer van toepassing zijn, zijn omgezet naar de regelgeving genoemd in de Omgevingswet. Inhoudelijk zijn er geen wijzigingen. De verordening is bedoeld ter waarborging van de bescherming van het cultureel erfgoed binnen de gemeente Ameland. De verordening wordt op termijn geïntegreerd in het Omgevingsplan gemeente Ameland. Het omgevingsplan moet voor 2032 zijn vastgesteld. In de tussenliggende periode is de erfgoedverordening van toepassing.

Kanttekeningen

n.v.t.

Afstemming

Het betreft een omzetting van de verordening met betrekking tot gewijzigde regelgeving. Intern heeft afstemming plaats gevonden externe afstemming met partijen is niet noodzakelijk.

Vervolg

Na vaststelling wordt de verordening gepubliceerd.

Bijlagen

1. Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025.
2. Wijzigingstabel 2016 – 2025 was – wordt.

Besluit

Raad

Zaaknummer	522634
Datum vergadering	15 december 2025
Onderwerp	Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025
Portefeuillehouder	Theo Faber
Agendapunt	7

Besluit

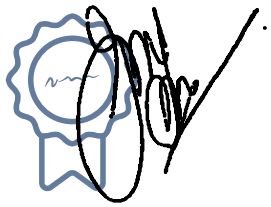
De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 november 2025;

gelet op
artikel 3.16 van de Erfgoedwet;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

besluit:
vast te stellen de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025 onder intrekking van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2016.

Ballum, 29 december 2025

J.M.J. Metz
Griffier

T. Willemsma
Burgemeester

Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025

Besluit van de raad van de gemeente Ameland tot vaststelling van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025.

De raad van de gemeente Ameland;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 november 2025;
gelet op artikel 3.16 van de Erfgoedwet;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025

§ 1. Algemeen

Artikel 1. Definities
In deze verordening en de daarop berustende voorschriften wordt, tenzij anders is bepaald, verstaan onder:
- gemeentelijk beschermd cultuurgoed: cultuurgoed als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet dat als zodanig is aangewezen op grond van artikel 3, eerste lid;
- gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht: stads- of dorpsgezicht als bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet dat als zodanig is aangewezen op grond van artikel 18;
- gemeentelijk beschermde verzameling: verzameling als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet die als zodanig is aangewezen op grond van artikel 3, tweede lid;
- gemeentelijk monument: monument of archeologisch monument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet dat is ingeschreven in het gemeentelijk erfgoedregister;
- minister: minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- omgevingsvergunning: vergunning als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet voor een activiteit met betrekking tot een gemeentelijk monument of een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Artikel 2. Gemeentelijk erfgoedregister
1. Burgemeester en wethouders houden een door eenieder te raadplegen gemeentelijk erfgoedregister bij van krachtens deze verordening aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed inclusief de locaties waaraan krachtens artikel 4.2, eerste lid, van de Omgevingswet in het omgevingsplan de functie cultureel erfgoed is toebedeeld.
2. Het gemeentelijk erfgoedregister bevat:
   a. gegevens over de inschrijving en ter identificatie van het aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed;
   b. gegevens over door burgemeester en wethouders van de minister ontvangen afschriften van de inschrijving van een rijksmonument in het rijksmonumentenregister als bedoeld in artikel 3.3, vijfde lid, van de Erfgoedwet en instructies als bedoeld in artikel 2.34, vierde lid, van de Omgevingswet betreffende een locatie met de functie-aanduiding rijks beschermd stads- en dorpsgezicht.

§ 2. Aanwijzing gemeentelijk beschermd cultuurgoed of gemeentelijk beschermde verzameling

Artikel 3. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd cultuurgoed of gemeentelijk beschermde verzameling
1. Burgemeester en wethouders kunnen besluiten een cultuurgoed dat van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis of uitzonderlijke schoonheid is en dat als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en

dat in eigendom is van de gemeente of dat aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aan te wijzen als gemeentelijk beschermd cultuurgoed.
2. Burgemeester en wethouders kunnen besluiten een verzameling van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis, die als geheel of door een of meer van de cultuurgoederen die een wezenlijk onderdeel van de verzameling zijn, als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en die in eigendom van de gemeente is of die aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aan te wijzen als gemeentelijk beschermde verzameling.
3. Voor de aanwijzing van een cultuurgoed dat of een verzameling die aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd is toestemming van de eigenaar vereist.
4. Over het voornemen van een aanwijzing, bedoeld in het eerste of tweede lid, alsmede over de vervreemding van een gemeentelijk beschermd cultuurgoed of een gemeentelijk beschermde verzameling of over het afstand doen van de zorg daarvoor vragen burgemeester en wethouders advies aan een commissie als bedoeld in artikel 4.18 van de Erfgoedwet.
5. Dit artikel is niet van toepassing op:
   a. door de minister beschermde cultuurgoederen en beschermde verzamelingen als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, en
   b. cultureel erfgoed dat is aangewezen op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.
6. Burgemeester en wethouders verwerken de aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 4. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als gemeentelijk beschermd cultuurgoed of gemeentelijk beschermde verzameling

1. Burgemeester en wethouders kunnen een besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 3, eerste of tweede lid, wijzigen of intrekken. Artikel 3, vierde lid, is hierop van overeenkomstige toepassing, tenzij het een aanpassing van ondergeschikte betekenis betreft of het gemeentelijk beschermd cultuurgoed of de gemeentelijk beschermde verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
2. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het gemeentelijk beschermd cultuurgoed of de gemeentelijk beschermde verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft wordt aangewezen als:
   a. door de minister beschermd cultuurgoed of beschermde verzameling als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, of
   b. beschermd cultureel erfgoed op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.
3. Burgemeester en wethouders verwerken de wijziging, intrekking of het vervallen van een aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.

§ 3. Aanwijzing gemeentelijk monument

Artikel 5. Aanwijzing als gemeentelijk monument

1. Burgemeester en wethouders kunnen besluiten een monument of archeologisch monument dat van bijzonder belang is voor de gemeente vanwege zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde aan te wijzen als gemeentelijk monument.
2. Dit artikel is niet van toepassing op:
   a. rijksmonumenten, en
   b. monumenten en archeologische monumenten die zijn aangewezen op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet of een omgevingsverordening als bedoeld in artikel 2.6 van de Omgevingswet.

Artikel 6. Voornemen tot aanwijzing

1. Een voornemen om toepassing te geven aan artikel 5, eerste lid, wordt door burgemeester en wethouders schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet.
2. Voordat een kerkelijk monument wordt aangewezen, voeren burgemeester en wethouders overleg over het voornemen met de eigenaar.

Artikel 7. Voorbescherming

1. De bescherming van paragraaf 4 is van overeenkomstige toepassing op het monument of archeologisch monument ten aanzien waarvan een voornemen als bedoeld in artikel 6, eerste lid, is bekendgemaakt.
2. De voorbescherming, bedoeld in het eerste lid, vervalt op het moment van inschrijving van de aanwijzing in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 8. Advies gemeentelijke adviescommissie
1. Burgemeester en wethouders vragen over het voornemen om toepassing te geven aan artikel 5, eerste lid, advies aan een gemeentelijke adviescommissie waarbinnen enkel leden deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg.
2. De gemeentelijke adviescommissie betrekt in ieder geval de leden die deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg bij het advies.

Artikel 9. Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit
1. Op een aanvraag om aanwijzing dient te worden besloten binnen 26 weken na ontvangst van de aanvraag.
2. De aanwijzing bevat in ieder geval de plaatselijke aanduiding van het gemeentelijke monument, de datum van aanwijzing, de kadastrale aanduiding en een beschrijving van het gemeentelijke monument.

Artikel 10. Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving
1. De aanwijzing wordt schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet.
2. Burgemeester en wethouders verwerken de aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 11. Aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument
1. In een spoedeisend geval kunnen burgemeester en wethouders een monument of archeologisch monument aanwijzen als voorlopig gemeentelijk monument. In afwijking van artikel 8 wordt in dat geval aan de gemeentelijke adviescommissie advies gevraagd over de vastgestelde aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument.
2. Een aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument vervalt na 26 weken of zoveel eerder als burgemeester en wethouders een besluit hebben genomen over de aanwijzing, bedoeld in artikel 5, eerste lid.
3. Paragraaf 4 is van overeenkomstige toepassing vanaf het moment dat zakelijk gerechtigden schriftelijk in kennis worden gesteld van het besluit van burgemeester en wethouders tot aanwijzing van het monument of archeologisch monument als voorlopig gemeentelijk monument. Artikel 10 is van overeenkomstige toepassing op deze aanwijzing.

Artikel 12. Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument
1. Burgemeester en wethouders kunnen ten aanzien van gemeentelijke monumenten en voorlopige gemeentelijke monumenten wijzigingen aanbrengen in het gemeentelijk erfgoedregister.
2. Als de wijziging ziet op het schrappen uit het register is paragraaf 3 van overeenkomstige toepassing, tenzij het monument of het archeologisch monument waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
3. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het monument of het archeologisch monument waarop de aanwijzing betrekking heeft is ingeschreven in het rijksmonumentenregister of een provinciaal erfgoedregister als bedoeld in artikel 3.17, derde lid, van de Erfgoedwet of een omgevingsverordening als bedoeld in artikel 2.6 van de Omgevingswet. Het vervallen van de aanwijzing wordt onverwijld bijgehouden in het gemeentelijk erfgoedregister.

§ 4. Bescherming gemeentelijk monument

Artikel 13. Instandhoudingsplicht gemeentelijk monument
Het is verboden een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen, of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is.

Artikel 14. Omgevingsvergunning gemeentelijk monument

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders een gemeentelijk monument:
   a. te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen, of
   b. te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
   a. de uitvoering van normaal onderhoud, voor zover detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur van het monument niet wijzigen, en voor zover de aanleg van een tuin, park of andere aanleg, niet wijzigt;
   b. alleen inpandige veranderingen van een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft;
   c. het binnen een monument dat als begraafplaats in gebruik is met inachtneming van de monumentale waarden:
      1. plaatsen van grafmonumenten, met inbegrip van het tijdelijk verwijderen daarvan en het bijwerken van het opschrift;
      2. doen van begravingen of as bijzettingen, of
      3. ruimen van graven waarvan het grafmonument niet is beschermd als gemeentelijk monument.
3. Burgemeester en wethouders kunnen in het belang van de monumentenzorg nadere regels stellen met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden aan een gemeentelijk monument. Deze regels kunnen mede inhouden een vrijstelling van het verbod, bedoeld in het eerste lid, of een plicht tot het melden van handelingen bedoeld in het tweede lid.

Artikel 15.
(Vervallen)

Artikel 16. Weigeringsgronden
1. De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend als het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet.
2. Een omgevingsvergunning voor een kerkelijk monument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet wordt niet verleend zonder overeenstemming met de eigenaar.

§ 5.
(Vervallen)

Artikel 17.
(Vervallen)

§ 6. Aanwijzing gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht

Artikel 18. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht
1. De gemeenteraad kan, op voorstel van burgemeester en wethouders, stads- of dorpsgezichten aanwijzen als gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.
2. Burgemeester en wethouders zenden het voorstel voor advies aan de adviescommissie, bedoeld in artikel 8, eerste lid. Artikel 8, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De gemeenteraad beslist binnen 26 weken na verzending van het voorstel, bedoeld in het tweede lid.
4. Een aangewezen gemeentelijk stads- of dorpsgezicht wordt onverwijld opgenomen in het gemeentelijk erfgoedregister.
5. De gemeenteraad stelt ter bescherming van een op grond van het eerste lid aangewezen gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht een omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet vast. Bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd stads- of dorpsgezicht kan hiertoe een termijn worden gesteld.
6. Bij het besluit tot aanwijzing van een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht wordt bepaald of en in hoeverre het tijdelijk omgevingsplan als beschermend in de zin van het vorige lid kan worden aangemerkt.
7. Dit artikel is niet van toepassing op een beschermd stads- of dorpsgezicht dat via instructies de functie-aanduiding rijks beschermd of provinciaal beschermd stads- of dorpsgezicht heeft, of dat is

aangewezen op grond van artikel 35, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 of een provinciale verordening als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Artikel 19. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht

1. De gemeenteraad kan, op voorstel van burgemeester en wethouders, een besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 18, eerste lid, wijzigen of intrekken. Artikel 18, tweede en derde lid, is hierop van overeenkomstige toepassing, tenzij het een aanpassing van ondergeschikte betekenis betreft of het stads- of dorpsgezicht waarop aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
2. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het stads- of dorpsgezicht waarop de aanwijzing betrekking heeft wordt aangewezen als:
   - beschermd stads- of dorpsgezicht op grond van een instructie als bedoeld in artikel 2.33, eerste lid, of artikel 2.34, vierde lid, van de Omgevingswet.
3. Burgemeester en wethouders verwerken de wijziging, intrekking of het vervallen van een aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 20. Verbodsbepaling en aanvraag omgevingsvergunning

1. Het is in een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht verboden om zonder omgevingsvergunning een bouwwerk te slopen.
2. De omgevingsvergunning kan in ieder geval worden geweigerd als naar het oordeel van burgemeester en wethouders niet aannemelijk is dat op de plaats van het te slopen bouwwerk een ander bouwwerk kan of zal worden gebouwd.
3. Artikel 16 is van overeenkomstige toepassing.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het slopen ingevolge een verplichting als bedoeld in de artikelen 13, 13a of 13b van de Woningwet of ingevolge een verplichting zoals gesteld in een maatwerkvoorschrift op grond van artikel 3.5 van het Besluit bouwwerken leefomgeving.

§ 7. Handhaving en toezicht

Artikel 21. Strafbepaling

Degene die handelt in strijd met artikel 13 of met het bepaalde krachtens artikel 14, derde lid, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 22. Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen.
2. Burgemeester en wethouders kunnen daarnaast andere personen met dit toezicht belasten.

§ 8. Vangnet archeologie

Artikel 23. Vangnet archeologie

1. Het is verboden de bodem te verstoren in een archeologisch monument of een gebied waar archeologische vondsten of waarden worden verwacht als in het daar vigerende omgevingsplan niet is voldaan aan artikel 5.130 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, tenzij:
   a. voor de activiteit een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12, eerste of tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of artikel 5.1, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet is verleend;
   b. het de verstoring betreft van een archeologisch monument, waarde of verwachting die is aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleids-, waarden- of verwachtingskaart, de provinciale archeologische monumentenkaart of de landelijke indicatieve kaart van archeologische waarden en het verrichten van de activiteiten geen strijd oplevert met door burgemeester en wethouders vastgestelde regels over de toegestane mate van verstoring;
   c. de activiteit plaatsvindt op basis van een deugdelijke beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening wordt gehouden en onevenredige schade voor archeologische waarden wordt voorkomen, of

d. met een vooronderzoek is aangetoond dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn.
2. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels stellen over het verrichten van archeologisch onderzoek.

§ 9. Slotbepalingen

Artikel 24. Intrekken oude verordening
De Erfgoedverordening gemeente Ameland 2016 wordt ingetrokken.

Artikel 25. Overgangsrecht
1. Een krachtens de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2016 aangewezen en geregistreerd gemeentelijke monument, worden geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
2. Aanvragen en bezwaren die zijn ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2016.

Artikel 26. Inwerkingtreding en citeertitel
1. Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering 15 december 2025.

De voorzitter, Tytsy Willemsma
De griffier, Jacqueline Metz

Toelichting

Algemeen

Inleiding
Het gemeentelijk erfgoedbeleid verandert. Vooral de bundelingen van wetgeving in één Erfgoedwet en de invoering van de Omgevingswet (hierna: Ow) stimuleren zowel een meer integraal gemeentelijk erfgoedbeleid als de erkenning dat erfgoed een integraal onderdeel is van (de kwaliteit van) de fysieke leefomgeving. Door de invoering van deze twee wetten is het bereik van de gemeentelijke Erfgoedverordening in vergelijking met de verordening vóór 1 juli 2016 zowel breder – het betreft nu monumenten én cultuurgoederen – als smaller: belangrijke fysieke onderwerpen zoals de aanwijzing of bescherming van stads- of dorpsgezichten of archeologische waarden en verwachtingen worden steeds minder geregeld via een verordening en meer via het bestemmingsplan en straks, onder de Ow, het omgevingsplan. Per saldo leidt een en ander tot een vereenvoudigde Erfgoedverordening.
De Erfgoedverordening is vernieuwd vanwege de invoering van de nieuwe Erfgoedwet, per 1 juli 2016. De Erfgoedwet vervangt en integreert verschillende wettelijke regelingen op het gebied van het cultureel erfgoed. Naast de Erfgoedwet wordt besluitvorming over cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving op termijn geregeld via de Ow. De Erfgoedwet anticipeert op de invoering van de Ow door overgangsrecht als gevolg waarvan delen van de Monumentenwet 1988 van kracht blijven, tot de inwerkingtreding van de Ow. Daarom is deze verordening zowel gebaseerd op de Erfgoedwet als op de Monumentenwet 1988.
In de Ow wordt materieel gezien het bestaande stelsel van monumenten- en sloopvergunningen nagenoeg één-op-één overgenomen. Wel vindt op een aantal wetstechnische, procedurele en inhoudelijke punten stroomlijning plaats, die samenhangt met de samenvoeging met andere stelsels en de achterliggende vereenvoudigingsgedachte. Ook bepalingen over taken en bevoegdheden van de gemeentelijke monumentencommissies, de aanwijzing van gemeentelijke beschermde stads- of dorpsgezichten en in dat kader het opstellen van beschermende bestemmingsplannen (straks omgevingsplannen) en de bepalingen over de archeologische monumentenzorg in bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen gaan over naar de Ow.

Reikwijdte
De Erfgoedwet integreert vanaf juli 2016 de Regeling materieelbeheer museale voorwerpen 2013, de Wet verzelfstandiging museale diensten, de Monumentenwet 1988, de Wet tot behoud van cultuurbezit, de Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970 inzake onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van cultuurgoederen en de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied. Met de inwerkingtreding van de Ow vervalt daaruit het onderdeel Monumentenwet 1988, dat overgaat naar de Ow.
In aansluiting op de Erfgoedwet is in 2016 gekozen voor een brede Erfgoedverordening die conform het begrip ‘cultureel erfgoed’ ziet op zowel onroerend cultureel erfgoed (monumenten en stads- en dorpsgezichten) als roerend cultureel erfgoed (cultuurgoederen).
Deze verordening ziet in beginsel niet meer op archeologie. Archeologische waarden moesten ook voor de Ow worden geborgd via het ruimtelijke spoor (lees: de bestemmingsplannen en de afwijkvergunning op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo)) op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 5.2 van het Besluit omgevingsrecht. Omdat er binnen de gemeente nog bestemmingsplannen zijn waarin de bescherming van archeologische monumenten niet is opgenomen die na de inwerkingtreding van de Ow deel uitmaken van het (tijdelijk) omgevingsplan, is in het overgangsrecht afzonderlijk in een vangnetbepaling voorzien (artikel 23).

Wettelijke grondslag
De grondslag voor deze verordening bestaat uit artikel 3.16 van de Erfgoedwet en artikel 38 van de Monumentenwet 1988. Na inwerkingtreding van de Ow zal in de Erfgoedwet (artikel 3.16, vierde lid,) zijn opgenomen dat deze verordening geen regels bevat over de fysieke leefomgeving als bedoeld in artikel 2.4 van de Ow. Dit geldt met een geplande overgangstermijn tot en met 2029.

Artikelsgewijs
Enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven worden hieronder behandeld.

Artikel 1. Definities

De wettelijke definities uit artikel 1.1 van de Erfgoedwet gelden onverkort voor de begrippen die gebruikt worden in deze verordening, nu deze verordening berust op artikel 3.16 van de Erfgoedwet en derhalve in samenhang met de Erfgoedwet moet worden gelezen. Artikel 1 van deze verordening bevat daarom uitsluitend de begrippen ‘gemeentelijk beschermd cultuurgoed’, ‘gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht’, ‘gemeentelijk beschermde verzameling’, ‘gemeentelijk monument’, ‘minister’ en ‘omgevingsvergunning’ waarvan de definitie moet worden omschreven of die kortheidshalve zijn gegeven en die niet reeds (in deze vorm) in artikel 1.1 van de Erfgoedwet zijn gegeven.
De voor deze verordening relevante begrippen uit de Erfgoedwet zijn voorts:

- archeologisch monument: terrein dat deel uitmaakt van cultureel erfgoed vanwege de daar aanwezige overblijfselen, voorwerpen of andere sporen van menselijke aanwezigheid in het verleden, met inbegrip van die overblijfselen, voorwerpen en sporen;
- archeologische vondst: overblijfsel, voorwerp of ander spoor van menselijke aanwezigheid in het verleden afkomstig van een archeologisch monument;
- beschermd cultuurgoed: cultuurgoed dat:
  a. als zodanig is aangewezen op grond van artikel 3.7, eerste lid, van de Erfgoedwet;
  b. voorkomt in een opsomming als bedoeld in artikel 3.7, derde lid, van de Erfgoedwet; of
  c. in geval van de aanwijzing van een beschermde verzameling op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Erfgoedwet zolang nog geen opsomming voor die verzameling is vastgesteld, redelijkerwijs onder de algemene omschrijving van die beschermde verzameling valt;
- beschermde verzameling: verzameling die is aangewezen op grond van artikel 3.7, tweede lid, van de Erfgoedwet;
- cultureel erfgoed: uit het verleden geërfde materiële en immateriële bronnen, in de loop van de tijd tot stand gebracht door de mens of ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en omgeving, die mensen, onafhankelijk van het bezit ervan, identificeren als een weerspiegeling en uitdrukking van zich voortdurend ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities, en die aan hen en toekomstige generaties een referentiekader bieden;
- cultuurgoed: roerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed;
- kerkelijk monument: monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging;
- monument: onroerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed;
- normaal onderhoud: noodzakelijke reguliere werkzaamheden die gericht zijn op het behoud van monumentale waarde;
- rijksmonument: monument of archeologisch monument dat is ingeschreven in het rijksmonumentenregister;
- rijksmonumentenregister: register als bedoeld in artikel 3.3, van de Erfgoedwet;
- verzameling: cultuurgoederen die uit cultuurhistorisch of wetenschappelijk oogpunt bij elkaar horen.

Artikel 2. Gemeentelijk erfgoedregister
Het gemeentelijk erfgoedregister heeft betrekking op al het gemeentelijk (beschermd) aangewezen cultureel erfgoed als dat krachtens deze verordening is gebeurd. Het gaat om door het gemeentebestuur zelf aangewezen monumenten, stads- of dorpsgezichten, cultuurgoederen of verzamelingen.

Tweede lid, onder b
Hier is geregeld dat ook informatie over rijksmonumenten die in de gemeente zijn gelegen in het gemeentelijk erfgoedregister worden opgenomen. Op grond van de Erfgoedwet ontvangen burgemeester en wethouders deze informatie in afschrift van de minister bij de inschrijving in het rijksmonumentenregister. Het kan ook gaan om informatie via instructies als bedoeld in artikel 2.34, vierde lid, van de Ow betreffende een locatie met de functie-aanduiding rijks beschermd stads- en dorpsgezicht.]

Tweede lid, onder c
In onderdeel c van het tweede lid is opgenomen dat door burgemeester en wethouders van gedeputeerde staten ontvangen instructies als bedoeld in artikel 2.33, eerste lid, van de Ow betreffende een locatie met de functie-aanduiding provinciaal monument, provinciaal archeologisch

monument of provinciaal beschermd stads- en dorpsgezicht in het gemeentelijke erfgoedregister kunnen worden opgenomen.

Gelet op de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (hierna: Wkpb) dienen gemeenten uiterlijk op 1 januari 2021 hun publiekrechtelijke beperkingen op onroerende zaken geregistreerd te hebben in de Basisregistratie kadaster publiekrechtelijke beperkingen (hierna: BRK-PB). Dit geldt ook voor gemeentelijke monumenten plus gemeentelijk beschermde stads- of dorpsgezichten. Beperkingen kunnen niet alleen meer op kadastrale percelen worden geregistreerd, maar ook op basis van Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)-objecten (bijvoorbeeld een woning of een bedrijfspand), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)-objecten (bijvoorbeeld een brug) en vrije contouren (bijvoorbeeld een verontreinigingscontour).
Na de inwerkingtreding van de Ow is het de bedoeling dat bestaande ruimtelijke beperkingen te zien zijn in het Digitaal Stelsel Omgevingswet - Landelijke Voorziening (DSO-LV), mogelijk per tranche. Dit geldt ook voor nog aan te wijzen nieuwe beperkingenbesluiten met name op basis van het omgevingsplan. Levering aan de openbare registers en bijhouding in de BRK-PB komt voor deze besluiten dan te vervallen. De beperkingen die vóór de inwerkingtreding Ow in de BRK-PB zijn opgenomen, komen tot en met 2029 te vervallen wanneer ze worden vervangen door nieuwe beperkingenbesluiten op basis van de Ow.

Artikel 3. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd cultuurgoed of gemeentelijk beschermde verzameling
Dit artikel maakt het mogelijk dat topstukken van het gemeentelijk cultuurbezit worden aangewezen als gemeentelijk beschermde cultuurgoederen of gemeentelijk beschermde verzamelingen, voor zover deze niet al voor het Nederlandse cultuurbezit als beschermde cultuurgoederen zijn aangewezen door de minister op grond van artikel 3.7 van de Erfgoedwet of door gedeputeerde staten op grond van de provinciale erfgoedverordening krachtens artikel 3.17 van de Erfgoedwet. De formele gevolgen van een aanwijzing van een cultuurgoed of verzameling als gemeentelijk beschermd cultuurgoed of gemeentelijk beschermde verzameling zijn beperkt: ingevolge artikel 2 van deze verordening zullen ze ingeschreven dienen te worden in het gemeentelijk erfgoedregister en er geldt op grond van het derde lid, in aanvulling op artikel 4.18 van de Erfgoedwet, een adviesverplichting bij een eventuele vervreemding daarvan door de gemeente of wanneer de gemeente afstand wil doen van het eigendom of de zorg voor het cultuurgoed dat of de verzameling die aan haar was toevertrouwd. De aanwijzing heeft daarnaast vooral een symbolische betekenis en geeft uitdrukking aan het belang dat de gemeente stelt in het betreffende cultuurgoed of de betreffende verzameling.
De aanwijzing van gemeentelijk beschermde cultuurgoederen en verzamelingen kan uitsluitend betrekking hebben op cultuurgoederen en verzamelingen die in eigendom zijn van de gemeenten of cultuurgoederen en verzamelingen waarvan de zorg aan de gemeente is toevertrouwd. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij cultuurgoederen die door de gemeente in bruikleen zijn verkregen uit collecties van derden. Voor aanwijzing van dergelijke cultuurgoederen is overeenstemming met de eigenaar een vereiste. Burgemeester en wethouders moeten voorts in het geval van een schenking, erfstelling, legaat of aankoop eventuele beperkende of andere juridische voorwaarden in acht nemen. Er kan op grond van deze verordening geen sprake zijn van de aanwijzing van cultuurgoederen van derden als gemeentelijk beschermde cultuurgoederen of verzamelingen, zonder toestemming van de eigenaar. Er bestaat onvoldoende wettelijke grondslag om bij verordening een juridisch beschermingsregime eenzijdig aan een andere eigenaar op te leggen, zoals dat geldt voor de op rijksniveau beschermde cultuurgoederen (zie hoofdstuk 4 van de Erfgoedwet). Van een eventuele aanwijzing zou daardoor geen enkele beschermde werking uitgaan. Daarom is ervan afgezien een aanwijzingsbevoegdheid voor burgemeester en wethouders te creëren.

Artikel 4. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als gemeentelijk beschermd cultuurgoed of gemeentelijk beschermde verzameling
Dit artikel bepaalt o.a. dat bij wijziging (van niet-ondergeschikte aard) van een aanwijzing en bij intrekking van de status als gemeentelijk beschermd cultuurgoed of gemeentelijk beschermde verzameling dezelfde adviesprocedure geldt als bij onder meer de aanwijzing daarvan; over het voornemen daartoe vragen burgemeester en wethouders advies aan een commissie als bedoeld in artikel 4.18 van de Erfgoedwet. Bij een wijziging van ondergeschikte betekenis kan o.a. gedacht worden aan de plaatsaanduiding i.v.m. verhuizing van een cultuurgoed naar een andere locatie ter plekke of omdat het in tijdelijke bruikleen wordt gegeven aan een museum. Voorts is hier bepaald dat

een aanwijzing vervalt zodra het cultuurgoed of de verzameling waarop de aanwijzing betrekking door de minister op een provincie wordt aangewezen als beschermd cultuurgoed of beschermde verzameling.

Artikel 5. Aanwijzing als gemeentelijk monument
Dit artikel regelt de toekenning van de status van gemeentelijk monument aan een monument of archeologisch monument (een tuin en een park vallen binnen het begrip 'monument', natuurlandschap niet). De aanwijzing vergt een belangenafweging tussen het met de aanwijzing te dienen belang en de overige bij de aanwijzing betrokken belangen, waaronder planologische en/of economische belangen of het gebruik van het monument of archeologisch monument. Deze formulering is ontleend aan artikelen 3.1, eerste lid, en 3.16, tweede lid, van de Erfgoedwet. Burgemeester en wethouders hebben beleidsvrijheid bij de aanwijzing van een monument of archeologisch monument als gemeentelijk beschermd monument; er geldt bovendien niet zoiets als de voorheen gehanteerde vijftigjarengrens voor monumenten. Bij de afweging van belangen die daarbij een rol spelen moeten ook de belangen van het gebruik ten opzichte van de te beschermen monumentale waarde uitdrukkelijk en gemotiveerd naar voren komen. Bij de voorbereiding van een aanwijzing moeten deze belangen derhalve in concreto worden onderzocht. Artikel 2 van de verordening van vóór 2016 (vergelijkbaar met het oude artikel 2, eerste lid, van de Monumentenwet 1988) over het gebruik van het monument, keert echter niet terug in deze verordening. Voor de aanwijzing als gemeentelijk monument voegt de bepaling over het gebruik van het (archeologisch) monument geen belang toe dat niet al op grond van artikel 3:4, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) dient te worden meegewogen. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gaat het bij een besluit over de aanwijzing als beschermd monument om de afweging van het algemeen belang dat is gemoeid met de bescherming van het cultureel erfgoed tegen de belangen die de eigenaar heeft bij al dan niet aanwijzing. Het gebruik van het monument wordt beschouwd als een aspect van de belangen van de eigenaar en behoeft daarom niet afzonderlijk te worden benoemd.

Artikel 6. Voornemen tot aanwijzing
Eerste lid
Ieder monument is gegeven de begripsbepaling van artikel 1.1 van de Erfgoedwet per definitie een onroerende zaak (een bouwwerk of (groen)aanleg). Ieder archeologisch monument omvat ten minste één onroerende zaak (het terrein, dat vanwege en samen met de daar aanwezige overblijfselen, voorwerpen of andere sporen van menselijke aanwezigheid in het verleden, met inbegrip van die overblijfselen, voorwerpen en sporen, gegeven de begripsbepaling van artikel 1.1 van de Erfgoedwet wordt aangemerkt als archeologisch monument). Voor alle zakelijke gerechtigden op de betreffende onroerende zaken is ontvangst van het voornemen van een aanwijzing door burgemeester en wethouders van belang, niet alleen voor de eigenaar. Zie ook artikel 1, onder a, onderdeel 1, jo. artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wkpb. Onder zakelijk gerechtigden vallen ook hypothecaire schuldeisers ten aanzien van de onroerende zaak.

Tweede lid
De aanwijzing van kerkelijke monumenten vereist voorafgaand overleg met de eigenaar. Het gaat dan per definitie om een monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging (artikel 1.1 van de Erfgoedwet). Dit lid stemt overeen met de vergelijkbare eis in artikel 3.1 van de Erfgoedwet en artikel 16.58 van de Ow en doet recht aan de bijzondere positie van het kerkelijk monument als plaats voor het gezamenlijk belijden van godsdienst of levensovertuiging. Dit geldt naast de algemene regel van artikel 4:8 van de Awb op grond waarvan belanghebbenden zoals eigenaren moeten worden gehoord.

Artikel 7. Voorbescherming
Het is wenselijk ook ten aanzien van gemeentelijk monumenten in voorbescherming te voorzien. Dat gebeurt met dit artikel. De voorbescherming start zodra burgemeester en wethouders het voornemen tot aanwijzing hebben bekendgemaakt aan de zakelijk gerechtigden. De voorbescherming voor gemeentelijk monumenten is gebaseerd op artikel 1 van de Wkpb en vergelijkbaar met de voorbescherming voor rijksmonumenten die voortvloeide uit artikel 5 van de Monumentenwet 1988 (dat, zoals dat luidde voor inwerkingtreding van Erfgoedwet, tot inwerkingtreding van de Ow blijft gelden voor rijksmonumenten). De voorbescherming van rijksmonumenten loopt onder de Ow via de

definities ‘voorbeschermd rijksmonument’ en ‘rijksmonumentenactiviteit’ en de vergunningplicht in artikel 5.1, eerste lid, onder b, van de Ow. Een rijksmonumentenactiviteit is vergunningplichtig en betreft gelet op de definitie ook voorbeschermde rijksmonumenten. In de definitie van ‘voorbeschermd rijksmonument’ staat wat er onder wordt verstaan (hetzelfde als tot 1 juli 2022).

Artikel 8. Advies gemeentelijke adviescommissie
Artikel 15 van de Monumentenwet 1988 blijft van kracht tot de invoering van de Ow. Op grond van dat artikel dient ten minste in de onderhavige verordening te zijn geregeld de inschakeling van “een commissie op het gebied van de monumentenzorg die in elk geval tot taak heeft te adviseren over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.” Binnen de commissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg. Hiertoe behoort ook de archeologische monumentenzorg.
De Monumentenwet 1988 laat de ruimte om voor de adviestaak voor monumenten de inschakeling te regelen van een commissie waaraan in de praktijk meer taken in de fysieke leefomgeving zijn toegedicht. In de praktijk wordt de monumentencommissie bijvoorbeeld wel gecombineerd met een commissie voor ruimtelijke kwaliteit. Artikel 8 maakt daarvan gebruik om mogelijk te maken dat vooruitlopend op de Ow gewerkt kan worden met een bredere gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit. Nu een voorwaarde van de Ow zal zijn dat geen leden van het gemeentebestuur deel uitmaken van deze commissie (onder de Monumentenwet 1988 geldt dat voor leden van burgemeester en wethouders), is deze voorwaarde daartoe overgenomen in deze verordening.
Onder de Ow zal op basis van artikel 17.9 een gemeentelijke adviescommissie ingesteld moeten worden die tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, voor zover het andere dan archeologische monumenten betreft. Ook daarbinnen dienen enkele leden deskundig te zijn op het gebied van de monumentenzorg. Het gaat (onder de Ow) om een adviescommissie met een bredere taak voor de omgevingskwaliteit, waarin de erkenning ligt van het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. Het gaat daarbij (onder de Ow) zowel om de menselijke beleving van de fysieke leefomgeving als om de intrinsieke waarden die de maatschappij toekent aan de identiteit van gebieden en aan dier- en plantensoorten. De Ow maakt uitdrukkelijk een bredere taakstelling van deze adviescommissie mogelijk.

Artikel 9. Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit
Nadere toelichting bij te maken keuze eerste lid
Gemeenten kunnen afhankelijk van de gekozen beslistermijn er zelf voor kiezen of het artikel nog nadere toelichting behoeft. Als voor de termijn van 26 weken gekozen wordt kan bijvoorbeeld het volgende opgenomen worden: “Wat betreft de termijn is aangesloten bij de termijn die gehanteerd wordt in de Erfgoedwet (artikel 3.2, derde lid).”

Artikel 10. Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving
Eerste lid
Dit artikel geldt naast de algemene verplichting tot bekendmaking van besluiten op basis van de Awb. Ontvangst van de aanwijzing door burgemeester en wethouders is voor alle zakelijk gerechtigden van belang, niet alleen voor de eigenaar. Zie ook artikel 1, onder a, onderdeel 1, jo. artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wkpb. Op een aanwijzingsbesluit is deze wet ook van toepassing. Onder zakelijk gerechtigden vallen ook hypothecaire schuldeisers.

Tweede lid
De registratie van de aanwijzing in het gemeentelijk erfgoedregister is een louter administratieve verrichting en niet een besluit. Overigens zal van de aanwijzing ook inschrijving in het gemeentelijke beperkingenregister en in het kadaster plaatsvinden op grond van artikel 1, onder c en e, van de Wkpb.

Artikel 11. Aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument
Dit artikel biedt burgemeester en wethouders de mogelijkheid om in spoedeisende gevallen een monument of archeologisch monument als gemeentelijk monument aan te wijzen. In dat geval wordt de adviescommissie zoals bedoeld in artikel 8 pas ingeschakeld na de voorlopige aanwijzing. De bescherming van paragraaf 4 geldt echter vanaf het moment dat belanghebbenden schriftelijk in kennis zijn gesteld van de voorlopige aanwijzing. Een bezwaarschrift heeft dus geen opschortende werking en daarmee kan de voorlopige aanwijzing dus niet eenvoudig omzeild worden. Als de

aanwijzing definitief wordt door de opname in het erfgoedregister loopt deze bescherming door. Als er uiteindelijk geen opname in het erfgoedregister plaatsvindt vervalt de bescherming.

Artikel 12. Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument
Dit artikel bepaalt dat op het schrappen uit het register van een aanwijzing als gemeentelijk monument dezelfde procedure geldt als bij de aanwijzing daarvan. Voorts is hierin bepaald dat de aanwijzing als gemeentelijk monument vervalt zodra een monument is opgenomen in het rijksmonumentenregister, in een provinciaal erfgoedregister of een provinciale omgevingsverordening.

Artikel 13. Instandhoudingsplicht gemeentelijk monument
Dit artikel is voor gemeentelijke monumenten naar analogie met artikel 11, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 geschreven, zoals dat is gewijzigd door artikel 10.18 van de Erfgoedwet, met inbegrip van de instandhoudingsplicht die daarbij is geïntroduceerd.
Het verbod op beschadigen en vernielen van rijksmonumenten en voorbeschermde rijksmonumenten wordt onder de Ow geregeld in artikel 13.12 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Artikel 14. Omgevingsvergunning gemeentelijk monument
Dit artikel is oorspronkelijk gebaseerd op artikel 2.2 van de Wabo en vanwege het overgangsrecht tot en met 2029 inhoudelijk zoveel mogelijk gelijk gebleven. Wel is een bepaling conform artikel 3.11 van het Bal onder andere handelend over rijksmonumentenactiviteiten bij begraafplaatsen en grafmonumenten toegevoegd.

Artikel 15.
(Vervallen)

Nadere toelichting
Artikel 15 vervalt vanwege de inwerkingtreding van de Ow en wordt vervangen door een beperkender regime. Na inwerkingtreding van de Ow zijn de intrekkingsgronden van een omgevingsvergunning uitputtend geregeld in onder andere de artikelen 5.39 en 5.40 van de Ow, artikel 8.97 e.v. van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) en – i.v.m. overgangsrecht – ook artikel 10a.12 van het Bkl.

Artikel 16. Weigeringsgronden
In het eerste lid ligt op grond van de belangenafweging die moet worden gemaakt tevens besloten dat rekening wordt gehouden met het gebruik van het monument. In het tweede lid is voor wat betreft de vereiste overeenstemming met de eigenaar van een kerkelijk monument aangesloten bij artikel 3.2a van de Wabo. Dit geldt ook deels voor artikel 16.58 van de Ow, maar er is geen gebruik gemaakt van het eerste lid van dit artikel waarin wordt gesproken over “overleg” en niet over “overeenstemming” omdat dit de kerkelijke eigenaar minder rechten geeft.

Artikel 17.
(Vervallen)

Artikel 18. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd stads- en dorpsgezicht
Dit artikel geeft de mogelijkheid aan de gemeenteraad om gemeentelijke stads- en dorpsgezichten aan te wijzen, die vervolgens krachtens het omgevingsplan moeten worden beschermd. Het is mogelijk dat het tijdelijke omgevingsplan, onderdelen van het bestemmingsplan of de beheersverordening, als beschermend worden aangemerkt. Dit is vergelijkbaar met de tot inwerkingtreding van de Ow nog geldende artikelen 35 en 36 van de Monumentenwet 1988 voor rijks beschermde stads- en dorpsgezichten. Daarna is het aanwijzen gemeentelijke van stads- of dorpsgezichten mogelijk via deze verordening (tot het eind van de overgangsfase) of het omgevingsplan. Voor de bescherming van rijksmonumenten binnen het gemeentelijke stads- of dorpsgezicht geldt dan de artikelen 5.1 en 5.22 van de Ow en van gemeentelijke monumenten artikel 13. Ook het Rijk zal de bescherming van nieuwe stads- en dorpsgezichten van landelijke betekenis dan op basis van de Ow regelen via een instructie aan de gemeenten, die zij moeten overnemen in hun omgevingsplan. Voor bestaande rijks beschermde stads- en dorpsgezichten geldt artikel 4.35 van de Invoeringswet Omgevingswet.

Zevende lid

De voorgaande leden zijn niet van toepassing op een stads- of dorpsgezicht dat via instructies de functie-aanduiding rijks beschermd heeft op grond van artikel 2.34, vierde lid, van de Ow, of provinciaal beschermd heeft op grond van artikel 2.33, eerste lid, van de Ow.

Artikel 19. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht
Dit artikel bepaalt o.a. dat bij wijziging (van niet-ondergeschikte aard) van een aanwijzing en bij intrekking van de status als gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht dezelfde procedure geldt als bij de aanwijzing daarvan. Voorts is hier bepaald dat een aanwijzing vervalt zodra het stads- of dorpsgezicht waarop de aanwijzing betrekking door de minister of een provincie wordt aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht. Bij een wijziging van ondergeschikte betekenis kan o.a. gedacht worden aan wijzigingen i.v.m. de verandering van bijvoorbeeld straatnamen of huisnummers.

Artikel 20. Verbodsbepaling en aanvraag omgevingsvergunning
Artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo gaf de gemeente de mogelijkheid om op basis van hun verordening het slopen in een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht aan een omgevingsvergunningplicht te onderwerpen. Daaraan is hier uitvoering gegeven. Artikel 5.1, aanhef en onder a, van de Ow geeft de gemeenten de mogelijkheid een dergelijke verplichting op te nemen als een omgevingsplanactiviteit in het omgevingsplan. Totdat het omgevingsplan is aangepast, kan het verbod in de Erfgoedverordening blijven staan, in aanvulling op het overgangsrecht ten aanzien van de 2.2 van de Wabo activiteiten. De Ow regelt in de artikelen 22.2, 22.8 en 2.1a van het Omgevingsbesluit het overgangsrecht.

Artikel 21. Strafbepaling
De strafbaarstelling geldt in aanvulling op de Ow en de Wet economische delicten (hierna: Wed). Het handelen zonder vergunning zoals vereist op grond van de artikelen 14 en 20, eerste lid, is strafbaar gesteld in de Wed (artikel 1a, onderdeel 2, na inwerkingtreding Ow). Voor inwerkingtreding van de Ow was dit ook strafbaar op grond van de Wed, onder verwijzing naar artikel 2.2 van de Wabo.

Art 154, tweede lid, van de Gemeentewet bepaalt dat de maximale boete die de gemeenteraad op overtreding van verordeningen kan stellen een geldboete van de tweede categorie is.

Artikel 21 verwijst naar de artikelen 13 en 14, derde lid. Artikel 13 bevat de instandhoudingsverplichting van een gemeentelijk monument, zolang deze regel of verplichting nog niet in het omgevingsplan is opgenomen. Als wordt gehandeld in strijd met de instandhoudingsverplichting, geldt deze strafbaarstelling en kan een boete worden opgelegd. Artikel 14, derde lid, geeft burgemeester en wethouders de mogelijkheid om nadere regels te stellen in het belang van de monumentenzorg met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden aan een gemeentelijk monument. Als die nadere regels worden overtreden, geldt deze strafbaarstelling en kan een boete worden opgelegd.

Artikel 22. Toezichthouders
Toezichthouders zijn personen die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift (artikel 5:11 Awb). Toezichthouders kunnen zowel individueel als categoraal worden aangewezen. In de artikelen 5:15 tot en met 5:19 Awb worden bevoegdheden aan toezichthouders toegekend.
Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Uit artikel 5.13 van de Wabo volgt dat de ambtenaren die op grond van artikel 22, eerste lid, belast zijn met het toezicht op de naleving ter zake van het bepaalde bij of krachtens de Wabo, voor zover het betreft activiteiten als bedoeld in artikel 2.2, daarnaast ook bevoegd zijn, met medeneming van de benodigde apparatuur, een woning te betreden zonder toestemming van de bewoner. Dit laatste wordt in artikel 18.7 van de Ow geregeld.

Artikel 23. Vangnet archeologie
Op grond van artikel 38a Monumentenwet jo. artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening diende in het bestemmingsplan in de toelichting bij het bestemmingsplan een beschrijving opgenomen te worden van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden. Met de invoering van deze

verplichting was de bescherming archeologische waarden in beginsel ruimtelijk geborgd. Alle bestemmingsplannen die na 2007 zijn geactualiseerd, moeten in principe voldoen aan deze eis. Er waren echter nog bestemmingsplannen van kracht van vóór de invoering van deze eisen. Om, mede gelet op de verplichtingen van het Verdrag van Valletta, ook voor de gronden waar deze ‘oude’ bestemmingsplannen nog gelden de bescherming van archeologische waarden te verzekeren, is dit artikel opgenomen. De strekking van dit artikel is te waarborgen dat mogelijk in deze gronden aanwezige archeologische waarden niet worden verstoord, tenzij daaraan aandacht is besteed die gelijkwaardig is aan waartoe artikel 5.130 van het Besluit kwaliteit leefomgevingverplicht, door middel van de verwachtingskaarten, een omgevingsvergunning of eigen onderzoek dat aan die eisen kan voldoen.
Artikel 22.4 van de Ow bevat een overgangsbepaling. Voorts bepaalt artikel 22.8, onder a, van de Ow dat gemeenten slechts beschermingsmaatregelen in hun omgevingsplan mogen opnemen inzake bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten.

Bij eventuele nadere regels van burgemeester en wethouders over het verrichten van archeologisch onderzoek zoals genoemd in het tweede lid van dit artikel kan bijvoorbeeld gedacht worden aan regels m.b.t. een programma van eisen of een plan van aanpak. Het tweede lid wordt, gelet op het vervallen van artikel 38 van de Monumentenwet 1988 en het inwerking treden van de Ow, rechtstreeks onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan.

Wijzigingstabel bestaande Erfgoedverordening 2016 met de nieuwe Erfgoedverordening 2025

	Was **Erfgoedverordening 2016**	**Wordt** **Erfgoedverordening 2025**
1	**Intitulé:** Samenhang met de Monumentenwet.	**Intitulé:** Monumentenwet is niet meer van toepassing.
2	**Artikel 1 Begripsbepalingen** Erfgoedwet. Begripsbepalingen	**Artikel 1 Definities** Erfgoedwet met toevoeging van de Omgevingswet. Begripsbepalingen zijn vertaald naar definities overeenkomstig de Omgevingswet.
3	**Artikel 2** Erfgoedwet	**Artikel 2** Erfgoedwet met toevoeging van de Omgevingswet.
	Artikel 3	**Artikel 3** Toegevoegd: 6 Burgemeester en wethouders verwerken de aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.
4	**Artikel 12** Erfgoedwet	**Artikel 12** Erfgoedwet met toevoeging van de Omgevingswet.
5	**Artikel 15** Intrekken omgevingsverguning.	**Artikel 15** Is komen te vervallen.
6	**Artikel 17** Advies omgevingsvergunning rijksmonument.	**Artikel 17** Is komen te vervallen.
7	**Artikel 18** Bestemmingsplan – Wet Ruimtelijke Ordening - Monumentenwet	**Artikel 18** Bestemmingsplan wordt omgevingsplan – Wet Ruimtelijke Ordening wordt Omgevingswet – Monumentenwet is komen te vervallen
8	**Artikel 19** Monumentenwet.	**Artikel 19** Wordt Omgevingswet. b is komen te vervalen
9	**Artikel 23** Bestemmingsplan - Besluit ruimtelijke ordening	**Artikel 23** Wordt omgevingsplan - Besluit kwaliteit leefomgeving

Schriftelijke vragen VVD m.b.t. de commissievergadering 1 december 2025

Voorstel inzake de Erfgoedverordening gemeente Ameland 2025

In art. 8. wordt gesproken over de 'Gemeentelijke adviescommissie' Enkele vragen hierover.

1. Hoe is die commissie nu actief? Wordt met deze gemeentelijke adviescommissie, de Commissie beschermde dorpsgezichten bedoeld? Of wordt Hûs en Hiem bedoeld? Of beide, aangezien de Commissie beschermde dorpsgezichten over een beperkt deel van het eiland kan adviseren.

Met de adviescommissie wordt Hûs en Hiem bedoeld, dit kan in de toekomst ook een andere invulling zijn, vandaar dat het algemeen geformuleerd is conform de omgevingswet terminologie. De Commissie beschermde dorpsgezichten wordt hier dus niet bedoeld.

2. Bestaat deze commissie uit ambtenaren uit onze gemeente of uit 'externen'? Als ik het goed heb, zijn ambtenaren uitgesloten voor een dergelijke commissie, wat ook geldt voor raadsleden.

De leden in de Adviescommissie (Hûs en Hiem) worden jaarlijks benoemd door de gemeenteraad, hier zitten uiteraard geen ambtenaren vanuit de gemeente Ameland in.

3. Moet de gemeenteraad de leden van de commissie opnieuw 'benoemen' op basis van de Omgevingswet?

Dit traject heeft al plaats gevonden voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hûs en Hiem blijft ter overbrugging, overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling, de adviescommissie voor onze gemeente. Momenteel wordt in Fries verband bekeken op welke wijze invulling gegeven kan worden met betrekking tot de advisering voor de omgevingskwaliteit. Inclusief de inpassing van de adviestaken van de huidige Commissie beschermde dorpsgezichten. Vanuit de Friese gemeenten is gevraagd om meer ruimte voor lokale inbreng en meer positieve begeleiding vroeg in het proces. Een voorstel hiervoor komt terug in de gemeenteraad.

Ik citeer:

'Veranderingen door de Omgevingswet

Nieuwe verplichting: Met de invoering van de Omgevingswet vervallen de bestaande monumentencommissies en welstandscommissies van rechtswege.

Nieuwe adviescommissie: Gemeenten moeten een nieuwe gemeentelijke adviescommissie instellen om de taken over te nemen.

Minimale taak: De minimale wettelijke taak is het adviseren over vergunningaanvragen voor rijksmonumenten (uitgezonderd archeologische).

Meer taken: Gemeenten kunnen ervoor kiezen om de adviescommissie meer taken te geven, zoals het adviseren over gemeentelijke monumenten of welstandszaken'. Einde citaat.

N.B. De Omgevingswet moet per 2032 volledig zijn ingevoerd, dus per wanneer bovenstaande 'verplichtingen' gelden?

Dit traject voor de adviescommissie heeft formeel al plaatsgevonden, zie verder antwoord op vraag 3.

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	525145
Vergaderdatum	15 december 2025
Organisatieonderdeel	Financiën
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	8

Onderwerp

Financiële documenten 2025 en verder

Voorstel

1. De Financiële verordening Gemeente Ameland 2026 vast te stellen;
2. De artikelen 9 tot en met 12 van de Financiële verordening Gemeente Ameland 2026 van toepassing te verklaren voor de op te stellen rechtmatigheidsverantwoording in jaarrekening 2025;
3. Het Controleprotocol Gemeente Ameland 2025 – 2028 vast te stellen.

Inleiding

Naar aanleiding van de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), gepubliceerd op 16 april 2025 in het Staatsblad, gelden vanaf verslagjaar 2025 nieuwe regels voor de begroting, verantwoording en accountantscontrole bij onder meer gemeenten. De wijzigingen hebben vooral gevolgen voor de rechtmatigheidsverantwoording en de wijze waarop de accountant de jaarrekening beoordeelt.

Een gevolg hiervan is dat de Financiële verordening en het Controleprotocol van gemeente Ameland aangepast moeten worden.

Bovendien zijn enkele tekstuele aanpassingen nodig in het Intern controleplan, waar het college mee werkt.

Beoogd effect

Actuele financiële documenten, waardoor het onder meer voor het college mogelijk is om tot een logische rechtmatigheidsverantwoording te komen vanaf het jaar 2025.

Argumenten

1.1 Actuele wettelijke bepalingen moeten worden vertaald in de financiële verordening

De aanpassingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) betreffen de zogenaamde goedkeuringstolerantie voor de accountantscontrole en de verantwoordingsgrens in het kader van de rechtmatigheidscontrole.
Tot en met verslaggevingsjaar 2024 was de maximale waarde voor beide ‘grenzen’ 3% van de totale lasten van de jaarrekening, inclusief de reservemutaties.
Vanaf 2025 is voor beide percentages bepaald dat deze maximaal 2% van de totale lasten van de jaarrekening, exclusief reservemutaties, mogen bedragen.

Bovendien gelden geen aparte percentages meer voor fouten, of onzekerheden, maar worden deze in gezamenlijkheid (dus totaal) beschouwd.
De uitwerking hiervan heeft vooral een vaktechnisch karakter, want deze percentages bepalen met welke diepgang de accountant zijn werkzaamheden moet doen, maar ook wat de grenzen zijn voor het rechtmatigheidsoordeel van het college en dus de hiervoor noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden.

In artikel 9, lid 2 van de Financiële verordening is het (maximaal toegestane) percentage voor rechtmatigheidsfouten opgenomen. Omdat dit in het BBV is aangepast, moet ook de verordening hiervoor worden aangepast, dus in plaats van 3% is in dit artikel nu 2% opgenomen.

1.2 Eigen uitgangspunten over begrotingsrechtmatigheid moeten worden vertaald in de Financiële verordening
Sinds verslagjaar 2023 is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor ‘de rechtmatigheid’ en moet het college in de jaarrekening een verantwoording afgeven over rechtmatigheid. Om misverstanden over vooral het begrotingscriterium te voorkomen, dienen interpretaties over financiële consequenties bovendien te worden vastgelegd. In de Financiële verordening 2025 zijn hiervoor de nodige bepalingen opgenomen in artikel 11 van deze verordening.
Bij de behandeling van jaarrekening 2024 bleek dat deze bepalingen wel ‘erg strak’ waren geredigeerd, want een bedrag van ruim € 5,1 miljoen aan baten en lasten bleek onrechtmatig te zijn.

Inmiddels zijn in den lande de nodige ervaringen opgedaan met dit onderwerp, zijn discussies ontstaan over de interpretatie van begrotingsrechtmatigheid en heeft de Commissie BBV hier en daar een nadere uitleg gegeven.

De belangrijkste conclusie die hieruit getrokken kan worden is dat een overschrijding aan de lastenkant van de begroting vrijwel altijd als onrechtmatig moet worden beschouwd. Andere afwijkingen van de begroting, dus overschrijdingen van baten en onderschrijdingen van baten of lasten hoeven niet als onrechtmatig te worden gekwalificeerd, als deze tijdig zijn gemeld aan de raad. En tijdig melden kan ook nog plaatsvinden via de jaarrekening.

Door dit uitgangspunt vast te leggen in artikel 11, lid 5 van de Financiële verordening, is het de verwachting dat het gedeelte ‘begrotingsonrechtmatigheid’ in jaarrekening 2025 sterk kan worden teruggebracht.

1.2 De raad stelt de Financiële verordening vast
In artikel 212 Gemeentewet is aangegeven dat de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vaststelt.

2.1 Voor de rechtmatigheidsverantwoording in jaarrekening 2025 zijn actuele kaders nodig
Gelet op het hiervoor gestelde bij de punten 1.1 en 1.2, is het een logische keuze om deze artikelen uit de nieuwe verordening van toepassing te verklaren voor jaarrekening 2025.

3.1 Het controleprotocol is geactualiseerd in verband met de genoemde wettelijke bepalingen
In het controleprotocol zijn voor de accountant de toleranties aangegeven voor de strekking van de controleverklaring en voor de rapportering van fouten en onzekerheden.
Voor het college wordt de zogenaamde verantwoordingsgrens aangegeven, waarboven afwijkingen moeten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording en de rapporteringsgrens waarboven afwijkingen moeten worden toegelicht in de paragraaf rechtmatigheid.
Ten gevolge van wetswijzigingen (BBV en Bado) is het oude controleprotocol niet meer passend. Het controleprotocol is dan ook aangepast voor de percentages voor de goedkeuringstolerantie (accountantscontrole) en de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheid.

3.2 Het controleprotocol is mede de basis voor de uitvoering van (verbijzonderde) interne controles
Het college is op basis van artikel 212 en 213 van de Gemeentewet ervoor verantwoordelijk dat de (financiële) informatie die wordt verstrekt een realistisch beeld geeft van de werkelijkheid en dat wordt gehandeld binnen de grenzen van de geldende wetten en regelgeving. Dit laatste noemen we de financiële rechtmatigheid.
Het college legt verantwoording af over deze financiële rechtmatigheid door middel van de rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening. Om dit te kunnen doen worden zogenaamde (verbijzonderde) interne controles uitgevoerd, op basis van een door het college opgesteld

Intern controleplan.
De wetswijzigingen (BBV en Bado) zijn vertaald in de hiervoor genoemde documenten, de Financiële verordening en het Controleprotocol.
Omdat deze wijzigingen ook doorwerken in het Intern controleplan zijn hierin ook de nodige tekstuele aanpassingen verwerkt.
Dit Intern controleplan Gemeente Ameland 2025-2028 (nr. 2) is als bijlage bij de stukken gevoegd.

Kanttekeningen

Geen.

Afstemming

Niet van toepassing.

Vervolg

Waar nodig worden documenten gepubliceerd via ‘www.officiëlebekendmakingen.nl’

Bijlagen

1. Financiële verordening Gemeente Ameland 2026;
2. Controleprotocol Gemeente Ameland 2025 – 2028;
3. Intern controleplan Gemeente Ameland 2025 – 2028 (nr. 2).

Besluit

Raad

Zaaknummer	525145
Datum vergadering	15 december 2025
Onderwerp	Financiële documenten 2025 en verder
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	8

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

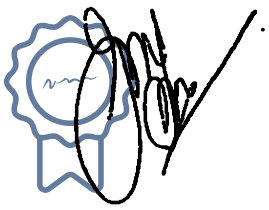
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);

besluit:

1. De Financiële verordening Gemeente Ameland 2026 vast te stellen;
2. De artikelen 9 tot en met 12 van de Financiële verordening Gemeente Ameland 2026 van toepassing te verklaren voor de op te stellen rechtmatigheidsverantwoording in jaarrekening 2025;
3. Het Controleprotocol Gemeente Ameland 2025 – 2028 vast te stellen.

Ballum, 15 december 2025

J.M.J. Metz
Griffier

T. Willemsma
Burgemeester

Controleprotocol Gemeente Ameland 2025 - 2028

Inhoudsopgave

1	**Algemeen**	**2**
1.1	Inleiding	2
1.2	Wettelijk kader	2
1.3	Doelstelling	2
2	**Algemene uitgangspunten voor de accountantscontrole**	**3**
2.1	Getrouwheid	3
2.2	Rechtmatigheid	3
3	**Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties (accountant)**	**4**
3.1	Algemeen	4
3.2	Goedkeuringstoleranties	4
3.3	Rapporteringstoleranties	5
3.4	Specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage bij de jaarrekening)	5
4	**Te hanteren verantwoordings- en rapporteringsgrens (college)**	**6**
4.1	Algemeen	6
4.2	Verantwoordingsgrens	6
4.3	Rapporteringsgrens	6
5	**Reikwijdte van de rechtmatigheidsverantwoording (college)**	**7**
6	**Rapportering door accountant en het college**	**8**
6.1	De accountant	8
6.2	Het college	8

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole, en de daaruit voortvloeiende controleverklaring, dient de raad een aantal zaken op hoofdlijnen nader te regelen. Dit gebeurt door middel van het controleprotocol.

Tot en met 2022 verstrekte de externe accountants een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening van gemeenten. Vanaf het verantwoordingsjaar 2023 geeft het college een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Daarmee valt de rechtmatigheidsverantwoording onder het getrouwheidsoordeel van de accountant. De accountant kijkt dus nog wel of de rechtmatigheidsverantwoording “juist” is.

Naar aanleiding van de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), gepubliceerd op 16 april 2025 in het Staatsblad, gelden vanaf verslagjaar 2025 nieuwe regels voor de begroting, verantwoording en accountantscontrole bij onder meer gemeenten. De wijzigingen hebben vooral gevolgen voor de rechtmatigheidsverantwoording en de wijze waarop de accountant de jaarrekening beoordeelt.

De wijjzigingen hebben onder meer gevolgen voor het controleprotocol. Dit nieuwe protocol heeft een geldigheidsduur vanaf het verantwoordingsjaar 2025 tot en met 2028, tenzij omstandigheden, bijvoorbeeld landelijke wetswijzigingen, aanleiding geven tot tussentijdse aanpassing.

1.2 Wettelijk kader

Volgens artikel 213, lid 1 van de Gemeentewet stelt de raad bij verordening regels vast voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Ameland vast (de ‘Controleverordening’). Deze verordening vormt de basis voor de controle.

Ingevolge artikel 213 lid 2 van de Gemeentewet moet de raad één of meer accountants aanwijzen. Deze accountant krijgt opdracht de jaarrekening, genoemd in artikel 198 Gemeentewet, te controleren. Naar aanleiding van deze controle verstrekt de accountant een controleverklaring en biedt een verslag van bevindingen aan.

1.3 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant voor de controle. Het gaat daarbij om de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de te hanteren goedkeurings-en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van gemeente Ameland.

Daarnaast geeft dit controleprotocol de verantwoordingsgrens aan ten aanzien van rechtmatigheidsverantwoording door het college en de rapporteringsgrens ten behoeve van het opnemen en toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden door het college in de paragraaf rechtmatigheid.

2 Algemene uitgangspunten voor de jaarrekeningcontrole

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven vindt de controle van de jaarrekening plaats door een door de raad benoemde accountant. Met ingang van 2023 is het college verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. De accountant geeft enkel nog een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt.

In dit controleprotocol wordt zowel de controle van de accountant op de getrouwheid als de controle van het college op de rechtmatigheid toegelicht.

2.1 Getrouwheid

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven geeft de controle van de door de raad benoemde accountant van de in artikel 198 Gemeentewet bedoelde jaarrekening aan of:

- de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
- De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 Gemeentewet;
- Het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.

Hierbij wordt eveneens betrokken de bijlage bij de jaarrekening met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage), als bedoeld in artikel 58a van het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV).

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens Algemene maatregel van Bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Bado) alsmede de aanwijzingen en beroepsvoorschriften van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden. Ook worden richtinggevende uitspraken en adviezen van de Commissie BBV bij de controle betrokken.

2.2 Rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt, volgens de definitie in het Bado, begrepen dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen”. Die regelgeving is opgenomen in het normenkader.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole worden negen rechtmatigheidscriteria onderkend:

1. Calculatiecriterium
2. Valuteringscriterium
3. Adresseringscriterium
4. Volledigheidscriterium
5. Aanvaardbaarheidscriterium
6. Leveringscriterium
7. Begrotingscriterium
8. Voorwaardencriterium
9. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

De eerste zes van bovenstaande rechtmatigheidscriteria worden afgedekt door de balans en het overzicht van baten en lasten, en zijn daarmee onderdeel van het getrouwheidsoordeel van de accountant (accountantsverklaring bij de jaarrekening).

De laatste drie criteria worden afgedekt door de rechtmatigheidsverantwoording van het college in de jaarrekening (zie ook hoofdstuk 5).

Bij de controle op getrouwheid toetst de accountant dan ook mede in hoeverre de rechtmatigheidsverantwoording van het college een getrouwe weergave is van de werkelijkheid.

3 Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties (accountant)

3.1 Algemeen

Tijdens de controle accepteert de accountant bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of financiële handeling die binnen de gemeente Ameland wordt verricht, maar richt de controle zodanig in dat hij voldoende zekerheid verkrijgt over het getrouwe beeld van de jaarrekening. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op een risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statistische berekeningen.

3.2 Goedkeuringstoleranties

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van de fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers wordt beïnvloed. Deze goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en de basis voor de strekking van de af te geven controleverklaring.

Voor de goedkeuringstolerantie wordt onderscheid gemaakt tussen fouten en onzekerheden.

Een fout in een jaarrekening kan ontstaan doordat bijvoorbeeld een jaarrekeningpost onvolledig is opgenomen, een toelichting ontoereikend is of dat een waarderingsgrondslag onjuist is.

Een onzekerheid in de controle kan ontstaan door gebreken in de interne controle. Wanneer bijvoorbeeld achteraf niet meer is vast te stellen of bepaalde baten volledig zijn verantwoord zorgt dit voor een onzekerheid.

De accountant richt de controle zodanig in, dat is gewaarborgd dat alle fouten en onzekerheden boven de goedkeuringstolerantie worden gevonden. Naast deze kwantitatieve benadering wordt de accountant gevraagd een kwalitatieve beoordeling te hanteren (“professional judgement”).

In het Bado zijn minimumeisen voor de te hanteren goedkeuringstoleranties bij de controle van de jaarrekening voorgeschreven. De raad mag de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de controleverklaring. De accountant houdt rekening met onze toleranties en richt de controle vervolgens zodanig in, dat een redelijke mate van zekerheid bestaat dat fouten en onzekerheden die afzonderlijk of gezamenlijk de goedkeuringstoleranties overschrijden worden ontdekt.

Gemeente Ameland kiest er voor om de goedkeuringstoleranties volgens de wettelijke minimumeisen te hanteren. Deze zijn als volgt:

Strekking controleverklaring			
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding / afkeurend
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de controle (% lasten)	<= 2%	> 2% <= 4%	> 4%

Het bedrag van de tolerantie wordt jaarlijks achteraf op basis van de werkelijke cijfers bepaald door de percentages toe te passen op de totale lasten, exclusief mutaties reserves. Als de totale lasten in de jaarrekening bijvoorbeeld € 20 miljoen bedragen wordt de jaarrekening goedgekeurd als de fouten en onzekerheden samen kleiner dan of gelijk zijn aan € 400.000 (2%).

Worden er onzekerheden geconstateerd maar geen fouten, dan kan dit nooit leiden tot een afkeuring. Wel tot een oordeelsonthouding of een verklaring met beperking.

3.3 Rapporteringstoleranties

Naast de goedkeuringstolerantie geldt een zogenaamde rapporteringstolerantie. Deze rapporteringstolerantie is gelijk aan of lager dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Geconstateerde en niet-gecorrigeerde fouten en de geconstateerde onzekerheden worden gerapporteerd aan de raad.

De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag.

Gemeente Ameland kiest er voor dat de accountant elke fout of onzekerheid boven de € 25.000 rapporteert in het verslag van bevindingen.

3.4 Specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage bij de jaarrekening)

De verantwoording van de specifieke uitkeringen maakt geen deel uit van de rechtmatigheidsverantwoording van het college. De verantwoording van de specifieke uitkeringen is onderdeel van de SiSa-bijlage (Single information Single audit) bij de jaarrekening. De controle en de oordeelsvorming door de accountant blijft daarom ongewijzigd toezien op zowel de getrouwheid, als de rechtmatigheid van de SiSa-regelingen.

Indien uit de controle van de accountant blijkt dat er onrechtmatig is gehandeld en de voorwaarden niet in acht zijn genomen, kan dit de oordeelsvorming door de accountant raken en leiden tot rapportering in het accountantsverslag. Het gevolg hiervan kan zijn dat de specifieke uitkering geheel of gedeeltelijk wordt terug gevorderd door het Rijk.

Het ministerie van BZK heeft voorgeschreven dat de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa bijlage met dezelfde toleranties gecontroleerd dient te worden als de jaarrekening. Wel moeten voor de SiSa regelingen specifieke controlewerkzaamheden plaatsvinden en geldt een zwaardere rapporteringstolerantie.

De rapporteringstolerantie gaat over het rapporteren van de waargenomen en niet herstelde fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole. Gemeente Ameland past de gestaffelde rapporteringstolerantie toe voor specifieke uitkeringen (SiSa), in lijn met artikel 5 lid 4 van het Bado, en wel als volgt:

Rapporteringstolerantie specifieke uitkeringen (SiSa)	
Omvang specifieke uitkering	Rapporteringstolerantie
<= € 125.000	€ 12.500
> € 125.000 en <= € 1 miljoen	10% van de specifieke uitkering
> € 1 miljoen	€ 125.000

4 Te hanteren verantwoordings- en rapporteringsgrens (college)

4.1 Algemeen

Zoals in de Kadernota rechtmatigheid 2025 is aangegeven, legt het college in de jaarrekening verantwoording af over rechtmatigheid, via een voorgeschreven model. Relevante rechtmatigheidsafwijkingen worden in deze modelverantwoording benoemd, dan wel toegelicht in de paragraaf rechtmatigheid in de jaarrekening.

4.2 Verantwoordingsgrens

De verantwoordingsgrens is het door de raad vastgesteld bedrag, waarboven het college de afwijkingen moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (dus het niet naleven van wet- en regelgeving) en afzonderlijke posten waarvan bij het college onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid. Voor fouten én onduidelijkheden samen geldt één percentage. Fouten en onduidelijkheden moeten daarbij bij elkaar worden opgeteld.

De verantwoordingsgrens moet vallen binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten van de gemeente Ameland, exclusief de dotaties aan de reserves. Als verantwoordingsgrens voor gemeente Ameland geldt 2% van de totale lasten (eclusief toevoegingen aan de reserves), zoals opgenomen in artikel 9, lid 2 van de Financiële verordening Gemeente Ameland 2026.

Grotere bevindingen, boven de verantwoordingsgrens, worden gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording, waarbij inzicht wordt gegeven in welke van deze onrechtmatigheden acceptabel zijn (en daarmee ‘verdedigbaar’) op basis van vastgelegde afspraken (artikel 11, lid 6 Financiële verordening).

Kleinere bevindingen, groter dan de rapporteringsgrens maar kleiner dan deze verantwoordingsgrens, worden alleen gerapporteerd in de paragraaf rechtmatigheid (zie hierna).

4.3 Rapporteringsgrens

Het college is verplicht om onrechtmatigheden toe te lichten in de paragraaf rechtmatigheid, indien de geconstateerde onrechtmatigheden de verantwoordingsgrens overschrijden.

De rapportage van het college beperkt zich niet alleen tot het geven van een toelichting op overschrijdingen van de verantwoordingsgrens. Het college rapporteert tevens over alle bevindingen omtrent de financiële rechtmatigheid boven de rapporteringsgrens in de paragraaf rechtmatigheid. In deze paragraaf beschrijft het college ook welke actie wordt ondernomen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Voor deze rapporteringsgrens geldt een bedrag van € 25.000, waarboven afwijkingen worden toegelicht.

Voor specifieke uitkeringen geldt een andere rapporteringsgrens, zoals beschreven onder 3.4.

5 Reikwijdte van de rechtmatigheidsverantwoording (college)

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

De controle op rechtmatigheid is gericht op:

- Begrotingscriterium: alle lasten in het begrotingsjaar vallen binnen de (gewijzigde) begroting zoals deze door de raad is goedgekeurd.
- Voorwaardencriterium: alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met (externe en interne) wet- en regelgeving.
- Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O): het college heeft voldoende waarborgen genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte middelen uit de organisatie vloeien of te weinig middelen worden ontvangen.

Bovenstaande criteria komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording.

Rechtmatigheidscriteria die ook de getrouwheid raken zijn geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. De constatering van een verslaggevingsfout is bijvoorbeeld geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook de constatering dat een post in de jaarrekening niet voldoet aan de uitgangspunten van het BBV hoeft niet opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

6 Rapportering door de accountant en het college

6.1 De accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant op verschillende manieren richting de organisatie en het bestuur.

1. De **managementletter**. In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht aan het college.
2. Het **accountantsverslag**. In dit verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financieel beheer en of de beheersorganisatie een getrouwe verantwoording daarover waarborgt. Dit verslag wordt na de jaarrekeningcontrole uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het college.
3. De **controleverklaring**. Hierin wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven. De controleverklaring ziet toe op de getrouwheid van de jaarstukken inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Deze controleverklaring is bestemd voor de raad, zodat deze de door het college opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

6.2 Het college

Het college geeft door middel van de rechtmatigheidsverantwoording aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en de verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

In de paragraaf rechtmatigheid worden eventuele onrechtmatigheden toegelicht en beschrijft het college welke actie zij onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Financiële verordening Gemeente Ameland 2026

De raad van de gemeente Ameland;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 18 november 2025;

Gelet op artikel 212 van de Gemeentewet;

Besluit:

Vast te stellen de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie van de Gemeente Ameland.

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepaling
In deze verordening wordt verstaan onder:
a. Administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de gemeentelijke organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;
b. Rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van het college waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving;
c. Overheidsbedrijf: onderneming met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid, niet zijnde een personenvennootschap met rechtspersoonlijkheid, waarin de gemeente, al dan niet tezamen met een of meer andere publiekrechtelijke rechtspersonen, in staat is het beleid te bepalen of een onderneming in de vorm van een personenvennootschap, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon deelneemt;
d. Taakveld: bij ministeriële regeling vastgestelde indeling van programma's in voorgeschreven eenheden, op basis waarvan uitvoeringsinformatie verstrekt dient te worden;
e. Programma: een samenhangend geheel van activiteiten, zoals bedoeld in artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna te noemen: BBV);
f. Activiteit: een onderdeel van een taakveld, ook wel genoemd deeltaak;
g. Activiteitengroep: geclusterde groep van activiteiten in verband met programmatische samenhang.

Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording

Artikel 2. Programma-indeling
1. De raad stelt een programma-indeling vast.
2. De raad stelt op voorstel van het college de indeling van programma's in activiteitengroepen en onderliggende activiteiten vast.
3. De raad stelt op voorstel van het college per programma de beleidsindicatoren vast. Het voorstel van het college bevat ten minste de verplichte beleidsindicatoren, bedoeld in artikel 25, tweede lid, onder a, van het BBV.
4. De raad stelt vast over welke onderwerpen hij in extra paragrafen (naast de verplichte paragrafen van de begroting en de jaarstukken) kaders wil stellen en wil worden geïnformeerd.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

1. Bij de begroting en de jaarstukken worden onder elk van de programma's, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het overzicht van de overhead de baten en lasten per activiteit weergegeven.
2. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de investeringen (vervanging en nieuw) per investering het benodigde investeringskrediet weergegeven.
3. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt in aanvulling op het bepaalde in de artikelen 20 en artikel 21 van het BBV inzicht gegeven in de ontwikkeling van de schuldpositie als gevolg van de begroting, de meerjarenraming, de investeringen en de grondexploitatie.
4. In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven.

Artikel 4. Kaders begroting

1. Het college biedt voor 15 juli aan de raad een nota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming.
2. De raad stelt deze nota uiterlijk 31 augustus vast.

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per activiteitengroep en de investeringskredieten.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringskredieten worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Het college informeert de raad als zij verwacht, dat de lasten van een activiteitengroep de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden, de investeringsuitgaven van een investeringskrediet het geautoriseerde investeringskrediet dreigen te overschrijden, of de baten van een activiteitengroep de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden. Het college doet hierbij een voorstel voor het wijzigen van de geautoriseerde lasten of baten, voor het wijzigen van het geautoriseerde investeringskrediet, of voor het bijstellen van het beleid.
4. Een uitzondering op lid 3 betreft de afwijking van lasten en baten die samenhangen met grondexploitaties. Deze afwijkingen worden alleen gemeld bij de raad voor zover deze niet passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex.
5. Bij de behandeling van de tussentijdse rapportages in de raad bedoeld in artikel 6, eerste lid, doet het college zo nodig eveneens voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten en het bijstellen van het beleid.
6. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doet het college indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten.
7. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het college voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een kredietaanvraag aan de raad voor. Zo nodig informeert het college in het voorstel de raad over het effect van de investering op de financiële positie van de gemeente, hetgeen in ieder geval geldt bij investeringen groter dan € 250.000.

Artikel 6. Tussentijdse rapportages

1. Het college informeert de raad door middel van tussentijdse rapportages in ieder geval tweemaal per jaar over de realisatie van de begroting van de gemeente over het lopende boekjaar.
2. De tussentijdse rapportages bevatten een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en indien nodig een overzicht met de bijgestelde raming van:
    a. de baten en de lasten per programma uitgesplitst naar activiteitengroepen;
    b. de algemene dekkingsmiddelen uitgesplitst naar activiteitengroepen;
    c. de overhead en de geraamde vennootschapsbelasting;
    d. het totale saldo van de baten en lasten volgend uit de onderdelen a, b, en c;

e. de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
f. het resultaat, volgend uit de onderdelen d en e;
g. de raming en realisatie van de investeringskredieten.

3. In de tussentijdse rapportages worden relevante afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten en van investeringskredieten toegelicht.

Artikel 7. Informatieplicht

1. Het college informeert vooraf de raad over het voornemen en stelt de raad in de gelegenheid zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen voor zover het betreft niet in de begroting opgenomen verplichtingen inzake:
   a. de aan- en verkoop van roerende goederen, werken en diensten groter dan € 50.000;
   b. de aan- en verkoop van onroerende goederen groter dan € 100.000.
2. Het college doet inzake het bedoelde in lid 1 aan de raad een voorstel voor het wijzigen van de geautoriseerde lasten of baten, voor het wijzigen van dan wel autoriseren van een investeringskrediet, of het bijstellen van het beleid.

Artikel 8. EMU-saldo

Wanneer het Rijk de gemeente bericht dat alle gemeenten samen het collectieve aandeel van gemeenten in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, hebben overschreden, informeert het college de raad of een aanpassing van de begroting nodig is. Als het college een aanpassing nodig acht, doet het college een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Hoofdstuk 3. Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 9. Uitgangspunten rechtmatigheidsverantwoording

1. De raad wordt in de paragraaf rechtmatigheid van de begroting en de jaarstukken geïnformeerd over rechtmatigheid.
2. In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten van de gemeente, exclusief de dotaties aan de reserves.
3. In de paragraaf rechtmatigheid worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 25.000 nader toegelicht.

Artikel 10. Voorwaardencriterium

1. Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
2. Het college biedt de raad periodiek ter vaststelling een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Artikel 11. Begrotingscriterium

1. Het begrotingscriterium heeft betrekking op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting en de investeringskredieten.
2. De rechtmatigheid van de begroting (de baten en de lasten) wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 5, lid 1.
3. Bij investeringsprojecten wordt de rechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal beschikbaar gestelde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
4. Bij grondexploitaties wordt de rechtmatigheid beoordeeld op het niveau van een totaal vastgesteld grondexploitatiecomplex. Een afwijking van baten of lasten in een jaarschijf, passend binnen het totale grondexploitatiecomplex, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.

5. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Voor afwijkingen van de begroting als gevolg van onderschrijdingen van lasten, investeringen of baten, of overschrijdingen van baten geldt echter dat deze alsnog als rechtmatig worden beschouwd als deze worden gemeld en verantwoord in de jaarrekening.
6. Afwijkingen die als onrechtmatig classificeren worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
    a. Er is sprake van een overschrijding van lasten en/of investeringen, waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
    b. Er is sprake van een overschrijding van lasten op een open-einde regeling;
    c. De overschrijding van lasten is ontstaan door een andere toerekening van uren aan activiteiten dan begroot;
    d. De overschrijding van lasten en/of investeringen is lager dan € 5.000.
7. Begrotingsonrechtmatigheden als genoemd in lid 6 worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijk fouten of onduidelijkheden is overschreden en worden toegelicht in de paragraaf rechtmatigheid.

Artikel 12. Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium
1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium heeft betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
2. Het college kan regels stellen voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen.

Hoofdstuk 4. Financieel beleid

Artikel 13. Waardering en afschrijving vaste activa
1. Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de Bijlage afschrijvingsbeleid bij deze verordening.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Artikel 14. Reserves en voorzieningen
1. In de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de activiteiten plaats.
2. Het college biedt de raad periodiek een nota reserves en voorzieningen aan. Deze nota wordt door de raad vastgesteld en behandelt in ieder geval:
    a. de vorming en besteding van reserves;
    b. de vorming en besteding van voorzieningen.
3. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve of voorziening voor het doen van toekomstige uitgaven wordt in ieder geval aangegeven:
    a. het specifieke doel van de reserve of voorziening;
    b. het bestedingsplan van de reserve of voorziening;
    c. de voeding van de reserve of voorziening;
    d. de maximale hoogte van de reserve of voorziening, en
    e. de maximale looptijd.
4. Als de bestemmingsreserve of voorziening binnen de aangegeven maximale looptijd niet heeft geleid tot het doen van de bedoelde uitgaven, valt deze vrij.

Artikel 15. Kostprijsberekening
1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden naast de directe kosten ook de overheadkosten en de rente van de inzet van vreemd vermogen betrokken.

2. Bij deze kostentoerekening worden verder de reserves en voorzieningen voor de financiering van de in gebruik zijnde activa betrokken, en de afschrijving van de in gebruik zijnde activa. Voor de rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, worden daarbij ook de compensabele belasting over de toegevoegde waarde (BTW) en de gederfde inkomsten van het kwijtscheldingsbeleid betrokken.
3. Voor de toerekening van de overheadkosten worden de overheadkosten die kunnen worden toegerekend aan activiteiten welke geheel of deels worden bekostigd met een specifieke uitkering of subsidie, binnen het taakveld overhead apart geadministreerd en in de desbetreffende verantwoordingen over de besteding toegerekend aan die activiteiten.
4. Voor de toerekening van de overheadkosten worden de overheadkosten die kunnen worden betrokken in de aangifte vennootschapsbelasting, binnen het taakveld overhead apart geadministreerd en voor de belastingaangifte aan de kostprijs van de vennootschapsbelastingplichtige activiteiten toegerekend.
5. Voor de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, voor zover dat niet activiteiten als bedoeld in het derde en vierde lid betreffen, wordt uitgegaan van het aandeel in de totale overheadkosten ter grootte van de geraamde directe kosten die voor het geleverde product of de dienst maximaal in rekening kunnen worden gebracht, gedeeld door de totale geraamde directe kosten van de activiteiten.

Artikel 16. Prijzen economische activiteiten
1. Voor de levering van goederen, diensten en werken door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden waarbij de gemeente in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht.
2. Bij het verstrekken van kapitaal door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden gaat het college uit van een vergoeding van ten minste de geraamde integrale kosten van de verstrekte middelen.
3. Bij afwijking van het eerste of tweede lid vanwege een publiek belang doet het college vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de activiteiten wordt gemotiveerd.
4. Raadsbesluiten met de motivering van het publiek belang als bedoeld in het vorige lid zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en er sprake is van een van de uitzonderingen zoals genoemd in artikel 25h van de Mededingingswet.

Artikel 17. Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen en prijzen
Het college doet de raad jaarlijks een voorstel voor de hoogte van de gemeentelijke tarieven voor de belastingen, de heffingen en de leges.

Artikel 18. Financieringsfunctie
1. Het college neemt bij het uitzetten en het aantrekken van middelen de volgende kaders in acht:
    a. voor het aantrekken van financieringen met een looptijd langer dan één jaar worden ten minste twee prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd; en
    b. er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder c, van de Wet financiering decentrale overheden.
2. Bij het verstrekken van leningen, garanties en risicodragend kapitaal bedingt het college indien mogelijk zekerheden.

Hoofdstuk 5. Paragrafen bij de begroting en jaarstukken

Artikel 19. Paragrafen

1. Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragrafen zoals genoemd in artikel 9 BBV in ieder geval de voorgeschreven informatie op.
2. Het college biedt de raad periodiek onderhoudsplannen aan voor minimaal de kapitaalgoederen die zijn genoemd in artikel 12 BBV. In deze onderhoudsplannen staan de kaders voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning en de kosten van het onderhoud en de eventuele uitbreidingen. De raad stelt deze plannen vast.

Hoofdstuk 6. Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 20. Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeente als geheel en in organisatieonderdelen;
b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de vaste activa, voorraden, vorderingen, schulden en contracten;
c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
d. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de gemeentelijke productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het gemeentelijke beleid;
e. het afleggen van verantwoording door het college aan de raad over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving, en
f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 21. Financiële organisatie

Het college van burgemeester en wethouders draagt in ieder geval zorg voor:

a. een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en een eenduidig toewijzing van de gemeentelijke taken aan de verschillende organisatieonderdelen;
b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
e. de te maken afspraken met de organisatieonderdelen over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
f. het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;
g. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen, en
h. het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan;

Artikel 22. Interne controle

1. Het college draagt zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen rapporteert het college daarover in de rechtmatigheidsverantwoording, zoals beschreven in

artikel 9. Daarnaast informeert het college de raad over genomen maatregelen tot herstel van de tekortkomingen.

2. Het college zorgt voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de gemeente met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de debiteurenvorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen, de kortlopende schulden en de vorderingen van crediteuren jaarlijks worden gecontroleerd en registergoederen en bedrijfsmiddelen periodiek. Bij afwijkingen in de administratie neemt het college maatregelen tot herstel van de tekortkomingen.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 23. Intrekking oude regeling

De “Financiële Verordening Gemeente Ameland 2025” wordt ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het jaar 2025 en op de begroting en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar 2026.

Artikel 24. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking per 1 januari 2026.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: “Financiële verordening Gemeente Ameland 2026”.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van 15 december 2025.

Toelichting op de artikelen

Algemeen

De Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet), ook wel Financiële verordening genoemd, heeft haar basis in artikel 212, eerste lid, van de Gemeentewet, waarin is opgenomen dat de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid vaststelt, en daarnaast de uitgangspunten voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie. De verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Deze verordening vult daarnaast de vrije ruimte nader in die iedere gemeente heeft bij de inrichting van het eigen financieel beleid, beheer en organisatie en de rechtmatigheid.

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 1. Begripsbepaling

Het begrip *administratie* is gedefinieerd ten behoeve van artikel 20 van de verordening.

Het begrip *rechtmatigheidsverantwoording* is gedefinieerd ten behoeve van de artikelen 9 tot en met 12 en 22 van de verordening. Vanaf boekjaar 2023 neemt het college een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Deze verantwoording is een standaardmodel dat bij wet is vastgelegd en het geeft inzicht in hoeverre de gemeente rechtmatig heeft gehandeld. Waar de accountant voorheen een oordeel vormde over de getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarverslaggeving, beperkt de accountant zich nu tot een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording). De accountant geeft vanaf dit moment dus geen afzonderlijk oordeel meer over de rechtmatigheid.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording toetst de accountant uitsluitend of de jaarrekening getrouw is, maar daarbij ook of de rechtmatigheidsverantwoording dat is. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen raad college over de (financiële) rechtmatigheid. Het doel hiervan is om de kaderstellende en controlerende rol van de raad op dit vlak te versterken. Het is daarnaast de verwachting dat dit een kwaliteitsimpuls zal geven aan de interne processen en beheersing, zodat het college kan steunen op een adequaat functionerend systeem. Ook is de verwachting dat er meer vooruitgekeken gaat worden naar het oplossen van onrechtmatigheden, omdat het college ook beheersmaatregelen moet formuleren (Kadernota rechtmatigheid).

Het begrip *overheidsbedrijf* is gedefinieerd om in artikel 16 van de verordening nadere invulling te kunnen geven aan de verplichtingen die volgen uit de Mededingingswet voor het vaststellen van de hoogte van prijzen.

Het begrip *taakveld* wordt in artikel 1 van het BBV gedefinieerd als eenheden waarin de programma's, bedoeld in artikel 8, tweede lid van het BBV, of de eenheden in overzichten en bedragen in het programmaplan, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdelen b tot en met e, van het BBV zijn onderverdeeld.

Het begrip *programma* is een kernbegrip in het BBV. In artikel 8 van het BBV wordt een programma gedefinieerd als een samenhangend geheel van activiteiten, met onder meer een doelstelling en een raming van baten en lasten. De gemeenteraad stelt de begroting en de jaarstukken vast op basis van de gekozen programma indeling.

Activiteiten zijn onderdelen van taakvelden, ook wel genoemd deeltaken. Een gemeente is vrij om binnen de voorgeschreven taakvelden eigen onderverdelingen te maken ten behoeve van interne sturing op de uitvoering van programma's.

Een *activiteitengroep* is een clustering van specifieke activiteiten in verband met programmatische samenhang. Een programma bestaat dan ook uit één of meer activiteitengroepen. De gemeenteraad

autoriseert de begroting op het niveau van activiteitengroepen. In artikel 8, lid 4, van het BBV wordt hiervoor het woord ‘prioriteit’ genoemd.

Artikel 2. Programma-indeling

Eerste en tweede lid
Dit artikel bevat bepalingen over de inrichting van de begroting en de jaarstukken. De indeling van de programma’s wordt door de raad vastgesteld. Het tweede lid regelt de onderverdeling van programma’s in activiteitengroepen en activiteiten. Op voorstel van het college, stelt de raad deze indeling vast. In het algemeen zal dit plaatsvinden met het vaststellen van de begroting.

Derde lid
Op voorstel van het college stelt de raad beleidsindicatoren per programma vast. Het is het zogenaamde SMART maken van de begroting (de daarin vervatte informatie is specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden). Wat de verplichte beleidsindicatoren zijn, volgt uit de (ministeriële) Regeling vaststelling beleidsindicatoren door gemeenten in programma’s en programmaverantwoording, die zijn grondslag vindt in artikel 25, tweede lid, onder a, van het BBV.

Vierde lid
Het BBV schrijft een aantal verplichte paragrafen van de begroting en de jaarstukken voor. In een paragraaf wordt de raad integraal over een bepaald thema dat dwars door de begroting loopt, geïnformeerd. Het vierde lid bepaalt, dat de raad kan aangeven, welke paragrafen hij nog meer wenst. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een paragraaf subsidies, een paragraaf duurzaamheid en energietransitie of een paragraaf digitale transformatie.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

Eerste lid
In het BBV zijn in Hoofdstuk II (De begroting en de toelichting) en in Hoofdstuk IV (De jaarstukken en de toelichting) de nodige voorschriften opgenomen over de inrichting van de diverse documenten. Vooral de artikelen 7 en 8, voor het onderdeel begroting, en 24 en 25, voor het onderdeel jaarstukken, bepalen welke inrichtingsvoorschriften van toepassing zijn.

In dit artikel 3 zijn aanvullend op het BBV-bepalingen opgenomen voor de inrichting van de begroting (en daarmee ook de jaarstukken).

Waar het BBV aangeeft dat een programmaplan onder meer bestaat uit te realiseren programma’s, een overzicht van algemene dekkingsmiddelen en een apart overzicht van de kosten van overhead, schrijft dit artikel lid 1 voor, dat de baten en lasten onder de programma’s in de begroting per activiteit worden weergegeven. Activiteiten worden als activiteitengroep bovendien geclusterd weergegeven, het niveau waarop de raad de begroting vaststelt.

Het artikel geeft daarbij aan dat ditzelfde principe geldt voor het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en voor het overzicht van de kosten van overhead, waarmee wordt bedoeld dat ook daar de indeling van baten en lasten per activiteit en activiteitengroep van toepassing is.

De kern van het gestelde over overhead is overigens dat in de programma’s alleen de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces, en dat de kosten van overhead niet langer via allerlei complexe rekenmethodieken worden toegerekend aan programma’s.

Tweede lid
In dit lid wordt de verplichting volgens artikel 20 BBV nader uitgewerkt, door te bepalen dat er bij de uiteenzetting van de financiële positie een overzicht van de investeringen wordt gegeven. Dit is mede nodig om de autorisatie van investeringskredieten mogelijk te maken. Bij investeringen kan ook worden gedacht aan grondexploitaties, die overigens ook in de paragraaf grondbeleid aan de orde komen.

Derde lid
Dit lid bepaalt dat, in aanvulling op het bepaalde in het BBV, de gevolgen van de begroting en meerjarenraming voor de gemeentelijke schuldpositie inzichtelijk worden gemaakt. Dit vindt plaats via een liquiditeitsbegroting op meerjarenbasis.

Vierde lid
Hier wordt voor de jaarrekening het inzicht in de uitputting van investeringskredieten geregeld.

Artikel 4. Kaders begroting

Dit artikel biedt de kaders voor het opstellen van de begroting en de meerjarenraming. Hierin staan een aantal uitgangspunten die het college bij het opstellen van deze stukken in acht moet nemen, dit in aanvulling op de bepalingen van de artikelen 189 en 193 van de Gemeentewet en het BBV.

Eerste lid
Dit lid bepaalt dat de gemeenteraad vooraf aan het opstellen van de begroting een nota vaststelt, waarin de hoofdlijnen voor het beleid en de financiële kaders voor de komende jaren zijn vastgelegd. De kaders geven richting aan het college voor het opstellen van de begroting en de meerjarenraming. Deze systematiek wordt in veel gemeenten toegepast en deze nota draagt vaak de naam kadernota, perspectiefnota of voorjaarsnota. In de planning- en control cyclus kan deze nota worden gezien als het startmoment. De opvolgende documenten die in dit kader in de raad aan de orde komen zijn de begroting voor het eerstvolgende jaar (inclusief meerjarenbegroting), tussentijdse rapportages over het lopende begrotingsjaar, en de jaarrekening over het verstreken boekjaar. Onvoorziene omstandigheden voorbehouden, legt het college deze nota vóór 15 juli voor aan de raad.

Tweede lid
Hier wordt aangegeven dat de raad deze nota uiterlijk 31 augustus vaststelt. Daarmee liggen de kaders vast voor de daarna op te stellen begroting en meerjarenraming.

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

Dit artikel bevat regels voor de autorisatie van de baten en lasten in de begroting en van de investeringskredieten. Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet berust het budgetrecht bij de raad. De raad neemt uiteindelijk de beslissing welke bedragen zij voor taken en activiteiten op de begroting beschikbaar stelt. Gedurende het begrotingsjaar kan de raad op grond van artikel 192 van de Gemeentewet besluiten nemen voor het wijzigen van de begroting. De gemeente kan slechts uitgaven doen voor de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht (derde lid van artikel 189 van de Gemeentewet).

Eerste lid
De raad kan kiezen op welk niveau hij budgetten beschikbaar stelt. Autorisatie door de raad van de baten en de lasten vindt plaats op het niveau van activiteitengroepen.

Tweede lid
Naast lopende uitgaven doet een gemeente investeringen, die eveneens door de raad worden geautoriseerd. Voor de autorisatie van deze investeringskredieten is ervoor gekozen deze bij de begrotingsbehandeling mee te nemen. Wel kan de raad bij de begrotingsbehandeling aangegeven, welke investeringskredieten hij op een later tijdstip wenst te autoriseren. Zo kan de raad de autorisatie van politiek belangrijke investeringen combineren met de behandeling van de inhoudelijke kant van het investeringsvoorstel. Het bedrag voor een dergelijke investering blijft wel op de begroting staan als voorziene uitgaaf, maar de raad autoriseert de uitgaaf nog niet. Het college is nog niet bevoegd verplichtingen voor de investering aan te gaan.

Derde lid
Het college dient dreigende overschrijdingen van geautoriseerde lasten en investeringskredieten en dreigende onderschrijdingen van geautoriseerde baten bij het bekend worden aan de raad te melden,

zodat de raad kan besluiten of het budget moet worden gewijzigd of dat het beleid moet worden bijgesteld. Het college doet hiertoe een voorstel voor wijziging van de begroting.

Vierde lid
Lid 4 van dit artikel geeft een uitzondering op het gestelde in artikel 3 voor baten en lasten die samenhangen met grondexploitaties. Zoals in de notitie Grondexploitaties van de commissie BBV is aangegeven, is het startpunt van een grondexploitatie, of Bouwgrond in exploitatie (BIE), het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans. Pas wanneer afwijkingen ten opzichte van ramingen niet meer passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex, worden zaken aan de raad gemeld. Indien deze afwijkingen in financiële zin van ondergeschikt belang zijn, kan worden volstaan met een aanpassing van de grondexploitatiebegroting als normaal onderdeel van de jaarlijkse begroting- en verslagleggingprocedures. Afwijkingen van baten of lasten in een jaar ten opzichte van ramingen worden, zo nodig, door de raad goedgekeurd bij het vaststellen van de jaarrekening. Als er een noodzaak is om tot bijstelling van grondprijzen te komen, dient een actualisatie van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting, ter vaststelling aan de raad te worden voorgelegd.

Vijfde lid
Naast incidentele begrotingswijzigingen zoals bedoeld in lid 3, legt het college als dat nodig is eveneens begrotingswijzigingen voor aan de raad bij de behandeling van de tussenrapportages.

Zesde lid
Bij investeringen met een meerjarig karakter, bepaalt het zesde lid, dat bij elke begroting een actualisatie van de ramingen plaatsvindt en dat het college daarmee aan de raad voorstellen doet voor het wijzigen van de investeringskredieten. Feitelijk betekent dit in het algemeen het verschuiven in de tijd van begrote bedragen, omdat de realisatie van ene investering sneller of langzamer blijkt te worden gerealiseerd; soms blijken in de uitvoering tegenvallers, waardoor bij-raming noodzakelijk is.

Zevende lid
Meestal komen gedurende het begrotingsjaar nieuwe investeringsvoornemens op tafel, die bij het opstellen van de begroting niet waren voorzien. Het zevende lid van het artikel regelt de autorisatie van de investeringskredieten anders dan bij vaststelling van de begroting, dus ook voor investeringen die pas in de loop van het begrotingsjaar worden voorzien. Ook draagt dit lid aan het college op om zo nodig bij investeringen aan te geven wat het effect is op de financiële positie van de gemeente. Met ‘zo nodig’ wordt hier bedoeld dat er sprake moet zijn van een relevante invloed, wat in ieder geval geldt voor investeringen groter dan € 250.000.

Artikel 6. Tussentijdse rapportages

De tussenrapportages zijn een belangrijk onderdeel van de planning- en controlcyclus voor de raad. Op basis van tussenrapportages wordt de raad geïnformeerd over de uitputting van budgetten en investeringskredieten en de voortgang van de uitvoering van het beleid.

Eerste lid
Er is gekozen voor twee tussenrapportages, waarvan de eerste op tijd is om te gebruiken als input voor de nota bedoeld in artikel 4.

Tweede lid
Dit lid bevat bepalingen over de minimale inhoud van de rapportage, waarbij informatie over de grondexploitatie valt onder de investeringskredieten.

Derde lid
Dit lid bepaalt dat het college relevante afwijkingen ten opzichte van de begroting in de tussenrapportages moet toelichten. Er is niet gekozen voor een absoluut getal, of percentage van lasten of baten als criterium, maar voor een toelichting van afwijkingen die ‘van belang’ zijn. Dit vraagt dan

ook maatwerk, want het kan hier gaan om grote bedragen, maar ook van een klein bedrag met een grote ‘gevoelswaarde’.

Artikel 7. Informatieplicht

Eerste lid
Dat artikel betreft het budgetrecht van de raad en verplicht het college vooraf aan het aangaan van bepaalde verplichtingen de raad te informeren en in de gelegenheid te stellen wensen en bedenkingen te uiten.
Wanneer het gaat om verplichtingen die voortvloeien uit de begroting, geldt deze informatieplicht uiteraard niet. Met het vaststellen van de begroting geeft de raad het college immers toestemming om per activiteitengroep uitgaven te doen om de beoogde doelstellingen te realiseren, oftewel als deze passend zijn binnen de in de programma’s genoemde beleidskaders.
In artikel 7 verzoekt de raad het college om informatie vooraf aan het aangaan van de opgesomde rechtshandelingen met een financieel gevolg, indien het aangaan van deze verplichtingen de in het artikel genoemde bedrag overschrijden. Het limietbedrag is zodanig bepaald, dat het college niet bij elke kleine zaak eerst de raad moet raadplegen. Hierdoor zou kostbare tijd van de raad en het college verloren gaan en die handelingsvrijheid van het college worden gefrustreerd, iets wat de dualiseringsoperatie juist heeft beoogd te voorkomen.

Dit artikel staat los van de informatieplicht van het college op grond van het vierde lid van artikel 169 van de Gemeentewet, waarin de plicht voor het college is aangegeven om vooraf aan het aangaan van bepaalde verplichtingen de raad inlichtingen te verstrekken, indien de raad daar om verzoekt of indien de uitoefening van deze bevoegdheden van het college ingrijpende gevolgen heeft voor de gemeente.

Tweede lid
Hier wordt de kaderstellende rol van de raad nog eens expliciet aangegeven. In samenhang met het eerste lid betekent het gestelde dat het college in sommige situaties snelheid kan betrachten, maar niet nadat de raad in de gelegenheid is gesteld om zijn zegje te doen. Wanneer de gevoelens van de raad positief zijn, kan het college tot uitvoering overgaan. Formeel dient nog wel een begrotingswijziging door de raad te worden vastgesteld, maar dit kan op een later tijdstip.

Artikel 8. EMU-saldo

Voor gemeenten is in de Wet houdbare overheidsfinanciën vastgelegd, dat ze een aandeel hebben in het plafond voor het totale EMU-tekort van Nederland. Wordt dit gemeentelijk aandeel in het EMU-tekort door de gezamenlijke gemeenten overschreden, dan kan dat tot een correctieve maatregel van het Rijk leiden of tot een boete uit Europa die naar gemeenten wordt doorvertaald. Maar het kan ook zijn, dat de overschrijding niet tot aanvullend beleid van het Rijk of Europa leidt.

Gemeenten krijgen in het voorjaar van het Rijk bericht of het gemeentelijk aandeel in het nationale toegestane EMU-tekort met de lopende begroting dreigt te worden overschreden. Ook wordt dan duidelijk of daarop actie van gemeenten is gewenst. Pas als dit laatste het geval is, moeten gemeenten met een individueel EMU-saldo hoger dan de gemeentelijke EMU-referentiewaarde hun begroting neerwaarts bijstellen om de overschrijding van het collectieve aandeel ongedaan te maken.

In het artikel is opgenomen, dat het college de raad informeert als de gemeente van het Rijk een bericht heeft ontvangen dat het toegestane EMU-tekort voor alle gemeenten dreigt te worden overschreden. Als daarop actie nodig is van de gemeente, doet het college een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Artikel 9. Uitgangspunten rechtmatigheidsverantwoording

Bij de verantwoording over rechtmatigheid wordt gekeken naar negen criteria. Het college legt verantwoording af over alle negen criteria in de jaarrekening. Zie hiervoor onder meer Kadernota rechtmatigheid 2025, september 2025, pagina 8 e.v. voor de criteria en bijbehorende toelichting.

De eerste zes criteria zijn niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze betreffen verantwoording met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid. Ze komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. Dit zijn het calculatiecriterium, valuteringcriterium, adresseringscriterium, volledigheidscriterium, aanvaardbaarheidscriterium en leveringscriterium.

Daarnaast is er een aantal criteria waarbij de verantwoording specifiek gaat over rechtmatigheid. Deze komen wel tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording en daarom is het belangrijk dat de raad en het college hierover goede afspraken maken. Onderstaande drie criteria worden separaat toegelicht in de artikelen 10, 11 en 12:
- Voorwaardencriterium: voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd, zoals subsidievoorwaarden;
- Begrotingscriterium: de financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting;
- Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: er vindt een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats, met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Eerste lid
In relatie tot de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is in het eerste lid opgenomen dat de raad via de paragraaf rechtmatigheid van de begroting en de jaarstukken geïnformeerd wil worden over rechtmatigheid.

Tweede lid
In het tweede lid stelt de raad de verantwoordingsgrens vast, waarboven het college moet rapporteren aan de raad. Zoals onder meer is aangegeven in artikel 58b, lid 4 van het BBVmag deze grens maximaal 2% bedragen van de totale lasten van de gemeente, exclusief de dotaties aan de reserves.

Voor zover het totaalbedrag aan rechtmatigheidsfouten én onduidelijkheden in het kader van de financiële rechtmatigheid hoger is dan de verantwoordingsgrens, worden deze fouten en onduidelijkheden in het kader van de financiële rechtmatigheid opgenomen in de zogenaamde rechtmatigheidsverantwoording. Bij ministeriële regeling wordt voor deze rechtmatigheidsverantwoording een model vastgesteld.

Het besluit accountantscontrole decentrale overheden, geldend vanaf 17 april 2025, is hierop afgestemd, door de ‘goedkeuringstolerantie’ voor de jaarrekening eveneens te bepalen op 2% van de totale lasten van de gemeente, exclusief de toevoegingen aan de reserves (artikel 2).

Derde lid
Dit lid geeft aan boven welk bedrag afzonderlijke afwijkingen nader moeten worden toegelicht (rapportagegrens).

Artikel 10. Voorwaardencriterium

Eerste lid
In het eerste lid wordt de definitie weergegeven van het voorwaardencriterium, het zogenaamde “normenkader”.

Tweede lid
Artikel 10 geeft aan dat periodiek het normenkader ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording door de gemeenteraad moet worden vastgesteld. Om verantwoording af te leggen over financiële rechtmatigheid moet worden beoordeeld in hoeverre de relevante financieel gerelateerde

bedrijfsprocessen voldoen aan de gestelde eisen. Het normenkader is ervoor bedoeld om duidelijk te maken aan welke wet- en regelgeving getoetst wordt.

Artikel 11. Begrotingscriterium

Eerste lid
Dit artikel gaat expliciet in op de begrotingsrechtmatigheid. In het eerste lid wordt het begrip begrotingsrechtmatigheid gedefinieerd.

Tweede lid
De baten en lasten moeten zich bewegen binnen de door de raad goedgekeurde en vastgestelde budgetplafonds. Bij afwijkingen van de geautoriseerde bedragen op activiteitengroep-niveau is er in formele zin sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. Dat is geregeld in het tweede lid.

Derde lid
Omdat de uitvoering van investeringsplannen in de tijd nog wel eens anders wil verlopen dan gepland, wordt de rechtmatigheid van investeringsprojecten niet beoordeeld op het jaarbudget, maar op het niveau van het (totaal) beschikbaar gestelde kredietbedrag.

Vierde lid
Wat voor investeringsplannen geldt, geldt eveneens voor de diverse afzonderlijke grondexploitaties. Ook daarvoor geldt dan ook dat de rechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau van een totaal grondexploitatiecomplex en niet op de in een jaar gerealiseerde baten of lasten. Afwijkingen ten opzichte van een jaarschijf worden in het algemeen toegelicht in de jaarrekening van het betreffende jaar. Met het vaststellen van de jaarrekening keurt de raad (impliciet) eveneens deze afwijkingen goed.

Vijfde lid
In artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet is bepaald dat *'ten laste van de gemeente slechts lasten en daarmee samenhangende balansmutaties worden genomen tot de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht.'* Hogere dan de in de (bijgestelde) begroting opgenomen lasten en daarmee samenhangende balansmutaties zijn dan ook altijd onrechtmatig.

Begrotingsafwijkingen als gevolg van onderschrijdingen van lasten, investeringen of baten, of overschrijdingen van baten zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze afwijkingen kunnen alleen onrechtmatig zijn als deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Dit tijdig melden raakt immers het directe budgetrecht en daarmee de kaderstellende rol van de raad. De raad had op basis van de tijdig verstrekte informatie (mogelijk) een aanvullend ander besluit kunnen nemen.

Zoals in artikel 4 tot en met 6 van deze verordening is aangegeven, informeert het college de raad een aantal malen per jaar over kaders en relevante afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid en doet zo nodig voorstellen voor het wijzigen van geautoriseerde baten en lasten.

Niet elke begrotingsafwijking als gevolg van een onderschrijding van lasten, investeringen of baten, of een overschrijding van baten is in het boekjaar echter al bekend (bijvoorbeeld aanslagen toeristenbelasting en forensenbelasting worden pas in het volgende jaar opgelegd), is relevant (bijvoorbeeld minder onderhoudskosten dan begroot, maar deze onderschrijding van lasten wordt gecompenseerd door een lagere onttrekking aan een onderhoudsfonds), of blijkt pas bij de jaarrekening (bijvoorbeeld een lagere toerekening van uren aan een activiteit dan begroot).

Deze afwijkingen worden dan ook niet altijd verwerkt in een begrotingswijziging, of in een informatiebrief aan de raad. Gelet echter op de aard van de afwijkingen, wordt het melden en verantwoorden van dergelijke verschillen in de jaarrekening als 'tijdig melden' beschouwd, waarmee deze begrotingsafwijkingen (achteraf) alsnog als rechtmatig worden beschouwd.

Zesde lid
Waar formeel bij elke afwijking tussen begroting en werkelijkheid sprake is van een onrechtmatigheid, worden diverse soorten 'afwijkingen' als acceptabel beschouwd, oftewel verdedigbaar gelet op het karakter van de afwijkingen. In het zesde lid zijn hiervoor een aantal specifieke soorten benoemd.

Als opmerking bij lid 6., sub a geldt dat onder direct gerelateerde inkomsten niet wordt verstaan de bijdrage uit (onttrekking aan) een reserve.

Zevende lid
Dit betreft de formele verplichting om onrechtmatigheden boven de in artikel 9, lid 2 gestelde verantwoordingsgrens van 2% op te nemen in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze verplichting geldt zowel voor het totaal van geconstateerde fouten en onduidelijkheden.

Artikel 12. Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Eerste lid
Dit artikel voorziet in het zogenaamde “misbruik en oneigenlijk gebruik criterium”. In het eerste lid wordt het criterium gedefinieerd. Van misbruik is sprake bij het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Van oneigenlijk gebruik is sprake indien bij het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, het verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving is maar in strijd met het doel en de strekking daarvan is.

Tweede lid
Het is aan het college om regels op te stellen voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen.

Artikel 13. Waardering en afschrijving vaste activa

In het tweede lid, onder a, van artikel 212 van de Gemeentewet is opgenomen, dat de financiële verordening in elk geval de regels voor waardering en afschrijving van activa bevat. Hieraan is in artikel 13 invulling gegeven. Voor de bepalingen over afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen van de immateriële en materiële vaste activa wordt in de verordening verwezen naar de bijlage bij deze verordening.

Artikel 14. Reserves en voorzieningen

Eerste lid
Hoewel artikel 2 BBV de mogelijkheid biedt om rente te berekenen over het eigen vermogen en de voorzieningen (bespaarde rente), wordt hier niet voor gekozen, dit conform de aanbeveling van de commissie BBV. Het eerste lid bepaalt daarom, dat voor de toerekening van rentelasten en rentebaten in de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening aan de activiteiten geen rentevergoeding over reserves en voorzieningen wordt meegenomen.

Tweede lid
Dit lid bepaalt, dat het college periodiek een nota over de reserves en voorzieningen aan de raad aanbiedt. Met het vaststellen van deze nota stelt de raad de kaders vast voor de vorming van reserves en voorzieningen. Periodiek is niet nader gedefinieerd, maar hangt af van de noodzaak voor een actualisatie van de nota over de reserves en voorzieningen.

Derde lid
Voor het doen van toekomstige uitgaven kan de raad een bestemmingsreserve vormen. Hiermee wordt op de balans van de gemeente tot uitdrukking gebracht, dat toekomstige uitgaven een beslag op het eigen vermogen gaan leggen. In het derde lid zijn de voorwaarden voor een voorstel voor een dergelijke bestemmingsreserve opgenomen.

In de meeste gevallen is de instelling van een voorziening niet vrijblijvend. Echter op grond van artikel 44, lid 1d, BBV kunnen voor het doen van bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, lid 1b, BBV,

voorzieningen worden gevormd. Gedoeld wordt hier onder meer op vervangingsinvesteringen op het gebied van riolering. Bij realisatie van de bedoelde vervangingsinvestering wordt het bedrag van de voorziening op het te activeren bedrag in mindering gebracht (artikel 62, lid 3, BBV).

Vierde lid
Voornemens tot het doen van bepaalde uitgaven, leiden niet altijd daadwerkelijk tot het doen van die uitgaven. Er bestaat het gevaar, dat bestemmingsreserves op de balans blijven staan waarvoor in het geheel geen voornemen meer bestaat tot het doen van bepaalde uitgaven.

Door voor elke nieuwe bestemmingsreserve of voorziening een maximale “houdbaarheidsdatum” op te nemen kan dit worden voorkomen. Hiervoor is in de verordening de bepaling opgenomen dat bestemmingsreserves of voorzieningen die de houdbaarheidsdatum hebben overschreden, vervallen en vrijvallen ten gunste van de exploitatie.

Artikel 15. Kostprijsberekening

Artikel 212 Gemeentewet bepaalt in het tweede lid, onder b, dat de verordening in ieder geval de grondslagen bevat voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b en heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De grondslagen voor de prijzen die de gemeente bij overheidsbedrijven en derden in rekening brengt, en voor de tarieven van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, worden gevormd door de opbouw van de kostprijs.

Het BBV bepaalt dat de overheadkosten apart moeten worden verantwoord. Ze worden bij de gemeente niet doorberekend aan de taakvelden. Daarmee vervalt de mogelijkheid om de integrale kostprijzen in de administratie van de baten en lasten op activiteiten van de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening in beeld te brengen. De kostprijzen moeten daarom extracomptabel worden berekend en vastgelegd.

Eerste lid
Dit lid bepaalt dat de kostprijsberekeningen extracomptabel worden vastgelegd en dat de kostprijzen bestaan uit de directe kosten en een opslag voor de overhead en voor de rente over de inzet van vreemd vermogen voor de financiering van (vaste) activa die voor desbetreffende rechten en heffingen en voor desbetreffende goederen, werken en diensten worden ingezet. Wat onder de directe kosten moet worden verstaan is via het BBV, de notitie overhead en de taakveldbeschrijving helder gedefinieerd.

Tweede lid
Het tweede lid bepaalt, dat ook bijdragen aan en onttrekkingen van reserves en voorzieningen voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa en de afschrijvingskosten van de in gebruik zijnde activa worden betrokken bij de kostprijsberekening. Voor de gemeentelijke rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht zoals de rioolheffing, worden in de kostprijsberekening ook de compensabele BTW en de gederfde inkomsten van het kwijtscheldingsbeleid meegenomen.

Derde lid
Het derde lid geeft aan, dat de overheadkosten die kunnen worden toegerekend aan specifieke uitkeringen en subsidies, apart onder het taakveld overhead in de administratie worden afgezonderd en in de desbetreffende verantwoordingen over de besteding aan specifieke uitkeringen en subsidies worden toegerekend.

Het vierde en vijfde lid gaan over de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en over de kostprijs van prijzen van goederen, diensten en werken die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden.

Vierde lid
Dit lid geeft aan, dat de overheadkosten die kunnen worden toegerekend aan de activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen, apart onder het taakveld overhead in de administratie worden afgezonderd en in de belastingaangifte aan deze activiteiten worden toegerekend.

Vijfde lid
Hier staat de definitie weergegeven van de kostenverdeelsleutel voor de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijzen van rechten en heffingen waarmee de gemeente kosten in rekening brengt zoals de afvalstoffenheffing, en voor de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijzen van goederen, werken en diensten die door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden worden geleverd. Er wordt voor de toerekening van de overheadkosten bepaald, dat deze plaatsvindt naar rato van het geraamde aandeel van de directe kosten voor het geleverde product of de dienst, in verhouding tot de totale geraamde directe kosten van alle activiteiten in de begroting.

Artikel 16. Prijzen economische activiteiten

Als een gemeente goederen, diensten of werken levert aan overheidsbedrijven of derden dan mag zij deze activiteiten niet bevoordelen als het economische activiteiten betreffen. Economische activiteiten zijn hier activiteiten waarmee de gemeenten in concurrentie met andere ondernemingen treedt.

Het bevoordelingsverbod houdt feitelijk in, dat ten minste een integrale kostprijs voor de levering van goederen, diensten werken en het verstrekken van kapitaal in rekening moet worden gebracht.

Derde lid
Hier is weergegeven dat van deze verplichting kan worden afgeweken als de activiteiten worden ontplooid in het kader van het publiek belang. Daarvoor is wel nodig dat in een raadbesluit het publiek belang van de activiteit wordt gemotiveerd. Het raadbesluit moet worden aangemerkt als een concretiserend besluit van algemene strekking. Het besluit moet worden bekendgemaakt in officieel elektronisch publicatieblad en moet open staan voor bezwaar en beroep. Belanghebbenden kunnen dan binnen uiterlijk zes weken na bekendmaking van het besluit een bezwaarschrift indienen bij de gemeente (artikel 6:7 van de Algemene wet bestuursrecht). De gemeente moet binnen zes weken een besluit nemen over het bezwaarschrift of – indien een commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht is ingesteld – binnen twaalf weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken. Bij afwijzing van de bezwaren kan de belanghebbende beroep instellen bij de bestuursrechter.

Vierde lid
Voor het verplicht in rekening brengen van minimaal een integrale kostprijs voor de levering van goederen, werken en diensten of voor het verstrekken van kapitaal gelden een aantal uitzonderingen. Deze uitzonderingen worden in artikel 25h van de Mededingingswet opgesomd.

Artikel 17. Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen en prijzen

Het vaststellen van de tarieven voor belastingen, rechten, leges en heffingen is een bevoegdheid van de raad. Immers, op grond van artikel 216 van de Gemeentewet besluit de raad tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting. Deze bevoegdheid kan niet worden gedelegeerd (artikel 156 van de Gemeentewet). Dit artikel bepaalt dat de raad de tarieven voor de belastingen, heffingen en leges jaarlijks vaststelt. Dit betekent, dat de bijbehorende verordeningen jaarlijks moeten worden herzien.

De algemene belastingen komen ten goede aan algemene middelen van de gemeente. De raad kan bepalen waarvoor deze opbrengsten worden ingezet. Onder de algemene belastingen vallen bijvoorbeeld de OZB en de hondenbelasting. De retributies vallen uiteen in heffingen en leges. Voor heffingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de begrote kosten. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, die worden gebruikt voor doeleinden met een duidelijk algemeen belang. De belangrijkste retributies zijn de leges, oftewel de vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst. Deze dienst levert met name individueel voordeel op. Zo betalen inwoners van de gemeente een bijdrage voor het aanvragen van een paspoort of vergunning. Ook voor de leges geldt dat deze niet meer dan kostendekkend mogen zijn.

Het vaststellen van prijzen voor de levering van gemeentelijke goederen, diensten en werken die niet vallen onder artikel 229 van de Gemeentewet, is een privaatrechtelijk besluit. Deze besluiten zijn een

bevoegdheid van het college (artikel 160, eerste lid, onder e, van de Gemeentewet), maar hebben wel invloed op de hoogte van de inkomsten en raken daarom ook het budgetrecht van de raad.

Artikel 18. Financieringsfunctie
Artikel 212, tweede lid, onder c, van de Gemeentewet bevat de bepaling, dat de financiële verordening in elk geval regels voor de algemene doelstelling en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie bevat. Artikel 18 geeft invulling aan deze plicht. Het artikel bevat kaders voor het financieringsbeleid. De kaders voor de financiële organisatie van de financieringsfunctie staan in artikel 21 van deze verordening.

Eerste lid
In aanvulling op de regels uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en daarop gebaseerde besluiten en regelingen stelt het eerste lid een aantal aanvullende kaders. Zo mag geen gebruik worden gemaakt van financiële derivaten.

Tweede lid
Gemeente Ameland ziet het niet als een kerntaak om leningen en garanties te verstrekken aan derden. Wordt dit toch overwogen, dan draagt dit lid het college op bij het verstrekken van leningen, garanties en risicodragend kapitaal zo mogelijk zekerheden te bedingen om zo het financiële risico waaraan de gemeente bloot komt te staan, te verminderen. In dit soort gevallen ligt het dan ook voor de hand om een beeld te hebben van het toekomstperspectief van zo'n organisatie, met financiële ramingen van exploitatie, balansposities en dergelijke.

Artikel 19. Paragrafen
Eerste lid
In het BBV is in artikel 9 aangegeven welke paragrafen in ieder geval in begroting en verantwoording worden opgenomen. Het BBV geeft in de artikelen 10 tot en met 16a aan wat er in de diverse paragrafen ten minste moet staan. In het eerste lid van artikel 19 wordt aangegeven dat in ieder geval de voorgeschreven informatie wordt opgenomen.

Tweede lid
Hier wordt aangegeven dat het college periodiek onderhoudsplannen voor kapitaalgoederen ter vaststelling aan de raad aanbiedt. Dit doen we in ieder geval voor die kapitaalgoederen waarvan het BBV in artikel 12 voorschrijft dat hieraan aandacht moet worden besteed in de paragraaf kapitaalgoederen van de begroting en de jaarrekening. Omdat onderhoudsplannen voor verschillende soorten kapitaalgoederen nogal eens verschillende looptijden hebben, wordt hier geen specifieke termijn genomen, maar het wordt wel noodzakelijk geacht om eens per vier jaar een bijgewerkt plan aan de raad voor te leggen, zodat er voor de belangrijke soorten kapitaalgoederen met actuele, en door de raad vastgestelde onderhoudsplannen kan worden gewerkt.

Artikel 20. Administratie
Onder artikel 20 zijn algemene bepalingen opgenomen voor de inrichting van de gemeentelijke administratie. Op hoofdlijnen wordt opgedragen welke gegevens systematisch moeten worden vastgelegd en aan welke eisen deze gegevens en de vastlegging ervan moeten voldoen.

Artikel 21. Financiële organisatie
Artikel 21 geeft de uitgangspunten voor de financiële organisatie en draagt het college op hiervoor zorg te dragen. Het college is op grond van artikel 160 van de Gemeentewet bevoegd regels te stellen over de ambtelijke organisatie. Deze bevoegdheid betreft ook het stellen van regels voor de financiële organisatie, blijkt uit het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State en het nader rapport uit 2003 over de wijziging van artikel 212 van de Gemeentewet.

Artikel 21 geeft een opsomming op welke terreinen van de financiële organisatie het college beleid en interne regels moet stellen. Om hier invulling aan te geven ligt het voor de hand, dat het college zaken als een organisatiebesluit, een treasurystatuut en een budgethoudersregeling vaststelt en dat het college

de volmachten en mandaten, alsook de kostenverdeelsleutels voor de (extracomptabele) kostentoerekening vastlegt.

Bij het beleid en de interne regels voor de inkoop en aanbesteding kan gedacht worden aan een inkoopreglement en ook aan gemeentelijke inkoopvoorwaarden. Bij het beleid en de interne regels voor steunverlening en subsidieverstrekking gaat het om procedures die naleving van de Europese staatssteunregels en regels voor diensten van algemeen economisch belang, de Algemene wet bestuursrecht en de gemeentelijke subsidieverordening waarborgen.

In geval van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik gaat het bijvoorbeeld om het treffen van voldoende verificatiemaatregelen vooraf van de antecedenten van een aanvrager van een gemeentelijke subsidie, zodat subsidies wel daadwerkelijk worden verstrekt aan rechthebbenden.

De uitgangspunten voor de financiële organisatie zijn nodig om voor het financieel beheer en het financieel beleid aan de eisen voor rechtmatigheid, controle en verantwoording te voldoen. Ze creëren de randvoorwaarden, waarop de interne controle en de accountantscontrole kan steunen bij het onderzoek naar de rechtmatigheid van de beheershandelingen met een financieel gevolg en de getrouwheid van de jaarrekening.

Artikel 22. Interne controle

Eerste lid

De accountant toetst jaarlijks of de gemeenterekening een getrouw beeld geeft van de gemeentelijke financiën. Het eerste lid van artikel 22 draagt het college op maatregelen te treffen, zodat gedurende het jaar of vooraf aan de accountantscontrole de organisatie zelf nagaat of de cijfers in de administraties een getrouw beeld geven en of de financiële beheershandelingen die aan de baten, de lasten en de balansmutaties ten grondslag liggen, rechtmatig (zijn) verlopen. De basis hiervoor is een controleplan, op basis waarvan de zogenaamde verbijzonderde interne controles planmatig en gestructureerd plaatsvinden.

Tweede lid

Het tweede lid bepaalt, dat het college maatregelen treft, zodat wordt gecontroleerd of de administratie van materiele bezittingen zoals gebouwen, voertuigen, computers, voorraden en de administratie van het financieel vermogen zoals aandelen en overeenkomsten van leningen, geldmiddelen, debiteurenvorderingen e.d. overeenkomen met hetgeen de gemeente daadwerkelijk bezit. Voor veel van deze bezittingen wordt een jaarlijkse controle gevraagd. Periodiek moet worden gecontroleerd of de administratie van registergoederen en bedrijfsmiddelen overeenkomt met het daadwerkelijke bezit.

Artikel 23. Intrekking oude regeling

Bij het inwerkingtreden van de nieuwe verordening moet de oude worden ingetrokken. Volgens de Gemeentewet is een begrotingsjaar gelijk aan een kalenderjaar. In begrotingsjaar 2026 worden de jaarstukken uit het begrotingsjaar 2025 vastgesteld, wordt uitvoering gegeven aan de begroting voor het jaar 2026 en wordt tot slot de begroting voor het jaar 2027 vastgesteld.

De nieuwe verordening is van toepassing op alle stukken die worden gerealiseerd vanaf begrotingsjaar 2026, oftewel jaarrekening 2026, begroting 2027, etc..

De oude verordening, vastgesteld in april 2025, is ondanks het intrekken nog wel van toepassing op de jaarstukken van het begrotingsjaar 2025 en de begroting van het jaar 2026, die al is vastgesteld. Hiervoor is in artikel 23 een overgangsbepaling opgenomen.

Bijlage bij artikel 13, afschrijvingsbeleid gemeente Ameland

Algemeen

Activering van uitgaven vindt in het algemeen plaats wanneer er sprake is van een zeker nut voor de organisatie, gedurende meerdere jaren en wanneer het gaat om investeringen vanaf € 5.000. Is hiervan geen sprake, dan vindt verantwoording plaats ten laste van het begrotingsjaar.

Activa worden lineair afgeschreven, in een aantal jaren overeenkomend met de economische levensduur, dan wel gebruiksduur (investeringen met maatschappelijk nut) van het actief. Afschrijving vindt voor het eerst plaats in het jaar van aanschaf c.q. realisatie van het actief.

Enkele specifieke afschrijvingstermijnen zijn de volgende:

Afschrijvingstermijnen immateriële vaste activa

bijdragen aan activa in eigendom van derden	maximaal 40 jaar
computerapplicaties	4 jaar

Afschrijvingstermijnen materiële vaste activa

<u>Gronden en terreinen</u>
Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

<u>Gebouwen</u>	
woningen	50 jaar; restwaarde € 36.000
vuurtoren	50 jaar
gebouwen traditioneel gebouwd	40 jaar
gebouwen niet traditioneel gebouwd	20 - 25 jaar
<u>Weg- en waterbouwkundige werken</u>	
rioolstelsel	50 jaar
tuinaanleg, sportvelden, enz.	25 jaar
kunstwerken	25 jaar
wegen, fietspaden e.d. (eerste aanleg)	25 jaar
betonnen wegen, fietspaden e.d. (eerste aanleg)	30 jaar
reconstructies wegen, fietspaden e.d.	20 jaar
<u>Inrichting</u>	
meubilair	15 jaar
keukeninrichting	10 jaar
vloerbedekking	10 jaar
<u>Installaties en apparatuur</u>	
afhankelijk van levensduur	8 – 20 jaar
automatiseringsapparatuur	4 jaar
bekabeling en dergelijke	10 jaar
<u>Materiaal / materieel</u>	
investeringen < € 100.000	5 – 15 jaar
investeringen > € 100.000	5 – 15 jaar; restwaarde 10% *(*)*

(*): tenzij er geen restwaarde is te verwachten

Intern controleplan Gemeente Ameland 2025 – 2028 (nr. 2)

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**2**
1.1	Inleiding en leeswijzer	2
1.2	Doelstelling	2
2	**Kaders en uitgangspunten**	**3**
2.1	Kaders getrouwheid	3
2.2	Kaders rechtmatigheid	3
2.3	Normenkader	3
2.4	Toleranties voor getrouwheid en rechtmatigheid	3
2.5	Rapportering door de accountant (rapporteringstolerantie)	4
2.6	Rapportering door het college (rapporteringsgrens)	4
3	**Rechtmatigheidscriteria**	**6**
3.1	Begrotingscriterium	6
3.2	Voorwaardencriterium	7
3.3	Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	7
4	**De controleaanpak**	**8**
4.1	Proces- en/of gegevensgericht	8
4.2	Rechtmatigheid en getrouwheid	8
4.3	Verantwoordelijkheid	8
4.4	Deelwaarnemingen	9
4.5	Weging van fouten	9
4.6	Onderzoeksperioden	9
4.7	De rapportages	9
4.8	Archivering	10
5	**Planning en uitvoering periode 2025 - 2028**	**11**
Bijlage 1: Overzicht processen gemeente Ameland		**12**
Bijlage 2: dossieropbouw interne controle		**13**
Opbouw digitaal controledossier:		13
Bijlage 3: beoordeling processen gemeente Ameland		**14**

1 Inleiding

1.1 Inleiding en leeswijzer

Met dit plan wordt invulling gegeven aan art. 212 en art. 213 van de Gemeentewet en aan datgene wat in artikel 22 van de Financiële verordening staat beschreven. Op grond hiervan draagt het college zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Dit intern controleplan vormt de leidraad voor die toetsingswerkzaamheden.

In hoofdstuk 2 worden de kaders en uitgangspunten voor het controleplan toegelicht. Vanwege het belang van de rechtmatigheidscriteria voor de rechtmatigheidsverklaring (en dus voor de interne toetsing) worden deze criteria nog eens uiteengezet in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 wordt inhoudelijk nader ingegaan op de controleaanpak: op welke wijze wordt er gecontroleerd, waarop wordt getoetst, op welk moment, door wie, en hoe gaan we om met de resultaten.

1.2 Doelstelling

Vanaf 2023 legt het college zelf verantwoording af over de financiële rechtmatigheid. De (verbijzonderde) interne controles zoals deze zijn beschreven in dit intern controleplan dienen ter beoordeling van het financieel rechtmatig handelen binnen de organisatie, zodat het college op grond daarvan een rechtmatigheidsverantwoording kan afgeven.

De accountant zal uiteindelijk beoordelen of de financiële informatie voldoet aan de eisen van getrouwheid en of de rechtmatigheid van de onderliggende transacties voldoende is geborgd.

Een goed opgezette interne controle is een belangrijke pijler waarop de gemeente Ameland in het kader van planning en control moet kunnen steunen. Niet alleen voor wat betreft het controleren en signaleren van tekortkomingen in de uitvoering, maar ook om eventueel processen bij te sturen en voor het afleggen van verantwoording.

De controles zijn dan ook een belangrijk verbeterinstrument, waarmee risico's kunnen worden opgespoord, processen geoptimaliseerd en werkafspraken kunnen worden aangepast. Zo helpen interne controlemaatregelen de organisatie om de kwaliteit van de bedrijfsvoering continu te verbeteren. Daarnaast zijn de uitkomsten van de controlewerkzaamheden een belangrijke bron van informatie voor de accountant.

2 Kaders en uitgangspunten

Met het afgeven van een accountantsverklaring geeft de accountant een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Feitelijk wordt daarmee verklaard dat de jaarrekening een juist en volledig beeld geeft. De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening.

Aangezien de accountant van de raad de opdracht krijgt om de jaarrekening te controleren, betrekt de accountant ook de rechtmatigheidsverantwoording in de oordeelsvorming. Bij de controle op getrouwheid toetst de accountant in hoeverre de rechtmatigheidsverantwoording van het college een getrouwe weergave is van de werkelijkheid. De accountant stelt daarbij vast of de gemeente hier voldoende op heeft gecontroleerd en over heeft gerapporteerd.

2.1 Kaders getrouwheid

Voor de getrouwheid geldt dat de kaders waarbinnen de (verbijzonderde) interne controles worden uitgevoerd met name bestaan uit:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Hierin zijn de minimumeisen aangegeven die gelden voor de accountantscontrole.
- Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierin zijn de kaders op het gebied van verslaggeving weergegeven. De standpunten van de commissie BBV geven een nadere uitleg aan een aantal van deze kaders.

2.2 Kaders rechtmatigheid

Voor de uitvoering van de controle op rechtmatigheid wordt met enige regelmaat door de commissie BBV een kadernota rechtmatigheid uitgegeven. Deze kadernota bevat praktisch toepasbare kaders waarbinnen de rechtmatigheidscontrole uitgevoerd dient te worden.

Dit intern controleplan gaat uit van controle op de financiële rechtmatigheid op het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Dat betekent dat niet financiële rechtmatigheid niet wordt betrokken in de verbijzonderde interne controle. Meer over deze drie rechtmatigheidscriteria is opgenomen in hoofdstuk 3.

2.3 Normenkader

Voor het toetsen van het voorwaardencriterium (naleving van wet- en regelgeving) is het relevant een normenkader te hebben, waarin staat aangegeven aan welke wet- en regelgeving getoetst dient te worden. Dit normenkader wordt regelmatig geactualiseerd door de organisatie en ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Op deze manier wordt recht gedaan aan de kaderstellende rol van de raad. Voor het normenkader worden als uitgangspunten EU-regels, landelijke wet- en regelgeving en raadsbesluiten gehanteerd, indien en voor zover deze betrekking hebben op financiële beheershandelingen.

2.4 Toleranties voor getrouwheid en rechtmatigheid

Naar aanleiding van de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), gepubliceerd op 16 april 2025 in het Staatsblad, gelden vanaf verslagjaar 2025 nieuwe regels voor de begroting, verantwoording en accountantscontrole bij onder meer gemeenten. De wijzigingen hebben vooral gevolgen voor de rechtmatigheidsverantwoording en de wijze waarop de accountant de jaarrekening beoordeelt.

Getrouwheid

Tijdens de controle accepteert de accountant bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of elke financiële handeling die binnen de gemeente Ameland wordt verricht, maar richt de controle zodanig in dat belangrijke fouten worden ontdekt.

In het Bado zijn minimumeisen voor de te hanteren goedkeuringstoleranties bij de controle van de jaarrekening voorgeschreven. De raad mag de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de controleverklaring. De accountant houdt

rekening met onze toleranties en richt de controle vervolgens zodanig in, dat een redelijke mate van zekerheid bestaat dat fouten en onzekerheden die afzonderlijk of gezamenlijk de goedkeuringstoleranties overschrijden worden ontdekt.

Met de vaststelling van het controleprotocol heeft de gemeente Ameland er niet voor gekozen om de minimumeisen aan te scherpen, waarmee de uitgangspunten uit het Bado van toepassing zijn. Dit betekent dat voor de getrouwheid een goedkeuringstolerantie geldt van 2%.

Rechtmatigheid

Zoals in de Kadernota rechtmatigheid 2025 is aangegeven, legt het college in de jaarrekening verantwoording af over rechtmatigheid, via een voorgeschreven model. Relevante rechtmatigheidsafwijkingen worden in deze modelverantwoording benoemd, dan wel toegelicht in de paragraaf rechtmatigheid in de jaarrekening.

De verantwoordingsgrens is het door de raad vastgesteld bedrag, waarboven het college de afwijkingen moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (dus het niet naleven van wet- en regelgeving) en afzonderlijke posten waarvan bij het college onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid.

Voor fouten én onduidelijkheden samen geldt één percentage. Fouten en onduidelijkheden moeten daarbij bij elkaar worden opgeteld. De verantwoordingsgrens moet vallen binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten van de gemeente Ameland, exclusief de dotaties aan de reserves.

Als verantwoordingsgrens voor gemeente Ameland geldt 2% van de totale lasten (eclusief toevoegingen aan de reserves), zoals opgenomen in artikel 9, lid 2 van de Financiële verordening Gemeente Ameland 2026.

2.5 Rapportering door de accountant (rapporteringstolerantie)

Waar de goedkeuringstolerantie iets zegt over de diepgang van de controle, geeft de rapporteringstolerantie de grens aan waarboven de accountant bevindingen rapporteert aan de raad. Voor de rapporteringstolerantie zijn in de Kadernota rechtmatigheid geen nadere aanwijzingen gegeven.

In het huidige controleprotocol is opgenomen dat de accountant elke fout of onzekerheid boven de € 25.000 rapporteert in het verslag van bevindingen.

Voor specifieke uitkeringen (SiSa) worden – in lijn met het BADO – afwijkende rapporteringstoleranties toegepast.

2.6 Rapportering door het college (rapporteringsgrens)

Met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording is een belangrijke wijziging opgetreden in de wijze waarop gerapporteerd wordt over rechtmatigheidsbevindingen. Zo worden deze niet meer door de accountant gerapporteerd aan de raad, maar door het college opgenomen in de paragraaf rechtmatigheid en de rechtmatigheidsverantwoording, als onderdeel van de jaarstukken.

In de tabel op de volgende pagina is weergegeven wat op welke plek over rechtmatigheid wordt gerapporteerd in de jaarstukken:

Rechtmatigheidsverantwoording	Paragraaf rechtmatigheid
Fouten of onduidelijkheden > verantwoordingsgrens (kort en bondig benoemd)	• Toelichting op deze fouten en onduidelijkheden + welke maatregelen worden genomen om in de toekomst soortgelijke bevindingen te voorkomen • Fouten of onduidelijkheden > € 25.000 maar ≤ de verantwoordingsgrens
Begrotingsonrechtmatigheden > verantwoordingsgrens, waarbij inzicht wordt gegeven in welke van deze onrechtmatigheden acceptabel zijn op basis van vastgelegde afspraken (art.11 financiële verordening)	Alle begrotingsonrechtmatigheden > € 25.000 maar ≤ de verantwoordingsgrens.
Daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik, tenzij het M&O beleid juist is uitgevoerd en op getrouwe wijze is verwerkt in de jaarrekening (bijv. door terugvordering en opleggen sancties)	Indien van toepassing: • Het veelvuldig niet voldoen aan de gids proportionaliteit (nationale aanbestedingswet). • Bevindingen als gevolg van het niet naleven van niet-financiële rechtmatigheid uit de wet Fido en bijbehorende regelingen • Geconstateerde fraude door eigen medewerkers • De aard en (financiële) impact van geconstateerd misbruik, waarbij de financiële effecten teniet zijn gedaan door bijv. terugvorderingen en het opleggen van sancties. • Het feit dat er geen M&O beleid is of dat het M&O beleid niet wordt nageleefd

3 Rechtmatigheidscriteria

De verbijzonderde interne controle ziet toe op de getrouwheid en rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. Deze controle richt zich op een negental criteria, de zogenaamde rechtmatigheidscriteria:

1. Calculatiecriterium: de vastgestelde bedragen zijn juist berekend (bijv. leges op facturen)
2. Valuteringscriterium: baten en lasten zijn in de juiste periode verantwoord (correct begrotingsjaar)
3. Adresseringscriterium: de persoon of organisatie waar de financiële stroom naartoe is gegaan is juist
4. Volledigheidscriterium: alle opbrengsten die verantwoord zouden moeten zijn, zijn ook verantwoord
5. Aanvaardbaarheidscriterium: de financiële beheershandeling past bij de activiteiten van de gemeente en de tegenprestatie is aanvaardbaar in relatie tot de kosten
6. Leveringscriterium: de tegenprestatie is geleverd (het juiste goed of de juiste dienst is ontvangen)
7. Begrotingscriterium
8. Voorwaardencriterium
9. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

De eerste zes criteria komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. Deze worden in het kader van de getrouwheid getoetst door de accountant. De laatste drie criteria worden afgedekt door de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Vanwege het belang van de laatste drie criteria voor de rechtmatigheidsverklaring worden deze hierna nader toegelicht.

3.1 Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium ziet toe op het respecteren van het budgetrecht van de raad. Daartoe dient te worden getoetst of begrotingsafwijkingen en met name overschrijdingen tijdig door de raad zijn geautoriseerd. Als dat niet is gebeurd, dan zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. In artikel 11, lid 6 van de Financiële verordening zijn echter een aantal afwijkingen van de begroting opgenomen die weliswaar onrechtmatig zijn, maar als acceptabel worden aangemerkt:

Financiële verordening gemeente Ameland), artikel 11, lid 6:

Afwijkingen die als onrechtmatig classificeren worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:

a. Er is sprake van een overschrijding van lasten en/of investeringen, waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
b. Er is sprake van een overschrijding van lasten op een open-einde regeling;
c. De overschrijding van lasten is ontstaan door een andere toerekening van uren aan activiteiten dan begroot;
d. De overschrijding van lasten en/of investeringen is lager dan € 5.000.

De hier genoemde begrotingsonrechtmatigheden worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijk fouten of onduidelijkheden is overschreden) en worden toegelicht in de paragraaf rechtmatigheid.

3.2 Voorwaardencriterium

Bij het voorwaardencriterium gaat het erom dat bepalingen in wet- en regelgeving worden nageleefd. De (externe en interne) wet- en regelgeving die relevant is voor de financiële beheershandelingen van de gemeente Ameland is vastgelegd in het normenkader.

Uitgangspunt is dat van de externe wetgeving alle voorwaarden met betrekking tot financiële beheershandelingen gecontroleerd dienen te worden.

Interne regelgeving wordt voor de rechtmatigheidscontrole getoetst op een drietal bepalingen: recht (heeft de ontvanger wel recht op de betaling), hoogte (klopt het bedrag, is de berekening juist) en duur (zijn de juiste termijnen in acht genomen).

Voorbeelden van het niet naleven van het voorwaardencriterium is het ten onrechte niet Europees aanbesteden van een inkoop (externe wetgeving) of het uitkeren van een foutief subsidiebedrag (interne regelgeving).

3.3 Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium speelt bij publieke organisaties een belangrijke rol.

Misbruik kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen en is dan ook onrechtmatig.

Bij oneigenlijk gebruik is feitelijk gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving, maar dit is in strijd met het doel en de strekking van de wet- en regelgeving.

Oneigenlijk gebruik is strikt genomen niet onrechtmatig. Ook geldt dat geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties, niet in de rechtmatigheids-verantwoording behoeft te worden opgenomen. Van dergelijk misbruik moet wel via de paragraaf bedrijfsvoering inzicht worden gegeven in de aard en (financiële) impact van het geconstateerde misbruik.

De Kadernota rechtmatigheid geeft ten aanzien van M&O beleid twee opties:

- Het opstellen van een specifiek M&O beleid
- Het borgen van voldoende maatregelen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen in bestaand beleid en bestaande procedures.

Gemeente Ameland heeft er tot dusver voor gekozen geen specifiek M&O beleid op te stellen, maar dit criterium stevig te verankeren in de eigen beheersorganisatie. In de verordeningen en de nadere besluiten die daaruit voorkomen zijn en worden voldoende preventieve en repressieve maatregelen opgenomen.

4 De controleaanpak

De voornaamste doelstelling voor de verbijzonderde interne controle is om voldoende controle-informatie te verzamelen en te beoordelen voor een betrouwbare rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

Om dit te kunnen bewerkstelligen, is het van belang om te weten welke processen in welke mate moeten worden gecontroleerd. In beginsel zijn alle processen onderhevig aan verbijzonderde interne controle. De mate van diepgang wordt jaarlijks bepaald op basis van een interne risico-inventarisatie, de omvang van geldstromen en ervaringen in voorgaande jaren. Bij deze ervaringen horen ook eventuele op- en/of aanmerkingen van de accountant in de accountantsrapporten van voorgaande jaren.

4.1 Proces- en/of gegevensgericht

Op basis van de eerder beschreven toleranties en een inschatting van de risico's wordt per financieel kritisch proces een controleaanpak gekozen. Deze controleaanpak is in aard te onderscheiden naar:

- Procesgerichte controles: het steunen op interne beheersmaatregelen in het proces (zoals functiescheiding, invoercontroles, autorisaties)
- Gegevensgerichte controles: het zelfstandig op basis van de brondocumenten zelf opnieuw controleren (bijvoorbeeld een steekproef op inkoopfacturen)

De keuze voor een bepaalde controleaanpak hangt af van meerdere factoren. Zo moet de interne beheersing voldoende controleerbare beheersmaatregelen bevatten om op te kunnen steunen. Daarnaast kan het in sommige gevallen efficiënter of effectiever zijn om gegevensgericht te controleren (bijvoorbeeld in relatief kleine populaties of indien de werking van betreffende beheersmaatregelen niet of moeilijk controleerbaar is). In de praktijk zal daarom vaak sprake zijn van een mix van controlemaatregelen. In bijlage 1 zijn de processen benoemd die onderdeel zijn van de interne controle. Per proces wordt een digitaal controledossier opgebouwd, bestaande uit een aantal min of meer vaste onderdelen. Deze dossieropbouw is weergegeven in bijlage 2.

Voor zover externe subsidieverstrekkers voorwaarden stellen aan de besteding en verantwoording van de beschikbare gelden wordt voor de getrouwheids- en rechtmatigheidscontrole aangesloten op de door die subsidieverstrekker verstrekte controleprotocollen.

4.2 Rechtmatigheid en getrouwheid

De verbijzonderde interne controle is primair gericht op rechtmatigheid. Er wordt getoetst of geldende regelgeving in voldoende mate wordt nagekomen. Er wordt dus niet specifiek gecontroleerd op kwalitatieve en juridische rechtmatigheid. Tijdens de verbijzonderde interne controle naar financiële onrechtmatigheden kunnen wel bevindingen op deze gebieden naar voren komen. Deze zullen bij constatering uiteraard ook worden gerapporteerd.

Daarnaast wordt zo nodig gerapporteerd over bevindingen met betrekking tot getrouwheid. Deze bevindingen zijn geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De getrouwheid van de informatieverstrekking en het getrouwe beeld van de jaarrekening hebben vooral te maken met de juistheid en volledigheid van inkomsten, uitgaven en balansposten. Beoordeling hiervan vindt niet zozeer plaats als onderdeel van deze specifieke interne controleacties, maar is feitelijk een permanent proces. Het gaat hier over zaken als de kwaliteit van administratieve systemen, de nauwkeurigheid waarmee wordt gewerkt, de juistheid van coderingen, het boeken van de juiste bedragen in het juiste jaar, de manier waarop aan de fiscale regels wordt voldaan (BTW, VPB etc.), de vindbaarheid van documenten en de reproduceerbaarheid van allerlei financiële vastleggingen.

4.3 Verantwoordelijkheid

Interne controlehandelingen vinden plaats door de vakafdeling zelf, waar bijvoorbeeld een tweede persoon controleert in hoeverre werkzaamheden conform geldende regels worden uitgevoerd. Soms worden dergelijke controleacties zichtbaar vastgelegd, bijvoorbeeld een paraaf op een legesformulier ten teken dat de juiste bedragen in rekening worden gebracht, of een digitale handtekening in een geautomatiseerd

systeem. Lang niet altijd is er echter sprake van vastlegging van controles, terwijl er soms wel interne controlehandelingen worden uitgevoerd (bijvoorbeeld via het vier-ogenprincipe).

Verbijzonderde interne controle wil zeggen controle van processen door medewerkers die niet bij het proces zelf zijn betrokken. In de gemeente Ameland zijn medewerkers “control” verantwoordelijk voor het uitvoeren van de verbijzonderde interne controles. Van deze controlehandelingen wordt een digitaal dossier opgebouwd.

4.4 Deelwaarnemingen

De verbijzonderde interne controle vindt plaats op basis van deelwaarnemingen ofwel steekproeven. Deze hebben tot doel om een grote massa efficiënt te controleren zonder dit integraal te doen waarbij het aantal te selecteren/controleren items gebaseerd is op de vereiste betrouwbaarheid en nauwkeurigheid.

Om de deelwaarneming op een correcte manier uit te voeren dient allereerst het aantal te controleren mutaties/dossiers te worden vastgesteld. De basis van kenmerken van de te controleren massa (financiële omvang van een proces), een risico inschatting van het betreffende proces en ervaringen uit voorgaande jaren, wordt bepaald hoeveel en welke soorten controleregels of dossiers gecontroleerd dienen te worden. Voor de bepaling van de steekproefomvang is geen duidelijk criterium gegeven.

Aan de hand van gegenereerde overzichten uit het financieel systeem worden steekproefsgewijs mutaties / dossiers “getrokken”. Een minimumaantal voor een specifiek proces, of te controleren aspect is niet gesteld. Als maximum geldt 30 mutaties / dossiers.

4.5 Weging van fouten

Door het uitvoeren van interne controles aan de hand van steekproeven worden via de controle van een beperkt aantal posten uitspraken gedaan over de totale massa. Om vast te kunnen stellen of een geconstateerde fout uniek, incidenteel of structureel is dient er bij de geconstateerde fouten zo nodig nader onderzoek (aard van de fout, eventueel uitbreiding van de steekproef) plaats te vinden. De geconstateerde fouten worden gekwantificeerd en indien mogelijk/noodzakelijk hersteld. Dit kan alleen met fouten die in strijd zijn met de interne regelgeving. Fouten die in strijd zijn met externe regelgeving kunnen niet worden “gerepareerd” en zullen meetellen bij de oordeelsvorming.

Per gecontroleerd proces worden in het controlememorandum conclusies vastgelegd over de inschatting van financiële fouten of onzekerheden.

4.6 Onderzoeksperioden

Om te kunnen voldoen aan de doelstellingen van de (verbijzonderde) interne controle worden de controlewerkzaamheden bij voorkeur zoveel mogelijk gedurende het jaar uitgevoerd. Dit voorkomt bovenmatige werkdruk bij het opstellen van de jaarrekening. Door spreiding van de controlewerkzaamheden kunnen gesignaleerde onjuistheden en tekortkomingen mogelijk tijdig worden hersteld. Eventueel kunnen er interne maatregelen worden getroffen waardoor de kans op herhaling van dezelfde soort fout wordt geminimaliseerd. Dit is vanzelfsprekend afhankelijk van de aard van de geconstateerde fout.

4.7 De rapportages

Van de uitvoering van de verbijzonderde interne controles wordt door de medewerkers control een rapportage opgesteld. In deze rapportage zijn de bevindingen en conclusies van de controles opgenomen, aangevuld met mogelijke actiepunten en voorstellen voor verbeteringen. De bevindingen en conclusies over de diverse processen worden in eerste instantie besproken met de hierbij betrokken medewerkers. Vervolgens worden de uitkomsten van de verbijzonderde interne controles besproken met het directieteam.

De rapportage geeft inzage in:

- Het controleonderwerp en de omvang daarvan;
- De bevindingen en eventueel geconstateerde onvolkomenheden op detailniveau
- Een kwantificering van de fouten in euro’s;
- Conclusies en aanbevelingen.

De frequentie waarin wordt gerapporteerd is bij voorkeur gelijk aan het aantal onderzoeksperioden maar, tenminste één keer per jaar na afloop van de uitgevoerde controles. De door het directieteam overgenomen verbetervoorstellen worden zo nodig opgenomen in een plan van aanpak.

4.8 Archivering

Het sluitstuk van de verbijzonderde interne controles is het zichtbaar, dus aantoonbaar kunnen overleggen (aan de accountant) van de uitgevoerde werkzaamheden. De interne controle is zelf ook object van de accountantscontrole. Achteraf dient de controlerend accountant vast te stellen of de informatie die in de jaarrekening is opgenomen een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid en dat de financiële beheershandelingen rechtmatig zijn uitgevoerd. Overigens is de jaarlijkse interim-controle van de accountant specifiek gericht op de kwaliteit van de administratieve organisatie en de interne controle (beoordeling van de kwaliteit van de processen).

De volgende zaken worden gearchiveerd, bij voorkeur in digitale vorm:

- Het door het college vastgestelde interne controleplan;
- De voor de interne controle gebruikte gegevensbestanden uit de financiële administratie en de selecties van de mutaties;
- Overzichten van de gecontroleerde financiële processen en posten evenals de onderzoeksresultaten. Deze resultaten blijken uit de door de medewerkers control ingevulde checklists per financieel proces, de externe en interne regelgeving, de bij de controle gehanteerde documenten (bijvoorbeeld facturen en offertes), uitdraaien enz.
- De periodieke interne controlerapportages;
- Door directieteam vastgestelde plannen van aanpak inclusief stand van zaken.

5 Planning en uitvoering periode 2025 - 2028

Voor de interne controle over de jaren 2025 tot en met 2028 worden de processen beoordeeld volgens het schema in bijlage 3. Hierbij geldt in het algemeen dat er per proces een zodanige aanpak wordt gekozen, dat per jaar een gefundeerde inschatting mogelijk is van eventuele financiële fouten of onzekerheden.

Voor een aantal processen kan worden volstaan met een “light” variant van de verbijzonderde interne controle. Dit heeft te maken met de aard van deze processen en de ervaringen in voorgaande jaren. Een proces als bijvoorbeeld “Leges burgerzaken” leidt elk jaar tot de conclusie dat er geen opmerkingen en aandachtspunten zijn. Dit betekent dat er niet elk jaar uitgebreide steekproeven nodig zijn om tot die conclusies te komen, maar dat er kan worden volstaan met cijferanalyses en de toets van één of enkele dossiers. Ook voor de processen “Gemeenschappelijke regelingen” en “Huren Woningbedrijf” geldt dat er niet zozeer een diepgaande dossieranalyse nodig is, maar dat er vooral cijfermatige analyses nodig zijn. Dit gaat dan bijvoorbeeld om het volgende.

- Komen de betalingen aan GR-en overeen met hetgeen in de begrotingen is afgesproken;
- Komen de huurbedragen GWA overeen met het aantal woningen en de per woning afgesproken huurbedragen (volledigheidscontrole, waarbij leegstand verklaard dient te worden).

De “Overige processen” als Treasury (kort en lang financieren), Algemene uitkering, balansmutaties en dergelijke worden niet zozeer beoordeeld op het aspect rechtmatigheid, maar meer op getrouwheid (zijn de bedragen juist en volledig verwerkt in de financiële administratie). Dit soort controles vindt permanent plaats, gedurende het jaar, waarbij bij het opstellen van de jaarrekening nog eens specifieke aandacht wordt besteed aan “aansluitingen” (komt de ontvangen Algemene uitkering overeen met de beschikking van het Ministerie) en specificaties van posten (waaruit bestaan de balansposten nog te betalen, nog te ontvangen etc.).

Controles van onderwijsadministraties blijven buiten de scope van dit plan, omdat deze onderwerp zijn van specifieke accountantscontroles, gericht op het afgeven van accountantsverklaringen bij de jaarrekeningen van deze instellingen.

Evenals voorgaande jaren vindt de verbijzonderde interne controle plaats door medewerkers Financiën, waarbij waarschijnlijk voor enkele processen externe ondersteuning wordt geboden.

Bijlage 1: Overzicht processen gemeente Ameland

Uitgaven:

- Salarissen en verstrekkingen
- Subsidieverstrekking
- Gemeenschappelijke regelingen
- Leerlingenvervoer
- Uitwonende studerenden
- OV-chipkaart
- Wmo
- Jeugdzorg
- Uitkeringen Participatiewet (Algemene bijstand, IOAW, IOAZ, BBZ)
- EU-aanbestedingen

Inkomsten:

- Reinigingsrechten
- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Bouwleges
- Leges vergunningen en APV
- Leges burgerzaken
- Lijkbezorgingsrechten
- Onroerendezaakbelastingen
- Forensenbelasting
- Toeristenbelasting
- Precariobelasting
- Luchthavengelden
- Liggelden
- Huren Woningbedrijf
- Pachten en overige huren

Overige processen:

- Treasury
- Algemene uitkering
- Rijksbijdragen participatiewet, etc.
- Financiële processen (als afschrijvingen, mutaties reserves en voorzieningen, grondzaken)
- BTW
- Debiteuren
- Overige mutaties in de balans
- Wet Normering Topinkomens

Bijlage 2: dossieropbouw interne controle

Opbouw digitaal controledossier:

Procesbeschrijving
Een algemene beschrijving van het proces, met de diverse processtappen, betrokken medewerkers, ondersteunende systemen en softwarepakketten die worden gebruikt etc. Deze beschrijving is redelijk "vormvrij", dus kan kort en beknopt zijn, maar ook uitgebreid indien noodzakelijk.

Beoordeling AO/IB
Per proces wordt ernaar gestreefd om een beschrijving in hoofdlijnen te geven van de administratieve organisatie en de maatregelen van interne beheersing. Hierin staat op welke wijze het proces administratief georganiseerd is, welke stappen zijn te onderscheiden, welke controlehandelingen plaatsvinden en wat daarvan (zichtbaar) wordt vastgelegd. Deze beschrijving is medebepalend voor de risico inschatting van het betreffende proces.

Financiële omvang
De financiële omvang van het proces wordt hier weergegeven in totale baten of lasten per jaar, zodat duidelijk is wat het relatieve belang is van het betreffende proces in de totale gemeentelijke financiële huishouding.

Regelgeving/verordening
Aangegeven wordt welke wet- en regelgeving bepalend is voor de te beoordelen controle-items (aspecten). Vaak gaat het hierbij om toe te passen voorschriften en regels uit bijvoorbeeld verordeningen en dergelijke.

Toetsing
In een checklist worden de controlebevindingen per dossier aangegeven, alsmede de conclusies. Per beoordeeld (deel)proces kunnen op basis van deze bevindingen conclusies worden getrokken (foutenevaluatie). In sommige situaties kan dit ook betekenen dat aanvullende werkzaamheden nodig zijn en/of nadere maatregelen (procesaanpassingen) moeten worden getroffen.

Controlememo
Per gecontroleerd proces worden de samengevatte conclusies vastgelegd in een controlememorandum. Hierin worden ook cijfermatige conclusies over fouten en/of onzekerheden opgenomen.

Bijlage 3: beoordeling processen gemeente Ameland

Proces	2025	2026	2027	2028
Uitgaven				
Salarissen en verstrekkingen				
Subsidieverstrekking				
Gemeenschappelijke regelingen				
Leerlingenvervoer				
Uitwonende studerenden				
OV-chipkaart				
Wmo				
Jeugdzorg				
Uitkeringen Participatiewet				
EU-aanbestedingen				
Inkomsten				
Reinigingsrechten				
Afvalstoffenheffing				
Rioolheffing				
Bouwleges				
Leges vergunningen en APV				
Leges burgerzaken				
Lijkbezorgingsrechten				
Onroerendezaakbelastingen				
Forensenbelasting				
Toeristenbelasting				
Precariobelasting				
Luchthavengelden				
Liggelden				
Huren Woningbedrijf				
Pachten en overige huren				
Overige processen				
Treasury				
Algemene uitkering				
Overige rijksbijdragen				
Financiële processen (afschrijvingen, mutaties reserves en voorzieningen)				
BTW, vpb				
Balansmutaties				

Bij de jaarrekening cijfermatige aansluitingen, toetsing etc.; betreft vooral getrouwheid

Cijfermatige analyse; toetsing enkele gevallen

Meer uitgebreide toetsing van het proces

Voorstel

van het college aan de raad

Zaaknummer	525413
Vergaderdatum	15 december 2025
Organisatieonderdeel	Financiën
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	9

Slotwijziging 2025

Voorstel

1. De slotwijziging 2025, zoals opgenomen in bijlage 1, vast te stellen;
2. (Aanvullende) kredieten beschikbaar te stellen voor de in bijlage 2 genoemde investeringen.

Inleiding

Slotwijziging begroting 2025

Jaarlijks wordt een slotwijziging van de begroting gemaakt. Het doel hiervan is om budgetten meer in overeenstemming te brengen met de verwachte werkelijkheid over begrotingsjaar 2025. Daarmee is het de verwachting dat bij de jaarrekening minder grote verschillen hoeven te worden verklaard. Bovendien wordt getracht om onnodige begrotingsonrechtmatigheden te voorkomen.

Bijgevoegd is dan ook de slotwijziging 2025 (***bijlage 1***).

Omdat de raad met het vaststellen van de Programmabegroting budgetten autoriseert op 'activiteitengroep-niveau' is de wijziging volgens deze ordening ingedeeld (*bijlage 1*). Het financiële effect van deze slotwijziging is € 616.431 (positief).

Het totaalbeeld voor 2025 na de slotwijziging wordt als volgt:

Saldo na slotwijziging 2025	
	2025
Begrotingssaldo ná Kadernota 2025	799.185
Slotwijziging 2025	616.431
Begrotingssaldo na alle wijzigingen	**1.415.616**

Enkele specifieke opmerkingen bij de slotwijziging zijn de volgende:

Salariskosten en inhuur personeel derden
Bij bepaalde vacatures kost het de nodige moeite deze in te vullen. Doordat deze vacatures voor langere tijd open staan, ontstaat een financieel voordeel op de salariskosten. Omdat werkzaamheden wel moeten worden uitgevoerd, wordt hiervoor tijdelijk personeel ingehuurd, wat leidt tot meer kosten voor inhuur van personeel derden.

Dividend jaarrekening zonnepark
Gemeente Ameland is voor 33% aandeelhouder in het Zonnepark Ameland B.V. Over de jaarrekening 2024 is besloten om per aandeelhouder € 170.000 dividend uit te keren. Dit bedrag was niet begroot.

Verbeteren waterkwaliteit van de Vleijen
In 2024 is gestart met de voorbereiding van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in De Vleijen. De aanbesteding voor het baggeren en het aanleggen van een helofytenfilter is in voorbereiding. Het budget van € 190.000 wordt doorgeschoven naar 2026.

Bijstelling algemene uitkering
Op basis van de septembercirculaire blijkt een positieve bijstelling van de Algemene Uitkering voor 2025 van € 310.000.

Vertrek burgemeester en benoeming waarnemer
Het vertrek van de burgemeester en het benoemen van een waarnemer leidt tot kosten. De gemeenteraad heeft gesteld dat de waarnemend burgemeester gebruik dient te maken van de ambtwoning. Uit de wet volgt dat waarnemend burgemeesters (in tegenstelling tot kroonbenoemde burgemeesters) hiervoor geen huurvergoeding verschuldigd zijn en dat de woning gemeubileerd en gestoffeerd beschikbaar gesteld dient te worden. De mutatie van de ambtswoning is tevens aangegrepen om nog een aantal puntjes op de i te zetten qua onderhoud en restpunten van de laatste renovatie. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begrotingswijziging. Een voordeel is dat er door deze keuze bespaard kan worden op kosten voor hotelovernachtingen.

Accountantskosten
Er zijn meerkosten door de accountant in rekening gebracht voor de controle over de jaarrekening 2024. Dit heeft onder ander te maken met aangescherpte review-eisen en meerwerk. De gemeenteraad is hier eerder over geïnformeerd.

Kredietbijstellingen
In formele zin worden kredietoverschrijdingen als onrechtmatig beschouwd. In het verleden werd hier in jaarrekeningen een opmerking over gemaakt, waarbij de raad werd gevraagd om alsnog in te stemmen met deze overschrijdingen. Omdat nu al enkele overschrijdingen bekend zijn, leggen we deze vraag nu vooraf voor aan de raad (***bijlage 2***).

Ter toelichting op bijlage 2 geldt het volgende:

DAF, multi inzetbaar (+ € 13.924)
In de begroting is het bedrag voor de aanschaf exclusief BTW opgenomen. Omdat een deel van de BTW niet verrekend kan worden, is er sprake van een overschrijding van het krediet.

Kunstmeststrooier (+ € 5.151)
Voor een dergelijke aanschaf is normaliter de post dagelijks onderhoud beschikbaar. Omdat deze investering net boven de € 5.000 blijkt uit te komen, wordt het bedrag geactiveerd en wordt jaarlijks afgeschreven op deze investering.

Ondergrondse containers huishoudelijk afval (+ € 41.621)
In het verleden zijn bedragen begroot voor overname containers van Omrin en aanschaf eigen containers, vooral bedoeld om te plaatsen bij campings. Omdat dit 'project' min of meer is afgerond, zijn in de begroting geen investeringsbedragen opgenomen. Deze aanschaf betreft het na-ijlaffect, oftewel nog containers die bij campings zijn geplaatst.

Ondergrondes containers bedrijfsafval (+ € 29.058)
Betreft drietal containers die bij een ondernemer zijn geplaatst, ter vervanging van een grote hoeveelheid rolcontainers. Met de ondernemer zijn prijsafspraken gemaakt om de 'meerkosten' van deze containers te verrekenen, waarmee deze aanschaf budgettair neutraal uitkomt.

Rolcontainers glas (+ € 20.000)
Betreft de nog uit te voeren vervanging van bestaande glascontainers, die qua onderhoudsstatus niet meer gebruikt kunnen worden. Feitelijk is hiervoor dan ook sprake van een kredietaanvraag.

Aankoop grond Verdekspad (+ € 76.833)
In de loop van 2020 heeft het college besloten tot de aanschaf van een perceel grond aan het Verdekspad, om een fietsparkeerplaats te kunnen realiseren. In het voorstel is aangegeven dat er dekking was via het krediet voor de revitalisatie van Nes. Omdat dit project echter administratief in 2020 is afgesloten en de feitlijke transactie pas in 2025 heeft plaatsgevonden, is er formeel geen krediet beschikbaar.

Werkplekconcept fase 2 (+ € 50.000)
Bij de Kadernota 2025 heeft de gemeente € 125.000 krediet beschikbaar gesteld voor een meer publieksgerichte aankleding van de bestuursvleugel. Abusievelijk is destijds geen rekening gehouden met kostprijsverhogende BTW. Inmiddels zijn offertes ontvangen, en blijken de kosten ook hoger dan van te voren verwacht.

Beoogd effect

Het bijstellen van budgetten, zodat deze (beter) aansluiten bij de werkelijk verwachte baten en lasten over 2025.

Argumenten

1.1 De raad is bevoegd tot het wijzigen van de begroting
Op grond van artikel 189 berust het budgetrecht bij de raad.
De raad neemt uiteindelijk de beslissing welke bedragen zij voor taken en activiteiten op de begroting beschikbaar stelt. Gedurende het begrotingsjaar kan de raad op grond van artikel 192 van de Gemeentewet besluiten nemen voor het wijzigen van de begroting. De gemeente kan slechts uitgaven doen voor de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht (derde lid van artikel 189 van de Gemeentewet).

1.2 Hiermee zullen verwachte baten en lasten meer overeenkomen met de begrotingsposten
De analyse van begrotingsposten en werkelijke baten en lasten tot dusver leidt er toe dat hier grotere verschillen dreigen te ontstaan tussen beiden. Een bijstelling van de begroting leidt naar verwachting tot minder (grote) verschillen.
Door begrotingsposten bovendien aan te passen voor de genomen college- en raadsbesluiten zijn deze formeel op het juiste niveau vastgelegd.

1.3 Onrechtmatigheden op het gebied van het begrotingscriterium worden hiermee zoveel mogelijk voorkomen.
In de nog vast te stellen Financiële verordening 2026 (raad december 2025) zijn bepalingen opgenomen over financiële consequenties voor het begrotingscriterium als onderdeel van de rechtmatigheid. De belangrijkste conclusie is dat een overschrijding aan de lastenkant altijd als onrechtmatig wordt beschouwd. Met de begrotingswijziging wordt getracht zoveel mogelijk budgetten in overeenstemming te brengen met de verwachte werkelijkheid om de begrotingsonrechtmatigheid te beperken.

3.1 Om kredietoverschrijding te voorkomen, is het gewenst om aanvullende kredieten beschikbaar te stellen
In formele zin worden kredietoverschrijdingen als onrechtmatig beschouwd. In het verleden werd hier in jaarrekeningen een opmerking over gemaakt, waarbij de raad werd gevraagd om alsnog in te stemmen met deze overschrijdingen. Deze overschrijdingen blijven echter ook dan formeel nog steeds onrechtmatig.
Om deze onrechtmatigheid te voorkomen en omdat nu al enkele overschrijdingen bekend zijn, leggen we deze vraag nu vooraf voor aan de raad (bijlage 2).

Afstemming

Er heeft afstemming voor de budgetaanpassingen plaatsgevonden met de verantwoordelijke budgethouders.

Bijlagen

1. Bijlage 1 : Slotwijziging 2025
2. Bijlage 2 : Tabel met aanvullende investeringskredieten 2025

Besluit

Raad

Zaaknummer	525413
Datum vergadering	15 december 2025
Onderwerp	Slotwijziging 2025
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma
Agendapunt	9

Besluit

De raad van de gemeente Ameland:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op De Financiële verordening Gemeente Ameland en artikel 192 Gemeentewet;

besluit:

1. De slotwijziging 2025, zoals opgenomen in bijlage 1, vast te stellen;
2. (Aanvullende) kredieten beschikbaar te stellen voor de in bijlage 2 genoemde investeringen.

Ballum, 15 december 2025

T. Willemsma
Burgemeester

J.M.J. Metz
Griffier

Slotwijziging 2025											
Programma	**Activiteitengroep**	**Activiteit nummer**	**Omschrijving activiteit**	**Grootboek-rekening**	**Omschrijving**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Toelichting**
1	Bestuur	600.415	Programbegroting en jaarrekening	438.020	Externe deskundigen	-22.500	0	0	0	0	Meerwerk door de accountant voor controle jaarrekening 2024
1	Bestuur	600.110	Ambtswoning	438.094	Eenmalige lasten, projecten	-30.000	0	0	0	0	Kosten door wisseling van burgemeester.
1	Bestuur	600.110	Ambtswoning	836.000	Huren	-4.500	0	0	0	0	Minder huuropbrengsten door wisseling burgemeester
1	Bestuur	600.400	Bestuursondersteuning, college	438.094	Eenmalige lasten, projecten	-20.000	-60.000	0	0	0	kosten participatietraject accommodatiebeleid , voor de dorpen Nes en Buren (o.b.v. raadsbesluit juli 2025)
1	Bestuur	600.100	Raad en raadcommissies	438.094	Eenmalige lasten, projecten	-10.000	0	0	0	0	Kosten voor benoeming nieuwe burgemeester
1	Bestuur	600.105	Burgemeester en wethouders	411.000	Salariskosten	-10.000	0	0	0	0	Hogere salariskosten dan begroot
1	Bestuur	600.110	Ambtswoning	438.095	Ond. Kst. Tlv. Fonds	-10.000	0	0	0	0	Onderhoudskosten aan de vlonder.
1	Bestuur	600.125	De Waddeneilanden	438.085	Abonnementen en vakliteratuur	-9.400	0	0	0	0	Vakabonnementen van PS Media ook voor 2024 doorbelast in 2025
1	Bestuur	600.100	Raad en raadcommissies	438.027	Reis, verblijf en verplaatsingskosten	-3.500	-3.500	0	0	0	Budgetanalyse
1	Bestuur	600.415	Huisvesting binnendienst	438.030	Aankoop kantoormiddelen	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	Minder kosten door digitalisering
1	Bestuur	600.415	Huisvesting binnendienst	438.032	Kopieerkosten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	Minder kosten door digitalisering
1	Bestuur	600.105	Burgemeester en wethouders	411.002	Salariskosten Centric 2	6.922	9.447	14.434	19.570	19.570	Foutieve raming te verwijderen
1	Bestuur	600.125	De Waddeneilanden	443.301	Inkomensoverdrachten -	45.959	0	0	0	0	Positieve afrekening jaarrekening 2023
1	Openbare orde en veiligheid	661.005	Huisvesting brandweer	438.095	Ond. Kst. Tlv. Fonds	-22.000	0	0	0	0	Budgetanalyse
2	Algemene voorzieningen	661.020	Buurt- en clubhuizen	438.090	Dagelijks onderhoud	-10.000	0	0	0	0	Betreft vooral herstelwerkzaamheden voor het Wantij
2	Algemene voorzieningen	661.000	Samenkracht en burgerparticipatie	438.019	Externe deskundigen sociaal domein	-100.000	0	0	0	0	Extra externe inhuur door onder meer ziekte en zwangerschapsverlof Sociaal Domein
2	Algemene voorzieningen	652.000	Accommodaties sport	438.095	Ond. Kst. Tlv. Fonds	-50.000	0	0	0	0	Mede als gevolg van asbestverwijdering plafond sporthal Nes en budgetanalyse.
2	Algemene voorzieningen	652.010	Groene velden en terreinen	438.090	Dagelijks onderhoud	-47.000	25.000	0	0	0	Kurk aanbrengen op het kunstgrasveld van Geel-Wit in plaats van in 2026 in 2025 nodig en hogere kosten dan eerder ingeschat.
2	Maatschappelijke ondersteuning (WMO)	671.000	Openbare gezondheidszorg	438.020	Externe deskundigen	-15.000	0	0	0	0	Budgetanalyse, bijstelling waar al SPUK inkomsten voor zijn geraamd
2	Musea en culturele voorzieningen	654.005	Musea (incl molens en vuurtoren)	438.095	Ond. Kst. Tlv. Fonds	-14.000	0	0	0	0	Onderhoudskosten voor de lift van de vuurtoren
2	Participatiewet	663.010	Inkomensvoorzieningen participatiewet	843.100	Rijksvergoedingen	-10.000	0	0	0	0	op basis van definitieve beschikking 2025. Deze beschikking wordt door Rijk gebaseerd op werkelijke gegevens T-2.
2	Participatiewet	663.046	Schuldhulpverlening	438.019	Externe deskundigen sociaal domein	-7.000	0	0	0	0	Budgetanalyse
2	Participatiewet	665.010	Participatiebudget	434.100	Kosten reintegratie en W	12.000	0	0	0	0	Budgetanalyse
2	Participatiewet	663.025	Loonkostensubsidies op grond van de participatiewet	434.100	Kosten reintegratie en W	20.000	0	0	0	0	Door natuurlijke uitstroom en verzelfstandiging minder kosten dan voorheen voorzien.
2	Participatiewet	664.005	Sociale werkvoorziening	411.001	Salariskosten factuur	25.000	0	0	0	0	UWV uitkeringen geraamd

Slotwijziging 2025											
Programma	**Activiteitengroep**	**Activiteit nummer**	**Omschrijving activiteit**	**Grootboek-rekening**	**Omschrijving**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Toelichting**
1	Bestuur	600.415	Programbegroting en jaarrekening	438.020	Externe deskundigen	-22.500	0	0	0	0	Meerwerk door de accountant voor controle jaarrekening 2024
1	Bestuur	600.110	Ambtswoning	438.094	Eenmalige lasten, projecten	-30.000	0	0	0	0	Kosten door wisseling van burgemeester.
1	Bestuur	600.110	Ambtswoning	836.000	Huren	-4.500	0	0	0	0	Minder huuropbrengsten door wisseling burgemeester
1	Bestuur	600.400	Bestuursondersteuning, college	438.094	Eenmalige lasten, projecten	-20.000	-60.000	0	0	0	kosten participatietraject accommodatiebeleid , voor de dorpen Nes en Buren (o.b.v. raadsbesluit juli 2025)
4	Infrastructuur	624.000	Veerdam	438.094	Eenmalige lasten, projecten	-10.000	0	0	0	0	Installaties aanbrengen in het trafohuis om in de toekomst kosten te besparen
4	Infrastructuur	621.010	Gladheidsbestrijding	438.090	Dagelijks onderhoud	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Er zijn contracten waardoor kosten stijgen.
4	Infrastructuur	672.000	Riolering	438.001	Electriciteitsverbruik	-20.000	0	0	0	0	Op basis van definitieve afrekening OVEF 2024
4	Openbare ruimte	657.005	Strandrecreatie	438.090	Dagelijks onderhoud	-15.000	0	0	0	0	Budgetanalyse
4	Openbare ruimte	657.000	Openbare ruimte	438.094	Eenmalige lasten, projecten	75.000	-75.000	0	0	0	Budget voor parkeren bermen doorschuiven.
4	Openbare ruimte	657.000	Openbare ruimte	438.094	Eenmalige lasten, projecten	190.000	-190.000	0	0	0	Doorschuiven budget voor het verbeteren waterkwaliteit in de Vleijen.
4	Afval en milieu	674.010	Ongediertebestrijding	438.050	Gebruiksgoederen	-2.500	0	0	0	0	Budgetanalyse
4	Ruimtelijke ordening	681.005	Omgevings-/bestemmingsplannen, wijzigingen op verzoek	837.000	Heffingen	-5.000	0	0	0	0	Administratieve wijziging
4	Ruimtelijke ordening	681.000	Omgevings-/bestemmingsplannen, ontwikkeling	837.000	Heffingen	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	Administratieve wijziging
4	Ruimtelijke ordening	681.000	Omgevings-/bestemmingsplannen, ontwikkeling	438.012	Kosten algemene plannen	12.500	-12.500	0	0	0	Gedeelte werkzaamheden archeologische kansenkaart schuift een jaar op en vindt volgend jaar plaats.
4	Ruimtelijke ordening	681.000	Omgevings-/bestemmingsplannen, ontwikkeling	438.012	Kosten algemene plannen	15.000	-15.000	0	0	0	Een gedeelte van de kosten voor implementatie Omgevingswet voor 2026
4	Ruimtelijke ordening	683.035	Monumentenzorg	438.020	Externe deskundigen	24.000	-24.000	0	0	0	Het bepalen van monumenten en beeldbepalende panden wordt uitgevoerd in 2026
4	Ruimtelijke ordening	681.000	Omgevings-/bestemmingsplannen, ontwikkeling	438.012	Kosten algemene plannen	-112.500	0	0	0	0	Administratieve wijziging
4	Ruimtelijke ordening	681.000	Omgevings-/bestemmingsplannen, ontwikkeling	438.020	Externe deskundigen	112.500	0	0	0	0	Administratieve wijziging
5	Toerisme	634.000	Toerisme	442.000	Subsidies	30.000	0	0	0	0	Zowel de subsidie aan de VVV, als de regeling met IMF en toeristische jeugdgroepen hebben minder kosten dan begroot.
5	Toerisme	634.000	Toerisme	438.020	Externe deskundigen	13.650	0	0	0	0	Er worden geen kosten meer verwacht voor externe deskundigen dit jaar.
5	Toerisme	634.000	Toerisme	438.034	Contributies, lidmaatschappen	14.500	0	0	0	0	Dit jaar wederom geen bijdrage nodig aan de provincie voor Streekwurk.
5	Overige sectoren	631.000	de Waddencampus	442.000	Subsidies	35.900	0	0	0	0	Er vindt geen subsidieverlening meer plaats van de Waddencampus

Slotwijziging 2025											
Programma	**Activiteitengroep**	**Activiteit nummer**	**Omschrijving activiteit**	**Grootboek-rekening**	**Omschrijving**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Toelichting**
6	Energietransitie	674.005	Duurzaamheid	852.000	Opbrengst dividend en winsten	170.000	0	0	0	0	Dividend over jaarrekening 2024 Zonnepark Ameland
Gemeente fonds	Gemeentefonds	600.700	Uitkeringen gemeentefonds	843.100	Rijksvergoedingen	310.000	0	0	0	0	Bijstelling Algemene Uitkering na septembercirculaire
Overhead	Overhead	600.400	Bestuursondersteuning, college	435.100	Personeel derden	-350.000	0	0	0	0	Onder andere meer inhuur personeel derden door openstaande vacatures.
Overhead	Overhead	600.400	Bestuursondersteuning, college	438.020	Externe deskundigen	-170.000	0	0	0	0	Meer inhuur externe deskundigheid dan begroot
Overhead	Overhead	600.420	Huisvesting buitendienst	438.095	Ond. Kst. Tlv. Fonds	-20.000	0	0	0	0	Budgetanalyse
Overhead	Overhead	600.435	Communicatie	438.052	Kosten communicatie(middelen)	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	Budgetanalyse
Overhead	Overhead	600.425	Ondersteunende activiteiten raad	438.020	Externe deskundigen	-3.000	0	0	0	0	Cursus politiek actief voor de gemeenteraad
Overhead	Overhead	600.435	Communicatie	838.005	Opbrengst werken voor derden	-2.000	0	0	0	0	Administratieve wijziging
Overhead	Overhead	600.435	Communicatie	837.000	Heffingen	-600	-600	-600	-600	-600	Administratieve wijziging. Door digitalisering niet langer van toepassing
Overhead	Overhead	600.435	Communicatie	838.002	Bijdrage derden in gemaakte kosten	2.000	0	0	0	0	Administratieve wijziging
Overhead	Overhead	600.400	Bestuursondersteuning, college	411.000	Salariskosten	70.000	0	0	0	0	Minder salariskosten dan begroot, omdat hier onder andere het snippersaldo wordt begroot
Overige inkomsten en uitgaven	Overige inkomsten en uitgaven	535.000	Personeel buitendienst	411.001	Salariskosten factuur	42.000	0	0	0	0	Loonkostensubsidies en UWV-uitkeringen hoger dan aanvankelijk begroot, onder andere door ouderschapsverlof
Overige inkomsten en uitgaven	Overige inkomsten en uitgaven	534.000	Personeel binnendienst	411.001	Salariskosten factuur	55.000	0	0	0	0	UVW uitkeringen geraamd, mede door zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof
Overige inkomsten en	Overige inkomsten en uitgaven	534.000	Personeel binnendienst	411.000	Salariskosten	450.000	0	0	0	0	Diverse openstaande vacatures leiden tot minder salariskosten dan begroot
Overige inkomsten en uitgaven	Overige inkomsten en uitgaven	600.800	Onvoorziene baten en lasten	438.094	Eenmalige lasten, projecten	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	Afrekening WKR 2025
Overige inkomsten en uitgaven	Overige inkomsten en uitgaven	600.800	Onvoorziene baten en lasten	438.094	Eenmalige lasten, projecten	-15.000	0	0	0	0	Afscheid burgemeester
Overige inkomsten en uitgaven	Overige inkomsten en uitgaven	600.800	Onvoorziene baten en lasten	838.095	Eenmalige baten, projecten	40.000	0	0	0	0	Eenmalige baten SPUK noodopvang vluchtelingen Oekraine vallen vrij
			Totaal effect slotwijziging			**616.431**	**-381.153**	**-21.166**	**-16.030**	**-16.030**	

Kredietaanpassingen 2025			
omschrijving	begroot	werkelijk	aanvullend krediet gevraagd
DAF, multi inzetbaar	336.000	349.924	-13.924
Kunstmeststrooier	-	5.151	-5.151
Ondergrondse containers huishoudelijk afval	-	41.621	-41.621
Ondergrondse containers bedrijfsafval	-	29.058	-29.058
Rolcontainers glas	-	20.000	-20.000
Aankoop grond Verdekspad	-	76.833	-76.833
Werkplekconcept fase 2	125.000	175.000	-50.000
			-236.587

Onderwerp: **Ingekomen stukken aan de raad, afhandeling toezeggingen en verdere vragen tot en met 3 december 2025**
Raadsvergadering: **15 december 2025**

In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden persoonlijke brieven geanonimiseerd; indien de schrijver volledige publicatie van NAW gegevens wenst kan contact opgenomen worden met de griffier. Voor de raadsleden liggen de originele brieven ter inzage.

Kenmerken: A = brieven gericht aan de raad, B = brieven aan het college van B&W en in afschrift aan de raad, C = stukken ter kennisgeving aan de raad, D = uitnodigingen E = vragen aan college en antwoorden daarop.

Voor het besluit tot afhandeling wordt verwezen naar de besluitenlijst van deze vergadering.

Datum	Kenmerk	Onderwerp	Afzender	Voorstel afhandeling Presidium
11-11-2025	A1	Informatiebrief Proces Begeleid Wonen	College B&W	Voor kennisgeving aannemen
11-11-2025	A2	Verantwoording krediet realisatie Ambla	College B&W	Voor kennisgeving aannemen
17-11-2025	A3	Windturbines	A.Cloosterman	Voor kennisgeving aannemen
18-11-2025	A4	Rioolwateranalyse van drugsgebruik in de gemeente Ameland	College B&W	Voor kennisgeving aannemen
24-11-2025	A5	Toiletvriendelijkste gemeente	MDL Fonds	Voor kennisgeving aannemen
24-11-2025	A6	Rapport Kinderombudsman	Kinderombudsman	Voor kennisgeving aannemen
24-11-2025	A7	Preventieve zorg buurtgezinnen	Stichting Buurtgezinnen	Voor kennisgeving aannemen
25-11-2025	A8	Informatiebrief aan de raad over aanpassingen veerdam Nes en sonderen draagvlak aanpassingen parkeren	College B&W	Voor kennisgeving aannemen
25-11-2025	A9	Informatiebrief aan de raad over Openbaar toilet KNRM	College B&W	Voor kennisgeving aannemen
25-11-2025	A10	Subsidieregeling energieondersteuning Ameland 2025	College B&W	Voor kennisgeving aannemen
25-11-2025	A11	Benoeming leden Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit 2026	Hûs & Hiem	Behandelen in de raad van januari 2026
25-11-2025	A12	Beleidsnotitie Wespenstichting - Verantwoord omgaan met de Aziatische hoornaar	Wespenstichting	Voor kennisgeving aannemen
26-11-2025	A13	Informele gezinssteun in het lokale preventiebeleid	Stichting Samen Oplopen	Voor kennisgeving aannemen
27-11-2025	A14	Nieuwsbrief Friese Energie Tafel	Friese Energie Tafel	Voor kennisgeving aannemen
28-11-2025	A15	Campertoerisme	NKC	Voor kennisgeving aannemen

Onderwerp: **Ingekomen stukken aan de raad, afhandeling toezeggingen en verdere vragen tot en met 3 december 2025**
Raadsvergadering: **15 december 2025**

In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden persoonlijke brieven geanonimiseerd; indien de schrijver volledige publicatie van NAW gegevens wenst kan contact opgenomen worden met de griffier. Voor de raadsleden liggen de originele brieven ter inzage.

Kenmerken: A = brieven gericht aan de raad, B = brieven aan het college van B&W en in afschrift aan de raad, C = stukken ter kennisgeving aan de raad, D = uitnodigingen E = vragen aan college en antwoorden daarop.

Voor het besluit tot afhandeling wordt verwezen naar de besluitenlijst van deze vergadering.

28-11-2025	A16	Kaderbrief 2027 - 2023 en wijziging GR Veiligheidsregio Fryslân	Veiligheidsregio Fryslân	Behandelen in de raad van januari 2026
01-12-2025	A17	Dekkingsplan 2026-2029 VRF	Veiligheidsregio Fryslan	Voor kennisgeving aannemen
14-10-2025	A18	Informatiebrief Evaluatie proces inkoop Specialistische Jeugdhulp (SJH) en Wonen	College B&W	Voor kennisgeving aannemen
20-11-2025	A19	Melding nevenfunctie wethouder	Wethouder T. Faber	Nevenfunctie aanvaarden
25-11-2025	E1	Reclamebeleid V&A	A'82	In handen van het College stellen
09-12-2025	E2	Lijst toezeggingen en moties	College B&W	Voor kennisgeving aannemen

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Ameland,

Ballum, 15 december 2025

Onderwerp: **Ingekomen stukken aan de raad, afhandeling toezeggingen en verdere vragen tot en met 3 december 2025**
Raadsvergadering: **15 december 2025**

In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden persoonlijke brieven geanonimiseerd; indien de schrijver volledige publicatie van NAW gegevens wenst kan contact opgenomen worden met de griffier. Voor de raadsleden liggen de originele brieven ter inzage.

Kenmerken: A = brieven gericht aan de raad, B = brieven aan het college van B&W en in afschrift aan de raad, C = stukken ter kennisgeving aan de raad, D = uitnodigingen E = vragen aan college en antwoorden daarop.

Voor het besluit tot afhandeling wordt verwezen naar de besluitenlijst van deze vergadering.

T. Willemsma	J.M.J. Metz
Burgemeester	Griffier

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	522595
Vergaderdatum	11 november 2025
Organisatieonderdeel	Ameland
Portefeuillehouder	Piet IJnsen

Onderwerp

Proces onderzoek Begeleid en Beschermd wonen

Kennisnemen van

1. Enige vertraging in het onderzoekproces Begeleid en Beschermd wonen.

Inleiding

Na afronding van het onderzoek in de oriëntatiefase is gestart met de ontwerpfase voor (mogelijke) opzet van een setting van Begeleid wonen op het eiland (inclusief een bredere opzet van dagbesteding, versterken van het informele netwerk en herstelgesprekken). Met de procesbegeleiding van een externe deskundige en in samenspraak met betrokkenen van lokale organisaties en een aantal betrokken inwoners is vervolgonderzoek in deze fase gedaan. In de ontwerpfase staat het ontwerp van een Begeleid wonen setting (inclusief zo mogelijk een lichte vorm van Beschermd wonen) centraal en worden ook de aanvullende aanbevelingen uit het rapport van de oriëntatiefase meegenomen.

Eind juli 2025 is van het vervolgonderzoek het conceptrapport aangeleverd. Dit was volgens de planning eind mei 2025 voorzien. Wat betreft de afronding van het ontwerpproces is er sprake van enige vertraging. Hierover willen wij uw Raad informeren.

Kernboodschap

1.1 Afronding van het rapport in de ontwerpfase en besluitvorming over het vervolg is iets vertraagd.
Na de oriëntatiefase is met de externe deskundige, in samenspraak met betrokkenen van lokale organisaties en betrokken inwoners, gewerkt aan de ontwerpfase. De opbrengst van de ontwerpfase is opgenomen in een conceptrapport dat we eind juli 2025 hebben ontvangen. Volgens de planning was dit eind mei 2025 voorzien. De besluitvorming over het rapport en het mogelijke vervolg (realisatiefase) is iets vertraagd.

1.2 In de ontwerpfase is en wordt er meer tijd genomen.
De planning en uitvoering van de ontwerpsessie is vanwege de verschillende (werk)agenda's van de diverse betrokkenen bij het proces enigszins opgerekt. Eind juli 2025 is, na een informatiebijeenkomst voor belangstellenden begin juli jongstleden, het concept rapport van de ontwerpfase aangeleverd.

1.3 Voor het eindrapport en het besluit over het vervolg (realisatiefase) dienen nog een aantal onduidelijkheden/ontwikkelingen verhelderd te worden.
Voor de opzet van een Begeleid en zo mogelijk een lichte vorm van Beschermd wonen, is, naast diverse andere kwaliteitseisen (zoals voor huisvesting, opzet/inrichting, toezicht), de beschikbaarheid van een zorgaanbieder met voldoende gekwalificeerd/professioneel zorgpersoneel op het eiland essentieel. Dit is, naast een dekkende exploitatie, een grote uitdaging. De verschillende financieringsstromen en verantwoordelijken in dit geheel (Wet langdurige zorg, Ziektekostenverzekeringswet, Wet maatschappelijke ondersteuning, zorg/begeleiding in natura of via PGB, etc.) is daarnaast een complicerende factor. Al met al zijn er nog een aantal onduidelijkheden/ontwikkelingen die verhelderd c.q. nader onderzocht moeten worden alvorens het conceptrapport definitief te maken en een besluit over een (mogelijk) vervolg (realisatiefase) te nemen.

Vervolg

Het plan is om in november een definitief rapport van de ontwerpfase te hebben. Het college stelt voor om in overleg met de griffie hierover een themabijeenkomst te organiseren. Hierna kunnen we een besluit nemen over het (mogelijke) vervolg (realisatiefase).

Ondertekening

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

T.E.F.W. Faber
Locoburgemeester

Bijlagen

--

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	524565
Vergaderdatum	11-11-2025
Organisatieonderdeel	Financiën
Portefeuillehouder	Piet IJnsen

Onderwerp

Verantwoording krediet realisatie Ambla (voorheen: De Nieuwe Stelp)

Kennisnemen van

De toelichting in de bijlage met betrekking tot de besteding van het uitvoeringskrediet d.d. 1 december 2022 voor de realisatie van Ambla.

Inleiding

Na vele jaren van voorbereiding, overleg met zorgaanbieders, overleg met zorgverzekeraar, planvorming en financiële doorrekeningen heeft de raad op 1 december 2022 ingestemd met het voorstel tot realisatie van De Nieuwe Stelp, inmiddels geheten “Ambla”.

Voor deze realisatie zijn afzonderlijke kredieten beschikbaar gesteld voor de bouw, voor de inrichting van de openbare ruimte rondom Ons Hol en de herschikking van sportvoorzieningen, en voor de aankoop van de bestaande locatie van de Stelp.

Gezien de omvang en complexiteit van het project wordt de raad nu geïnformeerd over de inzet van het uitvoeringskrediet en de verschillen ten opzichte van de kredietaanvraag.

Kernboodschap

In algemene zin geldt dat het project naar tevredenheid is uitgevoerd, binnen de hiervoor aangegeven financiële kaders. Ten opzichte van het beschikbaar gestelde krediet is er sprake van een voordelig verschil van ruim € 1,8 miljoen.

De lagere kosten en hogere baten uit de Regio Deal leiden er per saldo toe dat een bedrag van € 7.160.360 ten laste komt van een tweetal reserves (nieuwbouw Stelp en projecten), waar in de businesscase werd uitgegaan van een bedrag van € 9.686.687. Dit is een positief verschil van ruim € 2,5 miljoen.

Bijlagen

Notitie bouwkosten Ambla

Ballum, 11 november 2025

T.E.F.W. Faber	I.J.W. Valk
Locoburgemeester	Secretaris-directeur

Notitie bouwkosten Ambla

Inleiding

Na vele jaren van voorbereiding, overleg met zorgaanbieders, overleg met zorgverzekeraar, planvorming en financiële doorrekeningen heeft de raad op 1 december 2022 ingestemd met het voorstel tot realisatie van De Nieuwe Stelp, inmiddels geheten “Ambla”.

Na de instemming van de raad is (na Europese aanbesteding) een uitvoeringsopdracht gegeven voor het gebouw en later (meervoudig onderhands) voor het omliggende terrein.

Het gebouw is aanvang 2025 in gebruik genomen. Nadat in de achterliggende periode nog een aantal belangrijke punten op/in het omliggende terrein zijn opgelost, is het project gereed. Daarom kan nu ook de toezegging aan de raad worden nagekomen om inzicht te geven in de besteding van de middelen.

Financiële analyse

Voor deze realisatie zijn afzonderlijke kredieten beschikbaar gesteld voor de bouw, voor de inrichting van de openbare ruimte rondom Ons Hol en de herschikking van sportvoorzieningen, en voor de aankoop van de bestaande locatie van de Stelp.

De voorbereidingskosten zijn gedekt vanuit eerdere door de raad vastgestelde kredieten d.d. 30 oktober 2017, 29 oktober 2018, 15 juli 2019, 23 november 2020.

Deze verantwoording gaat in op de besteding van het op 1 december 2022 verstrekte uitvoeringskrediet. Onderstaand is een **totaalopzet** opgenomen van het nieuwbouwproject:

Financieel overzicht nieuwbouw Ambla				
	Raming Businesscase	Kadernota 2024 = MJB 2025 - 2028	Kadernota 2025 = MJB 2026 - 2029	Afrekening
Kosten				
Kosten bouw	21.506.056	21.563.654	19.299.511	19.440.000
Kosten infrastructuur	300.000	1.600.000	1.896.765	1.900.000
Kosten openbare ruimte rond nieuwe Stelp	1.707.597	0	0	0
kosten sport		350.000	295.519	320.000
Aankoop oude locatie Stelp	488.223	488.223	488.223	492.315
totale kosten	**24.001.876**	**24.001.877**	**21.980.018**	**22.152.315**
Financiële verwerking				
Bijdrage zorgverzekeraar	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000
Subsidies overig	1.250.000	1.250.000	1.410.000	1.410.000
Deel GWA	9.569.370	9.569.370	9.569.370	9.569.370
Activering "openbare ruimte" / infrastructuur	1.707.597	1.600.000	1.896.765	1.900.000
Activering sport		350.000	295.519	320.000
Activering/grondexploitatie oude locatie	488.223	488.223	488.223	492.315
Reserve nieuwbouw Stelp	3.664.369	3.664.369	3.664.369	**3.664.369**
Reserve projecten	6.022.318	5.779.914	3.355.772	**3.496.261**
	24.001.877	**24.001.876**	**21.980.018**	**22.152.315**

De eerste kolom betreft de uitgangspunten volgens de businesscase, op basis waarvan het raadskrediet beschikbaar is gesteld.

De tweede kolom betreft de cijfers volgens Kadernota 2024, als basis voor de lopende begroting 2025 – 2028. Hier is nog van hetzelfde totaalbedrag uitgegaan zoals opgenomen in de businesscase, maar met alleen een iets gewijzigde onderverdeling van kosten voor bouw, infrastructuur en sport.

De derde kolom betreft de inschattingen volgens de recente Kadernota 2025, als opmaat voor de nieuwe meerjarenbegroting 2026 – 2029. Ten opzichte van het beschikbaar gestelde totaalkrediet van € 24.001.876 is er sprake van een financieel voordelig verschil.

De laatste kolom, tenslotte, betreft de afrekening van het project, uitgaande van hetgeen tot dusver in de administratie is opgenomen.
Omdat de kosten lager uitkomen dan begroot en de bijdragen vanuit de Regio Deal iets hoger dan aangenomen, komt de 'sluitpost' van dit overzicht, de onttrekking aan de Reserve projecten, uit op € 3.496.261 in plaats van het bedrag van € 6.022.318 volgens de businesscase.

Als **oorzaken** van het voordelige verschil aan de kostenzijde gelden onder meer de volgende punten.

- *Overdracht activa aan Warmtelevering BV*

Eind 2024 is besloten om voor de levering van warmte aan woningen, bedrijfsruimtes en algemene ruimtes een aparte BV op te richten.

De activa die met de levering van warmte te maken hebben zijn overgedragen van de gemeente aan die BV en via een notariële akte is een opstalrecht gevestigd die aan de BV het recht verleend om *'in het Gebouw en op casu quo in de Onroerende Zaak de Opstallen aan te brengen, in eigendom te hebben en te houden, te gebruiken, te onderhouden, te herstellen en zo nodig te vervangen'*.

De bedoelde opstallen betreft zonnepanelen, warmtepompen, bronleidingen, bekabeling, buffervaten, etc., alle aangegeven op bij de notariële akte behorende tekeningen.

Deze opstallen (activa) zijn door de gemeente verkocht aan de BV, voor een bedrag van € 500.000 excl BTW.

Als gevolg hiervan is er sprake van een voordeel op de bouwkosten van (deze) € 500.000.
Een bijkomend gevolg hiervan is bovendien dat de BTW op de eerder gemaakte kosten om deze activa aan te schaffen en te realiseren alsnog voor fiscale verrekening in aanmerking kwam. En daardoor ontstond nog eens een voordelig verschil van € 105.000.

- *Ballenhok Amelandia en loods Dorpsbelang*

Voor het verplaatsen van het ballenhok van Amelandia en het verwerven van de loods van Dorpsbelang Hollum was met elkaar € 150.000 begroot. Omdat er alleen enige advieskosten zijn gemaakt voor de mogelijke verplaatsing van de loods van Dorpsbelang (ongeveer € 9.200), is hier sprake van een voordelig verschil.

- *Veldinrichting*

De herinrichting van het sportpark is meegenomen in dit project. Toegezegd is om in de verantwoording separaat in te gaan op afwikkeling van de realisatie van het oefenveld op het sportpark. Bij de aanleg van het sportpark zijn diverse problemen geweest. Gemeente en aannemer hebben in goed overleg afgesproken om de werkzaamheden van de aannemer op dit deel van het sportpark te beëindigen waarna de werkzaamheden in eigen beheer van de gemeente konden worden afgerond. Dit heeft geleid tot een "minderprijs" op de hoofdopdracht. Deze minderprijs is vervolgens ingezet voor diverse werkzaamheden die door een specialistische aannemer, onder aansturing van de gemeente zijn uitgevoerd. Hoewel een aantal werkzaamheden nog moeten worden uitgevoerd, is

daarmee financiële schade voor de gemeente voorkomen. Voor de bedragen wordt verwezen naar het financieel overzicht op het eerste blad.

- *Batterij bij nieuwbouw*

In de businesscase is een bedrag van € 250.000 opgenomen voor het plaatsen van een batterij. De noodzaak tot plaatsing van deze batterij is beoordeeld op basis van het energieprofiel van het afgelopen half jaar (inclusief dus de winterperiode). Op basis daarvan blijkt een batterij geen noodzaak te zijn op dit moment. Besloten is om dit nu dan ook niet uit te voeren. Het is niet uit te sluiten, dat in het kader van congestiemanagement of gewijzigd feitelijk gebruik batterijplaatsing in de toekomst toch nodig blijkt. In dat geval zal hiervoor een krediet moeten worden gevraagd.

- *Financiële ruimte voor onvoorziene kosten en prijsstijgingen*

In de businesscase is voor onvoorziene kosten en mogelijke prijsstijgingen bijna € 1,4 miljoen opgenomen. Deze marge was ook opgenomen vanwege de marktonzekerheid op het moment van kredietaanvraag. Het krediet is aangevraagd met inachtneming van nog deels onzekere gevolgen van de COVID-19-pandemie, de Suez-crisis en de oorlog in Oekraïne. In dat beeld zijn de kosten lager uitgekomen.

- *Uren voor externe begeleiding voorbereiding en bouw*

In de businesscase is voor directievoering en projectmanagement bijna € 560.000 opgenomen. Ook hiervoor geldt zonder diepgaande analyse dat de werkelijke kosten aanmerkelijk lager zijn uitgekomen.

- *Bijdrage Regiodeal*

Aan de batenzijde is er sprake van een voordeel van € 160.000 door een hogere bijdrage uit Regio Deal middelen (de zogenaamde versnellingsgelden woningbouw).

Conclusies

In algemene zin geldt dat het project naar tevredenheid is uitgevoerd, binnen de hiervoor aangegeven financiële kaders.
De lagere kosten en iets hogere baten uit de Regio Deal leiden ertoe dat een bedrag van € 7.160.360 ten laste komt van een tweetal reserve (nieuwbouw Stelp en projecten), waar in de businesscase werd uitgegaan van een bedrag van € 9.686.687.
Logischerwijze betekent dit dat de reserve projecten hiermee meer ruimte biedt voor toekomstige eenmalige kosten dan eerder verwacht.

Ons welzijn 👍 of malaise 👎 versus "duurzame" energie door windturbines

Door: Ap Cloosterman

Samenvatting:

Elektriciteit opwekking met windmolens is niet duurzaam.
Er worden 20 argumenten genoemd die deze uitspraak onderschrijven.
Een windturbine hoort vanwege de overlast op land niet thuis.
Een windturbinepark op zee kent ook haar problemen, maar pakt economisch gunstig uit: na 1,55 jaar operationeel, financieel meer opbrengst dan is ingezet voor de totale realisatie.
Een windturbinepark op zee is zeer kwetsbaar tijdens een oorlog.
De advisering voor de start met windmolens zijn verre van democratisch geweest.
Het (aard)gas moeten we erop houden totdat er voldoende kerncentrales zijn. De overbelasting van het elektriciteitsnet wordt hiermee opgelost!
De wetenschap is van mening, dat de snelheid van de Warme Golfstroom verder zal afnemen en het dus op het Noordelijk Halfrond zeer koud zal worden: Is het dan wel zo verstandig om CO_2 onder de grond te gaan stoppen?

Op 7 november 2024 heeft de heer H. Vermeer (BBB) een motie ingediend met het verzoek aan de regering om een moratorium in te stellen op de verdere uitrol van windturbines op land met een tiphoogte van meer dan 50 meter, totdat onafhankelijk onderzoek de gezondheids- en milieueffecten voldoende heeft vastgesteld.
De aanleiding voor deze motie was het rapport “Het Windmolendrama” van Elze van Hamelen.
De motie is met handopsteken verworpen: 53 voor en 97 tegen.

De vraag is of deze motie echt een oplossing was voor de problematiek met windturbines (op land). Als er windturbines met minder vermogen worden geplaatst zijn er eenvoudigweg meer nodig!

1. Welke problemen zijn er nu echt met windturbines?

Allereerst het volgende:
Onze maatschappij is van mening, dat elektriciteit opwekking met windturbines een duurzame transitie is.
Niets is minder waar!
*Duurzame energie is de energie waarover de mensheid in de praktijk voor onbeperkte tijd kan beschikken en waarbij, door het gebruik ervan, het leefmilieu, de gezondheid van mensen en dieren en de mogelijkheden voor huidige en toekomstige generaties **niet** wordt benadeeld.*

Windmolens voldoen NIET aan het criterium DUURZAAM en vormen zelfs een gevaar voor ons welzijn en wel om de volgende redenen:

• Windturbines in het landschap worden als storend en lelijk ervaren. Door hun hoogte en hun spanwijdte ter grootte van een voetbalveld zijn de turbines op een afstand van tientallen kilometers zichtbaar.
Bovendien leidt het tot aanzienlijk waardeverlies c.q. on-verkoopbaarheid van woningen van omwonenden.

• De windsnelheid is zeer veranderlijk: windkracht is een instabiele bron voor energie opwekking;

• Voor de productie van windturbines zijn staal en aluminium nodig. De winning en productie hiervan is een kostbaar, vervuilend en een energievretend proces;

• Voor de productie van de magneten in de windturbines is het kostbare en moeilijk te winnen aardmetaal Neodymium nodig.
In Baotou (China) moet Neodymium gescheiden worden van Uranium en

Thorium. Samen met andere giftige chemicaliën wordt het afval in bassins en meren gedumpt. Grondwater wordt besmet en de lucht bevat hoge concentraties giftige stoffen. Een ernstige aantasting van het milieu!
De bouw van de in het energieakkoord genoemde windturbines kost aan honderden Chinese arbeiders het leven en maakt duizenden mensen ernstig ziek. Duurzaam eindigt niet bij een landgrens!

● We lopen de kans dat China een grondstoffen-importboycot instelt tegen Europa en daardoor is er geen zekerheid, door gebrek aan Neodymium, voor de nieuwbouw en vervanging van windmolens;

● Elke windturbine doodt naar schatting gemiddeld 20 vogels per jaar. Vleermuizen komen om door de drukverschillen bij rotorbladen;

● Slagschaduw en/of lichtschitteringen kunnen hinderlijk zijn voor de bewoners. De slagschaduw ontstaat als de zon op de ronddraaiende wieken schijnt, wat een 'flikkering' kan opleveren.
2,5 tot 14 flikkeringen per seconde kunnen zeeziekte of epilepsie opwekken bij wie daarvoor gevoelig is;

● Windturbines veroorzaken een laag frequent geluid. De Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NL VOW) waarschuwt voor laag frequente geluiden, dat door het menselijk gehoororgaan wordt ervaren als een trilling of zware bromtoon.
De WHO (Wereldgezondheidsorganisatie) heeft vastgesteld dat bronnen van geluidsoverlast, waaronder windturbines, een belangrijke bedreiging voor de volksgezondheid zijn;

● Windturbines zenden elektromagnetische straling uit.
Bij omwonenden leidt dit tot allerlei gezondheidsklachten;

● Er is sprake van een verhoogd risico op hart- en vaatziekten, slapeloosheid, depressie en een toename in gebruik van antidepressiva en slaapmedicatie;

● Er kan sprake zijn van beïnvloeding van het weer: door turbulentie van achter elkaar draaiende turbines worden hogere en lagere luchtlagen gemengd, waardoor op grondniveau meer wind en warmte kan ontstaan;

● Landeigenaren ontvangen een vergoeding als zij windturbines op hun land laten plaatsen. De bedragen variëren, maar een gangbare indicatie in Nederland is:

- Vaste jaarlijkse vergoeding: tussen ongeveer €5.000 en €15.000 per jaar per windmolen.
- Percentage van de opbrengst (soms toegepast): tussen 1% en 3% van de jaaropbrengst van de turbine.
Een totaalvergoeding van rond de €30.000 per jaar per windmolen komt in Nederland regelmatig voor!!
Men gaat totaal voorbij aan het welzijn van omwonenden, die er last van hebben. Dit is puur eigen gewin ten koste van een ander!
Ik hoor het CDA en D66 nog zeggen: *gemeenschapszin.*

● Windturbines op zee kunnen gevaarlijke obstakels voor de scheepvaart zijn;

● Windturbines op zee vormen een handicap voor de visserij doordat ze vissers verdrijven uit traditionele visgebieden, de visserij ruimtelijk beperken en de toegang tot visgronden veranderen;

● Het lawaai van de turbines verspreidt zich onder water over grote afstanden. Het gevolg kan zijn, dat vissen deze gebieden mijden;

● Fijnstof afkomstig door erosie van de kunststof wieken.
Dit proces gebeurt door wind, regen, sneeuw en hagel.
Het fijnstof, dat ontstaat vormt op zichzelf al een gezondheidsprobleem, maar het fijnstof bevat ook nog eens BISFENOL A.
Bisfenol A is een zeer schadelijk hormoon verstorende stof met effecten op de voortplanting, de stofwisseling, het immuunsysteem en de ontwikkeling van kinderen.
Per windturbine is dit 180 kg per jaar aan fijnstof;

● Als isolatiemiddel wordt het kleurloze gas zwavelhexafluoride (SF_6) gebruikt. Er is gelukkig weinig lekkage, maar daar staat tegenover dat het gas slecht afbreekbaar is en als broeikasgas 23.500 x sterker is dan CO_2;

● De windturbines van een windmolenpark op zee zijn aangesloten op een converterstation (omvormer) dat in zee staat en wisselstroom omzet in gelijkstroom. Aan land aangekomen wordt de gelijkstroom weer omgezet in wisselstroom. Deze stations zijn kwetsbaar en Rusland zou met bombardementen door drones vrij gemakkelijk Nederland qua energievoorziening plat kunnen leggen. Militair gezien ligt een gewapend treffen tussen de NAVO met Rusland nog altijd niet voor de hand, maar áls het er van komt dan zou de strijd vrijwel zeker ter zee en in de lucht plaatsvinden. Tot nog een grootschalige grondoorlog zijn de Russen, die

op dit moment zo'n 80 procent van hun troepen en materieel in Oekraïne hebben, niet in staat;

• De levensduur van een windturbine is 20 tot 30 jaar, hoewel nieuwere modellen een langere levensduur hebben, mogelijk tot 35 jaar. De exacte levensduur hangt af van de technische en economische levensduur.
Na het einde van de levensduur wordt de turbine gerecycled of krijgt een deel ervan, zoals het materiaal van de wieken, een nieuw leven.
Op dit moment staan er ongeveer 3.000 windmolens op land en ruim 500 op zee. Dat wordt een flink kostenplaatje!
De verwachte levensduur van een kerncentrale is 60 tot 80 jaar;

• Zwerfstroom.
Stroomlekkage door windturbines op land kunnen de oorzaak zijn van gezondheidsproblemen bij koeien en geiten.
Ook kan zwerfstroom de oorzaak zijn van corrosie aan ondergrondse stalen voorwerpen of installaties.
Stroomlekkage door windturbines op zee:
Veel zeedieren (zoals vissen, haaien en roggen) hebben gevoelige elektroreceptoren waarmee ze elektrische signalen gebruiken om te jagen of te navigeren. Zwerfstroom kan deze natuurlijke signalen verstoren, wat leidt tot desoriëntatie (bijv. migratieproblemen bij vissen), verminderde voedselopname en stressreacties of paniekgedrag.
Zie voor verdere informatie:
https://1drv.ms/w/c/643e9501b84e464b/Eb5awVTLI4NKru89BdFw9IUBiC7Pcm5V62sKjw5Idpn59A?e=MNTgPI

2. Hoeveel fossiele brandstof is nodig voor de productie, transport, heien, kabels en omvormers voor een 10 MW windturbine?

Een enorme moeilijke rekensom en ik heb dit laten uitrekenen door Chat GPT en voor de publicatie waren maar liefst 8 pagina's nodig!
Voor de productie en plaatsing van een 10 MW turbine met alle voorzieningen op zee is 6,1 miljoen liter fossiele olie nodig geweest.
100 liter olie komt overeen met een vermogen van 1 MWh.
6,1 miljoen liter olie komt overeen met 61.000 MWh.
Een 10 MW windturbine levert per jaar 39.420 MWh en dat betekent dat de energie voor de totale opstelling in 1,55 jaar is terugverdiend!
En dat betekent dus dat de turbine na 1,55 jaar operationeel zijn, financieel gezien, meer opbrengt dan is ingezet voor de totale realisatie.

3. Welke instanties hebben wel of niet geadviseerd voor de keuze van windturbines?

Adviezen zijn uitgebracht door:
SER, CPB, PBL, Rli, commissie m.e.r., RVO, EKZ, IenW en RES.

Een zeer eenzijdige en onacceptabele advieskeuze:

Een aantal universiteiten zijn nauwelijks betrokken geweest;
Totaal niet betrokken en volledig genegeerd:
Clintel, Groene Rekenkamer, Burgerplatforms, Wetenschappers en onderzoeksinstituten die kritiek geleverd hebben op het IPCC beleid.

Je kunt je achteraf afvragen of er met dit eenzijdige advies wel voldoende aandacht is geweest voor de **20 problemen** die in dit artikel genoemd worden!

Er zijn in Nederland twee dingen die sowieso moeten verdwijnen:
Windturbines op land en wolven.

4. Green deal of aardgas?

Europa streeft ernaar om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn, wat betekent dat de netto-uitstoot van broeikasgassen nul moet zijn. Dit doel is vastgelegd in de Europese Klimaatwet en is een centraal onderdeel van de Europese Green Deal.
Er is nog voor ongeveer 50 tot 60 jaar aan aardolie en 55 tot 60 jaar aan aardgas (bij gelijkblijvend verbruik). Het probleem is echter niet zozeer de eindigheid, maar de grote politieke afhankelijkheid van deze fossiele brandstoffen.
De EU heeft recentelijk wel grote gasreserves aangelegd om de bevoorrading voor de komende winters te garanderen.
Er zijn productieprocessen, die vanwege de hoge temperaturen die nodig zijn, uitsluitend door het stoken met aardgas of aardolie kunnen plaatsvinden. Zoals:
Glasindustrie, Metaalindustrie, Cementproductie en de Petrochemie.
Er zal dan voldoende biogas of waterstof voorhanden moeten zijn!
Ik ben van mening, dat Nederland niet hals over kop afscheid moet nemen van het aardgas.
Het Nederlandse verbruik van aardgas is 1,16% van het wereldwijde verbruik. De grootste verbruikers van aardgas zijn en blijven:
VS, Duitsland, Australië en Engeland.
Van Rusland en China weten we het niet.
Het Nederlandse beleid om van het aardgas af te gaan veroorzaakt grote

problemen door het niet kunnen voldoen aan de toegenomen elektrische vraag:
Bedrijven kunnen niet starten of uitbreiden en nieuwbouw woningen kunnen maar met mate gerealiseerd worden.
Op welke wijze kunnen we afscheid nemen van het Green Deal beleid van Timmermans? Dit gaat ons anders de kop kosten!

5. Snelle realisatie van gesmolten zout centrales.

Nederland c.q. Europa moeten snel werken aan de totstandkoming van gesmolten zout (Thorium) centrales. China heeft hierin financieel en met veel mankracht gigantisch in geïnvesteerd en heeft inmiddels een dergelijke centrale opgestart. Thorium centrales zijn superveilig en kunnen bovendien radioactief afval van uranium centrales “verbranden”.

6. Moeten we CO_2 wel verbannen?

NU.nl van 12 november 2025 meldt:
“*IJsland vreest voor extreme kou als de zeestroming in de Atlantische Oceaan stilvalt. De klimaatminister noemt de extreme kou die daarmee gepaard kan gaan een "bedreiging van de nationale veiligheid".*

De oceaanstroming zorgt voor een gematigd klimaat in Europa.
Door de opwarming van de Aarde dreigt de snelheid van de Warme Golfstroom verder af te nemen. De theorie, die hieraan ten grondslag ligt: Warm oppervlaktewater uit de Atlantische Oceaan stroomt naar de Noordelijke IJszee. In het zuiden wordt het water zouter en zwaarder door verdamping en in het noorden vindt er door het aanwezige koude water koeling plaats waardoor dit zwaardere zoute water naar de diepzee zinkt en vervolgens onderlangs via de Koude Golfstroom terugstroomt naar het zuiden en daarmee de aandrijving vormt van de Warme Golfstroom.
Dit proces is dus cruciaal voor het wereldwijde klimaatsysteem.
Door de afsmelten van ijs op de Noordpool neemt de hoeveelheid zoet water enorm toe en wordt het aangevoerde zoute water sterk verdund waardoor het afzinken sterk vermindert en daarmee ook de snelheid van de Warme Golfstroom.
Volgens het KNMI is de zogeheten Atlantische Meridionale Omwentelingscirculatie (AMOC) de afgelopen decennia al 15% in kracht afgenomen.

Als dat doorzet, warmt het Zuidelijk Halfrond verder op en wordt het door de verminderde aanvoer van warm water in het noorden van Europa juist kouder. In Nederland kunnen volgens onderzoekers van de Universiteit

Utrecht temperaturen van -20ºC gaan voorkomen.
Jammer dat we CO_2 met enorme kosten onder de grond gaan opbergen!

7. Mijn (gratis) advies:

‼️‼️ Stop met het plaatsen en vervangen van windmolens.
‼️‼️ Maak haast met het plaatsen van kerncentrales.
En zolang er nog niet voldoende kerncentrales zijn:
‼️‼️ Stap af van het verbod op aardgas en open volop de gaskraan naar industrie en huishoudens.
Gebruik geen Gronings aardgas i.v.m. aardbevingsgevaar!
Het elektriciteitsnet wordt dan flink ontlast en er kunnen weer aansluitingen worden gerealiseerd!
‼️‼️ Zorg voor energieprijzen, die de buitenlandse concurrentie kunnen weerstaan, zodat bedrijven niet failliet gaan en in Nederland blijven!
AD 14 november 2025:
Koninklijke Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie:
Chemische bedrijven sluiten hun deuren door de hoge kosten voor energie en de lastige concurrentiepositie t.o.v. China.
Duizenden banen staan op de tocht. Werkloosheid stijgt.
We (het nieuwe kabinet!) moeten iets doen aan de hoge energiebelasting.
Stop met financieren in de bodemloze niet werkende Green Deal klimaatput en besteed het geld voor een gezonde en betere economie:
Geen bedrijvenstop en geen banenverlies!
‼️‼️ Stop met ondergronds opslaan van CO_2.
Als er een koude periode aanbreekt dan komt CO_2 goed van pas!
Bovendien zorgt CO_2 voor een GROENE AARDE.

Op COP30 zijn er ongeveer 50.000 deelnemers waarvan bijna iedereen visa versa per vliegtuig heeft gereisd. Chat GPT heeft berekend dat hierdoor 44.000 tot 66.000 kiloton CO_2 in de atmosfeer is terecht gekomen. Nota bene een conferentie met o.a. als doel om de CO_2-uitstoot te verminderen!
Ter info: Nederland heeft in 2024 118.000 kilo ton fossiele CO_2 geloosd.
Door de 10-daagse conferentie is er evenveel CO_2 in de atmosfeer terecht gekomen als Nederland pakweg in 4 tot 6 maanden loost.
En dan hebben we het niet eens over de enorme schade, die door een wegaanlegging aan het Amazone oerwoud is aangericht!

De extra CO_2 uitstoot waar ze juist zo tegen zijn, kun je vergelijken met het schenken van alcohol op een “Blauwe Knoop” bijeenkomst.

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	525204
Vergaderdatum	18 november 2025
Organisatieonderdeel	Beheer en Onderhoud
Portefeuillehouder	Tytsy Willemsma

Onderwerp

Rioolwateranalyse Ameland

Kennisnemen van

De uitkomsten van de rioolwateranalyse van drugsgebruik in de gemeente Ameland

Inleiding

In opdracht van de gemeente Ameland heeft het laboratorium van Wetterskip Fryslân in de periode van 30 november tot en met 6 december 2024 onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van drugsresten in het rioolwater van de rioolwaterzuivering (RWZI) Ameland. Het doel van het onderzoek was om inzicht te krijgen in het gebruik van drugs binnen de gemeente Ameland. Het volledige rapport is op 20 oktober 2025 door de gemeente ontvangen. Het college biedt u hierbij het rapport ter informatie aan.

Het onderzoek richtte zich op de aanwezigheid van de volgende stoffen:

- Amfetamine (speed)
- Benzoylecgonine (cocaïne)
- MDMA (XTC)
- Methamfetamine (crystal meth)
- Carboxy-THC (cannabis)
- 2-MMC / 3-MMC / 4-MMC
- Ketamine

Kernboodschap

Gedurende zeven dagen zijn dagelijks 24-uurs verzamelmonsters van het ongezuiverde afvalwater geanalyseerd. De resultaten zijn omgerekend naar consumptie per 1000 inwoners en vergeleken met gegevens van enkele Nederlandse steden. Het rapport geeft daarmee een momentopname van het drugsgebruik in deze bemonsteringsperiode. De resultaten laten zien dat er binnen de gemeente drugs worden gebruikt en geven aan welke soorten het meest gebruikt werden in die periode. Het onderzoek zegt echter niets over de frequentie van gebruik, de doelgroep (zoals leeftijd of herkomst) of de ontwikkeling over langere tijd. Om trends of effecten van beleid te kunnen vaststellen, is het nodig om het onderzoek op meerdere momenten te herhalen en/of te duiden door bijvoorbeeld het Trimbos-Instituut.

Vervolg

Vanuit het sociaal domein biedt dit onderzoek een waardevol startpunt voor verdere monitoring en kan het bijdragen aan het vormen van maatregelen tegen middelengebruik. Het vormt een aanvulling op andere vormen van monitoring binnen het sociaal domein en levert input voor het bredere preventie- en gezondheidsbeleid.

Vanuit het oogpunt van openbare orde en veiligheid kan er op basis van deze enkele meting geen definitieve conclusie worden getrokken. We willen in ieder geval voorkomen dat het gebruik toeneemt en het aanbod groter wordt. Dit vereist een voortzetting van de huidige inspanningen, waaronder preventieactiviteiten, controles op de veerdam en de actieve inzet van onder andere de wijkagent. Daarnaast is het belangrijk de meldingsbereidheid te vergroten, zodat er meer zicht komt op het gebruik en eventuele handel.

De resultaten van deze meting worden gedeeld met relevante partners zoals de politie, de GGD en de verslavingszorg. Het college trekt uit deze rapportage geen beleidsmatige conclusies, maar beschouwt de bevindingen als een waardevolle aanvulling op de bredere evaluatie van middelengebruik en preventie op Ameland.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

Het rapport *Rioolwateranalyse drugsgebruik Ameland (Wetterskip Fryslân, 2024)*

WETTERSKIP FRYSLÂN

Rioolwateranalyse van drugsgebruik in de gemeente Ameland

September 2025

EN WAT DOEN WE MORGEN MET WATER?

Rioolwateranalyse van drugsgebruik in de gemeente Ameland

Datum: september 2025
Zaaknummer: 934825
Versie: 1

Opdrachtgever:
Gemeente Ameland

Auteur:
drs. ing. M.J. van der Wal
Adviseur laboratorium

Vrijgave:

R.H. de Vries, BSc
Vakgroepleider Laboratorium.

WETTERSKIP FRYSLÂN

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding onderzoek 4
1.2 Doel van het onderzoek 4
1.3 Onderzoekopzet 4
2 Drugs, benodigde gegevens en interpretatie resultaten 6
2.1 Gemeten drugs 6
2.1.1 Amfetamine (speed), MDMA (ecstasy/ XTC) en methamfetamine (crystal meth) 6
2.1.2 Cocaïne / benzoylecgonine 6
2.1.3 Cannabis (wiet en hasj) 6
2.1.4 2-MMC, 3-MMC, 4-MMC 7
2.1.5 Ketamine 7
2.1.6 Omrekenfactoren / zuiverheden / dosis / marktwaarde 8
2.2 Populatie en RWZI Gemeente Ameland 9
2.3 Debiet RWZI en bemonstering 9
2.4 Interpretatie van resultaten / onzekerheden 10
2.4.1 Doorlooptijd rioolwater 10
2.4.2 Invloed neerslag 10
2.4.3 Doorlooptijd drugs in menselijk lichaam 10
2.4.4 Lozingen van afval van drugsproductie 10
3 Resultaten 11
3.1 Meetresultaten; concentraties in rioolwater per dag 11
3.2 Concentraties in rioolwater naar vracht per 1000 inwoners/ vergelijking 11
3.2.1 Amfetamine (speed) 12
3.2.2 Benzoylecgonine (cocaïne) 13
3.2.3 MDMA (XTC) 14
3.2.4 Methamfetamine 15
3.2.5 THC-COOH (Cannabis) 16
3.2.6 2-MMC, 3-MMC en 4-MMC 17
3.2.7 Ketamine 19
3.3 Hoeveelheid geconsumeerde drugs & financiële omvang 20

WETTERSKIP FRYSLÂN

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

Gemeentes hebben een belangrijke rol in het drugsbeleid, met name op het gebied van handhaving en preventie. Om meer inzicht te krijgen in het gebruik van deze drugs kan rioolwater worden geanalyseerd; het bevat naast vele andere stoffen ook resten van drugs en kan daarmee een beeld geven van het gebruik van deze middelen binnen het verzorgingsgebied van de rioolwaterzuivering(en) (RWZI's). In opdracht van gemeente Ameland heeft het laboratorium van Wetterskip Fryslân, het rioolwater geanalyseerd op drugsverbruik van RWZI Ameland op 30 november t/m 6 december 2024.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek voor de gemeente Ameland is om inzicht te krijgen in het gebruik van drugs in deze gemeente. In deze rapportage worden de resultaten beschreven van de gevonden drugs en doorgerekend naar gebruik per inwoner. Dit zijn de inwoners die aangesloten zijn op de onderzochte rioolwaterzuivering Ameland; 93 % van de inwoners van de gemeente Ameland is hierop aangesloten. In het onderzoek zijn de volgende drugs meegenomen:

- Amfetamine (speed)
- Cocaïne/ Benzoylecgonine (omzettingsproduct van cocaïne)
- MDMA (3,4-methyleendioxymethamfetamine (ecstasy/ XTC))
- Methamfetamine (crystal Meth)
- Carboxy-THC (omzettingsvorm van THC, belangrijkste bestanddeel van cannabis (wiet/ hasj))
- 2-MMC / 3-MMC / 4-MMC
- Ketamine (zowel drug als geneesmiddel)

In hoofdstuk 2 worden deze stoffen kort toegelicht en welke gegevens verder nodig zijn om uiteindelijk de concentraties van de drugs te berekenen en deze te kunnen vergelijken met andere gemeenten en/of steden.

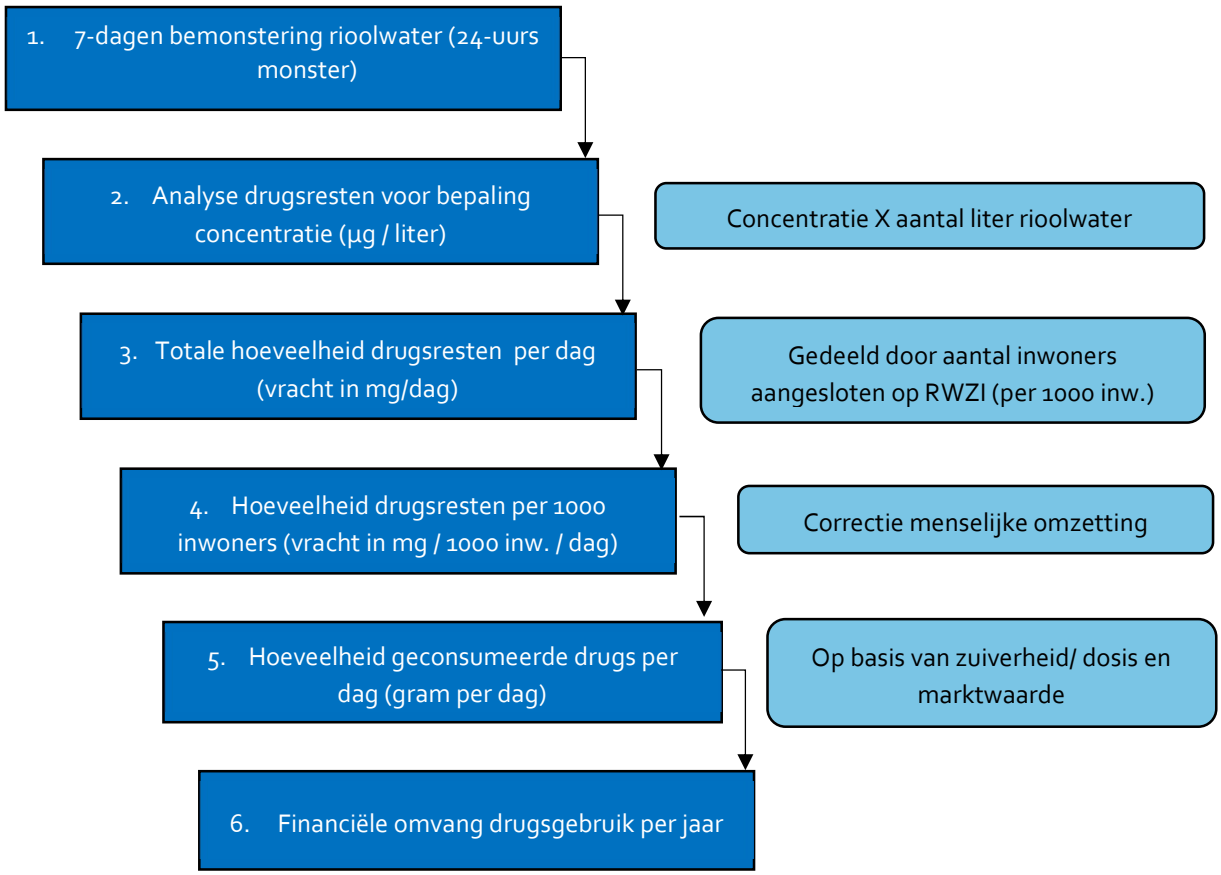
1.3 Onderzoekopzet

In de periode van week 48 en 49 (30 november t/m 6 december 2024) heeft Wetterskip Fryslân voor dit onderzoek dagelijks een 24 uurs verzamelmonster (toelichting in paragraaf 2.3) van het influent (het ongezuiverde afvalwater dat vanuit het rioolnetwerk binnenkomt) genomen op de RWZI gevestigd op Ameland. Deze rioolwaterzuivering verwerkt het rioolwater van het grootste gedeelte van de inwoners van de gemeente Ameland. De verzamelmonsters zijn geanalyseerd door het laboratorium van Wetterskip Fryslân op drugsresten om de concentratie te bepalen in het ongezuiverde afvalwater, om zodoende de consumptie te kunnen berekenen. De resultaten van de gemeente zijn beschreven in deze rapportage en zijn representatief voor deze bemonsteringsperiode. Naast de dagelijkse hoeveelheid drugs in het rioolwater (vracht), zijn de hoeveelheden drugs per 1000 inwoners berekend. De uitkomsten zijn vergeleken met de resultaten van verschillende steden in Nederland[1 & 2]. De uitkomsten van verschillende steden wijken af van de meetperiode in dit onderzoek en zijn door andere laboratoria onderzocht.

[1] www.emcdda.europa.eu/publications/html/pods/waste-water-analysis_en

[2] Rapport KWR: Rioolwateranalyse van drugsgebruik in de gemeente Oost Gelre (voor 2-MMC, 3-MMC en 4-MMC)

Schematisch kan de onderzoeksopzet als volgt worden weergegeven:

Figuur 1: Stappen voor de berekening van concentratie drugs in rioolwater naar uiteindelijk gebruik

Uiteindelijk worden de resultaten van stap 3 weergegeven in een grafiek om te beoordelen of er een trend aanwezig is. Stap 4 wordt gebruikt (het weekgemiddelde) om de gevonden waarde te vergelijken met andere steden in Nederland. In stap 5 en 6 kan m.b.v. menselijke omzetting, zuiverheid en marktwaarde een schatting worden gemaakt van de hoeveelheid geconsumeerde drugs en financiële omvang op jaarbasis.

Het laboratorium is onderdeel van Wetterskip Fryslân, maar werkt onafhankelijk en onpartijdig onder een kwaliteitsmanagementsysteem en is hiervoor geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie volgens NEN-EN-ISO/IEC 17025 (registratienummer L 110).

2 Drugs, benodigde gegevens en interpretatie resultaten

In dit hoofdstuk wordt een toelichting[3] gegeven op de onderzochte drugs en de wijze waarop wordt omgegaan met de gemeten concentraties. Tevens wordt ingegaan op de aanvullende gegevens die nodig zijn voor de onderzoeksopzet. Tot slot wordt beschreven hoe de berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de beschikbare data en methoden. De resultaten en vergelijkingen worden gepresenteerd in hoofdstuk 3.

2.1 Gemeten drugs

2.1.1 Amfetamine (speed), MDMA (ecstasy/ XTC) en methamfetamine (crystal meth)

Amfetamine is een opwekkende drug, ook bekend onder de naam 'speed' of 'pep'. Mensen krijgen er energie van, ook als ze vermoeid zijn. Speed komt bijna altijd voor in poedervorm. Het poeder is dan vaak wit of gelig.
XTC is een pil waar de drug MDMA in zit. XTC-pillen zijn er in een heleboel kleuren en hebben vaak een logo of afbeelding. Als over MDMA wordt gesproken gaat het vaak om de drug in kristal- of poedervorm.
In Nederland is XTC de meest gebruikte harddrug. Gebruikers slikken de gekleurde pillen vaak tijdens het uitgaan. Maar het wordt ook thuis, in de kroeg of op andere plekken gebruikt.
Methamfetamine, ook wel bekend als crystal meth, meth, ice, tik, yaba of tina, is een stimulerend middel dat qua effecten lijkt op amfetamine (speed), maar met een intensere en langer durende werking dan speed. Het wordt meestal verkocht als poeder of kristallen en wordt vaak gerookt in een pijpje, maar kan ook vanaf aluminiumfolie worden geïnhaleerd. Daarnaast kan het worden gesnoven of geïnjecteerd. Methamfetamine is een zeer schadelijke stof met daarnaast een hoog verslavingspotentieel.
In tegenstelling tot cocaïne zijn amfetamine, MDMA en methamfetamine synthetische drugs, waardoor deze weinig in het menselijk lichaam worden omgezet. Om deze reden worden de werkzame stoffen van de drugs specifiek geanalyseerd en geen omzettingsproducten. In de literatuur zijn de omzettingsfactoren terug te vinden, welke gebruikt gaan worden voor de berekeningen van de consumptie (tabel 1).

2.1.2 Cocaïne / benzoylecgonine

Cocaïne is na cannabis en ecstasy de meest gebruikte illegale drug in Nederland. Het is een stimulerend middel dat een energiek en opgewekt gevoel geeft. Het gebruik van cocaïne brengt (soms zeer ernstige) risico's met zich mee. Denk bijvoorbeeld aan hartaanvallen, beroertes en een neerslachtig gevoel in de dagen na gebruik. In combinatie met alcohol zorgt cocaïne voor extra risico's. Regelmatig cocaïne gebruiken kan ook snel tot een geestelijke verslaving leiden. Bij gebruik van cocaïne (snuiven) wordt een gedeelte als de stof cocaïne uitgescheiden door het menselijk lichaam en een gedeelte als het omzettingsproduct benzoylecgonine. De concentratie van benzoylecgonine wordt gebruikt voor de berekeningen van het gebruik en het gehalte cocaïne wordt alleen gebruikt als controle op de omzettingsfactor (circa 1 op 4). Afwijkingen hierop kunnen een indicatie zijn dat er eventueel in het verzorgingsgebied van de RWZI cocaïne wordt gewassen. In deze rapportage wordt gerekend met de stof benzoylecgonine en de hierbij horende omzettingsfactor 3,59 (zie tabel 1). Deze factor kan gebruikt worden om de consumptie te berekenen.

2.1.3 Cannabis (wiet en hasj)

Hasj en wiet komen van de vrouwelijke cannabisplant en worden ook weleens cannabis of hennep genoemd. Wiet is de gedroogde bloem van de plant en hasj is de samengeperste hars van die bloem. Gebruikers roken de hasj of wiet vaak samen vermengd met tabak (joint). Maar het kan ook puur gerookt worden, bijvoorbeeld in een pijpje. Een andere manier is het verdampen in een speciale vaporizer. Het roken van de hasj of wiet gebeurt vaak in een coffeeshop of thuis. Maar soms worden hasj of wiet ook verwerkt in eten.

[3] Trimbos instituut: website: Alles over drugs - DRUGSinfo

In het rioolwater wordt carboxy-THC gemeten het omzettingsproduct van THC, de voornaamste actieve stof in de cannabisproducten. Uit studies is gebleken dat de omrekeningsfactor voor THC niet zo goed bepaald kan worden als voor bijvoorbeeld cocaïne. Dit heeft verschillende oorzaken, zoals opname door het lichaam en verschillende manieren van gebruik. Uiteindelijk is ervoor gekozen om de omzettingsfactor van roken te gebruiken, gezien dit de meest gangbare vorm is van gebruik (tabel 1).

2.1.4 2-MMC, 3-MMC, 4-MMC

Methylmethcathinonen (MMC's) zijn nieuwe psychoactieve stoffen (NPS), waarover nog weinig bekend is. MMC's behoren tot de stofgroep synthetische cathinonen. Qua chemische structuur lijken cathinonen op amfetamines. De laatste jaren zijn deze drugs populairder geworden. 4-MMC, ook wel bekend als mefedron of 'miauw miauw', is verboden sinds maart 2012. De opvolger 3-MMC, ook wel bekend als 3m of 'poes', is verboden sinds oktober 2021. Vervolgens is recent ook 2-MMC als alternatief aangeboden, dit middel is inmiddels ook verboden. Het gebruik van MMC's brengt risico's met zich mee. Denk bijvoorbeeld aan hartkloppingen, angstklachten en slapeloosheid. Het middel geeft een groot risico op verslaving.
Alle drie typen drugs lijken chemisch sterk op elkaar; de concentraties 3-MMC en 4-MMC kunnen in het laboratorium niet separaat worden bepaald, 2-MMC is analytisch wel te onderscheiden. Om deze reden worden 3-MMC en 4-MMC bij elkaar opgeteld. Er zijn wat betreft menselijke omzetting en uitscheiding van deze MMC's geen gegevens beschikbaar. Er kan wel een indicatief getal gegeven worden op basis van de uitscheidingsfactor van 4-MMC, hiervan is bekend dat ongeveer 15 % van de geconsumeerde dosis wordt uitgescheiden via de urine (zie tabel 1). Dit betekent dat de consumptie ruim een factor zes hoger ligt dan de vracht aangetroffen in het rioolwater. Op deze manier kunnen de resultaten voorzichtig worden vergeleken met andere steden, waarbij alle drie typen bij elkaar worden opgeteld, gezien andere laboratoria de typen analytisch niet van elkaar kunnen scheiden.

2.1.5 Ketamine

Ketamine wordt in ziekenhuizen gebruikt als pijnstiller. Daarnaast wordt het als drug gebruikt. Ketamine komt meestal voor als doorzichtig kristal of wit poeder. In Nederland wordt ketamine vooral onder het uitgaanspubliek gebruikt. De meeste gebruikers snuiven ketamine. Van dit type drugs is verder nog weinig bekend, zoals de omzettingsfactor in het menselijk lichaam of de stabiliteit/afbraak in rioolwater. De hoeveelheid gevonden drugresten (vracht in mg per 1000 inwoners per dag) in het rioolwater kan wel worden berekend, om zo te kunnen vergelijken met andere onderzoeken. Er kan een uitspraak gedaan worden over de consumptie van deze drugs/pijnstiller, maar niet over de verhouding hiervan.

2.1.6 Omrekenfactoren / zuiverheden / dosis / marktwaarde

Er zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd met betrekking op de omzettingsfactor van het menselijk lichaam voor de verschillende drugssoorten. De resultaten lopen nog weleens uiteen; op basis van recentelijk onderzoek en literatuur heeft Wetterskip Fryslân gekozen voor de omrekenfactoren gepresenteerd in tabel 1. Tevens is in de tabel de hoeveelheid zuivere stof weergegeven die zich in de gekochte drugs bevindt en de prijs per gram. Deze gegevens zullen gebruikt worden om een schatting te maken van het jaarlijkse hoeveelheid geconsumeerde drugs en de financiële marktomvang.

Drugs	Omrekenfactor	Zuiverheid	Straatprijs (2023)
Amfetamine (speed)	2,77 (oraal)[4]	49,2 %[5]	€ 9,32 per gram[6]
Benzoylecgonine (cocaïne)	3,59[7]	72 %[8]	€ 51,65 per gram[9]
MDMA (ecstasy)*	4,4 (oraal)[4]	138 mg/pil[10]	€ 4,12 per pil[11]
Methamfetamine (crystal meth)	2,44 (injectie)[4]	80,5 %[12]	€ 50,- per gram[10]
Cannabis (THC, carboxy-THC)**	20[13]	12,9 %[14]	€ 12,96 per gram[14]
2-MMC / 3-MMC / 4-MMC	6,49 (oraal)[15]	100 %***	€ 19.- per gram[16]
Ketamine****	1	78,9%[17]	€ 24,- per gram[18]

Tabel 1: omrekenfactoren omzetting menselijk lichaam drugs

De omrekenfactoren, percentage werkzame stof en straatprijs zijn op basis van de meest gebruikelijke vorm van gebruik. Hierin zit een zekere mate van onzekerheid.

Voor meer informatie over deze bovenstaande drugs, wat betreft gebruik en toepassing en de markten wordt verwezen naar de website van Trimbos (www.nationaledrugmonitor.nl).

*Zuiverheid en marktwaarde bepaald per pil

**Cannabis zuiverheid en prijs is op basis van nederwiet

***Geen informatie over zuiverheid beschikbaar; er wordt gerekend met 100%

****Omrekenfactor is nog niet goed onderbouwd bepaald; er wordt gerekend met factor 1

[4] Gracia-Lor E, Zuccato E, Castiglioni S. Refining correction factors for back-calculation of illicit drug use. Science of the Total Environment. 2016;573:1648-59

[5] www.nationaledrugmonitor.nl/amfetamine-aanbod-en-markt/

[6] www.nationaledrugmonitor.nl/amfetamine-prijs/

[7] Castiglioni S, Bijlsma L, Covaci A, Emke E, Hernández F, Reid M et al., Zuccato E. Evaluation of Uncertainties Associated with the Determination of Community Drug Use through the Measurement of Sewage Drug Biomarkers. Environmental Science & Technology. 2013;47:1452-60

[8] www.nationaledrugmonitor.nl/cocaine-aanbod-en-markt/

[9] www.nationaledrugmonitor.nl/cocaine-prijzen/

[10] www.nationaledrugmonitor.nl/ecstasy-aanbod-en-markt/

[11] www.nationaledrugmonitor.nl/ecstasy-prijs/

[12] www.trimbos.nl/kennis/drugs/informatiepermiddel/crystal-meth-methamfetamine/

[13] Been, F., et al., Integrating environmental and self-report data to refine cannabis prevalence estimates in a major urban area of Switzerland. International Journal of Drug Policy, 2016. 36: p. 33-42

[14] www.nationaledrugmonitor.nl/cannabis-kwaliteit-en-prijs/

[15] Olesti, E., et al., GC–MS Quantification Method for Mephedrone in Plasma and Urine: Application to Human Pharmacokinetics. Journal of Analytical Toxicology, 2016. 41(2): p. 100-106.

[16] www.nationaledrugmonitor.nl/nps-prijs/

[17] www.nationaledrugmonitor.nl/ketamine-aanbod-en-markt/

[18] www.nationaledrugmonitor.nl/ketamine-prijs/

2.2 Populatie en RWZI Gemeente Ameland

In deze rapportage worden de resultaten beschreven van de dagelijkse hoeveelheden (vrachten) van drugsresten die gedurende één aangesloten week door het rioolstelsel zijn afgevoerd naar RWZI Ameland. De gemeente Ameland telde op 31-jan-2023 3.832 inwoners. RWZI Ameland dekt met zijn verzorgingsgebied deze gemeente grotendeels af (93 %). De overige 7 % is niet aangesloten op het riool. In tabel 2 zijn de gegevens samengevat.

	RWZI	**Voorzieningsgebied in % per gemeente**		**Voorzieningsgebied in % van bevolking, per RWZI, per gemeente**
Ameland	RWZI Ameland **3.566 inwoners aangesloten**	- Ameland	100%	- RWZI Ameland voorziet ca. 93 % van de bevolking op Ameland

Tabel 2: Kengetallen populatie gemeente en verzorgingsgebied RWZI Ameland

2.3 Debiet RWZI en bemonstering

Al het rioolwater van RWZI Ameland komt van de gemeente Ameland (zie tabel 2). Van het binnenkomende rioolwater (het influent) wordt door een automatische bemonsteringsinstallatie afhankelijk van het debiet (de totale hoeveelheid rioolwater dat de RWZI binnenkomt) een deel afgetapt en opgevangen in een verzamelvat. Op deze manier wordt een representatief verzamelmonster van één dag (24 uur) verkregen. Van dit verzamelmonster is elke dag op 30 november t/m 6 december 2024, een deelmonster genomen en bij het laboratorium van Wetterskip Fryslân afgeleverd voor analyse.

Er zijn de volgende bijzonderheden geconstateerd:

- Van donderdag 5 december op vrijdag 6 december heeft het plaatselijk veel geregend in Friesland (zie paragraaf 2.4.2 invloed neerslag).

Zie tabel 3 voor de totale hoeveelheid rioolwater per dag op RWZI Ameland is aangeleverd.

Datum	**Debiet**
Zaterdag 30 november 2024	1.927 m^3
Zondag 1 december 2024	1.899 m^3
Maandag 2 december 2024	1.639 m^3
Dinsdag 3 december 2024	2.017 m^3
Woensdag 4 december 2024	2.267 m^3
Donderdag 5 december 2024	1.704 m^3
Vrijdag 6 december 2024	6.908 m^3

Tabel 3: Debiet (m^3/dag) RWZI Ameland

NB: het debiet en neerslag is een 24-uurs monster, van de vorige dag 08.00 tot en met de monstername op de volgende dag 08.00 uur. M.a.w. het monster genomen op woensdag 4 december is een verzamelmonster van dinsdag 3 december 08.00 uur tot en met woensdag 4 december 08.00 uur.

2.4 Interpretatie van resultaten / onzekerheden

De onderstaande punten zijn van belang bij de interpretatie van de resultaten in dit onderzoek.

2.4.1 Doorlooptijd rioolwater

Het rioolstelsel is een complex systeem van natuurlijk verval, persleidingen en rioolgemalen. Dat betekent in de praktijk dat als er in een huishouden wordt doorgespoeld het één tot wel vijf dagen kan duren voordat dit rioolwater bij de RWZI wordt ontvangen. Het ontvangen rioolwater op een bepaalde datum, kan dus wel tot bijna een week 'oud' zijn.

2.4.2 Invloed neerslag

De gevallen neerslag speelt ook een rol in het debiet van de RWZI en kan een vertekend beeld geven bij de verkregen gemeten concentratie drugs. Bij droge weersomstandigheden wordt verwacht dat al het afvalwater van aangesloten huizen wordt opgevangen bij een RWZI. In een gescheiden riolering zou dit ook bij nat weer het geval moeten zijn. In een gecombineerd rioolstelsel worden regen of smeltende sneeuw en afvalwater opgevangen in dezelfde leidingen (gecombineerd rioolwater). De onderzochte RWZI's maken gebruik van een gecombineerd rioolstelsel. Bij veel neerslag zullen de concentraties lager zijn doordat er neerslag is vermengd met het rioolwater. Ook hierin spelen verschillende factoren weer een rol: bij droge grond zal de neerslag eerst door de grond worden opgenomen. Bij veel neerslag kan het rioolwater ook d.m.v. riool overstorten worden geloosd op het oppervlaktewater. Hierdoor is de neerslag in de tijdsperiode niet geheel te linken aan het ontvangen rioolwater op de dag zelf. Om deze redenen wordt de neerslag niet meegenomen of verwerkt in de resultaten. De week waarin dit onderzoek heeft plaatsgevonden was een relatief 'droge' week met weinig neerslag. Wel is het in Friesland rond 5/6 december buiig weer geweest. Als er veel neerslag is gevallen zal de concentratie lager zijn dan bij een droge dag, waardoor er de kans bestaat dat er onder de rapportagegrens wordt gemeten (De rapportagegrens in een laboratorium is de laagste concentratie van een stof die betrouwbaar kan worden gemeten en gerapporteerd).

2.4.3 Doorlooptijd drugs in menselijk lichaam

Ook de verwerking van de drugs door het menselijk lichaam kan verschillen per drug en per persoon, waarbij de manier van consumeren, voeding en hoe vaak men naar het toilet gaat van invloed kan zijn op de uitscheiding van de omzettingsproducten van de drugs of de drugs zelf. Verder hebben omzettingsproducten van drugs verschillende doorlooptijden in het lichaam, waarbij bekend is dat synthetische drugs een snellere doorlooptijd hebben (grootste uitscheiding binnen een etmaal) dan bijvoorbeeld cannabis (meerdere dagen). De uitscheiding zal in het begin ook hoger van concentratie zijn dan later in de tijd.

2.4.4 Lozingen van afval van drugsproductie

Het kan natuurlijk voorkomen dat er lozingen zijn van drugsproductie in het verzorgingsgebied van de RWZI, die de gevonden concentraties kunnen beïnvloeden. Voor cannabis is dit niet het geval, want hier wordt het omzettingsproduct gemeten (THC-COOH). Ook voor cocaïne wordt het omzettingsproduct benzoylecgonine gemeten. De productie van cocaïne vindt niet in Nederland plaats, maar een cocaïne wasserij kan er wel voor zorgen dat er cocaïne in het rioolwater terecht komt. Lozingen van synthetische drugs (amfetamine, methamfetamine en MDMA, 2-MMC / 3-MMC en 4-MMC) kunnen wel direct invloed hebben. De verwachting is dat dit verhoogde concentraties zal laten zien. Het resultaat van 6 december van 2-MMC is opvallend hoger dan de rest van de week. De vraag is of dit een lozing is geweest, een verhoging in het gebruik rond die dag of een gevolg van verhoogde neerslag. Verder zijn er in de betreffende meetperiode geen pieken geïdentificeerd.

3 Resultaten

3.1 Meetresultaten; concentraties in rioolwater per dag

Hieronder zijn de meetresultaten weergegeven in tabel 4. In de volgende paragraaf worden de resultaten per drug en het gebruik per 1000 inwoners beschreven. De gevonden concentraties zijn in µg/ liter (microgram per liter). Wanneer een waarde onder de rapportagegrens is gevonden (aangeduid met een kleiner dan teken "<") kan het laboratorium geen uitspraak doen over de gevonden waarde, omdat de gevonden waarde lager is dan kan worden gedetecteerd. Deze waarde wordt dan ook niet meegenomen in de verdere rapportage en wordt beschouwd als '0' (nul) in de berekening van de gemiddelde waarden.

Datum	Amfetamine	Benzoylecgonine	MDMA	Methamfetamine	Cannabis (THC-COOH)	2-MMC	3-MMC/ 4-MMC	Ketamine
Zaterdag 30 november 2024	0,78	2,0	0,20	< 0,02	< 0,06	0,10	< 0,02	0,043
Zondag 1 december 2024	0,65	2,2	0,15	< 0,02	< 0,06	< 0,02	< 0,02	0,033
Maandag 2 december 2024	0,72	2,2	0,22	< 0,02	0,14	0,20	< 0,02	0,42
Dinsdag 3 december 2024	0,60	1,3	0,087	< 0,02	< 0,06	0,16	< 0,02	0,10
Woensdag 4 december 2024	0,52	1,3	0,093	< 0,02	< 0,06	0,096	< 0,02	< 0,02
Donderdag 5 december 2024	0,46	1,5	0,076	< 0,02	< 0,06	0,15	< 0,02	0,023
Vrijdag 6 december 2024	0,27	0,56	0,036	< 0,02	< 0,06	0,12	< 0,02	< 0,02

Tabel 4: drugsconcentraties in microgram/ liter in rioolwater RWZI Ameland

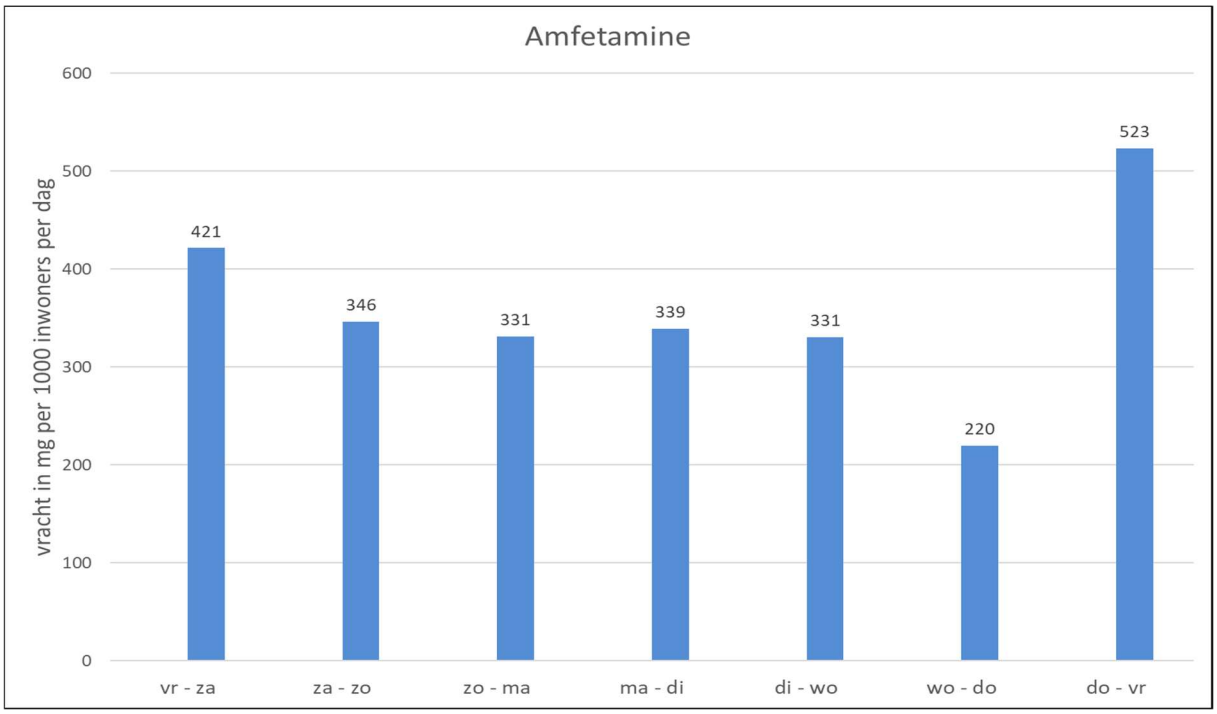
3.2 Concentraties in rioolwater naar vracht per 1000 inwoners/ vergelijking

Op basis van de concentraties in de dagmonsters wordt de totale dagelijkse hoeveelheid drugs in het afvalwater berekend, dit noemen we de vracht. De vracht in milligram per dag is gelijk aan de gevonden concentratie (microgram per liter x factor 1000 naar milligram) vermenigvuldigd met het 24-uursdebiet (het aantal liters rioolwater dat per etmaal in het verzorgingsgebied wordt afgevoerd). Deze dagwaarden van de week worden gepresenteerd in een grafiek om een beeld van de week te krijgen.

Door de vracht te delen door het aantal inwoners in het verzorgingsgebied en dit getal te vermenigvuldigen met 1000 wordt de vracht uitgedrukt per 1000 inwoners. Op deze wijze kunnen de gegevens worden vergeleken met de resultaten van andere steden in Nederland met andere inwoneraantallen. Deze resultaten van deze steden zijn over het algemeen ook verkregen door het rioolwater van RWZI's te analyseren die binnen het verzorgingsgebied van de Gemeente en/of stad liggen. Per categorie drugs wordt dit uitgezet op basis van het weekgemiddelde. In dit rapport zijn o.a. de steden Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Leeuwarden, Groningen, Zwolle en Eindhoven (indien gegevens bekend) meegenomen van een meetweek in 2024. Indien de gegevens niet bekend zijn van 2024, dan zijn de gegevens van 2023 of 2022 meegenomen (is aangegeven).

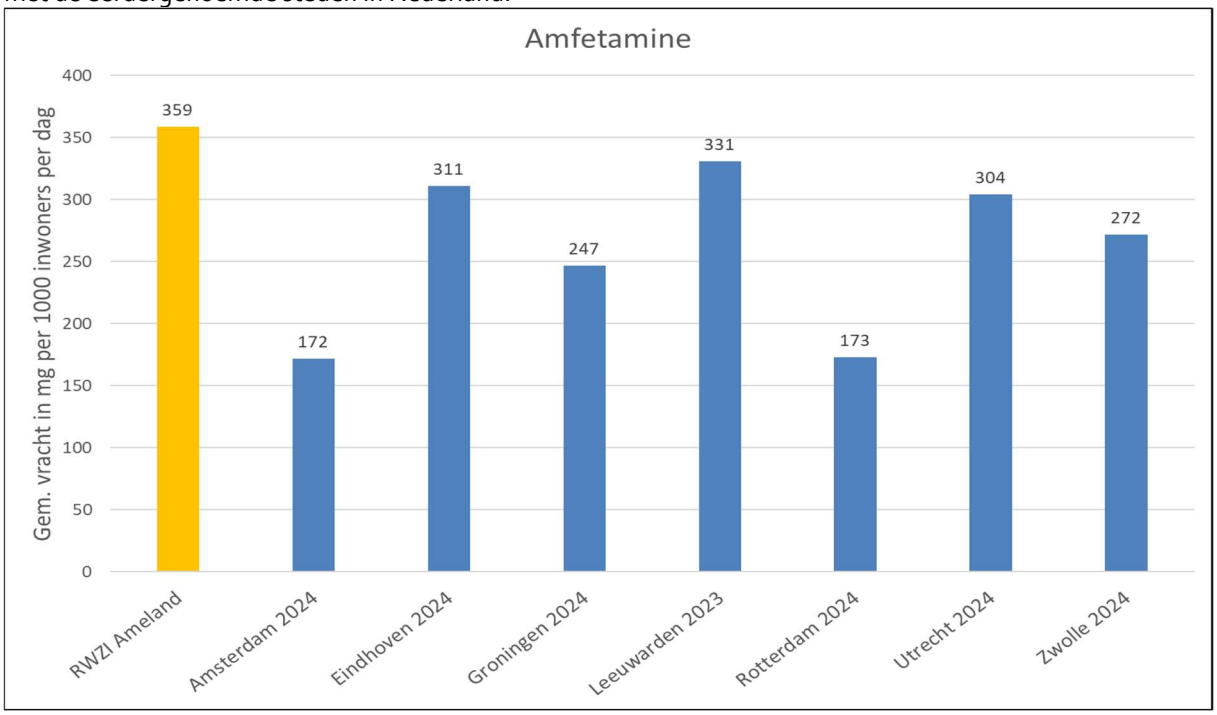
3.2.1 Amfetamine (speed)

De resultaten van de hoeveelheden amfetamine gevonden in het verzamelmonster zijn weergegeven in figuur 2 voor RWZI Ameland.

Figuur 2: Dagelijkse vracht Amfetamine in mg per 1000 inwoners RWZI Ameland

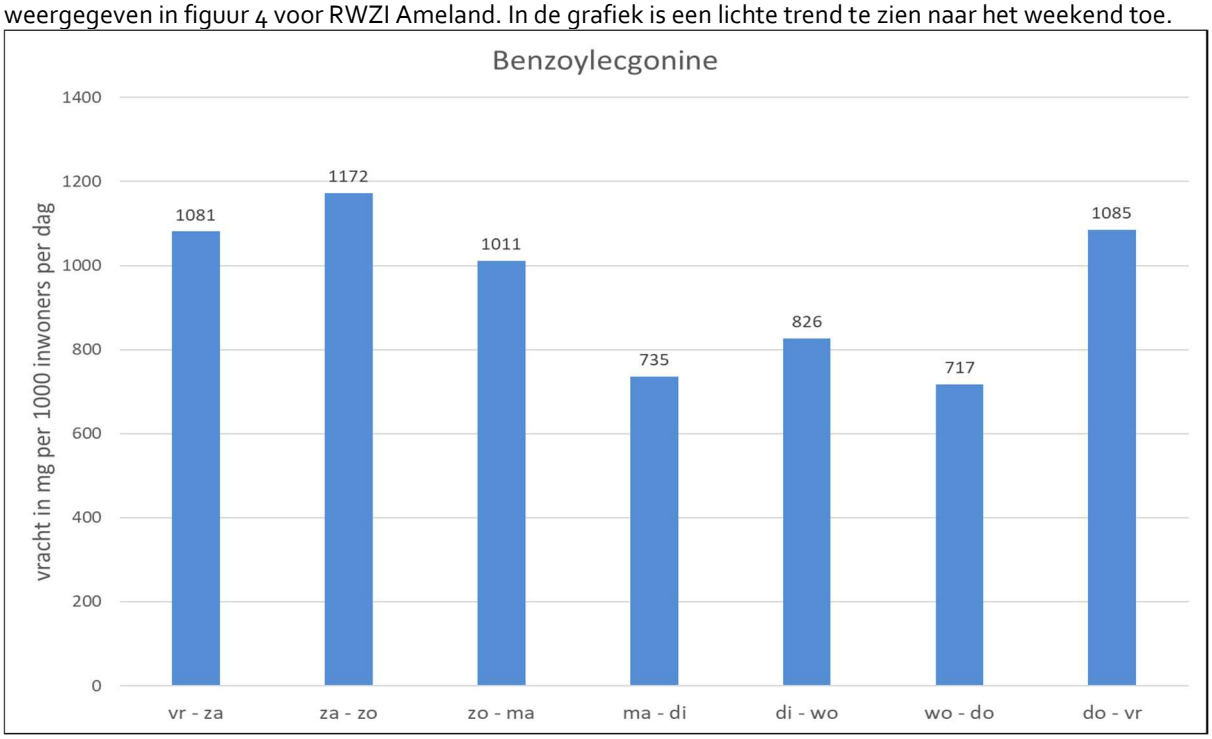
In figuur 3 is het daggemiddelde van RWZI Ameland voor de gevonden concentratie amfetamine vergeleken met de eerdergenoemde steden in Nederland.

Figuur 3: Daggemiddelde van de meetweek RWZI Ameland in gevonden concentraties Amfetamine in mg per 1000 inwoners in vergelijking met andere en steden in Nederland

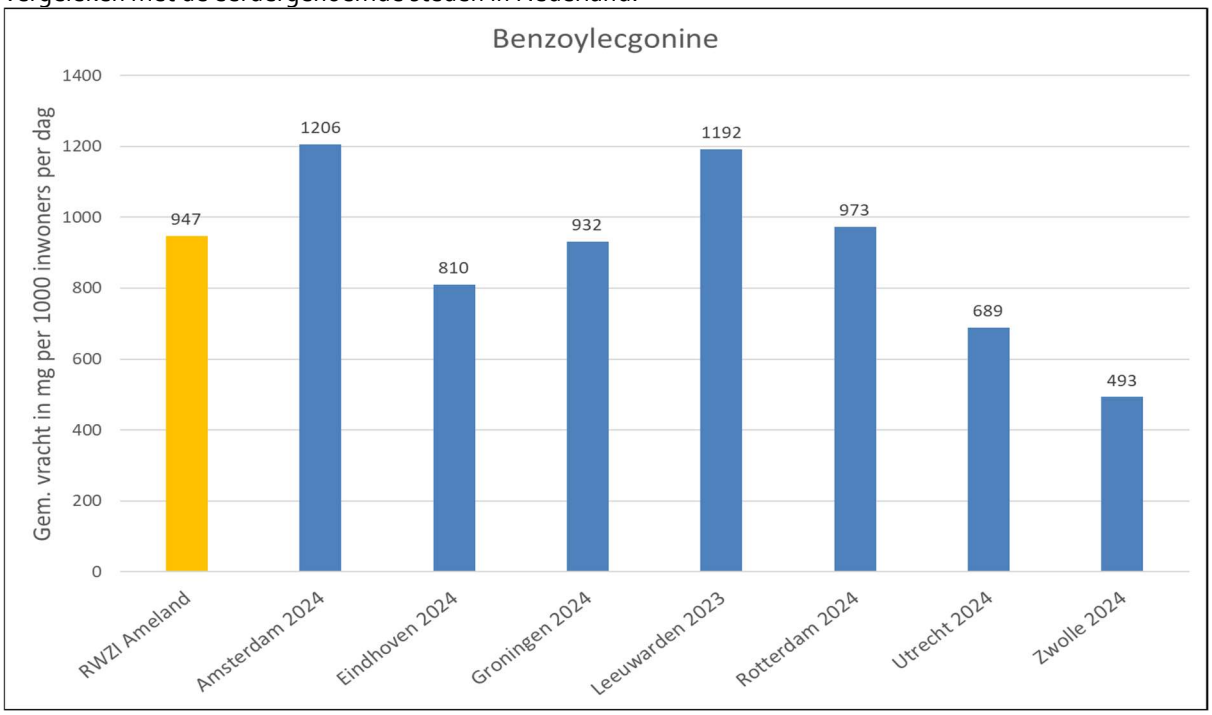
3.2.2 Benzoylecgonine (cocaïne)

De resultaten van de hoeveelheden benzoylecgonine (cocaïne) gevonden in de verzamelmonsters zijn weergegeven in figuur 4 voor RWZI Ameland. In de grafiek is een lichte trend te zien naar het weekend toe.

Figuur 4: Dagelijkse vracht benzoylecgonine in mg per 1000 inwoners RWZI Ameland

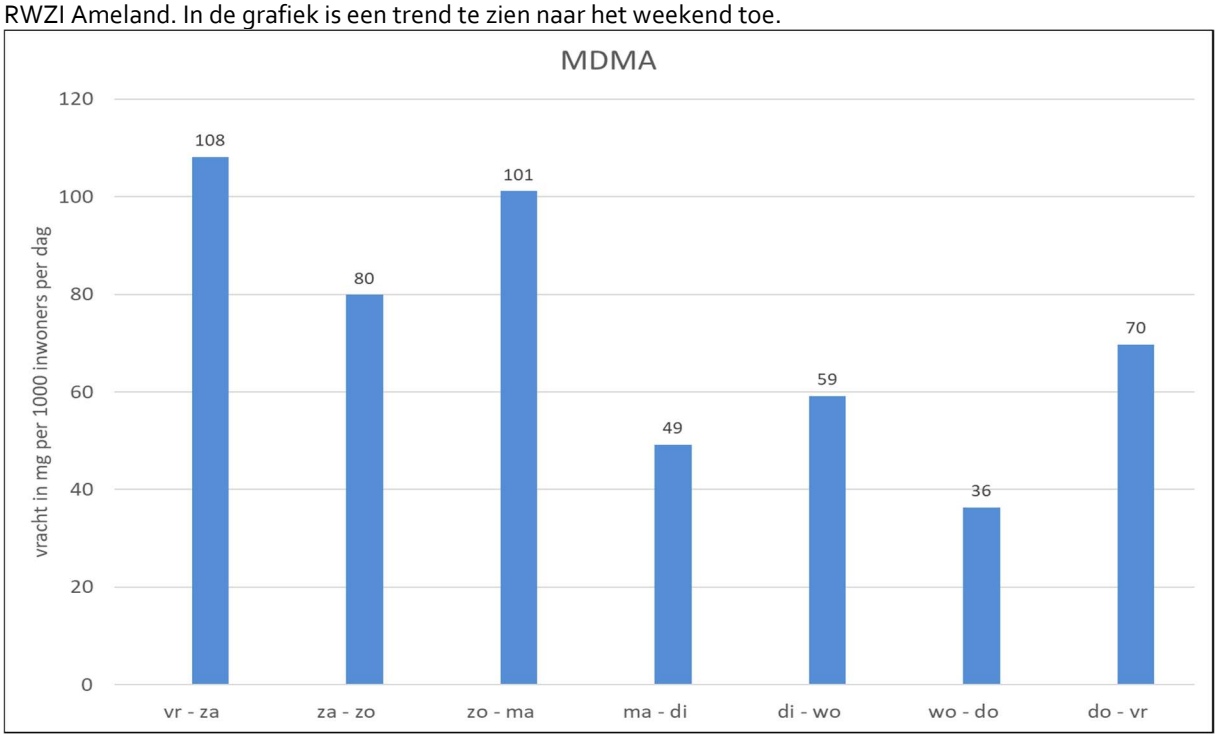
In figuur 5 is het daggemiddelde van RWZI Ameland voor de gevonden concentratie benzoylecgonine vergeleken met de eerdergenoemde steden in Nederland.

Figuur 5: Daggemiddelde van de meetweek RWZI Ameland in gevonden concentraties benzoylecgonine per 1000 inwoners in vergelijking met andere steden in Nederland

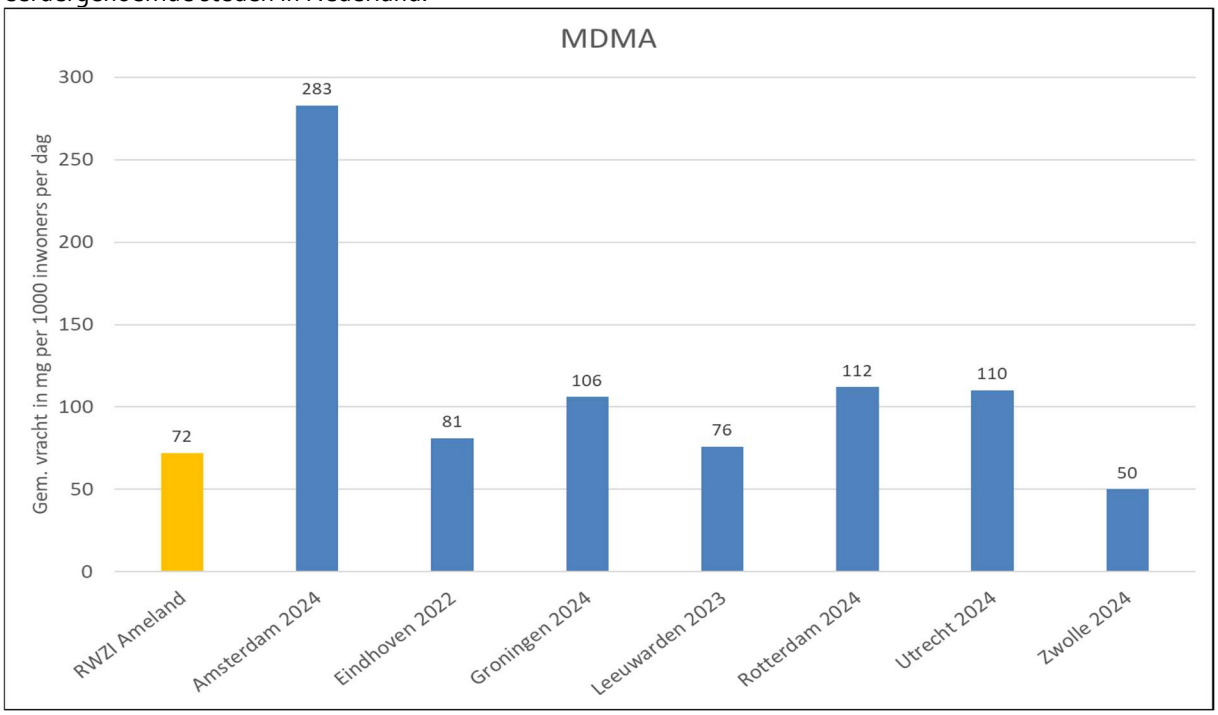
3.2.3 MDMA (XTC)

De resultaten van de hoeveelheden MDMA gevonden in het verzamelmonster zijn weergegeven in figuur 6 voor RWZI Ameland. In de grafiek is een trend te zien naar het weekend toe.

Figuur 6: Dagelijkse vracht MDMA in mg per 1000 inwoners van RWZI Ameland

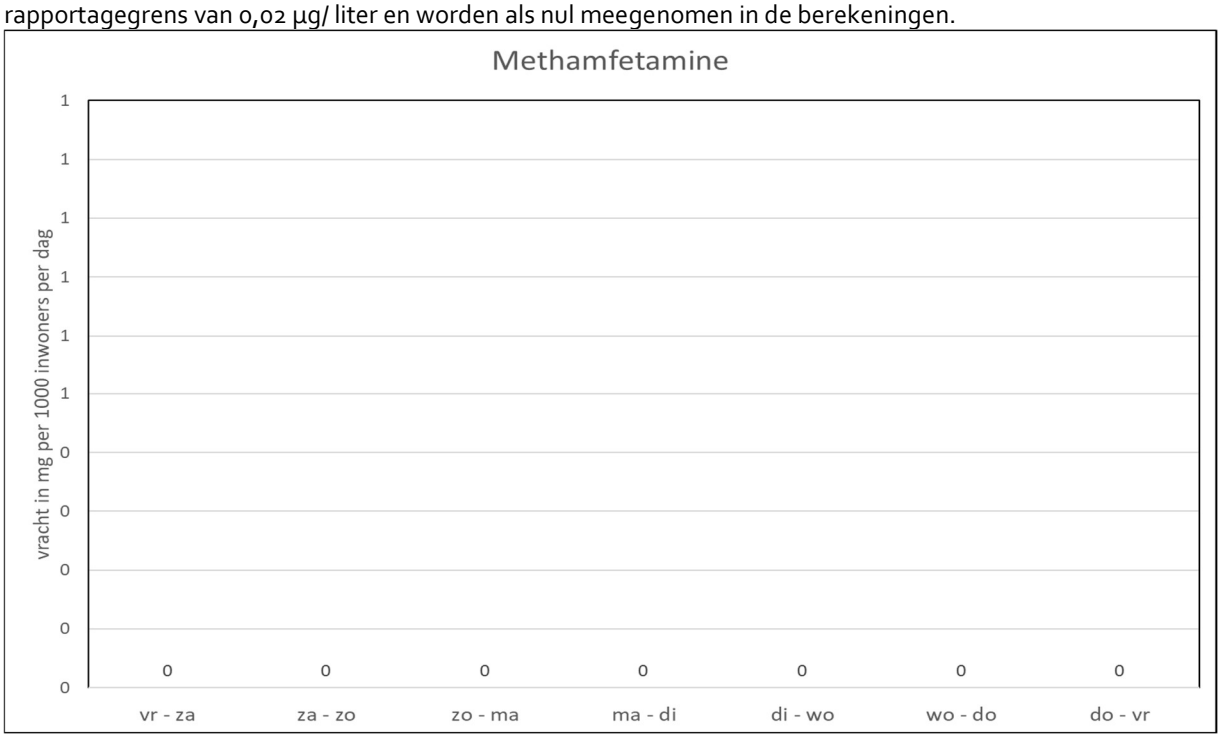
In figuur 7 is het daggemiddelde van RWZI Ameland voor de gevonden concentratie MDMA vergeleken met de eerdergenoemde steden in Nederland.

Figuur 7: Daggemiddelde van de meetweek RWZI Ameland in gevonden concentraties MDMA per 1000 inwoners in vergelijking met andere steden in Nederland

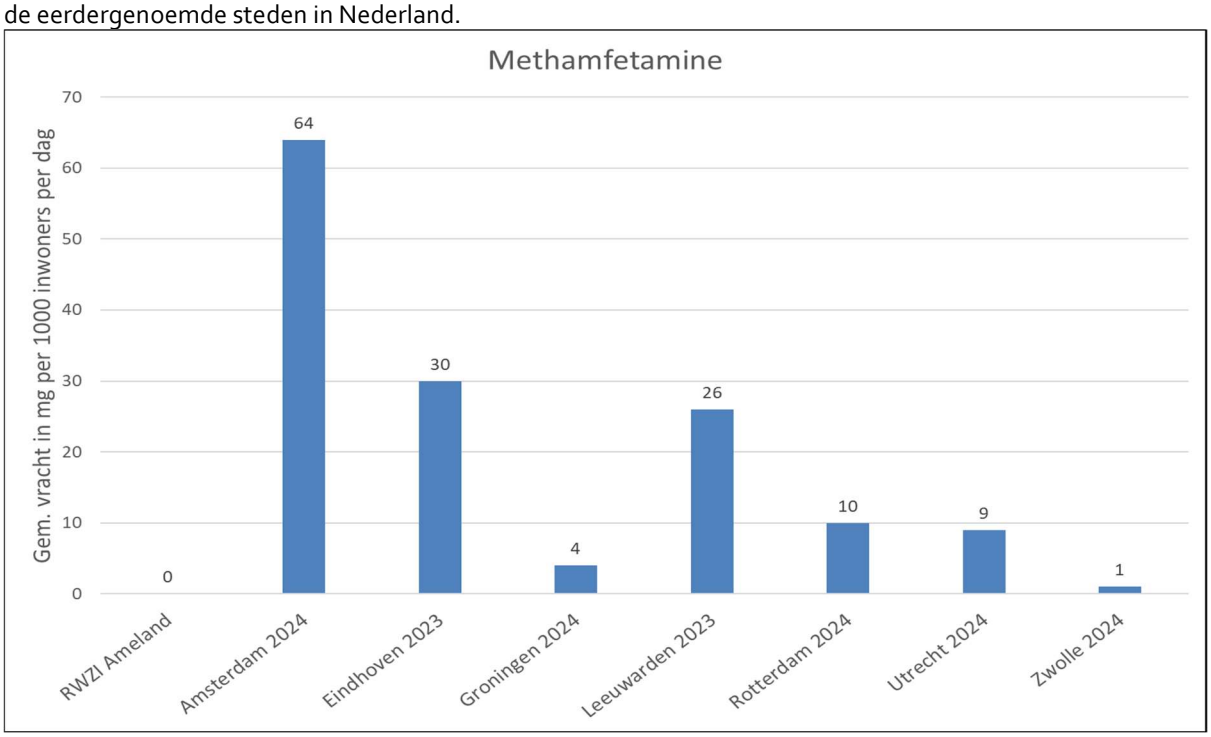
3.2.4 Methamfetamine

De resultaten van de hoeveelheden methamfetamine gevonden in het verzamelmonster zijn weergegeven in figuur 8 voor RWZI Ameland. Het resultaat van alle dagen van methamfetamine (zie tabel 4) zitten onder de rapportagegrens van 0,02 µg/ liter en worden als nul meegenomen in de berekeningen.

Figuur 8: Dagelijkse vracht methamfetamine in mg per 1000 inwoners van RWZI Ameland

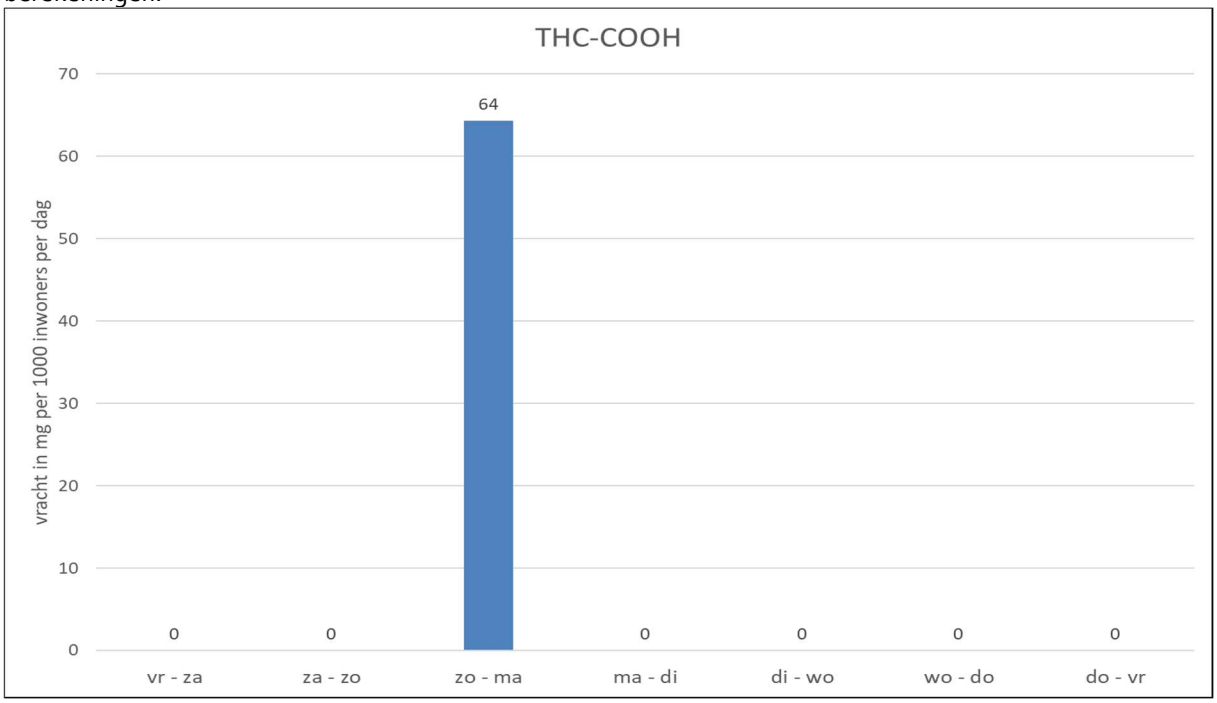
In figuur 9 is het daggemiddelde van RWZI Ameland voor de gevonden concentratie MDMA vergeleken met de eerdergenoemde steden in Nederland.

Figuur 9: Daggemiddelde van de meetweek RWZI Ameland in gevonden concentraties MDMA per 1000 inwoners in vergelijking met andere steden in Nederland

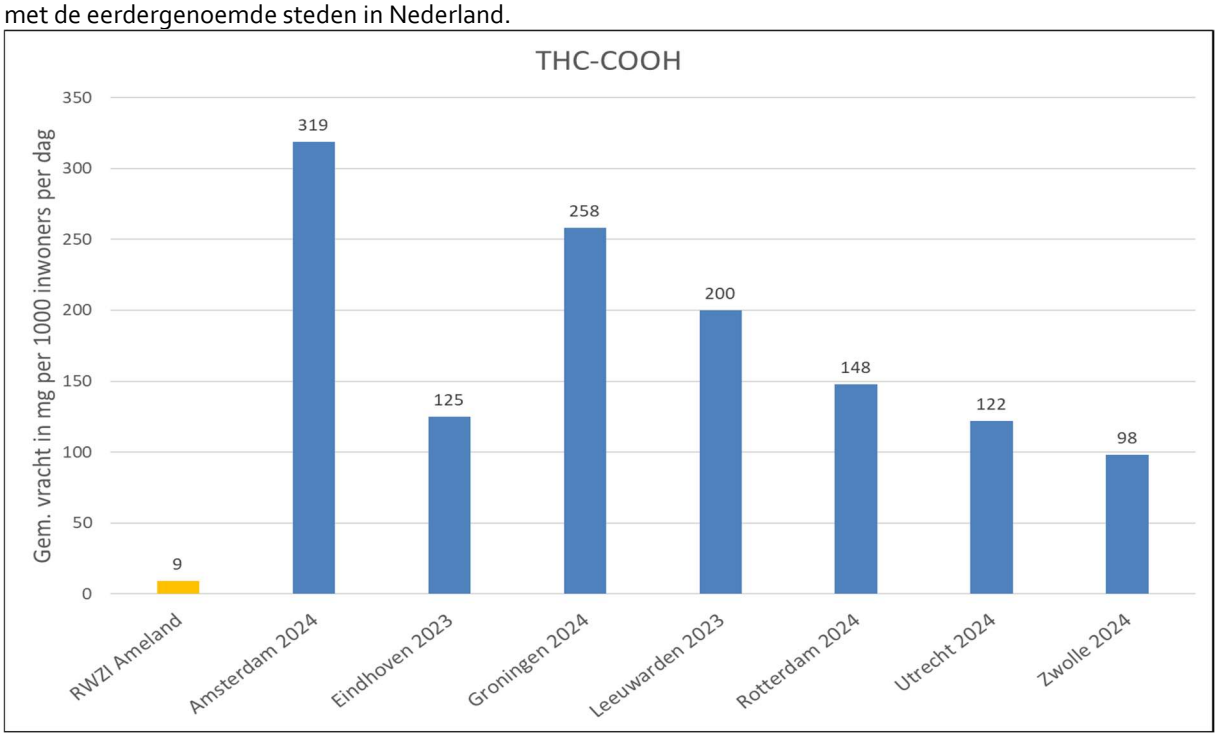
3.2.5 THC-COOH (Cannabis)

De resultaten van de hoeveelheden THC-COOH gevonden in het verzamelmonster zijn weergegeven in figuur 10 voor RWZI Ameland. Alleen het monster van 2 december (etmaalmonster 'zo-ma') heeft een resultaat, de overige dagen zitten onder de rapportagegrens van 0,06 µg/liter en worden als nul meegenomen in de berekeningen.

Figuur 10: Dagelijkse vracht THC-COOH in mg per 1000 inwoners van RWZI Ameland

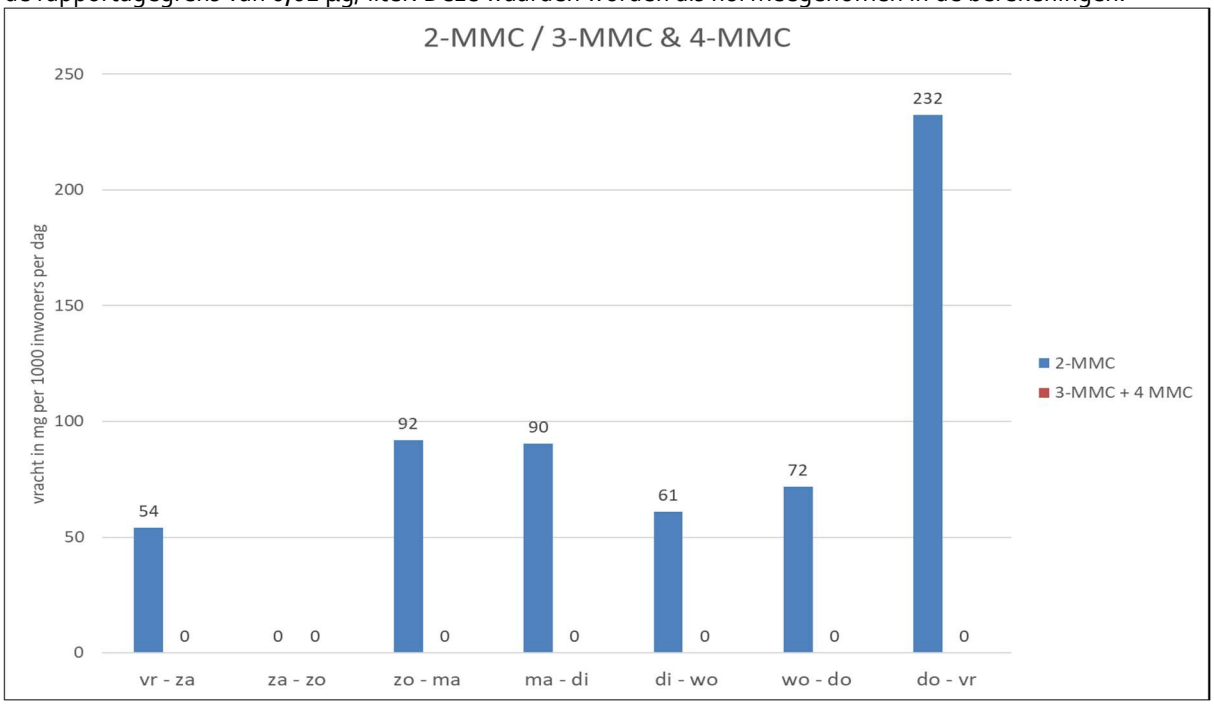
In figuur 11 is het daggemiddelde van RWZI Ameland voor de gevonden concentratie THC-COOH vergeleken met de eerdergenoemde steden in Nederland.

Figuur 11: Daggemiddelde van de meetweek RWZI Ameland in gevonden concentraties THC-COOH per 1000 inwoners in vergelijking met andere steden in Nederland

3.2.6 2-MMC, 3-MMC en 4-MMC

De resultaten van de hoeveelheden 2-MMC, 3-MMC en 4-MMC gevonden in het verzamelmonster zijn weergegeven in figuur 12 voor RWZI Ameland. Het 2-MMC resultaat van 1 december (etmaal monster 'za-zo') zit onder de rapportagegrens. Alle resultaten van 3-MMC en 4-MMC (gecombineerd) (zie tabel 4) zitten onder de rapportagegrens van 0,02 µg/ liter. Deze waarden worden als nul meegenomen in de berekeningen.

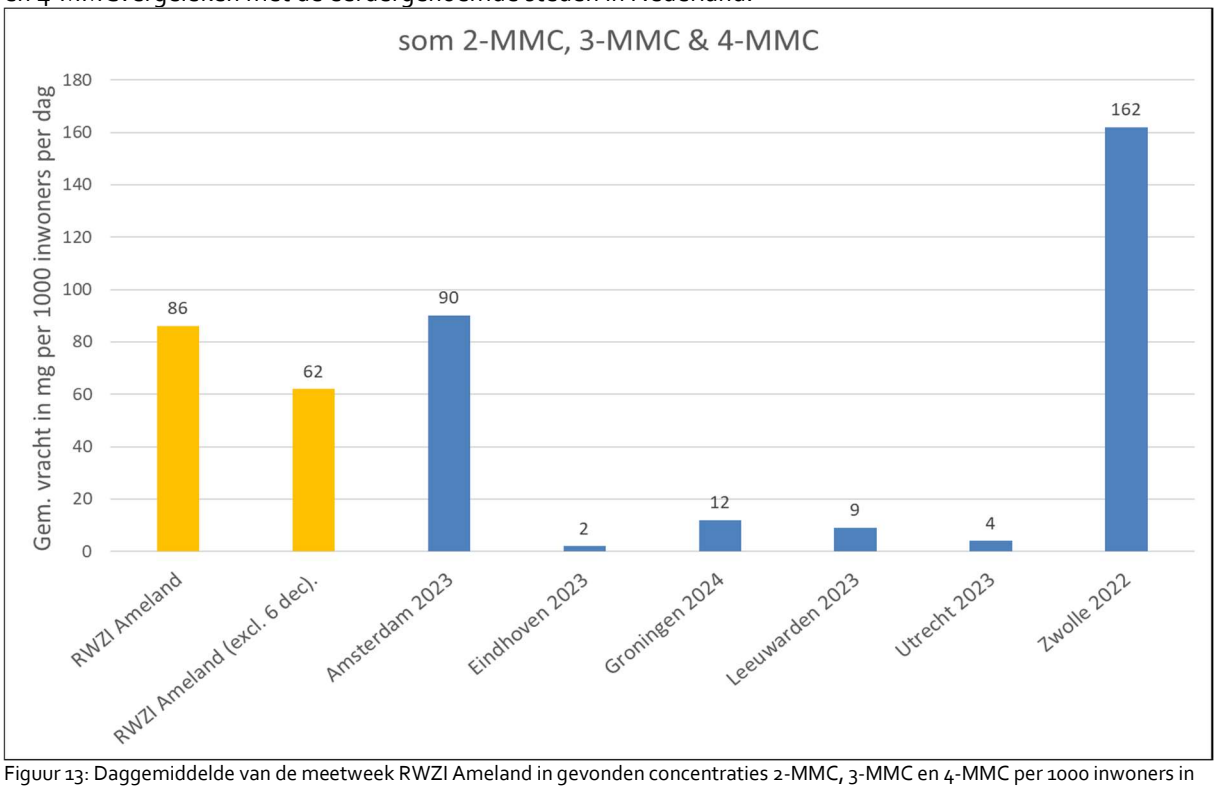

Figuur 12: Dagelijkse vracht 2-MMC in mg per 1000 inwoners van RWZI Ameland

Bijzonderheden:

In hoofdstuk 2.4.4 is reeds aangegeven dat het resultaat van 6 december van 2-MMC is opvallend hoger dan de rest van de week. De vraag is of dit een lozing is geweest, een verhoging in het gebruik rond die dag of een gevolg van verhoogde neerslag. Omdat de hoge waarde van 2-MMC van 6 december een vertekend beeld kan geven bij de berekening van het weekgemiddelde, is naast het weekgemiddelde met deze waarde ook een weekgemiddelde berekend zonder deze waarde.

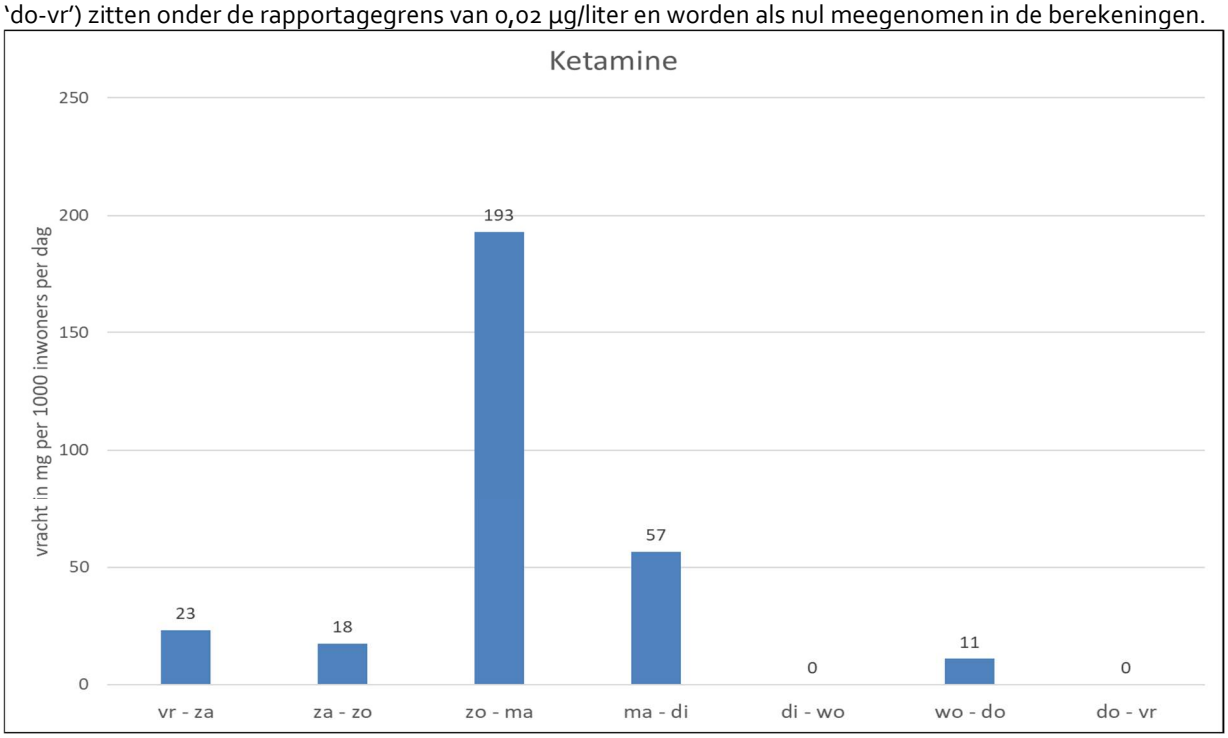
In figuur 13 is het daggemiddelde van RWZI Ameland voor de gecombineerde concentraties 2-MMC, 3-MMC en 4-MMCvergeleken met de eerdergenoemde steden in Nederland.

Figuur 13: Daggemiddelde van de meetweek RWZI Ameland in gevonden concentraties 2-MMC, 3-MMC en 4-MMC per 1000 inwoners in vergelijking met andere steden in Nederland

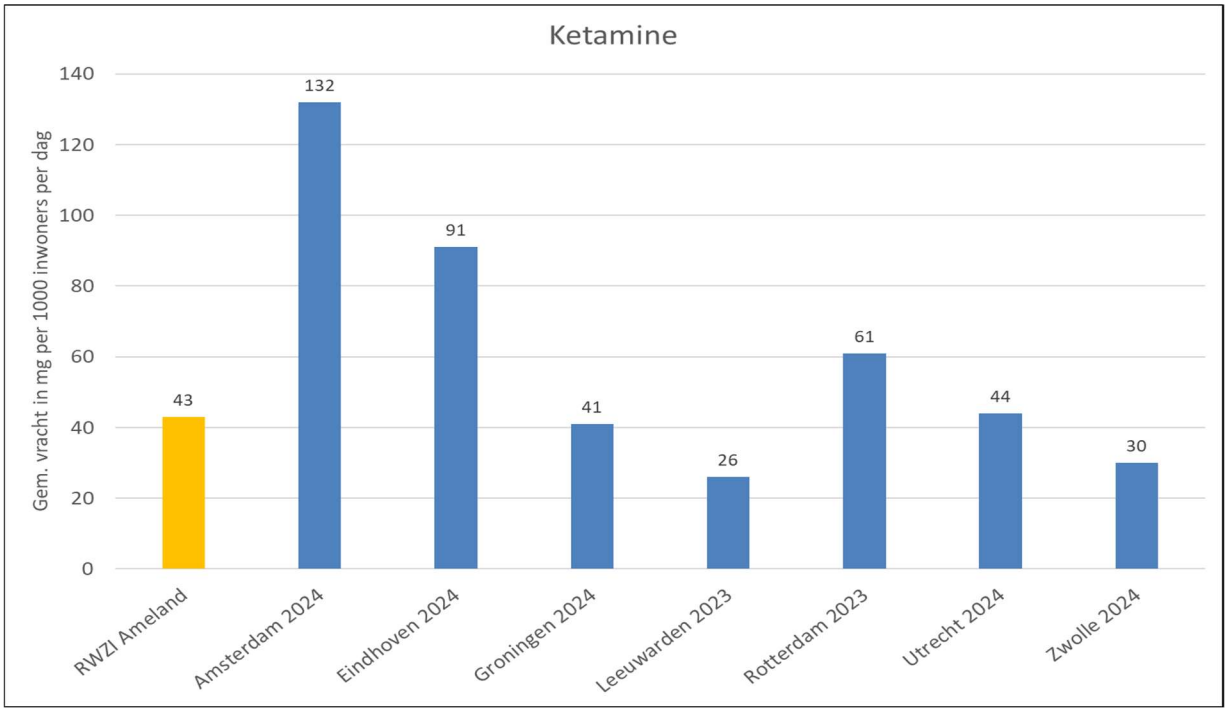
3.2.7 Ketamine

De resultaten van de hoeveelheden ketamine gevonden in het verzamelmonster zijn weergegeven in figuur 14 voor RWZI Ameland. De resultaten van 4 december (etmaalmonster 'di-wo') en 6 december (etmaalmonster 'do-vr') zitten onder de rapportagegrens van 0,02 µg/liter en worden als nul meegenomen in de berekeningen.

Figuur 14: Dagelijkse vracht ketamine in mg per 1000 inwoners van RWZI Ameland

In figuur 15 is het daggemiddelde van RWZI Ameland voor de ketamine vergeleken met de eerdergenoemde steden in Nederland.

Figuur 15: Daggemiddelde van de meetweek RWZI Ameland in gevonden concentraties ketamine per 1000 inwoners in vergelijking met andere steden in Nederland

3.3 Hoeveelheid geconsumeerde drugs & financiële omvang

De vracht in het rioolwater is echter niet hetzelfde als de hoeveelheid geconsumeerde drugs, omdat bij gebruik maar een deel van de gebruikte stof door het lichaam wordt uitgescheiden of wordt omgezet in het omzettingsproduct dat wordt gemeten. Om dit te berekenen worden de omrekenfactoren gebruikt (zie hoofdstuk 2.1.6). De drugs die worden verkocht, bevatten naast de werkzame geanalyseerde stof ook andere stoffen. Er zal rekening moeten worden gehouden met het percentage werkzame stof die in het gekochte product zit (zie ook 2.1.6). Wanneer dit bekend is, kan dit worden vermenigvuldigd met de straatprijs (zie ook 2.1.6), zodat de geschatte marktomvang kan worden bepaald. In de berekening van uiteindelijk de totale geconsumeerde hoeveelheid drugs en financiële omvang zitten veel onzekerheden (met name voor Cannabis). De berekening is gebaseerd op grove schattingen op basis van landelijke gemiddelde waarden en zal als indicatief moeten worden beschouwd. In tabel 5 zijn deze gegevens samengevat.

Drug	**Geconsumeerde hoeveelheid drugs per dag (gram / pil)** Gem. vracht x omrekenfactor / zuiverheid	**Geschatte marktomvang** Geconsumeerde hoeveelheid drugs per dag x 365 dagen x marktprijs
Amfetamine (Speed)	± 7 gram / dag	± € 25.000,-
Benzoylecgonine (cocaïne)	± 17 gram / dag	± € 320.000,-
MDMA (XTC)	± 8 pillen / dag	± € 12.000,-
Methamfetamine (Crystal Meth)	nihil	nihil
THC-COOH (cannabis)	± 5 gram / dag	± € 24.000,-
MMC (2-, 3-, 4-MMC)*	± 2 gram / dag	± € 14.000,-
Ketamine	nihil	nihil
	Totaal	± € 395.000,-

Tabel 5: Geconsumeerde drugs per dag / marktomvang RWZI Ameland

*Voor MMC is het weekgemiddelde genomen inclusief de verhoogde waarde (86 mg/ 1000 inwoners / per dag)

Financiële omvang op jaarbasis Gemeente Ameland

Om uiteindelijk een inschatting te maken van de financiële omvang op jaarbasis voor Gemeente Ameland zal met de onderstaande factor rekening moeten worden gehouden:

- 7 % van de inwoners van de Gemeente Ameland is niet aangesloten op het riool.

De geschatte totale financiële marktomvang op jaarbasis van de gemeten drugs gebaseerd op basis van 93 % van de bevolking van de gemeente Ameland is ± € 395.000,-.

Beste raadslid,

Ieder jaar op Wereldtoiletdag, 19 november, vragen we aandacht voor het wc-tekort in Nederland. MDL Fonds publiceert daarom al jaren een Ranglijst Wc-vriendelijkheid bij Gemeenten om aandacht te vragen voor het wc-probleem. Dit jaar is de lijst vernieuwd:

- We baseren het onderzoek voor het eerst op onze eigen MDL Fonds WC Wijzer-app
- Kwaliteit en toegankelijkheid van toiletten hebben extra gewicht gekregen
- We gebruiken nieuwe gegevens zoals het aantal wc's per km^2

Net als voorheen telt ook gemeentelijk beleid mee, zoals structurele inzet voor meer opengestelde wc's.

Wat kunt u doen om uw cijfer op te halen?

1. Roep uw college op om te komen met een **nota toiletbeleid** met daarin een aanpak om de situatie te verbeteren en het benodigde budget. Uw college kan daarbij gebruik maken van het Stappenplan Op naar meer toiletten.
2. Het zal u verbazen hoeveel toiletten er beschikbaar komen voor passanten als de gemeente zelf al zijn toiletten in de WC Wijzer-app beschikbaar maakt: het gemeentehuis, wijkcentra, dorpshuizen, sporthallen, zwembaden, begraafplaatsen, de gemeentewerf, enz. Dus laat uw gemeente zich aanmelden en we gaan graag in gesprek over samenwerking om die wc's vindbaar te maken in de app!
3. Ga in gesprek met winkels en horeca en vraag ze hun toilet open te stellen via de app en met een sticker te laten zien hoe toiletgastvrij ze zijn. Wij stellen de sticker gratis ter beschikking.
4. Zijn er nog witte vlekken in tijd of ruimte? Plaats openbare toiletten! Leveranciers Paavo, Francioli en Sanitronics geven op het Toiletsymposium van 27 november (14:00-16:00 uur) een uitleg van hun product. Aanmelden voor het symposium kan nog via Aanmeldformulier Toiletsymposium 2025 - Formulier invullen.

Zoals gezegd hebben we als MDL Fonds een app waarin mensen duizenden opengestelde toiletten kunnen vinden: de MDL Fonds WC Wijzer. Deze is gratis beschikbaar in de Apple Store en de Google Play Store. Op basis van deze app maken we ook de Ranglijst der Toiletvriendelijkheid bij Gemeenten.

We helpen graag om meer toiletten in die app te krijgen én uw actie in de publiciteit te krijgen. Ga bijvoorbeeld met partijvrijwilligers op pad en vraag aan winkels, horeca en dienstverleners of ze in de app willen. Meld de gegevens aan op https://www.mdlfonds.nl/wcwijzer/ en wij zetten ze in de app.

Voor vragen of opmerkingen kunnen u, ambtenaren en collegeleden en uw raadsleden reageren op deze mail (info@toiletalliantie.nl)

Met vriendelijke groet,

MDL Fonds, namens de gehele Toiletalliantie

https://www.iederewctelt.nl/

Bezoekadres: Stationsplein 123, 3818 LE Amersfoort
Tel. 033 - 7523500
www.mdlfonds.nl

Volg ons ook op

kinder ombudsman
het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan: College van Burgemeester en Wethouders

Betreft: Aanbieding rapport *“Niemand hielp mij"*

Geachte College,

Hierbij bied ik u het rapport *"Niemand hielp mij"* aan. In dit rapport vindt u de belangrijkste inzichten over wat kinderen die met (fysiek en verbaal) geweld thuis opgroeien mij in de afgelopen vijf jaar zélf hebben verteld. Deze informatie heb ik opgehaald met het tweejaarlijks onderzoek *"Als je het ons vraagt"* in 2020, 2022 en 2024.

Wat is mijn conclusie?
Kinderen die thuis opgroeien met ruzie en geweld lopen ernstige risico’s op emotionele en ontwikkelingsproblemen. De overheid is verplicht om hulp te bieden, maar het lijkt erop dat veel kinderen die te maken hebben met ruzie en geweld in de thuissituatie niet in beeld zijn. De sociale omgeving, zoals buren en familie, speelt een belangrijke rol in de signalering en melding van geweld tegen kinderen én in het bieden van steun aan kinderen (en ouders). Zeker nu de Jeugdbescherming tekortschiet. Zij falen al jaren in hun taak om kinderen die opgroeien met ruzie en geweld te beschermen en te ondersteunen.

Wat zijn de belangrijkste bevindingen?
In ons onderzoek geeft 8% van de kinderen aan dat zij opgroeien in een thuissituatie waarin ruzie en geweld voorkomen. Dit percentage komt overeen met eerdere schattingen.

Kinderen die opgroeien met ruzie en geweld thuis beoordelen hun leven lager dan leeftijdsgenoten die in een veilig gezinssituatie opgroeien. Ook hun kwaliteit van leven (gemeten aan de hand van veertien omgevingsvoorwaarden die zijn gekoppeld aan het Kinderrechtenverdrag) is aanzienlijk lager dan die van kinderen die thuis geen ruzie of geweld meemaken.[1]

Opvallend is dat ruim 80% van de kinderen die opgroeien met ruzie en geweld, aangeeft geen professionele hulp te ontvangen. Binnen de subgroep die hun leven met een onvoldoende beoordeelt, ligt dit percentage op bijna 70%. Dit wijst erop dat een groot deel van deze kinderen buiten het zicht blijft van de professionele hulpverlening.

Daarnaast geven kinderen die te maken hebben met ruzie en geweld thuis en hun leven een onvoldoende geven aan dat hun bredere sociale

[1] Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat die kwaliteit van leven veel zegt over de toekomst en de kansen van een kind. Hoe hoger de kwaliteit van leven, hoe groter de kans dat een kind fijn en gelukkig opgroeit en een goede toekomst heeft.

Datum
20 november 2025

Onderwerp
Aanbieding rapport Niemand hielp mij

Ons nummer
2346036

Contactpersoon
[redacted]

Kinderombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

De Kinderombudsman is onderdeel van de Nationale ombudsman

omgeving tekortschiet. Zij bevinden zich in een kwetsbare positie: een onveilige thuissituatie, een beperkt sociaal netwerk, minder gunstige woonomstandigheden en problemen op school. De combinatie van deze factoren zet hun welzijn, ontwikkeling en toekomstperspectief ernstig onder druk.

Ons nummer
2346036

Wat vraag ik aan u?
Het is belangrijk om zo snel mogelijk in actie te komen om deze kinderen in een uiterst kwetsbare situatie te helpen. Ik vraag u als college om:

De bescherming van kinderen en jongeren die in beeld zijn te verbeteren

1. Te zorgen dat alle meldingen van geweld tegen kinderen bij Veilig Thuis daadwerkelijk worden onderzocht, dat er altijd hulp wordt geboden en dat gezinnen niet uit beeld verdwijnen.

Ervoor te zorgen dat kinderen in beeld komen en ondersteuning krijgen

2. In samenwerking met de Rijksoverheid één lokale kindvriendelijke plek te creëren waar kinderen die slachtoffer of getuige zijn van ruzie en geweld thuis onmiddellijk toegang hebben tot kindgerichte ondersteuning.
3. Proactief te zijn in de aanpak van geweld tegen kinderen door laagdrempelige gesprekken met kinderen te faciliteren in de wijk of op school. Zet getrainde professionals in om met kinderen te praten over hun kwaliteit van leven aan de hand van de veertien omgevingsvoorwaarden.

Heeft u nog vragen?

[redacted]

Afschrift
Een afschrift van deze brief is ook verstuurd naar uw gemeenteraad.
Het rapport is aangeboden aan de Staatsecretaris Justitie en Veiligheid, de Staatsecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

kinderombudsman

Niemand hielp mij

Opgroeien in onveiligheid:
wat kinderen met ruzie en geweld thuis ons vertellen.

De Kinderombudsman heeft de afgelopen tien jaar veel onderzoek gedaan naar kinderen in Nederland. We keken naar hun kwaliteit van leven, hun welzijn en hoe zij zich ontwikkelen. In deze publicatie delen we de belangrijkste inzichten over wat kinderen die met (fysiek en verbaal) geweld thuis opgroeien ons de afgelopen vijf jaar zélf hebben verteld.

Daarin vallen meerdere dingen op. In ons onderzoek geeft 8% van alle kinderen aan dat zij met ruzie en geweld thuis opgroeien. Dat komt overeen met schattingen van anderen, al ontbreken recente prevalentiecijfers. Van de kinderen die met ruzie en geweld opgroeien geeft ruim 80% aan dat ze geen (professionele) hulp krijgen. Van de kinderen binnen deze groep die hun leven een onvoldoende geven, zegt bijna 70% geen hulp te krijgen. De grote meerderheid van de kinderen die met ruzie en geweld opgroeit, lijkt daarmee buiten het zicht te zijn van de professionele hulpverlening. Verder vertellen de kwetsbaarste kinderen ons dat zij een gebrek aan steun vanuit hun sociale omgeving ervaren. Dit zet hun welzijn, ontwikkeling en toekomstperspectief ernstig onder druk.

De Kinderombudsman concludeert dat iedereen in onze samenleving een cruciale rol kan en moet spelen in de signalering en melding van geweld tegen kinderen én in het bieden van steun aan kind (en ouder). Het Rijk moet omstanders ondersteunen om deze rol op te pakken. Het Rijk en gemeenten moeten daarnaast gaan werken aan oplossingen voor de problemen binnen Jeugdbescherming en Veilig Thuis-organisaties. Zij falen al vele jaren in hun taak om kinderen die opgroeien met ruzie en geweld te beschermen en te ondersteunen. Ook de stem van deze kinderen wordt vaak niet gehoord. De aanpak van de problemen binnen Jeugdbescherming en Veilig Thuis heeft de hoogste prioriteit.

> **“Ik voel me onveilig thuis als mijn moeder er is. Ik word soms geslagen en uitgescholden (maar ook bedreigd met slaan).”**
>
> 11-jarig meisje

Inleiding

In elk gezin wordt wel eens ruzie gemaakt. Ouders[1] zijn het soms niet met elkaar eens, kinderen voelen zich niet altijd begrepen, broers en zussen kunnen elkaar dwarszitten. Aanhoudende ruzies of spanningen kunnen tot stress en problemen leiden bij kinderen. Zeker wanneer er sprake is van uitschelden, kleineren, bang maken, slaan, schoppen of seksueel geweld. Dan spreken we over kindermishandeling of geweld tegen kinderen. Geweld tegen kinderen omvat elke vorm van fysiek, psychisch of seksueel contact die voor een kind bedreigend of gewelddadig is.[2] Hier valt ook fysieke en emotionele verwaarlozing onder, en getuige zijn van geweld tussen ouders of andere gezinsleden onderling.

Het is onduidelijk hoeveel kinderen[3] te maken hebben met geweld in de thuissituatie. Er is geen recent onderzoek gedaan. Cijfers uit 2017 laten zien dat naar schatting tussen de 90.000 en 127.000 kinderen te maken hebben gehad met één of meerdere vormen van mishandeling.[4] Dat is een stuk hoger dan het aantal meldingen dat bij Veilig Thuis binnenkomt. In 2024 zijn er 67.030 meldingen gedaan van kindermishandeling.[5] Na een melding moeten kinderen en gezinnen vaak lang wachten op actie van Veilig Thuis. Dat geldt ook voor meldingen over ernstige structurele verwaarlozing of mishandeling. Alleen bij acute onveiligheid[6] pakt Veilig Thuis een melding meteen op. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd maakt zich daarom al een aantal jaren ernstig zorgen over kinderen en gezinnen voor wie niet tijdig actie wordt ondernomen na een melding.[7]

De korte- en langetermijngevolgen van geweld tegen kinderen zijn groot.[8] De thuissituatie is onvoorspelbaar, bedreigend en onveilig. Soms kunnen ouders helemaal geen geborgenheid meer bieden, soms worden warme momenten afgewisseld met momenten van onveiligheid. Een kind dat in die situatie opgroeit is angstig, al zal dit niet altijd zichtbaar zijn. In zo'n situatie krijgt een kind ook niet de ruimte, aandacht en het vertrouwen om op een fijne manier op te groeien. Dit zet het welzijn en de ontwikkeling van een kind zwaar onder druk. Zeker wanneer de situatie lang voortduurt. Chronische stress maakt kinderen steeds gevoeliger voor stress en spanning.[9]

1 Met 'ouders' bedoelen wij ouders en verzorgers. Voor de leesbaarheid gebruiken we hier alleen het woord 'ouders'.

2 Artikel 1.1 Jeugdwet

3 Met 'kinderen' wordt iedereen bedoeld die jonger is dan achttien jaar. Hieronder vallen dus ook jongeren van 12 tot 18 jaar. Voor de leesbaarheid van de tekst gebruiken we, in navolging van het Kinderrechtenverdrag, voornamelijk kinderen.

4 Universiteit Leiden en TNO in opdracht van het WODC, NPM-2017: nationale prevalentiestudie mishandeling van kinderen en jeugdigen, 2018.

5 Cijfers CBS over huiselijk geweld geraadpleegd op 27-10-2025. Te raadplegen via: StatLine - Huiselijk geweld; aard geweld, aanvullende informatie, Veilig Thuis-regio

6 Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

7 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Aanhoudende onveiligheid tijdens het wachten op Veilig Thuis, oktober 2024.

8 Augeo, Voorkom kindermishandeling, geraadpleegd op 20-10-2025.

9 Verwey-Jonker Instituut, Kwestie van lange adem, november 2020.

Ze raken in een overlevingsmodus die, samen met de mishandeling, kan leiden tot psychosociale problemen[10] en gedragsproblemen. Zware lichamelijke mishandeling of verwaarlozing kan bij kinderen zelfs tot de dood leiden.[11]

Verder hebben het lichamelijk, emotioneel en seksueel geweld dat iemand tijdens het opgroeien meemaakt tot ver in het volwassen leven gevolgen voor de fysieke, emotionele en mentale toestand van die persoon.[12] Er kunnen lichamelijke problemen ontstaan, zoals een blijvend gevoelig stresssysteem, chronische ziekten als diabetes en astma, maar ook chronische pijn aan bijvoorbeeld het hoofd en de buik. Veelvoorkomende psychische problemen zijn een verstoord zelfbeeld, hechtingsstoornissen, depressie, angst of (complexe) posttraumatische stress. Daarnaast komen verslavingen en eetstoornissen voor. Bovendien kan het moeilijk zijn om gezonde relaties met anderen aan te gaan. Het risico bestaat dat de cirkel van geweld wordt overgedragen op de volgende generatie.

10 Verwey-Jonker Instituut, Veerkrachtig functioneren van jongeren, november 2024.

11 Augeo, Voorkom kindermishandeling, geraadpleegd op 20-10-2025.

12 Augeomagazine Langetermijngevolgen van kindermishandeling; Augeo, Voorkom kindermishandeling, geraadpleegd op 20-10-2025.

“De veiligste plek in m’n huis vind ik de badkamer, er worden geen drugs gebruikt maar er wordt wel vaak gescholden en geschreeuwd.”

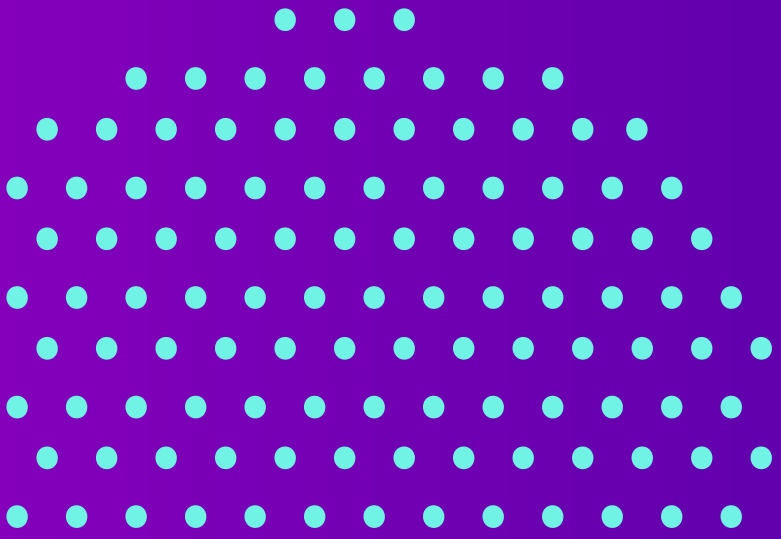
14-jarige jongen

1 Tweejaarlijks onderzoek naar het welzijn van kinderen

De Kinderombudsman voert sinds 2016 elke twee jaar het onderzoek ‘Als je het ons vraagt’ uit. In dat onderzoek vragen we kinderen in heel Nederland hoe het met hen gaat en wat er in hun leven speelt.

“Mijn moeder is niet vaak thuis en ik ben nog heel jong voor de dingen die ik hoor en doe.”

11-jarig meisje

We stellen vragen over veertien onderwerpen die te maken hebben met de kwaliteit van hun leven. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat die kwaliteit veel zegt over de toekomst en de kansen van een kind.[13] Hoe hoger de kwaliteit van leven, hoe groter de kans dat een kind fijn en gelukkig opgroeit, zich goed ontwikkelt en een goede toekomst heeft. Zeven onderwerpen gaan over het leven van kinderen binnen het gezin. De andere zeven gaan over het leven daarbuiten, zoals school en de buurt waar ze in opgroeien. Deze onderwerpen noemen we de veertien omgevingsvoorwaarden.[14]

We vragen naar de situatie waarin kinderen opgroeien. Voorbeelden van vragen zijn: Woon je bij je ouders of ergens anders? Is er bij jou thuis vaak ruzie, waarbij soms gescholden, geslagen of geschopt wordt? Krijg je jeugdhulp? We vragen kinderen ook om hun leven een cijfer te geven tussen de 0 en 10. Dit cijfer koppelen we aan hun antwoorden. Zo kunnen we zien hoe het met hen gaat en wat voor hen belangrijk is.

Invloed van ruzie en geweld thuis op kinderen

Het onderzoek is nu vijf keer uitgevoerd. In deze studie kijken we naar de antwoorden van kinderen die aangeven dat er thuis vaak ruzie is, waarbij soms gescholden, geslagen of geschopt wordt. We kijken hierbij alleen naar de jaren 2020, 2022 en 2024, omdat alleen in die jaren deze vraag zo gesteld is.[15] Het gaat om 7.059 kinderen.

Van hen geven 565 kinderen aan dat er thuis vaak ruzie is, waarbij soms gescholden, geslagen of geschopt wordt. We kunnen niet goed achterhalen in hoeverre er sprake is van kindermishandeling van het kind zelf, of het kind getuige is van partnergeweld, mishandeling van een broer of zus of dat het gaat om ruzie en geweld tussen kinderen in het gezin. In deze studie onderzoeken we daarom breed wat het betekent voor kinderen om op te groeien met ruzie en geweld thuis. Op basis daarvan geven we advies aan beleidsmakers.

13 Zijlstra, E., Post, W., Hopman, M., de Jong, A., & Kalverboer, M. (2023). The Best Interests of The Child Self-Report (BIC-S): Psychometric Properties of the Adapted Version of the BIC-S used as a Monitoring Instrument to Measure the Quality of The Children's Rearing Environment From a Children's Rights Perspective. Child indicators research, 16, 1341-1361.

14 Zie voor meer informatie over de 14 omgevingsvoorwaarden: M. Kalverboer & E. Zijlstra (2006). Het belang van het kind in het Nederlands recht, Voorwaarden voor ontwikkeling vanuit een pedagogisch perspectief. Uitgeverij SWP: Amsterdam.

15 Vanaf 2020 hebben we in de vragenlijst gevraagd of er thuis vaak ruzie was, waarbij soms gescholden, geslagen of geschopt wordt. In 2016 en 2018 werd enkel gevraagd of er thuis problemen waren.

De veertien omgevingsvoorwaarden

1. Adequate verzorging (goede verzorging)
2. Veiligheid
3. Liefde en aandacht van ouders
4. Structuur, regels en ondersteuning
5. Goed voorbeeldgedrag van ouders
6. Interesse van ouders
7. Stabiliteit en continuïteit in de opvoeding en verzorging (vaste manier van opvoeding en zorg thuis)
8. Veiligheid in de buurt
9. Respect
10. Een sociaal netwerk van andere volwassenen
11. School en vrijetijdsbesteding
12. Contact met leeftijdgenoten en vrienden
13. Goed voorbeeld van andere volwassenen
14. Zekerheid en continuïteit in de leefomstandigheden

“Ik krijg wel eten maar als ik me niet gedraag krijg ik geen eten.”

13-jarig meisje

2 Uitkomsten van ons onderzoek

In ons onderzoek hebben we de groep van 565 kinderen die thuis vaak te maken hebben met ruzie en geweld (8%) vergeleken met de groep kinderen die niet te maken hebben met ruzie en geweld thuis (6.494 kinderen).

Daarnaast hebben we gekeken naar verschillen tussen kinderen met ruzie en geweld thuis die hun leven een voldoende geven (rapportcijfer 6 of hoger) en de kinderen binnen die groep die hun leven een onvoldoende geven (rapportcijfer 5 of lager). Van de kinderen met ruzie en geweld thuis gaven 408 kinderen (72,2%) hun leven een voldoende, 157 kinderen (27,8%) gaven hun leven een onvoldoende.

Kinderen met ruzie en geweld thuis zijn minder tevreden over hun leven

Over de jaren heen zien we dat kinderen die thuis te maken hebben met ruzie en geweld gemiddeld een lager cijfer aan hun leven geven dan kinderen die zonder ruzie en geweld thuis opgroeien (figuur 1). Alle jaren samengenomen was dit gemiddeld een verschil van 1,4 punt op een schaal van 1 tot en met 10.[16]

Net als in andere publicaties over deze data zien we dat er tijdens de coronapandemie in 2020 andere rapportcijfers zijn gegeven dan in de jaren daarna.[17] Voor kinderen die in armoede opgroeien zorgde de coronapandemie voor hogere rapportcijfers in relatie tot kinderen die niet in armoede opgroeien. Doordat alle kinderen thuis waren, vielen de verschillen deels weg.[18]

Figuur 1: Rapportcijfer eigen leven tussen 2020 en 2024

16 Dit verschil in gemiddeld rapportcijfer tussen kinderen met ruzie en geweld thuis en kinderen die zonder ruzie en geweld thuis opgroeien is significant. Een significant verschil betekent dat dit verschil niet op toeval berust. Dit is getoetst met een eenzijdige ongepaarde Fisher-Pitman permutatietoets: $Z = 18{,}3$; $p < 0{,}001$.

17 Kinderombudsman, Ouders zijn onvervangbaar, 10 juli 2024; Kinderombudsman, Opgroeien in onzekerheid, 24 september 2025.

18 Kinderombudsman, Opgroeien in onzekerheid, 24 september 2025.

We zien dat kinderen met ruzie en geweld thuis hun leven in 2020 juist een lager cijfer geven. Dat is niet vreemd. Tijdens de pandemie bleven alle kinderen thuis. Als er thuis veel ruzie wordt gemaakt en er ook sprake is van geweld, is het niet fijn om thuis te moeten blijven. Uit onderzoek weten we dat tijdens de lockdown meer kinderen slachtoffer waren van kindermishandeling dan in een periode voor de lockdown.[19] Voor het grootste deel ging het om kinderen in gezinnen waar voor de lockdown ook al zorgen over waren. In deze gezinnen heeft de lockdown de situatie verergerd.

Veiligheid thuis en vertrouwen in de toekomst onder druk

Kinderen die te maken hebben met ruzie en geweld thuis scoren lager op de veertien omgevingsvoorwaarden dan kinderen die in een veilige situatie opgroeien. Gemiddeld scoren zij 10,3 van de 14 omgevingsvoorwaarden als voldoende tot goed. Voor kinderen die zonder ruzie en geweld thuis opgroeien is dat 13,1.[20]

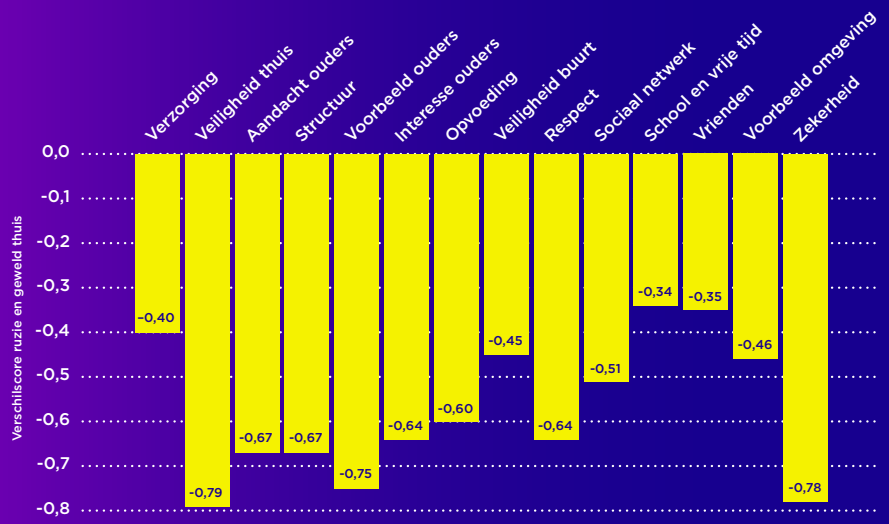
19 Vermeulen, S., van Berkel, S., Alink, L. (2022). Kindermishandeling tijdens de tweede lockdown. Universiteit Leiden.

20 Dit verschil in de gemiddelde score op de 14 omgevingsvoorwaarden tussen kinderen met ruzie en geweld thuis en kinderen die zonder ruzie en geweld thuis opgroeien is significant. Dit is getoetst met een eenzijdige ongepaarde Fisher-Pitman permutatietoets: $Z = 29{,}8$; $p < 0{,}001$.

“Thuis is er veel ruzie, ik was in de lockdown ook het vaakst thuis omdat mijn school nog gesloten was en die van mijn zusje niet. Ik was dus ook bij alle ruzies.”

13-jarig meisje

Figuur 2: Verschilscores op de omgevingsvoorwaarden voor kinderen met ruzie en geweld thuis en kinderen zonder ruzie en geweld thuis

Figuur 2 laat per omgevingsvoorwaarde zien wat het verschil in score is tussen kinderen met en zonder ruzie en geweld thuis. Daar zien we dat kinderen met ruzie en geweld thuis op alle voorwaarden lager scoren. Vooral de zeven omgevingsvoorwaarden die gaan over de thuissituatie worden slecht beoordeeld.[21] Het grootste verschil zien we op de omgevingsvoorwaarden ‘veiligheid thuis’, ‘zekerheid’ en ‘voorbeeld van ouders’. De omgevingsvoorwaarde ‘veiligheid thuis’ gaat over de vraag of kinderen zich thuis veilig voelen, dat er geen geweld of drugs wordt gebruikt en dat er ook niet wordt gescholden.

De omgevingsvoorwaarde ‘voorbeeld van ouders’ gaat over de vraag of ouders ruzies uitpraten, ze dingen uitleggen als hun kind iets niet snapt en dat ze goed voor zichzelf en anderen zorgen. Met de omgevingsvoorwaarde ‘zekerheid’ bedoelen we dat kinderen plotselinge veranderingen meemaken, bijvoorbeeld een verhuizing of verandering van school. Onder ‘zekerheid’ verstaan we ook of kinderen het vertrouwen hebben dat het in de toekomst goed zal komen. Op deze

21 De zeven omgevingsvoorwaarden die gaan over de thuissituatie zijn: Verzorging, veiligheid thuis, aandacht ouders, structuur, voorbeeld ouders, interesse ouders en opvoeding

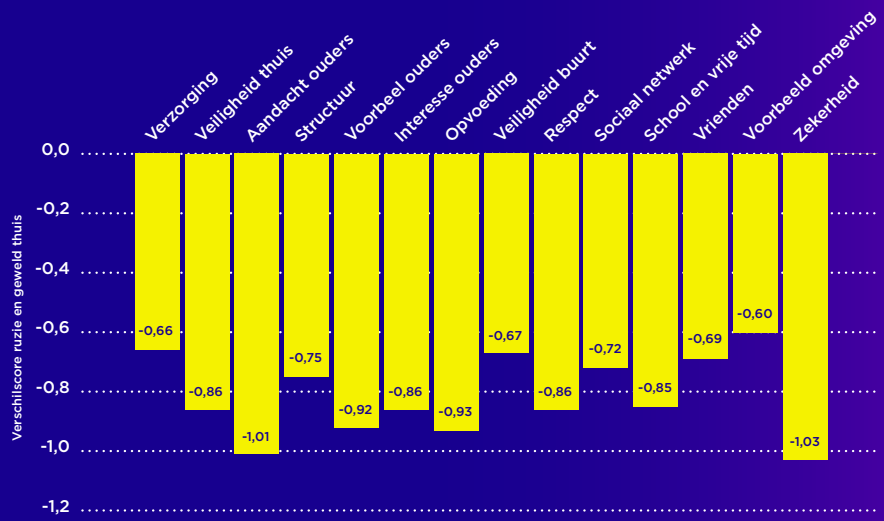
drie voorwaarden scoren kinderen met ruzie en geweld thuis tussen de 0,75 en 0,79 punt lager dan kinderen die zonder ruzie en geweld thuis opgroeien.

Naast thuissituatie ook brede sociale leefomgeving onder druk voor kwetsbaarste kinderen

Ook binnen de groep kinderen met ruzie en geweld thuis zijn duidelijk verschillen op de omgevingsvoorwaarden te zien tussen kinderen die hun leven een onvoldoende geven en kinderen die juist een voldoende geven. Kinderen die hun leven een onvoldoende geven scoren veel lager op de omgevingsvoorwaarden dan de kinderen met ruzie en geweld thuis die hun leven een voldoende geven (figuur 3).

Gemiddeld beoordelen kinderen die hun leven een onvoldoende geven 6,8 van de 14 omgevingsvoorwaarden als voldoende tot goed. Kinderen die een voldoende geven aan hun leven, beoordelen gemiddeld 11,7 voorwaarden als voldoende tot goed.[22]

Figuur 3: Verschilscores op de omgevingsvoorwaarden voor kinderen met ruzie en geweld thuis die hun leven een voldoende geven en zij die hun leven een onvoldoende geven

22 Dit verschil in de gemiddelde score op de 14 omgevingsvoorwaarden tussen kinderen met ruzie en geweld thuis die hun leven een voldoende geven en die hun leven een onvoldoende geven, is significant. Dit is getoetst met een eenzijdige ongepaarde Fisher-Pitman permutatietoets: $Z = 14{,}0$; $p < 0{,}001$.

De grootste verschillen zijn zichtbaar op de omgevingsvoorwaarden ‘zekerheid’, ‘aandacht ouders’, ‘opvoeding’ en ‘voorbeeld ouders’. De omgevingsvoorwaarden ‘zekerheid’ en ‘voorbeeld ouders’ zijn in de vorige alinea uitgelegd. De omgevingsvoorwaarde ‘aandacht ouders’ gaat over de vraag of ouders hun best doen om hun kind te begrijpen, ze de ruimte en tijd nemen als hun kind hen nodig heeft en of ze een goede band hebben met hun kind. Met de omgevingsvoorwaarde ‘opvoeding’ bedoelen we dat er altijd goed gezorgd wordt voor kinderen, er altijd iemand voor hen klaarstaat en dat ze contact hebben met volwassenen die belangrijk voor hen zijn.

In figuur 3 valt nog iets op. Kinderen die te maken hebben met ruzie en geweld in de thuissituatie én die hun leven een onvoldoende geven, scoren op alle omgevingsvoorwaarden flink lager dan kinderen die ook met ruzie en geweld in de thuissituatie te maken hebben maar hun leven toch een voldoende geven. Dat betekent dat er voor de kinderen die hun leven een onvoldoende geven niet alleen sprake is van een (zeer) slechte thuissituatie, maar dat het ook in de bredere sociale omgeving niet goed gaat. Met de bredere sociale omgeving bedoelen we contacten die het kind heeft met vrienden of andere volwassenen, hoe het met het kind op school gaat, hoe de buurt is waarin een kind opgroeit, of een kind gerespecteerd wordt en of een kind het goede voorbeeld krijgt van mensen in zijn omgeving.[23]

Opeenstapeling van problemen bij kwetsbaarste kinderen met ruzie en geweld thuis

Kinderen met ruzie en geweld thuis die hun leven een onvoldoende geven hebben vaker te maken met meerdere problemen. Dat houdt in dat er meerdere situaties zijn die hen kwetsbaar maken, zoals psychische problemen van het kind, gescheiden ouders of weinig geld thuis (zie figuur 4). Bij meer dan de helft (56,7%) van deze kinderen speelden twee of meer van die situaties tegelijk.

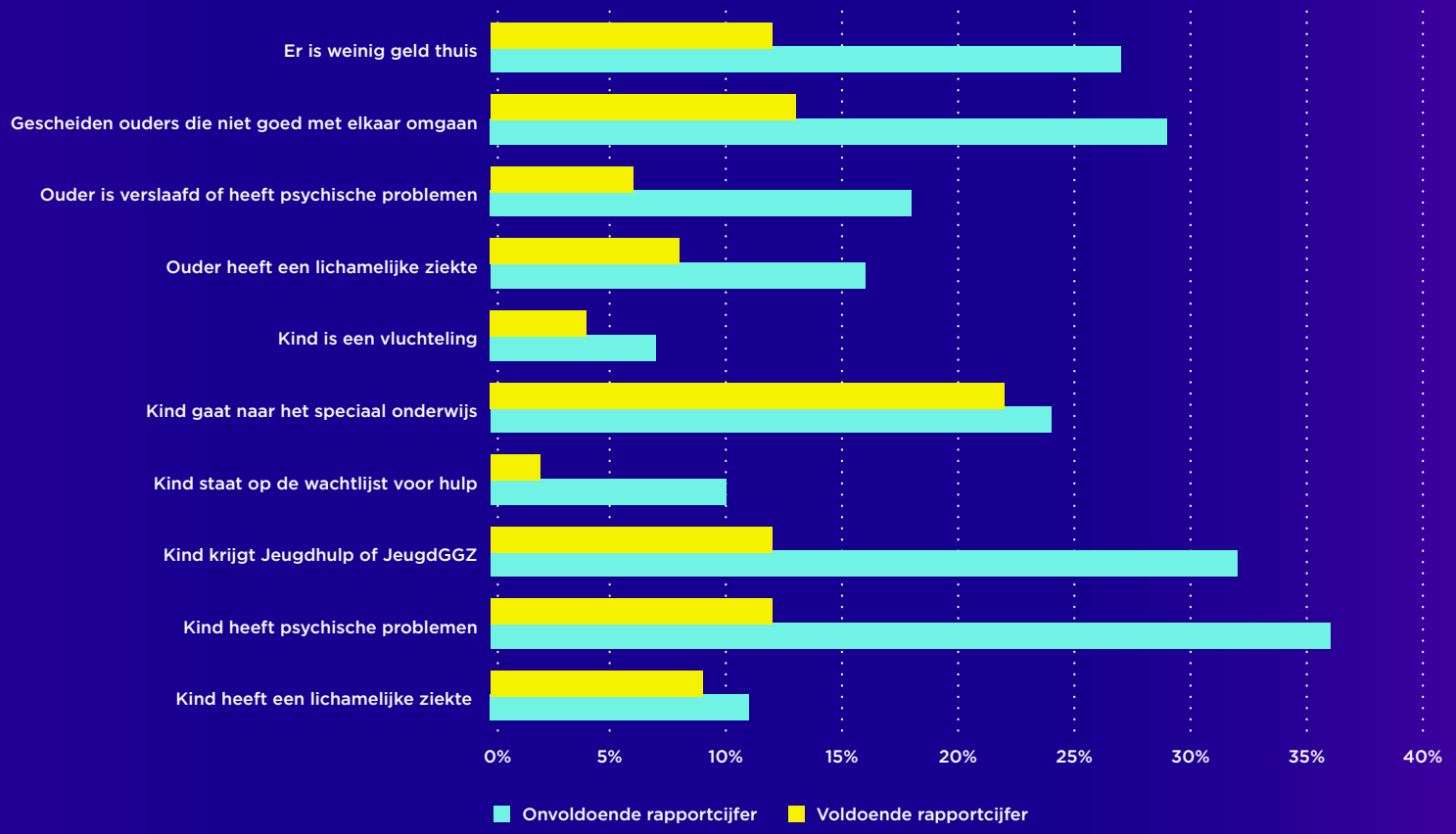
Amper hulp voor kinderen die thuis opgroeien met ruzie en geweld

Opvallend is dat de overgrote meerderheid (82,5%) van de kinderen met ruzie en geweld thuis aangeeft geen jeugdhulp of jeugd-GGZ te krijgen. Bij kinderen met ruzie en geweld thuis die hun leven een onvoldoende geven, zien wij dat ruim twee derde (68,2%) van hen geen jeugdhulp ontvangt. Juist bij deze groep zien wij aan hun kwaliteit van leven dat hulp noodzakelijk is, maar dat zij die hulp dus niet krijgen.[24]

23 Het gaat hier om zeven omgevingsvoorwaarden: veiligheid buurt, respect, sociaal netwerk, school en vrije tijd, vrienden, voorbeeld omgeving en zekerheid.

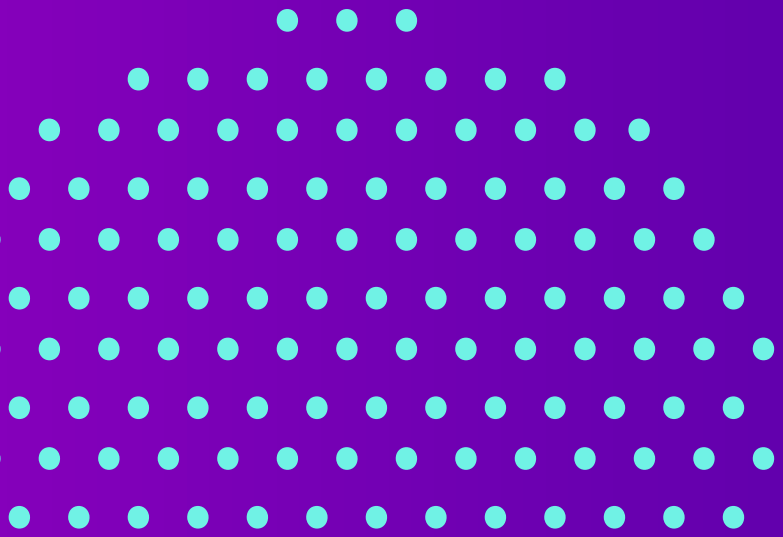
24 Het kan zijn dat deze kinderen (nog) niet of niet meer in beeld zijn. Het kan ook zijn dat er wel hulp en ondersteuning is in het gezin maar dat kinderen niet weten dat dit jeugdhulp is.

Figuur 4: Verschillen in het vóórkomen van kwetsbare situaties (naast ruzie en geweld thuis) tussen kinderen die hun leven een voldoende geven en kinderen die hun leven een onvoldoende geven

3 Kinderrechten en ruzie en geweld thuis

Alle kinderen hebben rechten. Deze staan in het Kinderrechtenverdrag (IVRK). Dat verdrag bestaat uit 54 afspraken over alles waar kinderen mee te maken kunnen krijgen, bijvoorbeeld over school, familie en gezondheid. Met het verdrag kunnen kinderen zich zo goed mogelijk ontwikkelen in een gezonde en veilige omgeving.

“Ik vind het niet leuk op school, ik wil graag weg eigenlijk naar huis maar daar is het ook niet fijn. En mijn vrienden? Soms gaat het wel, maar ik krijg ook vaak klappen. Dus ik sta een beetje vast.”

17-jarig meisje

In het verdrag staan vier artikelen centraal:

1. Het recht op gelijke behandeling (artikel 2 IVRK)
2. Het belang van het kind (artikel 3 IVRK)
3. Het recht op een goed leven en een goede ontwikkeling (artikel 6 IVRK)
4. Het recht om een mening te geven (artikel 12 IVRK)

In het verdrag staat ook dat kinderen beschermd moeten worden tegen alle vormen van geweld, mishandeling en verwaarlozing (art. 19 IVRK). Ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. Zij moeten zorgen voor de ontwikkeling van hun kind (art. 18 IVRK). Dat moeten ze doen met alle liefde en aandacht die daarvoor nodig is. De overheid moet deze rol van ouders respecteren (art. 5 IVRK).

Maar niet iedere ouder lukt het om een veilige omgeving te bieden voor zijn kind. In die gevallen moet de overheid ouders en kinderen helpen (art. 18 IVRK). Bijvoorbeeld door hulp in het gezin in te zetten. Wanneer de veiligheid van een kind in gevaar is, moet de overheid het kind beschermen. Het kan in die gevallen soms beter zijn voor de veiligheid en ontwikkeling van een kind om (tijdelijk) ergens anders te wonen (art. 6 en 9 IVRK).

Als het thuis niet goed gaat, heeft dit ook effect op andere delen van het leven van een kind. De stress die kinderen ervaren van de thuissituatie kan zorgen voor concentratieproblemen op school. Ook kunnen ruzies en geweld thuis leiden tot mentale en fysieke gezondheidsproblemen bij kinderen. Daardoor komen twee andere rechten onder druk: het recht op onderwijs (artikel 28 IVRK) en het recht op gezondheid (artikel 24 IVRK). Kinderen die slachtoffer zijn geworden van geweld, verwaarlozing, mishandeling, misbruik of uitbuiting hebben ook recht op hulp van de overheid om hiervan te herstellen (art. 39 IVRK).

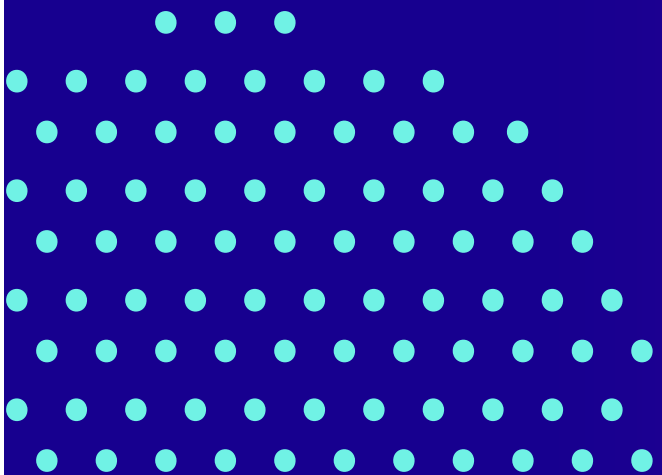
Bij het Kinderrechtenverdrag horen de General Comments die zijn opgesteld door het Kinderrechtencomité. Hierin staat extra uitleg over de verschillende artikelen in het verdrag. Zo staat in General Comment 7 dat de vroege kinderjaren een belangrijke ontwikkelingsperiode zijn voor het realiseren van kinderrechten. Dit General Comment benoemt ook specifiek de impact van moeilijke situaties, zoals geweld, op de ontwikkeling en toekomst van jonge kinderen. Effectieve en passende ondersteuning bieden aan ouders en jonge kinderen is nodig om de ontwikkeling en toekomst van jonge kinderen positief te beïnvloeden.

General Comment 13 benadrukt dat de overheid niet alleen moet reageren op geweld tegen kinderen door hulp te bieden, maar ook moet voorkomen dat kinderen te maken krijgen met geweld.

General Comment 14 gaat over het belang van het kind bij besluiten. Er staat uitgelegd hoe je dat belang onderzoekt en meeneemt in je besluit. Deze studie is daar een voorbeeld van. We onderzoeken de kwaliteit van leven van kinderen aan de hand van veertien omgevingsvoorwaarden.

“Er wordt vaker geweld vertoond door mijn ouders, vooral mijn moeder.”

12-jarige jongen

4 Verbeter de aanpak van geweld tegen kinderen

De Kinderombudsman maakt zich ernstig zorgen over kinderen die thuis te maken hebben met ruzie en geweld. Deze overzichtsstudie laat de negatieve impact zien op hun welzijn en ontwikkeling. De overheid heeft de plicht om in deze situatie hulp te bieden aan zowel ouders als kind om de negatieve gevolgen voor het welzijn en de ontwikkeling van deze kinderen een halt toe te roepen en te werken aan herstel. Uit deze studie blijkt dat de brede sociale omgeving van kinderen die opgroeien met ruzie en geweld thuis een positieve rol kan spelen in hun welzijn en ontwikkeling.

De kinderen die hun leven een onvoldoende geven hebben niet alleen te maken met een (zeer) slechte thuissituatie, maar ook met een minder beschermende bredere sociale omgeving. Zij hebben geen goed netwerk, wonen in slechtere wijken, het gaat vaak niet goed op school en ze ervaren weinig steun of afleiding uit hun omgeving. De behoefte aan ondersteuning en hulp voor deze kinderen is groot. Het is dan ook schokkend dat bijna 70% van de kwetsbaarste kinderen aangeeft geen jeugdhulp te krijgen. Dit ondersteunt het vermoeden[25] dat veel kinderen die emotioneel, fysiek en/of seksueel mishandeld worden niet in beeld zijn.

Het belang van in beeld zijn

Tijdig hulp en steun bieden is cruciaal om de gevolgen van geweld tegen kinderen te voorkomen. Uit onderzoek weten we dat kinderen en jongeren veerkrachtig zijn en dat hun leven positief verandert als het geweld in hun gezin stopt.[26] Zo waren jongeren later meer tevreden over zichzelf, konden zij beter omgaan met stressvolle situaties, ervoeren zij een beter psychisch welzijn en hadden ze minder emotionele problemen. Dit geldt zowel voor psychisch als voor fysiek geweld.

Daarnaast weten we uit onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut dat jeugdbeschermingsmaatregelen effectief zijn om kindermishandeling af te laten nemen.[27] In één op de drie gezinnen waar jeugdbeschermingsmaatregelen zijn getroffen komt geweld op den duur helemaal niet meer voor. Een voorwaarde hiervoor is wel dat deze maatregelen kwalitatief goed worden uitgevoerd.

“Veel nare dingen gebeurd. Voel me de laatste tijd angstig en depri.”

18-jarig meisje

25 Het aantal meldingen bij Veilig Thuis is flink lager dan het aantal geschatte kinderen dat te maken heeft met geweld in de thuissituatie. Zie WODC, NPM-2017: nationale prevalentiestudie mishandeling van kinderen en jeugdigen, 2018 en Cijfers CBS over huiselijk geweld geraadpleegd op 27-10-2025. Te raadplegen via: StatLine - Huiselijk geweld; aard geweld, aanvullende informatie, Veilig Thuis-regio.

26 Verwey-Jonker Instituut, Veerkrachtig functioneren van jongeren, november 2024.

27 Verwey-Jonker Instituut, Hoe bescherm je kinderen als het thuis onveilig is, 27 november 2022

Iedereen heeft een rol

Iedereen in de samenleving zou het als zijn taak moeten zien om signalen over onveiligheid van een kind op te vangen en om hier vervolgens actie op te ondernemen. Ook omdat we weten dat kinderen hun verhaal eerder doen aan bekenden die dicht bij hen staan dan aan professionals.[28] Het is van groot belang dat iedereen goed naar kinderen luistert wanneer zij iets vertellen wat mogelijk over kindermishandeling gaat. Iedereen zou de signalen van emotionele, fysieke en seksuele kindermishandeling moeten kennen en ernaar moeten handelen. Zeker nu het erop lijkt dat veel kinderen niet in beeld zijn.

In dit onderzoek zien we hoe belangrijk de sociale omgeving is. De kinderen die opgroeien met ruzie en geweld thuis en hun leven een onvoldoende geven, kunnen niet op steun uit hun sociale netwerk, vrienden of school terugvallen. Daardoor staan ze er alleen voor. De overheid zet met de tv-campagne 'Geweld in huiselijke kring' in op actie vanuit de brede sociale omgeving van het kind.[29] Deze campagne heeft wel voor meer kennis gezorgd bij omstanders, maar er niet daadwerkelijk toe geleid dat zij meer actie ondernemen richting het slachtoffer. Dat is teleurstellend, want buren, vrienden, familie en andere mensen zijn niet alleen belangrijk om te signaleren dat een kind met geweld te maken heeft, maar ook om een kind een luisterend oor en ondersteuning te bieden. Hoewel het onaanvaardbaar is dat geweld niet altijd meteen gestopt wordt, is goede ondersteuning van een kind (en ouders) cruciaal.

Het gesprek over geweld tegen kinderen komt moeizaam op gang

Geweld tegen kinderen succesvol aanpakken hangt af van de wijze waarop we kinderen en ouders de mogelijkheid bieden om over de thuissituatie te praten.

Onder de ouders die thuis ruzie en geweld gebruiken bevindt zich een groep die misschien wel anders zou willen maar onmachtig is om het anders te doen.[30] In gesprekken die de Kinderombudsman met ouders voert horen wij vaak dat ze bij opvoedproblemen niet om hulp durven te vragen omdat ze bang zijn dat hun kind uithuisgeplaatst wordt.[31] Kinderen zelf zullen ook niet snel vertellen over geweld of ruzie thuis uit loyaliteit naar ouders, omdat zij zich schamen, zichzelf de schuld geven of bang zijn om uithuisgeplaatst te worden.[32] Het kan ook zijn dat ze zelf niet herkennen dat hun thuissituatie onveilig is. Uit een prevalentiestudie

28 ITS in opdracht van het WODC, Scholierenonderzoek Kindermishandeling 2016, 31 maart 2017.

29 DVJ Insights, Campagneonderzoek Geweld in Huiselijke Kring 2023, 20 oktober 2023

30 Augeo, Psychische mishandeling, geraadpleegd op 20-10-2025.

31 Gesprekken die de Kinderombudsman voert met ouders in het kader van klachtbehandeling, onderzoek of werkbezoeken.

32 NJI, Hoe praat ik met een kind over vermoedens van kindermishandeling?; Augeo Magazine 15, Waarom kinderen geheimen hebben. Beiden geraadpleegd op 20-10-2025.

naar kindermishandeling onder scholieren uit 2016 bleek dat ongeveer 40% van de kinderen om hulp heeft gevraagd.[33]
Het is belangrijk dat de overheid uitdraagt dat uithuisplaatsing het allerlaatste middel is en dat ouders recht hebben op hulp als zij moeite hebben om hun kind zonder geweld op te voeden. Daarnaast hebben kinderen het recht op goede voorlichting die hen aan woorden helpt om er gemakkelijker over te kunnen praten.

De afleveringen van het tv-programma Het Klokhuis in combinatie met een lespakket over kindermishandeling[34] zorgden ervoor dat er tussen kinderen onderling en tussen ouders en kinderen meer werd gesproken over kindermishandeling. Ook werden leerkrachten vaker in vertrouwen genomen door kinderen.[35] Kinderen, ouders en leraren vinden schoolvoorlichting over kindermishandeling en een gezonde opvoeding een belangrijk preventiemiddel.[36]

Eén kindvriendelijke plek waar een kind zijn verhaal kan doen

Het is voor kinderen van belang dat zij hun verhaal kunnen doen in een voor hen veilige setting, bij iemand die zij vertrouwen. Daarbij is het ook belangrijk dat zij hun verhaal niet talloze keren bij verschillende professionals hoeven te herhalen. Én dat er daarna op een gecoördineerde manier wordt gehandeld, waarbij het kind niet wordt losgelaten of overgedragen. In Nederland is met een Multi Disciplinaire Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling (MDA++)[37] ingezet op een betere samenwerking tussen organisaties om mishandeling van kinderen te voorkomen en te stoppen. Het ontbreekt echter aan één kindvriendelijke plek waar kinderen hun verhaal kunnen doen en niet worden doorverwezen naar een volgende instantie.

Het VN-Kinderrechtencomité heeft in haar laatste rapportage de Nederlandse overheid geadviseerd in te zetten op maatregelen die ervoor zorgen dat kinderen die slachtoffer of getuige zijn van geweld onmiddellijk toegang hebben tot kindvriendelijke en brede ondersteuning.[38]

33 ITS in opdracht van het WODC, Scholierenonderzoek Kindermishandeling 2016, 31 maart 2017.

34 Het Klokhuis, Informatie over Kindermishandeling, geraadpleegd op 20-10-2025.

35 Hoefnagels, C., Onrust, S., van Rooijen, M., Jonkman, H., van Spanje-Hennes, A., & Breeman, L.D. (2021). Changing the classroom climate to lower the threshold for child abuse and neglect self-disclosure: A non-randomized cluster controlled trail. Children and Yount Services Review, 130. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106196

36 Gubbels, J., Assink, M., Prinzie, P., van der Put, C., (2021). Schoolvoorlichting over Kindermishandeling. Jeugd in Ontwikkeling. https://doi.org/10.54447/JiO.12074; Pieper, I., & De Haan, N. (2017). Adviezen van jongeren en ouders voor het voorkómen van Kindermishandeling. Stichting Alexander.

37 Movisie en NJI, Factsheet Wat is MDA++ en wat heb je er als gemeente aan?, juni 2017

38 VN-Kinderrechtencomité, Concluding observations on the combined fifth and sixth periodic reports of the Kingdom of the Netherlands, maart 2022.

Jeugdbescherming schiet tekort

De brede sociale omgeving van kinderen speelt een belangrijke rol in het zichtbaar maken en ondersteunen van kinderen die met geweld en ruzie thuis te maken hebben. Het is echter aan de overheid om de juiste hulp en bescherming beschikbaar en toegankelijk te maken voor kinderen en ouders die dit nodig hebben. Helaas kunnen zowel ouders als kinderen momenteel niet vertrouwen op de organisaties die de overheid hiervoor in het leven geroepen heeft. Zo lukt het Veilig Thuis niet om binnen de gestelde termijnen actie te ondernemen bij meldingen over kindermishandeling.[39]

Bovendien raken sommige gezinnen over wie melding is gedaan bij Veilig Thuis weer buiten beeld.[40] De organisaties die de jeugdbeschermingsmaatregelen uitvoeren falen eveneens; zij hebben te weinig zicht op de veiligheid en ontwikkeling van kwetsbare kinderen en jongeren in pleegzorg en Jeugdbescherming.[41] Er is onvoldoende samenwerking tussen organisaties, richtlijnen worden niet goed genoeg gevolgd en passende hulp voor (pleeg)kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel is er niet of komt te laat. Hierdoor kunnen signalen van onveiligheid worden gemist. Kinderen krijgen niet de kans om te vertellen dat zij zich onveilig voelen. Het risico is dan groot dat er niet op tijd ondersteund of ingegrepen wordt. Daarom moet de overheid nog hard werken aan de bescherming van het welzijn en de ontwikkeling van kinderen.

“Ik moet uitkijken wat ik zeg anders kan ik uitgescholden of geklapt worden geen harde klap maar wel een tik.”

13-jarig meisje

39 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Aanhoudende onveiligheid tijdens het wachten op Veilig Thuis, oktober 2024.

40 Verwey-Jonker Instituut, Kwestie van lange adem, november 2020.

41 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid, Risico’s kwetsbare kinderen pleegzorg, jeugdbescherming en -reclassering, september 2025.

5 Aanbevelingen

Kinderen die te maken hebben met ruzie en geweld thuis en ouders die hun kinderen niet geweldloos kunnen opvoeden, hebben recht op hulp. Zij hebben recht op hulp bij het herstellen van de schade aan hun ontwikkeling en om verdere schade te voorkomen.

Dit onderzoek laat tevens zien dat de omgeving (buren, vrienden, familie, school en andere mensen) erg belangrijk is om kinderen in een onveilige thuissituatie in beeld te krijgen én om ze veiligheid en ondersteuning te bieden.

De Kinderombudsman doet op basis van dit onderzoek een aantal dringende aanbevelingen aan het Rijk, gemeenten en Veilig Thuis-organisaties.

“Mijn moeder liegt en bedriegt. En mijn vader is een beetje onbetrouwbaar maar zie hem wel soms.”

13-jarige jongen

Daarnaast richt de Kinderombudsman zich in het bijzonder tot iedere lezer van dit rapport.

"Ga als voetbalcoach, buurvrouw, oom, tante, ouder van een ander kind, leerkracht, schoolarts, vertrouwenspersoon of wie u ook bent met een kind in gesprek bij tekenen van onveiligheid in de thuissituatie.

Neem verantwoordelijkheid om de kinderen (en als het kan de ouders) in uw omgeving te helpen waar u dit kunt."

Hoe u signalen herkent en wat u kunt doen leest u op de website:

ikvermoedhuiselijkgeweld.nl/kindermishandeling.

Zorg dat kinderen in beeld komen en bied ondersteuning aan ouder en kind

De Rijksoverheid:

- Ontwikkel een integrale visie op het jeugdbeleid. Zet niet alleen in op het stoppen van het geweld en het verbeteren van de opvoedsituatie, maar betrek in je hulp ook alle andere terreinen die voor de ontwikkeling van kinderen van belang zijn. Kijk bijvoorbeeld ook naar de financiële situatie van ouders, de veiligheid in een buurt, het behoud van positieve, voor het kind beschermende factoren zoals huisvesting en de ontwikkelingsmogelijkheden op school en in de vrije tijd. Gebruik in de visie de veertien omgevingsvoorwaarden zoals deze in dit onderzoek zijn gebruikt.

- Creëer met gemeenten één lokale kindvriendelijke plek waar kinderen die slachtoffer of getuige zijn van ruzie en geweld thuis onmiddellijk toegang hebben tot kindgerichte ondersteuning, waardoor ze maar één keer hun verhaal hoeven te vertellen. Dit helpt een kind zijn verhaal echt te vertellen. Betrek ervaringsdeskundigen bij de realisatie van deze plekken.

- Realiseer brede maatschappelijke kennis over kindermishandeling en de tekenen hiervan.
  - In de huidige aanpak ontbreekt informatie over hoe en met welke bewoordingen een kind probeert aan te geven dat het thuis niet goed gaat. Dit kan heel subtiel zijn.
  - Benadruk dat zowel ouders als kinderen recht hebben op hulp als het thuis niet goed gaat en dat uithuisplaatsing het allerlaatste middel is.

- Maak lessen over kindermishandeling, huiselijk geweld en wat een gezonde opvoeding is een verplicht onderdeel van het curriculum op scholen. Leer kinderen woorden te geven aan wat er gebeurt en hoe ze zich op andere manieren hierover kunnen uiten. Zo kun je bevorderen dat ze delen wat ze meemaken.

- Onderzoek wat omstanders tegenhoudt om met een kind of ouder in gesprek te gaan over kindermishandeling of om een melding te doen bij Veilig Thuis.

- Voer een periodieke monitoring uit naar de prevalentie van verschillende vormen van kindermishandeling. Nu hebben we maar beperkt zicht op de omvang van het probleem.

Gemeenten:

- Wees proactief in de aanpak van geweld tegen kinderen door laagdrempelige gesprekken met kinderen te faciliteren in de wijk of op school. Zet getrainde professionals in om met kinderen te praten over hun kwaliteit van leven aan de hand van de veertien omgevingsvoorwaarden.

Professionals die met kinderen werken (GGD, wijkteams en onderwijzers):

- Ga met kinderen in gesprek en creëer een veilige omgeving waarin kinderen kunnen praten over wat zij thuis meemaken.
- Let extra op kinderen met een zwak sociaal netwerk. Ons onderzoek laat zien dat de kwetsbaarste kinderen geen sociaal netwerk hebben om op terug te vallen. Gebruik hiervoor de veertien omgevingsvoorwaarden die ook opgenomen zijn in de richtlijn *Gezinnen met meervoudige en complexe problemen* die door Jeugdbescherming wordt gebruikt.[42]

42 De Richtlijn Gezinnen met meervoudige en complexe problemen legt uit hoe de 14 omgevingsvoorwaarden te gebruiken zijn.

Verbeter de bescherming van kinderen en jongeren die in beeld zijn

De Rijksoverheid:

- Zet met grote urgentie in op verbetering van Jeugdbescherming. Veel te veel kinderen, zo blijkt ook uit de onderzoeken[43] van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid, blijven nu verstoken van adequate, tijdige en passende hulpverlening.

Gemeenten:

- Zorg dat alle meldingen van geweld tegen kinderen bij Veilig Thuis daadwerkelijk worden onderzocht, dat er altijd hulp wordt geboden en dat gezinnen niet uit beeld verdwijnen.

Professionals die met kinderen werken:

- Zet in op hulp en ondersteuning vanuit de brede sociale omgeving van een kind wanneer het geweld of de onveiligheid in de thuissituatie niet direct gestopt kan worden.

---

43 Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd & Inspectie Justitie en Veiligheid, Risico's kwetsbare kinderen pleegzorg, jeugdbescherming en -reclassering, september 2025.

Bijlage A. De veertien omgevingsvoorwaarden

De veertien omgevingsvoorwaarden met voorbeelden die op de vragenlijst staan. De omgevingsvoorwaarden zijn te verdelen in twee domeinen: leven in het gezin en het sociale leven daarbuiten. Kinderen krijgen bij elke vraag de opties goed, voldoende, matig en onvoldoende. Kinderen kunnen bij elk onderdeel hun antwoord toelichten als ze dat willen.

Leven in het gezin

Aandacht van ouders
Ik vind de liefde en aandacht die ik van mijn ouders of opvoeders krijg...

Hiermee bedoelen we:
- Ze begrijpen je.
- Ze hebben tijd voor je als je ze nodig hebt.
- Je hebt een goede band met ze.

Structuur
Ik vind de structuur, regels en ondersteuning die er thuis zijn...

Hiermee bedoelen we:
- Je staat op een vaste tijd op.
- Je gaat elke dag naar school.
- Er zijn afspraken en regels. Daar moet jij je aan houden.
- Er is thuis iemand die je helpt als dat nodig is

Voorbeeld ouders
Ik vind het goede voorbeeld dat mijn ouders of opvoeders geven...

Hiermee bedoelen we:
- Ruzie wordt uitgepraat.
- Ze leggen dingen uit als je iets niet snapt.
- Ze zorgen goed voor zichzelf en anderen.
- Ze hebben werk of doen vrijwilligerswerk.

Interesse van ouder
Ik vind de interesse die mijn ouders of opvoeders hebben in wat ik belangrijk vind...

Hiermee bedoelen we:
- Je kunt je verhaal bij hen kwijt.
- Ze luisteren naar jouw ideeën en wensen.
- Je kunt met hen praten als je problemen hebt.
- In je vrije tijd mag je zelf kiezen wat jij wilt doen.

Opvoeding
Ik vind mijn opvoeding...

Hiermee bedoelen we:
- Er wordt altijd goed voor je gezorgd.
- Er staat altijd iemand voor je klaar.
- Je hebt contact met andere volwassenen die belangrijk voor je zijn.
- Of die langere tijd voor je hebben gezorgd (bijvoorbeeld familieleden of pleegouders).

Veiligheid thuis
Ik vind de veiligheid bij mij in huis...

Hiermee bedoelen we:
- Je voelt je veilig bij jou thuis.
- Er wordt bij jou thuis niet geslagen of gevochten.
- Er worden bij jou thuis geen drugs gebruikt.
- Er wordt bij jou thuis niet gescholden.

Verzorging
De verzorging die ik krijg, vind ik...

Hiermee bedoelen we:
- Je krijgt genoeg te eten en te drinken.
- Je hebt genoeg kleding.
- Je krijgt genoeg slaap.
- Er is een dokter wanneer je die nodig hebt.

Sociale omgeving buiten het gezin

School en vrije tijd
School en mijn vrije tijd vind ik...

Hiermee bedoelen we:
- Je vindt het niet vervelend om naar school te gaan.
- Je krijgt op school genoeg hulp en steun, zodat je goed kunt leren.
- Je krijgt de kans om in je vrije tijd de dingen te doen die je leuk vindt. Of dingen waar je goed in bent (bijvoorbeeld sport, muziek, toneel, scouting of skateboarden).

Vrienden
Ik vind het contact met mijn vrienden...

Hiermee bedoelen we:
- Je doet leuke dingen met je vrienden.
- Je kunt goed met je vrienden opschieten.
- Jouw vrienden begrijpen je.
- Jouw vrienden houden rekening met wie jij bent.

Andere volwassenen
De hulp die ik van andere volwassenen krijg, vind ik...

Hiermee bedoelen we:
- Behalve je ouders of opvoeders zijn er andere mensen die jou helpen. Bijvoorbeeld andere familie, buren of leraren.
- Als je vragen hebt of extra hulp nodig hebt, kun je bij familieleden, buren, leraren of andere mensen terecht.
- Je zit bij een (sport)club of vereniging.

Voorbeeld andere volwassenen
Het goede voorbeeld dat ik krijg van mensen die ik ken, vind ik...

Hiermee bedoelen we:
- Kinderen en volwassenen die jij kent zorgen goed voor zichzelf en voor anderen.
- Kinderen en volwassenen die jij kent helpen elkaar graag.
- Kinderen en volwassenen die jij kent behandelen elkaar met respect (zijn aardig voor elkaar).
- Kinderen en volwassenen die jij kent hebben een goede invloed op je.

Respect
Ik vind het respect dat ik krijg...

Hiermee bedoelen we:
- Je wordt niet anders behandeld dan andere kinderen die jij kent (bijvoorbeeld om je geloof, om hoe je eruitziet, omdat je arm of rijk bent, of omdat je een handicap hebt).
- Je hebt het gevoel dat anderen rekening houden met wie jij bent.
- Je krijgt dezelfde kansen als andere kinderen.
- Je kunt alleen zijn wanneer jij dat wilt (bijvoorbeeld op jouw kamer).
- Jouw ouders, opvoeders of anderen lezen niet zomaar mee met je WhatsApp-gesprekken, e-mails of brieven.

Veiligheid buurt
Ik vind de veiligheid bij mij in de buurt...

Hiermee bedoelen we:
- Je voelt je veilig in jouw buurt.
- Er is weinig ruzie in de buurt.
- Er wordt niet vaak ingebroken in jouw buurt.
- Er worden in jouw buurt geen dingen gedaan die niet mogen.
- Er hangen geen vervelende mensen of jongeren rond in jouw buurt.

Zekerheid en toekomstperspectief
De rust en zekerheid in mijn leven vind ik...

Hiermee bedoelen we:
- Je gelooft dat jouw leven later goed zal zijn.
- Je bent niet vaak verhuisd.
- Als er iets verandert dan wordt dat met jou besproken.
- Je bent niet plotseling van school gewisseld.
- Er zijn geen grote dingen in je leven gebeurd die je moeilijk of vervelend vond.

“Mijn moeder is vrij onverwachts, net als mijn zus. Mijn zus woont gelukkig niet meer thuis, aangezien dat echt niet meer kon.”

17-jarig meisje

Bijlage B.
Over het onderzoek

De kinderen die meededen aan het onderzoek
Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van de gegevens uit het onderzoek ‘Als je het ons vraagt’. De Kinderombudsman heeft de data verzameld over drie periodes tussen 2020 en 2024. ‘Als je het ons vraagt’ heeft als doel om inzicht te krijgen in hoe het gaat met kinderen in Nederland en waar zij graag verbetering in willen zien. De deelnemers zijn kinderen van 8 tot 18 jaar die in Nederland wonen. De deelnemende kinderen werden voornamelijk geworven via online platforms en jeugdorganisaties.

Kinderen uit Caribisch Nederland en kinderen van wie de ingevulde vragenlijsten niet compleet waren, zijn niet meegenomen in dit onderzoek. Uiteindelijk waren er in totaal 7.059 kinderen die deelnamen aan dit onderzoek. Hiervan gaven 565 kinderen aan dat zij thuis te maken hebben met ruzie en geweld, waarvan 408 kinderen hun leven een voldoende gaven en 157 hun leven een onvoldoende.

Colofon

De Kinderombudsman
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
0800-876 54 32 (maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur)
www.dekinderombudsman.nl

Kinderombudsvrouw
Margrite Kalverboer

Hoofd onderzoek
Laura van den Heuvel

Auteur
Quincy Krijger
Alexandra de Jong

20 november 2025
Rapportnummer: KOM10/2025

Nieuwegein, november 2025

Beste leden van de politieke partijen,

Via de griffie ontvangt u hierbij informatie over **Buurtgezinnen**, een initiatief dat in steeds meer gemeenten bijdraagt aan sterke gezinnen en minder inzet van (jeugd)zorg.

In steeds meer gemeenten groeit het besef dat preventieve steun het verschil kan maken voor gezinnen die het tijdelijk moeilijk hebben. Buurtgezinnen biedt die steun: laagdrempelig, dichtbij en met groot effect.

Wij koppelen gezinnen die tijdelijk wat hulp kunnen gebruiken aan een warm en stabiel steungezin in de buurt. Zo krijgen kinderen extra aandacht, ouders meer ademruimte en kan zwaardere (jeugd)zorg vaak worden voorkomen.

De resultaten spreken voor zich:
• In ruim 150 gemeenten werkt Buurtgezinnen met succes.
• Meer dan 7.000 kinderen hebben inmiddels een steungezin gevonden.
• Gemeenten zien minder inzet van jeugdhulp en meer verbondenheid in buurten.

Buurtgezinnen is een praktisch en bewezen preventief initiatief dat past bij een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien.

Daarom vragen wij u om Buurtgezinnen op te nemen in uw verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026. Dat kan gaan om het voortzetten en versterken van het bestaande aanbod of om het introduceren van Buurtgezinnen in gemeenten waar wij nog niet actief zijn.

In de bijlagen vindt u onze werkwijze en resultaten. Meer informatie vindt u op onze website: www.buurtgezinnen.nl/gemeente. Ook kunt u ons magazine lezen met verhalen uit de praktijk https://www.buurtgezinnen.nl/buurtgezinnen-magazine/.

Voor vragen of verdere toelichting kunt u altijd contact met ons opnemen via info@buurtgezinnen.nl

Hartelijke groet,

[redacted]
Directeur-bestuurder

Herenstraat 47 | 3431 CW Nieuwegein| 06 417 57 902
NL 95 INGB 0006 7343 78 | KvK: 61625078
www.buurtgezinnen.nl | info@buurtgezinnen.nl

Landelijke Effectrapportage

factsheet voor gemeenten 2025

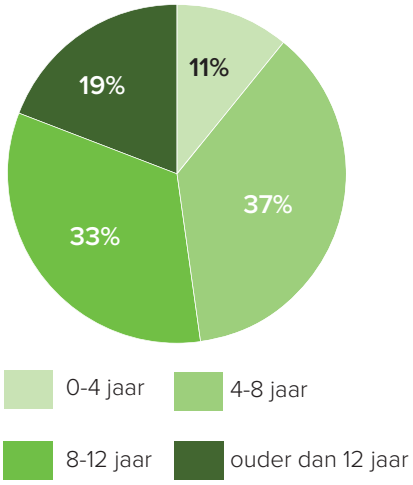
Buurtgezinnen®
gezinnen voor gezinnen

306 koppelingen
(gekoppeld in 2022)

51%
eenoudergezin

12%
vluchtelingengezin

435
KINDEREN

Onder het motto 'Opvoeden doen we samen', koppelt Buurtgezinnen gezinnen die steun kunnen gebruiken aan een stabiel gezin in de buurt.

Buurtgezinnen zorgt ervoor dat kinderen positief opgroeien in hun eigen gezin, versterkt de gemeenschapszin en vermindert beroepsmatige hulp en uithuisplaatsingen.

SOCIAAL RENDEMENT

TOP 6 EFFECTEN OUDERS

1. 88% Uitrusten en vermindering opvoedstress
2. 87% Uitbreiden netwerk
3. 73% Toename zelfvertrouwen/veerkracht
4. 67% Toename vertrouwen in de toekomst
5. 52% Uitbreiden opvoedrepertoire
6. 37% Activering: oppakken werk/studie of zelf hulp bieden aan anderen

TOP 6 EFFECTEN KINDEREN

1. 84% Onbezorgd kind zijn
2. 80% Horizonverruiming en ontwikkeling
3. 76% Meer sociale contacten
4. 60% Toename zelfvertrouwen/veerkracht
5. 18% Vermindering gedragsproblemen
6. 16% Verbetering schoolprestaties

VERANTWOORDING CIJFERS

In 2022 hebben we 1.133 nieuwe koppelingen tussen gezinnen gemaakt. Bij 306 koppelingen, met 435 betrokken kinderen, zijn de effecten onderzocht. Voor elk vraaggezin wordt bij de start een nulmeting uitgevoerd en geregistreerd welke jeugdhulp, in welke intensiteit en frequentie, aanwezig is. Een koppeling loopt in principe twee jaar en aan het einde van die twee jaar doen we een eindmeting bij deze gezinnen.

Aan dit onderzoek namen 34 uiteenlopende gemeenten deel (grote en kleine, stedelijke en landelijke). Dat is 34% van het aantal gemeenten van Buurtgezinnen in 2022. De kwalitatieve effecten zijn vastgesteld door coördinatoren op basis van gesprekken met de gezinnen. De financiële besparingen zijn waar mogelijk in overleg met hulpverleners ingeschat. We zijn uitgegaan van een lijst met normtarieven uit de Maatschappelijke Prijslijst van de Hogeschool Arnhem Nijmegen, aangevuld met lokale inkooptarieven (2021). Sinds 2019 houden wij onze effecten bij. De onderzochte effecten zijn niet alleen toe te schrijven aan de inzet van Buurtgezinnen, maar ook aan de samenwerking tussen betrokken partijen.

FINANCIEEL RENDEMENT

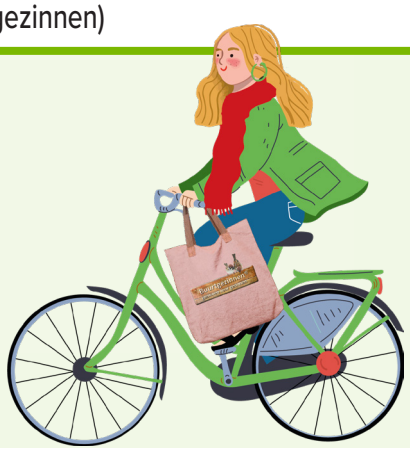

TOP 6 BESPARINGEN IN HULP AAN DE GEZINNEN
(% besparingen t.o.v. totaalbesparing bij 306 koppelingen)

1. 41% Begeleiding wijk- of jeugdteam
2. 37% Kinderopvang (op indicatie)
3. 37% Geïndiceerde gezinsbegeleiding
4. 23% Coaching en therapie
5. 14% Logeeropvang
6. 12% Zorgboerderij

€ 14.650
GEMIDDELDE BESPARING
PER KOPPELING

KLANTENTEVREDENHEID (reactie van 32% vraag- en 36% steungezinnen)

	2021	2022	2023	2024
• Bereikbaarheid	8,9	8,9	9,0	9,1
• Snelheid	8,8	8,9	8,9	8,9
• Betrouwbaarheid	9,0	9,1	9,2	9,2
• Uitleg en informatie	9,0	9,1	9,1	9,2
• Ondersteuning	8,8	8,8	8,9	9,0
• Kwaliteit van de match	8,5	8,5	8,6	8,6

UIT DE PRAKTIJK

Vluchtelingengezin
Een jongetje van drie jaar speelt elke maandagmiddag bij een steungezin in de buurt. Zijn ouders zijn gevlucht uit Syrië en proberen thuis zoveel mogelijk Nederlands te spreken. Dat is niet altijd gemakkelijk. Op de peuterspeelzaal leert hij al veel, maar op aanraden van zijn juf is een steungezin gezocht.
Het steungezin heeft een kind van ongeveer dezelfde leeftijd. Samen spelen en praten de kinderen volop, wat het jongetje helpt om spelenderwijs meer Nederlands te leren. Ondertussen gebruikt zijn moeder deze momenten om zich te focussen op haar eigen huiswerk voor haar Nederlandse taalopleiding. Zo werken moeder en zoon tegelijk aan hun toekomst.

Overbelaste alleenstaande moeder
Een alleenstaande moeder met meerdere jonge kinderen kreeg intensieve hulp na een melding bij Veilig Thuis. De school maakte zich zorgen of zij de opvoeding alleen aankon. Na een moeilijke jeugd en een verleden in pleeggezinnen, stond ze er in een nieuwe stad helemaal alleen voor. Uithuisplaatsing van de kinderen leek onvermijdelijk, maar met ambulante hulp en de inzet van Buurtgezinnen werd een oplossing gevonden.
Voor elk kind werd een steungezin gevonden. Zij vangen om de week op zaterdag de kinderen op. Door deze gezamenlijke inzet kon uithuisplaatsing worden voorkomen en kan dit gezin samen blijven.

Werkwijze Buurtgezinnen

Opvoeden doen we samen

Buurtgezinnen werd in 2015 opgericht, geïnspireerd op een oude gedachte: opvoeden doen we samen. Gezinnen die steun kunnen gebruiken (vraaggezinnen) worden door een lokale coördinator gekoppeld aan een stabiel gezin in de buurt (steungezin). Op een laagdrempelige, gelijkwaardig en alledaagse manier krijgen kinderen zo wat extra liefde en aandacht terwijl hun ouders even worden ontlast.

Een belangrijk uitgangspunt van de Hervormingsagenda Jeugd is dat gezinnen zoveel mogelijk op eigen kracht en met hulp uit hun omgeving problemen het hoofd kunnen bieden – nog vóórdat professionele jeugdhulp nodig is.

Buurtgezinnen sluit hier naadloos op aan: wij zetten in op preventie. We willen voorkomen dat spanningen binnen gezinnen escaleren en er zwaardere hulp – of in het uiterste geval uithuisplaatsing – nodig is. In 2025 zijn we actief in meer dan 150 gemeenten en hebben we al meer dan 8.000 koppelingen tussen gezinnen tot stand gebracht.

Buurtgezinnen bereikt haar doelen door vitale steungezinnen te koppelen aan overbelaste vraaggezinnen in de buurt. Zo dragen we bij aan:

- Een veilige en positieve ontwikkeling van kinderen.
- Het versterken van de eigen kracht en opvoedvaardigheden van ouders.
- Het vergroten van een steunend netwerk voor kwetsbare ouders en kinderen.
- Meer onderlinge betrokkenheid en verbondenheid in de buurt.

Buurtgezinnen®
gezinnen voor gezinnen

Vraaggezinnen

Vraaggezinnen zijn gezinnen die te maken hebben met (dreigende) overbelasting, vaak als gevolg van een combinatie van beperkte draagkracht (zoals alleenstaand ouderschap of gezondheidsproblemen) en uitdagingen die veel van hen vragen. Ook vluchtelingengezinnen kunnen zich aanmelden. Niet elk gezin is geschikt voor deelname aan Buurtgezinnen. Soms kunnen problemen te zwaar zijn en is (eerst) professionele hulp nodig. Dit beoordeelt Buurtgezinnen na kennismaking met het vraaggezin.

Kenmerken vraaggezinnen:

- Gezinnen die overbelast zijn of dreigen te raken, waardoor de kinderen te weinig aandacht krijgen
- Vaak spelen omstandigheden mee, zoals alleenstaand ouderschap, armoede, mantelzorg, een verstandelijke beperking, psychische klachten of (gedrags)problemen bij het kind, die de draagkracht van ouders onder druk zetten.
- Het gezin kan niet terugvallen op familie of mensen om hen heen, of de steun die zij krijgen is beperkt.
- Ouders zijn gemotiveerd om mee te doen en kunnen afspraken maken én nakomen. Deelname aan Buurtgezinnen is altijd vrijwillig.
- De kinderen in het gezin zijn tussen de 0 en 23 jaar.

Vrijwillige steungezinnen

Steungezinnen bestaan uit ervaren en competente ouders die graag iets willen betekenen voor een ander en zo een waardevolle bijdrage leveren aan de samenleving. Zij ondersteunen het vraaggezin, maar nemen de opvoeding niet over. Ze bieden juist ruimte voor kinderen om kind te zijn en helpen ouders hun eigen kracht en zelfredzaamheid te versterken. Steunouders worden zorgvuldig geselecteerd op basis van een competentieprofiel en dienen een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te overleggen.

De ondersteuning wordt afgestemd op de behoeften van het vraaggezin en kan uiteenlopen van wekelijkse opvang op een vaste middag, logeerpartijen, tot meegaan naar sportactiviteiten of ouderavonden.

De achtergronden van steungezinnen zijn divers: het kunnen jonge gezinnen zijn, gezinnen met uitwonende kinderen, of senioren die een opa-en-oma-rol vervullen. Zo kunnen ook senioren een zinvolle bijdragen leveren en mee blijven doen. De religieuze en culturele achtergrond van onze steungezinnen verschilt en ook mannen- en vrouwenstellen of éénoudergezinnen bieden steun.

De werving van steungezinnen gebeurt onder andere via scholen, vrijwilligerscentrales, gezondheidscentra, sportverenigingen, kerken en buurthuizen. Daarnaast is de inzet van Facebook en Instagram uitermate effectief gebleken bij het zoeken van steungezinnen; Buurtgezinnen is daar dan ook zeer actief. Voor elke Buurtgezinnen gemeente maken wij een eigen Facebook en Instagram pagina.

Matchen en begeleiden van gezinnen

Na aanmelding bezoekt de coördinator het vraaggezin. In twee gesprekken wordt gekeken naar de aard van het gezin, wat goed gaat, wat lastig is, en welke steun gewenst is. Daarna wordt een wervingsprofiel opgesteld, dat via onze website en sociale media wordt gedeeld.

Wanneer zich geschikte steungezinnen melden, voert de coördinator ook met hen twee gesprekken. Op basis daarvan doet zij een voorstel aan het vraaggezin. Klikt het tijdens de kennismaking tussen beide gezinnen, dan worden afspraken gemaakt en huisregels ondertekend.

Vraag- en steungezin gaan een duurzame verbintenis met elkaar aan, zo lang als wenselijk is.

Na de proefperiode van twee maanden, volgt een evaluatiegesprek. Daarna vindt elke zes maanden een voortgangsgesprek plaats met de coördinator en beide gezinnen. Tussendoor is de coördinator beschikbaar bij vragen en problemen, bijvoorbeeld als er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind of als er meer nodig is. Bij signalen van onveiligheid speelt de coördinator een belangrijke rol.

Steungezinnen leven en veren mee met de mogelijkheden en beperkingen van het gezin dat ze ondersteunen. De aard en mate van ondersteuning kan variëren in de loop van de tijd, mede afhankelijk van de toenemende eigen kracht van het vraaggezin. Dit is tijdens de evaluaties onderwerp van gesprek.

Na twee jaar stopt de begeleiding van Buurtgezinnen. Tegen die tijd is de relatie tussen de gezinnen zo stevig geworden dat ze zelfstandig verder kunnen. Mocht dat nodig zijn, dan kan altijd opnieuw contact worden opgenomen met de coördinator.

Rol coördinator Buurtgezinnen

Buurtgezinnen stelt in overleg met de gemeente een lokale coördinator aan die zorgt voor:

- Publiciteit in de gemeente over dit nieuwe initiatief.
- Afstemming met samenwerkingspartners in het sociaal domein.
- Opsporen van vraaggezinnen en steungezinnen.
- Kennismakingsgesprekken en screening van gezinnen.
- Koppelen van vraag- en steungezinnen.
- Formeel vastleggen van de afspraken in een contract.
- Begeleiden van de steungezinnen.
- Monitoren van de voortgang, kwaliteit en veiligheid.
- Organiseren van Buurtgezinnen-activiteiten voor vraag- en steungezinnen.
- Voeren van voortgangsoverleg met de gemeente.
- Beheer van lokale sociale media; Facebook en Instagram account.
- Registratie en onderhoud gegevensbestanden database.

De coördinator wordt ondersteund door een regiocoördinator en een professionele landelijke backoffice. Nieuwe coördinatoren worden ingewerkt en begeleid. Tenminste eenmaal per kwartaal komen de coördinatoren uit dezelfde regio bij elkaar voor intervisie en professionalisering. Daarnaast zijn er landelijke professionaliserings-dagen via de Buurtgezinnen Academie.

Inzet van De Oudertelefoon

Sinds april 2025 valt De Oudertelefoon onder het bestuur van Buurtgezinnen. Net als Buurtgezinnen biedt deze organisatie laagdrempelige, vrijwillige ondersteuning aan ouders. Ouders kunnen op werkdagen gratis en anoniem bellen en chatten met getrainde vrijwilligers met een professionele achtergrond.

Voor gezinnen die zich hebben aangemeld bij Buurtgezinnen, maar nog wachten op een match, is dit een waardevolle aanvulling. De Oudertelefoon biedt een luisterend oor en denkt met hen mee bij zowel grote als kleine zorgen. Ook ná het afronden van een koppeling kunnen ouders bij De Oudertelefoon terecht voor nazorg – laagdrempelig, wanneer zij daar behoefte aan hebben. Zo kan worden voorkomen dat nieuwe problemen uitgroeien tot iets groters. De coördinator informeert ouders actief over dit aanbod.

Doorverwijzen naar formele hulp

Soms maken steungezinnen zich zorgen over de ontwikkeling van een kind of over de opvoedvaardigheden van de vraagouders. Wanneer dit buiten hun expertise valt, is dit onderwerp van gesprek tijdens het voortgangsoverleg tussen steungezin, vraaggezin en de coördinator van Buurtgezinnen.

Aan het begin van de samenwerking wordt met elkaar afgesproken dat bij dit soort zorgen de coördinator wordt betrokken. De coördinator kent de sociale kaart en kan gericht doorverwijzen naar de formele hulp. Het komt voor dat steunouders vervolgens betrokken worden bij het hulpverleningstraject dat volgt. We vinden het daarbij belangrijk dat zij niet de rol van hulpverlener krijgen. Zij zijn er om de ouders bij te staan en sterker te maken en dragen bij aan (het herstel van) het gewone leven.

Bijdragen aan de ‘pedagogische civil society’

Twee belangrijke pijlers van Buurtgezinnen zijn geïnspireerd op de ‘pedagogische civil society’:

- Samen zorgdragen voor de opvoeding van kinderen
- Bouwen aan gemeenschapskracht

Veel vraaggezinnen hebben een beperkt sociaal netwerk. De koppeling aan één steungezin helpt, maar er is meer nodig. In plaats van het gevoel dat een vraaggezin faalt omdat ze het alleen niet redden, willen we bouwen aan een gemeenschap waarin samen opvoeden de norm is en niet de afwijking. ‘It takes a village to raise a child’. Ergens bij horen en het gevoel hebben er niet alleen voor te staan geeft kracht.

Andersom willen steungezinnen hun ‘bubbel’ doorbreken. Zij ervaren het contact met een gezin uit een andere sociale klasse of met een andere culturele achtergrond als een verrijking en horizonverruiming.

De kinderombudsvrouw verwoordde het als volgt:
‘In onze samenleving is het niet meer vanzelfsprekend dat jongeren ouderen ontmoeten of dat mensen uit verschillende sociaaleconomische klassen of culturele achtergrond elkaar tegenkomen. Buurtgezinnen kan verbindingen leggen tussen deze groepen.’

Vanaf het tweede jaar in een gemeente start de coördinator daarom met het organiseren van activiteiten voor vraag- en steungezinnen om de onderlinge relaties te versterken en vraaggezinnen een groter netwerk te bieden.

Onze rol bij kansengelijkheid

Eén op de drie kinderen bij Buurtgezinnen groeit op in armoede. We weten dat dit grote gevolgen kan hebben voor hun ontwikkelkansen. Financiën is daarom een vast onderwerp bij de kennismaking tussen de coördinator en het vraaggezin. Indien nodig verwijst de coördinator actief door naar lokale armoedevoorzieningen.

Alle coördinatoren zijn officieel intermediair en kunnen financiële ondersteuning aanvragen voor zaken als muziekles, contributie voor de sportvereniging, sportkleding etc. Om kinderen en ouders die in armoede leven even een zorgeloze tijd te bieden, is er een structurele samenwerking met Stichting Het Vergeten Kind. Buurtgezinnen kan kinderen aanmelden voor uitjes, weekenden en vakanties van deze stichting.

We werken ook samen met onder andere de Linda Foundation, Stichting Uitgestelde Kinderfeestjes, ANWB Kinderfietsplan, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en allerlei lokale organisaties die activiteiten voor kinderen in armoede organiseren.

Onze droom

Ieder kind dat via Buurtgezinnen naar een steungezin gaat, heeft een fiets, gaat naar muziekles of zit op een sportvereniging, viert zijn/haar verjaardag, krijgt iets extra's in de decemberfeestmaand en doet wat leuks in de vakantie. Oudere kinderen hebben een laptop. Zo bevorderen we de gelijke kansen van kinderen, ongeacht hun afkomst.

Resultaten en rapportage

In het eerste jaar ontvangt de gemeente elk kwartaal een voortgangsrapportage van Buurtgezinnen. Vanaf het tweede jaar gebeurt dit halfjaarlijks. Ook het aantal contacten met De Oudertelefoon wordt jaarlijks gerapporteerd.

Daarnaast publiceert Buurtgezinnen jaarlijks een Landelijke Effectrapportage met daarin cijfers over het sociale en financiële rendement van onze aanpak. Hierin staan de effecten voor ouders en kinderen en de behaalde resultaten. Ook brengen we in kaart, door middel van kwalitatieve beschrijvingen van koppelingen, welke besparingen de inzet van Buurtgezinnen heeft opgeleverd door het voorkomen, stoppen of afschalen van andere vormen van hulpverlening.

Klantentevredenheid

Het allerbelangrijkste voor ons is, wat gezinnen van onze dienstverlening vinden. Daarom voeren we jaarlijks een klantentevredenheidsonderzoek uit onder al onze (gekoppelde) gezinnen.
De waardering voor Buurtgezinnen blijkt zeer hoog. De gemiddelde score die vraag- en steungezinnen Buurtgezinnen in alle regio's geven is een **9**. De meest recente **Factsheet Klantentevredenheid** is te downloaden via onze website.

Onderzoek

Vanaf de start is er onderzoek gedaan naar de werkwijze en effecten van Buurtgezinnen. Een greep uit de onderzoeken:

- Het lectoraat ‘Outreachend werken en innoveren’ van de Hogeschool van Amsterdam onderzocht de samenwerking tussen gezinnen. Rapport: Pionieren in relaties.
- In 2020 publiceerde de Christelijke Hogeschool Ede (lectoraat Kind in Gezin) een rapport over het sociale en financiële rendement, uitgevoerd door Elize Lam.
- In 2021 deed Solid Road praktijkonderzoek naar de ervaringen van vluchtelingengezinnen bij Buurtgezinnen.
- In 2022 hebben we bij 306 koppelingen tussen gezinnen, met 435 betrokken kinderen, de effecten onderzocht. Een koppeling loopt in principe twee jaar en aan het einde van die twee jaar doen we een eindmeting bij deze gezinnen. Aan dit onderzoek namen 34 uiteenlopende gemeenten deel (grote en kleine, stedelijke en landelijke). Rapport: Landelijke Effectrapportage 2025.
- Op dit moment is Buurtgezinnen als veldpartij betrokken bij een meerjarig onderzoek van Partners voor Jeugd naar de inzet van informele steun voor ouders met een beperking.

Alle genoemde rapporten zijn te downloaden via onze website.

Bijzondere erkenning

In 2017 ontvingen we het ‘Appeltje van Oranje’ uit handen van koning Willem Alexander - een jaarlijkse prijs van het Oranje Fonds voor vernieuwende sociale initiatieven. Datzelfde jaar bracht koningin Máxima een werkbezoek aan Buurtgezinnen.

In 2021 werden we bekroond met de Hartenhuis-award van Stichting Het Vergeten Kind vanwege onze bijdrage aan het doorbreken van het sociaal isolement waarin veel kinderen opgroeien.

In 2025 kwam koningin Máxima wederom op bezoek bij Buurtgezinnen ter ere van ons 10-jarig jubileum en de uitgifte van ons boekje ‘Waar ik me thuis voel’ met ervaringsverhalen van Buurtgezinnen kinderen.

Ter ere van ons 10-jarig jubileum maakten we het boekje ‘Waar ik me thuis voel’ met 10 bijzondere verhalen van kinderen, ouders en steunouders over hun ervaringen met Buurtgezinnen.

Klik op de foto om de online versie te bekijken.

Whitepaper

Samen Oplopen
Er zijn voor gezinnen

Zorg voor elkaar: structurele informele gezinssteun in het lokale preventiebeleid

Gecoördineerde informele gezinssteun is een vorm van preventie die alleen werkt wanneer zij continu en betrouwbaar aanwezig is. Kortetermijnfinanciering ondermijnt netwerkopbouw, stabiliteit en verwijsketenwerking, terwijl structurele inbedding in regulier preventiebeleid aantoonbaar leidt tot minder jeugdhulpgebruik en hogere maatschappelijke opbrengst.

In heel Nederland staat de sociale basis onder druk. Gezinnen ervaren steeds vaker langdurige stress door armoede, gezondheidsproblemen, opvoedvragen of een gebrek aan steun uit hun omgeving. De gevolgen daarvan komen zichtbaar terecht in het sociaal domein: het gebruik van jeugdhulp neemt jaar na jaar toe. Niet omdat formele hulp tekortschiet, maar omdat steeds meer gewone vragen via scholen, huisartsen en wijkteams in het professionele domein belanden. De landelijke beweging van normaliseren en demedicaliseren vraagt daarom om een vorm van ondersteuning die laagdrempelig, nabij en menselijk is, zonder escalatie en zonder onnodige professionalisering. Gecoördineerde informele gezinssteun, zoals Samen Oplopen, biedt precies dat.

De aanpak – gecoördineerde informele gezinssteun

Ontstaan in 2011 vanuit een burgerinitiatief in Zeist is de aanpak van Samen Oplopen inmiddels, als een erkende en bewezen effectieve interventie, opgenomen in de Databank Effectieve Sociale Interventies van Movisie. In deze aanpak loopt een vrijwilliger als medemens met een gezin mee. Niet als hulpverlener, maar als iemand die rust, overzicht en vertrouwen helpt terugbrengen in het dagelijks leven. Door simpelweg aanwezig te zijn, mee te denken over praktische vraagstukken en te helpen om het netwerk van het gezin te versterken, ontstaat een vorm van stabiliteit die professionele zorg niet altijd kan bieden. Die stabiliteit is cruciaal, omdat gezinnen in een overlevingsstand vaak geen ruimte hebben om adviezen op te volgen of hulp te laten landen. Relationele steun maakt die ruimte wél vrij.

Het verschil met losse vrijwillige hulp zit in de professionele coördinatie. Een vaste coördinator selecteert, traint en begeleidt vrijwilligers; bewaakt grenzen en veiligheid, biedt waar nodig zelf hulp; en schakelt tijdig met wijkteams, scholen en andere betrokken professionals. Zo blijft de informele steun licht en menselijk, maar wordt deze wel gedragen door een stabiel en verantwoord systeem. De ondersteuning vervangt dus geen formele hulp, maar zorgt dat gezinnen in een positie komen waarin formele ondersteuning pas echt effect kan hebben. Daarmee draagt het rechtstreeks bij aan het terugdringen van onnodige jeugdhulp en het versterken van de sociale basis.

Betere zorg - bewezen maatschappelijk rendement

De waarde van deze aanpak is zichtbaar in onderzoek én praktijk. Studies naar informele zorg laten zien dat relationele steun stress verlaagt, veerkracht vergroot en escalaties voorkomt.

Sarah (voorkomen van escalatie)
Sarah, een alleenstaande moeder, raakte door stress en verlies van structuur in een spiraal van schulden, schoolverzuim en oplopende conflicten thuis. Via Samen Oplopen kreeg zij een vaste vrijwilliger die wekelijks meehielp met overzicht, rust en contact met school. De coördinator bewaakte de veiligheid en schakelde waar nodig met het wijkteam. Binnen zeven maanden stabiliseerde het gezin, herstelde de relatie met school en werd een uithuisplaatsing voorkomen. Het gezin staat nu zelfstandig en zonder inzet van zware jeugdhulp. De vrijwilliger is na afronding van de begeleiding door de coördinator in het gezin nu een belangrijke steunfiguur. Opbrengst financieel: Indicatiekosten bij uithuisplaatsing (pleegzorg of residentiële plaatsing): € 45.000 - 85.000 per jaar.

In Nederland vertegenwoordigt informele steun een maatschappelijke waarde van € 17,5 - 30 miljard per jaar. Daarbij blijkt steeds opnieuw dat preventie vooral rendeert wanneer zij vroeg, relationeel en langdurig kan plaatsvinden. Dat beeld wordt bevestigd door de praktijkervaring van programma's zoals Samen Oplopen, die inmiddels in honderden gezinnen met impactmetingen duurzame effecten laten zien.

Goedkopere zorg door passende ondersteuning

Vergelijkbare effecten worden in meerdere gemeenten gezien: één coördinator ondersteunt gemiddeld vierentwintig gezinnen per jaar en levert een indicatieve besparing van meer dan een half miljoen euro op, doordat escalaties uitblijven en formele trajecten korter en effectiever worden. Gemeenten worden geconfronteerd met stijgende zorgkosten, personeelstekorten en toenemende complexiteit in het sociaal domein. Deze druk ontstaat niet alleen door de hoeveelheid hulpvragen, maar ook doordat veel gezinnen pas laat stabiliteit vinden. Juist hier biedt gecoördineerde informele gezinssteun een structurele meerwaarde: het vergroot niet alleen het netwerk van gezinnen, maar versterkt ook hun dagelijkse handelingsruimte, waardoor formele hulp doelgerichter en korter kan worden ingezet. Dit vermindert de druk op wijkteams en specialistische jeugdhulp en zorgt dat professionals zich kunnen richten op gezinnen die intensieve ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben. Zo draagt gecoördineerde informele gezinssteun bij aan een verschuiving van crisisgericht werken naar voorspelbare, duurzame preventie. Precies de systeemverandering en maatschappelijke opbrengst die gemeenten nastreven.

Structurele investering in gecoördineerde gezinssteun

Om de preventieve opdracht uit de Hervormingsagenda Jeugd en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord waar te maken, moeten gemeenten gecoördineerde informele steun daarom niet zien als tijdelijk project, maar als structureel onderdeel van hun lokale infrastructuur. Juist omdat deze vorm van preventie werkt via stabiliteit, vertrouwen en de opbouw van duurzame netwerken, is kortetermijn-financiering onvoldoende. Projectsubsidies leiden tot wisselende capaciteit, verlies van vrijwilligers en onzekere verwijslijnen. Gezinnen weten niet of steun blijft bestaan, wijkteams durven minder snel door te verwijzen en organisaties verliezen tijd aan telkens opnieuw opstarten. Daarmee verdwijnt precies datgene wat deze aanpak sterk maakt: continuïteit. Preventie werkt alleen wanneer gezinnen op elk moment op lichte steun kunnen rekenen, en wanneer professionals het aanbod als een vaste, betrouwbare route kunnen gebruiken.
Door gecoördineerde informele gezinssteun structureel in te bedden in het lokale preventiebeleid, krijgen gezinnen tijdige rust en overzicht, ontstaat er ruimte voor professionele hulp om effectief te landen en blijft de druk op wijkteams beheersbaar. Structurele financiering en een vaste plek binnen wijkteams, Kansrijke Start en preventieakkoorden maken deze aanpak duurzaam inzetbaar en goed schaalbaar. Gemeenten kunnen hiermee doelgericht sturen op normaliseren, demedicaliseren en het verminderen van zwaardere zorg. Het resultaat is een sterkere sociale basis én een structurele daling van jeugdhulpcijfers.

In de Voortgangsbrief Jeugd aan de Tweede Kamer van 13 juni 2025 bevestigt het Rijk het belang van informele steun binnen de sociale basis en noemt daarin Samen Oplopen als goed praktijkvoorbeeld. Daarmee sluit structurele inzet op deze aanpak direct aan bij de landelijke koers richting normaliseren, demedicaliseren en het versterken van preventie.

Oproep aan gemeenten en raadsleden

De oproep aan u is om het onderstaande mee te nemen in uw partijprogramma.

De gemeente investeert structureel in duurzame gecoördineerde vormen van informele gezinssteun (zoals Samen Oplopen) door:

- meerjarige subsidies in plaats van jaarlijkse projectfinanciering; subsidies van minimaal vier jaar voor organisaties die de sociale basis versterken;
- opname in de preventieve zorgstructuur en lokale preventieakkoorden;
- de aanpak te integreren in de Kansrijke start-programma's;
- een centrale coördinatiefunctie voor informele gezinssteun;

Door deze aanpak structureel te borgen, versterken we het fundament van de samenleving: gezinnen die elkaar dragen, ondersteund door professionals, met bewezen maatschappelijk rendement. De huidige wetenschappelijke consensus bevestigt dat informele gezinssteun economische én sociale meerwaarde oplevert, mits goed ondersteund.
Het structureel opnemen van informele gezinssteun in lokaal preventiebeleid is dus niet enkel wenselijk, maar wetenschappelijk onderbouwd en economisch en maatschappelijk verstandig. Structurele borging van coördinatie, training en ondersteuning is cruciaal om deze bewezen en schaalbare vorm van informele steun duurzaam te verankeren in de lokale preventiestructuur.

Graag licht ik deze bevindingen in een gesprek of korte presentatie persoonlijk toe. U bent van harte uitgenodigd om contact op te nemen.

Structurele investering in gecoördineerde informele steun, zoals Samen Oplopen, versterkt gezinnen en wijken en draagt rechtstreeks bij aan het versterken van de sociale basis van onze samenleving. Om bij de woorden van het programma Kansrijke Start aan te sluiten: Samen zorgen we voor elkaar!

Mathilde Veenstra
Directeur, Stichting Samen Oplopen
E-mail: mathildeveenstra@samen-oplopen.nl
Telefoon: 06 8113 6075
Website: www.samen-oplopen.nl

Bijlage – Maatschappelijk rendement van informele gezinssteun: wetenschappelijke onderbouwing.

Recente wetenschappelijke analyses tonen onomstotelijk aan dat informele zorg – de onbetaalde steun die burgers aan familie, vrienden of buren bieden – een onmisbare pijler vormt van de Nederlandse samenleving én een substantiële maatschappelijke waarde vertegenwoordigt.

1. Maatschappelijke en economische waarde

De landelijke studie van Elayan et al. (2024) [1] becijferde dat informele zorg in 2019 tussen € 17,5 en € 30,1 miljard waard was, oftewel 2,15–3,71 % van het bbp. De auteurs schatten dat Nederlanders gezamenlijk circa 1,55 miljard uur informele zorg verleenden, waarvan 57–88 % van de totale kosten bestaat uit tijdsinzet. Deze studie wordt inmiddels internationaal aangehaald als referentiepunt voor maatschappelijke waardering van informele zorg.

Vervolgonderzoeken bevestigen dit beeld. Zo tonen de Groot et al. (2023) [2] en Cattaneo et al. (2025) [3] aan dat de zorgvraag structureel stijgt door vergrijzing en dat de totale informele zorgkosten in Europa tegen 2050 met ruim 50 % toenemen. Daarmee is de Nederlandse schatting van Elayan et al. een conservatief uitgangspunt.

2. Effecten op kwaliteit van leven en arbeid

De studie van Bremmers et al. (2024) (Erasmus Universiteit) [4] laat zien dat informele zorggevers in Nederland een meetbare daling ervaren in zowel mentale als sociale kwaliteit van leven. Hoefsmit et al. (2024) [5] beschrijven hoe werkenden hun baan aanpassen via zogeheten *job crafting* om zorg en arbeid te combineren, vaak met verlies aan productiviteit en stijgende stress. Dit onderstreept dat informele zorg niet gratis is, maar economische én menselijke kosten kent.

Daarnaast toont Krämer et al. (2024) [6] aan dat de “welzijnskosten” van mantelzorg vergelijkbaar zijn met forse inkomensverliezen, terwijl de OECD (2023) rapporteert dat vooral vrouwen onevenredig veel van deze onbetaalde zorg leveren.

3. Beperkingen en maatschappelijke houdbaarheid

Het SCP-onderzoek (Verbeek-Oudijk et al., 2019) [7] waarschuwde reeds dat het zogenoemde reservepotentieel aan mantelzorg, de veronderstelling dat burgers nog veel meer informele hulp kunnen bieden, beperkt is. Sociaaleconomische factoren, gezondheid en werkomstandigheden bepalen of mensen kúnnen en wíllen helpen. Dit bevestigt de noodzaak van structurele versterking van de sociale basis: ondersteuning, coördinatie en professionele rugdekking voor vrijwilligers en gezinnen.

4. Implicaties voor beleid

De genoemde onderzoeken komen tot een gemeenschappelijke conclusie:

- Informele zorg vertegenwoordigt hoge maatschappelijke waarde, maar veroorzaakt ook meetbare belasting.
- Investeren in coördinatie, training en ondersteuning levert een positief maatschappelijk rendement op.

- Het erkennen van informele zorg in beleid voorkomt dat de druk verschuift van formele naar onbetaalde zorg.

Programma's als Samen Oplopen operationaliseren precies dit evenwicht. Ze versterken de sociale basis door informele steun te koppelen aan professionele begeleiding. Daarmee worden niet alleen gezinnen geholpen, maar ook maatschappelijke kosten beperkt en formele zorg ontlast.

Praktijkvoorbeeld – Dilany (14)
De ouders van Dilany kampen met burn-outklachten, schulden en sociale isolatie, terwijl Dilany regelmatig spijbelt en risico loopt op schooluitval en overlast. Een vrijwilliger liep elf maanden mee en bracht regelmaat, hielp met huiswerk, stimuleerde sportdeelname en ondersteunde het contact met school. De coördinator regelde passende zorg en schuldhulp voorde ouders en bewaakte de veiligheid. Dilany bleef op school, sloot zich aan bij een sportteam en stopte met risicogedrag: thuis nam de druk af en de ouders hervonden overzicht. Door de inzet van Samen Oplopen (3500,-) werd specialistische jeugdhulp of opvang (€ 12.000 – 18.000) voorkomen – een besparing van circa € 8.500 – 14.500)

Conclusie

Informele gezinssteun levert economische en sociale meerwaarde op. Samen Oplopen geeft die ondersteuning concreet vorm en sluit aan bij de aanbevelingen van recente nationale en internationale studies. Het structureel opnemen van informele gezinssteun in lokaal preventiebeleid is dus niet enkel wenselijk, maar wetenschappelijk onderbouwd en economisch en maatschappelijk verstandig.

Literatuurlijst

1. Elayan, S., Angelini, V., Buskens, E., & de Boer, A. (2024). The economic costs of informal care: Estimates from a national cross-sectional survey in the Netherlands. European Journal of Health Economics, 25(8), 1311–1331.
   URL: https://link.springer.com/article/10.1007/s10198-023-01666-8
2. Groot, H. de, et al. (2023). Informal care costs according to age and proximity to death.
   URL: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36725787/
3. Cattaneo, T., et al. (2025). The burden of informal family caregiving in Europe, 2000–2050.
   URL: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/40255934/
4. Bremmers, L. G. M., Fabbricotti, I. N., Gräler, L., Uyl-de Groot, C. A., & Hakkaart-van Roijen, L. (2024). The impact of informal care provision on the quality of life of adults caring for persons with mental health problems: A cross-sectional assessment of caregiver quality of life. Health Psychology Open, 11.
   URL: https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/20551029241262883
5. Hoefsmit, N., et al. (2024). Adjusting paid jobs to informal caregiving: Job crafting, productivity loss and stress among working caregivers.
   URL: https://research.ou.nl/en/publications/adjusting-paid-jobs-to-informal-caregiving-a-qualitative-study-in/
6. Krämer, M. D., & Bleidorn, W. (2024). The well-being costs of informal caregiving. Psychological Science, 35(12), 1382–1394.
   URL: https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/09567976241279203
7. OECD. (2023). Informal carers. In Health at a Glance 2023: OECD Indicators. Organisation for Economic Co-operation and Development.
   URL: https://www.oecd.org/en/publications/health-at-a-glance-2023_7a7afb35-en.html
8. Rijksoverheid. (2023). Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028.
   URL: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/01/hervormingsagenda-jeugd-2023-2028
9. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2025). Voortgangsbrief Jeugd aan de Tweede Kamer, 13 juni 2025.
   URL:https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/06/13/voortgangsbrief-jeugd

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	526602
Vergaderdatum	25 november 2025
Organisatieonderdeel	MT
Portefeuillehouder	Theo Faber

Onderwerp

Aanpassingen veerdam Nes door Rijkswaterstaat en sonderen draagvlak aanpassingen parkeren

Kennisnemen van

De raad wordt gevraagd kennis te nemen van de uitnodiging aan inwoners die via de “info” en via de gemeentelijke website wordt gedeeld met de inwoners van Ameland. Deze uitnodiging betreft de mogelijkheid om kennis te nemen van en te reageren op het renovatieplan van Wagenborg en de optimalisatie van het parkeren op de veerdam.

Inleiding

Rijkswaterstaat gaat aanvang 2026 starten met renovatiewerkzaamheden op de veerdam. Daarvoor is een plan uitgewerkt wat nu wordt gedeeld met de belanghebbenden. Dit zijn de “nautische partners” op de veerdam en inwoners van Ameland.
Daarnaast is door de gemeente Ameland onderzoek gedaan naar de verbetering van de parkeermogelijkheden op de veerdam.

Op 9 december 2025 zal er een gezamenlijk inloopmoment worden georganiseerd door Rijkswaterstaat en gemeente Ameland. De inwoners zijn/worden daarvoor uitgenodigd via de “info”. Op de gemeentelijke website is nog nadere informatie beschikbaar.

Kernboodschap

Via deze raadsbrief en de uitnodiging voor het inloopmoment willen we ook de raad meenemen in de mogelijke maatregelen om zo tot een voorstel met een zo breed mogelijk draagvlak te komen.

Vervolg

Mede op basis van de reacties die op 9 december 2025 worden verzameld zal een raadsvoorstel worden voorbereid voor de aanpassingen op de veerdam.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

Voor de bijlagen wordt verwezen naar de uitnodiging op de “info” en de informatie op de website van de gemeente Ameland. Inloopmoment werkzaamheden Veerdam | Gemeente Ameland

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	467087
Vergaderdatum	25 november 2025
Organisatieonderdeel	Beheer en Onderhoud
Portefeuillehouder	Theo Faber

Onderwerp

Openbaar toilet KNRM Ballumerbocht

Kennisnemen van

1. Voortgang over de toegang van het openbaar toilet
2. Afspraken over het gebruik van het grijs watersysteem.

Inleiding

Graag willen wij de raad middels deze brief informeren over de voortgang van het inregelen van de toegang tot het openbaar toilet, met als doel het registeren van het gebruik van dit toilet. Daarnaast willen wij de raad ook informeren over het gebruik van het grijs water van het openbaar toilet bij het nieuwe reddingsstation van de KNRM.

Kernboodschap

De toegang van het openbaar toilet wordt middels een digitaal sluitsysteem geregistreerd. Met dit systeem kunnen er openingstijden worden ingesteld zodat het toilet toegankelijk is. Tevens kan met dit systeem een telling gemaakt worden om te kijken wat het gebruik is van het toiletgebouw. Uit een evaluatie kan er naderhand worden besloten om eventueel een betaalsysteem in te voeren. Dit zou dan een integrale afweging vergen samen met de overige openbare toiletten op het eiland.

Zoals eerder is teruggekoppeld in de lijst met toezeggingen, gaat de KNRM spoelen met grijs water. Hiervoor is overeengekomen dat de gemeente 50% van de investering voor haar rekening neemt. De investering is geoffreerd op een totaalbedrag van € 19.922,70

Vervolg

Voor de toegang van het openbare toilet zullen er venstertijden vastgesteld moeten worden per periode. In beginsel houden wij dezelfde tijden aan als de andere openbare toiletten. Dat is van 7.00 uur ’s ochtends tot 20.00 uur ’s avonds. Aan de hand van de behoefte, tellingen en eventuele meldingen, zouden deze tijden bijgesteld kunnen worden. Ook een start- en einddatum zullen vastgelegd moeten worden voor de telling. Na deze periode zal het gebruik in kaart gebracht worden.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.
S

Bijlagen

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	526172
Vergaderdatum	25 november 2025
Organisatieonderdeel	Programma Duurzaamheid
Portefeuillehouder	Piet IJnsen

Onderwerp

Specifieke Uitkering Energiearmoede ingezet voor de doelgroep

Kennisnemen van

De financiële dekking voor de subsidieregeling energieondersteuning Ameland 2025, die in de begrotingswijziging van de Kadernota 2026 zal worden opgenomen.

Inleiding

Gemeente Ameland heeft via de specifieke uitkering (SpUk) Energiearmoede middelen ontvangen van het Rijk om huishoudens te ondersteunen die te maken hebben met energiearmoede. Deze doelgroep wordt onevenredig hard geraakt door stijgende energiekosten en heeft vaak beperkte mogelijkheden om te investeren in energiebesparende maatregelen. Het doel van deze uitkering is het bestrijden van energiearmoede. Met de subsidieregeling draagt de gemeente gericht en effectief bij aan het verlichten van energiearmoede, het verbeteren van de woonkwaliteit en het versnellen van de energietransitie. Daarom heeft het college de subsidieregeling energieondersteuning Ameland 2025 vastgesteld.

Wij informeren u over de SpUk-middelen Energiearmoede, zodat deze rechtmatig worden ingezet.

Kernboodschap

De financiële dekking van deze subsidieregeling wordt geborgd via de SpUk-middelen, waar gemeente Ameland van het Rijk € 107.185 voor heeft ontvangen. Echter, in de primaire begroting 2026 is geen rekening gehouden met zowel de lasten als de baten. Daarmee is er formeel geen budget beschikbaar. Bij de Kadernota 2026 zal voor dit aspect dan ook een begrotingswijziging plaatsvinden, waarbij het bedrag verdeeld zal worden over 2026 en 2027. De SpUk-middelen Energiearmoede moeten immers uiterlijk in december 2027 zijn besteed.

Vervolg

Na de besluitvorming door het college volgt publicatie van de subsidieregeling en starten de communicatieuitingen. Medewerkers van het programma Duurzaamheid, het cluster Sociaal Domein en Sociaal Werk Ameland werken hierbij samen, zodat de doelgroep optimaal wordt geïnformeerd en ondersteund.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

hûsenhiem adviseurs omgevingskwaliteit

12 NOV 2025

Aan: - De raad van de gemeente Ameland
Postbus 22
9160 AA HOLLUM

Betreft: Benoeming leden Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit 2026
Ref. : man/AB/brief aan gemeente inzake benoeming leden
Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit 2026

Leeuwarden, 11 november 2025

Geachte leden van de Raad,

Hierbij ontvangt u de voordracht voor de benoeming van de leden van de Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit.
Op basis van de door uw raad vastgestelde Verordening op de Gemeentelijke Adviescommissie kunnen de leden van deze onafhankelijke adviescommissie door college en raad voor een termijn van ten hoogste drie jaar worden benoemd en voor eenzelfde periode van drie jaar worden herbenoemd.

Voor het jaar 2026 zal een aantal zittende commissieleden de advieswerkzaamheden moeten beëindigen, zal een aantal zittende leden voor herbenoeming moeten worden voorgedragen en zal een aantal nieuwe commissieleden moeten worden benoemd (zie onderstaande lijst).

Een overzicht met de samenstelling van de volledige adviescommissie per 1 januari 2026 is aan dit schrijven toegevoegd (zie bijlage-1).

Voor de nieuw te benoemen commissie leden is een korte biografie bijgevoegd (zie bijlage-2).

Mutaties in de commissies hebben geen invloed op het aantal formatieplaatsen bij hûs en hiem.

Johan Willem Frisostraat 1 · 8933 BN Leeuwarden · 058 233 79 30 · husenhiem@husenhiem.nl · www.husenhiem.nl · NL48 BNGH 0285 0223 50

Alsdan wordt door het Dagelijks Bestuur van de G.R. hûs en hiem voorgesteld:

Te *benoemen* als lid van de Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit:

Naam, Functie	*Opleiding*	*Hoofdwerkzaamheden*
H. Tigchelaar architect	Academie van Bouwkunst	directeur-eigenaar JOUS architecten Joure
A. Venema architect	Academie van Bouwkunst	Architect-partner VdpArchitecten Groningen
J. van Loenhout stedebouwkundige	TU Delft	stedebouwkundige gemeente Amsterdam Amsterdam
J. van der Grift landschapsarchitect	Hogeschool Tuin- en Landschapsinrichting	coach in ruimtelijk projectmanagement Amsterdam
K. Boomgaard restauratie architect	Academie van Bouwkunst	zelfstandig architect Franeker
D. van der Wal architectuurhistoricus	Universiteit Amsterdam	onderzoek en publicaties Amsterdam
D. Douma architect	TU Delft	junior adviseur omgevingskwaliteit hûs en hiem Leeuwarden
E. Vellinga architect	TU Delft / TU Berlin	adviseur omgevingskwaliteit hûs en hiem Buren

Te *herbenoemen* als lid van de Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit:

Naam, Functie	*Opleiding*	*Hoofdwerkzaamheden*
T. van der Lune architect	TU Delft	eigenaar VANDELUNE studio Utrecht
S. Gall landschapsarchitect	TU Delft	directeur maatschap Atelier Quadrat Rotterdam
N. Ruijter stedebouwkundige	TU Delft	stedenbouwkundig bureau Cittanova Lelystad
M. van der Heide architectuurhistoricus	Rijksuniversiteit Groningen	eigenaar MVDH Architectuurhistorie Groningen
S. Tillema architectuurhistoricus	Rijksuniversiteit Groningen	Libau Kollum

Te *ontslaan* als lid van de Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit:

Naam, Functie	*Opleiding*	*Hoofdwerkzaamheden*
J. Nauta architect	TU Delft/AA Londen	eigenaar studio Nauta Rotterdam
T. Smits architect	Academie van Bouwkunst	zelfstandig architect Leeuwarden
B. Daan landschapsarchitect	ETH Zürich	partner PeetersenDaan Leeuwarden
T. Hoek stedebouwkundige	TU Delft	adviseur Ruimte & Samenleving Zuidhorn
D. Wendt architectuurhistoricus	Hogeschool Amsterdam	publicist Leeuwarden
M.A. Visser Voorzitter	TU Delft	directeur/secretaris hûs en hiem Amsterdam

Johan Willem Frisostraat 1 · 8933 BN Leeuwarden · 058 233 79 30 · husenhiem@husenhiem.nl · www.husenhiem.nl · NL48 BNGH 0285 0223 50

Voorgesteld wordt de hierboven vermelde personen per 1-1-2026 te (her)benoemen, respectievelijk te ontslaan.

Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met het Frans Alma, coördinator bedrijfsvoering van hûs en hiem (tel: 058-2337930).

Hoogachtend,

namens het Dagelijks Bestuur van
hûs en hiem

H. de Haan, voorzitter,

voor deze,

W. Kingma, secretaris/directeur

Bijlage(n):

1. Samenstelling Gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit in 2026
2. Voordracht nieuw te benoemen leden Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit per 1-1-2026

Johan Willem Frisostraat 1 · 8933 BN Leeuwarden · 058 233 79 30 · husenhiem@husenhiem.nl · www.husenhiem.nl · NL48 BNGH 0285 0223 50

BIJLAGE-1 bij brief 11 november 2025

hûsenhiem adviseurs omgevingskwaliteit

De samenstelling van de Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit in 2026

mevr	Wiepkjen Kingma	voorzitter	lid	A+B
mevr	Marije Talsma	architect	lid	B
dhr	Harm Tigchelaar	architect	lid	A
mevr	Gertrud Topper	architect	lid	A
dhr	Keimpke Zigterman	architect	lid	B
dhr	Joris van Loenhout	stedebouw	lid	A
dhr	Tim Willems-Kruize	stedebouw	lid	B
mevr	Anneke Nauta	landschap	lid	B
dhr	Jan van der Grift	landschap	lid	A
dhr	Rudolf de Haas	restauratie architect	lid	A
mevr	Barbara Kuit	restauratie architect	lid	B
dhr	Kurt Boomgaard	restauratie architect	lid	B
mevr	Gea van Essen	architectuurhistorie	lid	A
mevr	Durkje van der Wal	architectuurhistorie	lid	B
dhr	Sicco Beerda	burgerlid	lid	A
dhr	Piet Faber	burgerlid	lid	B
dhr	Johannes Hobma	scheepsbouwdeskundige	lid	A+B

(*) Er zijn twee teams van de commissie (A en B) die beurtelings bijeenkomen

De volgende personen worden benoemd als reservelid van de commissie.

mevr	Anne-Greet de Vries	architect	reservelid
dhr	Foppe Hoekstra	architect	reservelid
dhr	Tjerk van de Lune	architect	reservelid
dhr	Arnold Venema	architect	reservelid
mevr	Nikè Ruijter	stedebouw	reservelid
dhr	Arnoud Garrelts	landschap	reservelid
dhr	Stefan Gall	arch/stedeb/landsch.	reservelid
mevr	Anna de Leur-Bruijn	restauratie architect	reservelid
dhr	Kor Holstein	restauratie architect	reservelid
mevr	Sanne Tillema	architectuurhistorie	reservelid
mevr	Marieke van der Heide	architectuurhistorie	reservelid
dhr	Almar Wimer Siebenga	burgerlid	reservelid
dhr	Gerrit Terpstra	burgerlid	reservelid

Tevens worden alle adviseurs van hûs en hiem benoemd als lid van de commissie, zodat zij ook als gemandateerde kunnen adviseren in de lokale adviescommissie.

dhr	Gerrit Boschloo	adviseur	lid
dhr	Rene Bremer	adviseur	lid
dhr	Douwe Douma	adviseur	lid
mevr	Marloes Eskens	adviseur	lid
dhr	Frank Reitsma	adviseur	lid
dhr	Stefan Stienstra	adviseur	lid
dhr	Gertjan Timmer	adviseur	lid
dhr	Erik Vellinga	adviseur	lid
dhr	Jasper van Zellingen	adviseur	lid

hûsenhiem adviseurs omgevingskwaliteit

BIJLAGE-2 bij brief 11 november 2025

Voordracht nieuw te benoemen leden Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit per 1-1-2026

Leden van de Centrale Adviescommissie Omgevingskwaliteit van hûs en hiem worden voor drie jaar benoemd en kunnen daarna gedurende een termijn van drie jaar als reserve-commissielid optreden. Het rooster van af- en aantreden bepaalt dat elk jaar enkele wisselingen plaatsvinden in de multidisciplinair samengestelde adviescommissie van hûs en hiem. De nieuwe leden per 1 januari 2026 zijn: architecten Harm Tigchelaar en Arnold Venema (reservelid), stedebouwkundige Joris van Loenhout, landschapsarchitect Jan van der Grif, monumentenarchitect Kurt Boomgaard en architectuurhistorica Durkje van der Wal.

Harm Tigchelaar studeerde in 2008 af als architect aan de Academie van Bouwkunst te Groningen. Daarna heeft hij bij verschillende architectenbureaus veel ervaring opgedaan in particuliere projecten en utiliteitsprojecten van grote diversiteit en complexiteit. Sinds 2018 heeft hij zijn eigen bureau JOUS architecten (nu JOUS architecten + bouwadviseurs). In zijn werk zoekt hij altijd de balans tussen inspiratie en structuur, waarbij hij gemakkelijk beweegt tussen makers, bestuurders en inwoners. Goed luisteren, verbinden en helder communiceren zijn voor hem vanzelfsprekend. Serieus nadenken over hoe we duurzame, circulaire gebouwen maken ziet hij als zijn grootste verantwoordelijkheid.

Arnold Venema heeft zijn opleiding genoten aan de HTS en Academie van Bouwkunst in Groningen. Inmiddels is hij ruim 25 jaar werkzaam bij VdpArchitecten, tegenwoordig als architect-partner. Arnold werkt graag aan een breed palet van projecten, van villa's tot complexe woongebouwen, (rijks)monumenten, CPO projecten en scholen. Actuele thema's als duurzaamheid, circulariteit, natuurinclusiviteit, aardbevingsbestendig bouwen, nul-op-de-meter en 'van gas los' vinden een naadloze inpassing in zijn projecten. In 2019 heeft hij met VdpArchitecten tijdens de dag van de architectuur de vakjury- en publieksprijs gewonnen met een optopping aan de Grachtstraat in Groningen. In 2022 is daar de duurzaamheidsprijs vanuit de Groninger Architectuurmaand aan toegevoegd voor een ensemble van Schuurwoningen in Meerstad. Arnold luistert goed, is flexibel en kan zich uitstekend verplaatsen in een ander.

Joris van Loenhout Joris van Loenhout werkt als stedenbouwkundige bij gemeente Amsterdam, heeft daarvoor bij gemeente Rotterdam gewerkt en daarvoor bij INBO architecten in Amsterdam. De afgelopen tien jaar heeft hij als stedenbouwkundige projecten ontworpen en begeleid in een zeer uiteenlopende complexiteit en dichtheid, van kleinschalige grondgebonden uitbreidingslocaties tot grootschalige gestapelde verdichtingsopgaven. Joris valt te typeren als verbinder, is sociaal en betrokken. In zijn werk als stedenbouwkundige is hij kritisch, opbouwend en zorgvuldig. Hij is afgestudeerd aan de TU Delft met masterrichting Stedenbouw.

hûsenhiem adviseurs omgevingskwaliteit

Jan van der Grif heeft de hogeschool voor tuin- en landschapsinrichting afgerond, gevolgd door de post-HBO opleiding Ruimtelijk beheer en beleid. Als landschapsontwerper kent hij een brede en gevarieerde loopbaan, waaronder in verschillende functies bij Rijkswaterstaat. Jan brengt ruime ervaring mee op het snijvlak van landschap, erfgoed, stedenbouw en ruimtelijke kwaliteit. Hij was onder meer secretaris van het kwaliteitsteam voor het programma *Ruimte voor de Rivier,* Sinds 2006 is hij vaste adviseur landschap en ruimtelijke kwaliteit bij de Commissie voor de milieueffectrapportage en momenteel is hij werkzaam als coach in ruimtelijk projectmanagement. Al deze rollen hebben hem geleerd om integrale adviezen te formuleren en zorgvuldig af te wegen tussen belangen van bestuur, omgeving en natuur.

Kurt Boomgaard Heeft vanaf 1989 bij verschillende architectenbureaus gewerkt. In 1998 is hij zijn eigen bureau in Amsterdam gestart. In 2004 verhuisde hij naar Friesland waar hij naast zijn bureau ook als docent-onderzoeker in het hoger onderwijs heeft gewerkt. Kurts interesse en expertise ligt in het verbinden en versterken van bouwtechniek en architectuur. Als docent-onderzoeker was dat onder andere naar maatwerk prefabricage, parametrisch ontwerpen en bio-based bouwen. In zijn eigen werk ligt de aandacht op architectonisch verantwoord detailleren van schilverbeteringen en zorgvuldige inpassing van installaties in (rijks)monumenten. Kurt kent de beleidskaders, heeft een scherp oog voor de esthetische kwaliteit en is in staat de technische oplossingen die worden voorgesteld op hun waarde in te schatten. Kurt voelt een blijvende verantwoordelijkheid om zorgvuldig om te gaan met de kwetsbare ruimte en het waarborgen van een evenwichtige ontwikkeling waarin volhoudbaarheid, leefbaarheid en esthetische waarde centraal staan.

Durkje van der Wal studeerde kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, met een specialisatie in architectuurgeschiedenis, en geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze werkte als conservator en onderzoeker bij onder andere het Rijksmuseum, Nationaal Historisch Museum, het Allard Pierson en het Nationaal Archief, en was betrokken bij tentoonstellingen over kunst, geschiedenis, architectuur en fotografie. Daarnaast gaf zij onderwijs in Museumstudies, kunst en cultureel erfgoed aan de Universiteit van Amsterdam en de Willem de Kooning Academie in Rotterdam. Haar publicaties omvatten artikelen over de Amsterdamse School, de Nederlandse Gouden Eeuw, de geschiedenis van moderne kunstcollecties en naoorlogse fotografie. Voor het Rijksmuseum schreef zij *Christiaan Snouck Hurgronje: The First Western Photographer in Mecca, 1884-1885*.

BELEIDSNOTITIE WESPENSTICHTING

Verantwoord omgaan met de Aziatische hoornaar in Nederland – geen zinloze bestrijding maar proportioneel beheer

November 2025

WESPEN STICHTING

Sinds de eerste waarneming van de Aziatische hoornaar in Zeeland in 2017 heeft deze invasieve exoot zich verder verspreid naar de rest van het land. Omdat deze wespensoort graag op honingbijen jaagt, is er een grote groep bijenhouders die zich zorgen maakt en op allerlei manieren probeert om de impact van de komst van de Aziatische hoornaar te verminderen.

In november 2025 verscheen het rapport van bijenhouder en oud-hoogleraar Jacques van Alphen waarin hij de risico's van deze invasieve soort benadrukt en pleit voor intensieve bestrijding. De Nederlandse Bijenhoudersvereniging (NBV) heeft dit rapport omarmd, wat begrijpelijk is vanuit hun rol als belangenorganisatie voor imkers en hun zorg om honingbijen.

De Wespenstichting ziet echter een noodzaak om de angel uit deze discussie te halen. Het debat dreigt te verzanden in angstbeelden en oproepen tot grootschalige bestrijding, terwijl de feiten laten zien dat uitroeiing onmogelijk is, dat kosten en baten uit de pas lopen, en dat bestrijdingsmethoden juist negatieve effecten hebben op inheemse soorten en biodiversiteit.

Wij pleiten daarom voor een nuchtere, proportionele benadering: geen landelijke bestrijdingscampagnes die leiden tot een hetze en onnodige zorgen, maar beleid dat aansluit bij de Europese en nationale wettelijke kaders. Volgens EU-verordening 1143/2014 (Artikel 19) zijn provincies verplicht tot beheer van invasieve soorten, niet tot uitroeiing. Dat beheer moet gebaseerd zijn op een kosten-batenanalyse en proportioneel zijn aan de werkelijke risico's.

AANLEIDING EN KRITISCHE KANTTEKENINGEN

Voordat we onze eigen visie uiteenzetten, is het belangrijk stil te staan bij het rapport dat de discussie heeft aangezwengeld. Het stuk van Van Alphen wordt gepresenteerd als wetenschappelijk onderbouwd, maar blijkt bij nadere beschouwing vooral een belangenbetoog. Hieronder leggen we in het kort uit waarom de aannames en conclusies uit dat rapport niet geschikt zijn als fundament voor beleid, en waarom een bredere, onafhankelijke blik noodzakelijk is.

- Niet onafhankelijk: Van Alphen is een vooraanstaand figuur binnen de imkerij, en de NBV is een belangenvereniging voor imkers. De NBV heeft het rapport ten onrechte[1] gepresenteerd als een uitgave door het onafhankelijke Naturalis Biodiversity Center. Nadat zij hierop zijn aangesproken hebben ze dit gerectificeerd. Het rapport moet daarom worden gezien als een belangenstuk, niet als een neutraal beleidsadvies.

- Niet wetenschappelijk: Hoewel de suggestie wordt gewekt dat het een wetenschappelijk werk betreft, gaat het om niets meer dan een betoog. Alleen artikelen die het eigen standpunt ondersteunen worden aangehaald, of ze worden ten onrechte aangehaald om beweringen te onderbouwen. Literatuur die niet van pas komt wordt genegeerd.

- Onjuiste extrapolatie: Cijfers en incidenten uit Zuid-Europese studies worden kritiekloos toegepast op de Nederlandse situatie. Klimaat, dichtheden en context verschillen wezenlijk, waardoor de conclusies niet zonder meer overdraagbaar zijn.

- Onwerkzame oplossingen: Het rapport stelt bestrijdingsmethoden voor waarvan uit internationale ervaring bekend is dat ze niet effectief zijn. Daar komt bij dat uitroeiing onmogelijk is. Grootschalige bestrijding heeft de populatiegroei elders in Europa niet gestopt.

- Geen aannemelijke kans van slagen: Het rapport maakt nergens aannemelijk dat de voorgestelde aanpak daadwerkelijk kans van slagen heeft. Er ontbreekt een onderbouwde kosten-batenanalyse en een realistische inschatting van de effectiviteit.

ONZE ZORGEN

De aanwezigheid van de Aziatische hoornaar vraagt om beleid, maar niet om paniek. Er zijn verschillende punten die ons zorgen baren: de scheve verhouding tussen kosten en baten, de ecologische schade van bestrijdingsmethoden, de maatschappelijke onrust die oproepen aan het algemeen publiek veroorzaken en

[1] Zie het statement van Naturalis Biodiversity Center: https://www.naturalis.nl/volg-onze-verhalen/statement-aziatische-hoornaar

de beperkte effectiviteit van de huidige aanpak. We plaatsen daarom ook gezondheidsrisico's en nestdichtheden in perspectief, zodat duidelijk wordt dat de hoornaar weliswaar een nieuwe speler is, maar niet de enige of grootste bedreiging.

- Kosten-baten uit balans: bestrijding kost miljoenen per jaar, terwijl bewezen schade in Nederland beperkt is.

- Technologische oplossingen: nieuwe technieken zoals zenders en aangepaste apparatuur zijn relatief duur, tijdsintensief en leunen sterk op vrijwilligers. Dit is geen houdbare situatie en vertekent de kosten-batenanalyse.

- Publieksonrust: oproepen tot meldingen en bestrijding leiden tot een hetze en onnodige zorgen. Het idee om "iedere Nederlander" in te zetten heeft al geleid tot ongewenste effecten: angst, verkeerde meldingen en ecologische schade.

- Ecologische schade: vallen en lokstoffen veroorzaken massale bijvangst van inheemse insecten, waaronder zeldzame soorten. Dit is ecologisch schadelijk en wordt momenteel nader onderzocht.

- Geen effectiviteit: de populatie blijft groeien ondanks bestrijding; beheersing is alleen haalbaar als minimaal 90% van de nesten wordt onderschept, hetgeen onrealistisch is. Dichtheden van de Aziatische hoornaar zijn lager dan die van inheemse wespensoorten, wat perspectief biedt: de soort is een nieuwe predator, maar niet de enige.

- Volksgezondheid in context: het gif van de Aziatische hoornaar kan ernstige effecten hebben, zoals nierfalen, maar vergelijkend onderzoek met inheemse soorten ontbreekt. Het is niet aangetoond dat de Aziatische hoornaar een groter gevaar vormt dan inheemse wespen, waaronder Europese hoornaars.

- Wettelijke context: provincies zijn verplicht tot beheer, maar dat betekent proportionele maatregelen, niet grootschalige uitroeiing.

AANBEVELINGEN VAN DE WESPENSTICHTING

De Wespenstichting zoekt naar praktische en haalbare stappen die recht doen aan de wettelijke verplichtingen, maar die ook proportioneel zijn en de ecologische balans respecteren. Onze nadruk ligt op monitoring, kennisopbouw en voorlichting zonder alarmisme. Daarnaast pleiten we voor een beheerstrategie die zich richt op concrete risico's en die niet vervalt in dure en ineffectieve bestrijdingscampagnes gefinancierd uit publieke middelen.

1. Stop landelijke bestrijdingscampagnes. Doe geen oproepen aan het algemeen publiek die leiden tot angst en bijvangst.

2. Investeer in monitoring en kennisopbouw. Gebruik waarneming.nl (met de nodige voorzichtigheid) en professionele netwerken om verspreiding te volgen.

3. Voorlichting zonder alarmisme. Informeer burgers en imkers eerlijk: de Aziatische hoornaar is blijvend aanwezig, maar vormt geen disproportionele bedreiging.

4. Beperk beheer tot proportionele maatregelen. Alleen waar concrete risico's zijn (bijvoorbeeld nesten op risicovolle locaties) kan gerichte verwijdering zinvol zijn.

5. Respecteer EU-verplichtingen. Voer Artikel 19 van de EU-verordening uit door evenredige beheersmaatregelen te nemen, gebaseerd op kosten-batenanalyse.

6. Onderzoek alternatieven. Stimuleer onderzoek naar biologische bestrijding, natuurlijke regulatie en wering, in plaats van dure en ineffectieve mechanische bestrijding.

CONCLUSIE

De Aziatische hoornaar is een blijvende soort in Nederland. Uitroeiing is onmogelijk en grootschalige bestrijding is ineffectief, kostbaar en ecologisch schadelijk. De Wespenstichting roept provincies en rijksoverheid op om hun wettelijke taak uit te voeren in lijn met EU-verordening 1143/2014: evenredig en proportioneel beheer, gebaseerd op kosten-batenanalyse, zonder hetze en zonder ecologische nevenschade.

Alleen door monitoring, kennisopbouw en proportioneel beheer kan Nederland verantwoord omgaan met de aanwezigheid van de Aziatische hoornaar, zonder onnodige maatschappelijke onrust en zonder schade aan de inheemse biodiversiteit.

Dit advies is opgesteld door de Wespenstichting: Sjoert Fleurke, Eric Mahieu, Nathan Veenstra en Maureen Glandorf, met steun van Aglaia Bouma (Naturalis Biodiversity Center) en Jan Wieringa (Naturalis Biodiversity Center)

WESPEN
STICHTING

Wespenstichting
Anna Blamanstraat 61
9746 AB Groningen

E-mail: info@wespenstichting.nl

KVK: 82282684
RSIN (ANBI): 862409950
IBAN: NL49RABO0198961014

Het doel van de Wespenstichting is het behartigen van de belangen van de inheemse sociale wespensoorten. We werken aan de verbetering van het imago van de wesp en we ontwikkelen en promoten diervriendelijke oplossingen voor wespenproblemen.

Geachte griffie,
Graag verzoek ik u om het onderstaande bericht met bijlage door te sturen aan alle fractievoorzitters en aan de wethouder(s) Sociaal Domein/Jeugd.

Aan de fractievoorzitters en wethouder(s) Sociaal Domein/Jeugd,

Graag deel ik met u de whitepaper “Zorg voor elkaar: structurele informele gezinssteun in het lokale preventiebeleid”
In deze publicatie wordt de maatschappelijke en financiële waarde van gecoördineerde informele gezinssteun toegelicht, onderbouwd met praktijkvoorbeelden en recente wetenschappelijke inzichten.

Gemeenten staan de komende jaren voor duidelijke opgaven: het versterken van de sociale basis, het voorkomen van zwaardere zorg en het beheersbaar houden van kosten. De whitepaper laat zien dat tijdige, relationele ondersteuning door getrainde vrijwilligers – met professionele coördinatie en borging – aantoonbaar bijdraagt aan rust, stabiliteit en eigen regie binnen gezinnen, en tegelijk de inzet van zware en kostbare hulpverlening vermindert.

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 kan structurele opname van informele gezinssteun in lokale partijprogramma’s bijdragen aan duurzame versterking van wijken en aan het voorkomen van escalaties in jeugdzorg, schuldhulpverlening en maatschappelijke ondersteuning. Deze aanpak sluit bovendien aan bij landelijke beleidslijnen, waaronder de Hervormingsagenda Jeugd en de Voortgangsbrief Jeugd van 13 juni 2025.

Ik licht de bevindingen uit de whitepaper graag toe in een gesprek of korte presentatie. U bent van harte uitgenodigd om contact op te nemen voor nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Directeur
Stichting Samen Oplopen
www.samen-oplopen.nl

Van: Friese Energietafel <FET@leeuwarden.nl>
Verzonden: donderdag 27 november 2025 12:03
Aan: Friese Energietafel <FET@leeuwarden.nl>
Onderwerp: Nieuwsbrief Friese Energietafel - november 2025

Deze e-mail is verzonden aan alle griffies van de gemeenteraden, de griffie van Provinciale Staten en het secretariaat van het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân

Beste griffie, beste secretariaat,

Graag stuur ik hierbij de laatste nieuwsbrief van de Friese Energietafel. Met deze nieuwsbrief informeren wij raadsleden, Statenleden en het Algemeen Bestuur van Wetterskip Fryslân over de actuele ontwikkelingen en werkzaamheden binnen onze vijf pijlers in de Friese energietransitie.

Wij willen u vriendelijk verzoeken deze e-mail, waar van toepassing, door te sturen naar de fracties binnen uw raad, de betrokken leden van Provinciale Staten of het Algemeen Bestuur van het Wetterskip.

Voor vragen of aanvullende informatie kunt u altijd contact met mij opnemen. De nieuwsbrief is ook online te raadplegen via de volgende weblink: Nieuwsbrief Friese Energietafel - november 2025

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

Lieselotte Dekenga

Communicatieadviseur Friese Energietafel

Lieselotte.dekenga@leeuwarden.com

T. 0643012476

Friese Energietafel

VERBINDEN | VERGROENEN | VERSNELLEN

november 2025 Bekijk de webversie

Samen energiemeters maken naar een energieonafhankelijk Fryslân

Beste raadsleden, Statenleden en leden van het Algemeen Bestuur,

We willen allemaal dat ons energiesysteem betrouwbaar, betaalbaar en toekomstbestendig blijft. Dat is een forse opgave. De huidige knelpunten rond netcongestie laten zien hoe complex de energietransitie in de praktijk kan zijn. Gelukkig wordt er binnen onze provincie door veel partijen hard gewerkt aan oplossingen.

Samenwerking is daarbij essentieel. Binnen de Friese Energietafel brengen overheden, netbeheerders en maatschappelijke organisaties hun kennis en ervaring samen om stappen te zetten die uitvoerbaar zijn en goed aansluiten bij de Friese realiteit.

Om een helder beeld te geven van wat er op dit moment speelt binnen het netwerk, delen we twee keer per jaar deze nieuwsbrief. Veel leesplezier!

Sijbe Knol,
covoorzitter Friese Energietafel

Bêste riedsleden, steateleden en lede
Algemien Bestjoer,

Wy wolle allegearre dat
ús enerzjysysteem betrouber, betelbe
en takomstbestindich bliuwt. Dat is g
opjefte. De hjoeddeistige
knyppunten oangeande netkongestje
sjen hoe kompleks oft de enerzjytran
de praktyk wêze kin. Lokkich wurdt d
provinsje troch in soad partijen hurd
oplossings wurke.

Gearwurking is dêrby essinsjeel. Yn d
Fryske Enerzjytafel bringe oerheden,
netbehearders en maatskiplike organi
harren kennis en ûnderfining byinoar
stappen te setten dy't útfierber binne
goed by de Fryske realiteit oanslute.

Om in helder byld te jaan fan wat der
stuit yn it netwurk spilet, diele wy tw
yn 't jier dizze nijsbrief. In soad lêsw

Sijbe Knol,
kofoarsitter Fryske Enerzjytafel

Evert Stellingwerf,
covoorzitter Friese Energietafel

Evert Stellingwerf,
kofoarsitter Fryske Enerzjytafel

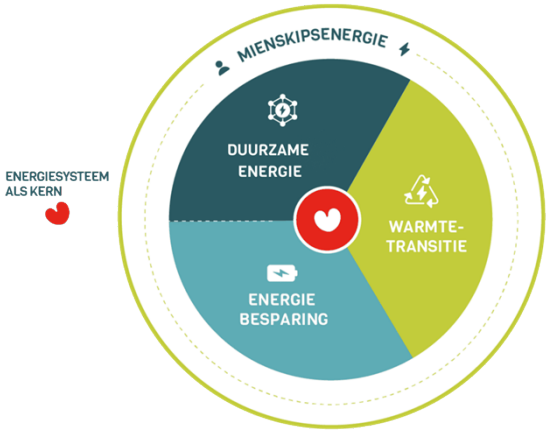
Over de Friese Energietafel (FET)

De FET is een samenwerking tussen alle Friese gemeenten, Provincie Fryslân, Wetterskip F De Friese Energie Alliantie (12 maatschappelijke organisaties) en Liander. Binnen deze org zorgen wij voor verbinding, kennisdeling en versnelling in de Friese Energietransitie. Same we meters naar een energieonafhankelijk Fryslân.

In deze nieuwsbrief delen wij wat er speelt en waar we binnen onze vijf pijlers aan werken.

- **Duurzame energie**
- **Warmtetransitie**
- **Energiebesparing**
- **Energiesysteem**
- **Mienskipsenergie**

Deze nieuwsbrief is samengesteld voor de volksvertegenwoordigers, te weten de gemeenteraden, de Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het Wetterskip.

Opwek van duurzame energie

Op 1 juli 2025 is de voortgangsrapportage van Regionale Energie Strategie (RES) Fryslân in bij het Nationaal Programma (NP) RES. In deze tweejaarlijkse rapportage wordt beschreve bijdrage de regio Fryslân tot eind 2024 heeft gedaan aan het opwekken van duurzame elek en het verduurzamen van huizen en gebouwen – zoals afgesproken in het Klimaatakkoord.

Op 1 januari 2025 had Fryslân al 82% van het afgesproken RES-doel gehaald. Dat betekent dat er 2,45 terawattuur (TWh) aan duurzame elektriciteit wordt opgewekt van de in totaal 3,0 TWh die is beloofd. Er zitten nog projecten aan te komen: 0,14 TWh zit in de pijplijn (alle vergunningen zijn al rond), en voor nog eens 0,03 TWh moeten de vergunningen nog worden aangevraagd.
Als alles volgens de huidige verwachtingen verloopt, komt Fryslân in 2030 uit op ongeveer 2,62 TWh. Dat is minder dan het doel van 3,0 TWh. Door strengere regels, een overvol stroomnet en te weinig nieuwe plannen is het onwaarschijnlijk dat we het afg doel op tijd gaan halen.

Voortgang RES verwachte opbrengst (in TWh)

ım	Type	Bestaand	Pijplijn subsidie	Pijplijn voor subsidie	Ambitie (rest)
Fryslân	**Ambitie RES 1.0**				**3,00**
1-9-2020	Totaal	0,74	1,76		0,50
	Zon op veld	0,17	0,14		
	Zon op dak	0,15	0,13		
	Wind	0,42	1,49		
Fryslân	**Ambitie RES 1.0**				**3,00**
1-1-2025	Totaal	2,45	0,14	0,03	0,38
	Zon op veld	0,38	0,09	0,02	
	Zon op dak	0,28	0,04		
	Wind	1,78	0,00	0,01	

Uit de energievisie blijkt dat boven op het RES-doel van 3,0 TWh, en naast maximaal besp andere vormen van duurzame energie, nog ongeveer 4,4 TWh extra aan duurzame elektric nodig is in 2050. Om deze energievisie uit te voeren, wordt er gewerkt langs drie sporen d met elkaar verbonden zijn:

- Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat;
- de Provinciale en Gemeentelijke omgevingsvisies;
- een gezamenlijke uitvoeringsagenda.

Er wordt momenteel door de Friese Energietafel gewerkt aan deze uitvoeringsagenda richt 2030. Een onderdeel hiervan is het ontwikkelen van een gedragen strategie: hoe kunnen w zorgen dat er op termijn genoeg extra duurzame stroom wordt opgewekt? De keuzes die d nodig zijn en de ruimtelijke consequenties worden meegenomen in de herijking van de Pro Omgevingsvisie (POVI). In de contourenschets voor de POVI zijn daar al de eerste stappen gezet.
In 2027 wordt een volgende voortgangsrapportage opgeleverd. In de tussentijd werken we integraal verder om Fryslân van voldoende schone energie te voorzien.

Herijking Friese Energietafel
Na de vaststelling van de Friese Energievisie eind 2024 werkt de Friese Energietafel aan ee uitvoeringsagenda en jaarplan; tijdens de consultatie kwamen enkele fundamentele vrage rollen, samenwerking en uitvoering naar voren, daarom start dit najaar een herijking van die in het voorjaar van 2026 advies oplevert over aansturing, taakverdeling en uitvoering.

Ondersteuning bij de warmtetransitie

Vanuit de FET ondersteunen we gemeenten bij de warmtetransitie. Dat doen we op versch
manieren:

- **Gesprekken** - We voeren 1 op 1 gesprekken met de gemeentelijke projectleiders v
Warmteprogramma. In dit Warmteprogramma gaan de gemeenten aangeven op we
manier zij in de wijken en dorpen de woningen aardgasvrij willen verwarmen en w
ze dat willen gaan doen.
- **Organisatie themasessies** - Als aanvulling op de ondersteuning door het Nationaal
Programma Lokale Warmte organiseren we themasessies met de projectleiders
Warmteprogramma's over onder andere: Ontwikkeling Friese Warmteplanningkaar
Milieueffect rapportage Warmteprogramma, regionale samenwerking warmtenette
warmtebedrijf, werkbezoek Denemarken, samenwerking met Liander.
- **Intervisies** - Ook verzorgen we intervisie tussen gemeenten over de aanpak van Ui
Plannen. In deze plannen wordt per dorp/wijk uitgewerkt hoe en wanneer deze
aardgasvrij verwarmd kunnen worden.

Energiebesparing

Fryslân wil het energieverbruik met 5 TWh terugbrengen tot 2050. Dit is een enorme besparingsopgave. Ongeveer de helft van de opgave ligt in de gebouwde omgeving (huisho overige gebouwen en bedrijventerreinen) en de andere helft bij vervoer.

Vanuit de FET werken we in Fryslân samen met 15 gemeenten en de provincie in de Lokale Isolatie, onderdeel van het Nationaal Isolatie Programma (NIP).
De nadruk ligt hierbij op het isoleren van slecht geïsoleerde woningen met labels E, F en G slecht geïsoleerde bouwdelen).

35.000 woningen
Voor de 15 gemeenten gaat het om zo'n 35.000 huizen die in aanmerking komen. De geme hebben met elkaar zowel een gezamenlijke subsidieregeling opgesteld als een uitvoerende het Duurzaam Bouwloket (DBL) geselecteerd. Sinds juni 2024 is de regeling open. Resultat

- Voor de gemeentelijke subsidie zijn er 11.482 aanvragen gestart. Hiervan zijn er b 3040 toegekend. De rest van de aanvragen is nog in behandeling of afgekeurd (huiseigenaar voldoet niet aan de subsidie voorwaarden).
- Ongeveer 41% van het totale budget (ruim 39 miljoen) is gereserveerd om te word toegekend.

Provinciale plus
Voor huiseigenaren met een smalle beurs is er een zogenaamde provinciale plus: extra sub bovenop de gemeentelijke subsidie. Het gaat hier om 1800 huiseigenaren die in aanmerkin voor de provinciale plus. Resultaten:

- Van de 1800 woningeigenaren die in aanmerking komen voor de provinciale plus he 636 een aanvraag ingediend (35% van de doelgroep).
- Van het totale Budget van de provinciale plus (4,5 miljoen euro), is 47% van het bu gereserveerd en hiervan 22% inmiddels goedgekeurd.

Mienskipsenergie

Sinds 1 maart 2025 is het **Fries Energiehuis** actief. Dit initiatief is ontstaan vanuit de Fries Energietafel (FET) en geeft mede invulling aan de pijler *Mienskipsenergie* uit de Friese Energievisie.

Het Fries Energiehuis is in de eerste plaats een krachtenbundeling voor de ondersteuning v
lokale energie-initiatieven. Ús Koöperaasje, de Energiewerkplaats, de Friese Milieufederat
het Energieteam Fryslân hebben hun ondersteuningstaken overgedragen aan het Energiehu
opgebouwde kennis, ervaring en netwerken zijn daarmee ondergebracht in één organisatie

Waar het Fries Energiehuis aan werkt

Het Energiehuis richt zich op drie kernpunten om mienskipsenergie te versterken:

- **Adviseren en begeleiden** van lokale energie-initiatieven op het gebied van opwek
  warmte en energiebesparing.
- **Kennis opbouwen en delen** over mienskipsenergie.
- **Netwerkvorming, coördinatie en samenwerking** bevorderen tussen betrokken pa

Samen met de FET-partners geven zij invulling aan deze taken. Het Energiehuis gaat uit va
overtuiging dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven en gemeenten essentieel is om
mienskipsenergie tot een succes te maken. Het gezamenlijke doel: in 2030 moet minimaal
van de energieopwekking in Fryslân in lokaal eigendom zijn.

Resultaten eerste half jaar

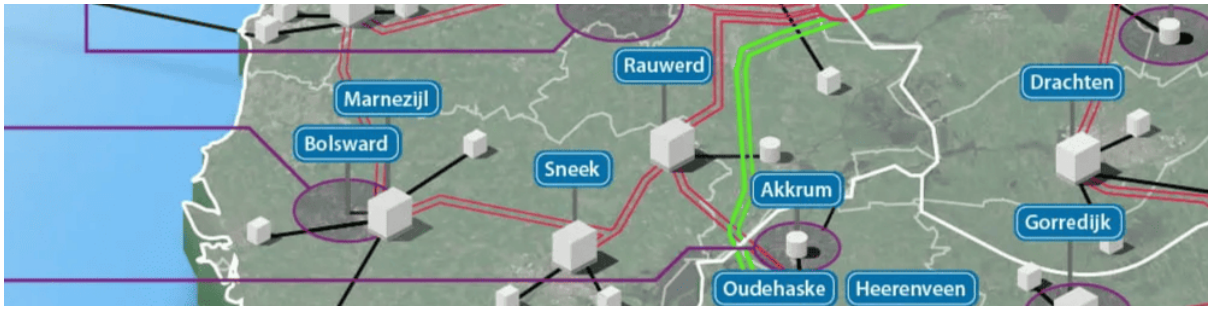
In de eerste zes maanden zijn de volgende resultaten geboekt:

- **29 ondersteuningsvragen** ontvangen.
- **11 lokale initiatieven** direct in begeleiding genomen.
- Vanuit de landelijke Participatiecoalitie **14 collectieve besparingsinitiatieven** op
  die de komende maanden worden begeleid bij de uitvoering.

Daarnaast heeft het Fries Energiehuis diverse ontwikkelingen in gang gezet:

- Begeleidt, namens de FET, de besteding van het kwaliteitsbudget voor wind- en
  zonneparken.
- Speelt een toetsende rol bij subsidieaanvragen van lokale initiatieven binnen de
  provinciale Voucherregeling.
- Neemt deel aan de Community of Practice van het ministerie van BZK voor de
  doorontwikkeling van energiehuizen.
- Heeft samen met Ynbusiness een Europees project voor energiegemeenschappen
  ingediend; in maart 2026 wordt duidelijk of dit subsidie krijgt.
- Werkt aan de ontwikkeling van leergemeenschappen, waaronder een leergemeens
  warmtetransitie en een training voor buurtbegeleiders (start binnenkort).
- Richt een Expertgroep Energiegemeenschappen voor Friese overheden in, die in ok
  2025 van start gaat.
- Werkt aan samenwerking met de gemeenten Súdwest-Fryslân, De Fryske Marren en
  Tytsjerksteradiel voor de uitvoering van lokale projecten.
- Levert bijdragen aan gastlessen, werksessies en conferenties in de regio.

In een half jaar tijd is er al veel bereikt, maar er ligt ook nog veel werk voor ons. Het Frie
Energiehuis nodigt u van harte uit om samen te blijven werken aan een energietransitie **va**
voor de mienskip.

Bouwen aan een energiesysteem

We bouwen aan een energiesysteem waarin decentrale en centrale opwek elkaar versterke
Decentraal vindt steeds meer duurzame opwek, opslag en uitwisseling plaats; warmtenett
spelen daarbij een rol. Tegelijk blijft centrale opwek en infrastructuur cruciaal voor
leveringszekerheid. Netcongestie is nu en het komend decennium een grote belemmering
leveringszekerheid; 11 maatregelen uit het Actieplan Netcongestie beperken de gevolgen
mogelijk.

Actieplan Netcongestie
Door vertragingen in het programma NuLelie worden geplande uitbreidingen aan het
elektriciteitsnet later gerealiseerd. Dit betekent dat grotere aansluitingen, zoals voor bed
zonneparken langer moeten wachten. Voor nieuwbouwwoningen is nog ruimte, al bestaan
voor de toekomst. Daarom werken overheden en netbeheerders in de Friese Energietafel s
aan een *Actieplan Netcongestie*.

Dit plan bevat 11 concrete maatregelen, naast de lopende netuitbreidingen, om het besta
beter en slimmer te benutten. Ook landelijk beleid en warmtetransitieprogramma's van
gemeenten spelen hierin een rol. Het omgaan met netcongestie is complex en vraagt om g
afstemming en samenwerking tussen alle betrokken partijen. Liander werkt aan verbeterd
monitoring per onderstation zodat gemeenten beter inzicht krijgen in de lokale situatie. D
gezamenlijke inzet is essentieel om de energietransitie, woningbouw en economische ontv
in Fryslân mogelijk te blijven maken.

Bekijk ook onze infographic over het Actieplan Netcongestie.

Nieuws vanuit het netwerk

Eerste publiek-private warmtebedrijf Leeuwarden
Op 24 juni 2025 tekenden de gemeente Leeuwarden, Bouwgroep Draisma en woningcorporatie Elkien een samenwerkingsovereenk voor de aanleg van een collectief warmtenet. De gemeente en Bouwgroep Dijkstra Draisma zijn elk voor 50% eigenaar van het n warmtebedrijf. Elkien sluit eind 2025 ruim 500 nieuwbouwappartementen aan. Vanaf 2026 krijgen woningeigena aanbod om tussen 2028 en 2034 over te stappen.

Klimaatlandschap Waadhoeke
Waadhoeke wil alle energie die gebruikt wordt in 2040 duurzaam opwekken. Dit vraagt om vernieuwingen in het energienet, herin van het landschap en kijken naar nieuwe mogelijkheden, zoals energieopslag. Door het realiseren van gecentreerde energieopw met ruimte voor natuur, recreatie en waterbeheer in het Klimaatlandschap werken ze aan hun doelen.

Symbolische start bouw Energiepark Ballumerbocht op Amelar
Afgevaardigden van de drie samenwerkende partijen, Amelander Coöperatie (AEC), gemeente Ameland en Wetterskip Fryslân, pla eind augustus daarvoor het eerste zonnepaneel. Het zonnepark c naast het terrein van de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Wett Fryslân op Ameland komt, telt 6.188 panelen en levert jaarlijks Dat is vergelijkbaar met het jaarlijkse elektriciteitsverbruik van 1.400 huishoudens. De verwachting is dat Energiepark Ballumerb eind 2025 operationeel zal zijn.

Eerste stap naar een warmtenet op bedrijventerrein De Zwett
De gemeente Leeuwarden, Wetterskip Fryslân en 4 bedrijven tek
op 21 mei 2025 een intentieverklaring. Vier bedrijven – Crystalic
Meesterschilders Friesland, Vakgarage van der Horst en Wettersk
Fryslân – gaan straks hun panden verwarmen met restwarmte var
datacenter Penta Infra. Dit bespaart jaarlijks zo'n 106.000 kilo C
verlaagt hun energiekosten. Het innovatieve warmtenet, dat ook
zomer koeling kan leveren, is het eerste van dit type op een Frie
bedrijventerrein. De aanleg start naar verwachting in april 2026.

**€ 750.000 beschikbaar voor Fryslân om de leefomgeving rond
wind- of zonnepark te verbeteren**
Zon- en windparken leveren duurzame energie, maar gaan vaak
van landschap en natuurlijke leefomgeving. Juist dáár liggen kan
de natuur te versterken, bijvoorbeeld met bloemenstroken, bom
houtwallen, een waterplek voor vogels en insecten, voederkastje
natuurgevel. Dorpsbelangen, energiecoöperaties, projectontwikk
natuurorganisaties, agrariërs, lokale overheden en maatschappel
organisaties kunnen aanspraak maken op het Kwaliteitsbudget en
voorstel indienen t/m 24 december 2025.

Eigen Warmte Balk: samen naar een aardgasvrij dorp

In Balk werken inwoners, bedrijven en organisaties samen aan ee
duurzaam warmtenet voor het dorp. Het project *Eigen Warmte E*
een initiatief vóór en dóór Balksters, met als doel om Balk aardg
maken. De Energie Coöperatie Gaasterland trekt hierin samen op
Dynhus, AVK Plastics, de gemeente De Fryske Marren, Balk Vooru
Eigen Haard / De Stikke. Gezamenlijk wordt gewerkt aan een wa
dat ongeveer 1.400 woningen in Balk van warmte kan voorzien.

Verandering uitvoeringsmiddelen voor gemeenten (CDOKE)
Er veranderen een aantal zaken rondom de CDOKE-middelen: de
blijven naar verwachting beschikbaar voor de basiscapaciteit var
klimaat- en energiebeleid vanaf 2026, maar worden via een ande
uitkeringsvorm verstrekt; het is daarom verstandig voor gemeent
bij de begrotingsvoorbereiding rekening te houden met het
“basisbedrag” dat in 2023 is toegekend en dit als structurele ruir
personele inzet en capaciteit in te plannen.

Vragen of opmerkingen over de Friese Energietafel?
Neem dan contact met ons op via: fet@leeuwarden.nl.

Friese Energie
VERBINDEN | VERGROENE

Onderwerp: NKC > Campertoerisme 2025

U ontvangt niet vaak e-mail van camperplaatsen@nkc.nl. Ontdek waarom dit belangrijk is

Ter attentie van:

- *College van Burgemeester en wethouders*
- *Leden van de gemeenteraad*

Geachte dames en heren,

Het is u vast opgevallen; het aantal Nederlanders met een camper in Nederland groeit. En die meer dan 200.000 geregistreerde campers vertrekken niet allemaal voor een vakantie in het buitenland. Veel camperaars gebruiken hun camper ook voor (korte) vakanties en weekendjes weg in Nederland. Mogelijk brengen zij daarbij een bezoek aan uw gemeente.

Graag geeft NKC u praktische handvatten voor een goede benadering van campertoerisme met aandacht voor kwaliteit, ruimtelijke integratie en aansluiting op actuele wensen en voorkeuren van camperaars. Als bijlagen treft u aan een korte notitie “Ruimte voor de camper: kansen en kaders voor gemeentelijk beleid” aan en een factsheet met belangrijkste uitkomsten uit een recent onderzoek onder 1.250 Nederlandse camperaars.

Uiteraard zijn we graag bereid met u in gesprek te gaan over campertoerisme en/ of uw vragen te beantwoorden. Een mail naar camperplaatsen@nkc.nl is voldoende om een dergelijk gesprek in gang te zetten. Het volledige onderzoek kunt u ook via dit mailadres aanvragen.

Met vriendelijke groet,

Tom Leenstra
Belangenbehartiging

Werkdagen: dinsdag, woensdag & donderdag

NKC | De club voor en door camperaars

nkc.nl

Amersfoortsestraat 124D | 3769 AN Soesterberg
Postbus 424 | 3760 AK Soest
M +31 6 21 22 15 96

Campertoerisme

Ruimte voor de camper: kansen en kaders voor gemeentelijk beleid

NKC | Partner in camperlife

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
1 Inleiding 3
2 Campermarkt is een groeimarkt 3
2.1 Aantal campers in Nederland (en Europa) blijft toenemen 3
2.2 Camperaars hebben zeer diverse reismotieven 4
2.3 Camperaars besteden behoorlijk bedrag in de lokale economie 4
3 De campersector biedt kansen voor gemeenten 4
3.1 Bijdrage aan instandhouding voorzieningen in kleine kernen 5
3.2 Stimuleert ondernemerschap onder recreatie- en agrarisch ondernemers 5
3.3 Verduurzaming van de sector 6
4 Conclusies 6

1 Inleiding

Campertoerisme is een snelgroeiende vorm van vrijetijdsbesteding die inspeelt op de behoefte aan flexibiliteit, natuurbeleving en regionale ontdekking. Dit leidt tot een structurele toename van het aantal camperaars in binnen- en buitenland. Deze ontwikkeling opent deuren voor een betere jaarronde spreiding van toerisme, versterking van het lokale mkb en een efficiënt gebruik van de ruimte (combi's met agrarische bedrijven en jachthavens).

In onze dagelijkse praktijk zien we dat gemeenten veel initiatieven ontvangen voor het opstarten van nieuwe camperplaatsen, vaak in het buitengebied. Dit kan gaan om nieuwe initiatieven voor camperlocaties, maar ook om uitbreidingen van bestaande kampeerterreinen. Tegelijkertijd merken we dat veel plannen nog onvoldoende zijn onderbouwd, zowel ruimtelijk als bedrijfseconomisch. Plannen passen niet altijd binnen het bestaande beleid of landschap, en/of het onderscheidend vermogen ontbreekt. Dit vraagt om een beleidsmatige benadering die ruimte biedt aan kansrijke initiatieven, zonder de kwaliteit van de leefomgeving of het bestaande toeristisch aanbod uit het oog te verliezen. Goede gemeentelijke kaders aan de voorkant helpen ondernemers bovendien bij het opstellen van beter onderbouwde plannen.

Dit position paper biedt gemeenten praktische handvatten voor een strategische benadering van campertoerisme, met aandacht voor kwaliteit, ruimtelijke integratie en aansluiting op actuele wensen en voorkeuren van camperaars. Op basis van recente inzichten uit een grootschalig onderzoek onder 1.259 Nederlandse camperaars ondersteunen we gemeenten bij het maken van weloverwogen keuzes die bijdragen aan een vitaal en toekomstbestendig recreatief aanbod.

2 Campermarkt is een groeimarkt

2.1 Aantal campers in Nederland (en Europa) blijft toenemen

De campermarkt in Nederland blijft stevig groeien. In 2024 werden er 2.467 nieuwe campers verkocht, een stijging van 10,6% ten opzichte van het jaar ervoor. In november 2024 stonden er voor het eerst meer dan 200.000 campers in Nederland geregistreerd. Dit komt neer op een verdubbeling van het aantal geregistreerde campers in acht jaar tijd. Naast de nieuwverkoop leverde de vakhandel in 2024 ook nog eens 17.329 gebruikte campers af, wat vergelijkbaar is met het jaar ervoor (bron: cijfers brancheorganisatie KCI). Deze cijfers onderstrepen de aanhoudende populariteit, en de daarmee groeiende ruimtebehoefte van campers in Nederland.

De groei van de campermarkt is niet uniek in Nederland. Op basis van cijfers van de European Caravan Federation (ECF) zijn er in 2024 ruim 160.000 nieuwe campers geregistreerd. Bijna de helft hiervan werd geregistreerd in Duitsland (ca. 75.000), gevolgd door Frankrijk (ca. 26.000) en het Verenigd Koninkrijk (ca. 16.000). Op totaalniveau betekent dit een groei van 9,5% ten opzichte van 2023. In totaal zijn er in 2024 in Europa zo'n drie miljoen campers geregistreerd (bron: data ECF). Opvallend is dat het aantal geregistreerde caravans in Europa juist iets gedaald is in 2024 ten opzichte van 2023 (met 4,5%). Het is dan ook de verwachting dat op termijn er in Europa meer campers dan caravans geregistreerd staan.[1]

[1] In 2017 waren er 1,9 miljoen campers en 3,4 miljoen caravans geregistreerd in Europa. In 2022 was dit 2,8 miljoen campers en 3,5 miljoen caravans. In recente jaren nam het aantal campers steeds met ca. 100.000 toe, terwijl het aantal caravans stabiel bleef (bron: cijfers ECF).

2.2 Camperaars hebben zeer diverse reismotieven

Campertoerisme kent een grote diversiteit: er bestaat niet één type camperaar. Reismotieven variëren sterk en zijn afhankelijk van factoren zoals leeftijd, moment van aanschaf en leefstijl. Toch zijn er gemene delers. Vrijheid, flexibiliteit in route en planning, en de mogelijkheid om rond te reizen vormen voor veel camperaars de kern van hun motivatie. Naarmate camperaars ouder worden neemt het belang van vrijheid verder toe. Jongere camperaars noemen vaker ontspanning en uitrusten als belangrijke reismotieven. Ook werken vanuit de camper wordt af en toe genoemd door jongere camperaars.

Wat betreft overnachtingsvoorkeuren kiezen camperaars het liefst voor eenvoudige locaties met beperkte voorzieningen. Deze worden ruim twee keer zo vaak bezocht als luxere camperplaatsen. Gemiddeld verblijven camperaars zo'n 30 nachten per jaar in Nederland, met een gemiddelde verblijfsduur van drie nachten per locatie. Dit betekent dat zij zeker niet alleen op doorreis zijn, maar bewust kiezen voor een verblijf waarbij zij de tijd nemen om een regio te ontdekken.

Opvallend is dat camperaars in de drukke zomermaanden Nederland vermijden en vaak naar het buitenland op vakantie gaan. Mei, juni en september zijn de populairste maanden om met de camper in Nederland op pad te gaan, en ruim 20% van de camperaars reist zelfs het hele jaar door, inclusief de winter. Voor campings geldt juist dat juli en augustus de drukste maanden zijn (bron: CBS Statline). Daarmee draagt campertoerisme bij aan een betere spreiding van verblijfstoerisme over het jaar.

2.3 Camperaars besteden behoorlijk bedrag in de lokale economie

Gemiddeld besteedt een camperaar ongeveer € 51 per persoon per overnachting in Nederland, exclusief brandstof. Het grootste deel van dit bedrag gaat naar horeca (€ 21), gevolgd door uitgaven in de detailhandel (€ 16), logies (€ 10) en entreegelden voor activiteiten zoals musea en fietsverhuur (€ 4). Ter vergelijking: reguliere kampeerders geven gemiddeld tussen de € 30 en € 40 per persoon per dag uit (bron: eigen onderzoek Ginder), waarmee camperaars dus een aanzienlijk hogere economische bijdrage leveren. Wanneer logieskosten buiten beschouwing worden gelaten, behoren camperaars zelfs tot de best bestedende logiesgasten per vierkante meter, ook in vergelijking met reguliere kampeerders en gasten van vakantiehuisjes. Deze cijfers geven een indicatief beeld van de economische impact van campertoerisme op lokaal niveau.

Uit het onderzoek blijkt dat camperaars actief de omgeving verkennen tijdens hun verblijf. Wandelen, fietsen en bezoek aan steden behoren tot de meest genoemde activiteiten. Jongere camperaars (<50 jaar) wandelen relatief vaker, terwijl oudere camperaars (50+) vaker de fiets pakken. Ook horeca, winkels en culturele bezienswaardigheden worden veelvuldig door camperaars bezocht. Dit benadrukt dat de uitgaven van camperaars grotendeels regionaal plaatsvinden en daarmee direct ten goede komen aan het regionale mkb.

3 De campersector biedt kansen voor gemeenten

Zoals boven inzichtelijk wordt gemaakt is de campersector een groeimarkt, hebben camperaars diverse wensen en behoeften, reizen ze graag buiten het hoogseizoen en besteden ze behoorlijke bedragen in de lokale economie. Dit biedt kansen voor gemeenten om hier op in te spelen.

3.1 Bijdrage aan instandhouding voorzieningen in kleine kernen

Campertoerisme levert een waardevolle bijdrage aan het behoud van voorzieningen in dorpen. Camperaars nemen hun eigen slaapvoorziening mee en hebben slechts beperkte faciliteiten nodig, waardoor ze ook in gebieden met weinig toeristische infrastructuur kunnen verblijven. Tijdens hun verblijf besteden ze geld in lokale supermarkten, horeca, musea en evenementen. Deze bestedingen zorgen ervoor dat lokale voorzieningen langer open kunnen blijven, ook buiten het hoogseizoen, wat de leefbaarheid in dorpen versterkt.

Daarnaast stimuleert campertoerisme spreiding van bezoekers over het hele jaar en de hele provincie. Door gerichte marketing en het ontwikkelen van camperroutes langs dorpen en bezienswaardigheden, kunnen camperaars worden aangemoedigd om ook minder bekende plekken te bezoeken (tot nog toe maakt 12% gebruik van thematische camperroutes, maar een veelvoud geeft aan dit te overwegen op het moment dat er meer thematische routes gerealiseerd worden). De routes worden vaak gedragen door lokale ondernemers, die samenwerken om hun regio aantrekkelijk te maken voor camperaars. Vanuit Merk Fryslân heeft dit bijvoorbeeld geleid tot mooie campagnes die ter versterking van het Friese campertoerisme met routes als de Culinaire camperroute van Hillicious en de Unesco Werelderfgoedcamperroute.

3.2 Stimuleert ondernemerschap onder recreatie- en agrarisch ondernemers

Campertoerisme biedt kansen voor verblijfsrecreatieve ondernemers, waaronder ook jachthavenexploitanten. Camperaars zoeken locaties die rust, ruimte en natuur bieden, en plekken aan het water zijn daarbij bijzonder aantrekkelijk. Jachthavens kunnen hier slim op inspelen door camperplaatsen aan te bieden met uitzicht op het water en toegang tot watersportactiviteiten zoals bootverhuur, kanoën of suppen. Dit vergroot niet alleen de bezettingsgraad van hun terrein, maar biedt ook een extra inkomstenbron buiten het vaarseizoen. Bovendien zijn op jachthavens voorzieningen zoals stroomaansluitingen, waterpunten en afvalwaterlozing vaak al aanwezig, waardoor camperplaatsen efficiënt kunnen worden geïntegreerd zonder grote infrastructurele aanpassingen.

Campertoerisme biedt ook agrarisch ondernemers kansen om hun bedrijfsmodel te verbreden en te versterken. Door het aanbieden van camperplaatsen op hun erf kunnen zij inspelen op de groeiende vraag naar kleinschalige, rustige en natuurgerichte overnachtingslocaties. Camperaars zijn vaak zelfvoorzienend en zoeken plekken met basisvoorzieningen zoals water, stroom en lozingsmogelijkheden, wat relatief eenvoudig te realiseren is op agrarische terreinen. Bovendien zijn zij bereid om te betalen voor gastvrijheid en authenticiteit, waardoor agrarische ondernemers ook streekproducten, rondleidingen of boerderijactiviteiten kunnen integreren in het aanbod. Dit zorgt voor een extra verdienmodel voor agrariërs.

Een aanvullende kans ligt in het aanbieden van stallingsmogelijkheden voor campers buiten het hoogseizoen. Veel camperaars zoeken veilige en toegankelijke plekken om hun voertuig te stallen, en agrarische bedrijven beschikken vaak over de benodigde ruimte en infrastructuur. Door stallingsdiensten en onderhoudsservices aan te bieden (bijna de helft van de camperaars maakt hier gebruik van, waarbij zo'n 20 minuten reistijd vanaf de eigen woning als acceptabel wordt gezien), kunnen ondernemers jaarrond inkomsten genereren.

3.3 Verduurzaming van de sector

Campertoerisme is verrassend duurzaam. Ongeveer 62% van de camperaars vindt duurzaamheid belangrijk of zeer belangrijk. Camperaars investeren vaak flink en gebruiken hun voertuig jarenlang intensief. In plaats van korte vliegreizen kiezen ze voor flexibel reizen dichtbij huis, weg van de massa en vaak buiten het hoogseizoen. Dat zorgt voor minder druk op infrastructuur en een betere spreiding van toerisme. Tegelijkertijd maakt de sector een verduurzamingsslag: Steeds meer camperaars kiezen voor schonere brandstoffen zoals HVO-diesel, en nieuwe campers zijn vaak geschikt voor milieuzones. Gemeenten en ondernemers spelen hierop in met camperplaatsen die passen in het landschap en rekening houden met natuur. Camperen is zo niet alleen persoonlijk, maar ook een bewuste en duurzame keuze.

4 Conclusies

We geven de volgende aanbevelingen mee aan gemeenten om sterker en duurzamer in te zetten op campertoerisme:

- Formuleer een duidelijke visie en beleidskader waarin campertoerisme wordt erkend als volwaardige vorm van recreatie. Zorg dat dit kader ruimte biedt voor initiatieven, maar ook randvoorwaarden stelt voor ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en onderscheidend vermogen.
- Benut campertoerisme als instrument om toerisme buiten het hoogseizoen te stimuleren. Faciliteer camperplaatsen die ook in het voor- en najaar aantrekkelijk zijn, en promoot deze actief via regionale marketing.
- Camperaars geven de voorkeur aan rustige locaties met basisvoorzieningen. Maak het mogelijk om op geschikte plekken (zoals agrarische erven, jachthavens of dorpsranden) kleinschalige camperplaatsen te realiseren, met aandacht voor landschappelijke inpassing.
- Ontwikkel thematische camperroutes langs dorpen, bezienswaardigheden en streekproducten. Betrek lokale ondernemers bij de ontwikkeling en promotie van deze routes om bestedingen te stimuleren.
- Bied agrariërs ondersteuning bij het realiseren van camperplaatsen en stallingsmogelijkheden. Denk aan ruimtelijke vergunningen, informatievoorziening en samenwerking met toeristische partners. Zorg er voor dat additioneel aanbod onderscheidend is en iets toevoegt aan de markt.

Wij helpen u hier graag bij! Een afspraak is snel gemaakt via camperplaatsen@nkc.nl.

NKC
Amersfoortsestraat 124 D
3769 AK Soesterberg
T: 033 467 70 70
E: camperplaatsen@nkc.nl
I: nkc.nl

Ginder
Brugstraat 1a
5211 VS 's-Hertogenbosch
T: 088 210 02 00
E: info@wijzijnginder.nl
I: wijzijnginder.nl

DE NEDERLANDSE CAMPERAAR IN BEELD (2025)

Duurzaamheid

62%

Onder Nederlandse camperaars vindt **duurzaamheid (zeer) belangrijk**

Bron: Ginder

Ontwikkeling campers

In **2024** voor het eerst meer dan

200.000

campers geregistreerd in NL

waarvan in 2024

2.467 **nieuwe** campers

17.329 **tweedehands** campers

Bron: branche organisatie KCI

Gemiddelde verblijfsduur

30 Overnachtingen **in NL**

3 Overnachtingen **per locatie** in NL

50 Overnachtingen **buiten NL**

Bron: Ginder

20 min Acceptabele **reistijd** eigen woning naar stalling

12% Gebruikt **thematische** camperroutes

Bron: Ginder

Top 3 Populairste campers onder Nederlandse camperaars

1.	Halfintegraal
2.	Integraal
3.	Buscamper

Bron: Ginder, afbeeldingen NKC

Top 3 Motivatie onder camperaars

1.	Vrijheid
2.	Flexibiliteit in route
3.	Mogelijkheid om rond te reizen

Bron: Ginder

Top 3 Activiteiten onder camperaars

1.	Fietsen
2.	Steden bezoek
3.	Wandelen

Bron: Ginder

Volgorde bestedingscategorieën in NL

1.	Horeca	€21,-
2.	Detailhandel	€16,-
3.	Logies	€10,-
4.	Entree activiteiten	€4,-

€51,-

Gemiddelde besteding p.p.p.n. in NL excl. brandstof

Bron: Ginder

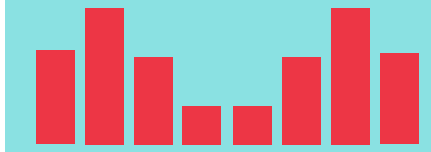
Doelgroepen

"Hoe ouder, hoe hoger het belang van vrijheid."

"Hoe jonger, hoe hoger het belang van ontspanning en uitrusten."

Bron: Ginder

Populairste reismaanden camperaars in NL

Mei
Juni
September

Reist het **héle jaar** door met camper **20%**

Wil komende jaren **vaker** met de camper in NL op pad **40%**

Eenvoudige camperplaatsen 2x zo vaak bezocht als **luxe** camperplaatsen **2x**

Bron: Ginder, CBS

Gegevens obv grootschalig onderzoek onder Nederlandse camperaars (N = 1.259) uitgevoerd door Ginder en NKC in zomer 2025

Van: Directie VR Fryslân <directie@vrfryslan.nl>
Verzonden: vrijdag 28 november 2025 13:00
Aan: Directie VR Fryslân <directie@vrfryslan.nl>
Onderwerp: Kaderbrief 2027 - 2023 en wijziging GR Veiligheidsregio Fryslân

Onderstaand bericht is bestemd voor de raad van uw gemeente. De mail is in bcc verzonden naar de griffiers en de bestuurssecretariaten.

Geachte raad,

Hierbij bieden wij u de kaderbrief 2027-2030 van Veiligheidsregio Fryslân (VRF) aan ter behandeling door uw gemeenteraad.
Wij vragen u hierop eventueel een zienswijze te geven.

Naast de kaderbrief bieden wij gelijktijdig een aantal stukken voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân aan.
Wij vragen u ook hierop eventueel een zienswijze te geven.

Een meer inhoudelijke toelichting vindt u in de bijgaande aanbiedingsbrieven.

Wij ontvangen uw zienswijze en eventuele wensen en bedenkingen graag uiterlijk 30 januari 2025.

Met vriendelijke groet,

Mark Visser
Directie- en bestuurssecretaris

Veiligheidsregio Fryslân
Harlingertrekweg 58
Postbus 612
8901 BK LEEUWARDEN

Datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Bijlagen
27 november 2025				2
			Behandeld door	**Doorkiesnummer**
			R. Vellema MSc EMA RA A. Julianus	088 229 9999
Onderwerp			**E-mail**	
Kaderbrief 2027 – 2030			a.julianus@vrfryslan.nl	

Geachte leden van de raad,

Met deze brief bieden wij u de Kaderbrief 2027–2030 van Veiligheidsregio Fryslân (VRF) aan ter behandeling in uw gemeenteraad. De kaderbrief geeft inzicht in de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen voor de komende jaren en biedt u de gelegenheid om via een zienswijze richting te geven aan ons beleid en onze begroting.

Balans tussen stabiliteit en veranderende opgaven
De veiligheidsregio staat voor een periode waarin de maatschappelijke druk op publieke taken verder toeneemt. Tegelijkertijd verwachten gemeenten financiële krapte en blijft onzekerheid bestaan over de rijksbijdragen en landelijke beleidsvoornemens. Bij het opstellen van deze kaderbrief hebben wij daarom nadrukkelijk gezocht naar een verantwoord evenwicht tussen kwaliteit, continuïteit en financiële beheersbaarheid.

De kaderbrief 2027–2030 geeft een realistisch en sober beeld van wat nodig is om onze wettelijke taken en publieke verantwoordelijkheden te blijven uitvoeren.

Belangrijke thema's in deze kaderbrief

Landelijke en regionale ontwikkelingen
In de komende kabinetsperiode kunnen wijzigingen ontstaan in specifieke uitkeringen, regelgeving en verantwoordelijkheden, onder meer via de Landelijke Agenda Crisisbeheersing, digitaliseringswetgeving en ontwikkelingen in de zorgketens. Deze veranderingen zijn nog niet opgenomen in de ramingen. Zodra landelijke duidelijkheid ontstaat, verwerken wij deze in de reguliere P&C-cyclus.

Doorlichting investeringsplanning brandweer
De afgelopen jaren ontstonden voordelige resultaten door een vrijval van kapitaallasten, veroorzaakt door achterstanden in het investeringsprogramma. De financiële effecten hiervan zijn nu volledig geactualiseerd en verwerkt in het kader. We werken de komende jaren gefaseerd toe naar het inlopen van deze achterstanden, in nauwe samenwerking met gemeenten.

Bestuurlijke opdracht GGD
De Bestuurscommissie Gezondheid heeft uitgesproken dat zij de huidige inzet van GGD Fryslân op het vlak van preventie en jeugdgezondheidszorg wil handhaven, omdat ze gelooft in het effect van deze preventie taken. De voorkeur gaat daarmee uit naar het aanvullen van de gemeentelijke bijdrage, in plaats van snijden in taken die zeer waarschijnlijk op een ander vlak leiden tot hogere kosten.

De organisatie GGD gaat een deel binnen de eigen begroting oplossen door te kijken naar mogelijkheden op het vlak van efficiency en taakherschikkingen. Dekking van het resterende deel vraagt om een aanvullende bijdrage van gemeenten die naar rato wordt verdeeld over de 18 Friese gemeenten. De financiële effecten zijn verwerkt in dit kader.

Continuïteit brandweerorganisatie
De repressieve brandweerzorg is door de minister van Justitie en Veiligheid aangemerkt als vitaal proces. Hoewel landelijke eisen nog worden uitgewerkt, is duidelijk dat Brandweer Fryslân op dit moment onvoldoende is toegerust op langdurige verstoringen. Nader onderzoek en een landelijk continuïteitsplan moeten de benodigde investering en normering verder bepalen.

Vooruitlopend daarop treft Brandweer Fryslân gerichte maatregelen om de grootste kwetsbaarheden te verkleinen; deze zijn verwerkt in het financiële kader.

Autonome ontwikkelingen
Autonome ontwikkelingen zoals inflatie en cao, hebben grote effecten op de bepaling van het financiële kader. Voor het maken van een inschatting van deze effecten, gelden specifieke afspraken die middels de financiële verordening door het bestuur en de gemeenten zijn vastgesteld. In de kaderbrief zijn deze afspraken verwerkt in het financiële kader, hetgeen leidt tot een lagere inschatting van de omvang van de autonome ontwikkelingen.

Toelichting
Op 11 november hebben wij uw financiële ambtenaren via een separate sessie over de kaderbrief geïnformeerd. Op deze wijze konden eventuele onduidelijkheden worden weggenomen en zijn zij in staat om u zo goed mogelijk te adviseren. Indien er nog onduidelijkheden of vragen zijn, dan staan wij uiteraard tot uw beschikking.

Webinar
Daarnaast hebben wij op maandag 12 januari weer een webinar voor u gepland. Tijdens dit webinar nemen we u mee door de stukken en bent u in de gelegenheid om verduidelijkende vragen aan ons te stellen. De uitnodiging voor dit webinar volgt via uw griffier.

Zienswijze
Wij waarderen uw betrokkenheid bij het formuleren van onze koers. Daarom nodigen wij u uit om uw zienswijze op deze kaderbrief uiterlijk 30 januari 2026 met ons te delen. Alle zienswijzen worden betrokken bij het voorstel aan ons algemeen bestuur, dat de kaderbrief op 12 maart 2026 vaststelt. De kaderbrief vormt vervolgens de basis voor de begroting die u in maart ontvangt.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur

mr. S van Haersma Buma
Voorzitter Veiligheidsregio Fryslân

Aan de colleges van de deelnemende gemeenten

Bijlagen:
a. Ontwerp- wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Vrf
b. Was/wordt lijst wijzigingen gemeenschappelijke regeling Vrf
c. Gemeenschappelijke regeling Vrf 2024
d. Geconsolideerde tekst Gemeenschappelijke regeling Vrf 2025

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Op 1 januari 2025 is de topstructuur binnen Veiligheidsregio Fryslân gewijzigd. Naar aanleiding van deze wijziging moet ook onze gemeenschappelijke regeling worden aangepast. Het ontwerp wordt u door het bestuur van Veiligheidsregio Fryslân aangeboden. U wordt gevraagd om uw raad te verzoeken een zienswijze op het ontwerp te geven.

Waarom nu?

Door de wijziging in de topstructuur is het nodig een aantal bepalingen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân aan te passen. Er is nu sprake van een tweehoofdige directie bestaande uit de directeur veiligheid en de directeur gezondheid. Hiermee is de rol en functie van de algemeen directeur verdwenen. De term zal dan ook in de gemeenschappelijke regeling vervangen moeten worden.

Wat verandert er?

De term algemeen directeur wordt in de gehele regeling vervangen door de term directie, dan wel directeur veiligheid en directeur gezondheid. Daarnaast legt de directie zich de verplichting op een huishoudelijk reglement vast te stellen waarin de taken en werkwijze van de directie en het directieteam worden vastgelegd. Dit huishoudelijk reglement is reeds vastgesteld.

Vervolgens is ook de gewijzigde samenstelling van het dagelijks bestuur verwerkt in de regeling. Uit de agendacommissie Gezondheid wordt een derde lid aangewezen die zitting neemt in het dagelijks bestuur. Hierdoor bestaat het dagelijks bestuur nu uit zes leden.

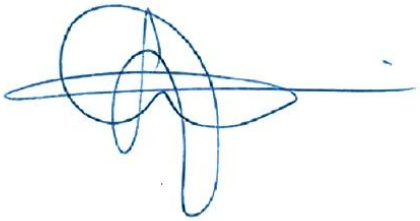
Verzoek en vervolg

Wij verzoeken u uiterlijk 30 januari de eventuele zienswijzen van uw raad aan ons kenbaar te maken. Indien uw raad geen zienswijzen kenbaar wil maken, horen wij dit ook graag. U kunt uw reactie sturen aan directie@vrfryslan.nl.

Alle zienswijzen worden vervolgens verwerkt in een zienswijze nota ontwerp-wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân. Deze nota en de definitieve voorstellen worden voor het algemeen bestuur van 12 maart voorbereid. Daarna legt het dagelijks bestuur het wijzigingsbesluit voor aan de colleges. Hiermee wordt de definitieve procedure voor instemming met toestemming van de raden gestart. Naar verwachting is de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân dan voor 1 juli 2026 gewijzigd.

Namens het algemeen bestuur,

het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Fryslân,

Voorzitter,	secretaris,
	
mr. S van Haersma Buma	drs. L.J. Gebben

WIJZIGINGSBESLUIT GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente ……. ;

gelezen:

het voorstel het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Fryslân van @@@@ 2025;

overwegende dat:

- de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân voor het laatst gewijzigd is per 1 juli 2024;
- wijziging van de topstructuur aanleiding is om de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân te wijzigen;

gelet op:

- de Wet veiligheidsregio's;
- de Gemeentewet;
- de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Wet publieke gezondheid;

Besluiten:

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân met toestemming van de gemeenteraden als volgt te wijzigen:

Artikel I

Artikel 1 lid 1 onder o komt te luiden als volgt:

o. directie: de directeur veiligheid en de directeur gezondheid;

Artikel II

In artikel 1, tweede lid, wordt toegevoegd na wethouders en voor achtereenvolgens en de burgemeester.

Artikel III

Artikel 10 lid 1 onder b. komt als volgt te luiden:

b. de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid, de plaatsvervangend voorzitter en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid;

Artikel IV

In artikel 19 lid 1 wordt algemeen directeur vervangen door: directeur veiligheid of directeur gezondheid.

Artikel V

In artikel 19 lid 4 wordt algemeen directeur vervangen door secretaris.

Artikel VI

Artikel 25 komt te luiden als volgt:

Artikel 25 Directie/directieteam

1. De leiding van de ambtelijke organisatie berust bij de directie.
2. De directie wordt bij zijn werkzaamheden ondersteund door een in te stellen directieteam.
3. De taken en bevoegdheden van de directie, alsmede de samenstelling, taken en bevoegdheden van het directieteam zijn vastgelegd in de door het dagelijks bestuur vast te stellen organisatieverordening overeenkomstig artikel 13 van deze regeling.
4. De directie stelt een huishoudelijk reglement vast waarin de taken en werkwijze van de directie en het directieteam worden vastgelegd. Het dagelijks bestuur ontvangt het huishoudelijk reglement ter informatie.

Artikel VII

Artikel 26 komt te luiden als volgt:

Artikel 26 Overig personeel

1. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeur veiligheid en de directeur gezondheid.
2. Benoeming, schorsing en ontslag van het overige personeel wordt gemandateerd aan de directeur veiligheid en de directeur gezondheid.
3. Het dagelijks bestuur kan voor het personeel de nodige instructies vaststellen.
4. Voor het personeel, daaronder begrepen de directie en de leden van het directieteam, zijn van toepassing de Collectieve Arbeidsvoorwaarden Regeling Veiligheidsregio's (CAR) en de Uitwerkingsovereenkomst Veiligheidsregio's (UWO) of de vervanger van deze regeling.

Artikel VIII

Artikel 39 komt te luiden als volgt:

Artikel 39 Inwerkingtreding

Deze gewijzigde regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2026.

Artikel IX

De interpunctie wordt hersteld in de volgende bepalingen: overwegende dat, gelet op, artikel 1, artikel 3, artikel 4, artikel 7, artikel 10, artikel 11, artikel 15 en artikel 18.

Artikel X

Dit wijzigingsbesluit treedt in werking met ingang van de dag na die van de bekendmaking hiervan.

Aldus besloten in de vergadering van het college van de gemeente ……. op ……. 2025

Burgemeester en wethouders van Gemeente ……..,

de secretaris

de burgemeester

Was	Wordt	Reden
Gelezen: het voorstel van het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Fryslân van 14 maart 2024;	***Gelezen:*** het voorstel van het algemeen bestuur van @@@@ 2025;	
Overwegende dat: - er door de herindeling in de regio Fryslân een nieuwe gemeente is ontstaan; - de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio voor het laatst gewijzigd is per 1 januari 2019; - wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 juli 2022 aanleiding is om de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân te wijzigen;	***Overwegende dat:*** - de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio voor het laatst gewijzigd is per 1 juli 2024; - wijziging van de topstructuur aanleiding is om de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân te wijzigen;	
Artikel 1 Begripsomschrijvingen o. de algemeen directeur: de hoogst leidinggevende van het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 25 van deze regeling; 2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, worden in die artikelen voor de gemeente, de raad, het college van burgemeester en wethouders achtereenvolgens gelezen de Veiligheidsregio Fryslân, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.	***Artikel 1 Begripsomschrijvingen*** o. directie: de directeur veiligheid en de directeur gezondheid; 2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, worden in die artikelen voor de gemeente, de raad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester achtereenvolgens gelezen de Veiligheidsregio Fryslân, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.	Wijzigen topstructuur. Term algemeen directeur verwijderen, vervangen door directie. Toevoegen burgemeester als tegenhanger van de voorzitter.
Artikel 10 Samenstelling 1. Het dagelijks bestuur bestaat uit: a. de voorzitter van het algemeen bestuur b. de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid	***Artikel 10 Samenstelling*** 1. Het dagelijks bestuur bestaat uit: a. de voorzitter van het algemeen bestuur; *b.* de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid, de plaatsvervangend voorzitter en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid;	Er is een zesde bestuurslid benoemd in het dagelijks bestuur.
Artikel 19 De secretaris 1. De algemeen directeur is secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. 2. De secretaris staat het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de voorzitter bij in de uitoefening van hun taak terzijde en is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig.	***Artikel 19 De secretaris*** 1. De directeur veiligheid of directeur gezondheid is secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. 2. De secretaris staat het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de voorzitter bij in de uitoefening van hun	Wijzigen topstructuur. Term algemeen directeur vervangen.

3. De secretaris ondertekent namens het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur alle uitgaande stukken. 4. De algemeen directeur wordt door een ambtelijk secretaris bijgestaan. ***5.*** Het dagelijks bestuur voorziet in de plaatsvervanging van de secretaris.	taak terzijde en is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig. 3. De secretaris ondertekent namens het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur alle uitgaande stukken. 4. De secretaris wordt door een ambtelijk secretaris bijgestaan. 5. Het dagelijks bestuur voorziet in de plaatsvervanging van de secretaris.	
Artikel 25 Algemeen directeur/directieteam 1. De leiding van de ambtelijke organisatie berust bij de algemeen directeur. 2. De algemeen directeur wordt bij zijn werkzaamheden ondersteund door een in te stellen directieteam. 3. De taken en bevoegdheden van de algemeen directeur, alsmede de samenstelling, taken en bevoegdheden van het directieteam zijn vastgelegd in de door het dagelijks bestuur vast te stellen organisatieverordening overeenkomstig artikel 13 van deze regeling.	***Artikel 25 directie/directieteam*** 1. De leiding van de ambtelijke organisatie berust bij de directie. 2. De directie wordt bij zijn werkzaamheden ondersteund door een in te stellen directieteam. 3. De taken en bevoegdheden van de directie, alsmede de samenstelling, taken en bevoegdheden van het directieteam zijn vastgelegd in de door het dagelijks bestuur vast te stellen organisatieverordening overeenkomstig artikel 13 van deze regeling. 4. De directie stelt een huishoudelijk reglement vast waarin de taken en werkwijze van de directie en het directieteam worden vastgelegd. Het dagelijks bestuur ontvangt het huishoudelijk reglement ter informatie.	Algemeen directeur en directieteam vervangen door directie.
Artikel 26 Overig personeel 1. Het dagelijks bestuur benoemt, schorst en ontslaat de algemeen directeur en de leden van het directieteam, voor zover wettelijke bepalingen dit toestaan. 2. Benoeming, schorsing en ontslag van het overige personeel wordt gemandateerd aan de algemeen directeur. 3. Het dagelijks bestuur kan voor het personeel de nodige instructies vaststellen. 4. Voor het personeel, daaronder begrepen de algemeen directeur en de leden van het directieteam, zijn van toepassing de Collectieve Arbeidsvoorwaarden Regeling (CAR) en de Uitwerkingsovereenkomst (UWO).	***Artikel 26 Overig personeel*** 1. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeur veiligheid en de directeur gezondheid, 2. Benoeming, schorsing en ontslag van het overige personeel wordt gemandateerd aan de directeur veiligheid en de directeur gezondheid. 3. Het dagelijks bestuur kan voor het personeel de nodige instructies vaststellen. 4. Voor het personeel, daaronder begrepen de directie en de leden van het directieteam, zijn van toepassing de Collectieve Arbeidsvoorwaarden Regeling Veiligheidsregio's (CAR) en de Uitwerkingsovereenkomst Veiligheidsregio's (UWO) of de vervanger van deze regeling.	

Artikel 39 Inwerkingtreding Deze gewijzigde regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2024.	***Artikel 39 Inwerkingtreding*** Deze gewijzigde regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2026.	
	In de volgende bepalingen wordt de interpunctie hersteld: overwegende dat, gelet op, artikel 1, artikel 3, artikel 4, artikel 7, artikel 10, artikel 11, artikel 15 en artikel 18.	

MEV052025

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

De colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Tytsjerksteradiel, Vlieland, Waadhoeke en Weststellingwerf

gelezen:

- het voorstel van het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Fryslân van 14 maart 2024;

overwegende dat:

- er door herindeling in de regio Fryslân een nieuwe gemeente is ontstaan
- de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân voor het laatst gewijzigd is per 1 januari 2019
- wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling op 1 juli 2022 aanleiding is om de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân te wijzigen

gelet op:

- de Wet veiligheidsregio's
- de Gemeentewet;
- de Wet gemeenschappelijke regelingen
- de Wet publieke gezondheid

met toestemming van:

- de gemeenteraden conform artikel 1, lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

B E S L U I T E N:

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân te wijzigen waarmee de regeling als volgt komt te luiden:

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1. In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:
   a. de regeling: de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân
   b. het openbaar lichaam: als bedoeld in artikel 2, lid 1 van deze regeling
   c. de regio: het openbaar lichaam
   d. gemeenten: de aan deze regeling deelnemende gemeenten
   e. de raden: de raden van de deelnemende gemeenten
   f. de colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten
   g. de burgemeesters: de burgemeesters van de deelnemende gemeenten
   h. gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie Fryslân
   i. de wet: de Wet veiligheidsregio's
   j. de Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen
   k. Agendacommissie gezondheid: de door het algemeen bestuur ingestelde commissie als bedoeld in artikel 18 van deze regeling
   l. Agendacommissie veiligheid: de door het algemeen bestuur ingestelde commissie als bedoeld in artikel 18 van deze regeling
   m. Bestuurscommissie gezondheid: de door het algemeen bestuur ingestelde commissie als bedoeld in artikel 18 van deze regeling
   n. Bestuurscommissie veiligheid: de door het algemeen bestuur ingestelde commissie als bedoeld in artikel 18 van deze regeling

o. de algemeen directeur: de hoogst leidinggevende van het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 25 van deze regeling
p. het werkgebied: het gebied als bedoeld in artikel 8 van de wet
q. personeel: het personeel in dienst van het openbaar lichaam.

2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, worden in die artikelen voor de gemeente, de raad, het college van burgemeester en wethouders achtereenvolgens gelezen de Veiligheidsregio Fryslân, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Artikel 2 Het openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Veiligheidsregio Fryslân.
2. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is gevestigd te Leeuwarden.
3. Het gebied waarvoor deze regeling geldt betreft het gezamenlijke grondgebied van de deelnemende gemeenten.

Artikel 3 Bestuursorganen

1. De regio kent de volgende bestuursorganen:

- het algemeen bestuur
- het dagelijks bestuur
- de voorzitter.

2. Het algemeen bestuur kan overeenkomstig de artikelen 24, 24a en 25 Wgr commissies instellen.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 4 Belangen

De regio heeft tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op de terreinen van:

a. publieke gezondheidszorg
b. brandweerzorg
c. geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
d. rampenbestrijding en crisisbeheersing
e. het bevorderen van de multidisciplinaire samenwerking en de coördinatie in de uitvoering van rampenbestrijding en crisisbeheersing
f. het in stand houden en beheren van de meldkamerfunctie
g. het zijn van een platform voor samenwerking voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners dan wel organisaties en andere openbare lichamen.

Artikel 5 Taken en bevoegdheden

Bij deze regeling worden aan het algemeen bestuur overgedragen:
a. de taken en bevoegdheden conform artikel 10 van de wet;
b. de taken en bevoegdheden tot het instellen en het in stand houden van de regionale gezondheidsdienst conform artikel 14 van de Wet publieke gezondheid;
c. de taken en bevoegdheden conform artikel 5, tweede lid, onder a tot en met d en artikel 6b, derde lid van de Wet publieke gezondheid;
d. de taken en bevoegdheden tot het verschaffen van de mogelijkheid tot het doen schouwen van lijken conform artikel 4 van de Wet op de lijkbezorging;
e. het opzetten en beheren van gemeenschappelijke pools (expertteams) van ambtenaren voor met name benoemde functies ten behoeve van de lokale uitvoering van de gemeentelijke processen;
f. het (doen) opstellen en bijhouden van de geregionaliseerde draaiboeken voor de gemeentelijke processen;
g. het aanbieden van een opleidings- en oefenprogramma en het registreren van de geoefendheid van de ambtenaren die in de onder sub. a genoemde pools zijn participeren.

Artikel 6 Dienstverlening

1. De regio is bevoegd tot het verrichten van diensten voor een of meer deelnemende gemeenten en/of derden.
2. De dienstverlening geschiedt op basis van een overeenkomst tussen de regio en de gemeenten(n) en/of derden die het aangaat dan wel aangaan. In deze overeenkomst wordt neergelegd welke prestaties de regio zal leveren, de kosten die daarvoor in rekening worden gebracht en de voorwaarden waaronder tot dienstverlening wordt overgegaan en de beëindiging daarvan.

Artikel 6a Deelname privaatrechtelijke rechtspersonen

1. Het algemeen bestuur kan tot oprichting besluiten van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen.
2. De oprichting moet in het bijzonder aangewezen worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.
3. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerp besluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenking ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.

HOOFDSTUK 3 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 7 Samenstelling

1. Het algemeen bestuur van de regio bestaat overeenkomstig artikel 11, lid 1, van de wet, uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
2. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester te zijn van de gemeente die hij vertegenwoordigt.
3. Een lid van het algemeen bestuur wordt bij verhindering vertegenwoordigd op de wijze zoals is bepaald in artikel 77, eerste lid, van de Gemeentewet.
4. De hoofdofficier van justitie en de voorzitter van het waterschap, dat binnen het werkgebied van de regio is gelegen, worden gelet op artikel 12, lid 1, van de wet uitgenodigd deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.
5. De commissaris van de Koning wordt gelet op artikel 13 van de wet uitgenodigd om bij de vergaderingen van het algemeen bestuur van de regio aanwezig te zijn. De commissaris kan zich laten vertegenwoordigen.
6. De voorzitter van de regio nodigt gelet op artikel 12, lid 2 van de wet andere functionarissen wiens aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uit deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.

Artikel 8 Taken en bevoegdheden

1. Alle opgedragen taken en bevoegdheden in het kader van deze regeling, die niet aan het dagelijks bestuur zijn opgedragen, behoren aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot een verdere toedeling van bevoegdheden aan het dagelijks bestuur.
3. Van de verdere toedeling van bevoegdheden aan het dagelijks bestuur zijn in ieder geval uitgezonderd de besluiten genoemd in artikel 25, lid 3 Wgr.

Artikel 9 Werkwijze

1. Het algemeen bestuur vergadert jaarlijks tenminste tweemaal en voorts zo dikwijls de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt, of – binnen een termijn van drie weken nadat het schriftelijke verzoek is gedaan – indien tenminste 1/5 deel van het aantal leden dat onder opgaaf van de te behandelen onderwerpen schriftelijk verzoeken.
2. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en overige werkzaamheden.
3. Het reglement als bedoeld in het tweede lid wordt aan de deelnemende gemeenten toegezonden.
4. De uitnodiging voor de vergadering gaat uit van de voorzitter. De uitnodiging gaat vergezeld van een agenda met daarbij behorende stukken.
5. De agenda en de daarbij behorende stukken worden, bijzondere omstandigheden daargelaten, ten minste 14 dagen voor de vergadering van het algemeen bestuur gepubliceerd.
6. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar. De deuren worden gesloten wanneer een vijfde van de aanwezige leden daarom verzoekt of de voorzitter het nodig

oordeelt. Het algemeen bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren zal worden vergaderd en wie, naast de leden van het algemeen bestuur, aanwezig mogen zijn bij die vergadering.

7. In een besloten vergadering kan niet worden besloten over:
   a. beleidsplannen
   b. de begroting
   c. de rekening
   d. het wijzigen van deze regeling
   e. een liquidatieplan
   f. tarieven
   g. rechtspositieregeling
   h. regelingen met andere openbare lichamen.
8. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen (ieder lid één stem). Indien de stemmen staken geeft de stem van de voorzitter de doorslag.

Artikel 9a Zienswijzen

1. Het algemeen bestuur besluit om, voorafgaand aan het nemen van een besluit met grote financiële, politieke of maatschappelijke impact, de raden van de gemeenten in de gelegenheid te stellen om een zienswijze naar voren te brengen.
2. Het algemeen bestuur biedt de raden de termijn van minimaal acht weken voor het naar voren brengen van een zienswijze.
3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het algemeen bestuur de raden van de gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, bedoeld in het eerste lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 9b Burgerparticipatie

Ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken, voor zover dat bij of krachtens wet vereist is, of voor zover door het bestuur bepaald.

HOOFDSTUK 4 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 10 Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit:
   a. de voorzitter van het algemeen bestuur;
   b. de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid;
   c. de voorzitter van de agendacommissie Veiligheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Veiligheid. Indien de voorzitter van de agendacommissie en de voorzitter van het algemeen bestuur dezelfde persoon zijn dan is de plaatsvervangend voorzitter van de agendacommissie Veiligheid eveneens lid van het dagelijks bestuur.
2. De voorzitter van het algemeen bestuur is ook voorzitter van het dagelijks bestuur.
3. De voorzitter heeft de leiding tijdens de vergadering van het dagelijks bestuur.
4. De zittingsperiode van de leden van het dagelijks bestuur loopt gelijk met de looptijd van de raden.
5. De leden van het dagelijks bestuur blijven hun functie waarnemen totdat in hun opvolging is voorzien.
6. Indien tussentijds een plaats van een lid openvalt, wordt zo spoedig mogelijk een nieuw lid benoemd. Dit lid maakt de nog resterende periode van zijn voorganger af.

Artikel 11 Taken en bevoegdheden

Het dagelijks bestuur is belast met onder andere:

a. de voorbereiding van alles waarover in de vergadering van het algemeen bestuur zal worden beraadslaagd en besloten;
b. de uitvoering van de besluiten van het algemeen bestuur;
c. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaren en verlies van recht of bezit;
d. het uitvoeren van de taken voortvloeiend uit de bij deze regeling opgedragen bevoegdheden;
e. het uitvoeren van de taken voortvloeiend uit de opgedragen bevoegdheden overeenkomstig artikel 8, lid van deze regeling.

Artikel 12 Werkwijze en vergaderorde

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter dit nodig oordeelt, of zulks schriftelijk door één lid onder opgave van de te behandelen onderwerpen wordt verzocht.
2. In de eerste vergadering van elke zittingsperiode stelt het dagelijks bestuur een taakverdeling voor zijn leden vast en doet daarvan mededeling aan het algemeen bestuur.
3. Het dagelijks bestuur beslist bij meerderheid van stemmen (ieder lid één stem).
4. Op uitnodiging van de voorzitter kunnen overige adviseurs de vergadering bijwonen.
5. Het dagelijks bestuur kan een reglement van orde vaststellen voor zijn vergaderingen en overige werkzaamheden.

Artikel 13 Regelen van de organisatie

1. Teneinde een doelmatige taakuitoefening van de regio te bevorderen draagt het dagelijks bestuur zorg voor een organisatieverordening.
2. De organisatieverordening dient in elk geval te bevatten:
   a. de taken, structuur en werkwijze van de ambtelijke organisatie;
   b. de mandaten aan de functionarissen in dienst van de regio.
3. De organisatieverordening wordt ter kennisneming toegezonden aan het algemeen bestuur.

HOOFDSTUK 5 DE VOORZITTER

Artikel 14 Voorzitter algemeen bestuur

1. De voorzitter van het algemeen bestuur is, overeenkomstig artikel 11, lid 2 van de wet, bij koninklijk besluit, gehoord het algemeen bestuur, benoemd uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
2. Het algemeen bestuur wijst een van zijn leden aan die de voorzitter bij afwezigheid vervangt.
3. De voorzitter vertegenwoordigt de regio in en buiten rechte.

Artikel 15 Rol van de voorzitter bij bovenlokale rampen en crises

1. In geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de voorzitter ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de betrokken gemeenten bij uitsluiting bevoegd toepassing te geven aan:
   a. de artikelen 4 tot en met 7 van de wet
   b. de artikel 172 tot en met 177 van de Gemeentewet, met uitzondering van artikel 176, derde tot en met zesde lid
   c. de artikelen 11, 14, eerste lid, 56, eerste en vierde lid, en 62 van de Politiewet 2012
   d. de artikelen 5 tot en met 9 van de Wet openbare manifestaties.
2. De voorzitter roept een regionaal beleidsteam bijeen, dat bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten die betrokken zijn of dreigen te worden bij de ramp of crisis, alsmede uit de hoofdofficier van justitie. De voorzitter van elk direct betrokken waterschap wordt uitgenodigd deel uit te maken van het beleidsteam.
3. De voorzitter wijst een regionaal operationeel leider aan, die is belast met de leiding van een regionaal operationeel team, dat bestaat uit leidinggevenden van de betrokken diensten. De regionaal operationeel leider neemt deel aan de vergaderingen van het regionaal beleidsteam. De voorzitter van de regio nodigt voorts de functionarissen wier aanwezigheid in verband met de omstandigheden van belang is, deel te nemen aan de vergaderingen.
4. Tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet, neemt de voorzitter geen besluiten met toepassing van de in het eerste lid genoemde artikelen dan nadat hij het regionaal beleidsteam daarover heeft geraadpleegd. Een burgemeester kan in het regionaal beleidsteam schriftelijk bezwaar doen aantekenen, indien hij van mening is dat een voorgenomen besluit het belang van zijn gemeente onevenredig schaadt.
5. De voorzitter geeft de regionaal operationeel leider de bevelen die hij nodig acht in verband met de uitvoering van de door hem genomen besluiten.
6. Zodra de omstandigheden het toelaten, ontbindt de voorzitter het regionaal beleidsteam.

Artikel 16 Verantwoording aan de gemeenteraad

1. De voorzitter brengt na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam, schriftelijk verslag uit aan de raden van de getroffen gemeenten over het verloop van de

gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen. Hij vermeldt daarbij of een burgemeester gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid schriftelijk bezwaar aan te tekenen.
2. De voorzitter beantwoordt, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam, schriftelijk de vragen die de raden na ontvangst van het verslag stellen.
3. De voorzitter verstrekt in een raad van een gemeente mondelinge inlichtingen over de besluiten, bedoeld in het eerste lid, indien de betreffende raad daarom verzoekt.

HOOFDSTUK 6 COMMISSIES

Artikel 17 Commissies
Het algemeen bestuur kan, met in acht neming van de bepalingen in de artikelen 24, 24a en 25 van de Wgr, bij verordening commissies instellen.

Artikel 18 Agenda- en bestuurscommissies
Het algemeen bestuur besluit in elk geval, overeenkomstig artikel 25 Wgr, tot de instelling van de navolgende commissies:
a. Agendacommissie Gezondheid
b. Agendacommissies Veiligheid
c. Bestuurscommissie Gezondheid
d. Bestuurscommissie Veiligheid.

HOOFDSTUK 7 DE SECRETARIS

Artikel 19 De secretaris
1. De algemeen directeur is secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
2. De secretaris staat het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de voorzitter bij in de uitoefening van hun taak terzijde en is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig.
3. De secretaris ondertekent namens het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur alle uitgaande stukken.
4. De algemeen directeur wordt door een ambtelijk secretaris bijgestaan.
5. Het dagelijks bestuur voorziet in de plaatsvervanging van de secretaris.

HOOFDSTUK 8 INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Artikel 20 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur
1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. In dit geval zijn de artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het derde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 21 Het algemeen en het dagelijks bestuur ten opzichte van colleges
1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de colleges van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de colleges van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die colleges worden verlangd.

Artikel 22 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van colleges
1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college waarvan dit lid deel uitmaakt, alle inlichtingen, die door dat college of door één of meer leden van dat college worden verlangd

en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.
2. Een lid van het algemeen bestuur is het college waarvan dit lid deel uitmaakt verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.

Artikel 23 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van raden
1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.

Artikel 24 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van raden
1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
2. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

HOOFDSTUK 9 DE AMBTELIJKE ORGANISATIE

Artikel 25 Algemeen directeur/directieteam
1. De leiding van de ambtelijke organisatie berust bij de algemeen directeur.
2. De algemeen directeur wordt bij zijn werkzaamheden ondersteund door een in te stellen directieteam.
3. De taken en bevoegdheden van de algemeen directeur, alsmede de samenstelling, taken en bevoegdheden van het directieteam zijn vastgelegd in de door het dagelijks bestuur vast te stellen organisatieverordening overeenkomstig artikel 13 van deze regeling.

Artikel 26 Overig personeel
1. Het dagelijks bestuur benoemt, schorst en ontslaat de algemeen directeur en de leden van het directieteam, voor zover wettelijke bepalingen dit toestaan.
2. Benoeming, schorsing en ontslag van het overige personeel wordt gemandateerd aan de algemeen directeur.
3. Het dagelijks bestuur kan voor het personeel de nodige instructies vaststellen.
4. Voor het personeel, daaronder begrepen de algemeen directeur en de leden van het directieteam, zijn van toepassing de Collectieve Arbeidsvoorwaarden Regeling (CAR) en de Uitwerkingsovereenkomst (UWO).

HOOFDSTUK 10 FINANCIELE BEPALINGEN

Artikel 27 Administratie en controle
Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en van het beheer van de geldmiddelen, met inachtneming van de artikelen 212 tot en met 215 van de Gemeentewet.

Artikel 28 Meerjarig financieel kader
1. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks voor 1 januari de colleges en de raden een ontwerp financieel kader aan voor het tweede daarop volgende dienstjaar, alsmede voor ten minste drie op dat dienstjaar aansluitende jaren. In dit kader worden de ontwikkelingen met betrekking tot de opgedragen taken beschreven en de financiële consequenties daarvan aangegeven. Dit kader is daarmee de opmaat voor de op te stellen begroting en meerjarenraming.
2. De raden kunnen over het meerjarig financieel kader het dagelijks bestuur van hun zienswijze doen blijken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren bij het ontwerp meerjarig financieel kader, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van het meerjarig

financieel kader in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
3. Het algemeen bestuur stelt het meerjarig financieel kader vast voor 15 maart van het jaar, voorafgaand aan die jaren, waarvoor het meerjarig financieel kader de opmaat is.

Artikel 29 Begroting en meerjarenraming

1. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks een ontwerpbegroting voor het volgend dienstjaar, alsmede een meerjarenraming voor ten minste drie op dat dienstjaar aansluitende jaren aan. De ramingen in de ontwerpbegroting en de meerjarenraming worden toegelicht. Zowel de ontwerpbegroting als de meerjarenraming worden twaalf weken voordat zijn aan het algemeen bestuur worden aangeboden door het dagelijks bestuur toegezonden aan de raden.
2. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de colleges voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190 lid 2 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De raden kunnen over de ontwerpbegroting en de meerjarenraming het dagelijks bestuur van hun zienswijze doen blijken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de ontwerpbegroting in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
4. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur, zo nodig, de begroting en de meerjarenraming aan de raden. Deze kunnen van hun zienswijze doen blijken bij gedeputeerde staten.
5. Het dagelijks bestuur zendt de begroting en de meerjarenraming binnen twee weken doch in ieder geval voor 15 juli aan gedeputeerde staten.
6. In de begroting wordt voor elke gemeente voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft de verschuldigde bijdrage aangegeven.
7. De bijdrage volgens de begroting van een bij contract opgedragen uitvoerende taak wordt berekend op basis van de kostprijs welke aan die uitvoerende taak ten grondslag ligt.
8. Het bepaalde in het derde en het vijfde lid van dit artikel is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. Hiervan zijn uitgezonderd wijzigingen van de begroting die niet leiden tot wijziging van de gemeentelijke bijdrage of wijzigingen die geen wijziging van beleid inhouden.

Artikel 30 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke deelnemende gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Voor zover daarover bij specifieke taken geen afwijkend besluit is genomen door het algemeen bestuur, wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is.
2. De deelnemende gemeenten betalen elke maand voor de 16^{e} van die maand 1/12 deel van de verschuldigde bijdrage.
3. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de regio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Artikel 31 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur biedt de rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet, het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, en de verslagen bedoeld in artikel 213a, tweede lid van de Gemeentewet jaarlijks voor 1 april ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de gemeenten.
2. De raden van de gemeenten kunnen binnen acht weken na toezending bij het algemeen bestuur hun zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen. Het algemeen bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de jaarrekening in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
3. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast voor 15 juli, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.

4. Zij wordt binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan gedeputeerde staten aangeboden.
5. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

Artikel 32 Bestemming van het resultaat over het boekjaar

1. Uit de jaarrekening blijkt het werkelijke saldo over het boekjaar, en het voorstel van het dagelijks bestuur voor bestemming van dit saldo. Dit voorstel wordt tezamen met de jaarrekening ter zienswijze voorgelegd, conform artikel 31, lid 1. Het algemeen bestuur stelt de resultaatbestemming gelijktijdig met de jaarrekening vast.
2. Indien uit de vastgestelde resultaatbestemming een nadere verrekening met de deelnemende gemeenten blijkt, dan vindt deze plaats binnen een maand na vaststelling van de jaarrekening. Deze verrekening vindt plaats conform de verdeelsleutel die is vastgesteld voor het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.

HOOFDSTUK 12 HET ARCHIEF

Artikel 33 Het archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de regio en haar organen, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen regeling. Deze regeling wordt gedeputeerde staten medegedeeld.
2. De secretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden, bedoeld in het eerste lid, overeenkomstig de door het dagelijks bestuur vast te stellen nadere regeling.
3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats aan.
4. De beheerder van de in het vorige lid aan te wijzen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van de regio en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.

HOOFDSTUK 13 TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 34 Toetreding

1. Toetreding van gemeenten tot deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's als bedoeld is artikel 8 van de wet.
2. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de toetreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.

Artikel 34a Uittreding

1. Uittreding van gemeenten uit deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's als bedoeld is in artikel 8 van de wet.
2. Het college dat moet uittreden doet een verzoek hiertoe aan de voorzitter. De voorzitter zendt het verzoek onverwijld aan het algemeen bestuur.
3. Het uittredende college en het dagelijks bestuur doen gezamenlijk een voorstel voor de gevolgen van de uitreding. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële-, juridische-, personele- en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.
4. Het voorstel bevat in ieder geval de vergoeding van de berekenbare kosten die rechtstreeks het gevolg zijn van de uittreding.
5. Indien er als gevolg van de uittreding personele consequenties zijn, dient daarvoor een sociaal statuut te worden vastgesteld.
6. De uittreding vindt plaats nadat de colleges in meerderheid hebben ingestemd met het voorstel inzake de gevolgen en daarmee de uittreding zelf, waarbij in ieder geval het uittredende college moet instemmen.

Artikel 35 Wijziging

1. Zowel het algemeen bestuur, op voorstel van het dagelijks bestuur, als de colleges van de deelnemende gemeenten kunnen voorstellen doen tot wijziging van de regeling.
2. De regeling kan worden gewijzigd bij een daartoe strekkend besluit van de colleges, onder gelijktijdige toestemming van de raden, van tenminste tweederde van de deelnemende

gemeenten. Voor wijzigingen in hoofdstuk 2 van deze regeling is een daartoe strekkend besluit van alle colleges, onder gelijktijdige toestemming van de raden, noodzakelijk.

Artikel 36 Opheffing

1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven na het vervallen van de verplichting tot samenwerking als bedoeld in de wet.
2. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
3. Zo nodig blijven de organen van het samenwerkingsverband ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

HOOFDSTUK 14 SLOTBEPALINGEN

Artikel 37 Duur van de regeling
De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 38 Evaluatie
Het algemeen bestuur draagt ervoor zorg dat de regeling periodiek, doch tenminste één maal per vier jaar wordt geëvalueerd.

Artikel 39 Inwerkingtreding
Deze gewijzigde regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2024.

Artikel 40 Titel
De regeling wordt aangehaald als ‘Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân’.

Aldus vastgesteld in de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de deelnemende gemeenten, voor deze,

Voorzitter Veiligheidsregio Fryslân,

S. Van Haersma Buma

Secretaris Veiligheidsregio Fryslân,

W. Kleinhuis

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

De colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Ooststellingwerf, Opsterland, Schiermonnikoog, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Terschelling, Tytsjerksteradiel, Vlieland, Waadhoeke en Weststellingwerf

gelezen:

- het voorstel van het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Fryslân van @@@@ 2025;

overwegende dat:

- de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân voor het laatst gewijzigd is per 1 juli 2024;
- wijziging van de topstructuur aanleiding is om de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân te wijzigen;

gelet op:

- de Wet veiligheidsregio's;
- de Gemeentewet;
- de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de Wet publieke gezondheid;

met toestemming van:

- de gemeenteraden conform artikel 1, lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

B E S L U I T E N:

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân te wijzigen waarmee de regeling als volgt komt te luiden:

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1. In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:
   a. de regeling: de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân;
   b. het openbaar lichaam: als bedoeld in artikel 2, lid 1 van deze regeling;
   c. de regio: het openbaar lichaam;
   d. gemeenten: de aan deze regeling deelnemende gemeenten;
   e. de raden: de raden van de deelnemende gemeenten;
   f. de colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
   g. de burgemeesters: de burgemeesters van de deelnemende gemeenten;
   h. gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie Fryslân;
   i. de wet: de Wet veiligheidsregio's;
   j. de Wgr: de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   k. Agendacommissie gezondheid: de door het algemeen bestuur ingestelde commissie als bedoeld in artikel 18 van deze regeling;
   l. Agendacommissie veiligheid: de door het algemeen bestuur ingestelde commissie als bedoeld in artikel 18 van deze regeling;
   m. Bestuurscommissie gezondheid: de door het algemeen bestuur ingestelde commissie als bedoeld in artikel 18 van deze regeling;
   n. Bestuurscommissie veiligheid: de door het algemeen bestuur ingestelde commissie als bedoeld in artikel 18 van deze regeling;

o. directie: de directeur veiligheid en de directeur gezondheid;
p. het werkgebied: het gebied als bedoeld in artikel 8 van de wet;
q. personeel: het personeel in dienst van het openbaar lichaam.

2. Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, worden in die artikelen voor de gemeente, de raad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester achtereenvolgens gelezen de Veiligheidsregio Fryslân, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Artikel 2 Het openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Veiligheidsregio Fryslân.
2. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is gevestigd te Leeuwarden.
3. Het gebied waarvoor deze regeling geldt betreft het gezamenlijke grondgebied van de deelnemende gemeenten.

Artikel 3 Bestuursorganen

1. De regio kent de volgende bestuursorganen:
- het algemeen bestuur;
- het dagelijks bestuur;
- de voorzitter.

2. Het algemeen bestuur kan overeenkomstig de artikelen 24, 24a en 25 Wgr commissies instellen.

HOOFDSTUK 2 BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 4 Belangen

De regio heeft tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op de terreinen van:

a. publieke gezondheidszorg;
b. brandweerzorg;
c. geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
d. rampenbestrijding en crisisbeheersing;
e. het bevorderen van de multidisciplinaire samenwerking en de coördinatie in de uitvoering van rampenbestrijding en crisisbeheersing;
f. het in stand houden en beheren van de meldkamerfunctie;
g. het zijn van een platform voor samenwerking voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners dan wel organisaties en andere openbare lichamen.

Artikel 5 Taken en bevoegdheden

Bij deze regeling worden aan het algemeen bestuur overgedragen:
a. de taken en bevoegdheden conform artikel 10 van de wet;
b. de taken en bevoegdheden tot het instellen en het in stand houden van de regionale gezondheidsdienst conform artikel 14 van de Wet publieke gezondheid;
c. de taken en bevoegdheden conform artikel 5, tweede lid, onder a tot en met d en artikel 6b, derde lid van de Wet publieke gezondheid;
d. de taken en bevoegdheden tot het verschaffen van de mogelijkheid tot het doen schouwen van lijken conform artikel 4 van de Wet op de lijkbezorging;
e. het opzetten en beheren van gemeenschappelijke pools (expertteams) van ambtenaren voor met name benoemde functies ten behoeve van de lokale uitvoering van de gemeentelijke processen;
f. het (doen) opstellen en bijhouden van de geregionaliseerde draaiboeken voor de gemeentelijke processen;
g. het aanbieden van een opleidings- en oefenprogramma en het registreren van de geoefendheid van de ambtenaren die in de onder sub. a genoemde pools zijn participeren.

Artikel 6 Dienstverlening

1. De regio is bevoegd tot het verrichten van diensten voor een of meer deelnemende gemeenten en/of derden.
2. De dienstverlening geschiedt op basis van een overeenkomst tussen de regio en de gemeenten(n) en/of derden die het aangaat dan wel aangaan. In deze overeenkomst wordt neergelegd welke prestaties de regio zal leveren, de kosten die daarvoor in rekening worden gebracht en de voorwaarden waaronder tot dienstverlening wordt overgegaan en de beëindiging daarvan.

Artikel 6a Deelname privaatrechtelijke rechtspersonen

1. Het algemeen bestuur kan tot oprichting besluiten van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen.
2. De oprichting moet in het bijzonder aangewezen worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.
3. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerp besluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenking ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.

HOOFDSTUK 3 HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 7 Samenstelling

1. Het algemeen bestuur van de regio bestaat overeenkomstig artikel 11, lid 1, van de wet, uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
2. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester te zijn van de gemeente die hij vertegenwoordigt.
3. Een lid van het algemeen bestuur wordt bij verhindering vertegenwoordigd op de wijze zoals is bepaald in artikel 77, eerste lid, van de Gemeentewet.
4. De hoofdofficier van justitie en de voorzitter van het waterschap, dat binnen het werkgebied van de regio is gelegen, worden gelet op artikel 12, lid 1, van de wet uitgenodigd deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.
5. De commissaris van de Koning wordt gelet op artikel 13 van de wet uitgenodigd om bij de vergaderingen van het algemeen bestuur van de regio aanwezig te zijn. De commissaris kan zich laten vertegenwoordigen.
6. De voorzitter van de regio nodigt gelet op artikel 12, lid 2 van de wet andere functionarissen wiens aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uit deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.

Artikel 8 Taken en bevoegdheden

1. Alle opgedragen taken en bevoegdheden in het kader van deze regeling, die niet aan het dagelijks bestuur zijn opgedragen, behoren aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot een verdere toedeling van bevoegdheden aan het dagelijks bestuur.
3. Van de verdere toedeling van bevoegdheden aan het dagelijks bestuur zijn in ieder geval uitgezonderd de besluiten genoemd in artikel 25, lid 3 Wgr.

Artikel 9 Werkwijze

1. Het algemeen bestuur vergadert jaarlijks tenminste tweemaal en voorts zo dikwijls de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt, of – binnen een termijn van drie weken nadat het schriftelijke verzoek is gedaan – indien tenminste 1/5 deel van het aantal leden dat onder opgaaf van de te behandelen onderwerpen schriftelijk verzoeken.
2. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en overige werkzaamheden.
3. Het reglement als bedoeld in het tweede lid wordt aan de deelnemende gemeenten toegezonden.
4. De uitnodiging voor de vergadering gaat uit van de voorzitter. De uitnodiging gaat vergezeld van een agenda met daarbij behorende stukken.
5. De agenda en de daarbij behorende stukken worden, bijzondere omstandigheden daargelaten, ten minste 14 dagen voor de vergadering van het algemeen bestuur gepubliceerd.
6. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar. De deuren worden gesloten wanneer een vijfde van de aanwezige leden daarom verzoekt of de voorzitter het nodig

oordeelt. Het algemeen bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren zal worden vergaderd en wie, naast de leden van het algemeen bestuur, aanwezig mogen zijn bij die vergadering.

7. In een besloten vergadering kan niet worden besloten over:
   a. beleidsplannen;
   b. de begroting;
   c. de rekening;
   d. het wijzigen van deze regeling;
   e. een liquidatieplan;
   f. tarieven;
   g. rechtspositieregeling;
   h. regelingen met andere openbare lichamen.
8. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen (ieder lid één stem). Indien de stemmen staken geeft de stem van de voorzitter de doorslag.

Artikel 9a Zienswijzen

1. Het algemeen bestuur besluit om, voorafgaand aan het nemen van een besluit met grote financiële, politieke of maatschappelijke impact, de raden van de gemeenten in de gelegenheid te stellen om een zienswijze naar voren te brengen.
2. Het algemeen bestuur biedt de raden de termijn van minimaal acht weken voor het naar voren brengen van een zienswijze.
3. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het algemeen bestuur de raden van de gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, bedoeld in het eerste lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 9b Burgerparticipatie

Ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken, voor zover dat bij of krachtens wet vereist is, of voor zover door het bestuur bepaald.

HOOFDSTUK 4 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 10 Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit:
   a. de voorzitter van het algemeen bestuur;
   b. de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid, de plaatsvervangend voorzitter en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid;
   c. de voorzitter van de agendacommissie Veiligheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Veiligheid. Indien de voorzitter van de agendacommissie en de voorzitter van het algemeen bestuur dezelfde persoon zijn dan is de plaatsvervangend voorzitter van de agendacommissie Veiligheid eveneens lid van het dagelijks bestuur.
2. De voorzitter van het algemeen bestuur is ook voorzitter van het dagelijks bestuur.
3. De voorzitter heeft de leiding tijdens de vergadering van het dagelijks bestuur.
4. De zittingsperiode van de leden van het dagelijks bestuur loopt gelijk met de looptijd van de raden.
5. De leden van het dagelijks bestuur blijven hun functie waarnemen totdat in hun opvolging is voorzien.
6. Indien tussentijds een plaats van een lid openvalt, wordt zo spoedig mogelijk een nieuw lid benoemd. Dit lid maakt de nog resterende periode van zijn voorganger af.

Artikel 11 Taken en bevoegdheden

Het dagelijks bestuur is belast met onder andere:

a. de voorbereiding van alles waarover in de vergadering van het algemeen bestuur zal worden beraadslaagd en besloten;
b. de uitvoering van de besluiten van het algemeen bestuur;
c. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaren en verlies van recht of bezit;
d. het uitvoeren van de taken voortvloeiend uit de bij deze regeling opgedragen bevoegdheden;
e. het uitvoeren van de taken voortvloeiend uit de opgedragen bevoegdheden overeenkomstig artikel 8, lid van deze regeling.

Artikel 12 Werkwijze en vergaderorde

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter dit nodig oordeelt, of zulks schriftelijk door één lid onder opgave van de te behandelen onderwerpen wordt verzocht.
2. In de eerste vergadering van elke zittingsperiode stelt het dagelijks bestuur een taakverdeling voor zijn leden vast en doet daarvan mededeling aan het algemeen bestuur.
3. Het dagelijks bestuur beslist bij meerderheid van stemmen (ieder lid één stem).
4. Op uitnodiging van de voorzitter kunnen overige adviseurs de vergadering bijwonen.
5. Het dagelijks bestuur kan een reglement van orde vaststellen voor zijn vergaderingen en overige werkzaamheden.

Artikel 13 Regelen van de organisatie

1. Teneinde een doelmatige taakuitoefening van de regio te bevorderen draagt het dagelijks bestuur zorg voor een organisatieverordening.
2. De organisatieverordening dient in elk geval te bevatten:
   a. de taken, structuur en werkwijze van de ambtelijke organisatie;
   b. de mandaten aan de functionarissen in dienst van de regio.
3. De organisatieverordening wordt ter kennisneming toegezonden aan het algemeen bestuur.

HOOFDSTUK 5 DE VOORZITTER

Artikel 14 Voorzitter algemeen bestuur

1. De voorzitter van het algemeen bestuur is, overeenkomstig artikel 11, lid 2 van de wet, bij koninklijk besluit, gehoord het algemeen bestuur, benoemd uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
2. Het algemeen bestuur wijst een van zijn leden aan die de voorzitter bij afwezigheid vervangt.
3. De voorzitter vertegenwoordigt de regio in en buiten rechte.

Artikel 15 Rol van de voorzitter bij bovenlokale rampen en crises

1. In geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de voorzitter ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de betrokken gemeenten bij uitsluiting bevoegd toepassing te geven aan:
   a. de artikelen 4 tot en met 7 van de wet;
   b. de artikel 172 tot en met 177 van de Gemeentewet, met uitzondering van artikel 176, derde tot en met zesde lid;
   c. de artikelen 11, 14, eerste lid, 56, eerste en vierde lid, en 62 van de Politiewet 2012;
   d. de artikelen 5 tot en met 9 van de Wet openbare manifestaties.
2. De voorzitter roept een regionaal beleidsteam bijeen, dat bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten die betrokken zijn of dreigen te worden bij de ramp of crisis, alsmede uit de hoofdofficier van justitie. De voorzitter van elk direct betrokken waterschap wordt uitgenodigd deel uit te maken van het beleidsteam.
3. De voorzitter wijst een regionaal operationeel leider aan, die is belast met de leiding van een regionaal operationeel team, dat bestaat uit leidinggevenden van de betrokken diensten. De regionaal operationeel leider neemt deel aan de vergaderingen van het regionaal beleidsteam. De voorzitter van de regio nodigt voorts de functionarissen wier aanwezigheid in verband met de omstandigheden van belang is, deel te nemen aan de vergaderingen.
4. Tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet, neemt de voorzitter geen besluiten met toepassing van de in het eerste lid genoemde artikelen dan nadat hij het regionaal beleidsteam daarover heeft geraadpleegd. Een burgemeester kan in het regionaal beleidsteam schriftelijk bezwaar doen aantekenen, indien hij van mening is dat een voorgenomen besluit het belang van zijn gemeente onevenredig schaadt.
5. De voorzitter geeft de regionaal operationeel leider de bevelen die hij nodig acht in verband met de uitvoering van de door hem genomen besluiten.
6. Zodra de omstandigheden het toelaten, ontbindt de voorzitter het regionaal beleidsteam.

Artikel 16 Verantwoording aan de gemeenteraad

1. De voorzitter brengt na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam, schriftelijk verslag uit aan de raden van de getroffen gemeenten over het verloop van de

gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen. Hij vermeldt daarbij of een burgemeester gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid schriftelijk bezwaar aan te tekenen.
2. De voorzitter beantwoordt, in overeenstemming met de burgemeesters die deel uitmaakten van het regionaal beleidsteam, schriftelijk de vragen die de raden na ontvangst van het verslag stellen.
3. De voorzitter verstrekt in een raad van een gemeente mondelinge inlichtingen over de besluiten, bedoeld in het eerste lid, indien de betreffende raad daarom verzoekt.

HOOFDSTUK 6 COMMISSIES

Artikel 17 Commissies
Het algemeen bestuur kan, met in acht neming van de bepalingen in de artikelen 24, 24a en 25 van de Wgr, bij verordening commissies instellen.

Artikel 18 Agenda- en bestuurscommissies
Het algemeen bestuur besluit in elk geval, overeenkomstig artikel 25 Wgr, tot de instelling van de navolgende commissies:
a. Agendacommissie Gezondheid;
b. Agendacommissies Veiligheid;
c. Bestuurscommissie Gezondheid;
d. Bestuurscommissie Veiligheid.

HOOFDSTUK 7 DE SECRETARIS

Artikel 19 De secretaris
1. De directeur veiligheid of directeur gezondheid is secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
2. De secretaris staat het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de voorzitter bij in de uitoefening van hun taak terzijde en is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig.
3. De secretaris ondertekent namens het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur alle uitgaande stukken.
4. De secretaris wordt door een ambtelijk secretaris bijgestaan.
5. Het dagelijks bestuur voorziet in de plaatsvervanging van de secretaris.

HOOFDSTUK 8 INLICHTINGEN, VERANTWOORDING EN ONTSLAG

Artikel 20 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur
1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. In dit geval zijn de artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het derde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 21 Het algemeen en het dagelijks bestuur ten opzichte van colleges
1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de colleges van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de colleges van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die colleges worden verlangd.

Artikel 22 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van colleges
1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college waarvan dit lid deel uitmaakt, alle inlichtingen, die door dat college of door één of meer leden van dat college worden verlangd

en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.
2. Een lid van het algemeen bestuur is het college waarvan dit lid deel uitmaakt verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.

Artikel 23 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van raden
1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.

Artikel 24 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van raden
1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen, die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
2. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

HOOFDSTUK 9 DE AMBTELIJKE ORGANISATIE

Artikel 25 directie/directieteam
1. De leiding van de ambtelijke organisatie berust bij de directie.
2. De directie wordt bij zijn werkzaamheden ondersteund door een in te stellen directieteam.
3. De taken en bevoegdheden van de directie, alsmede de samenstelling, taken en bevoegdheden van het directieteam zijn vastgelegd in de door het dagelijks bestuur vast te stellen organisatieverordening overeenkomstig artikel 13 van deze regeling.
4. De directie stelt een huishoudelijk reglement vast waarin de taken en werkwijze van de directie en het directieteam worden vastgelegd. Het dagelijks bestuur ontvangt het huishoudelijk reglement ter informatie.

Artikel 26 Overig personeel
1. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeur veiligheid en de directeur gezondheid,
2. Benoeming, schorsing en ontslag van het overige personeel wordt gemandateerd aan de directeur veiligheid en de directeur gezondheid.
3. Het dagelijks bestuur kan voor het personeel de nodige instructies vaststellen.
4. Voor het personeel, daaronder begrepen de directie en de leden van het directieteam, zijn van toepassing de Collectieve Arbeidsvoorwaarden Regeling Veiligheidsregio's (CAR) en de Uitwerkingsovereenkomst Veiligheidsregio's (UWO) of de vervanger van deze regeling.

HOOFDSTUK 10 FINANCIELE BEPALINGEN

Artikel 27 Administratie en controle
Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en van het beheer van de geldmiddelen, met inachtneming van de artikelen 212 tot en met 215 van de Gemeentewet.

Artikel 28 Meerjarig financieel kader
1. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks voor 1 januari de colleges en de raden een ontwerp financieel kader aan voor het tweede daarop volgende dienstjaar, alsmede voor ten minste drie op dat dienstjaar aansluitende jaren. In dit kader worden de ontwikkelingen met betrekking tot de opgedragen taken beschreven en de financiële consequenties daarvan aangegeven. Dit kader is daarmee de opmaat voor de op te stellen begroting en meerjarenraming.
2. De raden kunnen over het meerjarig financieel kader het dagelijks bestuur van hun zienswijze doen blijken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren bij het ontwerp meerjarig financieel

kader, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van het meerjarig financieel kader in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
3. Het algemeen bestuur stelt het meerjarig financieel kader vast voor 15 maart van het jaar, voorafgaand aan die jaren, waarvoor het meerjarig financieel kader de opmaat is.

Artikel 29 Begroting en meerjarenraming

1. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks een ontwerpbegroting voor het volgend dienstjaar, alsmede een meerjarenraming voor ten minste drie op dat dienstjaar aansluitende jaren aan. De ramingen in de ontwerpbegroting en de meerjarenraming worden toegelicht. Zowel de ontwerpbegroting als de meerjarenraming worden twaalf weken voordat zijn aan het algemeen bestuur worden aangeboden door het dagelijks bestuur toegezonden aan de raden.
2. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de colleges voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190 lid 2 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De raden kunnen over de ontwerpbegroting en de meerjarenraming het dagelijks bestuur van hun zienswijze doen blijken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de ontwerpbegroting in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
4. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur, zo nodig, de begroting en de meerjarenraming aan de raden. Deze kunnen van hun zienswijze doen blijken bij gedeputeerde staten.
5. Het dagelijks bestuur zendt de begroting en de meerjarenraming binnen twee weken doch in ieder geval voor 15 juli aan gedeputeerde staten.
6. In de begroting wordt voor elke gemeente voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft de verschuldigde bijdrage aangegeven.
7. De bijdrage volgens de begroting van een bij contract opgedragen uitvoerende taak wordt berekend op basis van de kostprijs welke aan die uitvoerende taak ten grondslag ligt.
8. Het bepaalde in het derde en het vijfde lid van dit artikel is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. Hiervan zijn uitgezonderd wijzigingen van de begroting die niet leiden tot wijziging van de gemeentelijke bijdrage of wijzigingen die geen wijziging van beleid inhouden.

Artikel 30 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke deelnemende gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Voor zover daarover bij specifieke taken geen afwijkend besluit is genomen door het algemeen bestuur, wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is.
2. De deelnemende gemeenten betalen elke maand voor de 16^{e} van die maand 1/12 deel van de verschuldigde bijdrage.
3. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de regio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Artikel 31 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur biedt de rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet, het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, en de verslagen bedoeld in artikel 213a, tweede lid van de Gemeentewet jaarlijks voor 1 april ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de gemeenten.
2. De raden van de gemeenten kunnen binnen acht weken na toezending bij het algemeen bestuur hun zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen. Het algemeen bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de jaarrekening in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

3. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast voor 15 juli, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
4. Zij wordt binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan gedeputeerde staten aangeboden.
5. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

Artikel 32 Bestemming van het resultaat over het boekjaar

1. Uit de jaarrekening blijkt het werkelijke saldo over het boekjaar, en het voorstel van het dagelijks bestuur voor bestemming van dit saldo. Dit voorstel wordt tezamen met de jaarrekening ter zienswijze voorgelegd, conform artikel 31, lid 1. Het algemeen bestuur stelt de resultaatbestemming gelijktijdig met de jaarrekening vast.
2. Indien uit de vastgestelde resultaatbestemming een nadere verrekening met de deelnemende gemeenten blijkt, dan vindt deze plaats binnen een maand na vaststelling van de jaarrekening. Deze verrekening vindt plaats conform de verdeelsleutel die is vastgesteld voor het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.

HOOFDSTUK 12 HET ARCHIEF

Artikel 33 Het archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de regio en haar organen, overeenkomstig een door het algemeen bestuur vast te stellen regeling. Deze regeling wordt gedeputeerde staten medegedeeld.
2. De secretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden, bedoeld in het eerste lid, overeenkomstig de door het dagelijks bestuur vast te stellen nadere regeling.
3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats aan.
4. De beheerder van de in het vorige lid aan te wijzen archiefbewaarplaats oefent overeenkomstig de regeling als bedoeld in het eerste lid toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van de regio en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.

HOOFDSTUK 13 TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 34 Toetreding

1. Toetreding van gemeenten tot deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's als bedoeld is artikel 8 van de wet.
2. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de toetreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.

Artikel 34a Uittreding

1. Uittreding van gemeenten uit deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's als bedoeld is in artikel 8 van de wet.
2. Het college dat moet uittreden doet een verzoek hiertoe aan de voorzitter. De voorzitter zendt het verzoek onverwijld aan het algemeen bestuur.
3. Het uittredende college en het dagelijks bestuur doen gezamenlijk een voorstel voor de gevolgen van de uitreding. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële-, juridische-, personele- en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.
4. Het voorstel bevat in ieder geval de vergoeding van de berekenbare kosten die rechtstreeks het gevolg zijn van de uittreding.
5. Indien er als gevolg van de uittreding personele consequenties zijn, dient daarvoor een sociaal statuut te worden vastgesteld.
6. De uittreding vindt plaats nadat de colleges in meerderheid hebben ingestemd met het voorstel inzake de gevolgen en daarmee de uittreding zelf, waarbij in ieder geval het uittredende college moet instemmen.

Artikel 35 Wijziging

1. Zowel het algemeen bestuur, op voorstel van het dagelijks bestuur, als de colleges van de deelnemende gemeenten kunnen voorstellen doen tot wijziging van de regeling.

2. De regeling kan worden gewijzigd bij een daartoe strekkend besluit van de colleges, onder gelijktijdige toestemming van de raden, van tenminste tweederde van de deelnemende gemeenten. Voor wijzigingen in hoofdstuk 2 van deze regeling is een daartoe strekkend besluit van alle colleges, onder gelijktijdige toestemming van de raden, noodzakelijk.

Artikel 36 Opheffing

1. Deze regeling kan slechts worden opgeheven na het vervallen van de verplichting tot samenwerking als bedoeld in de wet.
2. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
3. Zo nodig blijven de organen van het samenwerkingsverband ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

HOOFDSTUK 14 SLOTBEPALINGEN

Artikel 37 Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 38 Evaluatie

Het algemeen bestuur draagt ervoor zorg dat de regeling periodiek, doch tenminste één maal per vier jaar wordt geëvalueerd.

Artikel 39 Inwerkingtreding

Deze gewijzigde regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2026.

Artikel 40 Titel

De regeling wordt aangehaald als ‘Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân’.

Aldus vastgesteld in de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de deelnemende gemeenten, voor deze,

Voorzitter Veiligheidsregio Fryslân,

S. Van Haersma Buma

Secretaris Veiligheidsregio Fryslân,

L.J Gebben

Kaderbrief 2027 - 2030

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2027–2030. Met deze brief geven wij inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen die van invloed zijn op de meerjarenbegroting van Veiligheidsregio Fryslân.

De omgeving waarin wij opereren is duidelijk in verandering. De vorming van een nieuw kabinet kan nieuwe beleidsaccenten met zich meebrengen. Tegelijk blijft de financiële druk op gemeenten en veiligheidsregio's hoog. Ook zien we een toenemende druk op de publieke uitvoering: personeelstekorten, stijgende kosten, complexere regelgeving en hogere verwachtingen van inwoners. Daarnaast hebben ontwikkelingen, zoals digitalisering, klimaatverandering en vergrijzing hun weerslag op onze taken. In die context blijven stabiliteit in uitvoering, bestuurlijke rust en zorgvuldig financieel beheer essentieel. Die stabiliteit vormt de basis om flexibel in te spelen op veranderingen.

Binnen onze organisatie kent ieder bedrijfsonderdeel zijn eigen dynamiek. GGD Fryslân richt zich op de verdere versterking van de publieke gezondheid. De mentale weerbaarheid van inwoners vraagt blijvende aandacht, evenals de druk op de forensische geneeskunde. Binnen een krappe arbeidsmarkt investeren we in deskundigheid, kennisbehoud en samenwerking om onze publieke taak duurzaam te kunnen blijven waarmaken. Zo kunnen inwoners blijven rekenen op een sterke publieke gezondheidszorg en een organisatie die klaarstaat bij gezondheidsdreigingen.

Brandweer Fryslân werkt aan de verdere uitvoering van het huisvestingsprogramma, met aandacht voor duurzaamheid, veiligheid en toekomstbestendigheid van onze kazernes. Ook de beschikbaarheid van personeel en de borging van vakbekwaamheid blijven belangrijke thema's. Nieuwe risico's, zoals energietransitie, waterveiligheid en klimaatverandering, vragen om blijvende aanpassing van onze operationele paraatheid.

Bij Crisisbeheersing is de focus gericht op de regionale vertaling van de Landelijke Agenda Crisisbeheersing. We werken in Fryslân aan het versterken van een weerbare samenleving. Dat geldt niet alleen bij hybride dreigingen of militaire conflicten, maar ook bij crises of rampen zoals grootschalige overstromingen, pandemieën en langdurige uitval van vitale processen.

Hoewel elk domein zijn eigen dynamiek kent, werken we vanuit één gezamenlijke ambitie: een veilig en gezond Fryslân, waarin brandweerzorg, crisisbeheersing en publieke gezondheid elkaar versterken. Deze kaderbrief biedt bestuur en gemeenten een realistisch beeld van de belangrijkste ontwikkelingen, risico's en financiële kaders voor de komende jaren.

Ons uitgangspunt blijft dat we onze dienstverlening zorgvuldig en doelmatig uitvoeren. Daarbij zoeken we steeds naar het juiste evenwicht tussen kwaliteit en kosten. Vanuit dat inzicht blijven we onze dienstverlening verder versterken, met oog voor kwaliteit, doelmatigheid en de veranderende behoeften van inwoners.

Leeswijzer

In deze kaderbrief leest u eerst een algemeen deel over de belangrijkste overkoepelende ontwikkelingen. Vervolgens gaat de brief in op de inhoudelijke ontwikkelingen per programma. Tot slot treft u een financieel deel met het bijbehorende kader aan.

Hartelijke groet,

Het dagelijks bestuur

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inhoudsopgave

1. Overkoepelende ontwikkelingen 4
Organisatiebrede Thema's 4
Passend personeel bij adaptieve opgave 4
Procesgericht werken 4
Duurzaamheid 4
Landelijke ontwikkelingen en onzekerheden/risico's 5
Datagedreven werken 5
Informatiebeveiliging 5
Weerbaarheid 5

2. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Gezondheid 6
Context waarin GGD Fryslân zich beweegt 6
Gezonde fysieke leefomgeving 8
Centrale zorgverlener 8
Mentale gezondheid 8
Ontwikkelingen maatschappelijke zorg 8
IZB en pandemische paraatheid 9
Vaccinatievoorziening 9
Forensische geneeskunde landelijk 9
I-strategie 10
Uitkomst uit de Bestuurlijke opdracht 10

3. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Brandweer 11
Strategisch huisvestingsprogramma 11
Omgevingswet (bestuurlijke afspraak uren monitoren) 11
PFAS en schuimtransitie 11
Veerkracht, mentale gezondheid en PTSS-regeling 12
Duurzaamheid 12
Landelijke ontwikkelingen 13

4. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing 14
Landelijke agenda Crisisbeheersing 2024-2029 14
Friese Samenwerkingsagenda weerbaarheid 14

5. Financiën 15
Financiële uitgangspunten kaderbrief 15
Toelichting mutaties kader 16
Autonome ontwikkelingen 17
Risico's en onzekerheden in het kader 17

1. Overkoepelende ontwikkelingen

Organisatiebrede Thema's

Passend personeel bij adaptieve opgave

VRF moet zich voortdurend aanpassen aan wat de buitenwereld van haar vraagt. Dit vraagt een grote dosis aanpassingsvermogen en een vooruitziende blik. Tegelijkertijd hebben wij wettelijke en reguliere taken die juist om stabiliteit vragen. Voor al die verschillende opgaven hebben we passend personeel nodig. We richten ons daarbij op het vinden én behouden van passend personeel.

Het vinden van passend personeel wordt de komende jaren uitdagender. Vooral in specialistische en zorgfuncties is er schaarste. Daarnaast bereikt een deel van ons personeel de pensioengerechtigde leeftijd. We spelen hierop in met functiedifferentiatie, taakherziening en regionale én landelijke samenwerking. Ook verbeteren we onze arbeidsmarktcommunicatie en passen we werving en selectie aan, zodat we de juiste doelgroepen bereiken en activeren.

Het behouden van personeel is minstens zo belangrijk. We zetten daarom actief in op duurzame inzetbaarheid. Met aandacht voor gezondheid, ontwikkeling en werkplezier blijven medewerkers vitaal, bekwaam en gemotiveerd, nu én in de toekomst. Een belangrijk onderdeel daarvan is het digitaal fit houden van medewerkers. Digitale fitheid wordt steeds belangrijker door ontwikkelingen zoals AI en veranderende wet- en regelgeving. Deze bieden kansen, maar brengen ook risico's met zich mee: datalekken, verminderde productiviteit, weerstand tegen verandering en compliance-risico's. Om deze risico's te beperken en kansen te benutten, investeren we de komende jaren actief in het digitaal vaardig maken en houden van onze medewerkers.

Procesgericht werken

De maatschappij vraagt steeds meer aanpassingsvermogen en flexibiliteit van ons. We moeten ons blijven ontwikkelen, snel kunnen schakelen en continu sturen op kwaliteit, efficiëntie en effectiviteit. Sinds 2023 bouwen we binnen VRF, onder het motto 'Leren door te doen', aan de basis voor procesgericht werken en een verbetergerichte mindset. Concreet betekent dit dat we de klant nog meer centraal stellen, slimmer samenwerken en processen zo inrichten dat we problemen voorkomen via continue PDCA-cycli.

Het worden van een organisatie waarin continu verbeteren gewoon is, vraagt om een cultuurverandering die we de komende jaren stap voor stap vormgeven.

Duurzaamheid

Wij zijn ons bewust van onze leefomgeving. Klimaatverandering raakt ons direct en indirect in het dagelijks werk. We voelen daarin urgentie. Als gemeenschappelijke regeling en uitvoeringsorganisatie kunnen we hierin geen koploperspositie innemen ten opzichte van de Friese gemeenten. Wel nemen we als maatschappelijke organisatie verantwoordelijkheid voor ons deel in deze opgave. Dat betekent dat we binnen onze invloedssfeer realistische, haalbare stappen zetten op het gebied van klimaat, circulariteit en milieu. We volgen de wettelijke regels en opgaven, sluiten aan bij bestaande initiatieven, zijn transparant over onze voortgang en dragen actief bij aan een veilige en gezonde leefomgeving, nu en in de toekomst.

Landelijke ontwikkelingen en onzekerheden/risico's

Datagedreven werken

We zetten al gerichte stappen op het gebied van datagedreven werken en we blijven dit actief ontwikkelen. We sluiten aan bij landelijke initiatieven en werken hierin samen met andere partijen, zodat we kennis en ervaring kunnen bundelen en gezamenlijk versnellen. Datagedreven werken is daarmee niet alleen een technische ontwikkeling, maar een strategische beweging die de hele organisatie raakt. Data helpt ons niet alleen om strategische keuzes te onderbouwen, maar maakt ook concreet hoe we informatietechnologie kunnen toepassen in ons dagelijks werk. Waar mogelijk realiseren we deze ontwikkeling vanuit eigen middelen.

Informatiebeveiliging

Voor de dagelijkse bedrijfsvoering is VRF sterk afhankelijk van tijdige en betrouwbare informatie. Tegelijkertijd moeten we ervoor waken dat deze vaak (privacy) gevoelige informatie niet in verkeerde handen komt. Zoals bij alle bedrijven en organisaties zien we dat de cyberdreigingen toenemen. Daarom heeft VRF zichzelf tot doel gesteld om effectief weerstand te bieden tegen cyberdreigingen en beveiligingsincidenten, die weerbaarheid aantoonbaar en toetsbaar te maken. Ons uitgangspunt hierbij is helder: *Aantoonbaar weerbaar.*

Informatiebeveiliging blijft daarom onverminderd onze aandacht vragen. Dit is noodzakelijk vanwege de toenemende internationale dreigingen, de voortschrijdende digitalisering, de steeds geavanceerdere werkwijzen van cybercriminelen en de groeiende hoeveelheid wet- en regelgeving op dit gebied, zoals de Cyberbeveiligingswet en de Europese Data- en AI-verordening. VRF blijft daarom investeren in passende en toekomstbestendige maatregelen. De effectiviteit van deze maatregelen laten we objectief toetsen door middel van periodieke externe audits. Hoewel een cyberincident nooit volledig kan worden uitgesloten, doen we er alles aan om de kans daarop en de mogelijke impact zoveel mogelijk te beperken.

Weerbaarheid

In een tijd waarin geopolitieke ontwikkelingen, cyberdreigingen, klimaatverandering, de kans op onbeheersbare natuurbranden en zeer langdurige stroomuitvallen een groeiende impact hebben op onze samenleving, is het thema weerbaarheid belangrijker dan ooit. De Rijksoverheid werkt met een weerbaarheidsopgave samen met Veiligheidsregio's en gemeenten om het veiligheidsbewustzijn te vergroten en de weerbaarheid van de samenleving in zijn geheel te verbeteren. De opgave en de context waarin maatschappelijke weerbaarheid moet worden georganiseerd zijn complex en vragen om input van veel verschillende organisaties. Een heldere taakverdeling tussen Rijk, veiligheidsregio's, gemeenten en partners is noodzakelijk om doelmatig en efficiënt te werken. De impact van toekomstige taken, en de benodigde capaciteit en middelen, zijn op dit moment nog niet te overzien.

2. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Gezondheid

Context waarin GGD Fryslân zich beweegt

De context waarin GGD Fryslân zich beweegt, is dynamisch, met diverse ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op beleid en uitvoering. Hierna worden deze ontwikkelingen geschetst om inzicht te bieden in zowel lopende als toekomstige ontwikkelingen. Het gaat hier om mogelijke impact, terwijl de gevolgen en keuzes nog niet duidelijk zijn. GGD Fryslân is hierbij afhankelijk van landelijke, regionale of gemeentelijke richting, keuzes of besluitvorming.

De landelijke en regionale ontwikkelingen op het terrein van preventie versterken elkaar en vragen om een samenhangende benadering. Health in/for all policies geeft het bestuurlijke en beleidsmatige kader: gezondheid als uitgangspunt in álle beleidsdomeinen. De Samenhangende Preventiestrategie van VWS biedt de landelijke visie en richting: gezondheid bevorderen in alle leefomgevingen en levensfasen. De Regionale Preventie-infrastructuur (RPI) vormt vervolgens de organisatorische basis waarin deze visie en werkwijze regionaal worden vertaald in concrete samenwerking en uitvoering.

Health in/for all policies

Voor effectieve preventie is het cruciaal om de focus te verleggen naar sociaaleconomische en omgevingsfactoren die gezondheid in belangrijke mate bepalen. Dit verbeteren van omgevingen noemt men health in/for all policies: een bestuurs- en beleidsaanpak die systematisch de gezondheidseffecten van besluiten in alle beleidsdomeinen meeneemt, zoekt naar synergiën en schadelijke effecten voorkomt. Deze werkwijze, zoals benoemd in de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) 2024, gaat verder dan de traditionele gezondheidsbevordering. Het is een vakgebied op zich dat vraagt om diverse expertises, samenwerking tussen disciplines, een lerende aanpak en kennis van onder andere transitiekunde. Dit betekent voor de GGD dat we het gedachtengoed breed onder de aandacht brengen en hiermee draagvlak organiseren voor deze manier van kijken en werken. Wat dit concreet betekent voor de rol en inzet van onder andere de GGD is op dit moment nog niet duidelijk. De focus ligt nu op het vergroten van draagvlak voor deze manier van denken en werken.

Preventiestrategie

Het landelijke rapport Samenhangende Preventiestrategie van VWS (2025) geeft richting aan het preventiebeleid in de komende jaren. Dit rapport zet in op een preventie aanpak op zeven leefomgevingen: thuis-, kinderopvang/school-, supermarkten, zorgomgeving en sociaal domein, online-, vrije tijd en werkomgeving. Voor GGD Fryslân betekent dit dat we onze inzet op samenhang en integraliteit in de leefomgeving verder versterken. Dat vraagt om intensievere samenwerking intern, maar ook met netwerkpartners zoals gemeenten, scholen, welzijn en zorg. Verder is er extra aandacht voor jeugd, mentale gezondheid, middelengebruik en leefstijlbevordering. De preventiestrategie legt nadruk op meetbare doelen en continue monitoring.

Regionale preventie infrastructuur

Met het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) aansluitend op het Integraal Zorgakkoord krijgt de regionale preventie-infrastructuur (RPI) een stevige impuls. Voor GGD Fryslân betekent dit dat wij onze rol als kennispartner én verbinder in de regio verder gaan versterken en de Friese Preventieaanpak (FPA) als RPI voor Fryslân kunnen gaan borgen. Vanuit de FPA als RPI werken wij met alle Friese gemeenten in een breed netwerk samen aan de gezamenlijke en brede ambitie: ''goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen in Fryslân''. We formuleren gezamenlijke doelen en borgen de ketenaanpakken, zoals kansrijke start, valpreventie en aanpak van overgewicht.

Een belangrijk onderdeel is de inzet op data en monitoring, zodat effecten van beleid zichtbaar worden en bijsturing mogelijk is. Voor Fryslân biedt dit de kans om preventie steviger te verankeren in het sociaal en zorgdomein, en samenhang aan te brengen tussen landelijke afspraken en lokale uitvoering. Dit vraagt om structurele aandacht voor capaciteit, expertise en samenwerking, zodat we als GGD deze regierol daadwerkelijk waar kunnen maken.

Weerbaarheid en veerkracht
GGD Fryslân zet zich in voor het versterken van sociale cohesie, veerkracht en veiligheid in de samenleving, zodat inwoners gezond, veilig en zelfstandig kunnen leven. Ook bij onverwachte uitdagingen. We richten ons op vroegtijdige signalering en het concreet maken van een benadering waarin niet alleen het individu, maar juist de leefomgeving en maatschappelijke risicofactoren centraal staan bij het voorkomen van mentale klachten. Door het vergroten van paraatheid bij gezondheidscrises, het bevorderen van sociale veiligheid en het versterken van gezondheidsvaardigheden, ondersteunen we inwoners in het maken van gezonde keuzes en het voeren van regie over hun eigen gezondheid.

Taken en samenwerking
In het dynamische krachtenveld van maatschappelijke opgaven, veranderende samenwerkingsverbanden en toenemende druk op de zorgketen zet GGD Fryslân in op de doorontwikkeling en toekomstbestendigheid van onze diensten. We werken mee aan een sterke sociale (pedagogische) basis en stevige lokale teams die vroegtijdige signalering en kwalitatieve ondersteuning bieden, in nauwe afstemming met partners in onder andere zorg, welzijn, onderwijs en kinderopvang. Om blijvend invulling te kunnen geven aan onze wettelijke taken en maatschappelijke opdracht, is een continue herijking van ons aanbod noodzakelijk. Daarbij speelt de arbeidsmarktkrapte een belangrijke rol, die we het hoofd bieden door goed te kijken naar taakinvulling.
In de invulling van onze taak in de jeugdgezondheidszorg (JGZ) werken we aan rolvastheid. We stimuleren eigenaarschap bij ouders, stellen de leefwereld van gezinnen centraal en werken kennis- en datagericht aan effectiviteit. Veiligheid binnen gezinnen en het voorkomen van kindermishandeling blijven onverminderd prioriteit. Door intensieve samenwerking en het versterken van onze positie in het lokale netwerk bouwen we aan een duurzame JGZ die wendbaar, doelgericht en maatschappelijk relevant blijft.

Samenwerking 3Noord
We willen de samenwerking binnen de algemene gezondheidszorg in 3Noord versterken om de weerbaarheid, kwaliteit en aantrekkelijkheid van het vak te vergroten. Door processen en werkinstructies gezamenlijk te organiseren, voorkomen we dubbel werk en vergroten we de efficiëntie. Dit is essentieel in een tijd waarin de publieke gezondheidszorg onder druk staat door maatschappelijke veranderingen, crises en structurele arbeidsmarktkrapte. Een versterkte samenwerking vergroot de slagkracht, borgt expertise en biedt ruimte voor regionale invulling.

Doorgaande ontwikkelingen
In voorgaande kaderbrieven zijn diverse ontwikkelingen geschetst die nog steeds relevant zijn. Dit betreft onder meer de doorvoering van wijzigingen in het rijksvaccinatieprogramma (RVP), de aanpak van schoolziekteverzuim in aansluiting op de bredere schoolaanwezigheid aanpak, en de ondersteuning bij de invoering van de Wet suïcidepreventie. Deze ontwikkelingen kunnen nog steeds niet rechtstreeks in de begroting worden vertaald, omdat op dit moment op landelijk of regionaal niveau nog geen definitieve keuzes of besluiten zijn genomen. Zodra er meer duidelijkheid is over de richting, besluiten of keuzes worden deze onderwerpen via de reguliere lijnen uitgewerkt en voorgelegd.

Gezonde fysieke leefomgeving

Integrale advisering over gezonde fysieke leefomgeving en een sterke rol van de GGD hierin blijft belangrijk voor de gezondheid van inwoners van Fryslân. Niet alleen omdat omgevingsvraagstukken complex zijn, maar ook omdat leefomgeving een belangrijke factor is bij het behalen van meerdere beleidsdoelen, waaronder onze gezondheidsdoelen. De ontwikkeling van een integrale adviesfunctie krijgt in 2026 een vervolg, waarna vanaf 2027 structureel middelen nodig zijn om deze toekomstbestendig te maken. In het kader van gezondheidsbescherming is blijvende inzet nodig om actuele thema's rondom leefomgeving aan te kunnen pakken.

Centrale zorgverlener

In 2025 is gestart met de implementatie van de Centrale Zorgverlener, een rol binnen de JGZ in de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht. De inzet van de Centrale Zorgverlener wordt in 2026 voortgezet volgens het Friese model, met vergelijkbare uren, organisatie en financiering. De intentie is om de inzet tot en met 2030 voort te zetten. Halverwege 2026 volgt hierover een definitief besluit, afhankelijk van beschikbare middelen en behaalde resultaten.

Mentale gezondheid

GGD Fryslân zet zich in voor vroegtijdige signalering en het versterken van sociale cohesie en veerkracht in de samenleving. De preventie van mentale klachten wordt vaak beschouwd als de verantwoordelijkheid van het individu, maar juist de leefomgeving en het aanpakken van risicofactoren en maatschappelijke oorzaken hebben grote invloed op voorkomen van problematiek. Vanuit onze dienstverlening maken we deze benadering steeds meer concreet.

In 2027 heeft GGD Fryslân een rol in de uitvoering van het transformatieplan Mentale Gezondheid. Hierin staat de wijkgerichte aanpak (WAMG) centraal, waarin domein-overstijgende samenwerking, lokale netwerken en het gedachtegoed van Positieve Gezondheid leidend zijn. Preventie vormt hierin een belangrijke pijler: het richt zich op het versterken van mentaal welzijn gedurende de hele levensloop, het vergroten van zelfredzaamheid en het voorkomen van verergering van problematiek.

Dit betekent een versterkte rol in het coördineren, uitvoeren en monitoren van preventieve interventies. Het gaat daarbij om onderwerpen als suïcidepreventie, de STORM-aanpak in het onderwijs, versterking van de Gezonde School aanpak en de implementatie van de aanpak welbevinden op school voor GGD Fryslân. In 2027 moet iedere Friese gemeente deze interventies toegankelijk hebben gemaakt voor jongeren, met ruimte voor aanvullende lokale keuzes. GGD Fryslân is hierin een sleutelpartner in de uitvoering, maar ook in het verbinden en coördineren van de samenwerking met de ketenpartners binnen de Friese Preventieaanpak (FPA). De coalitie bewaakt daarbij de integraliteit van de preventie interventies binnen het transformatieplan.

Ontwikkelingen maatschappelijke zorg

Grip op onbegrip

Toenemende complexe problematiek bij mensen met onbegrepen gedrag vraagt om een domeinoverstijgende, effectieve aanpak op het snijvlak van zorg, veiligheid en sociaal domein. Binnen het ZonMw-programma Grip op Onbegrip werkt GGD Fryslân met netwerkpartners aan beter zicht op hoe mensen met onbegrepen gedrag terechtkomen in de zorg. De samenwerking kent breed bestuurlijk draagvlak en is gericht op een lerende aanpak waarin praktijk, beleid en kennis samenkomen.
Het lopende onderzoeksproject richt zich op betere inrichting van acute en niet-acute zorgketens. De resultaten vormden de basis voor een vervolgaanvraag binnen het actieprogramma Grip op Onbegrip, met middelen voor 2026–2027 en perspectief op structurele financiering vanaf 2027 vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid. GGD Fryslân is penvoerder en coördineert de inhoud. Naast inhoudelijke doelen wordt gewerkt aan stevige governance, ondersteund door een samenwerkingsovereenkomst tussen netwerkpartners.

Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein

De aangekondigde Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) ondersteunt de ambitie om mensen met onbegrepen gedrag sneller passende hulp te bieden. Door het versterken van het meldpunt zorgwekkend gedrag en het verbeteren van gegevensdeling tussen ketenpartners ontstaat beter zicht op waar problematiek speelt en hoe daarop kan worden ingegrepen. Zodra meer duidelijkheid ontstaat over het tijdpad van de wet, bereiden GGD Fryslân en gemeenten zich gezamenlijk voor op de veranderingen die dit met zich meebrengt.

Wet verplichte GGZ

De landelijke wetgeving rond verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is in ontwikkeling en zal gevolgen hebben voor gemeenten en de rol van de GGD. Het wetsvoorstel, dat begin 2026 wordt ingediend, breidt taken uit en wijzigt bestaande verantwoordelijkheden, waaronder een aanvullende gemeentelijke taak bij verkennend onderzoek in het kader van de Wet zorg en dwang (Wzd), het vervallen van de hoorplicht van de burgemeester en een nieuwe verplichting om naasten te informeren. Op dit moment zijn we in afwachting van de uitvoeringstoets die inzicht moet geven in de praktische en financiële consequenties van deze wetswijzigingen. Gezien de uitbreiding van taken is aanvullende financiering van het Rijk naar gemeenten noodzakelijk om deze verantwoordelijkheden zorgvuldig te kunnen uitvoeren.

IZB en pandemische paraatheid

De bezuinigingen op pandemische paraatheid zoals genoemd in het hoofdlijnenakkoord zijn deels teruggedraaid, maar de financiering blijft ontoereikend en niet structureel. Er is tijdelijk budget beschikbaar tot en met 2028, in afwachting van besluitvorming over weerbare zorg, waaronder pandemische paraatheid. Dit betekent dat GGD'en hun personele capaciteit niet duurzaam kunnen uitbreiden. De bezuiniging heeft ook gevolgen voor cruciale onderdelen zoals informatievoorziening. Het gezamenlijke programma van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en GGD GHOR Nederland stopt in de huidige vorm. GGD GHOR Nederland werkt zelfstandig verder aan vervanging van het informatiesysteem voor infectieziektebestrijding, maar zonder functionaliteiten gericht op pandemische paraatheid. Voor een grootschalige opschaling van A-infectieziekten, zoals bij een pandemie, hebben GGD'en afspraken gemaakt met de Landelijke Functionaliteit opgeschaalde Infectieziektebestrijding (LFI), onderdeel van het RIVM. Tijdens een pandemie zal de LFI sturing geven aan GGD'en waar het gaat om de uitvoering van opgeschaalde infectieziektebestrijding. De implementatiefase van de LFI wordt afgerond in 2026, waarbij alle processen zijn ingericht en geborgd binnen de GGD. De impact van de landelijke implementatie van de LFI op de inzet van GGD Fryslân na 2026 is nog niet volledig te overzien en vraagt om blijvende flexibiliteit in voorbereiding en capaciteit.

Vaccinatievoorziening

Het ministerie van VWS is voornemens om in het najaar een nieuwe opdracht te verstrekken aan het RIVM om de vaccinatiezorg voor volwassenen te versterken, en start met een verkenningsfase. In deze fase worden gesprekken gevoerd met verschillende stakeholders, waaronder GGD'en, GGD GHOR Nederland, huisartsen, apothekers en hun belangenbehartigers. GGD Fryslân zal aansluiten op deze ontwikkeling.

Forensische geneeskunde landelijk

De forensische geneeskunde is een publieke taak op het snijvlak van strafrecht, volksgezondheid en veiligheid. De personele bezetting van forensisch artsen staat landelijk onder druk door aanhoudende arbeidsmarktkrapte. De situatie zal naar verwachting verder verslechteren als de medische arrestantenzorg bij GGD'en wegvalt en daarmee de aantrekkelijkheid van het vak afneemt. In Noord-Nederland is in 2025 gestart met regionale samenwerking (3Noord) als antwoord op deze krapte. Deze beweging zet zich nu voort in landelijke samenwerking.

De DPG-raad heeft in juni 2025 besloten tot de ontwikkeling van een landelijke publieke organisatie die vanaf 2027 zorgt voor landelijke dekking, uniforme kwaliteit van dienstverlening en duurzame inzetbaarheid van forensisch artsen. GGD'en werken toe naar één landelijk werkgeverschap en centrale sturing op continuïteit en kwaliteit van de forensische dienstverlening, met uitvoering vanuit regionale expertisecentra. Dit vraagt in de komende jaren om investeringen in de organisatie van het landelijke stelsel, governance en bedrijfsvoering, met als doel een toekomstbestendige en financieel houdbare structuur. Tot de landelijke inrichting is gerealiseerd, worden lokaal of regionaal geen besluiten genomen die deze koers doorkruisen.

I-strategie

Onze iStrategie onderstreept het belang van digitalisering, datagedreven werken, informatiebeveiliging en samenwerking als fundament voor een toekomstgerichte publieke gezondheidszorg. In een context van toenemende maatschappelijke opgaven, krapte op de arbeidsmarkt en druk op financiële middelen, is het noodzakelijk om onze informatiemanagementstructuur te versterken. Door in te zetten op datagedreven werken en digitalisering kan data benut worden voor beleidsontwikkeling en besluitvorming. GGD Fryslân kan hierdoor sneller, efficiënter en gerichter opereren, met behoud van kwaliteit en toegankelijkheid.
De inzet van technologieën draagt bij aan het verlichten van de werkdruk en het vergroten van de effectiviteit en efficiëntie van de digitale dienstverlening. Voorbeelden hiervan zijn AI, kennisbanken en chatbots bij het klantcontactcentrum, digitale toegang tot Mijn Kinddossier en voorbereiding van JGZ-contactmomenten. Dit zorgt voor een betere digitale dienstverlening richting de klant.

Dit betekent dat digitalisering niet langer een ondersteunende functie heeft, maar een strategische randvoorwaarde is. Door te investeren in een robuuste data-infrastructuur en een digitaal fitte organisatie, kan GGD Fryslân beter inspelen op toekomstige gezondheidsvraagstukken en maatschappelijke veranderingen. De iStrategie biedt daarmee een kader voor duurzame besluitvorming, waarbij elke digitale investering wordt onderbouwd.

Uitkomst uit de Bestuurlijke opdracht

GGD Fryslân staat voor complexe opgaven op het gebied van preventie en jeugdgezondheidszorg, terwijl er een structureel begrotingstekort van € 925.000,- is. Dit tekort komt onder andere door stijgende kosten voor personeel en huisvesting.
In juni 2025 besloot de Bestuurscommissie Gezondheid de huidige inzet op preventie en jeugdgezondheidszorg te handhaven. De commissie is overtuigd van het effect dat deze taken bijdragen aan het voorkomen van zwaardere zorg en hogere maatschappelijke kosten. Hierbij is afgesproken dat de gemeentelijke bijdrage wordt aangevuld in plaats van dat er in kerntaken wordt gesneden. Met dit besluit bevestigt de bestuurscommissie het vertrouwen in de maatschappelijke waarde van onze preventieve taken en de rol van GGD Fryslân als stabiele uitvoeringspartner.

GGD Fryslân vangt een deel van de financiële opgave intern op door efficiencymaatregelen en taakherschikking. Ook op het gebied van huisvesting besparen we gefaseerd door locaties doelmatiger te gebruiken en waar mogelijk synergie te creëren met andere publieke partners, zoals de brandweer. De nabijheid van consultatiebureaus voor inwoners blijft het uitgangspunt. Het resterende tekort wordt gedekt door een aanvullende gemeentelijke bijdrage van circa € 525.000,- verdeeld over de Friese gemeenten. Zo blijft de continuïteit van de publieke gezondheidszorg gewaarborgd in Fryslân.

3. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Brandweer

Strategisch huisvestingsprogramma

Brandweer Fryslân is gestart met de ontwikkeling van een strategisch huisvestingsprogramma dat voortborduurt op de huidige bouwagenda. Parallel aan de uitvoering van deze agenda zijn nieuwe huisvestingsvraagstukken ontstaan bij kazernes. Deze houden verband met o.a. ontwikkelingen vanuit de visie op brandweerzorg, weerbaarheid, de energietransitie, nieuw materieel maar ook ruimtelijke ontwikkelingen op of rond onze posten. Dit onderstreept een behoefte en urgentie voor het toevoegen van een strategisch kader die van toepassing is op alle 66 kazernes. Dit kader helpt om keuzes te maken voor toekomstbestendige, functionele en betaalbare huisvesting. Zo ontstaat een huisvestingsstrategie die wendbaar en toekomstgericht is en inspeelt op nieuwe uitdagingen en kansen. Bij de totstandkoming van het programma betrekt Brandweer Fryslân naast de interne organisatie ook actief het bestuur en de ambtelijke organisatie van alle 18 gemeenten. Het bestuur wordt hierbij mede betrokken in de vorm van een bestuurlijke stuurgroep. Daarbij wordt gezorgd voor een goede aansluiting bij het dekkingsplan voor kwalitatieve brandweerzorg. Voor de lopende bouwprojecten uit de huidige bouwagenda wordt intensief samengewerkt met de betrokken gemeenten aan de verwerving van nieuwe bouwlocaties en het doorlopen van omgevingswetprocedures. Bij de uitvoering van de bouw leidt dit soms tot vertraging. Zie hiervoor ook de toelichting in het hoofdstuk financiën.

Omgevingswet (bestuurlijke afspraak uren monitoren)

Met de komst van de omgevingswet heeft Brandweer Fryslân met het bestuur afgesproken dat de eerste twee jaar na inwerkingtreding de kosten worden bevroren. Op basis van deze afspraken heeft Brandweer Fryslân een analyse uitgevoerd op de uitvoering van uren in het kader van de taken Omgevingswet. Hierin zijn de basistaken, uren en begroting van Module 1 (toetsing brandveiligheid) en Module 2 (toezicht brandveiligheid) geanalyseerd.

Uit de analyse blijkt in het kader van de basistaken geen toename van aanvragen en uren, tegelijk wordt wél een verschil gezien tussen de begroting en de daadwerkelijk bestede uren in het kader van de beide modules. Daarom wordt samen met gemeentelijke afdelingen Vergunningverlening, toezicht en handhaving gewerkt aan een nieuwe financierings-systematiek, ingaand vanaf 1 januari 2027. Deze geldt alleen voor de plustaken (modules 1 en 2) en zal leiden tot meerkosten, verspreid over 14 deelnemende gemeenten. Brandweer Fryslân maakt maatwerkafspraken met de individuele gemeenten.

PFAS en schuimtransitie

Er is landelijk veel aandacht voor PFAS in het algemeen en in blusschuim in het bijzonder. Bij bepaalde typen branden, bijvoorbeeld met chemische stoffen, is blusschuim een effectief blusmiddel. Tegelijkertijd kunnen er in het blusschuim PFAS-varianten voorkomen. Vanwege de grote negatieve impact op milieu en gezondheid is een deel van deze varianten inmiddels verboden. Brandweer Fryslân heeft op een vijftal kazernelocaties en een voormalige brand-weerlocatie onderzoek gedaan naar het PFAS-gehalte in de bodem. Uit het onderzoek komt naar voren dat op een aantal van deze locaties een lichte verhoging van PFAS-gehaltes is waargenomen. Deze waarden zijn niet verontrustend. De betrokken gemeenten zijn daarover inmiddels geïnformeerd en waar nodig vindt overleg en afstemming plaats voor verdere aanpak. Brandweer Fryslân werkt op dit dossier nauw samen met andere overheden (provincie Fryslân, Wetterskip).
De brandweer maakt(e) gebruik van twee soorten schuim, het zogenoemde A en B schuim. De PFAS-houdende schuimsoorten (B) zijn door Brandweer Fryslân inmiddels uitgefaseerd en worden niet meer gebruikt.

Daarnaast blijkt uit onderzoek dat ook in PFAS-vrije schuimvarianten (A) chemische verbindingen voorkomen. Naar verwachting worden deze op korte termijn eveneens verboden. Er worden voorbereidingen getroffen om schuim als primair blusmiddel zoveel mogelijk uit te bannen en alleen nog voor zeer specifieke situaties beschikbaar te hebben. Met deze aanpak loopt Brandweer Fryslân voorop in de verduurzaming van het brandweerwerk en zorgen we dat duurzaamheid een structurele overweging is bij belangrijke keuzes. Concreet betekent dit dat voor een 35-tal voertuigen een ombouwoperatie wordt voorbereid. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet bekend.

Veerkracht, mentale gezondheid en PTSS-regeling

Net als andere geüniformeerde beroepen is de brandweer een sector waarin medewerkers kunnen worden blootgesteld aan heftige gebeurtenissen. Nazorg, bijvoorbeeld via collegiale hulpverlening na een heftig incident, is onderdeel van onze reguliere bedrijfsvoering. Ook landelijk is er veel aandacht voor dit onderwerp. De landelijke regeling PTSS is daarbij een belangrijk voorbeeld, omdat het zowel de individuele hulpvraag erkent als de verantwoordelijkheid van de werkgever borgt. Brandweer Fryslân bood dergelijke hulp al langere tijd uit eigen initiatief. Brandweer Fryslân volgt de (financiële) effecten van de regeling nauwlettend en zal het bestuur informeren bij nieuwe trends.

Ook wetenschappelijk onderzoek naar mentale gezondheid (binnen geüniformeerde beroepen) krijgt steeds meer vorm. Daarbij groeit het besef dat de directe omgeving van medewerkers, zoals collega's, gezin, familie en vrienden, een grote rol speelt in het herstel. De heftigheid van een incident is niet te voorspellen, maar de mate van veerkracht vooraf en steun van directe omgeving achteraf maken een groot verschil in hoe iemand herstelt. Daarom is het belangrijk om collega's en hun omgeving vóór een incident beter toe te rusten, in plaats van alleen nazorg achteraf te bieden. Dit bevordert een gezonder herstel.

Brandweer Fryslân is begonnen met het verder verbeteren van processen rond mentale veerkracht en wil hier de komende jaren nog meer op inzetten. Er wordt gewerkt aan verdere acceptatie van mentale gezondheid (voorzorg). Dit betekent dat meer hulpvragen gaan ontstaan, evenals preventieve voorlichting en andere initiatieven om de duurzame inzetbaarheid van brandweerpersoneel verder te vergroten. Brandweer Fryslân zet in op structurele formatie voor mentale gezondheid. Hoe we dit gaan financieren is op dit moment nog niet bekend. Wel is bekend dat er landelijk geld vrij is gekomen en er verdere lobby is voor meer financiële borging van dit belangrijke onderwerp.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een breed thema, dat ons raakt op verschillende manieren. Bij de nieuwbouw van de kazernes is 'nul op de meter' het uitgangspunt. Daarnaast maakt Brandweer Fryslân stappen in het elektrificeren van ons wagenpark. Zo heeft Brandweer Fryslân in 3Noord-verband elektrische en hybride dienstauto's aangekocht. Met de activiteiten op het PFAS-dossier probeert Brandweer Fryslân zo milieuvriendelijk mogelijk te werken. Een aantal onderwerpen vraagt nog om aandacht, zoals de verduurzaming van bestaande kazernes. Ook is een verdere analyse van het energieverbruik nodig om proactief te kunnen handelen. Duurzaamheid is voor Brandweer Fryslân niet alleen een keuze vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid, maar ook een noodzakelijke strategische investering. Het vergt financiële investeringen, maar levert juist ook rendement op.

Landelijke ontwikkelingen

Brandweer Fryslân werkt op landelijk niveau vanuit de Raad van Commandanten en Directeuren samen met alle veiligheidsregio's aan drie grote strategische thema's, 'de Grote Werken'. De regio neemt daarbij deel aan landelijke overleggen om de belangen van Fryslân te behartigen en landelijke kaders te vertalen naar uitvoerbare oplossingen.

1. Toekomstbestendige brandweerzorg

Het landelijke programma toekomstbestendige brandweerzorg gaat over repressieve brandweerzorg en brandveiligheid. Er zijn majeure onderwerpen waarop dit programma antwoord moet geven en die gevolgen kunnen hebben voor de brandweerzorg, ook in Fryslân.
Zo moet er duidelijkheid komen over bijvoorbeeld de minimale repressieve slagkracht van een brandweereenheid die voor alle regio's geldt. Daarnaast gaat het ook over doctrines; wat de 25 veiligheidsregio's afspreken over de uitvoering van kerntaken (zoals brandbestrijding). Dit vraagt enerzijds om wellicht lokale autonomie in te leveren, maar ook inzet in het land om dit programma tot een succes te maken. Dit gaat ook invloed hebben op de organisatie van de brandweerzorg in Fryslân, de mate waarin is nader te bepalen. Brandweer Fryslân verkent verschillende scenario's en bereidt zich voor op mogelijke veranderingen die uit dit programma voortkomen.

2. Onderwijs onderweg

Landelijk wordt onderzocht of opleidingen, zoals die van de manschappen, kunnen worden opgesplitst in onderdelen die meer aansluiten op regionale behoeftes. Het doel is dat professionals onderwijs krijgen dat meer flexibel, actueel en toepasbaar is in hun werk. Op langere termijn kan deze beweging merkbaar worden in de organisatie van het brandweerwerk. Tevens heeft het dan invloed op de wijze waarop opleidingen worden uitgevoerd. Dit vraagt daaropvolgend om een vormwijziging van de opleidingen vanuit onze primaire opleider, Brandweeropleiding Noord Holding BV.

3. Goed werkgeverschap

Brandweer Fryslân wil een aantrekkelijke werkgever blijven (voor beroepsmedewerkers en vrijwilligers) en volgt daarom de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt nauwlettend. Het binden, boeien en behouden van goede mensen vraagt om gerichte actie, helemaal in een tijd waarin mensen kritischer worden op hun vrijetijdsbesteding (en dus bijvoorbeeld de vraag of mensen nog bij de vrijwillige brandweer gaan). Zie het hoofdstuk overkoepelende ontwikkelingen voor verdere toelichting. Brandweer Fryslân zet zich hierom de komende jaren in op het doorontwikkelen van het werkgeversmerk 'Brandweer'. Onderdeel hiervan is het inzetten van passende middelen die het werkgeversmerk versterken. De keuzes die daarbij gemaakt worden, beïnvloeden hoe aantrekkelijk de brandweer zich op de arbeidsmarkt kan positioneren. Welke verdere impact dit zal hebben, is op dit moment nog niet volledig te voorspellen. Wel is duidelijk dat de stappen die worden gezet, bepalend zijn voor de kracht van de organisatie in de toekomst.

4. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing

Landelijke agenda Crisisbeheersing 2024-2029

De Landelijke Agenda Crisisbeheersing geeft richting aan de inhoudelijke ambities en prioriteiten op het terrein van crisisbeheersing van het Rijk, de veiligheidsregio's en andere betrokken partijen.

In de agenda zijn de ambities geformuleerd langs drie pijlers:

1. *Versterken voorbereiding en paraatheid.*
2. *Versterken van een weerbare samenleving.*
3. *Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit.*

Binnen het stelsel van crisisbeheersing dient de LAC als regie instrument voor de minister van J&V om richting te geven aan de landelijke inspanningen.

Van de besturen van Veiligheidsregio's wordt verwacht dat zij de agenda vertalen naar hun eigen regionale context.
Voor de uitvoering van de ambities uit de LAC hebben de Veiligheidsregio's financiële middelen ontvangen van het Rijk via de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR); op deze middelen wordt nu 10% gekort. De impact hiervan nemen wij mee bij het nieuwe beleidsplan VRF 2027-2030.

De hierna genoemde ontwikkelingen sluiten aan op de rijksbrede ambities in de Landelijke Agenda Crisisbeheersing.

Friese Samenwerkingsagenda weerbaarheid

De Bestuurscommissie Veiligheid heeft opdracht gegeven om eind 2025 met een voorstel te komen hoe we in Fryslân invulling gaan geven aan het versterken van een weerbare samenleving (overheid, bedrijven en burgers). Dit geldt niet alleen bij hybride aanvallen of een militair conflict maar ook bij andere crises of rampen, zoals grootschalige overstromingen, een pandemie of langdurige uitval van vitale processen.

In de Friese samenwerkingsagenda staan drie strategische lijnen centraal:

1. *Versterking eigen continuïteit*
   Zodat organisaties (gemeenten en VRF) hun cruciale functies onder alle omstandigheden kunnen blijven uitvoeren.

2. *Coördinatie- en noodsteunpunten*
   Dit betreft de regionale uitwerking van de landelijke pilot voor een netwerk aan noodsteunpunten en coördinatiepunten.

3. *Versterken weerbare samenleving*
   Waar inwoners risicobewust, zelf- en samen redzaam zijn, en indien nodig ondersteuning ontvangen.

De uitvoering is gepland in 2025 en 2026.. Na afronding van de pilotfase in 2027 worden definitieve afspraken gemaakt over het ambitieniveau van de noodsteunpunten en de financiële verdeelsleutel binnen de BDUR Cruciale vraag is of de ambities en taken uit de LAC voor het versterken van de weerbare samenleving in balans zijn met de toekomstige financiële middelen die het Rijk beschikbaar stelt. Dit is onderwerp van gesprek tussen Rijk en Veiligheidsregio's.

5. Financiën

Financiële uitgangspunten kaderbrief

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader hebben we vastgesteld in de kaderbrief 2026-2029. Dit kader werkt door in de begroting 2026 en in de daarin opgenomen meerjaren-raming. De totale gemeentelijke bijdrage, zoals vastgesteld in de begroting 2026, is als volgt::

Huidig financieel kader (*€ 1.000)	2027	2028	2029	2030*
Meerjarig beeld (vastgestelde begroting 2026)	**95.071**	**98.726**	**102.461**	**106.782**

** Bijdrage 2030 is niet opgenomen in de begroting 2026, maar is bepaald volgens dezelfde uitgangspunten.*

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

Kader 2027-2030	2027	2028	2029	2030
Gemeentelijke bijdrage	**95.071**	**98.726**	**102.461**	**106.782**
Beleidsontwikkelingen				
Mutatie achterstanden investeringsplanning	-300	26	188	-434
Bestuurlijke opdracht GGD	594	579	529	529
OKO-monitor	20	20	20	20
Continuïteit brandweerorganisatie	100	100	100	*100*
Totaal beleidsontwikkelingen	*414*	*725*	*837*	*215*
Autonome ontwikkelingen				
Loonontwikkelingen	-1.368	-1.176	-380	-480
Ontwikkeling materiële kosten	233	181	126	*69*
Rijksvaccinatieprogramma				17
Totaal autonome ontwikkelingen	*-1.135*	*-995*	*-254*	*-394*
Totaal effecten	*-721*	*-270*	*583*	*-179*
Procentuele ontwikkeling	*-0,8%*	*-0,3%*	*0,6%*	*-0,2%*
Gemeentelijke bijdrage	**94.350**	**98.456**	**103.044**	**106.603**

Toelichting mutaties kader

Incidentele vrijval kapitaallasten brandweer

De afgelopen jaren was sprake van een voordelig resultaat dat grotendeels is ontstaan door een vrijval van kapitaallasten. Deze vrijval kwam voort uit een achterstand in de investeringsplanning ten opzichte van het budget. Deze achterstand wordt de komende jaren ingelopen. Met ingang van 2026 zijn de financiële effecten van de achterstanden verwerkt in het kader.

Conform de bestuurlijke afspraak is in deze kaderbrief een nieuwe inschatting gemaakt van de financiële effecten. U ziet dit terugkomen in de regel 'mutatie achterstanden investeringsplanning'.

Bestuurlijke opdracht GGD

In deze kaderbrief zijn de uitkomsten van de bestuurlijke opdracht GGD verwerkt. Zoals in hoofdstuk 2 is toegelicht wordt het resterende tekort gedekt door een aanvullende bijdrage van € 529.000. Dit tekort heeft voor € 429.000 betrekking op de functiewaardering van de jeugdverpleegkundigen en doktersassistenten en voor € 100.000 op huisvesting. Het totale tekort voor huisvesting is €175.000. Er is afgesproken om daarop gefaseerd een besparing te realiseren. In 2027 is de besparing € 10.000, in 2028 € 25.000, en in 2029 € 75.000.

OKO-monitor

In de vergadering van 20 november 2024 heeft de bestuurscommissie gezondheid ingestemd met het voorstel voor OKO monitoring. De jeugdmonitor en schoolmonitor in het basispakket van de GGD wordt daarmee uitgebreid met een OKO-module voor alle scholen. De planning van de monitoren wordt aangepast aan het 2-jaarlijks monitoren binnen de OKO Trimbos voorwaarden. De kosten hiervoor worden jaarlijks toegevoegd aan de GGD begroting.

Continuïteit brandweerorganisatie

De repressieve inzet van de brandweer is door de minister van Justitie en Veiligheid aangemerkt als vitaal proces. De eisen die aan dit proces zijn gesteld, zijn op dit moment nog niet door de minister kenbaar gemaakt. Brandweer Fryslân is momenteel onvoldoende toegerust op langdurige verstoringen die horen bij de risico's van het huidige tijdsbeeld.
Brandweer Fryslân verwacht dat er forse investeringen noodzakelijk zijn om voldoende weerbaar te zijn om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. Om inzicht te krijgen in de financiële consequenties is nader onderzoek vereist. Daarnaast gaat er gewerkt worden aan een continuïteitsplan voor alle (brandweer)regio's. Dit zal wellicht leiden tot een normstelling waaraan Brandweer Fryslân moet voldoen.

Vooruitlopend op de verdere uitwerking van dit landelijke continuïteitsplan en het verdere onderzoek, willen wij een aantal gerichte maatregelen treffen om de grootste kwetsbaarheden op de lossen. Wij hebben hiervoor een uitbreiding opgenomen in het kader van € 100.000.

Ontwikkeling Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (Bdur)

De Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (Bdur) betreft een specifieke uitkering die VRF jaarlijks ontvangt van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De afgelopen jaren is er veel discussie geweest over de Bdur. Zo zijn er extra middelen verkregen om de crisisorganisatie duurzaam te versterken. Ook hebben er voordelige loon prijscompensaties plaatsgevonden. Daar staat tegenover dat er een generieke korting is doorgevoerd van 10% vanaf 2026.
De loonprijscompensatie over de jaren 2024 en 2025 was fors en heft de korting grotendeels op. Het effect op de gemeentelijke bijdrage is daarom zeer beperkt. De loonprijscompensatie heeft geen vaste basis en varieerde de afgelopen jaren van nihil tot € 600K. Het ontvangen van loonprijscompensatie is dus onzeker. Daarom wordt bij het opstellen van het financieel kader hier geen rekening mee gehouden.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling loonkosten

De huidige cao loopt tot 1 augustus 2025. De onderhandelingen voor een nieuwe cao zijn gestart, maar de inzet van de werkgevers en de vakbonden ligt nog ver uit elkaar.
Daarom moeten wij nu een inschatting maken van de indexatie van de loonkosten die potentieel met terugwerkende kracht wordt uitgevoerd in 2025. Deze inschatting werkt uiteraard door in de daaropvolgende jaren van het financieel kader. Voor 2025 handhaven wij onze initiële inschatting zoals opgenomen in de begroting van 2026.

In de financiële verordening hebben wij opgenomen dat wij voor de verwachte loonontwikkeling voorlopig uitgaan van de loonvoet sector overheid. We hanteren hierbij de meest recente cijfers die door het CPB zijn gepresenteerd. Dit betreft de verkenning van het CPB van de middellangetermijn tot en met 2030 bij de concept-Macro Economische Verkenning 2026 (MEV 2026). Daarin staat als loonvoet sector overheid voor 2026 een ontwikkeling van 2,8%. Voor de jaren daarna gelden de volgende indexaties: 3,5% voor 2027, 4,3% voor 2028, 5,1% voor 2029 en 3,8% voor 2030. De percentages zijn daarmee iets lager dan de voorgaande begroting, waardoor er een bijstelling plaatsvindt van deze autonome ontwikkeling.

Conform de financiële verordening zal er een verrekening met gemeenten plaatsvinden op basis van de definitieve cao.

Indexering materiële kosten

De materiële kosten in de begroting van Veiligheidsregio Fryslân worden op dezelfde wijze geïndexeerd als de indexatie zoals opgenomen in het gemeentefonds. Het gemeentefonds is nog niet bekend bij het opstellen van deze kaderbrief. Daarom moeten we bij de opstelling van het financiële kader een inschatting maken. Voor de materiële kosten hebben wij afgesproken deze op basis van de consumentenprijsindex (CPI) te indexeren. Wij hanteren, net als voor de loonkosten, de gepresenteerde cijfers in de verkenning van het CPB van de middellangetermijn tot en met 2030 bij de concept-Macro Economische Verkenning 2026.

De opgenomen consumentprijsindex voor 2026 is 2,6%. Voor de jaren daarna gelden de volgende percentages: 2,5% voor 2027 en 2,1% voor de jaren 2028, 2029 en 2030.

Ontwikkeling rentekosten

De rentebegroting is gebaseerd op de financieringsbehoefte uit het vastgestelde meerjareninvesteringsplan (MIP). Daarbij hebben we een inschatting gemaakt van de geldende marktrente: 3,5%. Het werkelijke financieringsresultaat verrekenen we na afloop van het jaar, zoals in de financiële verordening is afgesproken.

Rijksvaccinatieprogramma

In de septembercirculaire 2025 zijn middelen toegevoegd aan het gemeentefonds in verband met wijzigingen in het vaccinatieschema voor het Rijksvaccinatieprogramma. Het betreft eenmalige middelen voor de periode 2025 tot en met 2029 en structurele middelen vanaf 2030.

Op basis van bestuurlijke afspraken worden middelen in het gemeentefonds bestemd voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma doorgestort naar de GGD. Gelet op het eenmalige karakter zal de GGD een factuur sturen voor de eenmalige middelen. De structurele middelen vanaf 2030 zijn verwerkt in de kaderbrief 2027-2030.

Risico's en onzekerheden in het kader

Veiligheidsregio Fryslân streeft naar een zo accuraat mogelijke schatting van het financiële kader en daarmee van de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage. Tegelijkertijd zijn er risico's en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het meerjarig perspectief.

Landelijke ontwikkelingen en beleidsdoorwerking
Veranderend overheidsbeleid kan leiden tot financiële onzekerheden. In oktober zijn de verkiezingen gehouden en is de vorming van een nieuw kabinet gestart. Daarmee breekt een nieuwe beleidsperiode aan, waarvan richting en financiële gevolgen nog niet volledig duidelijk zijn. De landelijke politiek kent bovendien een steeds kortere beleidscyclus, waardoor accenten in prioriteiten en bekostiging sneller kunnen verschuiven.

Deze landelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot taakuitbreiding of verschuiving van verantwoordelijkheden. De afgelopen periode is gebleken dat dergelijke trajecten vaak incidenteel gefinancierd worden, terwijl de opgaven structureel van aard zijn. Bij beperkte middelen blijven stabiliteit in uitvoering en financiële continuïteit van groot belang. VRF volgt het overheidsbeleid nauwgezet en signaleert tijdig financiële risico's om deze waar mogelijk te beheersen.

Autonome ontwikkelingen
Ook autonome ontwikkelingen kunnen financiële risico's opleveren. Bij hoge inflatie bestaat het risico dat de indexatie van onze budgetten – zoals vastgelegd in de financiële verordening – ontoereikend is. Dit kan investeringen in huisvesting, materieel, personeel en IT onder druk zetten en op termijn invloed hebben op de continuïteit van onze dienstverlening.

Risico's nieuwbouwprojecten
Met name bij de Brandweer kent de VRF een grote vastgoedportefeuille met een omvangrijke bouwagenda voor nieuwbouw en verbouw van kazernes. De voortgang wordt beïnvloed door gemeentelijke planprocedures, netcongestie en de beschikbaarheid van aannemers. In de praktijk blijven investeringen achter op de planning, wat tijdelijk financiële voordelen oplevert, maar op termijn leidt tot hogere kosten door stijgende bouwprijzen. Dit vraagt om strakke sturing op fasering en realisatie en om nauwe samenwerking met de gemeenten.

Cyberdreigingen
Onze organisatie is in hoge mate afhankelijk van betrouwbare informatievoorziening. De dreigingen van cybercriminaliteit en statelijke actoren nemen toe. VRF werkt daarom volgens het ambitieniveau "Aantoonbaar weerbaar" en investeert blijvend in digitale beveiliging, bewustwording en naleving van landelijke normen zoals de BIO en NEN. Periodieke audits en tests borgen dat deze weerbaarheid aantoonbaar op orde blijft.

Wegvallen van maatwerk- en markttaken
VRF voert verschillende taken uit die nauw verbonden zijn met de basistaak, maar niet collectief worden bekostigd, zoals maatwerk binnen de jeugdgezondheidszorg, reizigersvaccinaties en werkzaamheden op grond van de omgevingswet. Deze taken leveren een kleine marge op, die helpt de collectieve kosten te verlagen. Het wegvallen ervan kan zowel incidentele fricties als structurele effecten hebben. We volgen dit nauwgezet binnen de reguliere P&C-cyclus.

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Postbus 612
8901 BK Leeuwarden
T 088 22 99 999
E info@vrfryslan.nl
I www.veiligheidsregiofryslan.nl

Bezoekadres:
Harlingertrekweg 58
Leeuwarden

BTW nr: NL8173.71.072.B01
BIC: BNGHNL2G
IBAN: NL65 BNGH 028.51.28.647
KvK nr: 011 75 778

Gemeenten in Fryslân
Raad- en commissieleden

Datum	**Uw kenmerk**	**Uw brief van**	**Ons kenmerk**	**Bijlagen**
1 december 2025			UIT/25015656/DIR	1
			Behandeld door	**Doorkiesnummer**
			J. IJntema	088 22 99 040
Onderwerp			**E-mail**	
Samen paraat: gisteren, vandaag en morgen			j.ijntema@vrfryslan.nl	

Geachte raads- en commissieleden,

Voor u ligt een exemplaar van ons Dekkingsplan 2026-2029. Dit dekkingsplan krijgt u van ons ook digitaal toegestuurd.

In juli van dit jaar is dit Dekkingsplan 2026-2029 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Fryslân. Dit plan beschrijft de repressieve brandweerzorg in relatie tot de risico's in onze regio, en toont hoe meer dan 1.200 brandweermensen bijdragen aan de veiligheid van de Friese samenleving.

De totstandkoming van dit vernieuwde plan is een intensief proces geweest, met grote betrokkenheid van onze (vrijwillige) medewerkers, leiding en bestuurders.

Samen hebben we het belang van een goede netwerkorganisatie ingezien. Paraatheid is meer dan een begrip: het is het primaire product - of dienst - dat onze brandweer biedt aan de samenleving. Incidenten (en de locatie ervan) laten zich niet voorspellen, maar paraat zijn werkt als vangnet: daarvoor zijn we overal, dag en nacht beschikbaar. Al onze 66 posten en onze meer dan 1.200 brandweermensen dragen hieraan bij, ook de posten in de gebieden die te maken hebben met minder incidenten.

Met het Dekkingsplan 2025 – 2029 gaan we vol vertrouwen de toekomst tegemoet. Het bouwt voort op een solide fundament, waarmee wij ons blijven inzetten voor een veilig Fryslân.

Gisteren, vandaag en morgen.

Hartelijke groet,

Jeroen Gebben
Directeur Veiligheid
Commandant Brandweer Fryslân

Dekkingsplan Brandweer Fryslân 2026 - 2029

Versie 1.0

Samen paraat: gisteren, vandaag en morgen

BRANDWEER Fryslân

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

SAMENVATTING

Het dekkingsplan is één van de belangrijkste documenten van Brandweer Fryslân. Het beschrijft de repressieve brandweerzorg in relatie tot de risico's in de regio, en toont hoe meer dan 1200 professionals bijdragen aan de veiligheid van de Friese samenleving. Het Dekkingsplan 2026 – 2029 is de vierde versie sinds de regionalisering in 2014.

Dekkingsplan 2026 – 2029: nóg betere dekkingsgraad

Met de implementatie van dit dekkingsplan wordt de dekkingsgraad in Fryslân over het algemeen verbeterd. De basisbrandweerzorg blijft stabiel, en door een beperkt aantal wijzigingen in de specialistische taken wordt een betere dekking gerealiseerd. Dit is tot stand gekomen na een kritische, doch professionele analyse op alle taken. Het Dekkingsplan 2026-2029 bouwt voort op een solide fundament, waarmee Brandweer Fryslân zich blijft inzetten voor een veilig Fryslân. Gisteren, vandaag en morgen.

Toegepaste methodiek

Het plan is opgesteld volgens de nieuwe handreiking: Landelijke Uniforme systematiek Dekkingsplannen. De systematiek is gebaseerd op gebiedsgebonden opkomsttijden (GGO), waarbij gekeken wordt naar het dominante karakter van een geografisch gebied. Brandweer Fryslân heeft sinds 2017 de functie van deze richtlijn al verwerkt in haar netwerkgedachte: samen paraat.

Bij aanvang van het opstellingsproces van dit dekkingsplan gaf de Bestuurscommissie Veiligheid het kader 'voortzetten Samen Paraat, maar kritisch zijn op specialistische taken' mee. Dit dekkingsplan is primair gebaseerd op theoretische dekking en secundair op het aantal incidenten (evaluatie). Verder zijn bestaand beleid en interne adviesrapporten vertrekpunt geweest, bijvoorbeeld over natuurbrandbestrijding, schuimblussing of Fjoer en Wetter (over bluswater).

Deel 1: basisbrandweerzorg

Basisbrandweerzorg wordt in Fryslân geleverd vanuit een netwerk van 66 brandweerposten. Met uitzondering van de hoofdpost in Leeuwarden zijn deze posten gebaseerd op vrijwilligheid door middel van vrije instroom. Doordat de organisatie robuust is opgebouwd kan er gedegen basisbrandweerzorg geleverd worden. Vanwege de inzet van vrijwilligers kan de paraatheid enkel geborgd worden door in het netwerk een overlap van posten toe te passen. Zo kunnen posten op elkaar terugvallen als dat voor de paraatheid nodig is. Uit de operationele prestaties blijkt dat het netwerk bij daadwerkelijke incidenten goed functioneert, en dat de kazernes in het algemeen op de juiste plek staan. De gekozen richting van het bestuur, in combinatie met de landelijke systematiek, levert voor de basisbrandweerzorg in Fryslân een stabiel beeld waarop geen wijzigingen worden voorgesteld.

De basisbrandweerzorg is onderbouwd door een beoordeling gebaseerd op snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk:

- De snelheid waarmee de eerste basisbrandweer-eenheid bij een incident ter plaatse kan zijn, wordt in de dagsituatie grotendeels voldoende geschat. Voor de gebieden waar de opkomsttijd in theorie overschreden wordt, zijn aanvullende maatregelen beschikbaar. Denk dan aan voorlichting, oefeningen bij objecten of advies en toezicht.

- Capaciteit gaat over het vermogen om bij opschaling tijdig meerdere eenheden ter plaatse te krijgen. Aan de hand van de opkomsttijd van de tweede en derde tankautospuit kan geconcludeerd worden dat er voldoende slagkracht beschikbaar is.

- Gelet op het vrije instroomprincipe wordt de beschikbaarheid van basiseenheden grotendeels beoordeeld als voldoende. Knelpunten bestaan voornamelijk overdag. Voor grootschalige en langdurige inzetten is restdekking goed georganiseerd. Het netwerk van 66 posten is cruciaal om een parate brandweerorganisatie te garanderen.

- Werkdruk wordt als handvat gebruikt om zowel de meerwaarde van een post- als de individuele belasting voor diens medewerkers te beschrijven. De werkdruk lijkt acceptabel, maar de kanttekening hierbij is dat de individuele beleving aan de hand van de beschikbare informatie lastig is uit te drukken.

Deel 2:
specialistische en- aanvullende taken

Naast basisbrandweerzorg zijn ook de specialistische en aanvullende taken geanalyseerd en geëvalueerd. Voor onderstaande taken is de inrichting zodanig goed, dat er geen wijzigingen voorgesteld worden:

- **Hulpverlening op hoogte (redvoertuig)**
- **Mesthulpverlening (VIA)**
- **Specialistische hulpverlening (STH)**
- **Duikteams (WO)**
- **Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen**
- **Natuurbrandbestrijding**
- **Operationele leiding**

Op het gebied van waterlevering en -transport, technische hulpverlening en incidentbestrijding op het water worden wijzigingen doorgevoerd.

- **Bluswatervoorziening:**
  Om de dekkingsgraad en beschikbaarheid van bluswater in Noord-Fryslân te vergroten wordt een kwaliteitsslag voorgesteld door het aantal waterwagens uit te breiden en waar mogelijk ongewenste dubbelfuncties op te heffen. Daarnaast worden 28 motorspuitaanhangers afgestoten, omdat ook bij de levering van bluswater geleund wordt op het netwerk.

- **Technische hulpverlening met kraan:**
  De analyse van Dekkingsplan 2.0 toonde voor deze taak een hoge overlap qua dekkingsgraad in de NW- en ZO-hoek. Aanvullend toonde de evaluatie een relatief lage inzetfrequentie in de ZO-hoek.
  Om die reden gaat deze taak uitgevoerd worden met drie in plaats van vijf hulpverleningsvoertuigen.

- **Incidentbestrijding op het water:**
  Er is grote overlap in dekking door omliggende posten rondom post Balk (i.c.m. lage inzetfrequentie). Tegelijkertijd ontbreekt dekking in NO-Fryslân (waar uit de evaluatie bleek dat er wel incidenten hebben plaatsgevonden). Daarom wordt een oppervlakteredteam van Balk naar Ternaard verplaatst. Bovendien wordt, eveneens vanwege grote overlap en beperkte inzetfrequentie, het brandweervaartuig van Balk afgestoten.

Vooruitblik proces

Nieuw in dit dekkingsplan is de cyclische benadering van het proces. Met het vaststellen van dit plan wordt de inrichtingsfase afgerond en start de uitvoeringsfase. De wijzigingen worden geïmplementeerd en Brandweer Fryslân richt zich op de realisatie van de beschreven brandweerzorg. Eén keer per jaar wordt de dekkingsprestatie beoordeeld op basis van daadwerkelijk bestreden incidenten. Indien dat inzicht aanleiding geeft tot wijzigingen, start de dekkingsplancyclus opnieuw. Conform het Besluit Veiligheidsregio's wordt in ieder geval eens per vier jaar een nieuw dekkingsplan aan het Algemeen Bestuur voorgelegd.

SAMEN PARAAT

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 6
Toelichting en leeswijzer 8

Deel 1 - Basisbrandweerzorg 10
1. Dekking bijstellen: huidige brandweerzorg (processtap 1) 12
1.1. Dekkingsplan 2.0 – herziene versie 12
1.2. Interne ontwikkelingen 12
1.3. Externe ontwikkelingen 15

2. Beschrijven dekking (processtap 2) 18
2.1. Onderzochte factoren 18
2.2. Snelheid 19
2.3. Capaciteit 20
2.4. Paraatheid 23

3. Beoordelen dekking (processtap 3) 26
3.1. Aanpak 26
3.2. Beoordeling snelheid 26
3.3. Beoordeling capaciteit 29
3.4. Beoordeling paraatheid 30
3.5. Beoordeling werkdruk 30

4. Conclusie basisbrandweerzorg 31

Deel 2 - Specialistische- en aanvullende taken 32
5. Brand 34
5.1. Redvoertuig (RV / HW) 34

6. Bluswatervoorziening 36
6.1. Groot watertransport-systemen (WTS / GWT) 36
6.2. Waterwagen (WT / WTH) 38
6.3. Motorspuit aanhanger (MSA) 40
6.4. Water inname punt (WIP) 42

7. Hulpverlening 44
7.1. Hulpverleningsvoertuig-Kraan (HV-K) 44
7.2. Mesthulpverlening (VIA) 46
7.3. Specialistisch Team Hulpverlening (STH) 47

8. Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) 48
8.1. Gaspakkenteam (GSE) 48
8.2. Schuimblusvoertuig (SB) 50
8.3. Basis ontsmettingseenheid (BOE) 51
8.4. Verkenningseenheden (VE) 52

9. Incidentbestrijding op het water 54
9.1. Waterongevallen eenheid (WO) 55
9.2. Oppervlakteredteam (OVRT) 56
9.3. Brandweer vaartuig (BRV) 58
9.4. Nationale Reddingsvloot (NRV) 59
9.5. Olieschermen 60

10. Natuurbrandbestrijding 61
10.1. Tankautospuit Natuurbrandbestrijding (TST-NB) 61
10.2. CCFM (CCFM) 62
10.3. Ondersteunend materiaal NBB 63

11. Waddeneilanden 64

12. Operationele Leiding 65
12.1. Officier van Dienst (OvD) 65
12.2. Hoofd Officier van Dienst (HOvD) 66
12.3. Algemeen Commandant Brandweerzorg (AC-B) 66
12.4. Commandant van Dienst (CvD) 67
12.5. Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS) 67
12.6. Medewerker Staf Grootschalig Brandweer Optreden (Mw SGBO) 68
12.7. Woordvoerder Brandweer (WV) 68
12.8. Overig 68

13. Overige taken 69
13.1. Logistiek (LOG) 69
13.2. Verlichtingscontainer (LIH) 69
13.3. Reservevoertuigen 70
13.4. Personeel- / materieel voertuigen (PM) 70

14. Doorontwikkeling 71
14.1. Team Digitale Verkenning (TDV) 71
14.2. Operationele leiding 71

Deel 3 - Doorkijk 72
15. Doorkijk 74
15.1. Dekkingsplan vaststellen (processtap 4) 74
15.2. Uitvoering bijstellen (processtap 5) 74
15.3. Dekking uitvoeren (processtap 6) 74
15.4. Uitvoering beoordelen (processtap 7) 74

Bijlagen 75
Bijlage 1 - Toelichting komst gebiedsgerichte opkomsttijden 76
Bijlage 2 - Overzicht aangepaste buurten 77
Bijlage 3 - Aandachtspuntenlijst 78
Bijlage 4 - Takenoverzicht per post 79
Bijlage 5 - Wijzigingenoverzicht (postniveau) 80
Bijlage 6 - Afkortingenlijst 81

Inleiding

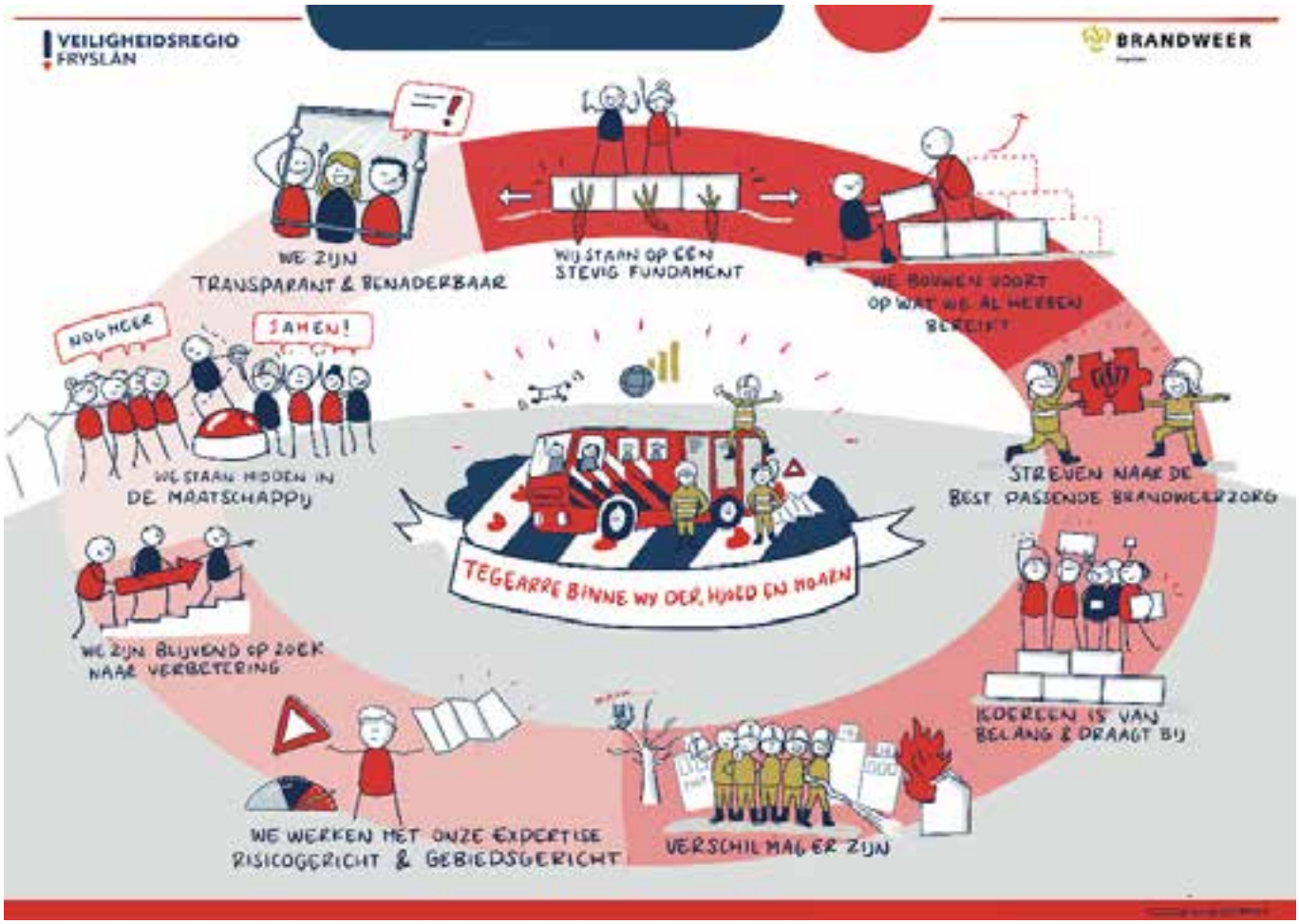
Het dekkingsplan is één van de meest impactvolle documenten van Brandweer Fryslân. Los van de feitelijke en wettelijke status beschrijft het document namelijk de (repressieve) zorg die de brandweer biedt. Anders gezegd: dít is wat we doen, dít is wat de meer dan 1200 repressieve brandweercollega's leveren aan de Friese samenleving, dág en nacht. Het dekkingsplan laat daarmee het hart zien van de Friese brandweerzorg. Het verbindt de brandweercollega's, toont de onderlinge afhankelijkheden en laat zien hoe we elkaar versterken.

Paraatheid is ook meer dan een begrip: het is het primaire product dat de brandweer biedt aan de samenleving. Incidenten (en de locatie ervan) kunnen we niet voorspellen, maar paraat zijn als vangnet: daarvoor zijn we overal, dag en nacht beschikbaar. Elke post en medewerker draagt hieraan bij, ook in gebieden die het geluk hebben minder incidenten te hebben. Wijzigingen in dit dekkingsplan zijn dan ook primair geredeneerd vanuit dekking, en secundair op de aantallen incidenten.

Voor Brandweer Fryslân is dit de vierde keer dat er een dekkingsplan geschreven wordt. Na de regionalisering in 2014 was het eerste dekkingsplan een feitelijke status quo zonder wijzigingen ten opzichte van de gemeentelijke inrichting. In het daaropvolgende 'Dekkingsplan 2.0 – Samen paraat' maakten we de transitie van historisch gegroeid naar een inhoudelijk beredeneerd plan.

Het besef dat Brandweer Fryslân een netwerkorganisatie is werd hier expliciet benadrukt. Alleen sámen kunnen wij incidenten het hoofd bieden, want de uitdagingen die op de posten afkomen zijn legio. Incidenten worden complexer, groter, langduriger en repressief personeel heeft steeds vaker te maken met uitdagingen op het gebied van werkdruk en paraatheid. Na een evaluatie in 2021 werd het Dekkingsplan 2.0, met een aantal beperkte wijzigingen, voor de periode van 2022-2026 opnieuw vastgesteld. Met de netwerkgedachte in haar fundament liep het Dekkingsplan 2.0 vooruit op de thema's werkdruk en paraatheid. In de landelijke systematiek hebben deze thema's een formele plek gekregen.

Door de jaren heen is het hart van Brandweer Fryslân onveranderd. De toekomstverkenning in 2023 vatte dit samen in de uitspraak 'Tegearre binne wy der, hjoed en moarn'. Brandweer Fryslân is trots op wat ze samen bereikt heeft, en bouwt daar in het volste vertrouwen op verder. Dat niet alles hetzelfde zal blijven is onvermijdelijk. Tegelijkertijd gaat dat alle medewerkers ook aan het hart, zeker bij posten waar taken veranderen of taken verplaatst worden naar andere posten. In alle gevallen toont het de kracht en passie van Brandweer Fryslân: sámen zijn wij er voor de samenleving. Gisteren, vandaag en morgen.

Figuur 1

TOELICHTING EN LEESWIJZER

Het dekkingsplan dat voorligt, is opgesteld via de handreiking landelijke uniforme systematiek dekkingsplannen (hierna genoemd: de handreiking). Het is een generieke methode voor het bepalen van opkomsttijden van basisbrandweereenheden en het kunnen analyseren van de vereiste prestaties. Bovendien omvat het een cyclisch proces en draagt het bij aan het bestuurlijke en vakinhoudelijke gesprek over de brandweerzorg.

De handreiking wordt sinds enkele jaren toegepast en bouwt voort op decennialange praktijkervaring van de brandweer, gecombineerd met inzichten uit het programma RemBrand en het rapport 'Brandveiligheid is een coproductie'. De bandbreedtes van Rembrand zoals deze bij het Dekkingsplan 2.0 toegepast werden, worden losgelaten in dit dekkingsplan. Deze zijn in de handreiking vervangen door gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO). Een nadere toelichting op de gebiedsgerichte opkomsttijden ten opzichte van object gebonden opkomsttijden is te vinden in bijlage 1.

Specialismen en aanvullende taken

Het beoordelingskader in de handreiking spitst zich toe op basisbrandweereenheden. Dit dekkingsplan beschrijft ook overige specialismes en aanvullende taken, zodat het dekkingsplan beter als basis kan dienen voor toekomstige voorzienbare en onvoorzienbare wijzigingen binnen de repressieve inrichting. Deze zijn beoordeeld aan de hand van normen uit het Dekkingsplan 2.0.

Bestuurlijke opdracht en overige bouwstenen

Het bestuur van Veiligheidsregio Fryslân heeft voorafgaand aan het opstellen van dit dekkingsplan de opdracht gegeven om het netwerk van 66 posten, van waaruit de basisbrandweerzorg geleverd wordt, te behouden en kritisch te kijken naar de inrichting van de specialistische en aanvullende taken. Naast deze opdracht, het wettelijk kader en de handreiking zijn ook andere beleidsstukken als bouwsteen gebruikt voor dit dekkingsplan. Denk dan aan het incidentrisicoprofiel, een adviesdocument van het project Fjoer en Wetter, natuurbrandbestrijding of de notitie over schuimblussing.

Leeswijzer

De indeling van dit document komt grotendeels voort uit de processtappen uit de handreiking.

Deel 1 richt zich op de primaire dekking van de basisbrandweereenheden en omvat processtappen 1 t/m 3 uit de handreiking. Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleidingen en noodzaak tot het opstellen van een nieuw dekkingsplan, zoals interne en externe ontwikkelingen, en wijzigingen ten opzichte van het oude dekkingsplan. Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige dekking van basisbrandweerzorg. Hoofdstuk 3 geeft de indeling van risicocategorieën weer (het brandrisicoprofiel voor basisbrandweerzorg), en de mate waarin voldaan wordt aan de daarvoor geldende opkomsttijden.

Deel 2 gaat in op de dekking van specialistische en aanvullende taken en kan daarmee gezien worden als materieelspreidingsplan. Hoofdstuk 4 t/m 14 beschrijft de taken brand, hulpverlening, incident¬bestrijding gevaarlijke stoffen, incidentbestrijding op het water, natuurbrandbestrijding, operationele leiding en overige taken.

Deel 3 geeft een doorkijk op de resterende vier processtappen uit de handreiking. Het betreft komende processtappen die onderdeel uitmaken van de cyclische benadering om het dekkingsplan in de toekomst te blijven herzien.

Figuur 2 - Dekkingsacht

Deel 1 - Basisbrandweerzorg

In dit eerste deel van het dekkingsplan is de basisbrandweerzorg in Fryslân uitgewerkt aan de hand van de landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen en daarvoor zijn de processtappen doorlopen die in de handreiking zijn opgenomen. Het deel is ingedeeld op basis van de hoofdstukken: dekking bijstellen, beschrijven dekking en beoordelen dekking.

Dutch Rescue Vehicles
BRAND

1. DEKKING BIJSTELLEN: HUIDIGE BRANDWEERZORG (PROCESSTAP 1)

Dit hoofdstuk schetst de regionale context die dient als vertrekpunt voor het opstellen van een nieuw dekkingsplan. Brandweer Fryslân maakt inzichtelijk welke ontstane of voorgenomen wijzigingen in de ruimtelijke orde, gebruik gebouwen en/of de organisatie van invloed zijn op de regionale dekking en zo ja, in welke mate. Het huidige bestuurlijk vastgestelde 'Dekkingsplan 2.0 – herziene versie' is hiervoor als referentiekader gebruikt.

1.1 Dekkingsplan 2.0 – herziene versie

In 2017 stelde het bestuur het 'Dekkingsplan 2.0 Samen Paraat' vast, en benadrukte hiermee het belang van de netwerkorganisatie. In het plan werd duidelijk dat de gewenste brandweerzorg geleverd wordt in een netwerk van uiteindelijk 66 posten en meer dan 1200 zeer betrokken medewerkers, waarvan het merendeel vrijwillig. Het plan gold voor 4 jaar, is in 2021 geëvalueerd en heeft (in een beperkt herziene variant) een looptijd tot 2026. Het (herziene) Dekkingsplan 2.0 kent een inhoudelijke basering op het 'RemBrand'-gedachtegoed. De normeringen hierin zijn destijds gebruikt om tot een balans tussen risico's enerzijds en brandweerzorg anderzijds te kunnen komen. Vanuit de netwerkgedachte liep het Dekkingsplan 2.0 ook al vooruit op de thema's werkdruk en paraatheid, die nu in de landelijke systematiek een formele plek hebben gekregen. Dit zorgt ervoor dat bij de overgang van het huidige Dekkingsplan 2.0 naar de landelijke systematiek voor Dekkingsplannen het voor wat betreft basisbrandweer-zorg niet tot wezenlijke verschillen heeft geleid.

1.2 Interne ontwikkelingen

1.2.1. Repressieve inrichting

De repressieve brandweerorganisatie van Veiligheidsregio Fryslân bestaat uit 66 brandweerkazernes, verspreid over 18 gemeenten. Twee geografisch over de regio verspreidde afdelingen sturen de posten aan. De hoofdpost Leeuwarden – Aldlânsdyk heeft voor de basis- en specialistische brandweerzorg een beroepsbezetting. De post Leeuwarden – Noord wordt in de dagsituatie (maandag tot en met vrijdag van 07.30 tot 17.30 uur) beroepsmatig bemenst. Aanvullend op de brandweerzorg vanuit de posten zijn er continu 12 functionarissen op piket beschikbaar voor operationele leiding en ondersteuning.

Minder structureel, maar afhankelijk van de lokale omstandigheden, ondersteunen beroepskrachten in de dagsituatie meerdere vrijwillige posten in de paraatheid.

De repressieve inrichting van de brandweer is gebaseerd op een stand-by situatie waarbij alle voer- en/of vaartuigen beschikbaar op de brandweerkazernes staan. Elke inzet heeft direct invloed op de repressieve dekking van het betreffende verzorgingsgebied. Hierbij houden we geen rekening met gelijktijdigheid van incidenten.

1.2.2. Vrijwilligers

Van de 66 posten in Brandweer Fryslân wordt – van oudsher - 65 bemenst door vrijwilligers, en wordt uitgegaan van opkomst op basis van vrije instroom. Dit houdt in dat vrijwilligers door de meldkamer worden gealarmeerd om vervolgens vanuit hun verblijfplaats op te komen naar de brandweerkazerne, waarna wordt uitgerukt naar het incident. Als de paraatheid erom vraagt kan er gebruik gemaakt worden van één van de volgende dienstmodellen: 24-uursbezetting, dagbezetting, kazernering, ploegensysteem en/of incidentele consignatie.

Het is bekend dat een post soms minder vrijwilligers beschikbaar heeft om uit te rukken dan noodzakelijk is. Brandweer Fryslân is daarom vanaf 2017 ingericht als een robuust netwerk van vrijwillige posten om een betrouwbare paraatheid te kunnen leveren en zodoende repressieve dekking te kunnen realiseren. Ook kan een post een beroep doen op de zogenaamde paraatheidspoule, waarbij per situatie gekeken wordt of er beroepspersoneel beschikbaar is om de post in de dagsituatie te ondersteunen in haar paraatheid.

1.2.3. Beroepsmatig repressieve medewerkers

De post Leeuwarden Aldlânsdyk kenmerkt zich door een beroepsbezetting. Het betreft hier een 24-uursdienst en een repressieve dagdienst. Samen met de vrijwilligers van post Noord draagt zij zorg voor continu voldoende operationele slagkracht. Het risicobeeld van de gemeente Leeuwarden met veel inwoners, hoogbouw in het Noorden, een oude binnenstad, ziekenhuis, gevangenis, vliegbasis en een groot aantal inzetten en specialismen in combinatie met de vastgestelde opkomsttijden vraagt om een snelle uitruktijd en beroepsbezetting. Dagdienstmedewerkers zijn op andere kazernes ook aanwezig, maar draaien daar vaak niet in een hard rooster mee in de uitruk. Zij rukken, mits aanwezig en wanneer de werkzaamheden het toelaten, meestal uit samen met opgeroepen vrijwilligers. Bovendien wordt een groot deel van de piketfuncties ingevuld door collega's die een beheersmatige functie binnen Brandweer Fryslân hebben. De medewerkers in de 24-uursdienst en repressieve dagdienst leveren ook een beheersmatige bijdrage in de koude organisatie. Zij voeren werkzaamheden uit voor de functionele gebieden Materieelbeheer, Vakbekwaamheid, Risicobeheersing en Planvorming.

1.2.4. Uitruk op Maat

De basisbrandweerzorg is in Brandweer Fryslân gebouwd op een volledig bemenste TS (TS6) als uitgangspunt. De personele formatie van alle posten is gericht om dit te kunnen leveren. Deze inrichting is in lijn met de wet en het Besluit Veiligheidsregio's, en is opgehangen aan het maatgevende incident 'Brand gebouw'. Dit vereist de inzet van een tankautospuit met zes personen (TS6), hoewel het merendeel van de (níet-maatgevende) incidenten een lichtere inzet vraagt.

Het landelijk kader Uitruk op Maat (UoM) geeft mogelijkheden in het differentiëren van de inzet van mensen en middelen naar incidenttypes en risico's. Door te differentiëren kan de brandweer op modulaire wijze nabij of op de plaats incident een tankautospuit en zes personen samenstellen. Veiligheidsregio's zijn binnen de wettelijke kaders vrij de eigen werkvorm te kiezen. De uitgangspunten staan beschreven in het 'Bijgesteld Landelijk Kader Uitruk op Maat'. Veiligheidsregio Fryslân kent de volgende optionele afwijking van de basisbrandweereenheid:

1.2.5. TS-Flex

Om de trend van verminderde paraatheid bij brandweervrijwilligers op te vangen hebben de posten een vakbekwaamheidsprogramma doorlopen om met minder dan zes personen met een TS-Flex de incidentbestrijding te beginnen. Hierbij geldt het principe 'TS6 als het kan, TS-Flex als het moet', waarbij we in de basis werken met een standaard TS6. Maar wanneer de opkomst hiervoor onvoorzien niet toereikend is, staan we optioneel het uitrukken tot en met het minimum van een TS 4 toe. Deze eenheid bestaat uit een standaard tankautospuit en vier personen: een bevelvoerder, een chauffeur/voertuigbediener en minimaal twee manschappen. Het TS-Flex beleid geldt alleen voor de basisbrandweerzorg: voor de specialistische taken is geen beleid ontwikkeld om (ten negatieve) af te wijken van de vereiste personele bezetting. Brandweer Fryslân maakt geen gebruik van samengestelde eenheden.

1.2.6. Interne afspraken omtrent alarmering

Via een één-weg pagersysteem alarmeert de meldkamer momenteel Friese brandweereenheden. Bij niet-voorziene paraatheidsproblemen kan daar via dit systeem niet over gecommuniceerd worden met de meldkamer. Een twee-weg pagersysteem kan dat wel. Het grote voordeel van een dergelijk systeem is dat de oplopende opkomsttijd beperkt wordt, doordat een buurpost sneller gealarmeerd kan worden. Brandweer Fryslân ziet meerwaarde in deze functionaliteit. In de afgelopen jaren heeft Brandweer Fryslân hier al onderzoek naar gedaan, en is destijds in afstemming met de Bestuurscommissie Veiligheid besloten om een aantal jaren te wachten totdat er robuustere en gebruiksvriendelijkere twee-weg pagers op de markt zouden komen. In 2025 neemt Brandweer Fryslân hier opnieuw een standpunt over in. Mogelijk wordt in 2026 tot aanschaf van de twee-weg pagers overgegaan. Hier wordt te zijner tijd met het bestuur over gesproken.

De gebruikte paraatheidssystemen (Brandweerrooster, WiiB) worden momenteel gebruikt om de posten vooraf inzage te bieden in de beschikbaarheid van hun ploegleden. Het biedt de posten de mogelijkheid om maatregelen te treffen bij onvoldoende beschikbaarheid, zoals uitmelden en/of het organiseren van beroepsondersteuning uit de flexibele schil.

1.2.7. Samenwerking externe partijen

In Veiligheidsregio Fryslân zijn geen bedrijven die een aanwijzing hebben tot het instellen van een bedrijfsbrandweer. Een tweetal bedrijven hebben een extra-uitgeruste BHV-organisatie: Douwe Egberts in Joure en Philips in Drachten. Met beide bedrijven is afgesproken dat zij niet ingezet worden op publiek terrein.

Het militair terrein van de Vliegbasis Leeuwarden heeft voor het vliegverkeer beschikking over eigen brandweerzorg. Deze wordt bij alarmeringen op het militair terrein als eerste zélf gealarmeerd, en conform het rampenbestrijdingsplan worden de benodigde civiele hulpverleners ook gealarmeerd.

1.2.8. Doorontwikkeling brandweerzorg

In de jaren van het huidige dekkingsplan (2017-2025) heeft Brandweer Fryslân een aantal ontwikkelingen doorlopen die niet in het (herziene) Dekkingsplan 2.0 vermeld zijn. In dit dekkingsplan worden deze wel opgenomen. De ontwikkelingen zijn:

- **Specialistisch en Grootschalig Brandweer Optreden (S-GBO)**
  Voor specialistisch- en grootschalig brandweer optreden (S-GBO) volgt Brandweer Fryslân de landelijke visie op GBO. Deze visie is in 2019 grotendeels geïmplementeerd, maar destijds niet opgenomen in het dekkingsplan.

- **Operationele leiding**
  Hiermee wordt gedoeld op de operationele structuur van incidentbestrijding vanuit de brandweer. Deze structuur loopt uiteen van de basisbrandweerzorg (waar een bevelvoerder de eerste operationele leidinggevende is) tot aan GRIP2, waarbij de Algemeen Commandant Brandweer (AC-B) de hoogst operationeel leidinggevende is. Een deel ervan wordt geleverd vanuit de basisbrandweerzorg, en was daardoor vanaf 2017 vermeld in het Dekkingsplan 2.0. Een ander deel wordt geleverd vanuit de (S-)GBO inrichting. Aangezien deze werkwijze niet vermeld was in het dekkingsplan, was dit deel van de operationele leiding (en ondersteuning) niet volledig in beeld.

- **Natuurbrandbestrijding**
  In 2023 is natuurbrand in de Nationale risicoanalyse geclassificeerd als ‘zeer waarschijnlijk’. Ook in Fryslân vraagt het aandacht. Zowel in het voorkomen van-, voorbereiden op- en het bestrijden van daadwerkelijke incidenten.
  Vanaf 2022 is Brandweer Fryslân projectmatig bezig om deze vorm van incidentbestrijding aanzienlijk te verstevigen. Met de door het bestuur in 2023 extra beschikbaar gestelde middelen heeft Brandweer Fryslân hiervoor de aanschaf in gang gezet voor specialistische eenheden. In dit dekkingsplan wordt de inrichting voor deze taak opgenomen.

- **Mesthulpverlening**
  In de provincie Fryslân is een grote agrarische sector. Omdat incidenten met mestputten (in combinatie met vee en/of grote huisdieren) frequent voorkwamen is Brandweer Fryslân in 2019 begonnen met het specialistische taak mesthulpverlening. Vijf teams zijn toen aanvullend uitgerust en opgeleid voor het bestrijden van dergelijke incidenten. Anno 2024 zijn hiervan vier teams over. In dit dekkingsplan wordt de inrichting voor deze taak opgenomen.

- **Bluswatervoorzieningen**
  Brandbestrijding is onlosmakelijk verbonden met het voorhanden hebben van bluswater. Ook als een brand te groot is om nog bestreden te kunnen worden, is voldoende bluswater een vereiste om te voorkomen dat de brand zich uitbreidt naar een naastgelegen perceel. In 2019 heeft Brandweer Fryslân, in opdracht van de Bestuurscommissie Veiligheid, dan ook beleid op bluswatervoorzieningen opgesteld. Om de benodigde middelen gemotiveerd al dan niet op te nemen in het nieuwe dekkingsplan is in 2024 projectmatig onderzocht in hoeverre hiertoe nog noodzaak is. De adviezen zijn verwerkt in het nieuwe dekkingsplan.

- **Ondersteuningspeloton Schiermonnikoog**
  Op Schiermonnikoog wordt, ter ondersteuning van de brandweereenheid, gebruik gemaakt van een zgn. ondersteuningspeloton. Deze eenheid bestaat uit vrijwilligers van het eiland (niet zijnde brandweervrijwilligers) die hand en spandiensten verrichten om de brandweereenheid en de andere hulpdiensten te ontlasten. Brandweer Fryslân faciliteert deze eenheid met een specifieke aanstelling, ongevallenverzekering en vakbekwaamheidsactiviteiten.

- **Doorontwikkeling bouwagenda**
  Brandweer Fryslân kent 66 kazernes, waarvan de meeste in eigendom van de Veiligheidsregio zijn. Sinds de regionalisering in 2014 werkt Brandweer Fryslân planmatig aan een kwaliteitsverbetering van het vastgoed (lees kazernes).

Hiervoor zijn twee instrumenten ingezet: de portfolio-analyse wat een belangrijk ondersteunend instrument is voor het bepalen van de prioriteitsvolgorde bij vervanging en/of verbetering van kazernes (de zogeheten Bouwagenda). Nieuwbouw vindt plaats op basis van een blauwdrukaanpak. Per type kazerne (compact, middel, groot) is er een basisontwerp. Dit is o.a. effectief voor de ontwerpfase. Na de bouw van de eerste kazerne volgens dit principe heeft een evaluatie plaatsgevonden. Op basis hiervan is in samenhang met de noodzaak om bouwkosten in de hand te houden een bijgestelde blauwdruk voor de compacte kazerne ontwikkeld. Deze is goed ontvangen bij posten. Zo blijft nieuwbouw van kazernes nog mogelijk. Tegelijkertijd bereidt Brandweer Fryslân zich voor op de periode na afloop van de bouwagenda. Om vorm te geven aan toekomstbestendige, functionele en betaalbare huisvesting is gestart met de ontwikkeling van een strategisch huisvestingsprogramma.

- **Energietransitie: verduurzaming wagenpark**
  Brandweer Fryslân kent een groot wagenpark, zowel voor brandweerzorg (repressief) als voor ondersteunende taken. Duurzaamheid is een steeds belangrijker thema voor het wagenpark. Op grond van wet- en regelgeving en maatschappelijke ambitie is er de noodzaak om uitstoot zoveel mogelijk te minimaliseren, waarbij voor repressieve voertuigen de veiligheidsfunctie leidend blijft. Dit betekent dat bij vervanging binnen het wagenpark de insteek is om zoveel mogelijk voertuigen met beperkte tot geen emissie te verwerven, zoals hybride en elektrische voertuigen. Deze ontwikkeling heeft ook financiële effecten: vervangende voertuigen blijken dikwijls duurder te zijn. Daarnaast vraagt dit een goede infrastructuur voor de brandstofvoorziening. De komende jaren ontstaat er meer zicht op de (financiële) impact van deze ontwikkelingen.

- **Gebruik ondersteunende voertuigen**
  Elke brandweerpost beschikt sinds 2017 over een ondersteunend voertuig voor personeel- en materieelvervoer. Dit voertuig wordt bijvoorbeeld gebruikt tijdens oefenmomenten, vervoer van cursisten naar een opleidingslocatie. In de jaren na de introductie heeft het voertuig in een aantal gevallen ook een repressieve rol gekregen, bijvoorbeeld bij het narijden naar een incident in het eigen operationele gebied, het vervoeren van een aanhanger tijdens incidenten en het inzetten als vervoer van een verkenningseenheid. Vanuit een financieel-economisch standpunt en in het licht van de verduurzaming van het wagenpark is er een behoefte om de inzet van ondersteunende voertuigen te evalueren.

1.3 Externe ontwikkelingen

1.3.1. Geografie en demografie

Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is congruent aan de grenzen van de provincie Fryslân. De vijf omringende Veiligheidsregio's zijn: Groningen, Drenthe, Overijssel, Flevoland en Noord-Holland-Noord. De provincie Fryslân heeft een oppervlakte van 5.753 km² en bestaat voor 59% uit land, voor 30% uit buitenwater en voor 11% uit binnenwater. Een aanzienlijk deel van het land ligt net onder de zeespiegel. Het grootste deel van de Waddenzee valt onder de regio Fryslân. Tot de regio behoren de bewoonde eilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog.

De provincie Fryslân kent vanwege het vele water diverse meren, rivieren en kanalen. Vanuit Leeuwarden lopen spoorlijnen naar Harlingen, Stavoren, Heerenveen en Groningen. Voor autoverkeer zijn er vier snelwegen: de A6, A7, A31 en A32.

Verspreid over 18 gemeenten wonen in de provincie Fryslân ruim 660.000 mensen. Fryslân is met haar oppervlakte verreweg de grootste en qua inwonertal de twaalfde Veiligheidsregio in Nederland. De bevolkingsprognose (CBS, 2022) laat een krimp van de bevolking en een toenemende vergrijzing in de plattelandsgemeenten zien. De prognose van het afnemen van de inwonersaantallen zal voornamelijk het resultaat zijn van het overlijden van de grote babyboomgeneratie.

1.3.2. Toekomstverkenning Brandweer Fryslân

In 2023 heeft Brandweer Fryslân een toekomstverkenning uitgevoerd, in navolging op de provinciale toekomstverkenning van de Veiligheidsregio Fryslân. Eén van de zaken die hierin naar voren kwam is de gebleken kracht van de netwerkorganisatie. Dit heeft geresulteerd in een robuust stelsel waarbij posten elkaar ondersteunen in het leveren van brandweerzorg. Ook gaf de verkenning zicht op een verwachtte toename aan de behoefte in maatwerk. Zeker bij landelijk gelegen posten is het niet meer vanzelfsprekend dat wonen en werken in dezelfde omgeving plaatsvindt. Overdag zorgt dit in toenemende mate voor paraatheidsuitdagingen, waarvoor creatief maatwerk (zoals flexwerken of werken vanuit een kazerne, maar ook andere samenstellingen van eenheden en/of takenpakketten) vereist is om antwoord te bieden aan dergelijke uitdagingen. Landelijk wordt de komende jaren nagedacht over anders inrichten van het repressieve functiehuis van Brandweer Nederland, mede omdat deze worsteling ook in andere regio's herkend wordt.

1.3.3. Rechtspositie vrijwilligers

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de huidige rechtspositie van brandweervrijwilligers geen vanzelfsprekendheid is. Er ontstonden o.a. vraagtekens over het inhoudelijke onderscheid tussen beroepsmatig en vrijwillig brandweerpersoneel en over de vraag in hoeverre vrijwillig brandweerpersoneel een alarmering mocht weigeren. Hoewel er op dit moment geen concrete wijzigingen verwacht worden, blijft de kans bestaan dat de (Europese) overheid hierin op termijn alsnog aanpassingen nodig achten.

1.3.4. Interregionale afspraken

Brandweer Fryslân heeft op een aantal vlakken interregionale afspraken. Op detailniveau betreft dit het inzetten van basisbrandweerzorg rond de provinciegrenzen. Brandweer Fryslân helpt de buurregio's en visa versa. Op het niveau van specialistisch grootschalig brandweeroptreden levert Brandweer Fryslân in Noord-Nederland het Specialistisch Team Hulpverlening (STH), wat o.a. ingezet kan worden bij instortingen. Ook draagt Brandweer Fryslân voor incidenten op het water bij aan de Nationale Reddingsvloot (NRV); de landelijke hybride organisatie van Brandweer en Reddingsbrigades.

1.3.5. Verlaging maximumsnelheid binnen de bebouwde kom

In 2020 heeft de Tweede Kamer ingestemd met een motie om de maximumsnelheid in de bebouwde kom te verlagen van 50 naar 30 km/u.

Sindsdien zijn diverse (grote) gemeenten in Nederland hiermee gaan experimenteren. Binnen Fryslân hebben de Provincie Fryslân en een aantal gemeenten hierover beleidsvoornemens ontwikkeld, en is de verwachting dat in de komende jaren steeds meer wegen aangewezen worden waarop maximaal 30 km/u gereden mag worden. Een impact op brandweerzorg is op voorhand niet te schetsen; in de landelijke afwegingsschema's en gemeentelijke plannen wordt weliswaar rekening gehouden met behoeften van noodhulpdiensten, maar het betekent ook dat brandweervrijwilligers minder snel op de kazerne kunnen zijn. Dit dekkingsplan is gebaseerd op berekeningen gebruikmakend van huidige actuele snelheden op de verschillende wegdelen. Doorgevoerde wijzigingen door gemeentes kunnen aanleiding zijn tot bijstellen van de dekking.

1.3.6. Ruimtelijke ontwikkelingen

Ook in Fryslân is sprake van woningnood. Zowel in de stedelijke als in de plattelandsgebieden is behoefte tot het creëren van nieuwe woningen. In combinatie met de vergrijzing is een behoefte zichtbaar op zogenaamde nultredenwoningen en geclusterde woningen; woningen die geschikt zijn voor minder-zelfredzame ouderen. Dit heeft mogelijk ook impact op het brandrisicoprofiel. Ook de energietransitie heeft effect op de ruimtelijke ontwikkelingen: toenemende isolatie, ecologische bouwmaterialen, toenemend gebruik van zonne-energie en alternatieve energievoorzieningen in- en rondom woningen (zoals thuis- en wijkbatterijen) zorgen voor verandering in brandrisico's. Dit dekkingsplan gaat uit van de huidige ruimtelijke indeling. Daar waar de brandweer naar verwachting laat is, wordt het des te belangrijker dat de functionele gebieden Risicobeheersing extra inspanning leveren, bijvoorbeeld door Brandveilig Leven-programma's.

STH

2. BESCHRIJVEN DEKKING (PROCESSTAP 2)

Dit hoofdstuk beschrijft de verwachte dekking van basisbrandweerzorg in het verzorgingsgebied van Brandweer Fryslân. Aan de hand van de handreiking Gebiedsgerichte Opkomsttijden wordt inzichtelijk waar de brandweer repressief toe in staat is onder de beschreven situatie uit hoofdstuk 1.

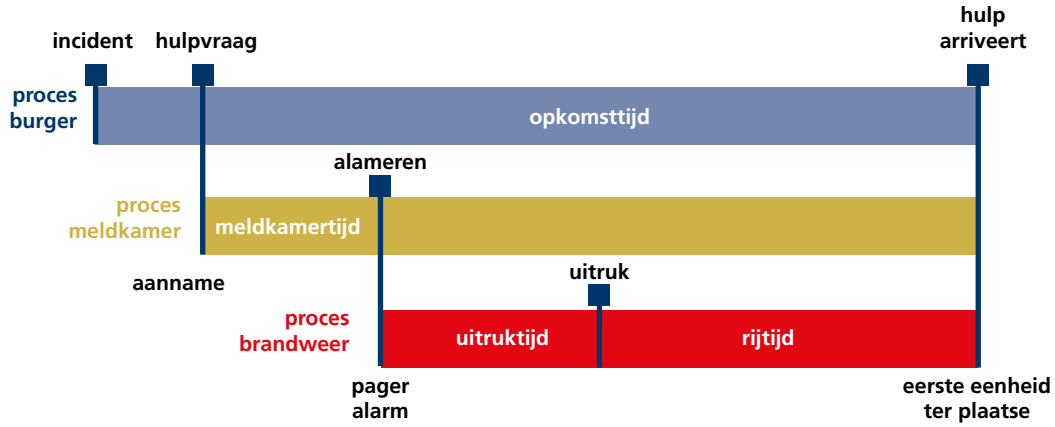
2.1 Onderzochte factoren

Het inzicht ontstaat door vier factoren te beschrijven: snelheid, capaciteit, paraatheid en werkdruk. Enkel voor de factoren snelheid en capaciteit bestaat een beoordelingskader. Door toch ook de factoren paraatheid en werkdruk te beschrijven wordt er een beter inzicht in de dekking gecreëerd. Het tabel hiernaast geeft weer op basis van welke onderwerpen de factoren beschreven worden.

Factor	Onderwerp
Snelheid	Maatgevend scenario
	Snelste hulp ter plaatse
Capaciteit	Slagkracht
	Grootschalig optreden
Paraatheid	Beschikbaarheid
	Gelijktijdigheid
	Restdekking
Werkdruk	Alarmeringsfrequentie

2.1.1. Prognose opkomsttijd

Voor de factoren snelheid en capaciteit is de prognose van de opkomsttijd van belang. De opkomsttijd bij een incident is de tijdsduur tussen de melding van een hulpvraag bij de meldkamer tot het moment waarop de brandweereenheid op de incidentlocatie arriveert. Onder prognose wordt in dit verband de verwachte opkomsttijd voor een specifieke locatie verstaan. De opkomsttijd bestaat uit drie tijdselementen, namelijk meldkamertijd, uitruktijd en rijtijd. Onderstaande figuur geeft dat schematisch weer.

Meldkamer

De meldkamertijd is de tijd die de meldkamer nodig heeft om een incident aan te nemen, triage te plegen, en passende eenheden te alarmeren. Voor het bepalen van dit dekkingsplan is de meldkamertijd berekend op 70 seconden. Het is berekend aan de hand van alle prio-1 meldingen in de periode 2021 tot en met 2023. Dit tijdselement is voor iedere bepaling van de verwachte opkomsttijd voor het gehele verzorgingsgebied van Brandweer Fryslân hetzelfde.

Uitruktijd

De uitruktijd is de tijd tussen de alarmering van een eenheid en de uitruk naar een incident. De uitruktijden zijn per post berekend op basis van gerealiseerde tijden in de periode van 2021 tot en met 2023. Het betreft hier dezelfde data als die is gebruikt voor de kazernevolgordetabel (KVT).

Rijtijd

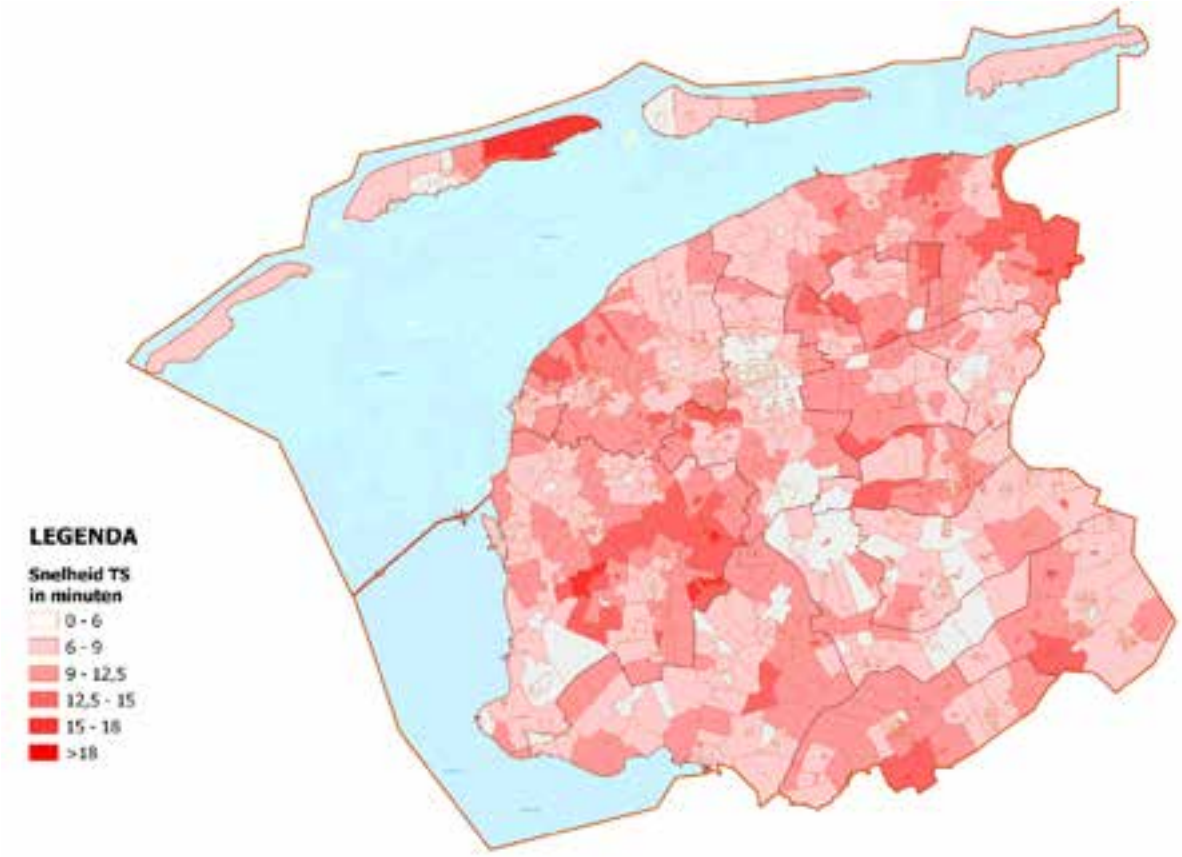
De rijtijd is de tijd tussen het vertrek vanaf de uitruklocatie tot de aankomt bij een incidentlocatie. Voor het bepalen van de verwachte rijtijd is de Wegstatus Module in de applicatie CARE-DRIvE gebruikt. Hierin is het wegennet opgedeeld in straatdelen, en heeft ieder deel een eigen gemiddelde snelheid die is vastgesteld aan de hand van de daadwerkelijk gereden snelheid door personenvoertuigen over een periode van vier jaar. Dit zijn zogenaamde speedprofiles.

2.2. Snelheid

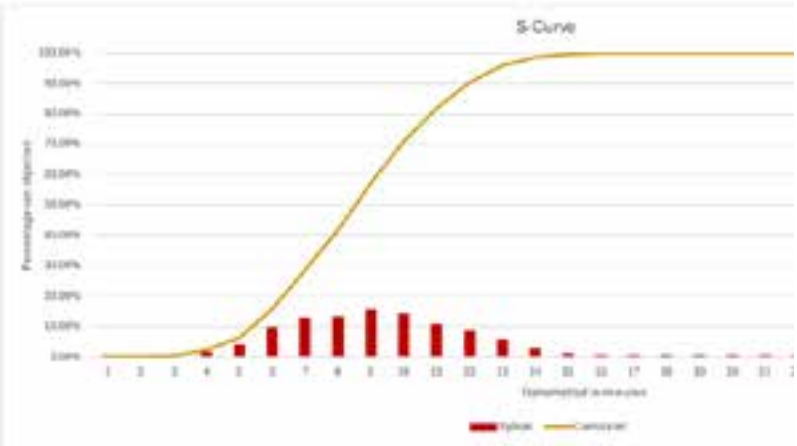
Snelheid beschrijft de best geschatte tijd waarmee de eerste hulpverlening bij een incident ter plaatse kan zijn. Het gebied waar een basisbrandweereenheid het snelst is ten opzichte van andere basisbrandweereenheden noemen we het operationele gebied van die eenheid. Omdat conform de handreiking het incidenttype gebouwbrand als maatgevend scenario is genomen, wordt in dit verband gesproken over basisbrandweereenheden. De wet schrijft een TS6 als basisbrandweereenheid voor. Met behulp van de factor opkomsttijd wordt inzicht in de snelheid gegeven.

De snelheid wordt beschreven op basis van de dag-situatie. Enerzijds omdat er, met uitzondering van Post Noord, binnen de regionale dekking geen onderscheid wordt gemaakt naar tijdstip van de dag. Anderzijds omdat in de ANW-situatie ten opzichte van de dag-situatie de prestatie in slechts 3% van de vakken verandert.

De volgende afbeelding toont de snelheid van opkomst van een basisbrandweereenheid (de eerste TS) in de dag-situatie weer. Hoe lichter de kleur, hoe sneller de eenheid ter plaatse is.

Wanneer dezelfde prestatie in een S-curve wordt weergegeven, dan ziet dat er als volgt uit. Hierbij is de dekking op objectniveau berekend. De grafiek hiernaast geeft op de horizontale as de opkomsttijd weer, en in de verticale as staat het percentage objecten dat wordt bereikt.

In de dagsituatie blijkt dat bij het maatgevend scenario gebouwbrand de eerste TS in 30% van de gevallen binnen 7 minuten ter plaatse is bij het incident. Voor 90% van de objecten is dat binnen 12 minuten.

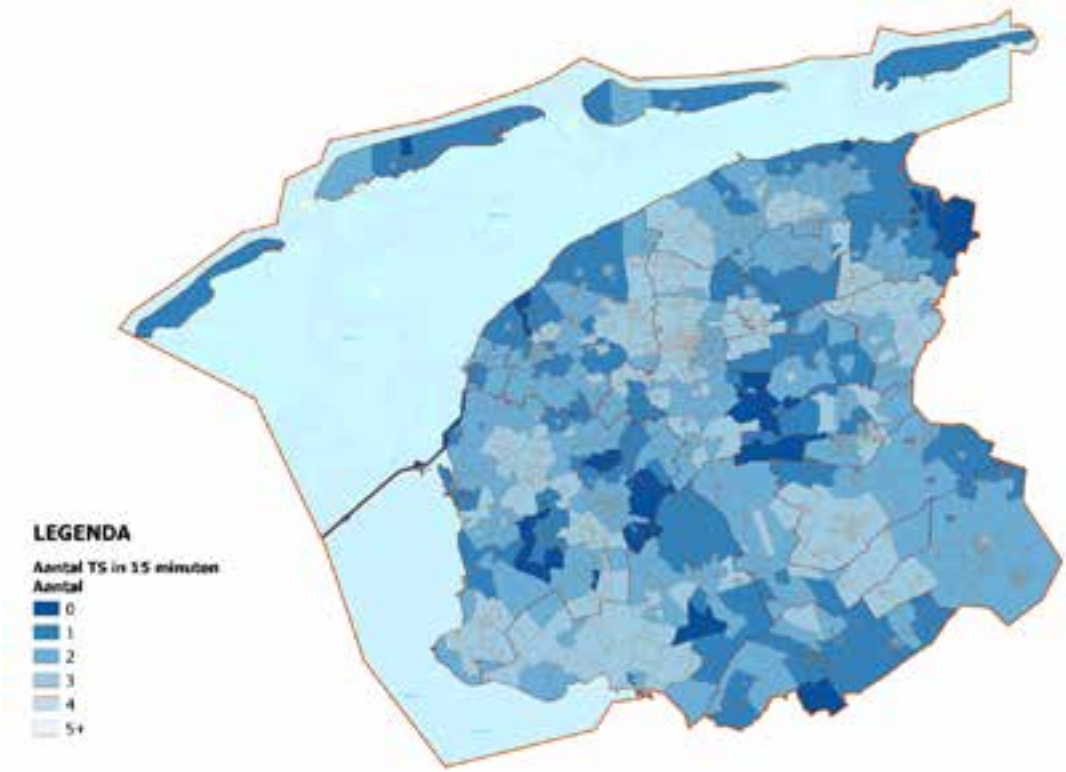
2.3 Capaciteit

Capaciteit bestaat uit slagkracht en grootschalige- en langdurige inzetten. Dit wordt beschreven omdat de dekking niet enkel wordt bepaald door de snelheid waarmee eenheden bij een incident ter plaatse kunnen zijn, maar ook door de beschikbaarheid van voldoende eenheden bij opschaling.

2.3.1 Slagkracht

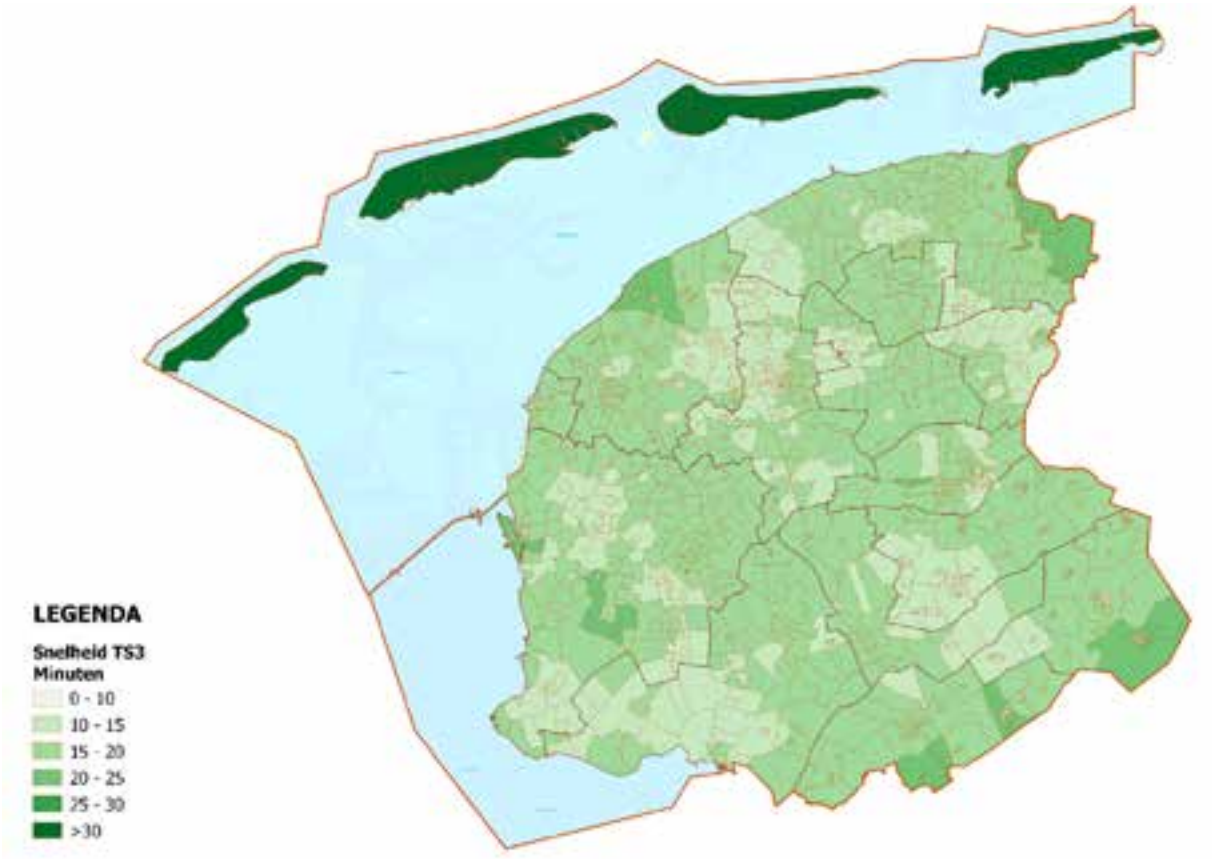
Slagkracht[1] is het vermogen om bij opschaling tijdig meerdere eenheden tot een maximum van drie tankautospuiten bij het incident ter plaatse te krijgen. De basisbrandweerzorg voorziet in een slagkracht tot maximaal drie tankautospuiten en één bijzonder voertuig onder leiding van een officier van dienst. Een inzet met meer dan drie tankautospuiten wordt grootschalig genoemd.

Onderstaande afbeelding laat zien hoeveel TS'en binnen vijftien minuten ter plaatse kunnen zijn. Hoe donkerder de vlek, hoe lager de slagkracht.

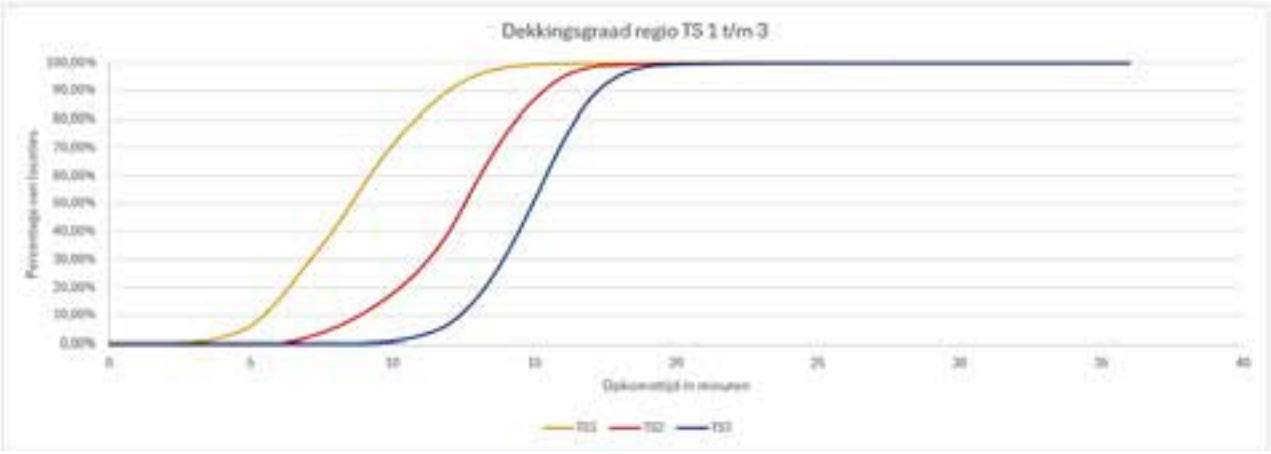
[1] *NB. In Dekkingsplan 2.0 werd dit onderdeel beschreven als toegevoegde waarde van een kazerne. In tabel-vorm werd toen inzichtelijk gemaakt wat voor bijdrage posten hadden als 2e eenheid in een naastgelegen operationeel gebied. Conform de handreiking wordt dit nu onder de noemer slagkracht inzichtelijk gemaakt, en uitgebreid met de 3e eenheid.*

Aanvullend toont onderstaande afbeelding binnen hoeveel minuten drie TS'en ter plaatse kunnen zijn. Hoe donker der de vlek, hoe langer het duurt voordat de derde TS ter plaatse is.

In deze afbeelding valt de classificatie van de Waddeneilanden op. De posten op de eilanden zijn uitgerust met maximaal twee TS'en, en dus moet de derde TS altijd van vaste wal komen, en heeft daarom hoge opkomsttijd. Brandweer Fryslân heeft afspraken met de veerdiensten over het overbrengen van materieel ten tijde van incidenten. De posten op de eilanden zijn uitgerust met aanvullend materiaal, om de periode te overbruggen voordat versterking is gearriveerd.

Onderstaande S-curve laat zien hoe snel de eerste, tweede en derde TS bij het maatgevend scenario gebouwbrand ter plaatse kunnen zijn. Het toont welk percentage van de objecten (verticale as) bereikt wordt in een bepaalde opkomsttijd (horizontale as). Uit de S-curve blijkt dat in 50% van de gevallen drie TS'en binnen 15 minuten ter plaatse kunnen zijn.

2.3.2 Grootschalig brandweeroptreden (GBO)

Bij een inzet met meer dan drie basisbrandweereenheden wordt gesproken over grootschalig brandweeroptreden. Vier eenheden vormen samen met een pelotonscommandant een peloton. Het eerste peloton wordt geformeerd vanuit de KVT: de dichtstbijzijnde eenheden worden hiervoor geselecteerd.

Het inzetten van een peloton heeft impact op de restdekking van de regio. Opvolgende pelotons worden via de KVT daarom samengesteld uit eenheden van posten die verder weg en verspreid in de regio liggen. Doordat elke regio heeft vastgesteld welke tankautospuiten géén onderdeel mogen zijn van in één keer opgeroepen pelotons, is restdekking en inzetbaarheid van specialismen per regio zo passend mogelijk georganiseerd.

Van de 66 posten die in Fryslân basisbrandweerzorg bieden zijn 21 te selecteren voor optreden in GBO-verband. In theorie kan Brandweer Fryslân hiermee vijf pelotons basisbrandweerzorg vormen, mits er geen ander peloton nodig is (bijvoorbeeld Grootschalige Watervoorziening of Logistiek).

De pelotonscommandanten voor de pelotons komen uit de zes OvD-gebieden die Fryslân telt. Praktisch gezien ligt het aantal pelotons daarmee lager, omdat bij een GBO-waardig incident meestal, naast de pelotons basisbrandweerzorg, ook een peloton GWV en Logistiek wordt ingezet.

Brandweer Fryslân kan in basis de onderstaande pelotons formeren:

- **5x peloton basisbrandweerzorg**
  - 1e peloton binnen 30 minuten inzetbaar
  - Maximaal aantal pelotons afhankelijk van feitelijke situatie
- **3x peloton technische hulpverlening en redding**
  - 1e peloton binnen 60 minuten inzetbaar
  - Maximaal aantal pelotons afhankelijk van feitelijke situatie
- **2x peloton logistiek en ondersteuning**
  - 1e peloton binnen 30 minuten inzetbaar
- **2x peloton grootschalige watervoorziening**
  - 1e peloton binnen 30 minuten inzetbaar
- **1x peloton natuurbrand**
  - Binnen 30 minuten inzetbaar op vaste wal
  - Realiseerbaar na de uitrol van de NBB-voertuigen

Interregionale bijstand GBO

Een peloton kan ook ingezet worden om (specialistische) bijstand te leveren aan een andere veiligheidsregio. Brandweer Fryslân kan de volgende eenheden in interregionaal verband leveren:

- **1x peloton basisbrandweerzorg**
  - inzetbaar binnen 60 minuten op de eigen regiogrens
- **1x peloton grootschalige watervoorziening**
  - inzetbaar binnen 60 minuten op de eigen regiogrens
- **1x peloton redding en technische hulpverlening**
  - inzetbaar binnen 60 minuten op de eigen regiogrens
- **1x Specialistisch Team Hulpverlening (STH)**
  - 30 minuten na alarmering uitgerukt, ter plaatse binnen 90 minuten na alarmering
- **1x peloton Nationale Reddingsvloot**
  - binnen 3 uur na alarmering op vertreklocatie
- **1x peloton logistiek en ondersteuning**

Verzoeken om meer interregionale eenheden kunnen via verzoeken tot landelijke bijstand aan Brandweer Fryslan gesteld worden. Aanvullend zijn via de samenwerking met de Veiligheidsregio Groningen (VRG) en Veiligheidsregio Drenthe (VRD) pelotons beschikbaar die Brandweer Fryslân niet zelf kan leveren[2], zoals Grootschalige Ontsmetting.

[2] *Deze staan beschreven in het Handboek grootschalig brandweeroptreden Noord-Nederland (2020)*

2.4 Paraatheid

De paraatheid gaat over de mate waarin de brandweer erin kan voorzien dat een aangewezen eenheid met werkend materieel en voldoende personeel naar een incident kan uitrukken en daadwerkelijk kan optreden. Een dekkingsplan is namelijk statisch: eenheden lijken altijd paraat. Brandweer Fryslân is grotendeels gebaseerd op vrijwilligheid door middel van vrije instroom. Dat houdt in dat de organisatie verwacht dat de vrijwilliger naar de kazerne komt als de pager gaat en de vrijwilliger beschikbaar is. Een gevolg van vrije instroom is dat de paraatheid niet altijd gegarandeerd is. Door factoren als beschikbaarheid en gelijktijdigheid te beschrijven, wordt meer recht aan de praktijk gedaan.

2.4.1 Beschikbaarheid

Beschikbaarheid is de mate waarin de brandweer voldoende (gekwalificeerd) personeel en werkend materieel op de 66 posten beschikbaar heeft om daadwerkelijk naar een incident uit te rukken. Bij de hoofdpost in Leeuwarden (en Post Noord in de dagsituatie) is de beschikbaarheid gegarandeerd doordat beroepspersoneel gekazerneerd is. Over de 65 vrijwillige brandweerposten is bekend dat deze niet altijd 24/7 paraat zijn. De meeste knelpunten worden ervaren in de dag-periode. Brandweer Fryslân registreert geen beschikbaarheid, maar kan wel een indicatie van de paraatheid geven. Deze overzichten geven geen sluitend beeld, maar tonen wel aan dat niet altijd alle posten paraat zijn.

De indicatie wordt gegeven aan de hand van uitdienstmeldingen en het aantal incidenten in een verzorgingsgebied van een post waar een andere post naartoe is gegaan.

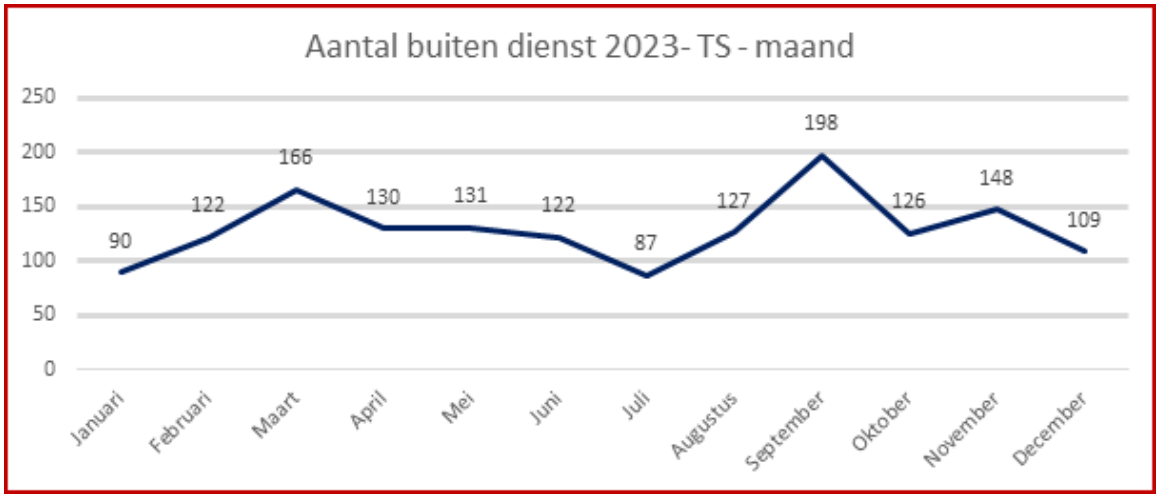
Onderstaande tabel toont het percentage waarbij een post de eerste TS leverde binnen het verzorgingsgebied van een andere post, terwijl deze niet elders werd ingezet.

Totaal alarmeringen*, met uitzondering van 31 december en 1 januari	13.430
Aantal alarmeringen waar een andere post is uitgerukt dan volgens KVT	465
Percentage waarbij een andere post de eerste TS leverde	**4%**

**GMS dataset 2021 t/m maart 2023*

Onderstaande tabel en grafieken geven het aantal en de spreiding van uitdienstmeldingen weer. Een dataset van de meldkamer is gebruikt en het betreft de periode oktober 2022 t/m april 2024. Het is met de beschikbare data niet mogelijk om vast te stellen of er ten tijde van de uitdienststelling ook meldingen zijn binnengekomen bij de betreffende post. Indien hier sprake van is geweest, is een beroep gedaan op een nabijgelegen post.

TS	Aantal uitdienstmeldingen
ANW	762
DAG	1.698
Totaal	**2.460**

Impact beschikbaarheid

Posten kunnen ad hoc of gepland buiten dienst zijn. Gepland kan zijn vanwege onderhoud aan het voertuig, vakbekwaamheidsactiviteiten, of wanneer vooraf bekend is dat binnen een bepaalde periode onvoldoende mensen beschikbaar zijn. Brandweer Fryslân heeft uitgangspunten geformuleerd en maatregelen genomen om beschikbaarheid zo goed als mogelijk in te richten.

Deze uitgangspunten zijn:

- De basisformatie van de post wordt ingericht op een basiseenheid (6 personen)
- De gewenste basisformatie is 200% voor manschappen, en 400% voor bevelvoerder en chauffeur van de eenheid met de mogelijkheid tot gemotiveerd afwijken
- De gewenste basisformatie van een ploegensysteem per ploeg is 150% voor manschappen, chauffeurs en bevelvoerders met de mogelijkheid tot gemotiveerd afwijken
- De bezetting van een hulpverleningsvoertuig (HV-K) of redvoertuig (RV) komt bovenop de basisformatie van een post
- De bezetting van de overige specialistische eenheden wordt geleverd door de basisformatie van de post

De maatregelen zijn:

- De opbouw als netwerkorganisatie, waarin posten nabij genoeg van elkaar gepositioneerd zijn om elkaar te kunnen ondersteunen
- Het beschikbaar stellen van een paraatheidsmonitoring systeem voor alle posten
- Het gebruiken van de TS-Flex mogelijkheden
- Het hebben van een paraatheidspoule beroepsmedewerkers
- Het flexibel kunnen alarmeren, bijvoorbeeld tijdens vakantieperioden
- Het voorhanden hebben van reservevoertuigen en het beperken van de tijdsduur van onderhoudswerkzaamheden

2.4.2 Gelijktijdigheid

Gelijktijdigheid ontstaat als de meldkamer een beroep wil doen op een eenheid die reeds is ingezet. Inzicht in de kans op gelijktijdigheid is relevant voor de paraatheid. Het zegt namelijk iets over de mate waarin de brandweer erin kan voorzien dat de snelste eenheid ter plaatse komt. Daarmee geeft gelijktijdigheid inzicht in de kwaliteit van de dekking.

Brandweer Fryslân kan gelijktijdigheid enkel kwalitatief beoordelen. Op basis van een inschatting wordt gesteld dat dit weinig voorkomt, met uitzondering van piekmomenten zoals de jaarwisseling en stormen. Enkel bij posten met veel alarmeringen kan gelijktijdigheid een enkele keer plaatsvinden. In deze gevallen wordt de kazerne volgorde tabel (KVT) toegepast en wordt de dichtstbijzijnde beschikbare eenheid gealarmeerd.

2.4.3 Restdekking

Bij grootschalige en langdurige inzetten worden veel eenheden ingezet. Het aantal ingezette eenheden kan zo groot zijn, dat de beschikbaarheid van eenheden voor de rest van de regio fors terugloopt. Dit doet zich zowel voor bij een incident in het eigen verzorgingsgebied als in geval van bijstand. De inzet van een groot aantal eenheden tegelijkertijd heeft overduidelijk invloed op de dekking van (een deel van) het verzorgingsgebied. Om die reden dient een surplus aan capaciteit beschikbaar te blijven als verantwoorde restdekking van het risico in het verzorgingsgebied, rekening houdend met reeds ingezette eenheden. Brandweer Fryslân regelt alarmering en dus ook de pelotonsvorming en bijstandsverlening via de KVT. De selectie van eenheden die worden ingedeeld bij een peloton vindt plaats (in GMS) op basis van aanrijdtijd (snelste hulp), maar vooraf zijn specifieke posten aangewezen die niet in deze berekening meegenomen worden. Hierdoor blijft restdekking gegarandeerd.

2.4.4 Werkdruk

De factor werkdruk is geïntroduceerd is in de landelijke systematiek voor dekkingsplannen[3]. Dit als handvat voor regio's om zowel de meerwaarde van een post- als de individuele belasting die de zorg impliceert voor diens medewerkers te kwantificeren. Regio's zijn vrij om duiding te geven aan dit handvat.

Werkdruk heeft een rechtstreekse relatie met het aantal keer per jaar dat een brandweereenheid gealarmeerd wordt. Het heeft echter niet enkel betrekking op het aantal alarmeringen, maar het gaat er ook over met hoeveel mensen dit werk gedaan moet worden. Omgekeerd evenredig heeft de periode dat een post niet gealarmeerd wordt, maar diens medewerkers zichzelf wel motiveren en inspannen om beschikbaar te blijven (het 'wachten op een alarmering'), impact op haar medewerkers. Per post, en per functie zal dit verschillend zijn. Brandweer Fryslân geeft in onderstaande tabel inzicht in de werkdruk door de alarmeringsfrequentie weer te geven.

[3]NB. In Dekkingsplan 2.0 werd deze factor zichtbaar gemaakt in de opzet van de netwerkorganisatie, waarbij door als netwerk te opereren samen met een buurpost brandweerzorg in stand wordt gehouden. Ook was het verwerkt in de basisformatie van een post en de werkwijze rond TS-Flex.

Brandweerpost	Alarmeringen per jaar[4]
LWD Hoofdpost	1066
Drachten	412
Heerenveen	410
Sneek	380
LWD Post Noord[5]	296
Harlingen	194
Burgum	187
Joure	157
Franeker	154
Grou	133
Dokkum	125
Bolsward	119
Beetsterzwaag	102
Wolvega	98
Ureterp	93
Lemmer	91
Oosterwolde	78
Surhuisterveen	76
Akkrum	75
Heeg	75
De Westereen	71
Gorredijk	71
Buitenpost	70
Menaam	70
Tjalleberd	64
Kollum	61
IJlst	59
Gytsjerk	55
Stiens	53
Appelscha	53
Langweer	52
Witmarsum	50
Balk	49
Jubbega	46
St. Annaparochie	46
Schiermonnikoog	45
Oldeberkoop	44
Workum	44
Echten	44
Noordwolde	43
Sint Nicolaasga	41
West-Terschelling	41
Drogeham	41
Haulerwijk	41
Anjum	39
Damwâld	39
Hallum	37
Ternaard	37

Brandweerpost	Alarmeringen per jaar[4]
Mantgum	37
Vlieland	37
Koudum	36
Oudega[6]	36
Nieuwehorne	33m
Nes	32
Ferwert	29
Makkum	29
Midsland	27
Marsum	27
Bakhuizen	27
Wommels	27
Parrega	25
Scherpenzeel	24
Hollum	21
Sloten	20
Stavoren	20
Woudsend	18

Beleving werkdruk

Naast de daadwerkelijke alarmeringen zijn er ook andere aspecten van invloed op de werkdruk. Vanwege het vrije instroomprincipe bij 65 brandweerposten valt het niet altijd mee om een post in dienst en dus paraat te houden. Hierdoor kunnen de vrijwilligers die vaak beschikbaar zijn of beschikbaar zijn op momenten dat anderen er niet zijn, extra werkdruk ervaren. Hiervoor is aandacht op de brandweerposten.

[4] Afgeleid op basis van het totaal alarmeringen van basisbrandweerzorg én specialistische taken van een kazerne in de periode 2021-2023. De aantallen zeggen niet iets over de daadwerkelijke duur van een inzet.

[5] In de dag-periode wordt deze post bemand door beroepspersoneel en is er sprake van kazernering. Het uitsplitsen op basis van de beschikbare data is niet mogelijk.

[6] Voor Oudega is gerekend met de inzet vanaf oktober 2022.

3. BEOORDELEN DEKKING (PROCESSTAP 3)

In de eerste twee hoofdstukken staat beschreven op welke manier Brandweer Fryslân haar repressieve organisatie heeft ingericht en welke repressieve dekking op basis daarvan verwacht wordt. In dit hoofdstuk wordt op basis van de uitkomsten in hoofdstuk 2, de verwachte repressieve dekking getoetst en beoordeeld. Zo wordt inzichtelijk of de repressieve mogelijkheden het verzorgingsgebied voldoende afdekken of dat er aanpassingen en/of aanvullende maatregelen nodig zijn.

3.1 Aanpak

Met behulp van een normenkader wordt de snelheid van de eerst aankomende tankautospuit beoordeeld. Voor de factor snelheid en capaciteit is het normenkader al vastgesteld. Voor de factoren paraatheid en werkdruk is geen normenkader beschikbaar, daarom worden deze factoren kwalitatief beschreven.
Op basis van de totale beoordeling van deze factoren kan de brandweer constateren in hoeverre deze verwachte repressieve dekking past binnen het wettelijk kader en de bestuurlijke afspraken binnen de brandweerregio.

3.2 Beoordeling snelheid

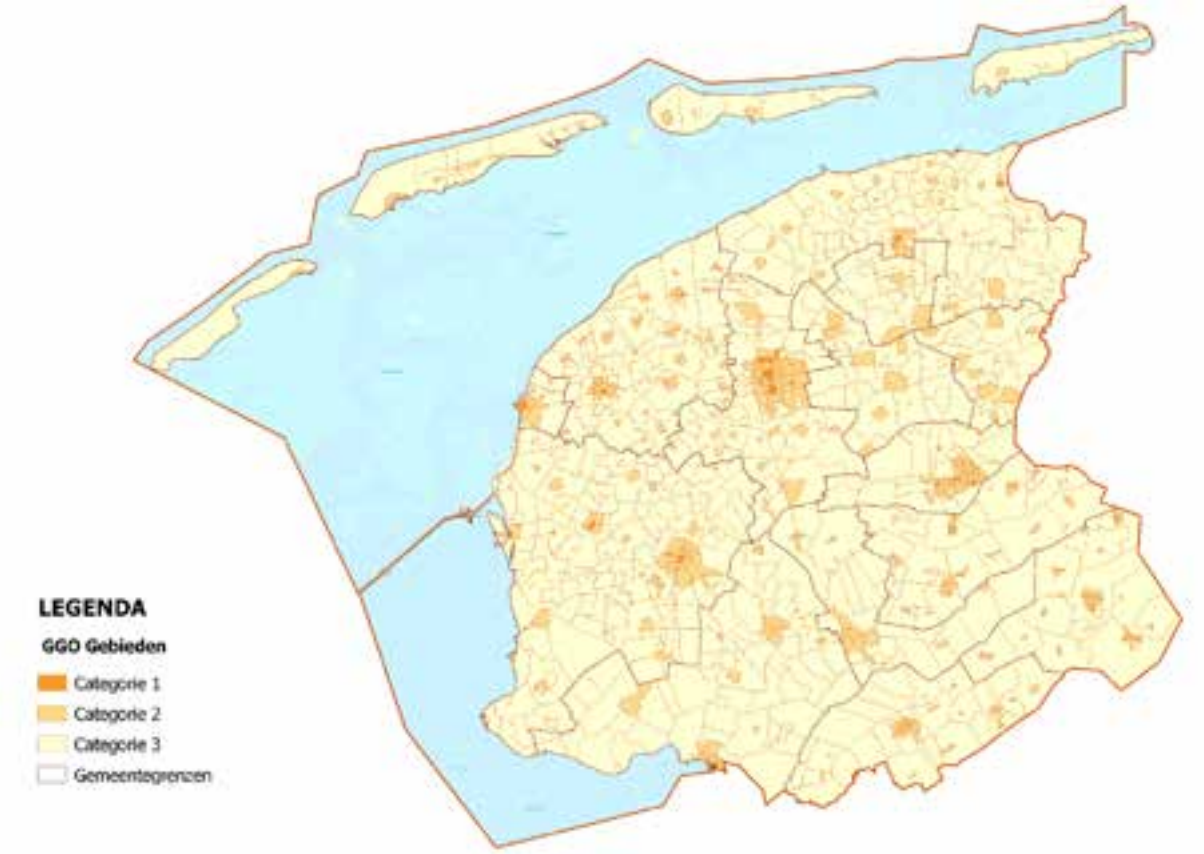
Voor het beoordelen van de factor snelheid, zijn de gebieden in categorieën opgedeeld. Per buurt (CBS buurtindeling 2024) wordt vervolgens de theoretisch behaalde opkomsttijd vergeleken met de toegestane bandbreedte uit het beoordelingskader.

3.2.1 Indeling gebieden

Conform de beschrijving in het beoordelingskader gebiedsgerichte opkomsttijden zijn voor alle buurten een categorie berekend op basis van het overheersend karakter van het gebied. Onderstaande tabel toont een overzicht van deze categorieën.

Categorie	Overheersend karakter van het gebied	Referentiewaarde in minuten	Bandbreedte in minuten*
I	• Oude binnensteden • Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen • Portiekwoningen • Woongebouwen met vloerhoogte >20	7 minuten	4-10 minuten
II	• Woningen • Gebouwen voor zelfredzame personen	10 minuten	7-13 minuten
III	• Verspreid liggende woningen • Verspreid liggende gebouwen voor zelfredzame personen	15 minuten	12-18 minuten
*) de gegeven minimale waarde is een inzichtwaarde, uiteraard mag het altijd sneller			

Zie hieronder de categorisering voor de buurten in Fryslân:

De landelijke handreiking classificeert Fryslân overwegend als risicogebied 3. Veel buurten in Fryslân zijn echter minder fijnmazig dan in andere delen van Nederland, zoals in de Randstad. Fryslân heeft een overwegend landelijk karakter. Dit geeft in de GGO-classificatie echter geen goede afspiegeling van de Friese dorpskernen waar de meeste risico's zijn. Daarom zijn een aantal aanpassingen doorgevoerd. Deze aanpassingen leiden niet tot een aangepaste dekking in het kader van de basisbrandweerzorg.

Bij bijna alle CBS-gebieden is de categorie volgens de definitie tot stand gekomen. Uitgangspunt hierbij is dat overeenkomstige gebieden ook overeenkomstige categorieën behoren te hebben. Uit de resultaten blijkt dat niet altijd zo te zijn. Soms zijn gebieden zeer ruim getekend waardoor er relatief een te lage adressendichtheid wordt berekend. Kenmerkend aan brandweerregio Fryslân is dat op enkele grote woonkernen na, veel buitengebied is. Daarom zijn een aantal CBS-gebieden aangepast door ze bijvoorbeeld te "knippen".

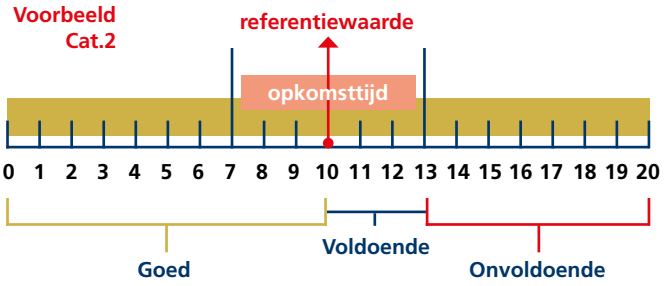
Er zijn twee grove aanpassingen toegepast in de indeling van gebieden. De eerste behelst het aanpassen van een aantal buurtvakken van risicogebied 3 naar 2. Hierbij is de handreiking GGO aangehouden; buurten zijn opgeknipt naar nieuwe vakken waar sprake was van meer dan 500 objecten per vierkante km. Het gaat hierbij om 25 buurtvakken.

De tweede aanpassing behelst het 'opknippen' van een aantal buurtvakken rondom Sneek. Ook hier is gebruik gemaakt van de GGO-handreiking en is een buurtvak opgedeeld in twee losse vakken (dit vak werd tot de aanpassing verdeeld door een doorgaande weg).
In bijlage 2 staat een overzicht van alle aangepaste buurten.

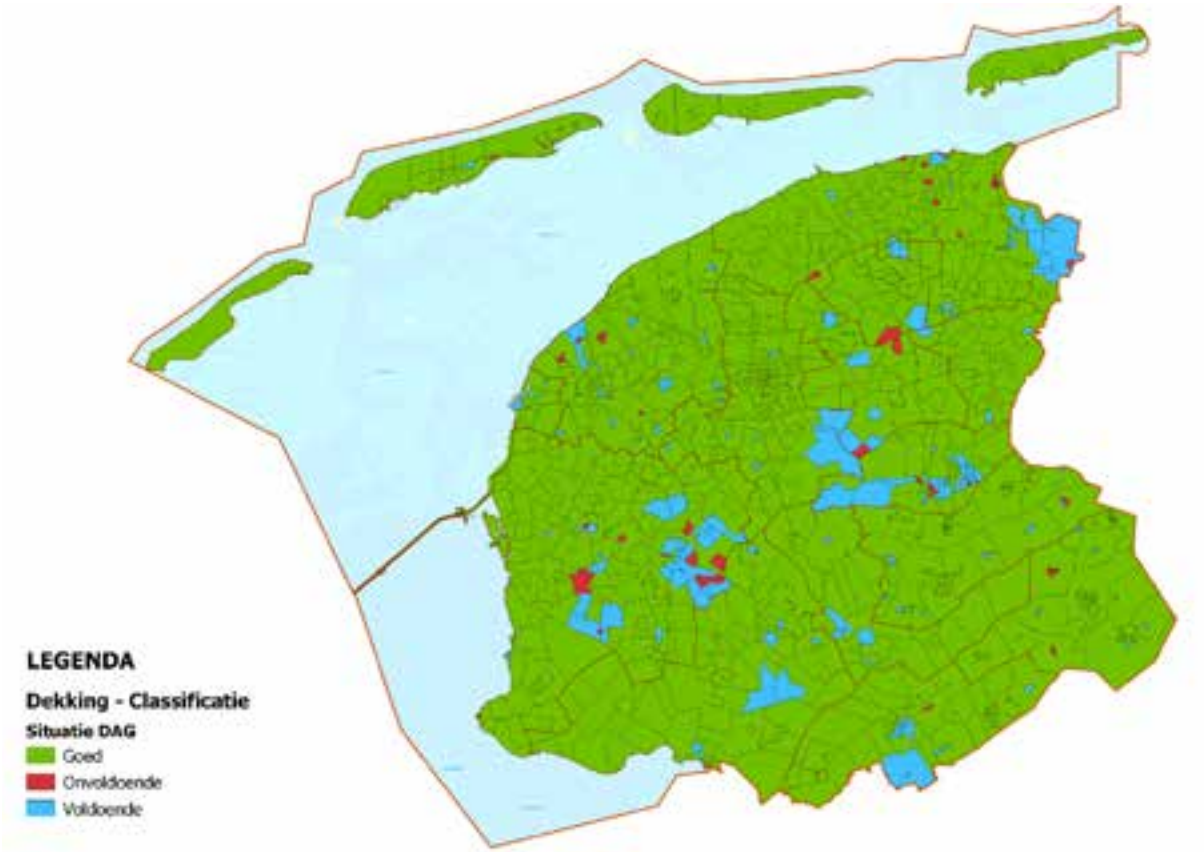
3.2.2. Beoordeling gebieden

Voor iedere buurt is berekend wat de theoretische opkomsttijd is van de eerste tankautospuit in die betreffende buurt. Vervolgens is die tijd vergeleken met de referentiewaarde en de bandbreedte van de categorie van de buurt. Iedere buurt is op deze manier beoordeeld op snelheid: goed (sneller dan referentiewaarde), voldoende (tussen referentiewaarde en einde bandbreedte) of onvoldoende (buiten bandbreedte). Ter verduidelijking hieronder een voorbeeld:

Voorbeeld: Buurt X heeft een berekende opkomsttijd van 8 minuten. Onderstaand figuur toont hoe deze opkomsttijd van een categorie-II-gebied zich verhoudt tot de referentiewaarde van bandbreedte. De bandbreedte voor categorie II ligt tussen de 7 en 13 minuten. De opkomsttijd ligt hier binnen.

Wanneer de opkomsttijd in een buurt hoger is dan de maximale bandbreedte, is er aanvullende duiding nodig. In onderstaande afbeelding is de beoordeling van de dekking per buurt voor Brandweer Fryslân gevisualiseerd. We zien dat 41 van de 956 buurten rood gekleurd zijn (waarbij 36 buurten alleen in de ANW situatie onvoldoende scoren). Dit betekent dat de dekking in deze buurten onvoldoende is. Deze rode buurten zijn op de aandachtspuntenlijst gezet voor nadere beschouwing.

Dag en avond-, nacht-, weekendsituatie
De afbeelding hierboven toont de dag-situatie. Er zijn enkele verschillen in prestatie tussen de dag- en ANW situatie. Deze zijn te verklaren door het verschil in uitruktijden tussen beide situaties. In Leeuwarden ontstaat een verschil omdat de basisbrandweerzorg-eenheid overdag door beroepspersoneel verzorgd wordt, en in de ANW-situatie door vrijwilligers met vrije opkomst.

Dekking DAG	Aantal	Percentage
Goed	750	79%
Onvoldoende	41	4%
Voldoende	165	17%
Totaal	**956**	**100%**

Dekking ANW	Aantal	Percentage
Goed	743	78%
Onvoldoende	36	4%
Voldoende	177	18%
Totaal	**956**	**100%**

3.2.3. Beoordeling aandachtsobjecten
Aandachtsobjecten verdienen een individuele beoordeling. Dit zijn categorie 1-objecten (zie tabel bij paragraaf 3.2.1) met een opkomsttijd buiten de bandbreedte, dus hoger dan 10 minuten. Dit is ongeacht welke categorie het gebied heeft waarin het object ligt. Er zijn in de regio 2.432 aandachtsobjecten met een overschrijding van de opkomsttijd in de dagsituatie. Voor de ANW-situatie zijn dit 2.305 objecten.

Aandachtspuntenlijst
Met het huidige niveau van basisbrandweerzorg is de dekking niet overal voldoende. Op de aandachtspuntenlijst staan zowel gebieden als objecten die niet voldoen aan de voor die categorie vastgestelde maximale bandbreedte. Net als in het Dekkingsplan 2.0 is er geen aanleiding om de dekking op het gebied van brandweerzorg voor deze gebieden en objecten te versterken. Er zijn maatregelen beschikbaar op het gebied van voorkomen- en beperken van brand. In bijlage 3 is per gemeente inzichtelijk gemaakt hoeveel aandachtsobjecten er zijn en welke buurten aandachtsgebieden zijn. Een gedetailleerde aandachtspuntenlijst met welke specifieke objecten het betreft, wordt separaat met gemeenten gedeeld.

18+objecten
Het Besluit Veiligheidsregio's (Bvr) schrijft voor dat een opkomsttijd niet hoger dan 18 minuten mag zijn. Desalniettemin zijn er in Fryslân 405 objecten die in de dag-situatie niet binnen 18 minuten bereikt kunnen worden. Dit is inherent aan de geografie van Fryslân. Zo zijn objecten vanwege water niet bereikbaar via de weg, of zijn deze gelegen in slecht bereikbare plaatsen. Deze zogenaamde 18+objecten zijn onderdeel van de aandachtspuntenlijst die met gemeenten gedeeld wordt.

Compenserende maatregelen
Voor de aandachtsobjecten zijn aanvullende maatregelen beschikbaar, bijvoorbeeld:
- uitvoeringsprogramma Brandveilig leven;
- voorlichting over brandveiligheid en preventieve voorzieningen;
- oefenen bij de betreffende objecten;
- operationele voorbereiding: bijstellen van de repressieve inzetvoorstellen (bijvoorbeeld standaard meer eenheden alarmeren);
- advies en toezicht.

3.3. Beoordeling capaciteit
Om de capaciteit te beoordelen wordt gekeken naar de factoren slagkracht en grootschalig brandweeroptreden. De handreiking biedt voor beide een beoordelingskader. De capaciteit wordt op basis van deze beoordelingskaders beschreven.

3.3.1. Beoordeling slagkracht
Voor het voorkomen van slachtoffers en het beperken van (brand-)uitbreiding is slagkracht essentieel. Voor goede brandweerzorg is meer nodig dan alleen een snelle eerste eenheid ter plaatse. Daarom wordt in deze paragraaf ook de opkomsttijd van de tweede en de derde tankautospuit en het redvoertuig in categorie 1- gebieden beoordeeld.

In onderstaande tabel wordt het verband getoond tussen de slagkracht en de risicogebieden. Voor categorie 1 gebieden wordt gekeken naar de slagkracht van drie tankautospuiten en een redvoertuig. Voor categorie 2 gebieden wordt gekeken naar de slagkracht van twee tankautospuiten en bij categorie 3 gebieden wordt slagkracht buiten beschouwing gelaten.

Risico-niveau	TS1 (min)	TS2 (min)	TS3 (min)	RV (min)
1	4-10 (7)	6-12 (9)	8-12 (10)	4-10 (7)
2	7-13 (10)	12-18 (15)		
3	12-18 (15)			

Op basis van snelheidsberekeningen volgens de werkwijze in processtap 2 wordt bepaald of een 2e of 3e TS binnen de genoemde bandbreedte in een gebied kan zijn. In onderstaande tabel staat aangegeven bij hoeveel gebieden de bandbreedte wordt overschreden.

Categorie	Capaciteit	Onder referentiewaarde	Tussen referentiewaarde bandbreedte	Boven bandbreedte	Aantal buurten
1	1e TS	8	5	1	14
	2e TS	4	6	4	
	3e TS	0	0	14	
	RV	14	0	0	
2	1e TS	205	110	34	349
	2e TS	262	80	7	
	3e TS				
3	1e TS	517	30	5	552
	2e TS				
	3e TS				
				Totaal aantal gebieden	956

Voor de 65 buurten die boven de bandbreedte scoren vanuit de slagkracht zijn de eerdergenoemde aanvullende maatregelen mogelijk.

3.3.2. Beoordeling grootschalig brandweeroptreden

Ten behoeve van bijstand aan andere veiligheidsregio's kan Brandweer Fryslân aan de landelijke GBO-verplichting voldoen om één peloton basisbrandweerzorg, één peloton grootschalig watertransport en één peloton redding en technische hulpverlening binnen zestig minuten op de eigen regiogrens te leveren.

3.4. Beoordeling paraatheid

Om de paraatheid te beoordelen wordt gekeken naar beschikbaarheid, gelijktijdigheid en restdekking.
De handreiking biedt hiervoor geen beoordelingskader. De paraatheid wordt daarom beschrijvend beoordeeld.

3.4.1. Beschikbaarheid

Gelet op het vrije instroomprincipe wordt de beschikbaarheid van basiseenheden grotendeels beoordeeld als voldoende. Dat de organisatie vooral in de dag-situatie nog weleens knelpunten ervaart, wordt ondervangen doordat het totale netwerk uit 66 posten bestaat. Is een post niet beschikbaar, dan kan een nabijgelegen post de uitruk overnemen. Een nadelig effect hiervan is dat de opkomsttijd toeneemt. Ook andere maatregelen als TS-flex en vakantieroosters spelen in op beperkte beschikbaarheid. Voor wat betreft ad hoc uitdienstmeldingen ziet Brandweer Fryslân ruimte voor verbetering, bijvoorbeeld door onderzoek naar mogelijkheden om de meldkamer een actueler beeld te geven van de beschikbaarheid van posten en het versnellen van de respons bij feitelijke onderbezetting bij alarmering.

3.4.2. Gelijktijdigheid

Gelijktijdige meldingen in het verzorgingsgebied van een post komen weinig voor in Fryslân. In de enkele gevallen dat dit zich toch voordoet, wordt een nabijgelegen post gealarmeerd. Hierdoor is het niet noodzakelijk om aanvullende maatregelen te treffen. Ook aan posten in risicogebied 1 worden geen aanvullende paraatheideisen gesteld om gelijktijdigheid te kunnen ondervangen.

3.4.3. Restdekking

Vooral bij grootschalige en langdurige inzetten is het belangrijk restdekking goed te organiseren. Brandweer Fryslân heeft dit georganiseerd door vooraf posten te selecteren die bij de pelotonsvorming niet meegenomen worden in de berekening van aanrijdtijd (snelste hulp). De AC-B is belegd met de taak om aflossing en herbezetting te coördineren. De restdekking blijft door deze maatregelen gegarandeerd en het is niet nodig aanvullende maatregelen te treffen.

3.5. Beoordeling werkdruk

Brandweer Fryslân heeft de alarmeringsfrequentie van een post afgezet inzichtelijk gemaakt. In de tabel valt op dat de hoofdpost in Leeuwarden verreweg het intensiefst wordt belast. Omdat deze post wordt bezet door beroepspersoneel vindt de organisatie dit acceptabel.

De werkdruk op de 65 vrijwillige posten lijkt op basis van de informatie in de tabel ook acceptabel. Grote kanttekeningen hierbij zijn dat het aantal uitrukken niet evenredig worden verdeeld over het aantal vrijwilligers en/of dat de beleving van werkdruk wel degelijk anders kan zijn.

4. CONCLUSIE BASISBRANDWEERZORG

Met het netwerk van 66 brandweerposten is Brandweer Fryslân een robuuste organisatie en kan er gedegen basisbrandweerzorg geleverd worden. Vanuit deze posten staan meer dan 1200 zeer betrokken medewerkers dag en nacht paraat voor de veiligheid van de inwoners van Fryslân.

Paraatheid is het is het primaire product wat de brandweer biedt aan de samenleving. Incidenten (en de locatie ervan) kunnen we niet voorspellen, maar paraat zijn als vangnet: daarvoor zijn we overal, dag en nacht beschikbaar. Elke post en iedere medewerker levert daarin zijn of haar bijdrage, ook in gebieden die het geluk hebben minder incidenten te hebben.

De beschrijving en beoordeling van de basisbrandweerzorg-dekking maakt zichtbaar hoe elke post is van waarde is in de paraatheid, zowel in haar directe omgeving als voor de naastgelegen buurposten. Een organisatie die gebouwd is op vrijwilligers kan immers alleen paraatheid borgen als er sprake is van redundantie. Paraatheid is daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid van posten, en de huidige inrichting als netwerk maakt dat ook mogelijk. Op deze manier is Brandweer Fryslân met haar basisbrandweerzorg altijd paraat.

Uit de operationele prestaties blijkt dat het netwerk bij daadwerkelijke incidenten ook goed functioneert, en dat de kazernes in zijn algemeenheid op de juiste plek staan. Dat betekent niet dat in de gehele provincie álle objecten even goed bereikbaar zijn: in de dag-situatie is in iets meer dan 4% van de buurten de dekking onvoldoende in en bij 2432 objecten wordt de maximale opkomsttijd overschreden. Hiervoor zijn aanvullende maatregelen beschikbaar, en worden geen wijzigingen op het gebied van basisbrandweerzorg voorgesteld.

Deel 2 - Specialistische- en aanvullende taken

In dit deel van het dekkingsplan wordt er ingegaan op de dekking van de specialistische en aanvullende taken binnen Brandweer Fryslân. Het is ingedeeld op basis van de hoofdstukken brand, hulpverlening, incident¬bestrijding gevaarlijke stoffen, incidentbestrijding op het water, natuurbrandbestrijding, operationele leiding en overige taken.

Leeswijzer
In elk hoofdstuk komen per paragraaf de taken aan bod die vallen onder de betreffende kerntaak. Daarbij wordt na een korte inleiding ingegaan op de dekking en wordt de paragraaf afgesloten met een motivering over de voorgestelde spreidingsvariant.

Wanneer er een opkomsttijd is vastgesteld voor een taak, is in de bijbehorende afbeelding de prestatie binnen deze opkomsttijd groen gearceerd. In het geval van overlappende operationele gebieden krijgt de arcering een donkerdere groentint.

5. BRAND

De basistaak voor de eerste brandweereenheid op het gebied van brandbestrijding is het redden van mens en dier, voorkomen van uitbreiding en het blussen van de brand. In het Bvr is opgenomen, dat een eenheid om de genoemde taken uit te kunnen voeren, de beschikking heeft over een TS met uitrusting. Hierbij wordt uitgegaan van een standaard voertuigbezetting (TS6), bestaande uit de verplichte aanwezige functies: 1 bevelvoerder, 1 chauffeur, tevens voertuigbediener en 4 manschappen. In Deel 1 van dit dekkingsplan is de inrichting van deze basistaak beschreven. In dit hoofdstuk komt de taak en spreiding van specialistische eenheden voor brandbestrijding aan bod.

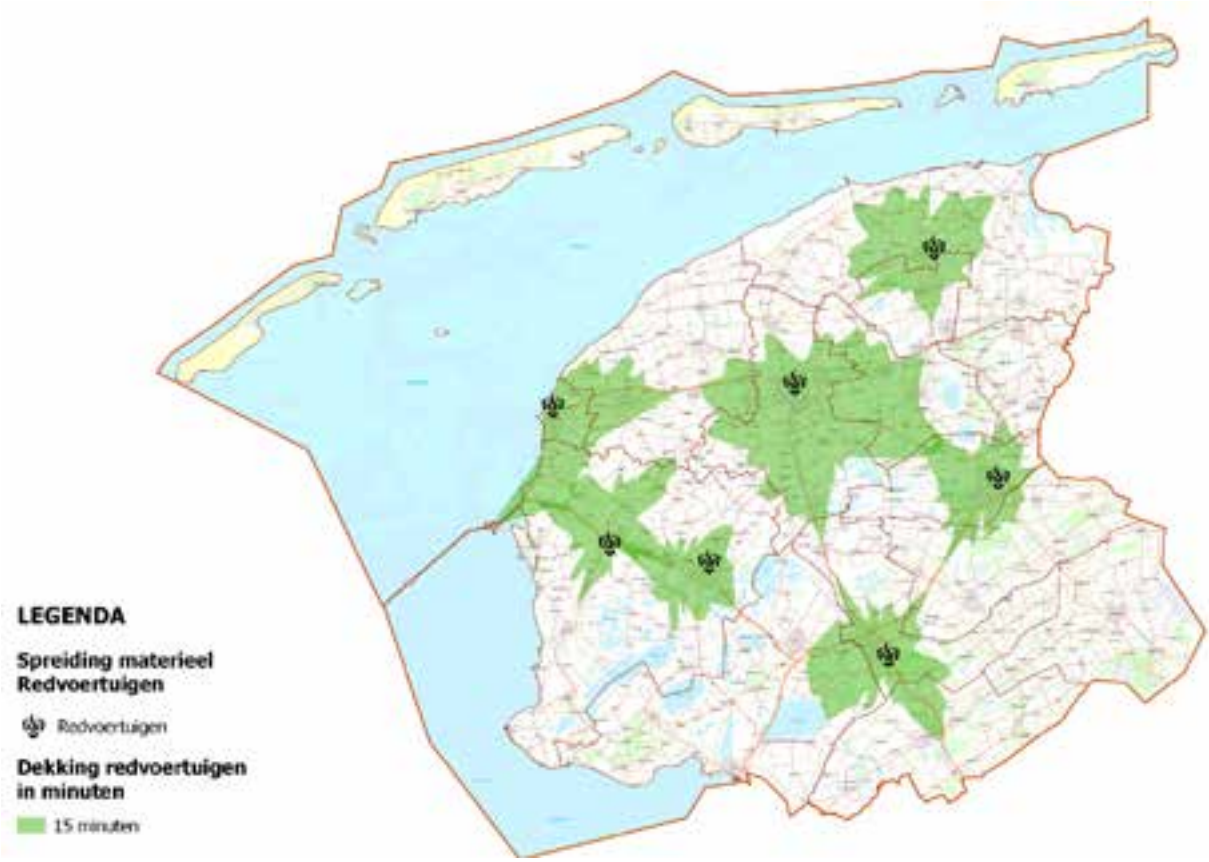
5.1 Redvoertuig (RV / HW)

Algemeen

Het redvoertuig wordt ingezet voor een aantal zeer verschillende taken, onder andere: de redding van mens en dier vanaf hoogte, ter ondersteuning bij de blussing, ter ondersteuning van het veilig werken op hoogte, als vluchtweg voor het eigen personeel en ter ondersteuning van de ambulancedienst. Met name in stedelijke gebieden met veel oudere gebouwen en een hoge bevolkingsdichtheid zijn panden met beperkte vluchtwegen en complexe aanvalsroutes voor de brandweer aanwezig. Een redvoertuig levert in deze gebieden een belangrijke bijdrage aan het redden van mens en dier en het bestrijden van brand. Het redvoertuig wordt bezet door 1 chauffeur, tevens voertuigbediener en 1 voertuigbediener.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende 7 kazernes over een redvoertuig: Bolsward, Dokkum, Drachten, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden (hoofdpost) en Sneek.

Motivering

- In de landelijke handreiking voor dekkings¬plannen wordt op basis van de component slagkracht gerefereerd naar opkomsttijden voor het redvoertuig: voor CBS-buurten met gebiedscategorie 1 (RG1) een mediaantijd van 7 minuten en een bandbreedte tussen 4 en 10 minuten. Dit is in lijn met de 1e TS voor RG1-gebieden. De normen in RG2 en RG3 die in DP2.0 nog gehanteerd werden komen in de GGO-methodiek te vervallen.
- Uit de analyse bleek dat dat de prestatie in risicogebied 1 een stuk lager is in de GGO methodiek voor de specialistische eenheid redden op hoogte (redvoertuig) ten opzichte van de prestaties van de norm in DP 2.0.
- De prestatie gaat van 97% naar 76% binnen de gestelde maximale opkomsttijd. Dit heeft te maken met de strengere normen die hiervoor gaan gelden en de eventuele toename in risicogebied 1 gebieden.
- Voor risicogebied 2 en 3 gebieden gelden daarentegen geen normtijden in de nieuwe methodiek, waardoor de prestaties in deze gebieden toenemen.
- Gezien de prestaties in RG1 is daarom gekozen om geen vermindering van het aantal RV'en voor te stellen, en de plaatsing ook niet aan te passen.
- Een verbetering van de prestaties van de redvoertuigen lijkt enkel mogelijk door over te gaan tot beroepsbezetting c.q. kazernering van de repressieve medewerkers, waarvoor financiële middelen ontbreken. Deze mogelijkheid is niet verder onderzocht.

Opmerking

- De kazerne Leeuwarden (hoofdpost) maakt gebruik van een springbemanning voor het redvoertuig en HVK-voertuig. Bij inzet van de HV-K is het redvoertuig niet paraat (en visa versa).
- Omdat het RV in Leeuwarden tijdens het ANW-tijdvenster gestationeerd is op Aldlansdyk, en in de DAG-periode op de Post Noord, wijkt de regionale dekking in deze periode marginaal af t.o.v. de DAG-situatie. Voor de leesbaarheid is hiervoor geen extra afbeelding opgenomen.
- Het redvoertuig van Bolsward is aangewezen als reservevoertuig. Deze wordt verplaatst bij uitval van één van de zes andere redvoertuigen.

6. BLUSWATERVOORZIENING

Algemeen

Bluswatervoorziening is een belangrijk speerpunt voor de brandweer. De effectiviteit van brandbestrijding wordt immers in grote mate bepaald door de aanwezigheid van voldoende blusmiddel. Brandweer Fryslân maakt als primair blusmiddel gebruik van water. De beschikbaarheid van bluswater is in Nederland expliciet de verantwoordelijkheid van gemeenten. Daarom is met gemeenten en partners op dit dossier de afgelopen jaren intensief samengewerkt, en ook de komende jaren zal dit een belangrijk onderwerp blijven. Door bijvoorbeeld extreem weer (droogte) of kleinere leidingdiameters van het drinkwaternet, zou het in de toekomst kunnen betekenen dat bluswatervoorziening op een andere manier georganiseerd gaat worden. Denk hierbij aan het afstoten van de brandkranen of een reductie op het aantal te gebruiken brandkranen. Ook het in toenemende mate van bebouwing in afgelegen gebieden doen een appél op de beschikbaarheid van bluswater in gebieden waar dat voorheen minder noodzakelijk was. De samenhang tussen alle componenten die een bijdrage leveren aan bluswatervoorziening wordt van wezenlijk belang, en kan in de toekomst aanleiding geven om de huidige voorzieningen/locaties te gaan heroverwegen.

Om hier, met de kennis van nu, zo goed mogelijk op voorbereid te zijn heeft Brandweer Fryslân via het project Fjoer en Wetter de samenhang van beschikbaar blusmiddel, behoefte bij incidentbestrijding en samenhang met technische oplossingen zo breed mogelijk bekeken. Hierbij is niet alleen gekeken naar basis- en grootschalige brandweerzorg, maar is ook de samenhang met Natuurbrandbestrijding en Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS) gezocht.

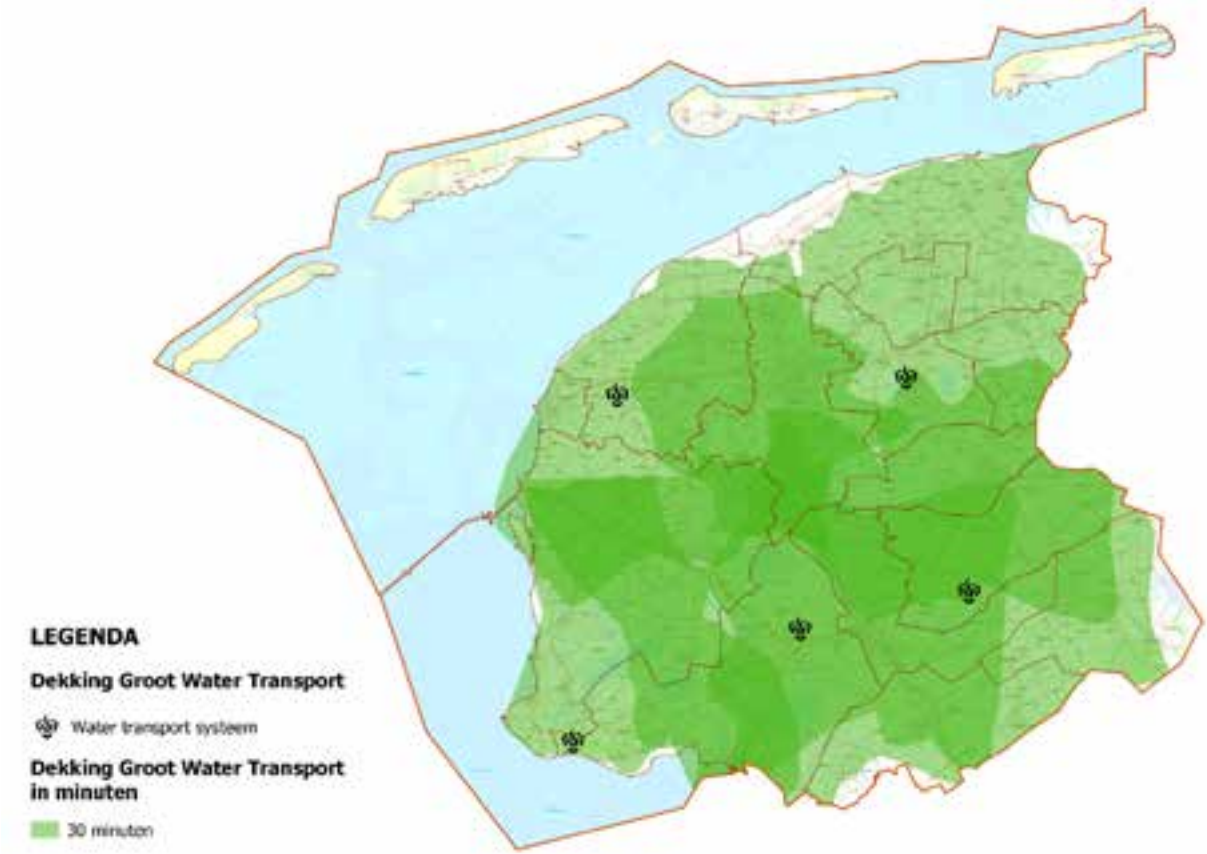
6.1. Groot watertransport-systemen (WTS / GWT)

Algemeen

Het grootschalig watertransport (WTS) is het systeem waarmee grote hoeveelheden bluswater over grote afstanden worden getransporteerd. Het systeem wordt ingezet bij branden waarbij veel bluswater nodig is. Hierbij gaat het dan vaak om relatief grote branden. Er wordt gebruik gemaakt van het WTS-1500 (watertransport over 1500 meter). Het systeem wordt ter plaatse gebracht met een haakarmvoertuig. Hiervoor geldt een voertuigbezetting van 1 chauffeur, tevens voertuigbediener, en 1 voertuigbediener.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende vijf kazernes over een WTS-1500: Bakhuizen, Joure, Burgum, Franeker en Gorredijk.

Motivering

- In het ontwerp van Dekkingsplan 2.0 bleek dat de dekking in de NW-hoek het hoogste was wanneer de WTS in Franeker gepositioneerd zou zijn. Tijdens de implementatie bleek dit organisatorisch niet realiseerbaar, waarna de positionering in Harlingen is geformaliseerd bij de herziening van het dekkingsplan. Aangezien in dit dekkingsplan Franeker geen HV-K meer heeft ontstaan hier mogelijkheden, en wordt opnieuw voorgesteld om de WTS in Franeker te positioneren. Harlingen beschikt dan niet meer over een WTS.
- Fjoer en Wetter adviseert een opkomsttijd van maximaal 30 minuten voor een WTS-eenheid. Hierna is nog voldoende opbouwtijd om te vallen binnen de prestatienormen van het GBO.
- Uit de analyse bleek dat dekking met 5 WTS-systemen het meest robuuste stelsel opleverde. Een reductie naar vier systemen zou in de ZW-hoek een verplaatsing van de WTS uit Joure vereisen, wat als neveneffect nadelige effecten zou hebben op de paraatheid van bluswater in de binnensteden van Sneek en Heerenveen.

Opmerkingen

- Bij de meldingsclassificatie ‘grote brand’ wordt er een WTS-eenheid gealarmeerd naar het incident. Bij een opvolgende alarmering conform de GBO-structuur (peloton Grootschalig Watervoorziening (GW)) worden aanvullend twee WTS-eenheden gealarmeerd. Hierna is er nog de mogelijkheid om één peloton GW in te zetten in regionaal of interregionaal verband.
- Om het systeem op te bouwen wordt vanuit de post waar de WTS staat tevens een opbouwploeg gealarmeerd, die uitrukt met een TS (minimale bezetting: TS-Flex). Na de opbouw van het WTS-1500 blijft de opbouwploeg, in overleg met de OvD, stand-by of gaat terug naar de post.

6.2. Waterwagen (WT / WTH)

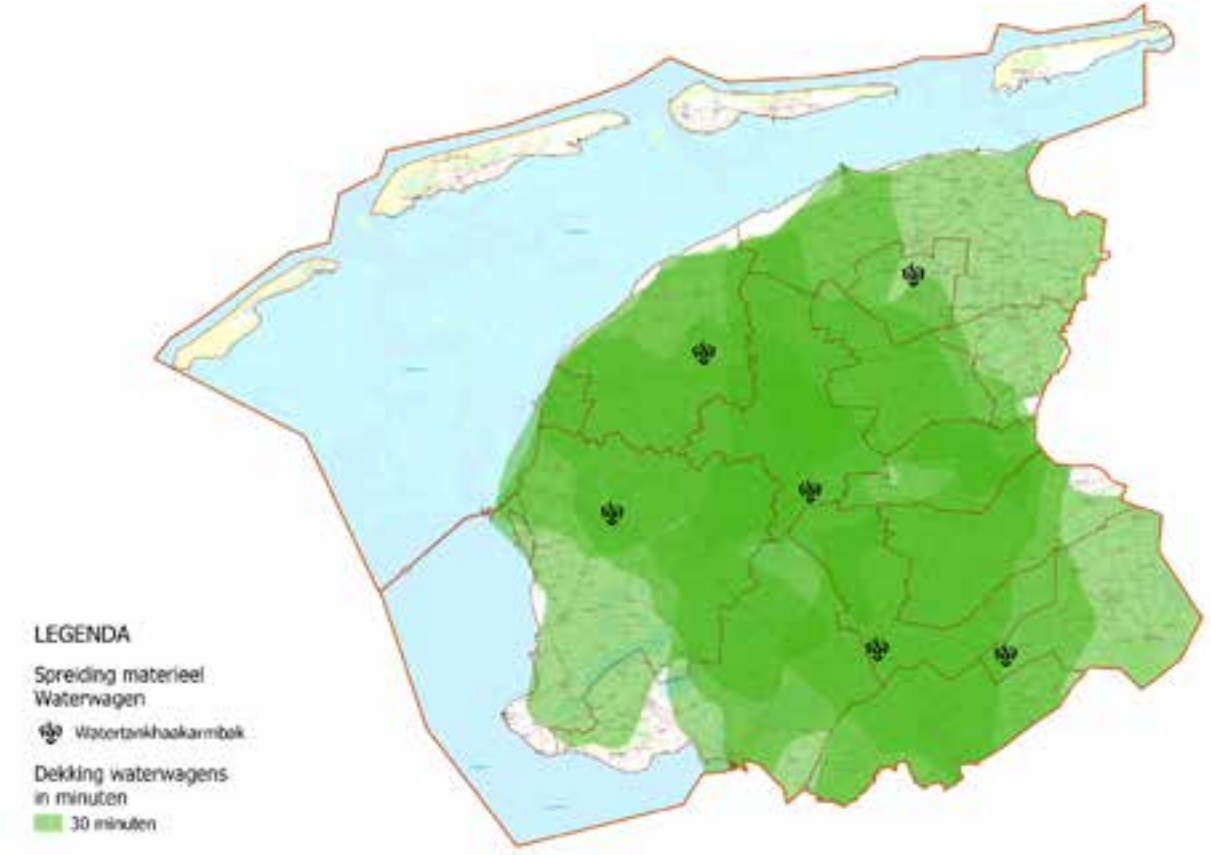
Algemeen

Om tankautospuiten in situaties te kunnen voorzien van extra water kunnen waterwagens worden ingezet. De waterwagens worden daarmee ingezet om meer koelend vermogen beschikbaar te stellen voor het blussen of beheersen van branden, zonder dat er een opbouwtijd benodigd is. De waterwagen heeft een watercapaciteit van tenminste 7.000 liter.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende zes kazernes over een waterwagen: Bolsward, Damwâld, Grou, Heerenveen, Menaam, Oldeberkoop.

Dekking

Motivering

- In Fryslân is uit analyse gebleken dat bij meerdere objecten de afstand tot de meeste dichtstbijzijnde bluswaterbron groter dan 3[7] 60 meter is. Het merendeel hiervan ligt in landelijk (RG3) gebied. Slechts een klein aantal objecten ligt in RG2 gebieden.
- Deze objecten hebben in veel gevallen een langere aanrijtijd. Ze liggen gedeeltelijk in 18+ gebieden, en hebben voornamelijk een woon- of agrarische gebruiksfunctie. Soms is dit in combinatie met bijvoorbeeld zorg (zorgboerderijen), kinderopvang of logies-functies.
- Fjoer en Wetter adviseert om bij brandmeldingen (brand gebouw) op specifieke locaties een watertank van tenminste 7 kuub te alarmeren met een opkomsttijd van max 30 minuten, om de periode tot het opbouwen van een WTS te kunnen overbruggen.
- Bij objecten waarbij de afstand tot de dichtstbijzijnde bluswaterbron >1500 meter is, adviseert F&W bij brandmeldingen (brand gebouw) op deze locaties twéé watertank-voertuigen te alarmeren met een opkomsttijd van max 30 minuten.
- Voor de inzetbaarheid van de Schuimbluseenheid (SBH) is het noodzakelijk om een WT-eenheid binnen 45 minuten ter plaatse te hebben.
- Uit de analyse bleek dat voor zowel brand- als IBGS-incidenten in de NW-hoek noodzaak bleek aan een extra WT. In Menaam wordt daarom een nieuwe WT-eenheid gepositioneerd.
- In het adviesrapport van F&W wordt afgeraden om een HA-chassis te delen tussen meerdere bluswater-haakarmbakken vanuit dezelfde locatie. Het is onwenselijk dat slechts één chassis beschikbaar is voor bijvoorbeeld én een waterbak, én/of een WIP bak, én/of een GWT, terwijl qua alarmering een post gevraagd kan worden beide bakken gelijktijdig te leveren. De WT van Burgum wordt daarom verplaatst naar Damwâld.
- Een CCFM heeft een watercapaciteit van 4.000 liter, en minder slagkracht dan een TS. F&W adviseert daarom om een CCFM niet als bluswatervoertuig in te zetten, maar een extra TS te alarmeren. Dit dekkingsplan neemt dat advies over: op het vasteland wordt de CCFM alleen ingezet als natuurbrandvoertuig. Op de Waddeneilanden kan de CCFM desgewenst ingezet worden voor bluswater.

Opmerkingen

- De kazerne Damwâld kan in afwachting van de nieuwbouw nog geen WT herbergen. In deze periode blijft Burgum de WT-taak uitoefenen tot de nieuwe kazerne van Damwoude is gerealiseerd.
- Het (nog te verwerven) SBH-voertuig (kazerne Grou) zal tevens bruikbaar zijn als WT, en krijgt daarom eveneens deze taak.
- De WT van Oldeberkoop is tevens geschikt voor natuurbrandbestrijding.
- In Heerenveen wordt één HA-chassis gedeeld voor WTH, WIP en STH-doeleinden. Vooralsnog is geen oplossing om dit te vereenvoudigen, en zal bij alarmering gelet moeten worden op de andere repressieve taken.

[7] Dit is namelijk de maximale afstand die twee TS'en in gezamenlijkheid kunnen overbruggen.

6.3. Motorspuit aanhanger (MSA)

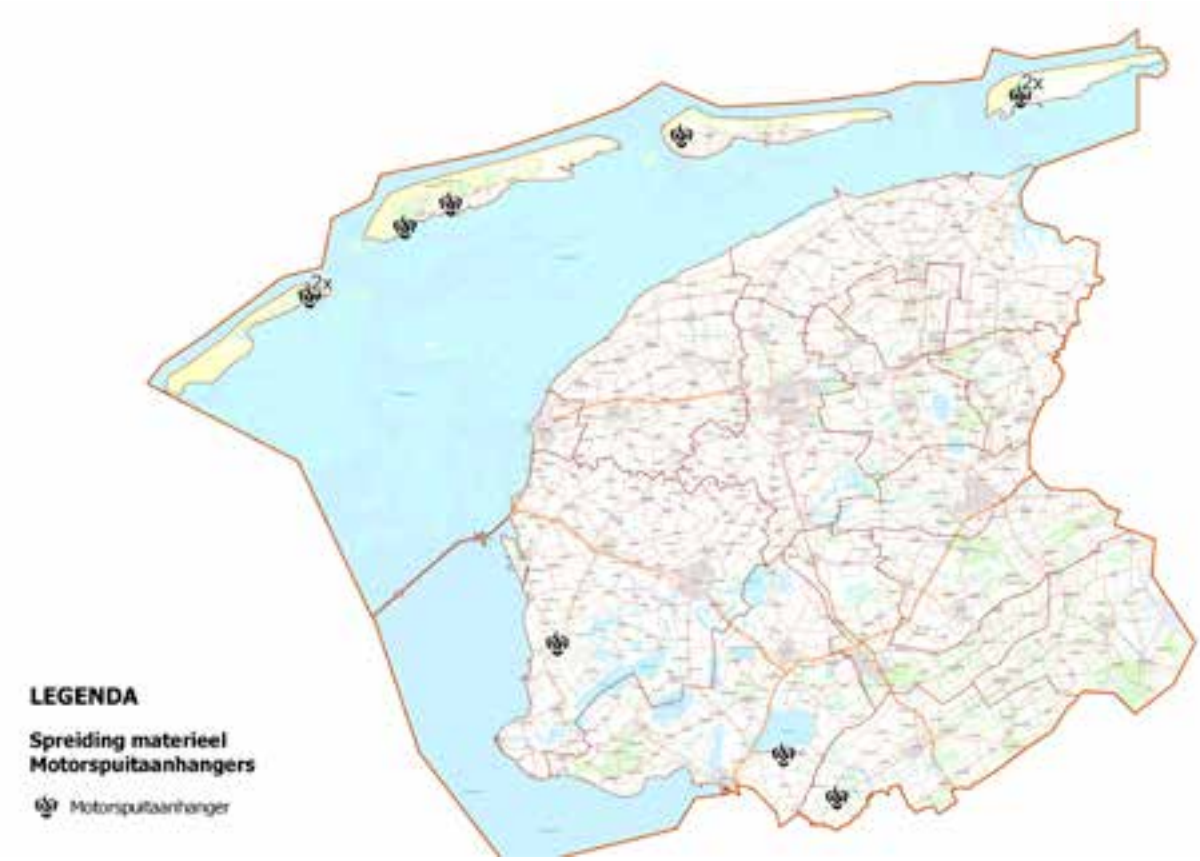
Algemeen

Een motorspuitaanhanger is een aanhanger met een (mobiele) bluswaterpomp. Dit maakt het enerzijds mogelijk om bluswater te voeden aan een TS zonder dat hiervoor een TS ingezet moet worden, en anderzijds om een waterwinpunt te bereiken die anders voor een TS niet toegankelijk was geweest. Hierbij kan gedacht worden aan een te zachte bodem of een te nauwe toegangsweg. Bij brandbestrijding wordt het reguliere opschalingsmodel gevolgd, aangevuld met WT-en bij specifieke objecten. Daar waar objecten onbereikbaar zijn voor een TS, en er gezien de nabijheid van objecten kans is op overslag, zal bij brandbestrijding op een andere manier gezorgd moeten worden voor het voorhanden krijgen van blusmiddel, waarvoor een MSA ingezet wordt.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende drie kazernes op de vaste wal over een MSA: Scherpenzeel, Echten en Workum.

Dekking

Motivering

- Qua objecten wordt hier gedoeld op objecten waar wel bluswaterbronnen aanwezig zijn, maar deze objecten niet bereikbaar zijn met een TS. Reguliere opschaling (TS, WT, WTS, etc.) kan hier dus niet de oplossing bieden.
- Uit analyse bleek dat hiervoor een beperkt aantal gebieden naar voren kwamen: Scherpenzeel (gebied Schenen), Echten en Hindeloopen.
- Solitaire objecten met woon- of recreatiefunctie in RG3-gebieden zijn buiten beschouwing gebleven. Conform de maatregelenmatrix vanuit Fjoer en Wetter worden hierop andere interventies gedaan.
- De MSA heeft een pompcapaciteit van minimaal 1600 l/min. Hierin wordt meegewogen dat de MSA verplaatst moet worden met de hand en dat er drie handstralen gevoed moeten kunnen worden.
- Om op de Afsluitdijk bluswater te kunnen genereren krijgen de posten Witmarsum en Makkum de beschikking over een zgn. Turbotauchpomp die over grotere hoogte water op kan pompen.
- De Waddeneilanden hebben de beschikking over groot-vermogen MSA's, omdat de reguliere opschaling zoals op de vaste wal hier niet mogelijk is. Nader beleid over de specificaties, aantallen en positionering wordt in de looptijd van het dekkingsplan ontwikkeld.

Opmerkingen

- De handkar-oplossing van Echten staat model voor de MSA van Scherpenzeel en Workum.
- Het trekkend voertuig van de MSA is de TS, tenzij de chauffeur (nog) niet opgeleid is om met een dergelijke combinatie te mogen rijden.
- Op de Waddeneilanden kan de groot-vermogen MSA ook getrokken worden door een PM.
- Om het gewicht van de aanhanger te reduceren wordt communicatie, ademlucht en benodigde slangen van TS gebruikt.
- Bij de aanbesteding van TS'en hebben posten de mogelijkheid om een derde zuigslang op het voertuig te plaatsen, zodat ze tot max.15 meter vanaf het voertuig open water aan kunnen zuigen.

6.4. Water inname punt (WIP)

Algemeen

Een Water Inname Punt (WIP) bestaat uit een container die gevuld kan worden met water (20.000 liter) en als vooruitgeschoven water inname punt bij natuurbrand-bestrijding wordt ingericht. De bakken zijn voorzien van de nodige verloopkoppelingen zodat naast brandweer ook loonwerkers ingezet kunnen worden om deze bakken te vullen met water, binnen een in te stellen bluswatercircuit.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende twee kazernes over een WIP: Drachten en Heerenveen.

Dekking

Motivering

- Voor de WIP-eenheden is geen opkomsttijd gedefinieerd.
- De locatiekeuze is gebaseerd op het verhoogde risico op natuurbrandincidenten in de ZO-hoek van Fryslân.
- Het advies van F&W raadt af om het gebied van een chassis op te delen tussen meerdere bluswatervoertuigen. Het is onwenselijk dat één chassis nodig is voor bijvoorbeeld én een waterbak, én/of een WIP bak, én/of een GWT. De WIP van Gorredijk wordt daarom verplaatst naar Drachten.
- De Waddeneilanden hebben de beschikking over zgn. WIP-zakken, die met een soortgelijk principe werken.

7. HULPVERLENING

De basistaak voor de eerste brandweereenheid op het gebied van hulpverlening is Technische Hulpverlening (THV). In het Bvr is opgenomen, dat een eenheid om de genoemde taak uit te kunnen voeren, de beschikking heeft over een TS met standaarduitrusting. Hierbij wordt uitgegaan van een standaard voertuigbezetting (TS6), bestaande uit: 1 bevelvoerder, 1 chauffeur, tevens voertuigbediener en 4 manschappen. In dit hoofdstuk komt de taak en spreiding van specialistische eenheden voor hulpverlening aan bod.

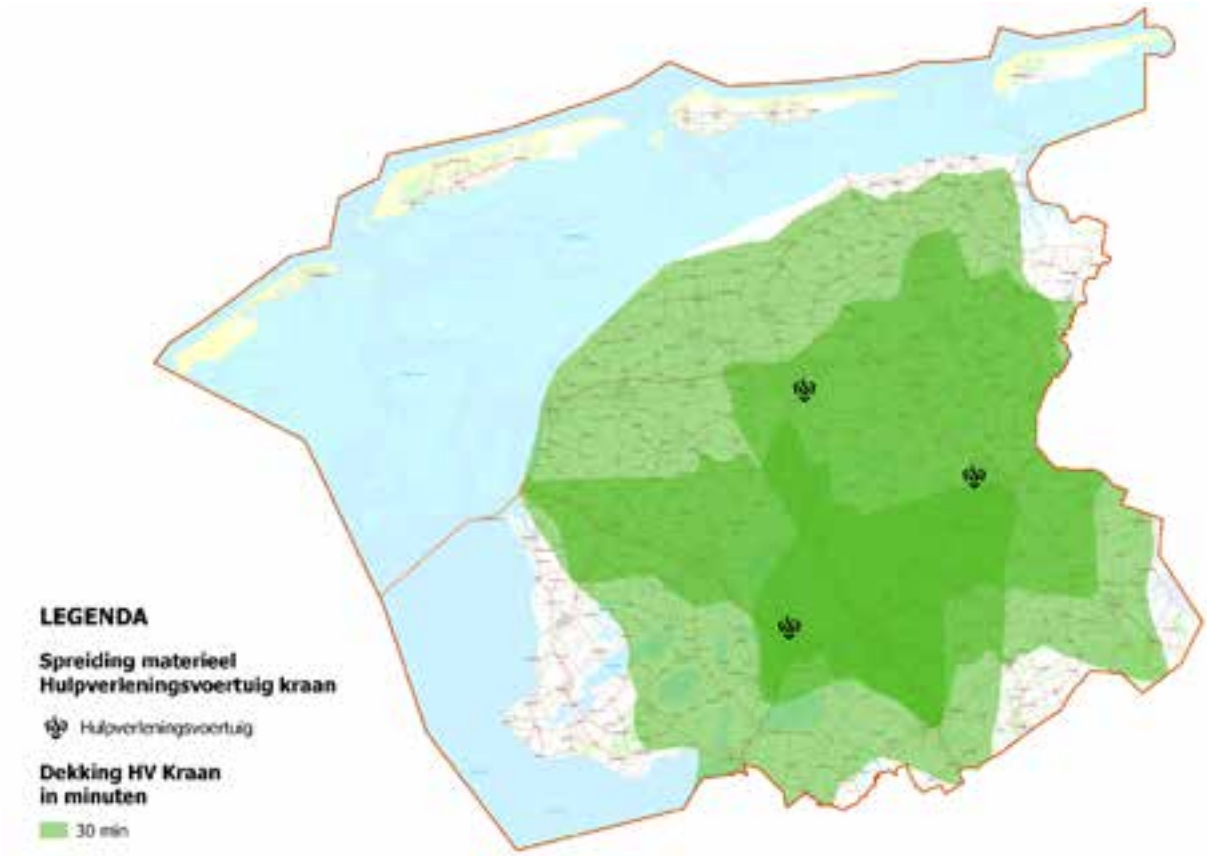
7.1. Hulpverleningsvoertuig-Kraan (HV-K)

Algemeen

Het Bvr geeft aan dat de regio ondersteunende eenheden voor hulpverlening beschikbaar moet hebben. De taak van de eenheid bestaat uit ondersteuning bij het bevrijden van beknelde en ingesloten mensen en dieren, bij ongevallen met zwaardere voertuigen, zoals vrachtwagens, bussen en treinen, bij de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen en bij waterongevallen. De eenheden hebben hiervoor de beschikking over een hulpverleningsvoertuig met uitrusting. Een HV-kraan (HVK) heeft, gezien de taak waarvoor deze wordt ingezet, de voorkeur. De voertuigen kennen een basisbezetting van 1 chauffeur, tevens voertuigbediener en 1 voertuigbediener.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende drie kazernes over een HV-Kraan: Drachten, Joure, Leeuwarden (hoofdpost).

Motivering

- In Dekkingsplan 2.0 werd gesproken over risicogebieden A en B, waarbij gebied A gekoppeld was aan de stedelijke gebieden en een opkomsttijd van 20 minuten kende. Het IRP toont aan dat risicovolle incidenten echter gekoppeld zijn aan de A- en N-wegen in plaats van stedelijke gebied.
- Aangezien er geen landelijke norm is voor een ondersteunende HV-eenheid, wordt in dit dekkingsplan geen onderscheid in A en B-gebieden gemaakt, en wordt als opkomsttijd 30 minuten gehanteerd.
- Uit de analyse bleek dat HV-K van Oosterwolde qua dekking grotendeels overlapte met Drachten en Joure. Aanvullend bleek uit de evaluatie dat de inzetfrequentie van de eenheid relatief laag was. Kazerne Oosterwolde wordt daarom niet meer uitgerust met een HV-K. Op het regionale dekkingspercentage heeft dit een reducerend effect van 2% (van 94% naar 92%).
- Uit de analyse bleek eveneens dat de dekking in de NW-hoek nagenoeg volledig overlapte met dekking vanuit Leeuwarden. Kazerne Franeker beschikt daarom in dit dekkingsplan niet meer over een HV-K. Dit heeft geen negatief effect op het regionale dekkingspercentage (blijft op 92%).
- De Waddeneilanden hebben elk de beschikking over een aanhanger met aanvullend hulpverleningsgereedschap.

Opmerkingen

- De kazerne Leeuwarden (hoofdpost) maakt gebruik van een springbemanning voor het HVK-voertuig en redvoertuig. Bij inzet van het redvoertuig is de HV-K niet paraat (en visa versa).
- De HV-K van Oosterwolde was tevens aangewezen als reserve-HV-K voor de andere posten. Met het wegvallen van 2 HV-K is er géén HV-K meer aangewezen als reservevoertuig. Bij onderhoud en storing (of indien vereist door opleiding/oefening) van een van de HV-K'en in Drachten, Leeuwarden of Joure zal de betreffende eenheid buiten dienst staan. Bij gelijktijdige inzet van het redvoertuig in Leeuwarden heeft dit als risico dat er dan slechts één HVK inzetbaar is.
- Omdat de HV-K in Leeuwarden tijdens het ANW-tijdvenster gestationeerd is op de Aldlânsdyk, en in de DAG-periode frequent op Post Noord, wijkt de regionale dekking in deze periode marginaal af t.o.v. de DAG-situatie. Voor de leesbaarheid is hiervoor geen extra afbeelding opgenomen.

7.2. Mesthulpverlening (VIA)

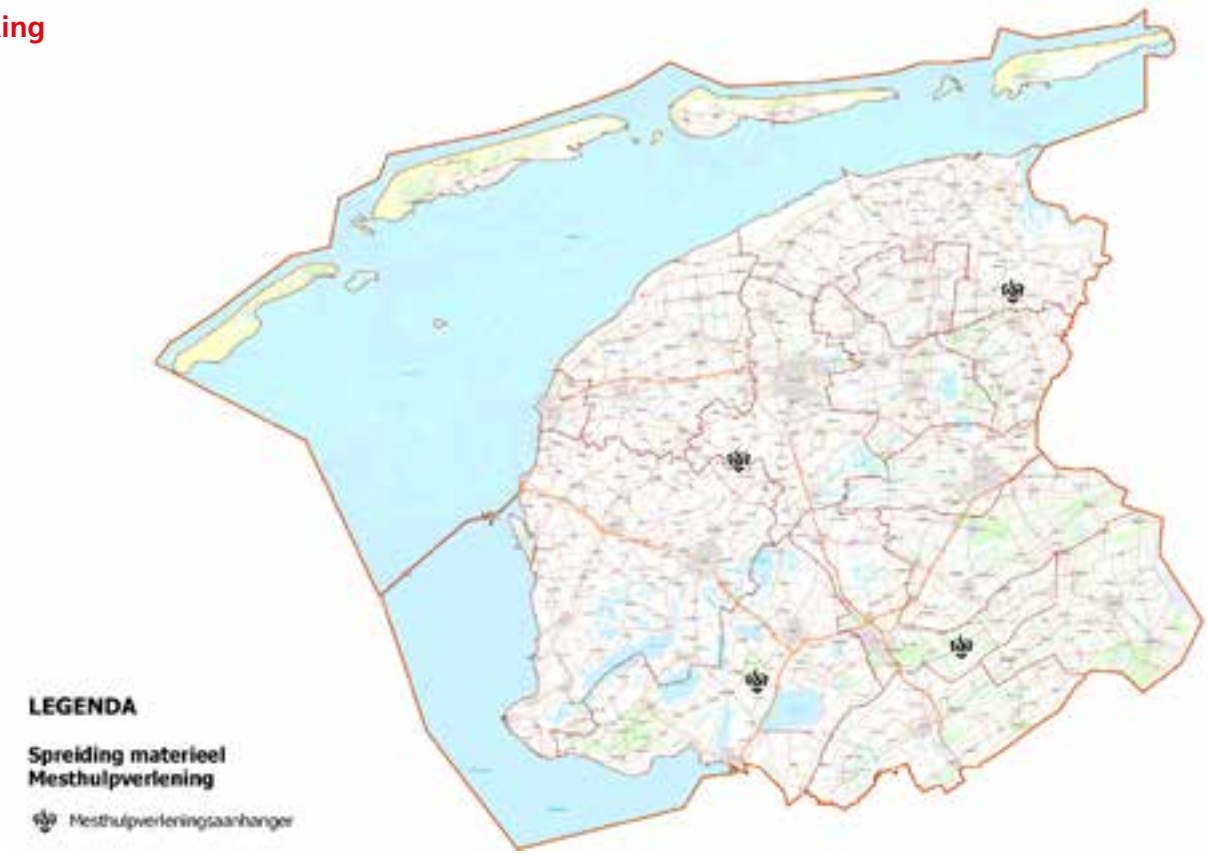
Algemeen

Hulpverlening aan dieren in o.a. mest-/gierkelders, -putten en -silo's is risicovol door de aanwezigheid van mestgassen en de omstandigheden waarin een redding of berging moet plaatsvinden. Hiervoor wordt een mesthulpverleningsteam gealarmeerd. Deze teams zijn ervaren in het werken met vee / grote huisdieren en het werken in beperkte ruimtes waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn, en hebben de beschikking over specialistisch materiaal.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende vier kazernes over een mesthulpverleningsteam: Mantgum, Kollum, Sint Nicolaasga en Nieuwehorne.

Dekking

Motivering

- Voor mesthulpverleningsteams zijn geen normtijden gedefinieerd.
- Inzetervaring- en frequentie sinds de start van deze teams in 2019 tonen aan dat vier teams op de vaste wal voldoende zijn.

Opmerkingen

- De Waddeneilanden hebben – met uitzondering van gierpakken – niet de beschikking over specialistisch materiaal voor mesthulpverlening. Bij behoefte/ noodzaak wordt hiervoor het dichtstbijzijnde team op de vaste wal gealarmeerd.
- Het specialistisch materiaal is geplaatst op een aanhanger, waarvan de TS het trekkend voertuig is.
- Voor arbeidshygiëne-doeleinden is er een 5e aanhanger beschikbaar.

7.3. Specialistisch Team Hulpverlening (STH)

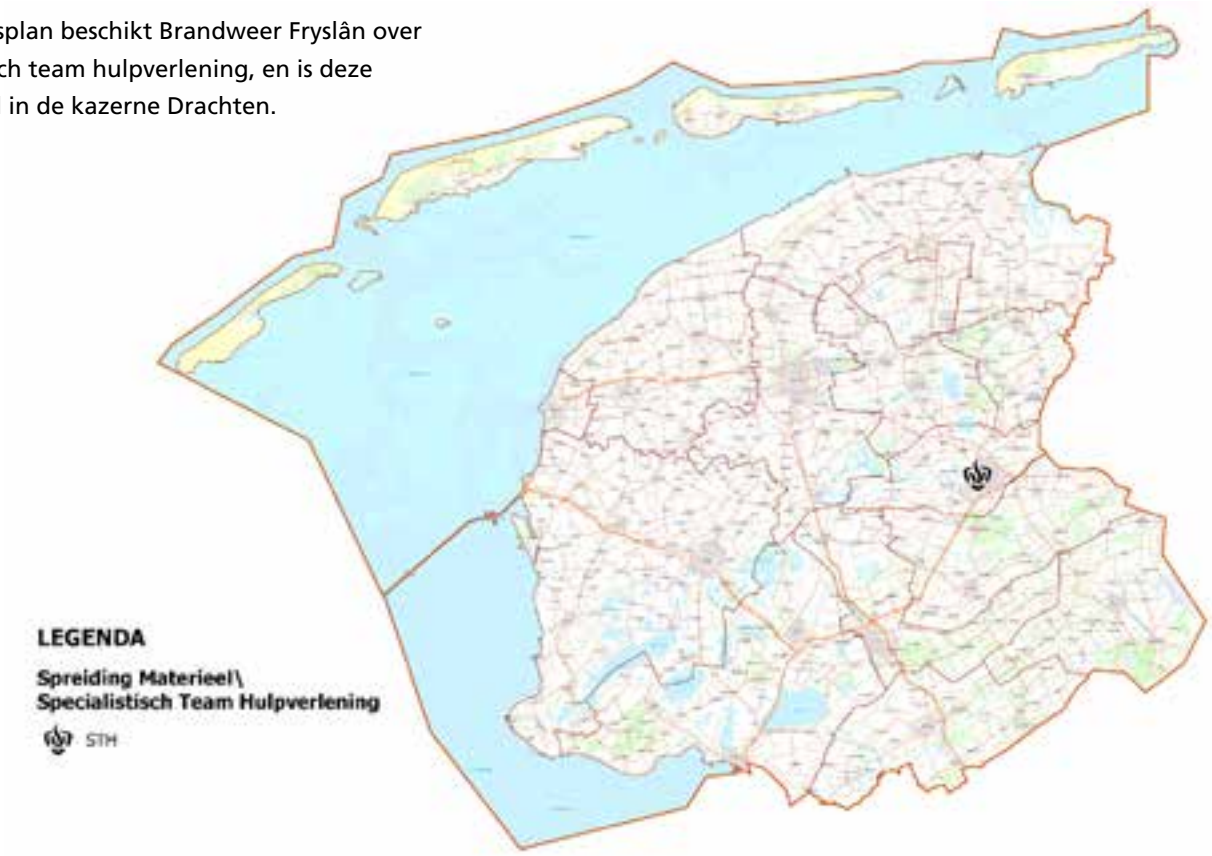
Algemeen

Een Specialistisch Team Hulpverlening (STH) wordt ingezet ter ondersteuning van de basisbrandweerzorg met het doel: redden van slachtoffers. Ze zijn inzetbaar op het gebied van instortingen van gebouwen, tunnels en complexe spoorwegincidenten. Het STH wordt ingezet daar waar kennis, techniek en/of materialen van de basisbrandweerzorg niet of onvoldoende beschikbaar zijn. Het team heeft een landelijke dekking vanuit vijf teams, verspreid over Nederland, waarvan één team vanuit Fryslân komt. Het team komt ter plaatse met een teamleider, tankautospuit en (tenminste) twee haakarmvoertuigen met haakarmcontainers.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikt Brandweer Fryslân over een specialistisch team hulpverlening, en is deze gepositioneerd in de kazerne Drachten.

Dekking

Motivering

- Het STH-team rukt, conform landelijke GBO-afspraken, uit binnen 30 minuten en is binnen 90 minuten ter plaatse.
- Het STH-team heeft de beschikking over drie HA-containers met materieel. In Drachten staan twee containers (voor redding en logistiek), in Heerenveen staat een derde container (stutmateriaal voor incidenten met instortingen). Afhankelijk van het incident zijn alle drie containers tegelijkertijd nodig. Voor de posten Drachten en Heerenveen is de beschikbaarheid van HA-chassis voor de 2e en 3e container een aandachtspunt.

Opmerkingen

- In kazerne Drachten is één tankautospuit en één HA-chassis (eigendom: NIPV) gereserveerd voor de STH-taak. Het tweede HA-voertuig is in eigendom van Brandweer Fryslân, en kan buiten STH-incidenten ook voor andere repressieve taken gebruikt worden.

8. INCIDENTBESTRIJDING GEVAARLIJKE STOFFEN (IBGS)

Algemeen

De basistaak voor de eerste brandweereenheid op het gebied van IBGS is het uitvoeren van basishandelingen voor bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. De taak van de eerste basiseenheid is gericht op het voorkomen van uitbreiding van het incident (stabiliseren). In het Bvr is opgenomen, dat een eenheid om de genoemde taken uit te kunnen voeren, de beschikking heeft over een TS met uitrusting. Hierbij wordt uitgegaan van een standaard voertuigbezetting (TS6), bestaande uit: 1 bevelvoerder, 1 chauffeur tevens voertuigbediener en 4 manschappen.

8.1 Gaspakkenteam (GSE)

Algemeen

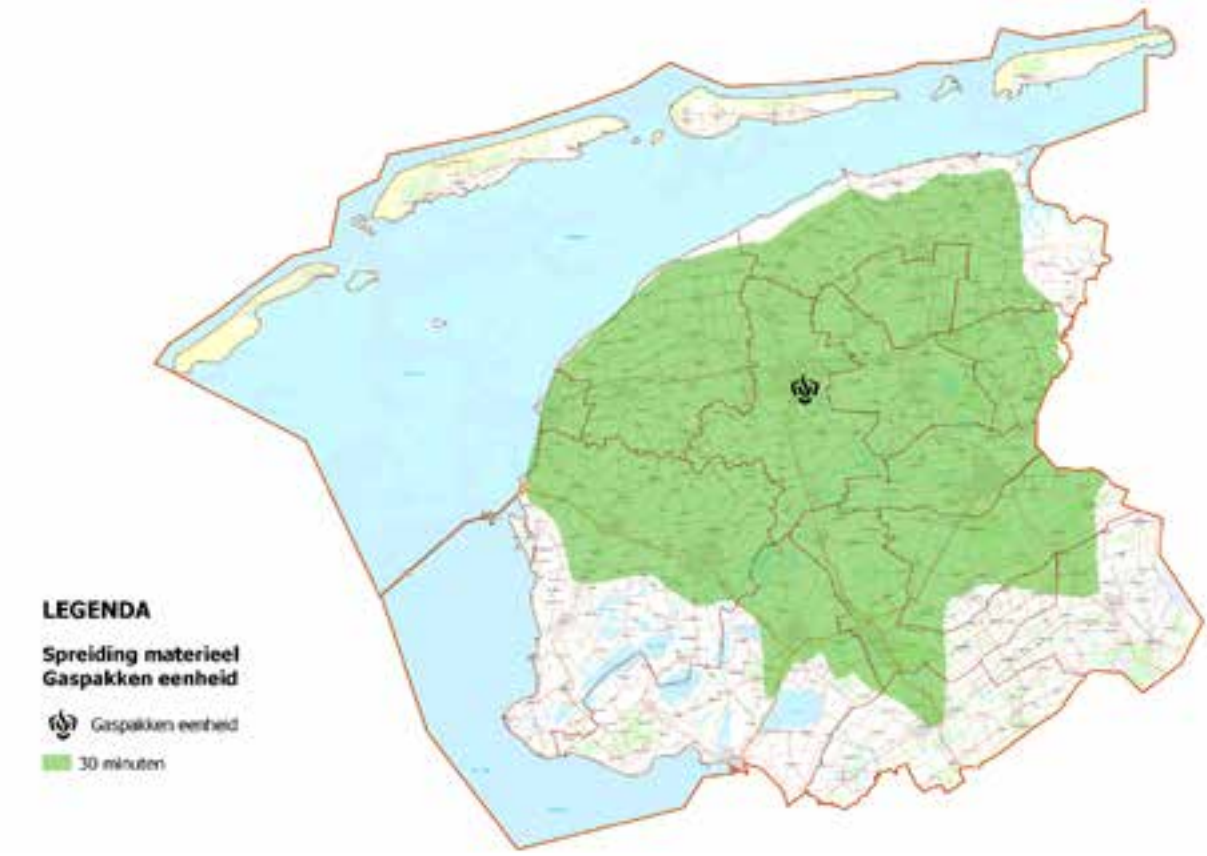
Voor (bron-)bestrijding en ontsmetting kan een beroep worden gedaan op de Gevaarlijke Stoffen Eenheid (GSE). Deze eenheid is belast met het redden van mensen en dieren uit een met gevaarlijke stoffen besmet gebied, het bestrijden van de bron van het ongeval met gevaarlijke stoffen en het ontsmetten van hulpverleners en burgers.

In het Bvr is opgenomen dat een eenheid bestrijding ongevallen met gevaarlijke stoffen ten minste bestaat uit: een officier van dienst, 2 bevelvoerders, 8 gaspakdragers, 6 manschappen en 2 chauffeurs.
De GSE in Brandweer Fryslân is op enkele punten anders georganiseerd. De GSE bestaat uit een gaspakkeneenheid, een HA-BOE (haakarmchassis met basisontsmettingseenheid) een basisontsmettingseenheid en een Officier van Dienst. De gevaarlijke stoffeneenheid bestaat uit: 1 bevelvoerder, 1 chauffeur, 4 gaspakdragers. De HA-BOE bestaat uit: 1 chauffeur, 1 bijrijder. Beide zijn tevens inzetbaar als gaspakdrager. Ontsmettingsteam bestaat uit: 1 bevelvoerder, 1 chauffeur en 4 manschappen. In totaal beschikt de GSE in Fryslân daarmee over 2 bevelvoerders, 6 gaspakdragers, 2 chauffeurs, 4 manschappen en 1 OvD.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikt de volgende kazerne over één Gevaarlijke Stoffen Eenheid: Leeuwarden (hoofdpost).

Dekking

Motivering

- De opkomsttijd die voor de GSE gehanteerd wordt is 30 minuten.

Opmerkingen

- Vanuit de doorontwikkeling van de landelijke visie op IBGS wordt in 2025 door de Veiligheidsregio Groningen onderzocht of zij een landelijk specialistisch team kan leveren. Naar verwachting kan een dergelijk team de taken van het GSE team in Fryslân overnemen. Eventuele wijzigingen en compenserende maatregelen op de invulling van deze taak in Fryslân worden t.z.t. bestuurlijk voorgelegd en (bij instemming) vastgesteld.
- De HA-BOE wordt ter plaatse gebracht door post Leeuwarden (hoofdpost).
- Het ontsmettingsteam wordt geleverd door post Stiens.

8.2. Schuimblusvoertuig (SB)

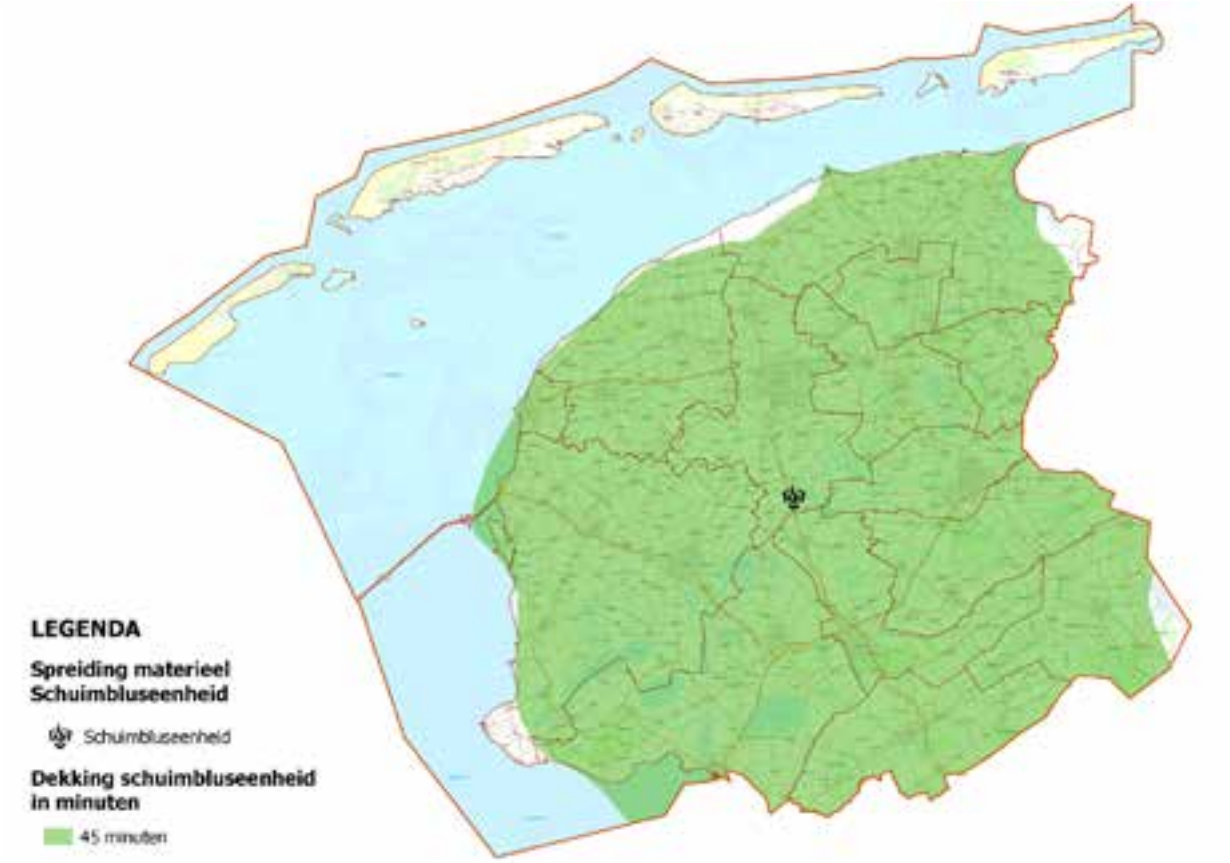
Algemeen

Ten behoeve van de bestrijding van een ongeval gevaarlijke stoffen kan het Schuimblusvoertuig (SB) worden ingezet. Deze SB wordt op aanvraag ingezet bij calamiteiten, brand en/of gevaarlijke stoffen waarbij afgedekt of geblust moet worden met schuim en/of water. Deze wordt bemenst door 1 chauffeur, tevens voertuigbediener en 1 voertuigbediener.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikt de volgende kazerne over een SB: Grou.

Dekking

Motivering

- De SB kent een opkomsttijd van 45 minuten.
- De repressieve prestatie van de SB is gericht op het afdekken van een plas van 700 m2. Dit is na onderzoek genomen als realistisch maatgevend scenario in Fryslân; afwijkend ten opzichte van de standaardwaarde[8] van 1500m2.
- De SB is geplaatst in Grou: dit zorgt voor voldoende dekking van een aantal belangrijke risicobronnen (o.a, het industrieterrein en de haven in Harlingen, een aantal (delen van) snelwegen en (delen van) waterwegen). De overige risicobronnen worden, net als binnen de huidige situatie, binnen de normtijd bereikt.
- Om inzetbaar te kunnen zijn is de gelijktijdige alarmering van een WT noodzakelijk. Tezamen met de SVM-voorraad (1.000L) en watervoorraad in de SB (7.000L) levert dit de beschikking van 14.000L water, wat voorwaardelijk is voor de prestatie-eis van 700m2. Een ruimere afdekking dan deze 700m2 is mogelijk, mits er extra aanvullend water voorhanden is.

Opmerkingen

- Na vervanging van de huidige SBH (schuimblushaakarm) bestaat het SB-voertuig naar verwachting niet meer uit een afzonderlijk HA-chassis en -bak, maar als een samengesteld voertuig.

[8] *Uit de landelijke visie IBGS*

8.3. Basis ontsmettingseenheid (BOE)

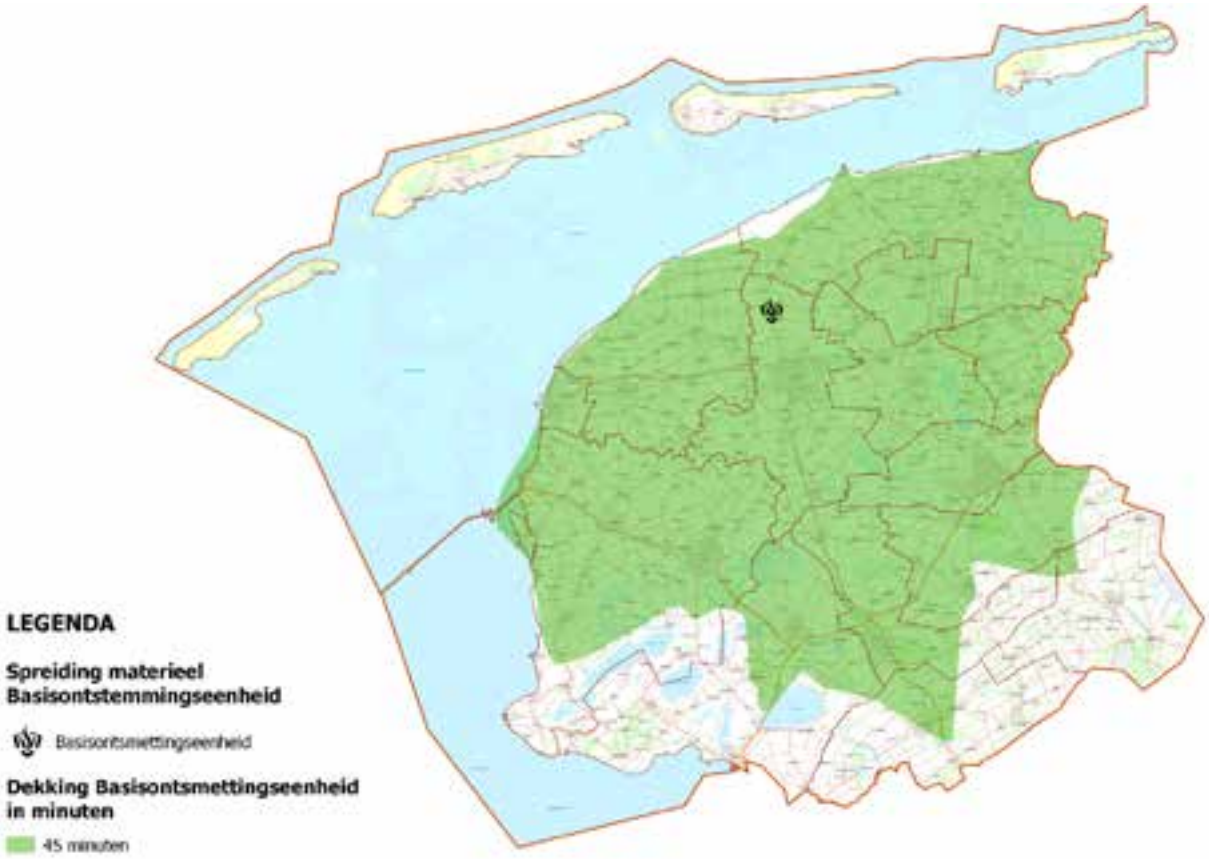
Algemeen

Voor schoonmaak- en ontsmettingswerkzaamheden kan een beroep worden gedaan op de Basis Ontsmettingeenheid (BOE). Deze eenheid is belast met het schoonmaken van slachtoffers en hulpverleners. De eenheid bestaat uit een TS uit Stiens en een HA-BOE uit Leeuwarden. De TS beschikt over 1 bevelvoerder, 1 chauffeur en 4 manschappen. De bezetting van de HA-BOE bestaat uit twee personen.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikt de volgende kazerne over een BOE: Stiens.

Dekking

Motivering

- De opkomsttijd die voor de BOE gehanteerd wordt is 45 minuten.

Opmerkingen

- Het ontsmettingsteam wordt geleverd door post Stiens.
- De HA-BOE staat in Leeuwarden (hoofdpost), en wordt ter plaatse gebracht door post Leeuwarden (hoofdpost).

8.4. Verkenningseenheden (VE)

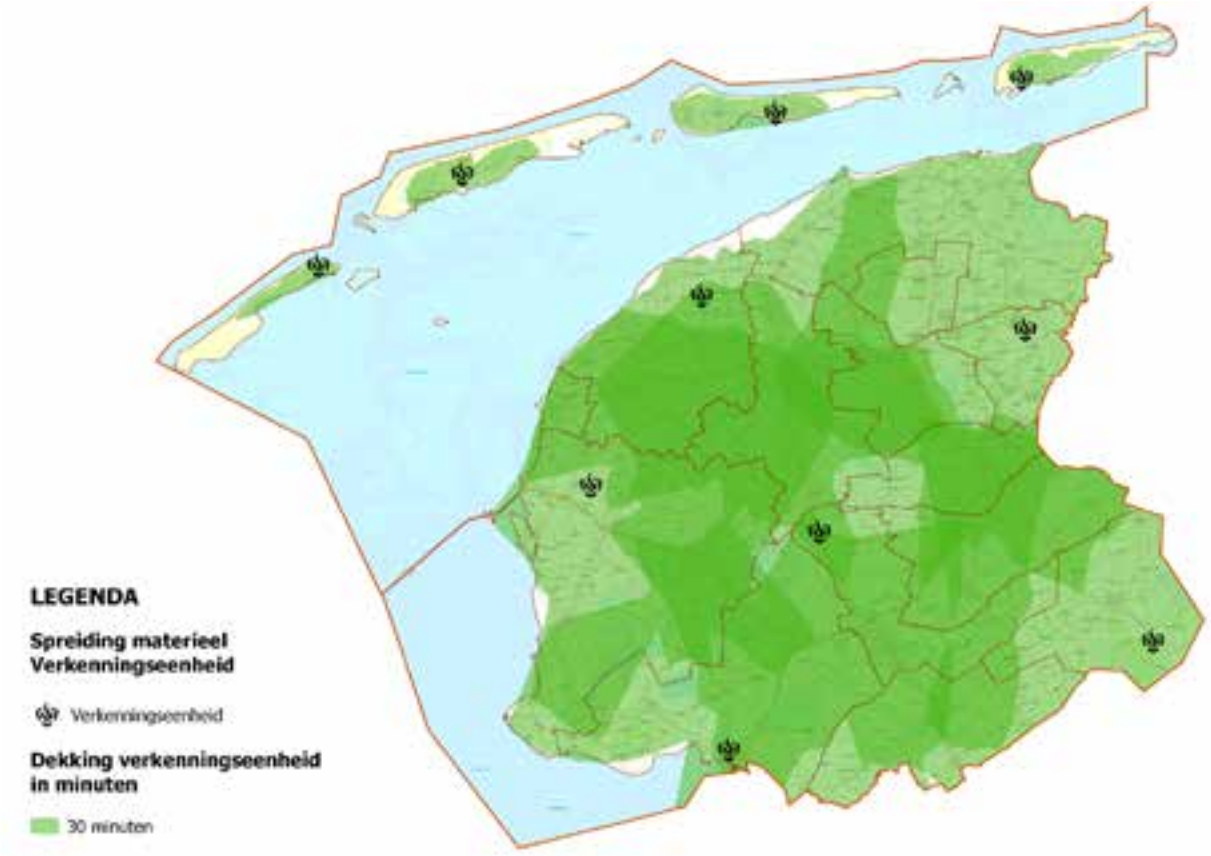
Algemeen

Verkenningseenheden (VE) werken in opdracht van de AGS/CVE (Adviseur Gevaarlijke Stoffen / Coördinator Verkenningseenheid) en voeren verkenning en beeldvorming uit van de effecten van een incident. Hiervoor verricht de VE metingen en waarnemingen in het bron- en/of effectgebied. De incidenttypen beperken zich niet tot incidenten met gevaarlijke stoffen, maar kunnen ook te maken hebben met brand, overstromingen en aardbevingen.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende tien kazernes over een verkenningseenheid: Akkrum, Ameland, Appelscha, Buitenpost, Lemmer, Schiermonnikoog, St. Annaparochie, Terschelling, Vlieland en Witmarsum.

Dekking

Motivering

- Het dekkingspercentage van deze 10 eenheden is 98%.
- De opkomsttijd van de 1e en 2e verkenningseenheid is 30 minuten
- De opkomsttijd van de 3e en 4e verkenningseenheid is 60 minuten
- De Waddeneilanden hebben elk de beschikking over één verkenningseenheid; vanaf de vaste wal kan de opkomstnorm van de 1e eenheid anders niet behaald worden.

Opmerkingen

- De VE maakt gebruik van de PM als voertuig. De apparatuur en PBM noodzakelijk voor de VE-taak ligt op de kazerne, waardoor ook met de TS uitgerukt kan worden in het geval van afwezigheid van de PM.

sepura

9. INCIDENTBESTRIJDING OP HET WATER

Algemeen

De basistaak voor de eerste brandweereenheid op het gebied van waterongevallen is het bieden van ondersteuning bij waterongevallen en grijpredding. In het Bvr is opgenomen, dat een eenheid om de genoemde taken uit te kunnen voeren, de beschikking heeft over een TS met uitrusting. Hierbij wordt uitgegaan van een standaard voertuigbezetting (TS6), bestaande uit de verplichte aanwezige functies: 1 bevelvoerder, 1 chauffeur, tevens voertuigbediener en 4 manschappen.

Gezien het risicobeeld, geografisch profiel en de maatschappelijke meerwaarde binnen de Friese regio heeft Brandweer Fryslân oppervlakteredteams (OVRT's) en duikteams. Dit is overeenkomstig de landelijke visie op waterongevallen die stelt: "De brandweer acht zich vanuit wettelijk en maatschappelijk perspectief blijvend verantwoordelijk voor de uitvoering van 'natte' reddings- en hulpverleningstaken".

Drietrapsraket

Bij incidenten waarbij personen te water raken wordt gewerkt volgens een modulaire inzettactiek; de drietrapsraket: grijpredding, oppervlakteredding en duikredding. Deze zijn op elkaar afgestemd, worden gelijktijdig gealarmeerd.

- Grijpredding: een redding van mens of dier in nood, in het water, nabij een wal, die in beginsel zonder specialistische uitrusting of team kan worden gered.
- Oppervlakteredding: Een redding van mens of dier in het water, waarbij het slachtoffer zichtbaar aan de water-oppervlakte is en maximaal 200 meter uit de walkant ligt.
- Duikredding: Een redding van mens of dier die zich onder het wateroppervlak bevindt. Een brandweerduikinzet kan in ieder soort oppervlaktewater plaatsvinden voor zover deze binnen de maximale duikdiepte van 15 meter vallen met als uitzondering de Noordzee (hier wordt door de kustregio's separaat op geprepareerd).

Water-KVT

Voor een juiste alarmering bij incidenten is plaatsbepaling erg belangrijk. Op het land is dit vele malen eenvoudiger dan op het water, bijvoorbeeld door straatnamen en hectometerpalen. Deze ontbreken op het water. De Friese meren en waterwegen zijn daarom, in afstemming met de meldkamer, ingedeeld in een zgn. Water-KVT. Hierin zijn de wateren zo logisch mogelijk afgebakend, benoemd, en gekoppeld aan te alarmeren eenheden.

9.1. Waterongevallen eenheid (WO)

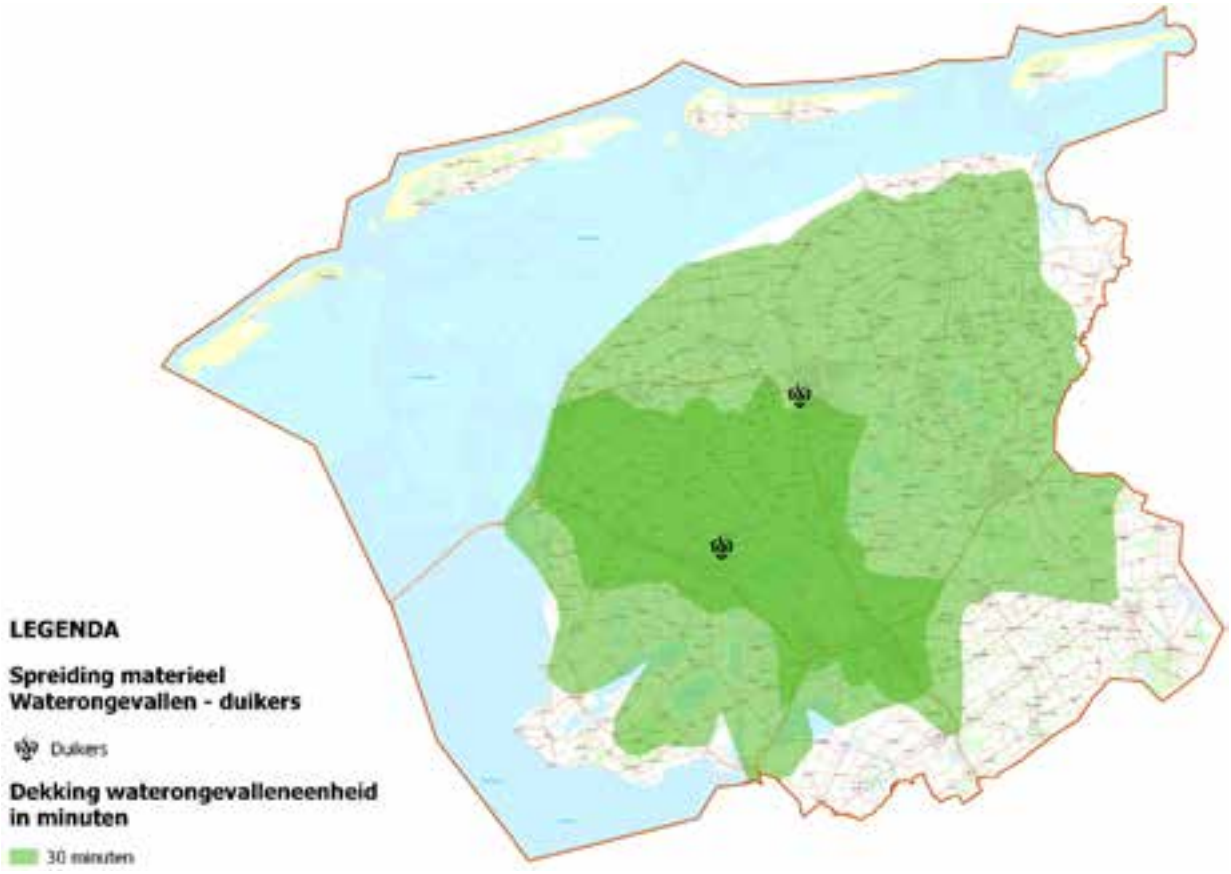
Algemeen

Bij de reddingsduik wordt zowel uitvoering gegeven aan de reddingsduik of zoektocht direct na de verdwijning (binnen het gouden uur) of aan de verlengde reddingsduik op verzoek van multipartners. Bij een duikinzet is de bezetting van een duikteam als volgt: 1 duikploegleider, 1 assistent duikploeg (tevens chauffeur) en 2 duikers (waarvan 1 reddingsduiker, 1 reserveduiker). De bemanning van een TS ondersteunt het duikteam. Een duikteam heeft voor de inzet de beschikking over een waterongevallenvoertuig en over een voor de duiktaak geschikt personeels- en materieelvaartuig.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende twee kazernes over een duikploeg: Leeuwarden Aldlansdyk en Sneek.

Dekking

Motivering

- Als opkomsttijd wordt 30 minuten gehanteerd – gelijk aan Dekkingsplan 2.0.
- Het regionale dekkingspercentage met twee duikteams is 56,1%, waarbij de analyse van 2021-2023 aantoonde dat de ploegen in 95% van de incidenten op tijd ter plaatse was.

Opmerkingen

- Brandweer Fryslân sluit aan bij de Visie Waterongevalbestrijding, die in 2012 door het Bestuur van de Veiligheidsregio Fryslân is vastgesteld: duiken is een taak waarvoor zeer specifieke opleidings- en oefeninspanningen noodzakelijk zijn en de duikteams zijn hier de afgelopen jaren op ingericht en afgestemd.

9.2. Oppervlakteredteam (OVRT)

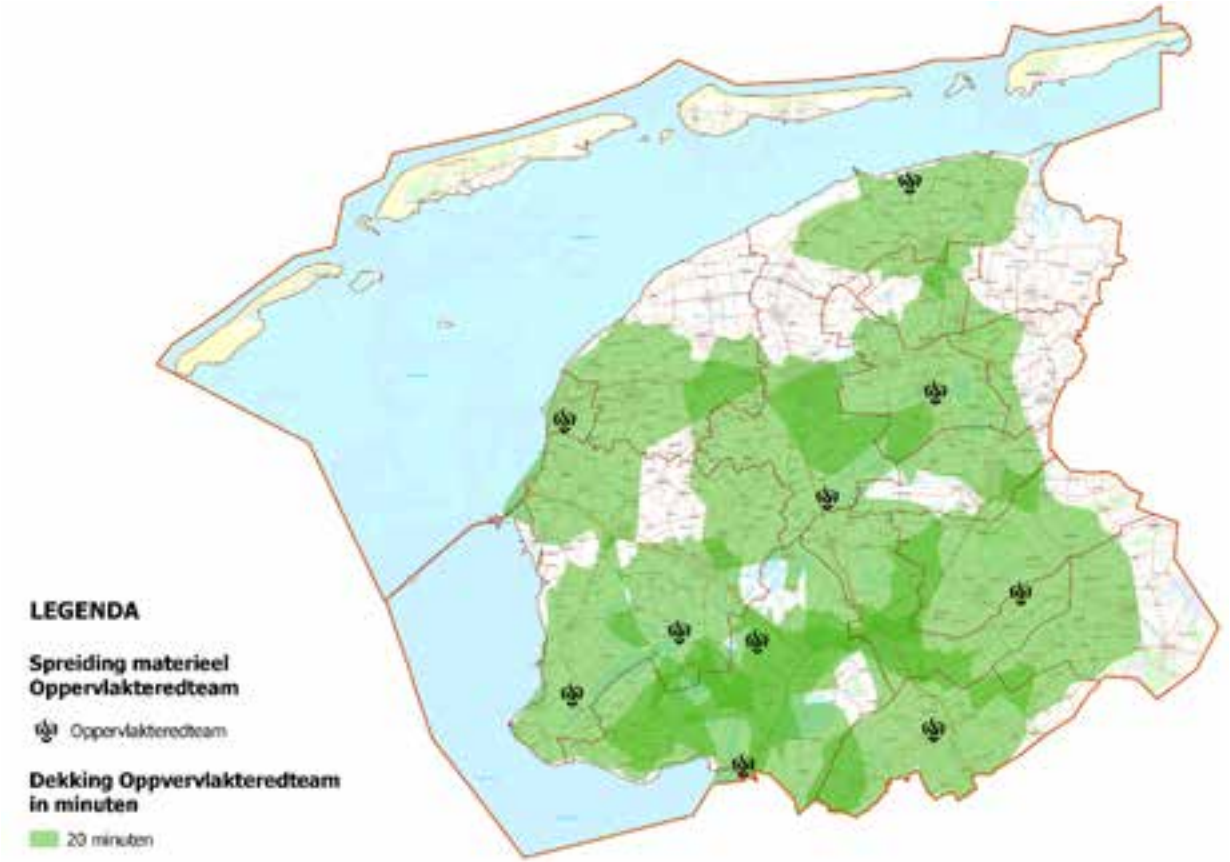
Algemeen

Een oppervlakteredding richt zich op het redden van mens (of dier) op het water of ijs waarbij het slachtoffer maximaal 200 meter uit de walkant is. Dit werkgebied kan worden verlegd wanneer gebruik wordt gemaakt van een vaartuig en/of een drijvend (werk)platform. Voor het zoeken naar slachtoffers aan de oppervlakte is deze inzet voldoende. Blijkt het slachtoffer onder water te zijn geraakt dan is het van belang dat de plaats wordt bepaald waar gedoken moet worden. Hiervoor is een follow-up van duikers noodzakelijk. Een OVRT wordt bemenst door 1 bevelvoerder, 1 chauffeur, 2 oppervlakteredders en 2 assistenten. Een duikteam kan tevens ingezet worden als OVRT.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende tien kazernes over een oppervlakteredteam: Burgum, Grou, Harlingen, Heeg, Jubbega, Koudum, Langweer, Lemmer, Ternaard en Wolvega.

Dekking

Motivering

- Als opkomsttijd wordt 20 minuten gehanteerd – gelijk aan Dekkingsplan 2.0.
- Uit de analyse bleek dat de OVRT-eenheid van Balk qua dekking volledig overlapte met de omringende posten met een BRV. Aanvullend bleek uit de evaluatie dat de inzetfrequentie van de eenheid zeer beperkt was. In dit dekkingsplan vervalt de taak daarom bij post Balk (regionaal dekkingspercentage blijft op 80%).
- Uit de analyse bleek eveneens dat wanneer in de NO-hoek van Fryslân een OVRT-team gepositioneerd wordt, het regionaal dekkingspercentage zou stijgen naar 85%. De evaluatie toonde aan dat in dit gebied ook incidenten geweest zijn waarbij een dergelijk team als eerste gealarmeerd zou zijn (nu: Burgum en Zoutkamp (VRG)). In dit dekkingsplan krijgt kazerne Ternaard daarom deze taak er bij.

Opmerkingen

- Elke OVRT-eenheid heeft de beschikking over een specifiek voertuig (OR).
- De vaarwegen zijn niet meegenomen in de analyse; er is gekeken naar bereikbaarheid via de wegen. Dit past bij de alarmering: in basis neemt een OVRT geen boot mee (PMV), maar worden ze ingezet vanaf de wal. De boot wordt op basis van expliciete alarmering of lokale kennis meegenomen ter ondersteuning van het OVRT.
- Elke OVRT-eenheid heeft de beschikking over een personeel/materieelvaartuig (PMV), welke geen deel uitmaakt van de water-KVT. Als de betreffende kazerne in de water-KVT actief is, beschikt het OVRT over een brandweervaartuig (BRV).
- De duikploegen van de kazerne Leeuwarden Aldlânsdyk en Sneek kunnen tevens ingezet worden als oppervlakteredteam, en hebben hiervoor de beschikking over een PMV. Beide PMV'en maken geen deel uit van de water-KVT.
- In de looptijd van het dekkingsplan wordt de toegevoegde waarde van een PMV voor een OVRT-eenheid per operationeel gebied nader bekeken. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan krijgt kazerne Ternaard de beschikking over een (nieuw aan te schaffen) vaartuig vanwege de nieuwe OVRT-taak.

9.3. Brandweer vaartuig (BRV)

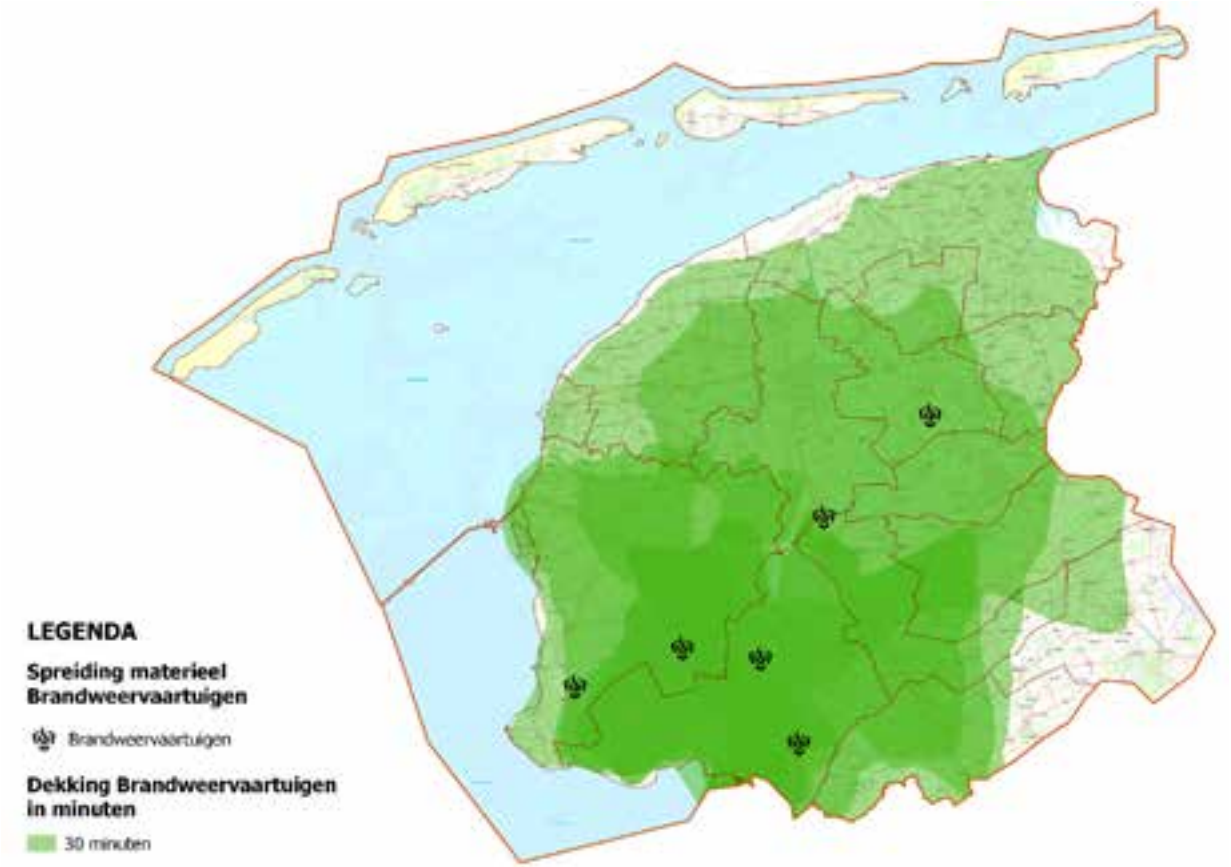
Algemeen

De taak van een Brandweervaartuig (BRV) is gericht op redden, blussen en hulpverlening. Hierbij wordt een afbakening gemaakt in gebied waar brandweervaartuigen bij incidenten primair worden ingezet, namelijk op de grote hoofdvaarwegen en de grote binnenmeren. Hierbij is aangesloten bij het Incidentbestrijdingsplan Hoofdvaarwegen (hoofdvaarwegen, grote meren, sluizen, aquaducten en havens). De bemensing van een brandweervaartuig bestaat uit 1 schipper, 1 bevelvoerder en minimaal 2 manschappen (maximaal aantal is afhankelijk van de taak).

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende zes kazernes over een brandweervaartuig: Burgum, Echten, Grou, Heeg, Koudum en Langweer.

Dekking

Motivering

- Voor de brandweervaartuigen wordt als norm een maximale opkomsttijd van 30 minuten gehanteerd, conform het IBP Hoofdvaarwegen.
- Uit de analyse bleek dat de BRV-eenheid van Balk qua dekking volledig overlapte met de omringende posten met een BRV. Aanvullend bleek uit de evaluatie dat de inzetfrequentie van de eenheid laag was. In dit dekkingsplan vervalt de taak daarom bij post Balk (regionaal dekkingspercentage blijft gelijk).
- De brandweervaartuigen van de kazernes Langweer en Echten liggen in het water (cq. boothuis); de vaartuigen van de andere 4 posten staan in de kazerne op een trailer.

Opmerkingen

Geen

9.4. Nationale Reddingsvloot (NRV)

Algemeen

De Nationale Reddingsvloot (NRV) wordt gevormd door vijf pelotons met in totaal 88 reddingseenheden uit het hele land, die bemand worden door brandweer en reddingsbrigades. De VRF valt onder het peloton Midden- en Noord, samen met de VRG, VRFL, VRGV en de VRU. De NRV wordt ingezet bij grootschalige waterincidenten zoals overstromingen. De primaire taken zijn: verkenning van het gebied, evacuatie en redding van mens en dier. Daarnaast biedt de NRV logistieke ondersteuning aan andere hulpverleningsdiensten, bijvoorbeeld om mensen, materieel en middelen te verplaatsen.

De NRV is een bovenregionale samenwerking tussen Reddingsbrigade Nederland en de 22 veiligheidsregio's met een overstromingsrisico. De Reddingsbrigade zorgt voor de (landelijke) coördinatie.

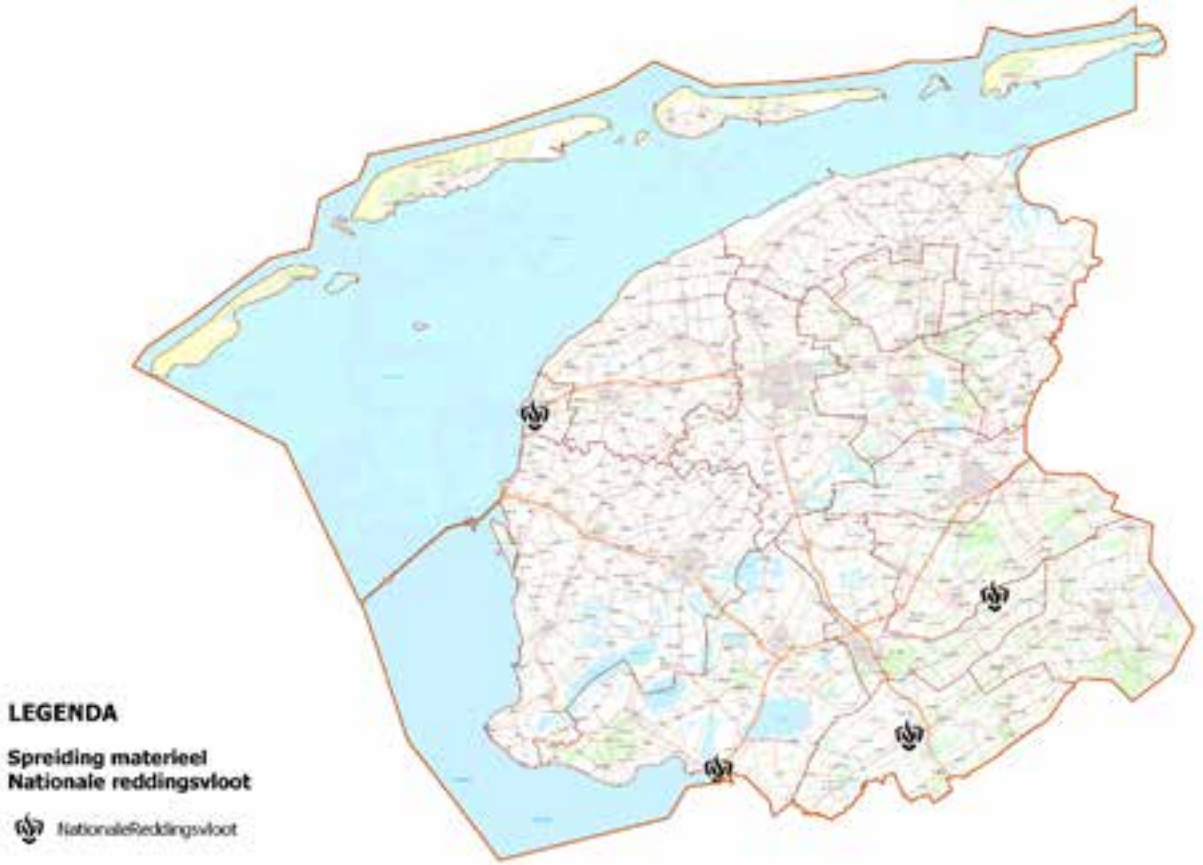
Binnen de VRF wordt reddingscapaciteit alleen door de brandweer geleverd, en werkt daarin dus niet samen met de reddingsbrigade in de regio.

De eenheid die de VRF levert bestaat uit: 4x OVRT-team met voer- en vaartuig, 1x leider reddingsgroep (Officier van Dienst, gebied: ZW), 1x chauffeur t.b.v. leider reddingsgroep en 2x een extra PM voertuig voor logistiek.

Inrichting

In het dekkingsplan zijn de volgende vier kazernes aangewezen voor de NRV-taak: Jubbega, Harlingen, Lemmer en Wolvega. Dit zijn kazernes met een OVRT-taak.

Dekking

Motivering

- Een reddingseenheid moet na alarmering binnen drie uur op een vertreklocatie kunnen zijn. Bij een eventueel vooralarm wordt ingekort naar één uur.
- In dit dekkingsplan worden geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen

- De vaartuigen van het NRV zijn specifiek PMV-vaartuigen, vanwege de beperkte diepgang. Een BRV is hiervoor niet geschikt.

9.5. Olieschermen

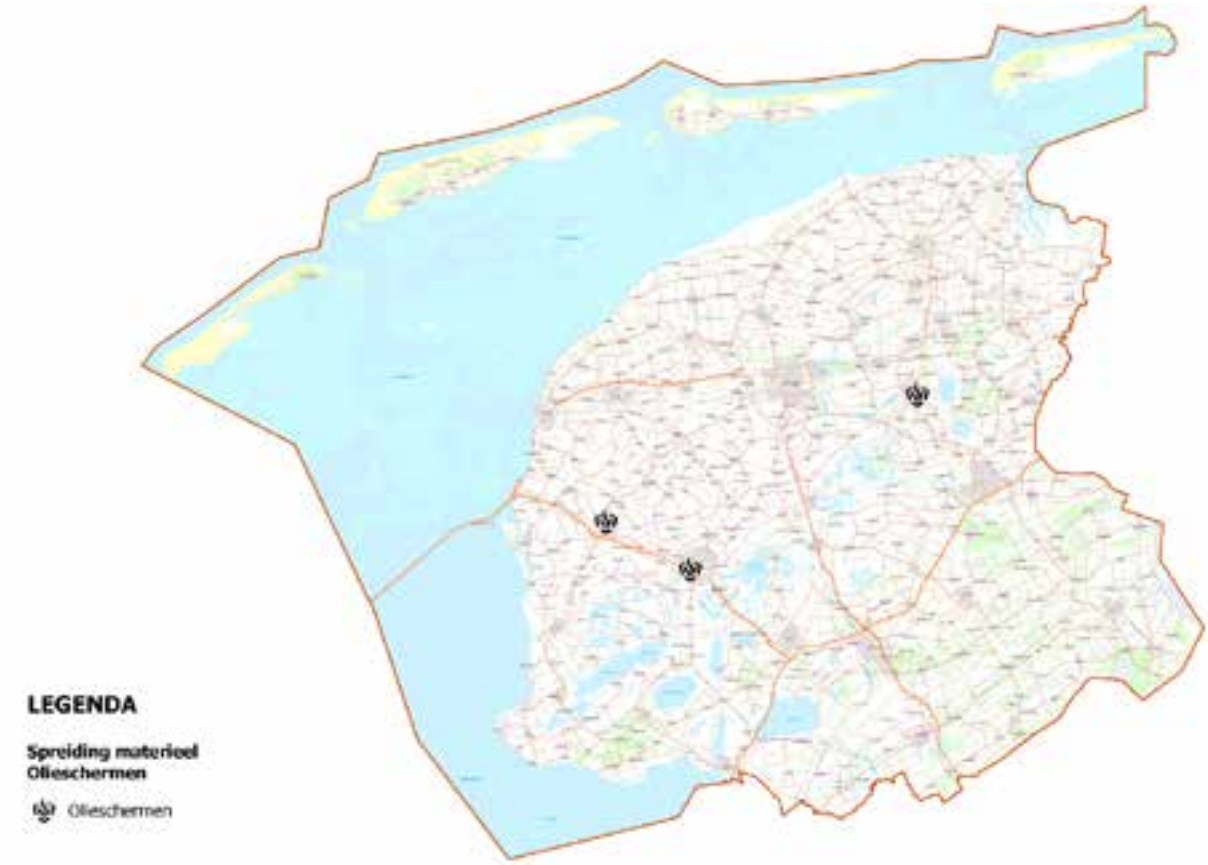
Algemeen

Ter voorkoming en beperking van milieuschade door oppervlakteverontreiniging heeft Brandweer Fryslân een samenwerking met het Wetterskip Fryslân. Hoewel het een feitelijke taak is van het Wetterskip, is de Brandweer dikwijls bij dit type incidenten betrokken én kan ze 24/7 materieel en mankracht leveren. Het resultaat is dat op brandweerkazernes materiaal van het Wetterskip is gepositioneerd, wat in dien nodig ter plaatse en aangebracht wordt door brandweerpersoneel. Dit wordt uitgevoerd vanaf de walkant, en bij voorkomende gevallen is eveneens een vaartuig voorhanden om vanaf het water te kunnen assisteren. Na afloop ruimt het Wetterskip de olieschermen weer op, en brengt ze deze terug naar de betreffende kazerne.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende drie kazernes over een olieschерm: Bolsward, Burgum en Sneek.

Dekking

Motivering

- Voor deze taak zijn geen opkomsttijden gedefinieerd.
- Met de komst van een nieuwe SB in Grou is op deze kazerne naar verwachting geen HA-voertuig meer om de olieschermen te vervoeren. Dit wordt daarom op termijn verplaatst naar Bolsward.

Opmerkingen

Geen

10. NATUURBRANDBESTRIJDING

Algemeen

Het bestrijden van natuurbranden is een vak apart. Het vraagt andere werkwijzen, ander materiaal, andere kennis en is qua grootte en tijdsduur al snel niet meer te vergelijken met branden in objecten. De impact van natuurbranden kan ook zeer groot zijn; reden te meer om de slagkracht hierop goed af te stemmen. In dit hoofdstuk wordt de spreiding van materieel hieromtrent behandeld.

10.1. Tankautospuit Natuurbrandbestrijding (TST-NB)

Algemeen

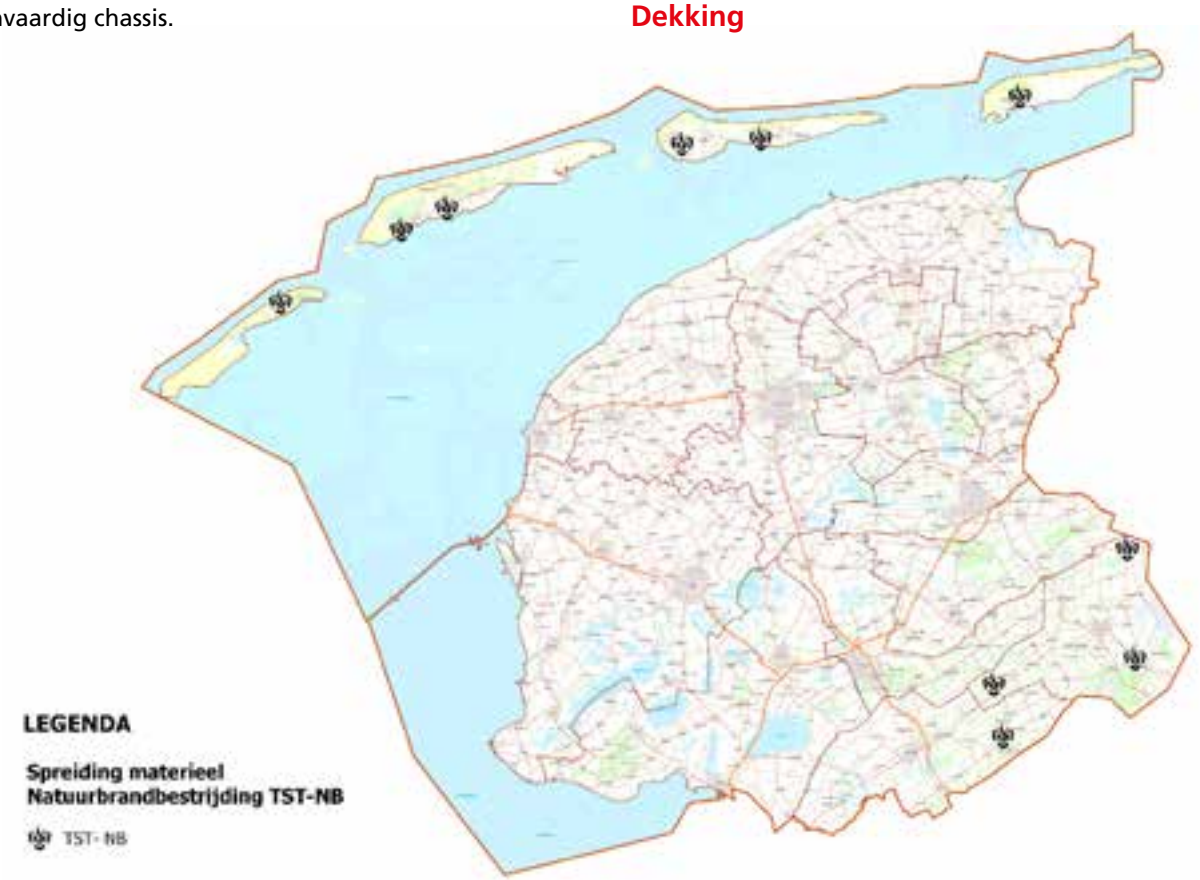
De TST-NB is een zogenaamd “combi-voertuig”; een voertuig is geschikt voor zowel de basisbrandweerzorg als mede natuurbrandbestrijding. De opbouw is op een 4x4 terreinvaardig chassis.

Het voertuig beschikt over een 3000L/min pomp en een watertank van 3000-3500 liter. Het voertuig heeft aanpassingen voor natuurbrandbestrijding: 4x4, de mogelijkheid tot rijdend blussen, een bandenaflaat systeem en een hoge bodemvrijheid.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende vier kazernes op de vaste wal over een TST-NB: Appelscha, Noordwolde, Haulerwijk en Oldeberkoop. Op de Waddeneilanden beschikken (op termijn) alle posten over een TST-NB.

Dekking

Motivering

- De positionering van TST-NB eenheden op de vaste wal is geanalyseerd binnen het project Natuurbrandbestrijding. In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen

- De TST-NB-eenheid is, onder de classificatie NBT-voertuig, alarmeerbaar en inzetbaar binnen een (inter-)regionaal peloton Natuurbrandbestrijding.
- De NBT-voertuigen op de Waddeneilanden zijn niet beschikbaar voor incidenten op de vaste wal, en blijven op het eiland.

10.2. CCFM (CCFM)

Algemeen

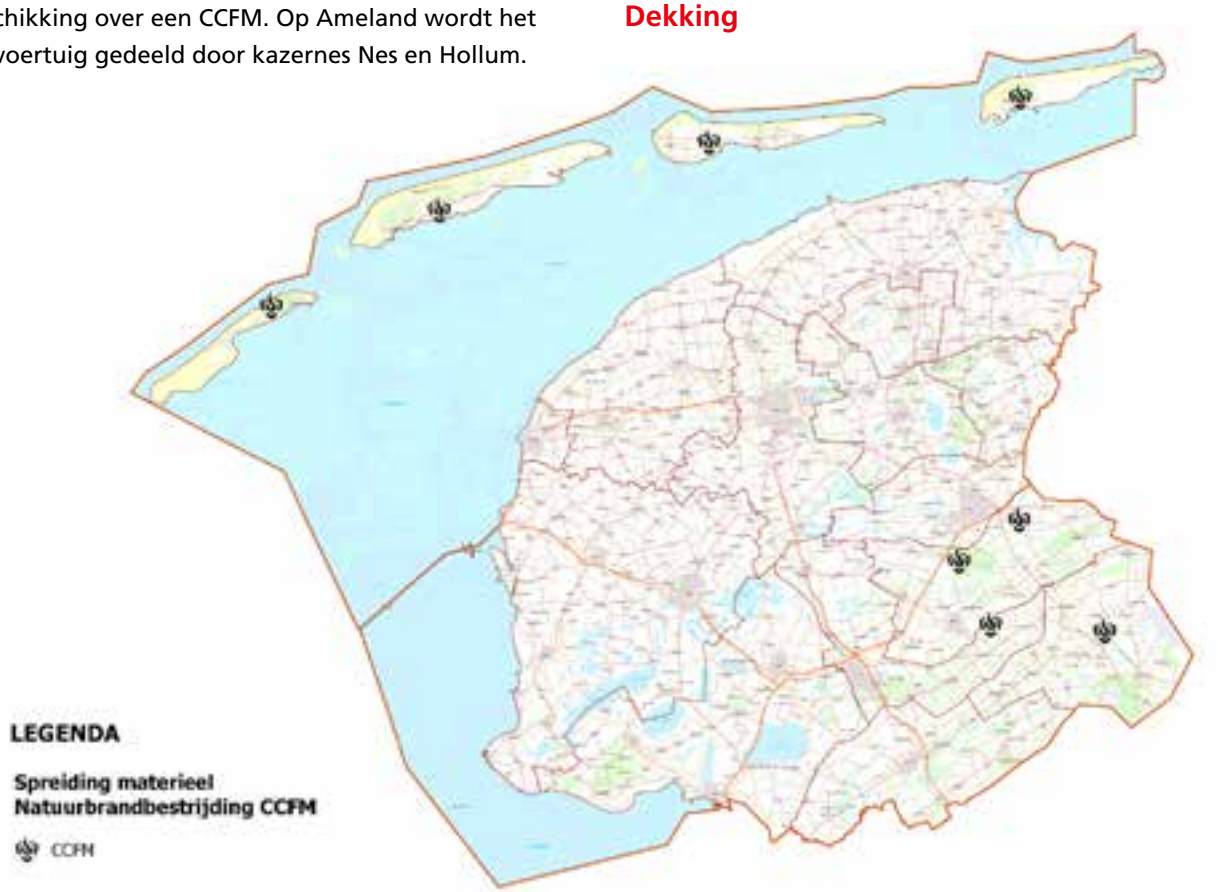
De CCFM (Camion Citerne Feux de Foret Moyen) is een bluseenheid voor natuurbrandbestrijding. Dit voertuig beschikt o.a. over een terreinvaardig chassis. Het voertuig kan rijdend spuiten en beschikt over aanvalshaspels.
De bezetting van dit voertuig is 4 personen (bevelvoerder, chauffeur en 2 manschappen).

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de volgende vier kazernes op de vaste wal over een CCFM: Beetsterzwaag, Ureterp, Oosterwolde en Jubbega.

Op de Waddeneilanden hebben de kazernes Schiermonnikoog, Vlieland en Terschelling Midsland de beschikking over een CCFM. Op Ameland wordt het CCFM-voertuig gedeeld door kazernes Nes en Hollum.

Dekking

Motivering

- Voor deze taak zijn geen opkomsttijden gedefinieerd.
- De positionering van CCFM-eenheden op de vaste wal is geanalyseerd binnen het project Natuurbrandbestrijding. In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen

- De CCFM-eenheid is, onder de classificatie NBT-voertuig, alarmeerbaar en inzetbaar binnen een (inter-)regionaal peloton Natuurbrandbestrijding.
- Op de vaste wal wordt het CCFM-voertuig niet ingezet als waterwagen (WT), gezien de beperktere watercapaciteit.
- De NBT-voertuigen op de Waddeneilanden zijn niet beschikbaar voor incidenten op de vaste wal, en blijven op het eiland.

10.3. Ondersteunend materiaal NBB

Algemeen

Voor grootschalige en/of langdurige natuurbrandbestrijding is extra ondersteunend materiaal noodzakelijk. Dit betreft bijvoorbeeld handgereedschap om reguliere basisbrandweerzorg-eenheden in staat te stellen te ondersteunen bij natuurbrandincidenten. Dit materiaal is ondergebracht in een vrachtwagen met voldoende laadruimte.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikt de volgende kazerne over een voertuig met ondersteunend materiaal: Heerenveen.

Dekking

Motivering

- Voor deze taak zijn geen opkomsttijden gedefinieerd.
- De positionering van ondersteunend NBB-materiaal op de vaste wal is geanalyseerd binnen het project Natuurbrandbestrijding. In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen

Geen

11. WADDENEILANDEN

Algemeen

De Waddeneilanden zijn een bijzonder onderdeel binnen Brandweer Fryslân. Kijkend naar (basis-)brandweerzorg dan is evident dat de Waddeneilanden niet snel bereikt kunnen worden met ondersteunend materiaal bij bijzondere of grootschalige incidenten. Hierom worden de kazernes op de Waddeneilanden voorzien van aanvullend materiaal, om de periode te overbruggen voordat versterking vanuit de vaste wal gearriveerd is. In dit hoofdstuk wordt (soms als herhaling op passages die al eerder genoemd zijn) samengevat welk materiaal dit betreft.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken de Waddeneilanden elk over:

- Elke basiseenheid is uitgerust als TST-NB, geschikt voor zowel basis- als natuurbrandbestrijding.
- Elk eiland is voorzien van een CCFM, voor natuurbrandbestrijding en/of optreden op het strand. De CCFM is uitgerust met een lier. De CCFM kan op het eiland ook ingezet worden voor de bluswatervoorziening.
- Elke PM is uitgerust als 4x4, kan voor repressieve doeleinden gebruikt worden en dient als trekkend voertuig voor de aanhangers.
- Elk eiland is voorzien van een aanhanger met aanvullend hulpverleningsgereedschap.
- Elk eiland is voorzien van een WIP-zak, als mobiel bluswaterpunt.
- De eilanden hebben de beschikking over groot-vermogen MSA's, omdat de reguliere opschaling zoals op de vaste wal hier niet mogelijk is. Nader beleid over de specificaties, aantallen en positionering wordt in de looptijd van het dekkingsplan ontwikkeld.

Motivering

- Dit materiaal is noodzakelijk om bij grotere incidenten de periode te kunnen overbruggen totdat er versterking van de vaste wal is gearriveerd.
- Met de veerdiensten zijn (via de landelijke aanbesteding) afspraken gemaakt over transport van personeel en voertuigen bij calamiteiten. Het overzetten van personeel kan desgewenst sneller via de KNRM en/of snelvaarboten.

Opmerkingen

- Schiermonnikoog beschikt over het zgn. Ondersteuningspeloton; een groep vrijwilligers die ondersteunende werkzaamheden verrichten bij incidentbestrijding. De pelotonsleden zijn aangesteld bij Brandweer Fryslân voor deze specifieke taak.

12. OPERATIONELE LEIDING

Algemeen

In basis werkt de brandweer met vier leidinggevende functies. Vanuit deze vier functies worden de verschillende rollen in de basisbrandweerzorg en in de opschaling bij grote incidenten, rampen en crises ingevuld: Bevelvoerder , Officier van Dienst, Hoofd Officier van Dienst en Algemeen Commandant Brandweerzorg. Afhankelijk van het niveau van opschaling (al dan niet GRIP) kunnen deze rollen ook in een andere hoedanigheid ingezet worden.

Naast deze leidinggevende functies kent de brandweer diverse adviserende en ondersteunende functies, die eveneens afhankelijk van het niveau van opschaling (al dan niet GRIP) ook in een andere hoedanigheid ingezet kunnen worden.

12.1. Officier van Dienst (OvD)

Algemeen

De Officier van Dienst geeft leiding aan de uitrukwerkzaamheden op het gebied van incident-bestrijding, het coördineren van de multidisciplinaire samenwerking en het adviseren en rapporteren over de bestrijding van incidenten.

Inrichting

In dit dekkingsplan kent Brandweer Fryslân zes geografische piketgebieden voor een Officier van Dienst.

Dekking

Motivering

- Sinds de regionalisering in 2014 werkt Brandweer Fryslân met deze piketgebieden. In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen

- De opkomsttijd van de OvD heeft geen wettelijke grondslag.
- De opkomsttijd, inrichting van de piketgebieden en verdeling van neventaken wordt vanaf 2025 projectmatig onderzocht.
- Voor opschaling en herbezetting zijn vier DA+ voertuigen ingericht als (reserve) OD-voertuig.
- De OvD kan bij grootschalige inzet als pelotonscommandant of als officier in het SGBO optreden.

12.2. Hoofd Officier van Dienst (HOvD)

Algemeen
De Hoofd Officier van Dienst (HOvD) geeft leiding aan het operationeel optreden van de brandweer. Hij is verantwoordelijk voor de brand¬weerinzet ter plaatse of in het SGBO.

Inrichting
In dit dekkingsplan kent Brandweer Fryslân één geografisch piketgebied voor een Hoofd Officier van Dienst.

Motivering
- In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen
- De opkomsttijd voor een HOvD in het CoPI bedraagt 30 minuten.
- Wanneer een HOvD op het plaats incident ingezet wordt, vervult hij daar de rol van Taak Commandant (TC).
- Wanneer een HOvD ingezet wordt in het SGBO of ROT vervult hij daar de rol van Algemeen Commandant Brandweer (AC-B).

12.3. Algemeen Commandant Brandweerzorg (AC-B)

Algemeen
De Algemeen Commandant Brandweerzorg geeft leiding aan het SGBO en aan de HOvD-TC in het veld. De AC-B wordt in geval van opschaling naar een SGBO, aangewezen door de CvD. De AC-B stuurt, afhankelijk van de aard en grootte van het incident, de taakcommandant, adviseurs en ondersteuners aan.

Inrichting
In dit dekkingsplan kent Brandweer Fryslân geen afzonderlijk piket voor een Algemeen Commandant Brandweerzorg, en wordt deze functie ingevuld op basis van een niet gegarandeerd vrije instroom piket. Bij incidenten waarbij de HOvD geen taken in het veld heeft kan deze ook de rol van AC-B vervullen.

Motivering
- In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen
- De opkomsttijd van de AC-B in het ROT bedraagt 45 minuten.
- Afhankelijk van het niveau van opschaling heeft de AC-B een verschillende leidinggevende.
- De wenselijkheid van het combineren van de functies HOvD en AC-B in één piket is aan discussie onderhevig, en wordt de komende jaren mogelijk anders ingericht.
- Landelijke ontwikkelingen maken dat de rol van AC-B groeit aan betekenis en minder goed is te verenigen met een vrije instroom piket.

12.4. Commandant van Dienst (CvD)

Algemeen

De Commandant van Dienst (CvD) is eindverantwoordelijk leidinggevende brandweer voor de volledige operationele organisatie. De CvD heeft geen operationele rol, maar bewaakt de beheersmatige rol van de brandweerorganisatie. Hij zorgt voor coördinatie en afstemming met het politiek-bestuurlijke speelveld, en onderhoudt daartoe o.a. contact met burgemeesters in hun rol als opperbevelhebber. De CvD is verantwoordelijk voor de bestuurlijke informatievoorziening vanuit de brandweer.

Inrichting

In dit dekkingsplan kent Brandweer Fryslân één geografisch piketgebied voor een Commandant van Dienst.

Motivering

- In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen

- De opkomsttijd van een CvD in het GBT bedraagt 60 minuten.
- Vanwege het beheermatige accent van de functie heeft de CvD geen piketvoertuig.

12.5. Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS)

Algemeen

De Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS) adviseert inhoudelijk het lokaal commando op de plaats incident (HOvD-TC of OvD of CoPI) over bronbestrijding en de invloed van gevaarlijke stoffen op de directe omgeving van het incident. De AGS die bij het incident ter plaatse is stuurt maximaal 2 VE's aan. In geval van meer dan 2 VE's zal de AGS van de buurregio gealarmeerd worden en deze zal de aansturing van de VE's overnemen. De AGS van de buurregio heeft bij GRIP2 en hoger ook de rol van AGS-OT.

Inrichting

In dit dekkingsplan kent Brandweer Fryslân één geografisch piketgebied voor een Adviseur Gevaarlijke Stoffen. Deze AGS in 3N-verband oproepbaar voor de AGS-OT-rol voor de VRG en VRD.

Motivering

- Het piket van de AGS is ingericht in 3Noord-verband, en is interregionaal inzetbaar. De piketfunctionaris kan de functies van AGS, AGS-OT en Coördinator Verkenningseenheden (CVE) vervullen.
- In dit dekkingsplan worden op deze inrichting geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen

- Een adviseur gevaarlijke stoffen begint afhankelijk van het regionaal vastgestelde risicoprofiel binnen dertig of zestig minuten na alarmering met de uitvoering van zijn taken op de plaats van het incident.
- De opkomsttijd van de AGS bedraagt 60 minuten. Werkzaamheden in de functie van CVE beginnen direct na alarmering, en kunnen vanuit de vertreklocatie al opgestart worden.
- De AGS-OT heeft in principe dezelfde taken als de AGS. De AGS-OT voert alleen zijn werkzaamheden uit in het SGBO. De AGS-OT wordt opgeroepen wanneer er meer dan 2 VE's actief zijn, er een SGBO wordt ingesteld of opgeschaald wordt naar GRIP2.
- Voor de VRF betekent dit dat de dienstdoende AGS op het plaats incident actief is, en een AGS uit de VRG opgeroepen wordt voor de functie van AGS-OT in het SGBO/ROT.

12.6. Medewerker Staf Grootschalig Brandweer Optreden (Mw SGBO)

Algemeen
De medewerker SGBO is een vast onderdeel van de basisstructuur van het SGBO, zowel in mono als in GRIP situaties. De medewerker voert diverse taken uit op het gebied van brandweerzorg, informatievoorziening en ondersteuning.

Inrichting
In dit dekkingsplan kent Brandweer Fryslân één geografisch piketgebied voor een Medewerker SGBO.

Motivering
- In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen
- De opkomsttijd van de Mw-SGBO in het SGBO/ROT bedraagt 60 minuten.
- Vanwege de opkomsttijd van 60 minuten heeft de Mw-SGBO geen piketvoertuig.

12.7. Woordvoerder Brandweer (WV)

Algemeen
De Woordvoerder informeert de media en geeft sturing aan het complete voorlichtingsproces brandweer bij het plaats incident. Binnen de interne organisatie verzamelt en deelt de Woordvoerder informatie richting de AC-B. Vanaf GRIP1 wordt de Woordvoerder, conform het Crisisplan VRF, ingezet als Communicatieadviseur COPI. Deze functionaris is ‘ontkleurd’.

Inrichting
In het dekkingsplan beschikt Brandweer Fryslân over één geografisch piketgebied voor een woordvoerder.

Motivering
- In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen
- Voor deze functie is geen opkomsttijd gedefinieerd.
- Vanaf GRIP1 legt de Communicatieadviseur COPI (voorheen dus: Woordvoerder Brandweer) verantwoording af aan de Leider COPI, en heeft de Brandweer geen aparte woordvoerder meer.

12.8. Overig

Reservevoertuigen
Om bij uitval van voertuigen de diverse piketfunctionarissen te kunnen voorzien van vervangend vervoer is er regio breed één piketvoertuig als reservevoertuig beschikbaar. Dit is aanvullend op de vier dienstauto+ voertuigen die voor de OvD-functie beschikbaar zijn.

13. OVERIGE TAKEN

Algemeen
In dit hoofdstuk worden een aantal resterende onderwerpen benoemd die relevant zijn t.o.v. het dekkingsplan, maar binnen de voorgaande hoofdstukken minder passend zijn.

13.1. Logistiek (LOG)

Algemeen
Incidentbestrijding is nagenoeg altijd een gezamenlijke inspanning. Wanneer de bestrijding grootschalig en/ of langdurig wordt, wordt het van groot belang om (vervangend) materieel ter plaatse te krijgen en de eenheden te bevoorraden of af te lossen.

Het doelmatig faciliteren van onze incidentenbestrijding door het leveren van de adequate mensen, middelen en hoeveelheid, op de juiste plaats op het juiste moment, is geborgd via de logistieke inrichting van Brandweer Fryslân. Niet alleen bij grootschalige en specialistische incidenten, maar ook bij kleinschalige incidenten.

Inrichting
Logistiek voor de incidentbestrijding wordt georganiseerd vanuit de vier servicepunten van de afdeling Materieelbeheer. Dit zijn Leeuwarden, Drachten, Sneek en Heerenveen. In de dag situatie is hiervoor vaak het beroepspersoneel beschikbaar. Buiten kantooruren en als aanvulling wordt gebruik gemaakt van personeel en vrijwilligers uit de omgeving die voor deze taak worden gealarmeerd.

Motivering
- In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen
- De genoemde posten bieden voor Incidentbestrijding de zgn. ‘warme’ logistiek. De posten zijn hiervoor 24/7 oproepbaar.
- Buiten incidentbestrijding wordt tijdens kantooruren vanuit de servicepunten van Materieelbeheer logistieke ondersteuning geboden; de zgn. ‘koude’ logistiek.
- Kazerne Heerenveen heeft de beschikking over een vrachtwagen waar veel (zwaar) materieel mee vervoerd kan worden.
- Bij servicepunt Sneek is nu sprake van een afwijkende situatie waarbij gebruik wordt gemaakt van een afwijkend materiaal, namelijk een verzorgingscontainer die gepositioneerd is in Bolsward die ook door deze post wordt bemenst. In de looptijd van het dekkingsplan gaat gekeken worden op welke wijze de warme logistiek het beste kan worden georganiseerd vanuit het servicepunt Sneek.

13.2. Verlichtingscontainer (LIH)

Algemeen
Brandweer Fryslân heeft voorzieningen om bij een incident of situatie voor langere duur verlichting te bieden die niet door een TS, HV-K en/of HW geleverd kan worden. Dit bestaat uit een aantal rolcontainers met mobiele verlichtingssets, die in een haakarmbak ter plaatse gebracht worden.

Inrichting
In het dekkingsplan beschikt één kazerne over de taak het ondersteunen met verlichting: Burgum.

Motivering
- In dit dekkingsplan worden hierop geen wijzigingen voorgesteld.

Opmerkingen
- Voor de verlichtingscontainer is geen opkomsttijd vastgesteld.
- Deze faciliteiten maken deel uit van de visie GBO.
- De inrichting om vanuit een container te voorzien in mobiele verlichting is gedateerd, en wordt met de aanwezigheid van lichtmasten op TS’en zelden nog gebruikt. Aanbevolen wordt om bij een evaluatie van de GBO-inrichting deze inrichting expliciet te bekijken.

13.3. Reservevoertuigen

Algemeen

Om te kunnen voorzien in een vervangende TS wanneer een TS buiten dienst is voor o.a. onderhoud, storing of oefening zijn acht reserve TS'en beschikbaar. Deze voertuigen zijn bij voorkeur gepositioneerd bij de kazerne waar het functionele gebied Materieelbeheer gehuisvest is. De reserve-TS'en staan niet in de kazernevolgordetabel (KVT). In dit dekkingsplan wordt het huidig aantal reserve-TS'en aangehouden.

Gebruik t.b.v. restdekking

In het geval dat de TS van een post is gealarmeerd – en ook daadwerkelijk is ingezet – voor een middelincident of groter, kan onder de volgende voorwaarden de reserve TS voor restdekking worden ingemeld:

1. Het voertuig is beschikbaar op de betreffende post;
2. Er is – geverifieerd – voldoende bemensing (zowel aantal als functies: bevelvoerder, chauffeur en 4 manschappen) aanwezig;
3. Alleen de bevelvoerder meldt het voertuig – na overleg met de OvD/HOvD/AC-B - in bij de MkNN
4. Het reservevoertuig wordt na inmelden, opgenomen in de KVT en kan gealarmeerd worden;
5. Het voertuig rukt pas uit wanneer deze daadwerkelijk door de MkNN wordt gealarmeerd, dus niet op eigen initiatief;
6. Zodra de TS van de post weer terug is en voor uitruk gereed is gemaakt, wordt de reserve TS uitgemeld.

13.4. Personeel-/ materieel voertuigen (PM)

Algemeen

Sinds het Dekkingsplan 2.0 heeft elke kazerne de beschikking over een Personeel- en Materieel voertuig (PM). Deze PM wordt ingezet voor de logistieke ondersteuning van de repressieve organisatie, en is geen eerstelijns voertuig. Tevens kan de PM gebruikt worden als vervoermiddelen naar opleidingen, oefeningen en overleggen.

Inrichting

In het dekkingsplan beschikken elke kazerne over een PM. Deze wordt niet gebruikt voor repressieve doeleinden. Uitzonderingen hierop worden hieronder genoemd

Motivering

- Het ontbreken van de noodzaak om de PM te gebruiken voor repressieve doeleinden betekent concreet dat deze voertuigen niet met extra communicatieapparatuur en PBM's worden uitgerust.
- Een PM hoeft niet binnen gestald te worden, omdat er geen apparatuur is die dit noodzakelijk maakt.

Opmerkingen

- Op de Waddeneilanden geldt de uitzondering dat ze daar wel voor repressieve activiteiten gebruikt kunnen worden. Ze dienen daar als trekkend voertuig voor aanhangers en zijn door de 4x4 uitvoering geschikt voor incidenten in de natuurgebieden.
- Voor de verkenningseenheden is ook de uitzondering om voor de repressieve taak gebruik te maken van de PM.
- Het wegvallen van de noodzaak om PM'en binnen te stallen kan een kostenbesparend effect hebben op de blauwdruk van kazernes bij (ver-)nieuwbouw.
- Een herziening van de blauwdruk voor kazernes wordt daardoor geadviseerd.

14. DOORONTWIKKELING

Algemeen

In dit hoofdstuk worden een aantal resterende onderwerpen benoemd die tijdens het opstellen van dit dekkingsplan nog in ontwikkeling zijn. Afhankelijk van de uitkomsten worden deze bij een (cyclische) herziening van het dekkingsplan bestuurlijk geagendeerd.

14.1. Team Digitale Verkenning (TDV)

Algemeen

Brandweer Fryslân is in 2024, samen met de VRG en VRD een pilot gestart met het werken met drones. De pilot heeft een testfase van 2 jaar. Het team van Brandweer Fryslân is tijdens de pilotfase gestationeerd in kazerne Heerenveen.

14.2. Operationele leiding

Algemeen

Ten aanzien van een aantal leidinggevende functies en ondersteunende rollen is behoefte tot kwaliteitsverbetering en borging van de paraatheid. Vanaf 2025 wordt dit projectmatig opgepakt.

Deel 3 - Doorkijk

15. DOORKIJK

De Landelijke Systematiek voor dekkingsplannen bestaat uit zeven processtappen die elkaar cyclisch opvolgen. In deel 1 van dit document zijn de processtappen 1 t/m 3 uitgewerkt. In dit deel worden de resterende 4 stappen kort toegelicht.

15.1. Dekkingsplan vaststellen (processtap 4)

Brandweer Fryslân legt het uiteindelijke dekkingsplan ter besluitvorming voor aan het algemeen bestuur. Zij vraagt het bestuur het dekkingsplan vast te stellen en daarmee opdracht te verlenen tot uitvoering. Het resultaat is een bestuurlijk vastgesteld dekkingsplan, inclusief de opdracht tot uitvoering door de brandweer.

15.2. Uitvoering bijstellen (processtap 5)

Het vastgestelde dekkingsplan vormt het vertrekpunt voor de uitvoering (herpositionering van voertuigen). Hiervoor zal een implementatieplan moeten worden opgesteld en uitgevoerd. Het resultaat is een repressieve brandweerorganisatie die volgens de afspraken in het dekkingsplan is ingericht.

15.3. Dekking uitvoeren (processtap 6)

De brandweer richt zich op de realisatie van de gemaakte prestatieafspraken en de uitvoering van de dekking. Tijdens de uitvoering registreert de brandweer de gerealiseerde dekking volgens de rekenvoorschriften van de landelijk uniforme systematiek.

15.4. Uitvoering beoordelen (processtap 7)

De brandweer beoordeelt de dekkingsprestatie bij inmiddels bestreden incidenten met als doel de uitvoering te beoordelen. De beoordeling wordt gebruikt om te leren, cyclisch te verbeteren en verantwoording af te leggen aan het bestuur. Indien nodig stelt de brandweer op basis van de inzichten de uitvoering en/of inrichting van de dekking bij. Hiermee start een nieuwe dekkingsplancyclus.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 – TOELICHTING KOMST GEBIEDSGERICHTE OPKOMSTTIJDEN

Met dit nieuwe dekkingsplan worden de bandbreedtes van Rembrand, die bij Dekkingsplan 2.0 gebruikt werden, losgelaten. Deze worden vervangen door gebiedsgerichte opkomsttijden (GGO). De achtergrond van waarom dit gebeurt vraagt om een toelichting.

Brandveiligheid is ketenresultaat

Bij het opstellen van de Wet op de Veiligheidsregio zijn voor de brandweer objectgebonden opkomsttijden gedefinieerd. De eerste contouren om te komen tot een andere werkwijze werden reeds zichtbaar in het inspectierapport 'Ter Plaatse!' (2012). Hierin werd geconstateerd dat de genoemde opkomsttijden slechts marginaal werden gehaald. Dit gegeven werd vervolgens meegenomen in het landelijke rapport 'RemBrand: Brandveiligheid is coproductie' uit 2015. De conclusie van het rapport is dat brandveiligheid uiteindelijk altijd een ketenresultaat is.

Daardoor is het belangrijk om binnen alle onderdelen van de veiligheidsketen verbeteringen door te voeren, passend bij de huidige en toekomstige risico's.
Toen Brandweer Fryslân in 2015 haar nieuwe dekkingsplan ontwikkelde, baseerde ze haar repressieve prestaties al op het gedachtegoed van Rembrand, en werd gemotiveerd afstand genomen van de objectgebonden opkomsttijden in de wet. De wens vanuit het project 'RemBrand' is om de opkomsttijden van de brandweer te koppelen aan het brandrisicoprofiel van een bepaald gebied. Hieruit volgend is in de jaren erna de 'Handreiking Landelijke uniforme systematiek voor dekkingsplannen' opgesteld, waarin de methodiek van de gebiedsgerichte opkomsttijden is opgenomen.

Onderstaande tabel laat de oude en nieuwe normen zien.

Oud		**Nieuw**			
Object gebonden opkomsttijden Besluit Veiligheidsregio's (art 3.2.1.)		**Gebiedsgerichte opkomsttijden (Rembrand)**			
Karakter van gebouwen	**Opkomst-tijd in minuten**	**Categorie**	**Karakter van het gebied**	**Opkomsttijd in minuten**	**Referentie-waarde in minuten**
Gebouwen met een winkelfunctie met geen gesloten constructie, gebouwen met een woonfunctie boven ene winkelfunctie of gebouwen met een celfunctie	5	1	Oude binnensteden, gebouwen voor slapende niet zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen, verpleeghuizen)	4 – 10	7
Portiekwoningen, portiekflats of gebouwen met woonfunctie voor verminderd zelfredzamen	6				
Gebouwen met een andere woonfunctie dan boven genoemd of met een winkel-, gezondheidszorg-, onderwijs- of logiesfunctie	8	2	Woningen, gebouwen voor zelfredzame personen, industrie	7 – 13	10
Gebouwen met een kantoor-, industrie-, sport-, bijeenkomst- of een overige gebruiksfunctie	10				
Maximum opkomsttijd	18	3	Verspreid liggende woningen, gebouwen voor zelfredzame personen, industrie	12 - 18	15

BIJLAGE 2 – OVERZICHT AANGEPASTE BUURTEN

Gemeente	Buurt	Aanpassing
Leeuwarden	Huizum-Badweg	Categorie aangepast van 2 naar 1
Leeuwarden	Bilgaard	Categorie aangepast van 2 naar 1
Harlingen	Binnenstad	Losgemaakt van omliggende buurt
Súdwest-Fryslân	Hemdijk	Categorie aangepast van 3 naar 1
Noardeast-Fryslân	Dokkum Hoedemakerspolder	Categorie aangepast van 2 naar 1
Heerenveen	Noord	Losgemaakt van omliggende buurt
Leeuwarden	Wielenpôlle	Losgemaakt van omliggende buurt
Heerenveen	Oudeschoot	Categorie aangepast van 3 naar 2
Heerenveen	Nieuwehorne	Categorie aangepast van 3 naar 2
Heerenveen	Jubbega	Categorie aangepast van 3 naar 2
Heerenveen	Akkrum	Categorie aangepast van 3 naar 2
Heerenveen	Aldeboarn	Categorie aangepast van 3 naar 2
Smallingerland	Opeinde, onder de Vaart	Categorie aangepast van 3 naar 2
Smallingerland	Boornbergum	Categorie aangepast van 3 naar 2
Dantumadiel	Damwâld	Categorie aangepast van 3 naar 2
Súdwest-Fryslân	Koudum	Categorie aangepast van 3 naar 2
De Fryske Marren	Langweer	Categorie aangepast van 3 naar 2
De Fryske Marren	Lemmer-West	Categorie aangepast van 3 naar 2
De Fryske Marren	Oudehaske	Categorie aangepast van 3 naar 2
De Fryske Marren	Sint Nicolaasga	Categorie aangepast van 3 naar 2
De Fryske Marren	Terherne	Categorie aangepast van 3 naar 2
Noardeast-Fryslân	Kollumerzwaag	Categorie aangepast van 3 naar 2
Súdwest-Fryslân	Offingawier	Losgemaakt van omliggende buurt
Súdwest-Fryslân	Verspreide huizen Oppenhuizen	Losgemaakt van omliggende buurt

BIJLAGE 3 – AANDACHTSPUNTENLIJST

Op de aandachtspuntenlijst staan zowel gebieden als objecten voor die niet voldoen aan de voor die categorie vastgestelde maximale bandbreedte. Indien het nodig wordt geacht, wordt geadviseerd hier compenserende maatregelen op toe te passen.

Gemeente	Aantal objecten	
	DAG	ANW
Dantumadiel	205	89
De Fryske Marren	2	1
Heerenveen	78	2
Leeuwarden	4	78
Noardeast-Fryslân	131	4
Ooststellingwerf	1	117
Opsterland	5	5
Smallingerland	921	992
Súdwest-Fryslân	978	978
Terschelling	3	3
Tytsjerksteradiel	68	68
Waadhoeke	32	32
Weststellingwerf	4	6
Totaal	**2432**	**2305**

Buurten waar de dekking onvoldoende is beoordeeld conform de landelijke systematiek:

Gemeente	Buurtnaam
Súdwest-Fryslân	Bolsward binnen De Wallen
Súdwest-Fryslân	Hemdijk
Súdwest-Fryslân	De Domp
Súdwest-Fryslân	Scharnegoutum
Súdwest-Fryslân	Gaastmeer
Súdwest-Fryslân	Nijland
Súdwest-Fryslân	Oppenhuizen
Súdwest-Fryslân	Greonterp
Súdwest-Fryslân	Verspreide huizen - Greonterp
Súdwest-Fryslân	Kornwerderzand
Súdwest-Fryslân	Offingawier
Súdwest-Fryslân	Verspreide huizen Oppenhuizen
Smallingerland	De Venen zuid
Smallingerland	De Trisken centrum
Smallingerland	De Trisken rondom
Smallingerland	De Wilgen, Sanding
Heerenveen	Noord
Leeuwarden	Hilaard
Ooststellingwerf	Donkerbroek-Noord
Ooststellingwerf	Donkerbroek-Zuid
Ooststellingwerf	Elsloo
Opsterland	Bakkeveen - De Kampen
Terschelling	Oosterend
Weststellingwerf	Oldeholtpade
Tytsjerksteradiel	Earnewâld
Tytsjerksteradiel	Noardburgum
Dantumadiel	Feanwâlden
Waadhoeke	Oosterbierum
Waadhoeke	Sexbierum
Waadhoeke	Tzummarum Noord
Waadhoeke	Tzummarum Zuid
Waadhoeke	Wjelsryp
Noardeast-Fryslân	Metslawier
Noardeast-Fryslân	Ie
Noardeast-Fryslân	Oostmahorn
Noardeast-Fryslân	Oosternijkerk
Noardeast-Fryslân	Wierum
Noardeast-Fryslân	Nes
Noardeast-Fryslân	Moddergat
Noardeast-Fryslân	Birdaard
Noardeast-Fryslân	Munnekezijl

BIJLAGE 4 – TAKENOVERZICHT PER POST[10]

Taak	Posten
Tankautospuit	Alle 66 posten hebben een tankautospuit Er zijn 8 reserve tankautospuiten
Redvoertuig	Bolsward, Dokkum, Drachten, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden (hoofdpost) en Sneek
Watertransport systeem	Bakhuizen, Joure, Burgum, Franeker en Gorredijk
Waterwagen	Bolsward, Damwâld, Grou, Heerenveen, Menaam, Oldeberkoop
Motorspuit aanhanger	Scherpenzeel, Echten en Workum De Waddeneilanden behouden de beschikking over groot-vermogen MSA's
Water inname punt	Drachten en Heerenveen De Waddeneilanden hebben elk de beschikking over een WIP-zak
Hulpverlenings-voertuig-Kraan	Drachten, Joure, Leeuwarden (hoofdpost)
Mesthulpverlening	Mantgum, Kollum, Sint Nicolaasga en Nieuwehorne
Specialistisch Team Hulpverlening	Drachten
Gaspakkenteam	Leeuwarden (hoofdpost)
Schuimblusvoertuig	Grou
Basis ontsmettingseenheid	Stiens
Verkenningseenheid	Akkrum, Ameland, Appelscha, Buitenpost, Lemmer, Schiermonnikoog, St. Annaparochie, Terschelling, Vlieland en Witmarsum
Waterongevallen eenheid	Leeuwarden (hoofdpost), Sneek
Oppervlakteredteam	Burgum, Grou, Harlingen, Heeg, Jubbega, Koudum, Langweer, Lemmer, Ternaard en Wolvega
Brandweer vaartuig	Burgum, Echten, Grou, Heeg, Koudum en Langweer
Personeel/materieel vaartuig	Harlingen, Jubbega, Leeuwarden (hoofdpost), Lemmer, Sneek, Ternaard, Wolvega
Nationale Reddingsvloot	Jubbega, Harlingen, Lemmer en Wolvega
Olieschermen	Bolsward, Burgum, Sneek
Tankautospuit Natuurbrandbestrijding	Appelscha, Noordwolde, Haulerwijk en Oldeberkoop. Op de Waddeneilanden beschikken (op termijn) alle posten over een TST-NB
CCFM	Beetsterzwaag, Ureterp, Oosterwolde en Jubbega. Op de Waddeneilanden hebben de kazernes Schiermonnikoog, Vlieland en Terschelling Midsland de beschikking over een CCFM. Op Ameland wordt het CCFM-voertuig gedeeld tussen kazernes Nes en Hollum
Ondersteunend materiaal NBB	Heerenveen
Logistiek	Bolsward (i.s.m. Sneek), Heerenveen, Drachten en Leeuwarden Aldlânsdyk
Verlichtingscontainer	Burgum

[10] *Piketfuncties zijn in deze lijst niet opgenomen, omdat die niet verbonden zijn aan een post.*

BIJLAGE 5 – WIJZIGINGENOVERZICHT (POSTNIVEAU)

In het onderstaande schema wordt op postniveau inzichtelijk gemaakt welke wijzigingen door het dekkingsplan optreden ten aanzien van taken/materieel. Taakinhoudelijke of beleidsmatige wijzigingen worden hier niet weergegeven omwille van de leesbaarheid.

Taak	Posten
Tankautospuit	Geen wijzigingen
Redvoertuig	Geen wijzigingen
Watertransport systeem	Harlingen, Franeker
Waterwagen	Burgum, Damwâld, Menaam
Motorspuit aanhanger	Balk, Beetsterzwaag, Bolsward, Burgum, Drogeham, Echten, Ferwerd, Gorredijk, Heeg, Heerenveen, Hollum, IJlst, Kollum, Langweer, Lemmer, Makkum, Mantgum, Oldeberkoop, Parrega, Scherpenzeel, Sint Nicolaasga, Sint Anneparochie, Sloten, Sneek, Stiens, Surhuisterveen, Ureterp, Witmarsum, Wommels, Workum, Woudsend Waddeneilanden: geen wijzigingen
Water inname punt	Gorredijk, Drachten
Hulpverleningsvoertuig-Kraan	Franeker, Oosterwolde
Mesthulpverlening	Geen wijzigingen
Specialistisch Team Hulpverlening	Geen wijzigingen
Gaspakkenteam	Geen wijzigingen
Schuimblusvoertuig	Geen wijzigingen
Basis ontsmettingseenheid	Geen wijzigingen
Verkenningseenheid	Geen wijzigingen
Waterongevallen eenheid	Geen wijzigingen
Oppervlakteredteam	Balk, Ternaard
Brandweer vaartuig	Balk
Personeel/materieel vaartuig	Ternaard
Nationale Reddingsvloot	Geen wijzigingen
Olieschermen	Bolsward, Grou
Tankautospuit Natuurbrandbestrijding	Geen wijzigingen
CCFM	Geen wijzigingen
Ondersteunend materiaal NBB	Geen wijzigingen
Logistiek	Geen wijzigingen
Verlichtingscontainer	Geen wijzigingen

BIJLAGE 6 – AFKORTINGENLIJST

Afkorting	Definitie
TS	Tankautospuit
TS6	Tankautospuit met voltallige bezetting
GGO	Gebiedsgerichte opkomsttijden
TS-Flex	Werkwijze van Brandweer Fryslân over variabele voertuigbezetting
ANW	Avond nacht weekend
DP	Dekkingsplan
GWT	Grootschalig watertransport
HV	Hulpverlening
HV-K	Hulpverleningsvoertuig-Kraan
HW	Hoogwerker
IBP	Incidentbestrijdingsplan
IBGS	Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen
OVRT	Oppervlakteredteam
RG	Risicogebied
RV	Redvoertuig
SBH	Schuimblushaakarmbak
TC	Taak commandant
UoM	Uitruk op Maat
VRD	Veiligheidsregio Drenthe
VRG	Veiligheidsregio Groningen
WO	Waterongevallen
WTS	Watertransportsysteem
WTH	Waterhaakarmbak
WIP	Water inname punt

BRANDWEER
Fryslân

BRANDWEERFRYSLAN.NL

Informatiebrief

van het college aan de raad

Zaaknummer	519664
Vergaderdatum	14 oktober 2025
Organisatieonderdeel	Sociaal Domein
Portefeuillehouder	Piet IJnsen

Onderwerp

Evaluatie proces inkoop Specialistische Jeugdhulp (SJH) en Wonen

Kennisnemen van

1. De informatiebrief van Sociaal Domein Fryslân (SDF) over de aanleiding voor de evaluatie van het inkoopproces, de aanbevelingen en het vervolg (bijlage 1).
2. Het rapport met aanbevelingen van PPRC voor gemeenten en SDF voor toekomstige inkoopprocedures (bijlage 2).

Inleiding

De inkoop van SJH en Wonen voor de 18 Friese gemeenten door SDF is gestart in de zomer van 2020. Gedurende dit proces zijn er door zowel Friese gemeenten als andere stakeholders zorgen geuit over transparantie, de inhoudelijke weging van besluiten en de onderlinge communicatie. Naar aanleiding van de signalen is besloten een evaluatie te laten uitvoeren. SDF heeft samen met de portefeuillehouders Jeugd aan PPRC opdracht gegeven om het proces van de inkoop te evalueren.

Kernboodschap

PPRC heeft 15 aanbevelingen geformuleerd voor gemeenten en voor SDF.
De aanbevelingen zijn gecategoriseerd in 4 rubrieken: doelstellingen van gemeenten en de opdracht van SDF, organisatie van de inkoop, communicatie en betrokkenheid en overig. De aanbevelingen zijn te vinden op pagina 2 en 3 van het rapport van PPRC (bijlage 2).

SDF neemt de aanbevelingen over.
De voorbereidingen voor de nieuwe inkoop zijn gestart (ingangsdatum 1 januari 2028). Er is een projectleider benoemd. De aanbevelingen uit de procesevaluatie zijn overgenomen in de nieuwe projectorganisatie en toegepast bij de planvorming voor de aankomende aanbesteding.

Vervolg

De gemeenteraden van alle Friese gemeenten worden door middel van de brief van SDF en de rapportage van PPRC geïnformeerd over de uitkomst van de procesevaluatie. Zoals vermeld bij de rubriek ‘Kernboodschap’ neemt SDF de aanbevelingen over.

Ondertekening

T. Willemsma
Burgemeester

I.J.W. Valk
Secretaris-directeur

Bijlagen

1. Brief SDF ‘Rapportage Evaluatie Inkoop Specialistische Jeugdhulp en Wonen’ d.d. 15 september 2025.
2. Rapportage ‘Aanbevelingen – Evaluatie proces inkoop specialistische jeugdhulp en wonen Sociaal Domein Fryslân’ van PPRC.

Bezoekadres
Oldehoofsterkerkhof 2
8911 DH Leeuwarden

Postadres
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

(058) 233 83 88
secretariaat@sdfryslan.nl

Aan alle gemeenteraden van Fryslân
via de colleges van burgemeester en wethouders van Fryslân

Datum	:	15 september 2025
Uw kenmerk	:	-
Ons kenmerk	:	2025-225944
Onderwerp	:	Rapportage Evaluatie Inkoop Specialistische Jeugdhulp en Wonen
Behandelaar	:	Annet Runia
Doorkiesnummer	:	06 15622169
Bijlagen	:	1

Geachte raadsleden,

Met deze brief informeer ik u over de *Evaluatie van het proces rondom de inkoop Specialistische Jeugdhulp en Wonen*.

Achtergrond en aanleiding
De inkoop van Specialistische Jeugdhulp en Wonen voor de 18 Friese gemeenten door Sociaal Domein Fryslân (SDF) is gestart in de zomer van 2020. Gedurende dit proces zijn er door zowel Friese gemeenten als andere stakeholders zorgen geuit over transparantie, de inhoudelijke weging van besluiten en de onderlinge communicatie. Het inkoopproces heeft gelopen tot 1 januari 2024, waarna de raamovereenkomst Specialistische Jeugdhulp en van Wonen van start is gegaan.

Naar aanleiding van de signalen is besloten een evaluatie te laten uitvoeren. SDF heeft samen met de portefeuillehouders Jeugd aan PPRC opdracht gegeven om het proces van de inkoop te evalueren.

Uitkomsten van de evaluatie
In de procesevaluatie zijn de uitkomsten opgenomen van interviews en vragenlijsten van: medewerkers SDF, beleidsadviseurs, managers, directeuren en wethouders van de Friese gemeenten en gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Ondanks de grote inzet en toewijding van medewerkers van SDF en van uw gemeenten, laat het rapport zien dat het inkoopproces niet naar tevredenheid is verlopen. Als SDF nemen we de uitkomsten van het rapport uiterst serieus en zullen de genoemde verbeterpunten meenemen in de toekomstige aanbestedingen. De uitkomsten zijn inmiddels zorgvuldig besproken binnen het managementteam en met betrokken medewerkers.

Bespreking met gemeenten
De resultaten van de evaluatie zijn besproken in het Ambtelijk Overleg Zorg voor Jeugd (22 mei), het Directeuren/Managersoverleg (6 juni) en het Portefeuillehoudersoverleg Jeugd (3 juli 2025). In deze overleggen is geconstateerd dat een aantal bevindingen in het onderzoek herleidbaar is naar personen, zonder dat daarbij hoor- en wederhoor heeft plaatsgevonden. De Friese gemeenten en SDF willen we graag transparant maar ook zorgvuldig zijn. Om die reden is de afweging gemaakt dat de uitkomsten van interviews en gesprekken uit de evaluatie niet openbaar zijn maar alle aanbevelingen wel. PPRC heeft bijgevoegd overzicht van alle aanbevelingen opgesteld.

Bijstelling
De evaluatie van het proces én de eerder in beeld gekomen inhoudelijke verbeterpunten maken duidelijk dat de huidige raamovereenkomst Specialistische Jeugdhulp en Wonen niet bestendig is voor de lange termijn. Op het Portefeuillehoudersoverleg Jeugd van 3 juli jl. is ingestemd met het voorstel om geen gebruik te maken van de verlengingsopties van de contracten per 1 januari 2028. Dit betekent dat de huidige contractperiode wordt uitgediend en dat er per 1 januari 2028 een nieuwe inkoop moet zijn gerealiseerd.

Vervolg
De voorbereidingen voor deze nieuwe inkoop zijn inmiddels gestart. Zo is er een projectleider benoemd en vindt er op 25 september 2025 een brede bijeenkomst plaats met de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders en de Friese gemeenten. Daar worden de aanbevelingen uit de evaluaties besproken in relatie tot de planvorming voor de aankomende aanbesteding.

Met de aankondiging van deze bijeenkomst zijn de gecontracteerde aanbieders geïnformeerd over het besluit om de contracten niet te verlengen. De aanbevelingen uit de procesevaluatie zijn volledig overgenomen in de nieuwe projectorganisatie.

Tot slot
Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en blijf graag met u in gesprek over de toekomstige ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

Jeroen van Leeuwestijn
Manager Sociaal Domein Fryslân

Aanbevelingen

Evaluatie proces inkoop specialistische jeugdhulp en wonen Sociaal Domein Fryslân

Auteurs

Niels Uenk
Krista Boersma

Aanbevelingen procesevaluatie inkoop specialistische jeugdhulp en wonen SDF

In het najaar van 2024 en voorjaar van 2025 heeft PPRC een evaluerend onderzoek uitgevoerd naar het proces van de inkoop van specialistische jeugdhulp en jeugdhulp met verblijf voor de 18 Friese gemeenten door Sociaal Domein Fryslân (SDF). Uit dit onderzoek volgen aanbevelingen voor SDF en de gemeenten voor toekomstige inkoopprocedures. Deze aanbevelingen zijn hieronder gecategoriseerd weergegeven.

1.1. Doelstellingen van de gemeenten en de opdracht van SDF

Aanbeveling 1: Vraag op strategische punten in het inkoopproces een onafhankelijk deskundigenoordeel op de voorgenomen inkoopsystematiek.

Aanbeveling 2: Geef ruimte aan interne feedback. Die ruimte moet er zijn om op inhoud en proces zienswijzen te delen, maar ook in het proces en de tijdsplanning om hier gevolg aan te geven.

1.2. Organisatie van de inkoop

Aanbeveling 3: Zet bij een volgend inkooptraject het projectmanagement heel stevig neer. Zorg voor projectleiding die scherp is op dit proces.

Aanbeveling 4: Zet een stevige projectleider in met ervaring in complexe projecten, die het overzicht houdt en de verschillende werkstromen en deelprojecten ook op inhoud verbindt. Idealiter is deze projectleider iemand binnen de eigen organisatie (SDF) die na afloop van de inkoop ook blijft en die bij vertraging niet met andere opdrachten in de knel komt.

Aanbeveling 5: Werk met een stuurgroep of een regieteam vanuit de gemeenten die toeziet op de uitvoering van het inkoopproces. Deze stuurgroep bewaakt vanaf een grotere afstand of belangrijke mijlpalen tijdig worden bereikt en geldt als escalatieniveau als projectleiding, werkgroepen of individuele gemeentes het niet eens worden. De stuurgroep stelt periodiek de vragen ‘doen we nog het goede?’ en ‘doen we het goed?’.

Aanbeveling 6: Wees helder en transparant over de momenten en wijze waarop gemeenten meewerken, inspraak hebben, tegenlezen en besluiten moeten nemen. Zorg voor realistische verwachtingen. Om met 18 gemeenten jeugdzorg in te kopen vraagt heldere kaders vooraf, men ontkomt niet aan compromissen en het vraagt om vertrouwen in een centrale inkooporganisatie dat zij passende afwegingen en keuzes maakt tussen alle belangen en wensen van betrokkenen.

1.3. Communicatie en betrokkenheid

Aanbeveling 7: Organiseer bij een nieuwe inkoop opnieuw een inhoudelijke evaluatie en marktconsultaties. Neem bij de eerstvolgende inkoop van specialistische jeugdhulp en wonen ook de evaluaties van PPRC mee, evenals de analyses van SDF van de knelpunten.

Aanbeveling 8: Net zo belangrijk als het organiseren van input voor een nieuwe inkoop is om deze input serieus te nemen en ook tijd in het proces in te ruimen om de opbrengst steeds weer te verwerken. Als de insteek is om vanuit partnerschap te werken, dan moeten de partners ook serieus worden genomen.

Aanbeveling 9: De aanbeveling ten opzichte van het betrekken van aanbieders geldt gespiegeld ook voor de interne deskundigen vanuit SDF op inhoud, uitvoering, backoffice en financiën, en voor beleid en uitvoering uit de gemeenten. Het is een complexe puzzel om iedereen op gepaste momenten input te vragen – maar dit is wel heel belangrijk voor draagvlak én kwaliteit van de inkoop.
Aanbeveling 10: Er is voor SDF werk aan de winkel op het vlak van het opbouwen van intern vertrouwen. We doelen hiermee op het creëren van een werkomgeving en sfeer waarbij medewerkers het vertrouwen én de steun ervaren van collega's en leidinggevenden in lastige trajecten. In werkprocessen en organisatie van de inkoop zou feedback – ook kritisch – gewaardeerd moeten worden. Zorg voor transparantie, ook als terugkoppeling niet tot een aanpassing leidt. Dit zorgt voor begrip van de betrokkenen en voorkomt dat ze zich niet gehoord en gewaardeerd voelen.

Aanbeveling 11: Naast het interne vertrouwen en de openheid zal SDF moeten werken aan het vertrouwen dat de gemeenten – zowel bestuurders als beleidsmedewerkers en wellicht breder – hebben in de organisatie. Uit de reacties van bestuurders en beleidsmedewerkers blijkt dat er twijfels zijn of er voldoende inhoudelijke kennis en competenties aanwezig zijn. Het is belangrijk dit vertrouwen te herstellen om op effectieve wijze de taken te kunnen blijven uitvoeren.

1.4. Overige bevindingen en aanbevelingen

Aanbeveling 12: Hanteer een open blik op de inkoopsystematiek en overweeg alle alternatieven bij een volgende evaluatie en nieuwe inkoop.

Aanbeveling 13: Voorkom het doorschuiven van uitwerkpunten vanuit de nota van inlichtingen naar de implementatiefase.

Aanbeveling 14: Zorg voor juridische toetsing van de meest kritische elementen in de keuzes rondom de inkoopprocedures.

Aanbeveling 15: Streef naar eenvoud in de inkoopsystematiek, zowel in producten, bekostiging, eisen, selectie en procedure.

Mail 20.11.25, binnengekomen bij griffier:

Geachte raad,

Graag wil ik een nevenfunctie melden.

Vanaf 21.11:

Voorzitter Stichting Paardenreddingboot Ameland

Privé, onbezoldigd

Binnen het college is in het kader van de integriteit afgestemd hoe we omgaan met aanvragen, zaken etc. van de Stichting die raken aan mijn portefeuilles. In voorkomende gevallen zal een ander collegelid de zaak behartigen.

Met vriendelijke groet,

Theo Faber

Wethouder

Gemeente Ameland

VRAAG:

"Het valt op dat de reclame uitingen bedrijven – eilandbreed – vaak de openbare ruimte innemen. Hinderlijk, oneigenlijk en dus ongewenst. Zie bijgaande foto.

Is het juist dat deze uitingen, op gemeentegrond, strijdig zijn met het vastgestelde beleid?

Wordt er gehandhaafd? Zo ja, in welke vorm? Zo neen, waarom niet?"

ANTWOORD:

In artikel 2:10 (Voorwerken op of aan de weg) lid 3 APV staat: "Het college kan in het belang van de openbare orde of de woon- en leefomgeving nadere regels stellen voor terrassen, uitstallingen en reclameborden."

In artikel 4:15 (Verbod hinderlijke of gevaarlijke reclame) lid 1 APV staat: "Het is verboden op of aan een onroerende zaak handelsreclame te maken of te voeren door middel van een opschrift, aankondiging of afbeelding waardoor het verkeer in gevaar wordt gebracht, ernstige hinder ontstaat voor de omgeving."

In onze Nota reclamebeleid 2018 staat ten aanzien van reclameborden specifiek:

- Algemene uitgangspunten: "uitstalling van reclameborden en/of winkelrekken (geplaatst tijdens winkelopeningstijden) is in beginsel toegestaan. Plaatsing op openbaar gebied is niet toegestaan. Reclameborden mogen niet gevaarlijk, hinderlijk en belemmerend zijn voor hulpverleningsvoertuigen, ander verkeer en/of het winkelend publiek. Voorts mogen ze geen te rommelig straatbeeld veroorzaken."
- In de openbare ruimte geldt specifiek dat: "een reclame-uiting in de openbare ruimte voldoet in ieder geval aan redelijke eisen van welstand als aan onderstaande criteria wordt voldaan:

1. reclameborden zijn niet toegestaan op voor het openbaar verkeer openstaande wegen, ook niet als dit eigen terrein is, met uitzondering van terrassen en toegestane uitstallingen van ondernemers;

2. reclamedisplays in de vorm van sandwichborden of driehoeksborden mogen geen grotere omvang hebben dan 0, 90 m1 breed en 1,25 m1 hoog; de onderkant min. 0,50 m1 boven het maaiveld;

3. ….

Reclameborden op gemeentegrond zijn, kort gezegd, inderdaad strijdig. Er wordt gehandhaafd, maar handhaving op reclame uitingen heeft geen hoge prioriteit (dit volgt uit het VTH-beleid en het handhavingsjaarprogramma, waarin prioriteiten zijn bepaald).

In de praktijk worden (vooral) excessen opgepakt. Daar valt het voorbeeld bord op de foto (nog) niet onder. Ook worden ondernemers (af en toe), tijdens controlerondes, aangesproken op strijdig (in de openbare ruimte) geplaatste reclameborden. Deze borden worden dan vaak door de ondernemer per direct verplaatst. Het bord op de foto staat er in de praktijk niet iedere dag. Handhaving vindt overigens alleen plaats na constatering van onze eigen toezichthouders. Dit om te voorkomen dat we handhaven op basis van onjuiste, verouderde of bewerkte foto's.

Vinyl
fietsc
afstap

Lijst toezeggingen en moties

Datum: presidium 8 december 2025

Datum vergadering	Portefeuillehouder	Toezegging / aandachtspunt	Antwoord
Raad 24 november 2025	Wethouder IJnsen	**Voorzieningenwijzer** Wethouder IJnsen zegt toe dat er gewerkt wordt aan een Voorzieningenwijzer, waarin regelingen en tegemoetkomingen staan (gebundeld) voor burgers om te kunnen zien waar men recht op heeft en bij wie ze daarvoor moeten zijn.	De gemeentelijke website voor onderdeel Sociaal Domein wordt eind 2025 of begin 2026 geactualiseerd met als doel completer te informeren. Daarnaast wordt gewerkt aan vernieuwing van het minimabeleid, met het doel betere ondersteuning en meer duidelijkheid voor doelgroepen die dat nodig hebben.
Raad 27 oktober 2025	Burgemeester Willemsma	**Toeristenbelasting jachthaven** Is de inning toeristenbelasting in Jachthaven Nes, in strijd met de verordening (waar zijn 4 nachten op gebaseerd en de verordening kent geen forfaitair tarief)?	Deze vraag is per mail door het college beantwoord op 6 november 2025. Afgerond
Raad 27 oktober 2025	Burgemeester Willemsma	**Evenementenkalender** De afspraak was dat er in het broedseizoen geen grote evenementen zouden worden gepland; hoe kan het dan dat er op 15 maart en op 6 juni 2026 wel evenementen staan ingepland?	Een afspraak, zoals u stelt, kent het college niet. Vorig jaar is er door het college, na consultatie van de raad, een nieuw evenementenbeleid vastgesteld. Dat hield, kort gezegd, in dat bestaande evenementen op de kalender bleven en dat nieuwe evenementen aan strengere voorwaarden gaan worden getoetst. Kortom: een strikte ‘toetsing broedseizoen’ geldt voor nieuwe evenementen. Bij bestaande evenementen proberen we de organisatoren wel bewust te maken van het feit dat hun evenement in het broedseizoen valt en moedigen we hen aan om te kijken naar andere momenten en de minst verstorende aanpak.

			In de praktijk blijkt dit logistiek en organisatorisch lastig te realiseren, maar we blijven daar op inzetten. Afgerond
Commissie 13 oktober 2025	Wethouder IJnsen	**Begeleid en beschermd wonen** Voor het einde van het jaar neemt college een besluit over het rapport (ontwerpfase) omtrent "begeleid en beschermd wonen". Het college zal de raad actief informeren.	De raad is via raadsbrief (11 november 2025) geïnformeerd over de stand van zaken. Het eindrapport van de ontwerpfase wordt voor het einde van het jaar met een voorstel besproken in het college. Op 19 januari 2026 is een themaraad gepland (toelichten en bespreken rapport en vervolg). Hierbij is de externe procesbegeleider aanwezig.
Raad 14 juli 2025	Wethouder IJnsen	**Pumptrackbaan** Wethouder IJnsen zal nader kijken (zonder toezeggingen te doen) naar de meubilair- en groeninrichting nabij de pumptrackbaan.	Rondom de baan begint het eindelijk groen te worden. Het meubilair is in week 47 geplaatst. Anders dan gepland zit er enige vertraging op de levering van de speeltoestellen. Er wordt nog gekeken naar het aanbrengen van wat groen rondom de pumptrackbaan. Dit om enigszins als een windscherm te fungeren.
Raad 14 juli 2025	Wethouder IJnsen	**Collectorveld** Wethouder IJnsen geeft aan te onderzoeken of onderzoek naar collectorvelden kan vallen onder de regiodeal - Duurzaamheid en koppelt dit terug naar de raad.	Dit onderwerp is inmiddels in het ambtelijk overleg Regiodeal, themalijn duurzaamheid besproken. Afgesproken is om een inhoudelijk gespreksmemo te maken ter voorbereiding van een meer diepgaand gesprek hierover met alle eilanden. Dat is vertraagd en nu op 1 december gepland. Daarna weten we of en welke eilanden interesse hebben om dit verder te laten onderzoeken. Als het komt tot een voorstel voor de stuurgroep Regiodeal dan wordt dat op zijn vroegst de eerste stuurgroep in maart 2026.

Commissie 7 juli 2025	Wethouder Faber	**Accommodatiebeleid** Wethouder Faber zegt toe dat het college in december komt met het definitieve accommodatiebeleid, waarbij eventueel een aangepaste fasering wordt aangegeven, indien uit de inspraakronde en uit een doorkijk vanuit het participatieproces blijkt dat de fasering aanpassing behoeft.	Deze toezegging is gestand gedaan. De stukken zijn op 18 november door het college vastgesteld ter behandeling in de raadscyclus van december.
Commissie 7 juli 2025	Wethouder IJnsen	**Thema Duurzaamheid** Wethouder IJnsen geeft aan dat indien de raad meer informatie wenst over de onderwerpen 'duurzaamheid' of 'water(-beleid)" dat dit georganiseerd kan worden.	Griffier zal dit oppakken en inplannen.
Commissie 7 juli 2025	Wethouder Faber	**Welstandsnota** Wethouder Faber zegt toe naar de raad te komen met een voorstel voor het partieel aanpassen van de Welstandsnota.	Een partiele wijziging wordt aangeboden voor de raad van januari. Onlangs vergunde bebouwingen gaven aanleiding om voor ‘deelgebied 4’ de beleidsintentie en bebouwingsuitgangspunten aan te passen en te verduidelijken. Het college zal daarnaast in het kader van de ontwikkeling van de omgevingsvisie (strategie) en later in het omgevingsplan (juridische borging) een vernieuwd integraal kwaliteitsbeleid vormgeven. Voor beide geldt dat de raad aan zet is voor besluitvorming.
Commissie 2 juni 2025	Burgemeester Stoel	**Begroting VRF** De griffier zal contact leggen met de Veiligheidsregio voor uitleg over de financiële stukken en de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio.	Griffier zal dit oppakken en inplannen.

Commissie 2 juni 2025	Wethouder IJnsen	**Zoetwater / verzilting** Wethouder IJnsen zal de raad op de hoogte houden omtrent het onderzoek naar verzilting (in samenwerking met de andere eilanden en betrokken instanties) en de uitkomsten daarvan.	Het college betrekt hierbij mede de voortgang van raadsagendapunt 3.7 (zelfvoorzienend in water) waar (ook) Terschelling voorloper is. Gestreefd wordt naar een integrale visie op waterbeheer via omgevingsvisie en uitwerking(en) daarvan.
Commissie 12 mei 2025	Wethouder IJnsen	**Beëindigen Waddencampus** Richting het bestuur van de stichting Waddencampus zal contact gelegd worden over het communiceren aan hun contacten over het opheffen van de stichting.	Er is door de stichting een verantwoording van de subsidie 2024 en een voorstel voor bestemming van het resterende vermogen opgesteld. Het college heeft daarover op 25 november een besluit genomen door de subsidies voor 2023 en 2024 definitief vast te stellen en in te stemmen met overdracht van het vermogen aan stichting Sociaal Werk Ameland (die het archief zal blijven beheren en het atelier Sociaal Domein (NHL Stenden) zal blijven ondersteunen. Daarmee is de rol van de gemeente bij de beëindiging van stichting Waddencampus afgewikkeld. Afgerond
Commissie 7 april 2025 Raad 15 maart 2025	Wethouder Faber	**Toiletvoorziening KNRM** Met de KNRM overlegd zal worden voor het eventueel spoelen met grijs water / regenwater. Alle overige suggesties omtrent gebruik, openstelling en monitoring bezoekers worden nader bekeken en eventueel meegenomen in de uitvoering. De raad zal hierover op de hoogte gehouden worden. Het gebruik van het toilet zal worden gemonitord, mogelijk zal het eerste winterseizoen daartoe het toilet open worden gehouden.	De raad wordt op de hoogte gehouden van de voortgang van het proces, zoals toegezegd. De uitvoering is, als bekend, een zaak van de KNRM. De wijze van monitoring wordt goed voorbereid. U bent daarover nader geïnformeerd bij raadsinformatiebrief van 25 november 2025.

Commissie 7 april 2025	Wethouder IJnsen (vervangen door wethouder Faber)	**Informatie Vervoersvoorzieningen (Wmo)** Informatie over het WMO vervoer zal op info geplaatst worden waar het te vinden is op website van de gemeente.	Een stukje over het Wmo vervoer is vanaf de week van 14 april 2025 in de gemeente info geplaatst. Op onze website staat het Wmo vervoer alleen vermeld in het algemene stuk van de Wmo. Binnenkort krijgen de teksten een update. Afgerond (actie website zie toezegging raad 24 november)
Commissie 3 februari 2025	Wethouder IJnsen	**Wateroverlast fiets- en wandelpaden** Wethouder IJnsen zegt toe de raad op de hoogte te houden van de gesprekken welke gevoerd zullen worden t.a.v. de gesprekken met Rijkswaterstaat / terreinbeheerder(s) over de wateroverlast fiets- en wandelpaden.	Rijkswaterstaat (RWS) heeft een inspectie uitgevoerd en geconstateerd dat de situatie ten opzichte van vorig jaar is gewijzigd. Waar het voorheen nat was, is het nu overwegend droog. Op sommige locaties is sprake van zogenoemde 'natte natuur' direct naast de fiets- en wandelpaden, wat de afwatering belemmert. RWS geeft aan dat de wateroverlast een natuurlijk effect is waar ze niet zomaar op in kunnen ingrijpen. Over de wandelpaden zal nog verder worden gesproken (bijvoorbeeld over Rietveldpad). Aangezien de gemeente in 2016 zowel het eigendom als het beheer en onderhoud van de fietspaden van RWS heeft overgenomen, is de gemeente verantwoordelijk voor het bepalen en uitvoeren van maatregelen rond fietspaden. Het college zal dit in 2026 oppakken met een voorstel om wateroverlast bij het fietspad in de duinen te verminderen.

Commissie 14 oktober 2024 Raad 15 september 2025 Commissie 13 oktober 2025	Wethouder IJnsen	**Afronding AMBLA** De eerdere toezegging wordt gestand gedaan dat er voor het einde van 2024 een financieel overzicht /afrekening van de Ambla naar de raad zal komen, na afronding van het project. Wethouder IJnsen informeert de raad over de (financiële) afwikkeling van oefenveld Hollum. Wethouder IJnsen zegt toe de informatie over het krediet voor 1 december 2025 met de raad te delen.	Er is voor het einde van 2024 een 'tussenstand' van het krediet gegeven. Er bleek voldoende ruimte in het krediet beschikbaar om de 'nog te verwachten uitgaven' (deels verplichtingen, deels schattingen die hoger of lager konden uitvallen) te kunnen afdoen. De belangrijkste aspecten die nog aandacht vroegen waren de eerste garantieperiode van het gebouw, de ontwikkeling van het stroomgebruik en de oplevering van het oefenveld. De officiële opening heeft inmiddels plaatsgevonden op 3 juni 2025. Per raadsinformatiebrief van 11 november heeft het college de afrekening naar de raad gestuurd. Afgerond
Raad 22 april 2024	Wethouder Faber	*Dictum **MOTIE Dijkjes** / monumenten:* - Een procedure te starten om de oude dijklichamen aan de westzijde van het dorp Nes, strekkende vanaf de Ballummerweg Nes, Binnendijken Nes, Achterdijken Nes, Verdekspad Nes tot aan de Stokershiem Nes, aan te wijzen als gemeentelijke monument. - Voor deze procedure contact op te nemen met Erfgoedvereniging Heemschut gezien de ervaring die Heemschut hierin heeft. Zie de link naar het gemeentelijke monument 'Pingjumer-gulden-halsband' en de totstandkoming daarvan.	Het college heeft toegezegd de dijkjes te betrekken bij het al lopende proces om over te gaan tot aanwijzing van gemeentelijke monumenten. Aangezien de oude dijklichamen bij Nes ook op de conceptlijst staan als kandidaat gemeentelijk monument zijn deze in beeld. De actualisering van de concept monumentenlijst is ambtelijk voorbereid. Ook is een mogelijke aanpak voor het aanwijzen van monumenten bepaald. Er wordt op dit moment een collegevoorstel voorbereid dat in januari wordt voorgelegd aan het college. In dit collegevoorstel worden de oude dijklichamen bij Nes meegenomen, met inachtneming van motie (2024) en initiatiefvoorstel (2009). Ook zal in het voorstel aandacht worden gegeven aan externe instanties die kunnen ondersteunen bij dit proces.

Commissie 9 oktober 2023	Wethouder Faber	**Toeristische informatieborden** Wethouder Faber geeft aan in de toekomst wel een inventarisatie te willen gaan doen van de informatieborden, echter dit kost capaciteit en middelen, dit zijn keuzes voor de raad om hier ruimte voor te maken.	De VVV speelt hier een voortrekkersrol in, als dé informatievoorziener voor bezoekers van Ameland. Het proces is dan ook onderdeel van hun subsidieafspraken voor 2025 en 2026. Wel is voor realisatie mogelijk aanvullende financiering noodzakelijk van (andere) subsidiegevers. Op dit moment worden door de VVV alle borden op het eiland in kaart gebracht, waarna met verschillende stakeholders een toekomstplan gemaakt zal worden. De VVV staat ervoor open om u met een presentatie bij te praten over dit plan en over hun verdere werk.
Raad 26 juni 2023	Burgemeester Stoel	**Subsidiebeleid / verordening** N.a.v. de Jaarstukken 2022: in overleg met het Presidium zal er een datum gepland worden voor de subsidieverordening en –verlening. Daarbij is relevant het ‘maatschappelijk rendement’ (in het algemeen) en de zorg over ‘commerciële winst’ (bij evenementen).	Op 11 februari 2025 is een collegebrief over de planning van het beleidsproces, inclusief een weergave van wat al is/wordt gedaan met de raad gedeeld. In december 2025 starten we met de actualisatie van de Algemene subsidieverordening. Dit is iets later dan eerder was beoogd. Een thematisch gesprek met de raadsleden zal onderdeel zijn van de aanpak. In een apart te plannen inhoudelijke verkenning wordt meegenomen de wijze waarop subsidiëring van ‘commerciële winsten’ bij evenementen kan of moet worden voorkomen. Een uitgangspuntennotitie over de toekomst van de Uitvoeringsregeling sport- en culturele evenementen wordt begin 2026 in het college behandeld, de raad wordt daarover actief geïnformeerd.

			Vanuit een aantal raadsleden is daarbij vooraf het volgende meegegeven: “subsidie zou alleen toegekend moeten worden aan non-profitorganisaties, waarbij de behaalde winst van het evenement (opbrengst minus kosten) volledig aangewend wordt voor het doel van de organisatie/ vergunninghouder/ subsidieaanvrager en waar alleen gewerkt wordt met vrijwilligers en geen betaald personeel. Zodra er sprake is van winstuitkering dan wel vergoeding (geheel of deels) aan personen uit het bestuur of personeel wordt geen subsidie meer verleend“.
Raad 30 mei 2022 MOTIE Commissie 14 oktober 2024	Wethouder Faber	**Parkeerbeleid** Aangenomen motie inzake parkeerproblemen en ontwikkelen beleid daartoe. Het College zal met het parkeerbeleid aan de slag en dit te zijner tijd voorleggen aan de raad. *Dictum **MOTIE Parkeren**:* Te komen met een voorstel voor beleid om onder meer de parkeerproblemen op Ameland goed op te lossen. Parkeren Westerlaan (begroting 2025)	**Parkeerbeleid** In navolging van de vervoersvisie die in 2023 is vastgesteld, zijn in september 2024 de beheer- en onderhoudsplannen voor wegen en havens door de raad vastgesteld. Volgens de oorspronkelijke planning zouden wij in het najaar van 2024 starten met het beleidsplan parkeren. Vanwege moeilijkheden bij het vervullen van de vacature civiele techniek bleek dit echter niet haalbaar. De totstandkoming van het parkeerbeleid staat nu gepland voor 2026. **Parkeren Westerlaan** Voor de parkeerplaats aan de Westerlaan in Hollum is inmiddels een ontwerp opgesteld waarin extra parkeerplaatsen zijn opgenomen. In de Kadernota 2025 is een aanvullend krediet aangevraagd om het ontwerp te kunnen realiseren. De uitvoering staat gepland voor het eerste kwartaal van 2026.

Commissie 13 oktober 2025		Parkeren Veerdam (begroting 2026)	**Parkeren Veerdam** Begin 2026 volgt een voorstel voor aanpassing rond het '(fiets)parkeren' op de veerdam.